

AZ SZKP
XXIV.
KONGRESSZUSA

AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁ

AZ SZKP

XXIV.

KONGRESSZUSA

1971. március 30—április 9.

Az SZKP XXIV. kongresszusa 1971. március 30-án nyílt meg a Kreml Kongresszusi Palotájában. N. V. Podgornij bevezető beszéde után a kongresszus az alábbi napirendet hagyta jóvá:

- 1. Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója – előadó L. I. Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára.*
- 2. Az SZKP Központi Revíziós Bizottságának beszámolója – előadó G. F. Szizov, a bizottság elnöke.*
- 3. A szovjet népgazdaság 1971–1975. évi fejlesztési tervének irányelvei – előadó A. N. Koszigin, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke.*
- 4. A párt központi szerveinek megválasztása.*

Brezsnyev elvtárs március 30-án, Szizov elvtárs március 31-én, Koszigin elvtárs április 6-án tartotta meg beszámolóját. Április 8-án a kongresszus egyhangúlag elfogadta a „Szabadságot és békét Indokína népeinek!” c. felhívást és az „Igazságos és tartós békét a Közel-Keleten!” c. nyilatkozatot. Ugyanaznap az esti ülésen megválasztották a párt központi szerveit.

Az SZKP XXIV. kongresszusa április 9-én – a beszámolóról, az irányelvekről és a szervezeti szabályzat módosításáról hozott határozatok elfogadása után – Brezsnyev elvtárs záróbeszédével fejezte be munkáját.

A kongresszuson vendégként részt vettek 102 testvérpárt és baráti párt küldöttei.

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁNAK ELŐADÓ: L. I. BREZSNYEV

Küldött elvtársak! Kedves vendégek!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusa óta öt év telt el.

Ezeket az éveket népünk megfeszített munkája jellemzi. A szovjet dolgozók a párt által kitűzött terveket megvalósítva nagy sikereket értek el a kommunizmus építésének minden fő területén.

Ezekben az években szocialista gazdaságunk új, nagy lépést tett előre. Jelentősen növekedett az ipari termelés. Határozottan fejlődött a mezőgazdaság. Új területeket hódítottunk meg a tudomány és a technika fejlődésében, egyre nagyobb arányokban alkalmaztuk a gyakorlatban a tudomány és a technika legújabb vívmányait. Ezen az alapon sikerült lényegesen előrehaladnunk az egész szovjet nép jólétének és kulturális színvonalának további emelkedése útján, ami végső soron az SZKP fő célja.

Ezekben az években eredményesen fejlődtek a szocialista társadalmi viszonyok, fejlődött a szovjet demokrácia, tovább virágzott a Szovjetunió népeinek testvéri barátsága, jelentékenyen megerősödött nagy hazánknak, a Szovjetuniónak politikai hatalma és védelmi ereje.

A nemzetközi helyzet alakulásában ezeket az éveket nagy társadalmi-politikai változások, a béke, a szabadság, a haladás erői és az elnyomás, a reakció, az agresszió erői közötti éles harcok jellemezték. Földünket nemegyszer súlyos háborús veszély fenyegette, de

végül is az imperialista fondorlatok minden alkalommal határozott visszautasításra találtak.

A Szovjetunió és a testvéri szocialista országok nagymértékben, tettekkel segítették a népek harcát a békéért és a biztonságért. Hazánk nemzetközi helyzete még szilárdabbá vált, növekedett a szocialista világrendszer szerepe. Erősödött és elmélyült korunk három fő forradalmi erejének – a szocializmusnak, a nemzetközi munkásmozgalomnak és a népek nemzeti felszabadító harcának – nagy szövetsége.

Az elmúlt öt éves időszakban tovább növekedett és erősödött nagy lenini pártunk, tovább szilárdultak kapcsolatai a néppel, növekedett a párt vezető szerepe a szovjet társadalom egész életében. Ezekben az években a pártnak számos bonyolult feladatot kellett megoldania. A kommunizmus építésében felhalmozódott tapasztalatokat általánosítva, a párt elvi, reális politikai irányvonalat dolgozott ki, s ezt az egész szovjet nép helyesléssel fogadta és egyöntetűen támogatta.

Ezekben az években hatalmasan fellendült a szovjet emberek politikai lelkesedése és munkája olyan nagy jubileumok alkalmából, mint az októberi forradalom 50. évfordulója és Lenin születésének 100. évfordulója. Ezekben az években a dolgozók nagy tömegei egyre aktívabban vettek részt a pártunk által kitűzött tervek gyakorlati megvalósításában. Valamennyi szovjet ember élete kiemelkedő eseményének tekinti s konkrét tettekkel, újabb nagy eredményekkel köszönti a kommunista párt XXIV. kongresszusát.

Lenini pártunk ereje teljében, új tapasztalatokkal gazdagodva és szoros egységben, az elért eredmények egész jelentőségének és nagyságának tudatában, a saját erejében és a további előrehaladást mutató távlatok helyességében bízva érkezett el XXIV. kongresszusához.

Engedjék meg, elvtársak, hogy áttérjek annak a munkának az ismertetésére, amelyet a Központi Bizottság és az egész párt végzett a beszámolási időszakban, és kifejtsem a Központi Bizottság-nak a pártpolitikára és az országfejlesztésre vonatkozó néhány elképzelését az elkövetkező éveket tekintve.

I. A SZOVJETUNIO NEMZETKOZI HELYZETE. AZ SZKP KÜLPOLITIKAI TEVEKENYSÉGE

Belső fejlődésünk szorosan összefügg a nemzetközi helyzettel. A Központi Bizottság, ezt tekintetbe véve, nagy figyelmet szentelt a nemzetközi kérdéseknek. A szovjet külpolitika legjelentősebb és időszerű problémáival, az SZKP-nak a kommunista mozgalomban kifejtett tevékenységével több ízben is foglalkoztak a Központi Bizottság plénumain.

A Szovjetunió békeszerető állam. Ez következik szocialista rendünk jellegéből. A szovjet külpolitika célkitűzései, mint ahogy azt a XXIII. kongresszus megfogalmazta, abban foglalhatók össze, hogy a többi szocialista országgal együtt biztosítsuk a kedvező nemzetközi feltételeket a szocializmus és a kommunizmus felépítéséhez; erősítsük a szocialista országok egységét és összeforrottságát, barátságát és testvériségét; támogassuk a nemzeti felszabadító mozgalmakat és sokoldalúan együttműködjünk a fiatal fejlődő államokkal; következetesen védelmezzük a különböző társadalmi rendszerű államokkal való békés egymás mellett élés elvét, határozottan visszaverjük az imperializmus agresszív erőit, megmentsük az emberiséget egy új világháborútól.

A nemzetközi politikában a Központi Bizottság egész gyakorlati tevékenysége e célok elérésére irányult.

I. A SZOCIALISTA ORSZÁGOKKAL VALÓ BARÁTSÁG ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS TOVÁBBI FEJLESZTÉSÉÉRT

A Központi Bizottság szüntelenül nagy figyelemmel kísérte a szocialista világrendszer további egybeforrasztásának és fejlesztésének kérdéseit, a testvéri szocialista országokkal, kommunista pártjaikkal létrejött kapcsolatokat.

A szocialista világrendszer negyedszázados. A forradalmi elmélet és gyakorlat fejlődése szempontjából ezek az esztendőik rendkívül gyümölcsözőek voltak. A szocialista világ olyan tapasztalatot adott át a kommunista és munkásmozgalomnak, amely valóban óriási történelmi jelentőségű. Ez a tapasztalat a következőkre világít rá:

– A szocialista társadalmi rend, amely erősen megszilárdult a szocialista világrendszer alkotó államokban, bebizonyította nagy életerejét a kapitalizmussal folyó történelmi párharcban.

– A szocialista világrendszer megalakulása és megszilárdulása nagymértékben meggyorsította a történelmi fejlődést, amely a Nagy Októberi Szocialista Forradalommal kezdődött. Új távlatok nyíltak meg ahhoz, hogy a szocializmus az egész világon diadalmaskodjék. Az élet igazolta a kommunista és munkáspártok 1969. évi nemzetközi tanácskozásának következtetését, amely szerint „a szocialista világrendszer az antiimperialista harc döntő ereje”.

– A szocialista világrendszer óriási mértékben előmozdítja az olyan, valamennyi nép számára életbevágóan fontos feladatok megoldását, mint az új világháború megakadályozása. Teljes meggyőződéssel kijelenthetjük, hogy az imperialista agresszorok számos terve azért szenvedett kudarcot, mert létezik és aktívan működik a szocialista világrendszer.

– A szocializmus építésének sikerei sokban függenek a társadalmi fejlődés általános és sajátos nemzeti szempontjainak helyes összehangolásától. Ma már nemcsak elméletileg tudjuk, hanem a gyakorlatban is meggyőződünk arról, hogy a szocializmushoz vezető utat, s annak fő vonásait olyan általános törvényszerűségek határozzák meg, amelyek valamennyi szocialista ország fejlődését jellemzik. Tudjuk azt is, hogy az általános törvényszerűségek hatása különböző, a konkrét történelmi viszonyoknak, nemzeti sajátosságoknak megfelelő formákban nyilvánul meg. Az általános törvényszerűségeknek és az egyes országok konkrét történelmi sajátosságainak figyelembevétele nélkül nem lehet építeni a szocializmust. E két tényező figyelembevétele nélkül nem lehetséges a szocialista országok közötti kapcsolatok helyes fejlesztése sem.

A negyed század alatt felhalmozódott tapasztalatok alapján még mélyrehatóbban és a realitásoknak még megfelelőbben értékelhetjük és határozhatjuk meg azokat a módozatokat, amelyeknek segítségével leküzdhetjük az új társadalom építése és az új, szocialista típusú államközi kapcsolatok megszilárdítása során felmerülő objektív és szubjektív nehézségeket. A szocialista rendszernek, a szocialista országok népei alapvető érdekeinek és céljainak azonossága lehetővé teszi, hogy helyes politika esetén a marxista-leninista pártok sikeresen

küzdjék le ezeket a nehézségeket, állandóan előbbre vigyék a szocialista világrendszer fejlődésének és erősödésének ügyét.

Az elmúlt ötéves időszak során lényegesen gazdagodott a testvér-országok és a testvérpártok kollektív tapasztalatainak kincsestára. A legutóbbi öt év alatt lényegesen növekedett a szocialista államok gazdasági potenciálja, erősödtek a szocializmus politikai alapjai, emelkedett a nép jóléte, továbbfejlődött a kultúra és a tudomány.

Ugyanakkor, mint ismeretes, a szocialista világban továbbra is jelentkeztek bizonyos nehézségek és akadályok, s ez kihatott egyes államok és a Szovjetunió közötti viszony alakulására is. Ez azonban nem változtatta meg a szocialista országok barátságának és egységének megerősödésére irányuló uralkodó tendenciát. A testvérországokkal folytatott együttműködésünk, egészében véve, valamennyi területen sikeresen fejlődött és erősödött.

Az SZKP különösen nagy jelentőséget tulajdonított a *testvérországok kommunista pártjaival való együttműködés* fejlesztésének. Ez az együttműködés lehetővé tette számunkra, hogy – egymás tapasztalataival gazdagodva – együttesen dolgozzuk ki a szocializmus és a kommunizmus építésének alapvető elvei kérdéseit, megtaláljuk a gazdasági kapcsolatok legésszerűbb formáit, kollektívan határozzuk meg a közös külpolitikai irányvonalat, kicseréljük véleményünket az ideológiai és a kulturális munka kérdéseiről.

A beszámolási idősakra a testvérpártok és államok *külpolitikai tevékenységének összehangolásában* elért jelentékeny sikerek voltak jellemzők. A szocialista országok képviselői ezekben az években különböző szinten közösen vizsgálták meg a legfontosabb nemzetközi problémákat és eseményeket.

A testvérországok külpolitikai tevékenysége egybehangolásának legfőbb központjául a Varsói Szerződés Szervezete szolgált és szolgál.

A Varsói Szerződés országai kezdeményezték az európai béke megszilárdításának széles körű programját, amelynek középpontjában a fennálló államhatárok sértetlensége biztosításának követelménye áll. E program kidolgozásának és konkretizálásának szentelték a Politikai Tanácskozó Testület több ülését.

Kétségtől a Varsói Szerződés országai politikai tevékenységének sikerét jelenti, hogy nem valósultak meg a NATO-nak azok a tervei, amelyek az NSZK militaristáit atomfegyverhez juttatták volna.

A szocialista államok közös erőfeszítésével sikerült számottevő haladást elérni a európai helyzet stabilizálódása szempontjából fontos kérdés megoldásában, a Német Demokratikus Köztársaság nemzetközi helyzetének megszilárdításában. Megdőlt az úgynevezett Hallstein-doktrína. Az NDK-t eddig már 27 állam elismerte, s nem kétséges, hogy ez a folyamat a jövőben folytatódik.

A Szovjetunió és a többi szocialista ország által nyújtott aktív és következetes támogatás életbevágóan fontos szerepet tölt be Vietnamban és a többi indokínai ország népeinek az imperialista beavatkozók ellen folytatott harcában. A szocialista államoknak a Közel-Keleten tett lépései döntő mértékben közrejátszottak abban, hogy az arab országok haladó kormányzatainak megdöntésére irányuló imperialista tervek megghiúsultak.

Az ENSZ-ben és más nemzetközi szervezetekben a közösen fellépő szocialista országok számos, a nemzetközi élet szempontjából kulcsfontosságú indítványt tettek. Ezek az indítványok a nemzetközi közvélemény érdeklődésének középpontjába kerültek.

Számos kollektívan kidolgozott és megvalósított intézkedés eredményeként az utóbbi években tökéletesedett a *Varsói Szerződés katonai szervezete*. A szövetséges államok fegyveres erői a készenlét magas fokán állnak, és képesek biztosítani a testvérnépek békés munkáját.

A szocialista országok sokoldalú együttműködése egyre szorosabbá és aktívabbá válik. Meghatározott célokat tűzünk magunk elé, és együttesen igyekszünk elérni őket. Ennek, érthetően, óriási jelentősége van, különösképpen a két társadalmi világrendszer közötti harc jelenlegi körülményei között.

Nem kevésbé jelentős a *gazdasági együttműködés*, a szocialista országok népgazdasági kapcsolatainak szélesítése és elmélyítése. A beszámolási időszak ebben a vonatkozásban is gyümölcsöző volt.

Lássunk néhány ténnyt.

A Szovjetunió és a testvéri államok igyekeznek minden módon segíteni egymást nemzeti gazdaságuk fejlesztésében. Az elmúlt öt évben a mi műszaki közreműködésünkkel a szocialista országokban több mint 300 ipari és mezőgazdasági létesítményt építettek fel, illetve korszerűsítettek. Kölcsönösen előnyös feltételekkel sokfajta iparcikket szállítunk barátainknak. A Szovjetunió 70 százalékban, sőt még ennél

is nagyobb arányban elégíti ki a KGST-országok, Kuba, továbbá – jelentős mértékben – a VDK és a KNDK importszükségleteit egy sor fontos nyersanyag- és fűtőanyag-fajtából.

A mi népgazdaságunk viszont az elmúlt öt évben a KGST-országoktól 54 vegyiüzemhez szükséges berendezést kapott. Barátaink hajógyáraiban építették azoknak a tengerjáró hajóknak 38 százalékát, amelyekkel kereskedelmi flottánk öt év alatt növekedett. A KGST-országok beruházásaikkal részt vesznek a szovjet gazdaság nyersanyag- és fűtőanyag-ágazatainak fejlesztésében, a fémipar, a műtrágyagyártás és a cellulózygyártás kapacitásának növelésében. A testvéri országokból sokféle közszükségleti cikk érkezik hozzánk.

A Szovjetunió és a KGST más tagállamai gazdasági kapcsolataikat hosszú lejáratú alapokra építik. Többek között egybehangolták a testvéri országok népgazdasági terveit 1971–1975-re. Az elmúlt években erőteljesen folytatódott a munka a többoldalú gazdasági együttműködés szervezeti felépítésének és műszaki bázisának fejlesztése érdekében.

Épül a Barátság-olajvezeték második szakasza. A vezetéken működése első évében, 1964-ben, 8,3 millió tonna olaj folyt keresztül. 1975-ben a testvéri országok mintegy 50 millió tonna olajat kapnak. Ugyancsak épül az a páratlan méretű gázvezeték, amely Szibéria földgázát szállítja hazánk európai részébe. Ez egyben lehetővé teszi a földgázszállítás növelését Csehszlovákiának és Lengyelországnak, valamint az NDK, Bulgária és Magyarország gázellátásának megkezdését. Nagy megtakarítást eredményeznek a KGST-országoknak a „Mir” egyesített energetikai rendszerek. Sikeresen működik a Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Bank, és nemrég kezdte meg működését a KGST közös beruházási bankja. Erősödnek a többoldalú kapcsolatok más formái is.

Mindez meghozza a maga eredményét, segít növelni a társadalmi termelés hatékonyságát, gyors ütemben fejleszteni országaink népgazdaságát. Az elmúlt ötéves időszakban a KGST-országok ipari termelése 49 százalékkal növekedett. Bővül a KGST-országok egymás közötti kereskedelme is.

Mindamellett mi, a KGST más részvevőivel együtt úgy vélekedünk, hogy még nem használjuk ki teljesen a szocialista munkamegosztásban rejlő lehetőségeket. A gyakorlat alapján arra a közös követ-

keztetésre jutottunk, hogy fokozni kell a termelés szakosítását és a kooperációt, szorosabb kapcsolatokat kell teremteni a népgazdasági tervek között, egyszóval előre kell haladni a szocialista államok gazdasági integrációjának útján. Ez, elvtársak, fontos és szükséges.

A szocialista országok gazdasági integrációja új és bonyolult folyamat. Ez a folyamat azt is szükségessé teszi, hogy újszerűen, szélesebb látókörrrel közelítsünk meg számos gazdasági kérdést, meg tudjuk találni a legésszerűbb megoldásokat, amelyek nemcsak az illető országnak, hanem az együttműködés valamennyi részvevőjének érdekeit is szolgálják. Ez a folyamat megköveteli, hogy szorosan igazodjunk a tudomány és a technika legújabb vívmányaihoz, a termelés legjövödelmezőbb és technikailag élen járó válfajaihoz.

Az SZKP ilyen felfogásra neveli tervező és gazdasági szerveink dolgozóit. Ebben az összefüggésben, a jelek szerint, el kell gondolkodnunk azokon az intézkedéseken is, amelyek révén fokozódnék gazdasági rendszerünk minden ágazatának érdekeltisége a testvér-országokkal való hosszú lejáratú gazdasági kapcsolatok kifejllesztésében.

A XXIII. és a XXIV. pártkongresszus közötti időszakban pártunk nagy gondot fordított a Szovjetunió és a szocialista államok közötti *kétoldalú kapcsolatok* megszilárdítására.

Szoros és sokoldalú együttműködés, barátság és szívélyesség jellemzi kapcsolatainkat a Varsói Szerződésben részt vevő országokkal: Bulgáriával, Csehszlovákiával, Lengyelországgal, Magyarországgal, a Német Demokratikus Köztársasággal és Romániával.

Bulgáriával, Magyarországgal, Csehszlovákiával és Romániával új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést kötöttünk. Ezek a szerződések, a Német Demokratikus Köztársasággal, Lengyelországgal és Mongóliával már korábban hatályba lépett szerződésekkel és a testvérországok közötti többi kétoldalú szerződéssel egyetemben, az új, szocialista típusú kölcsönös szövetségesi kötelezettségek széles körű rendszerét alkotják.

Megingathatatlan a barátságunk a Lengyel Népköztársasággal. Mély megelégedéssel állapítjuk meg, hogy a testvéri Lengyelországban leküzdötték az ott keletkezett nehézségeket. A Lengyel Egyesült Munkáspárt intézkedéseket foganatosít, hogy erősítse kapcsolatait a munkásosztállyal és valamennyi dolgozóval, s még szilárdabbá válja-

nak a szocializmus állásai az országban. A szovjet kommunisták szívből kívánják lengyel barátaiknak a legnagyobb sikereket.

Szocialista szolidaritás és szilárd harci barátság fűzi pártunkat, a szovjet népet a Vietnami Dolgozók Pártjához, a Vietnami Demokratikus Köztársasághoz. Ho Si Minh, a nagy hazafi és forradalmár végrendeletéhez híven a vietnami nép magasra emeli a szocializmus zászlaját és rettenthetetlenül ellenáll az imperialista agresszoroknak. A Vietnami Demokratikus Köztársaság meg lehet győződve arról, hogy a fegyveres harcban és a békés munkában egyaránt továbbra is számíthat a Szovjetunió testvéri támogatására.

Az SZKP Központi Bizottsága ezekben az években állandó figyelmet fordított a Kubai Köztársasággal, a Kubai Kommunista Párttal való együttműködés erősítésére. Ezek az erőfeszítések jelentős sikereket eredményeztek a szovjet–kubai kapcsolatok fejlődésében. A Szovjetunió és Kuba népei küzdőtársak a közös harcban, barátságuk megigathatatlan.

A Szovjetunió Kommunista Pártját, a szovjet államot már fél évszázada erős, kipróbált barátság fűzi a Mongol Népi Forradalmi Párthoz, a Mongol Népköztársasághoz. A Szovjetunió a szocialista Mongólia hű barátja és szövetségese, tevékenyen segíti mongol barátainak erőfeszítéseit, amelyeknek célja a nagy gazdasági feladatok megoldása, az ország nemzetközi helyzetének erősítése.

Az utóbbi években bővültek kapcsolataink a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal, a Koreai Munkapárttal. Ez meggyőződésünk szerint megfelel mindkét ország népei érdekeinek. A Szovjetunió támogatta és ma is támogatja a KNDK kormányának javaslatait az ország békés, demokratikus egyesítésére, támogatja a koreai nép követelését, hogy vonják ki Korea déli részéből az amerikai csapatokat.

A beszámolási időszakban tovább fejlődtek a szovjet–jugoszláv kapcsolatok. A szovjet emberek azt óhajtják, hogy erősödjék a szocializmus Jugoszláviában, szilárdabbá váljanak Jugoszlávia kapcsolatai a szocialista államokkal. Mi a szovjet–jugoszláv együttműködést, a pártjaink közötti kapcsolatok fejlődését kívánjuk.

A Kínai Népköztársasággal való kapcsolatainkról. Mint ismeretes, a kínai vezetők a nemzetközi élet és a kommunista világmozgalom alapvető kérdéseit illetően a maguk sajátos ideológiai-politikai platformjával álltak elő, amely nem egyeztethető össze a leninizmussal,

tőlünk pedig azt követelték, hogy adjuk fel a XX. pártkongresszus irányvonalát és az SZKP programját. Intenzív ellenséges propagandát bontakoztattak ki pártunk és országunk ellen, területi igényeket támasztottak a Szovjetunióval szemben, sőt 1969 tavaszán és nyarán fegyveres határincidensekig vitték a dolgot.

Pártunk határozottan fellépett az olyan próbálkozások ellen, amelyeknek célja a marxizmus-leninizmus tanításának kiforgatása, szakadás létrehozása a nemzetközi kommunista mozgalomban, az imperializmus ellen küzdők soraiban. Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány, megőrizve higgadtságát és nem engedve a provokációknak, minden tőle telhetőt megtett, hogy normalizálódjanak kapcsolataink a Kínai Népköztársasággal.

Az utóbbi másfél év alatt országunk kezdeményezéseinek eredményeként bizonyos normalizálódás jelei mutatkoztak a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság viszonyában. 1969 szeptemberében a két ország kormányfői találkoztak egymással, s ezt követően Pekingben megkezdődtek a kormányküldöttségek tárgyalásai a határkérdések rendezésére. A tárgyalások lassan haladnak, és eredményes befejezésükhöz természetesen nemcsak az egyik fél konstruktív magatartása szükséges.

A múlt év végén a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság között nagykövetek cseréjére került sor. Hosszú szünet után kereskedelmi egyezményeket írtunk alá, némileg növekedett az árucseré-forgalom. Ezek hasznos lépések. Mi készek vagyunk a továbbiakban is ebben az irányban tevékenykedni.

Másrészt azonban természetesen lehetetlen nem látnunk, hogy Kína propagandájában és politikájában tovább folytatódik a szovjetellenes irányvonal. A Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusa határozataiban rögzítette le ezt a Szovjetunióval szemben ellenséges irányvonalat.

Mit lehet mondani ezzel kapcsolatban?

Határozottan visszautasítjuk a pártunk és államunk politikájára vonatkozólag Pekingből terjesztett és a kínai nép körében elhintett rágalmozó kohanmányokat. Kína és a Szovjetunió között viszályt támasztani annál inkább képtelenség és káros, mert ez akkor történik, amikor az imperialisták fokozzák agresszív akcióikat a szabadságszerető népek ellen. A helyzet inkább, mint bármikor, az összes

antiimperialista. forradalmi erők összefogását, együttes akcióit követeli meg, nem pedig ellenségeskedés szítását az olyan államok között, mint a Szovjetunió és Kína.

Mi nem mondunk le a szovjet állam nemzeti érdekeiről. Az SZKP továbbra is lankadatlanul küzd a szocialista országok és a kommunista világmozgalom marxista-leninista alapon való összeforrottságáért. Mindamellett pártunknak és a szovjet kormánynak mély meggyőződése, hogy a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság közötti kapcsolatok javulása megfelelne mindkét ország alapvető és hosszú távú érdekeinek, a szocializmus, a népek szabadsága és a béke szilárdítása érdekeinek. Ennélfogva nemcsak arra vagyunk készek, hogy minden lehető módon előmozdítsuk a kapcsolatok normalizálását, hanem arra is, hogy helyreállítsuk a jószomszédi kapcsolatot és barátságot a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság között. S kifejezzük meggyőződésünket, hogy végső soron elérjük ezt.

Ez elvi álláspontunk. Több ízben is kifejtettük, szilárdan tartjuk magunkat hozzá és a gyakorlatban ehhez igazodunk.

Ani Albániát illeti, mi, mint korábban is, készek vagyunk helyreállítani vele a normális kapcsolatokat. Ez hasznos lenne a két ország számára éppúgy, mint a szocialista államok közös érdekei szempontjából is.

Az utóbbi évek nemzetközi eseményeiben nem kis helyet foglalt el a csehszlovákiai politikai válság. Azt hiszem, hogy itt nem kell fejtegetni az ügy valódi hátterét, hiszen az jól ismert. A történekből csupán néhány, nézetünk szerint leginkább lényeges következtetést szeretnénk levonni.

A csehszlovákiai események ismét arra figyelmeztettek, hogy a szocialista építés útjára lépett országokban a kisebb-nagyobb mértékben megmaradt belső szocialistaellenes erők meghatározott feltételek esetén aktivizálódhatnak, sőt közvetlen ellenforradalmi akciókig is merészkedhetnek, külső támogatásban reménykedve az imperializmus részéről, amely mindig készen áll az ilyen erőkkel való szövetkezésre.

Teljesen nyilvánvalóvá vált ennek kapcsán, mennyire veszélyes a jobboldali revizionizmus, amely a szocializmus „megjavítása” ürügyén igyekszik megfosztani a marxizmus-leninizmust forradalmi lényegétől és megtisztítani az utat a burzsoá ideológia behatolása előtt.

A csehszlovákiai események meggyőzően bizonyították, hogy mennyire fontos a szocialista társadalomban a párt vezető szerepének szüntelen szilárdítása, a pártirányítás formáinak és módszereinek szakadatlan tökéletesítése, a szocialista fejlődés döntésre érett problémáinak alkotó, marxista-leninista megközelítése.

Világos volt számunkra: nemcsak arról volt szó, hogy az imperializmus és segítőtársai megpróbálták megdönteni a szocialista rendet Csehszlovákiában, hanem arról is, hogy ezzel megpróbáljanak csapást mérni az egész európai szocializmus állásaira, kedvező feltételeket teremteni ahhoz, hogy az imperializmus legagresszívabb erői a továbbiakban nyomást gyakorolhassanak a szocialista világra.

Tekintetbe véve a csehszlovák párt- és állami személyiségek, kommunisták, dolgozók felhívását, és figyelembe véve azt a veszélyt, amely ebben az országban a szocializmus vívmányait fenyegette, a testvéri szocialista országokkal együtt úgy határoztunk, hogy internacionalista segítséget nyújtunk Csehszlovákiának a szocializmus megvédéséhez. Az imperializmus és az ellenforradalom erői által teremtetett rendkívüli körülmények között osztálykötelességünk, a szocialista internacionalizmus iránti hűség, az államaink érdekeiről, a szocializmus és az európai béke sorsáról való gondoskodás kötelezett erre bennünket.

A Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának plénuma „Tanulságok” című dokumentumában a következőképpen értékelte a testvérállamok kollektív segítségének jelentőségét. Idézem: „Az öt szocialista ország szövetséges hadseregeinek bevonulása Csehszlovákiába az internacionalista szolidaritás aktusa volt, mely megfelelt a csehszlovák dolgozók közös érdekeinek, s ugyanígy a nemzetközi munkásosztály, a szocialista országok közössége érdekeinek és a kommunista világmozgalom osztályérdekeinek. Ez a nemzetközi akció ezer és ezer ember életét mentette meg, biztosította a békés és nyugodt munka külső és belső feltételeit, megerősítette a szocialista tábor nyugati határait és megghiúsította az imperialista köröknek a második világháború eredményeinek revíziójával kapcsolatos reményeit.”

Teljes mértékben osztjuk a Csehszlovák Kommunista Párt fenti következtetését. Az élet tapasztalatai újra meggyőzően bebizonyították, hogy a szocialista országok testvéri egysége alkotja a legszilárdabb

akadályt azon erők útjában, amelyek támadni, gyengíteni próbálják a szocialista tábort, alá akarják ásni és meg akarják semmisíteni a dolgozók szocialista vívmányait. A szocialista országok népei az egész világnak határozottan megmutatják, hogy nem adják fel forradalmi vívmányaikat, hogy a szocialista közösség határai megbonthatatlanok és sérthetetlenek.

Őszintén örülünk, hogy a csehszlovák kommunisták sikeresen megbirkóztak a nekik jutott megpróbáltatásokkal. A Csehszlovák Kommunista Párt most XIV. kongresszusára készül, amely, meggyőződésünk szerint, újabb fontos szakasz lesz a szocializmus csehszlovákiai pozícióinak megszilárdításában.

A szocializmus mai világa sikereivel és távlataival, minden problémájával egyetemben még fiatal, növekvő társadalmi organizmus, amelyben még nem minden szilárdult meg, amelyben még sok minden az elmúlt történelmi korszakok nyomait viseli. A szocializmus világa egészében mozgásban van, állandóan tökéletesedik. Ez a fejlődés természetesen az újnak a régi ellen vívott harca, a belső ellentétek megoldása útján folyik. A felhalmozódott tapasztalatok segítséget nyújtanak a testvérpártoknak, hogy helyesen és idejében oldják meg az ellentmondásokat, és biztosan haladjanak azon az úton, amelyet a proletariátus nagy tanítói, Marx, Engels és Lenin mutattak meg.

A Szovjetunió Kommunista Pártja nemzetközi kötelességének tartotta és tartja ma is, hogy minden téren előmozdítsa a szocialista világrendszer hatalmának további növekedését. Amellett vagyunk, hogy a testvéri országok együttműködése legyen egyre sokoldalúbb és elmélyültebb, ölelje fel a dolgozók mind szélesebb tömegeit, hogy alaposabban tanulmányozzuk egymás konkrét tapasztalatait az állami, a társadalmi, a gazdasági és a kulturális élet minden szintjén.

Azt akarjuk, hogy minden testvéri ország virágzó állam legyen, s harmonikusan kapcsolódjék egybe a gyors gazdasági, tudományos és technikai haladás a szocialista kultúra fellendülésével, a dolgozók anyagi jólétének javulásával. Azt akarjuk, hogy a szocialista világrendszer családja legyen azoknak a baráti népeknek, amelyek együttesen építik és védelmezik az új társadalmat, kölcsönösen gazdagítják egymást tapasztalataikkal és ismereteikkel, összeforrott és erős család legyen, amelyben a világ emberei a szabad népek jövő világgközösségének mintáját látják.

Engedjék meg, hogy biztosítsam barátainkat, testvércinket és harcostársainkat a szocialista országokban, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja nem kíméli erejét e magasztos cél elérése érdekében!

2. AZ IMPERIALIZMUS A NÉPEK, A TÁRSADALMI FEJLŐDÉS ELLENSÉGE. A NÉPEK AZ IMPERIALIZMUS ELLEN

A XXIII. kongresszuson, majd egy sor okmányban, a párt már részletesen értékelte a modern imperializmust. A modern imperializmus jelenlegi sajátosságainak marxista-leninista elemzését tartalmazzák az 1969-es nemzetközi kommunista tanácskozás dokumentumai is. Engedjék meg, hogy az utóbbi évek tapasztalatának fényénél csupán arra a néhány főbb mozzanatra térjek ki, amelyeket figyelembe kell venni politikánkban.

A modern kapitalizmus sajátosságai jelentős mértékben azzal magyarázhatók, hogy a kapitalizmus alkalmazkodik a világban kialakult új helyzethez. A tőkésországok uralkodó körei a szocializmussal folytatott párviadal körülményei között minden eddiginél inkább tartanak attól, hogy az osztályharc forradalmi tömegmozgalommá fejlődik. A burzsoázia tehát a dolgozók kizsákmányolása és elnyomása kendőzöttebb formáinak alkalmazására törekszik, számos esetben hajlandó részleges reformokra, hogy a lehetőséghez képest eszmei és politikai ellenőrzése alatt tartsa a tömegeket. A monopóliumok széles körűen felhasználják a tudományos és technikai fejlődés vívmányait állásaik megszilárdítására, a termelés fejlesztése hatékonyságának és ütemének fokozására, a dolgozók kizsákmányolásának és elnyomásának növelésére.

Ám az új feltételekhez való alkalmazkodás nem jelenti a kapitalizmusnak mint rendszernek a stabilizálódását. A kapitalizmus általános válsága tovább mélyül.

Még a legfejlettebb kapitalista államok sem kerülhetik el a súlyos gazdasági megrázkódtatásokat. Az Egyesült Államok például már körülbelül két esztendeje nem tud kilábalni az újabb gazdasági válságból. A legutóbbi években megfigyelhettük a tőkés valuta- és pénzügyi rendszer jelentős válságát is. Állandó jelenséggé vált az infláció és a

munkanélküliség egyidejű növekedése. A fejlett tőkésországokban jelenleg körülbelül nyolcmillió munkanélküli van.

Az imperialista államok közötti ellentéteket nem szüntette meg sem az integrációs folyamat, sem az a tény, hogy az imperialistáknak osztályérdekükben áll erőfeszítéseik egyesítése a szocialista világrendszer ellen. A hetvenes évek elején világosan kialakultak az imperialista versengés fő központjai. Ezek: az Egyesült Államok – Nyugat-Európa (elsősorban a Közös Piachoz tartozó hat ország) – Japán. Közöttük egyre élesebben bontakozik ki a gazdasági és a politikai konkurrenciaharc. Azok a mind nagyobb számú tilalmak, amelyekkel az Egyesült Államok hivatalos körei sújtják az Európából és Japánból származó árukat, az európai országok próbálkozásai, hogy korlátozzák az amerikai nagytőke által történő kizsákmányolásukat: – íme, a köztük folyó harcnak néhány megnyilvánulása.

Az imperializmus külpolitikája az elmúlt öt év alatt újabb bizonyítékokat szolgáltatott arra, hogy változatlanul reakciós, agresszív természetű.

Ebben az összefüggésben mindenekelőtt az amerikai imperializmusról kell szólni, amely az utóbbi években ismét megmutatta, hogy a kizsákmányolás és elnyomás nemzetközi rendszere sajátos garantálójának és védelmezőjének a szerepét akarja játszani. Mindenütt uralomra törekszik, beavatkozik más népek ügyeibe, szemrebbenés nélkül megsérti azok törvényes jogait és szuverenitását, erőszakkal, vesztegetéssel, gazdasági behatolással próbálja rákényszeríteni akaratát más államokra és a világ egész övezeteire.

Természetesen más imperialista országokban is megvannak a háború és az agresszió erői: Nyugat-Németországban a revansisták, akik mindinkább szövetkeznek a neonácikkal; Angliában Észak-Írország elnyomói, a dél-afrikai fajüldözők fegyverszállítói, az Egyesült Államok agresszív politikájának védelmezői; Japánban a militaristák, akik a háborút „örök időkre” betöltő alkotmány ellenére ismét a terjeszkedés és az agresszió útjára igyekeznek sodorni az országot.

Figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy a kapitalista világban a háború utáni években példátlan arányokban növekszik a militarizmus. Ez az utóbbi időben még inkább fokozódott. A NATO-országok csupán 1970-ben 103 milliárd dollárt fordítottak háborús készülődésre. A militarizmus a legveszélyesebb jelleget az Egyesült Államok-

ban öltötte. Az elmúlt öt év alatt ez az ország körülbelül 400 milliárd dollárt költött katonai célokra.

Az imperialisták módszeresen kifosztják az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai országok népeit. Sok milliárd dollárt sajtolnak ki évről évre az úgynevezett harmadik világból. Ugyanakkor a világ élelmszerhelyzetéről 1970-ben kiadott ENSZ-jelentés adatai szerint az említett kontinenseken 375 millió ember küzd az éhhalállal.

Nincs olyan gaztett, amire az imperialisták ne volnának képesek abban a törekvésükben, hogy megőrizték vagy visszaállítsák uralmukat a volt gyarmatok népei vagy olyan országok fölött, amelyek már kiszabadultak a kapitalista kizsákmányolás szorításából. Az elmúlt öt esztendő sok újabb bizonyítékot adott erre. Az arab államok elleni agresszió, a gyarmatosítók guineai behatolási kísérlete, a latin-amerikai haladó rendszerek elleni aknamunka újra meg újra figyelmeztet arra, hogy az imperializmus nem szüntette be harcát a szabadságszerető népek ellen.

A mai gyarmatosítók gaztettei közül a legfőbb, Amerika szégyene, az Egyesült Államok folytatódó agressziója Vietnam, Kambodzsa, Laosz népei ellen.

Az utóbbi években az amerikai imperializmus háborús bűneiből olyan tények váltak ismeretessé, amelyek a szó szoros értelmében meg rázták a világ közvéleményét. Tragikus hírnévre tett szert My Lai vietnami falu, amelynek fegyvertelen lakosságát, köztük nőket, öregeket és gyermekeket, az amerikai büntetőosztagok szadista módon lemészárolták.

Nehéz nyugodtan beszélni az állig felfegyverzett beavatkozók garázdálkodásáról. Sok százezer tonna napalm a szó szoros értelmében teljesen felperzselte Dél-Vietnam egyes körzeteit. Vegyi fegyverektől majdnem félmillió vietnami lakos szenvedett mérgezést, sokan közülük el is pusztultak. A becsületes emberek, legkivált a kommunisták lelkiismerete sohasem békélhet meg azzal, amit az amerikai agresszorok és csatlósai művelnek – azok, akik a „nyugati civilizáció” és a „szabad világ” képviselőinek nevezik magukat. Micsoda gyalázat!

Nem kétséges, hogy kudarcra van ítélve az imperializmusnak az a kísérlete, hogy – a maga hasznára – visszaforgassa a történelem kerekét. Mi, kommunisták, jól tudjuk azonban, hogy az önnyugtatlanság és a passzivitásnak nincs helye. A kapitalista elnyomás ellen harcolók-

kal az utolsó, de minden eddiginél hatalmasabb kizsákmányoló rendszer áll szemben. Tehát még nehéz és hosszú harc áll előttünk.

De akármilyen nehéz is ez a harc, mégis tovább növekszik, s frontja szüntelenül szélesedik. Az utóbbi években az imperializmus ellen küzdők újabb dicső oldalakat írtak be az osztályharcok történetébe.

Ma, akárcsak tegnap, a *nemzetközi munkásmozgalom* tölti be a forradalmi erők kipróbált harci élcsapatának szerepét. A tőkés világban az utóbbi öt esztendő folyamán lejátszódott események tökéletesen bebizonyították a munkásosztály jelentőségét. A munkásosztály a monopóliumok hatalmának legfőbb és legerősebb ellenfele, az anti-imperialista erők központja.

Olyan országokban, mint Franciaország és Olaszország, ahol az osztályharc hagyományai fejlettebbek és ahol erős kommunista pártok működnek, a dolgozók, élükön a munkásosztállyal, nemcsak az egyes tőkés csoportokra gyakoroltak nyomást, hanem az állammonopolista uralom egész rendszerére. Angliában az osztályharc a feszültség magas fokát érte el, méreteikben, a résztvevők számának tekintetében pedig a jelenlegi sztrájkok csak az 1926-os általános sztrájkhoz hasonlíthatók. Az Egyesült Államokban erősen fellendültek a munkásosztály monopóliumellenes megmozdulásai, rendkívüli hevességgel bontakozik ki a néger nép harca az egyenjogúságért, és a fiataloké a vietnami háború ellen. Erősödik a tömeges munkásmozgalom az NSZK-ban. Évtizedek óta most került sor először hatalmas osztályösszetűzésekre a skandináv országokban és Hollandiában. Tovább éleződik a társadalmi és a politikai válság Spanyolországban. Az utóbbi időszak valamennyi osztályütközetében jelentős és mindinkább növekvő szerepet játszanak a dolgozók szakszervezetei, főképp azok, amelyek a Szakszervezeti Világszövetség tagjai.

A testvérpártok tanácskozása, mint ismeretes, olyan következtetésekre jutott, hogy a munkásosztály jelenlegi nagy csatái új osztályharcok előhírnökei, s ezek alapvető társadalmi átalakulásokhoz vezethetnek, ahhoz, hogy a munkásosztály a dolgozók más rétegeivel szövetkezve, megragadja a hatalmat.

Ugyanakkor a nemzeti felszabadító harcokban nevelkedett erők, elsősorban Ázsia és Afrika fiatal, független és antiimperialista államai, egyre nagyobb nyomást gyakorolnak az imperializmusra.

A lényeg az, hogy a nemzeti felszabadulásért vívott harc sok ország-

ban gyakorlatilag mind a hűbéri, mind pedig a tőkés kizsákmányolási viszonyok elleni harccá kezd átalakulni.

Ma Ázsiában és Afrikában már sok ország a fejlődés nem kapitalista útjára lépett, vagyis erős az az irányzat, hogy a szocialista társadalom megvalósítását tűzzék ki távlati célként. Ezen az úton halad számos állam. Ezekben az államokban egyre nagyobb és mélyebb szociális változások valósulnak meg, amelyek megfelelnek a néptömegek érdekeinek és a nemzeti függetlenség megszilárdulásához vezetnek.

A nemzeti és a társadalmi felszabadítás erőinek támadása az imperializmus uralma ellen különböző formákban nyilvánul meg. Így a szocializmusra orientálódó országokban folyik az imperialista monopóliumok tulajdonának államosítása. Ez lehetővé teszi az állami szektor szilárdítását és fejlesztését, s ez a szektor lényegében a forradalmi, demokratikus politika gazdasági alapja. Az Egyesült Arab Köztársaságban az állami szektor most az ipari termelés 85%-át öleli fel, Burmában az állami szektor ellenőrzi a nyersanyagkitermelés több mint 80%-át és a feldolgozó ipar mintegy 60%-át. Új, jelentékeny lépéseket tettek az imperialista tulajdon államosítására Algériában. Sok külföldi vállalat, bank és kereskedelmi társaság került az állam kezébe Guineában, Szudánban, Szomáliában és Tanzániában.

Jelentős intézkedéseket hoztak a parasztság milliós tömegeinek sorát érintő bonyolult kérdések, mint például a földkérdés megoldására. Ha csak az elmúlt öt évet nézzük is, láthatjuk, hogy fontos átalakulások történtek a mezőgazdaságban az EAK-ban és Szíriában, s elkezdtek ezeket az átalakításokat Szudánban és Szomáliában.

Algériában bejelentették, hogy az idén végrehajtják a földreformot. A Kongói Népi Köztársaságban (Brazzaville) az állam tulajdonába adták a földeket és a föld mélyének kincseit.

Természetes, hogy nem könnyű dolog az elmaradt társadalmi viszonyoknak nem kapitalista alapokra való gyökeres átépítése a gyarmatosítók és a belső reakciók szakadatlan támadásai közepette. Annál jelentősebb tehát, hogy minden nehézség ellenére a szocialista orientációjú államok egyre messzebbre haladnak a kiválasztott úton.

A progresszív társadalmi változások nem minden egykori gyarmati és félgyarmati országban haladtak ennyire előre. A harc a reakciók ellen, az imperializmus hívei ellen azonban mindenütt folyik, s néhány országban a haladó erők már számottevő vívmányokat értek

el. Elég, ha megemlítjük, mondjuk, az olyan eseményeket, mint az indiai nagybankok nemrég történt államosítását, a jobboldali erők ellen aratott elsőprő győzelmet az indiai parlament képviselőházának legutóbbi választásain. Ez arról tanúskodik, hogy ennek az országnak néptömegei határozottan szembeszállnak a reakciós, imperialista-barát erőkkel, harcolnak a földreformért, az egyéb társadalmi és gazdasági átalakításokért, a nemzetközi béke és barátság politikájáért. Lényeges társadalmi előrehaladás történt Ceylonban, Nigériában.

A bonyolult helyzet, sőt az egyes vereségek ellenére is folytatódik a világon a társadalmi változások sokrétű folyamata. A dolgozók nagy győzelmeket aratnak a jogaikért, a valódi szabadságért, az emberi méltóságért vívott harcban. A még gyarmati igában sínylődő országok hazafiai folytatják bátor harcukat a felszabadulásért.

A Szovjetunió mindenben támogatja ezt az igazságos harcot. A Szovjetunió politikai és gazdasági együttműködése a felszabadult országokkal ezekben az években tovább fejlődött. Növekszik velük kereskedelmünk is. Sok ázsiai és afrikai államban közreműködésünkkel több tucat ipari és mezőgazdasági üzem épült. Hozzájárulunk ezeknek az országoknak szakemberképzéséhez is. És mindez megfelel kölcsönös érdekeinknek.

Nagy változások mennek végbe egy sor latin-amerikai ország életében. A legfontosabb esemény a chilei Népi Egység erőinek győzelme volt. Itt a kontinens egész történelmében a nép első ízben érte el alkotmányos úton, hogy olyan kormányt alakíthatott, amelyet akar és amelyben bízik. Ez kiváltotta a belső reakció és a jenki imperializmus dühét; ezek ugyanis szeretnék megfosztani a chilei népet vívmányaitól. A chilei nép azonban elhatározta, hogy továbbhalad a kiválasztott úton. Más latin-amerikai országok dolgozói támogatják Chile haladó politikáját. Az amerikai monopóliumok rabigája ellen harcol a perui és a bolíviai kormány.

Beteljesedik Lenin jóslata arról, hogy a gyarmati és a félgyarmati országok népei, miután harcra keltek nemzeti szabadságukért, eljutnak a kizsákmányoló rendszer alapjai elleni harchoz. Ez természetesen súlyos csapást jelent a kapitalizmusnak mint társadalmi világrendszernek az állásaira.

Az imperializmus elleni harcban elért siker sokban függ az anti-

imperialista erőknek és mindenekelőtt élcspatuknak, a *kommunista világmozgalomnak* az összeforrottságától. Az elmúlt öt év alatt pártunk, más testvérpártokkal együtt, sokat fáradozott azon, hogy megszilárdítsa ezt az összeforrottságot, a kommunisták sorainak egységét.

A feladat bonyolult volt. Éppen a beszámolási időszakban jelentek a leghevesebb kísérletek különböző részről, hogy támadják a marxizmus-leninizmust mint a kommunista mozgalom tevékenységének eszmei és elméleti alapját. A kínai vezetés arra tért rá, hogy egy sor országban úgynevezett marxista-leninista pártok cégére alatt szakadár csoportokat hozzon létre, s azokat igyekezett valamilyen módon összefogni a nemzetközi kommunista mozgalom ellen-súlyozására. Ezekkel a csoportokkal gyakran alkottak tömböt a trockisták. Helyenként aktivizálódtak a nacionalista elszigetelődésre irányuló tendenciák, feléledt mind a „baloldali”, mind pedig a jobb-oldali opportunizmus.

A legfőbb feladat ezért az volt, hogy fordulatot érjünk el a kommunista mozgalom tömörítésének, eszmei alapjai megszilárdításának irányában. Az e cél eléréseért folytatott harcban fontos szakasz volt az európai kommunista pártok 1967-es Karlovy Vary-i értekezlete, valamint a kommunisták több más nemzetközi találkozója.

Ennek eredményeként került napirendre a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása összehívásának kérdése. A tanácskozás megtartását nagy előkészítő munka előzte meg. Tudják, elvtársak, hogy pártunknak, az SZKP-nak Központi Bizottsága nem kis mértékben járult hozzá mind a tanácskozás eszméjének kidolgozásához, mind a tanácskozás előkészítéséhez.

A tanácskozás nagy lépés volt a kommunisták nemzetközi egysége megszilárdításának és az összes antiimperialista erők konszolidációjának útján. Sokat tett azért, hogy a jelenlegi helyzetre alkalmazva tovább fejlesszék a marxista-leninista elmélet számos tételét. Beigazolódott, hogy a testvérpártok érintkezésének ilyen egészen széles körű és nagyarányú képviseleti formája megfelel a kommunista mozgalom mint internacionalista erő követelményeinek. Pártunk teljes mértékben egyetért a tanácskozás résztvevőinek azzal a következtetésével, hogy szükség szerint célszerű máskor is megtartani a testvérpártok ilyen nemzetközi fórumait. Hasznos lenne, ha ezek

a fórumok a kommunista világmozgalom gyakorlatának szerves részévé válnának.

A kommunista mozgalom összefogása szempontjából óriási jelentőségű volt Lenin születése 100. évfordulójának valóban világot átfogó megünneplése. A kommunista pártok tanácskozása és a lenini jubileum újra meg újra megmutatta a marxista-leninista tanítás életerejét, és fokozta a testvérpártok aktivitását abban a harcban, amelyet a munkásosztály és valamennyi dolgozó érdekeiért, az imperializmus és munkásmozgalombeli kiszolgálói ellen folytatnak.

Egészében véve joggal mondhatjuk, hogy mindinkább erősödik a nemzetközi kommunista mozgalom összeforrottsága, élénkülnek a gyümölcsöző kétoldalú és többoldalú pártközi kapcsolatok. Pártunk ezt örömmel üdvözli. Pártunk továbbra is elő fogja segíteni, hogy a dolog ebben az irányban fejlődjék tovább.

Nem hagyhatjuk azonban figyelmen kívül azt a körülményt, hogy nem mindenütt sikerült leküzdeni a negatív jelenségeket. Továbbra is időszerű a harc a jobboldali és a „baloldali” revizionizmus ellen, a nacionalizmus ellen. A burzsoá ideológusok, a burzsoá propaganda a szocializmus és a kommunizmus elleni harcában napjainkban leginkább éppen a nacionalista irányzatokra épít, kiváltképp azokra, amelyek a szovjetellenesség formáját öltik. A kommunista pártokban fellelhető opportunisták elemeket ideológiai megalkuvásra ösztönzik, mintha csak ezt mondanák nekik: mutassátok meg, hogy szovjetellenesek vagytok, mi pedig hajlandók vagyunk világgá kürtölni, hogy ti vagytok az „igazi marxisták” és teljesen „önálló álláspontra” helyezkedtek. Mellesleg szólva, az események menete azt mutatja, hogy az ilyen emberek rálépnek a hazájuk kommunista pártja elleni harc útjára is. Példaként említhetők az olyan típusú renegátok, mint Garaudy Franciaországban, Fischer Ausztriában, Petkov Venezuelában, a Manifesto-csoport Olaszországban. A testvérpártok az efféle elemek elleni harcot soraik megszilárdítása fontos feltételének tekintik. Így még ezek a példák is – számukat még növelni lehetne – arról tanúskodnak, hogy a revizionizmus és a nacionalizmus elleni harc továbbra is a kommunista pártok fontos feladata.

Az imperializmus elleni harcban egyre nagyobb szerepet játszanak a forradalmi demokratikus pártok, amelyek közül sok a szocializmust hirdeti programjának céljaként. Az SZKP élénken fejleszti

velük a kapcsolatokat. Meggyőződésünk, hogy az ilyen pártok együttműködése a kommunista pártokkal, köztük hazájuk kommunista pártjával is, teljes mértékben az antiimperialista mozgalom érdekeit, a nemzeti függetlenség megszilárdítását és a társadalmi haladás ügyét szolgálja.

Kapcsolatokat tartunk fenn és fejlesztjük azokat egész sor nyugati, keleti és latin-amerikai ország baloldali szocialista pártjaival. Ezen a téren az utóbbi években elég serény munka folyt.

Az 1969-ben megtartott nemzetközi tanácskozás irányvonalának megfelelően, az SZKP kész az együttműködés kibontakoztatására a szociáldemokratákkal, mind a békéért és a demokráciáért folyó harcban, mind pedig a szocializmusért vívott küzdelemben, de magától értetődően ennek során jottányit sem enged ideológiájából, forradalmi elveiből. A kommunistáknak ez az irányvonala azonban heves ellenzésre talál a jobboldali szociáldemokrata vezetők részéről. Pártunk kérelmelhetetlenül harcolt és harcol ezután is minden olyan álláspont ellen, amely a munkásmozgalmat alárendeli a monopoltőke érdekeinek, aláássa a dolgozóknak a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott küzdelmét.

A kommunistáknak jutottak a legsúlyosabb megpróbáltatások, amelyekben a nép ügyéért küzdő harcosoknak valaha is részük volt. Mi azonban emlékeztetünkbe idézzük Lenin szavait:

„... a forradalom iránti önfeláldozó hűség, és a néphez intézett forradalmi szó nem vész kárba akkor sem, ha egész évtizedek választják el a vetést az aratástól...”

A kommunisták eszméi nagyszerűen bontakoztak ki a megvalósult szocializmus gyakorlatában, millió és millió ember agyában és tetteiben.

A Szovjetunió kommunistái nagyra értékelik a testvéri kommunista és munkáspártoknak a saját hazájukban végzett óriási munkáját. Jól tudjuk, mennyire nehéz ez a munka, milyen önfeláldozást igényel, fenntartás nélküli odaadást követel meg közös nagy eszményeink iránt. Ma újra biztosítani kívánjuk küzdőtársainkat, a világ kommunistáit: pártunk mindig szorosan, vállvetve fog haladni a harcban önökkel, kedves barátaink!

Sohasem fogunk megfeledkezni azokról a hatalmas áldozatokról, amelyeket e harcban hoztak. A kommunista mozgalom hőseinek

neve, a munkásosztály ügyéért tanúsított bátorság és hűség sok példája minden igazi forradalmár örökké féltve őrzött kincse lesz. Féltve őrzött kincs ez Lenin pártja, a szovjet nép számára, amely elsőnek emelte fel a győzelmes szocialista forradalom zászlaját.

A Szovjetunió Kommunista Pártja internacionalista kötelességének tudatában a nemzeti ügyekben továbbra is olyan irányvonalat követ, amely előmozdítja a világot átfogó antiimperialista harc további élénkülését, e harc valamennyi résztvevője harcos egységének erősödését.

A szocializmus ügye múlhatatlanul győzni fog az egész világon. Mi erőnket nem kímélve fogunk harcolni e győzelemért, a dolgozó nép boldogságáért!

3. A SZOVJETUNIÓ HARCA A BÉKÉÉRT ÉS A NÉPEK BIZTONSÁGÁÉRT. AZ IMPERIALISTA AGRESSZIÓS POLITIKA VISSZAVERÉSE

A beszámolási időszakban a Központi Bizottság és a szovjet kormány minden tőle telhetőt megtett, hogy biztosítsa a kommunizmus építéséhez szükséges békés körülményeket a Szovjetunióban, leleplezze és megghiúsítsa az agresszív imperialista erők mesterkedéseit, megvédje a szocializmust, a népek szabadságát, a békét.

Az agresszió kemény visszaverése politikánkban állandóan párosult azzal az építő irányvonallal, amelynek célja a megoldásra érett nemzetközi problémák rendezése, normális, sőt, ahol a körülmények megengedik, jó kapcsolatok fenntartása a más társadalmi rendszerű államokkal. Mint azelőtt, most is következetesen védelmezzük a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének lenini elvét. Napjainkban ez az elv a nemzetközi fejlődés tényleges erejévé vált.

Engedjék meg, hogy részletesen foglalkozzam azokkal a legfontosabb nemzetközi problémákkal, amelyek kiélezettségük vagy jövőbeni jelentőségük következtében különösen magukra vonták figyelmünket.

Mindenekelőtt a délkelet-ázsiai eseményekről kívánok beszélni.

Az Egyesült Államok kormánykörei által a világ e térségében kirobbantott agresszív háború nem győzelmi babérokat hoz az amerikai népnek, hanem sírkoszorúk tízezreit. Mindenkinek, aki reálisan tudja nézni a dolgokat, világosan kell látnia, hogy sem közvetlen katonai beavatkozással, sem a tárgyalások szabotálásával, sem a zsoldosok egyre szélesebb körű felhasználásával nem lehet meg-
törni a vietnami nép elszánt akaratát, hogy ő legyen az úr saját országában.

A háború úgynevezett vietnamizálása, vagyis az a terv, hogy Washington érdekeinek megfelelően vietnamiak irtsák a vietnamiakat, az agresszió kiterjesztése Kambodzsára és Laoszra – mindez nem menti meg Amerikát az indokínai szennyes háború kudarcától, nem mossa le azt a szégyent, amelyet azok hoztak az országra, akik kirobbantották és folytatják az agressziót. A vietnami probléma megoldásához csak egy út vezet. Ezt az utat a VDK-kormány és a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány világosan megjelölte javaslataiban, amelyeket mi szilárdan támogatunk.

A Szovjetunió határozottan követeli a vietnami, a kambodzsai és a laoszi nép elleni imperialista agresszió beszüntetését. Országunk a múlt-
hoz hasonlóan most és a jövőben is Indokína hősi népei igazságos ügyének aktív védelmezője. A világpolitika másik „forró pontja” a Közel-Kelet. Az EAK-t, Szíriát és Jordániát ért izraeli agresszió következtében kialakult válság az egyik legfeszültebb válság az elmúlt időszak nemzetközi kapcsolatainak alakulásában.

A testvéri szocialista országokkal együtt mindent megtettünk, hogy megállítsuk és elítéljük az agressziót. Teljes élességgel vetettük fel a kérdést az ENSZ Biztonsági Tanácsában. Követelésünkre összehívták a Közgyűlés rendkívüli ülését. A Szovjetunió és más testvéri országok megszakították diplomáciai kapcsolataikat Izraellal, amely figyelmen kívül hagyta az ENSZ tűzszüneti határozatát. Országunk segítséget nyújtott a betörés áldozatául esett arab államok, mindenekelőtt az EAK és Szíria védelmi erejének helyreállításához. Az EAK-kal és Szíriával évről évre erősödik együttműködésünk.

Az Egyesült Arab Köztársaság nemrég fontos kezdeményezést tett. Kijelentette, hogy elfogadja Jarring ENSZ-különmegbízotti javaslatát és kész békeegyezményt kötni Izraellal, ha a megszállt

arab területekről kivonják az izraeli csapatokat. Az EAK azt is javasolta, hogy tegyenek lépéseket a Szuezi-csatorna mielőbbi megnyitására. Ily módon az arab fél álláspontja reális alapul szolgál a közel-keleti válság megoldásához. Az a tény, hogy az izraeli kormány elutasította ezeket a javaslatokat, és Tel Aviv nyíltan hangoztatja igényét az arab területekre, világosan mutatja, ki emelgátat a békéhez vezető úton a Közel-Keleten, kinek a hibájából marad fenn a háború veszedelmes tűzfészke ebben a térségben. Egyidejűleg még nyilvánvalóbbá válik azoknak a szégyenletes szerepe, akik az izraeli szélsőségeseket bujtogatják – az amerikai imperialisták és az agresszív imperialista körök eszközéül szolgáló nemzetközi cionizmus szerepe.

Pedig Tel Aviv jobban tenné, ha józanul nézné a dolgokat. Csak nem abban reménykednek Izrael vezető körei, hogy megtarthatják maguknak a megszállt idegen földeket és büntetlenek maradhatnak? Azok az előnyök, amelyekhez a hódítók az orvttámadás eredményeként jutottak, végső soron illuzórikusak. Eltűnhetnek, mint a délibáb a színei homoksivatagban. És minél tovább húzódik el a közel-keleti politikai rendezés, annál nagyobb lesz a közvélemény felháborodása, az arab népek gyűlölete az agresszor és pártfogói ellen, annál több kárt okoznak Izrael uralkodó körei saját népüknek, saját országuknak.

A Szovjetunió továbbra is szilárdan támogatja arab barátait. Országunk, a Biztonsági Tanács más tagjaival együtt, kész közreműködni a közel-keleti politikai rendezés nemzetközi garanciáinak kidolgozásában.

Ennek elérése után, nézetünk szerint, megvizsgálhatnánk a további lépéseket e térség háborús feszültségének enyhítésére, nevezetesen arra, hogy a Földközi-tengerből a béke és a baráti együttműködés tengere váljék.

Külpolitikai tevékenységünk egyik igen fontos iránya volt ezekben az években Európa.

Az egész európai fejlődés szempontjából rendkívül pozitív következményekkel járt a szovjet-francia kapcsolatok javulása. A francia elnökkel a közelmúltban folytatott moszkvai tárgyalásoknak és a politikai konzultálásokról szóló jegyzőkönyv aláírásának eredményeként bővültek a szovjet-francia együttműködés lehetőségei.

Népeink barátsága tartós történelmi hagyományokon nyugszik. Államaink előtt ma is tág tere nyílik a közös érdekeknek. Mi a Szovjetunió és Franciaország kapcsolatainak további fejlesztése és elmélyítése mellett vagyunk. Ebben a nemzetközi biztonság fontos tényezőjét látjuk.

Új távlatok nyíltak meg Európában az NSZK-val való kapcsolatainkban történt lényeges haladás eredményeképpen.

A háború utáni időszakban mi, akárcsak szövetségeseink és barátaink, végig abból indultunk ki, hogy a tartós európai béke alapja mindenekelőtt az európai államhatárok sérthetetlensége. Most a Szovjetunió és Lengyelországnak az NSZK-val kötött szerződése révén a határoknak, köztük az NDK és az NSZK határainak, valamint a lengyel állam nyugati határainak sérthetetlensége teljes határozottsággal biztosított.

Az említett szerződések ratifikálásának kérdése körül Nyugat-Németországban élesen polarizálódnak a politikai erők. Szeretnénk hinni, hogy a reálisan gondolkodó körök Bonnban és egyes más nyugati fővárosokban is megértik azt az egyszerű igazságot, hogy a ratifikálás halogatása újabb bizalmi válságot keltene az NSZK egész politikájával szemben, mérgezné az európai politikai légkört és csökkentené a nemzetközi feszültség enyhülésének kilátásait.

Ami a Szovjetuniót illeti, országunk kész teljesíteni azokat a kötelezettségeket, amelyeket a szovjet–nyugatnémet szerződés megkötésével vállalt. Hajlandók vagyunk megtenni a magunkét az NSZK és az Európa szocialista része közötti kapcsolatok normalizálásához és javulásához vezető úton, ha a másik fél is a szerződés betűjének és szellemének megfelelően jár el.

Az utóbbi időkben Európában végbement pozitív változások nem jelentik azt, hogy teljesen megoldódtak a második világháború örökségeként Európában megmaradt problémák. Mit kell tenni, hogy tovább javuljon az európai helyzet, előbbre jussunk az európai kollektív biztonság biztosítása ügyében, a kétoldalú, valamint az összeurópai alapon történő együttműködés fejlesztésében?

Az európai helyzet javulását egészében véve egy összeurópai tanácskozás összehívása szolgálhatná. Napjainkban az európai államok többsége emellett foglal állást. A tanácskozás előkészítése a gyakorlati politika síkjára helyeződik át. Ám nem szűnnek a próbálkozások

az európai enyhülés megakadályozására. A kontinens minden államának még számottevő erőfeszítéseket kell tennie abból a célból, hogy összehívják az összeurópai értekezletet.

A kontinens helyzetének javulásához természetesen szükséges, hogy mielőbb hatályba lépjen a szovjet–nyugatnémet és a lengyel–nyugatnémet szerződés.

Rendezni kell továbbá a Nyugat-Berlinnel kapcsolatos problémákat is. Ha az Egyesült Államok, Franciaország és Anglia, hozzánk hasonlóan, a Nyugat-Berlin különleges státusát meghatározó szövetséges egyezmények tiszteletben tartásából, a Német Demokratikus Köztársaság mint független szocialista állam szuverén jogainak tiszteletben tartásából indul ki, akkor a jelenleg folyó tárgyalások sikeresen fejeződhetnek be, valamennyi érdekelt fél, köztük a nyugat-berlini lakosság, kölcsönös előnyére.

Időszerű feladat az is, hogy általánosan elismert nemzetközi jogszabályok alapján létrejöjjenek az egyenjogú kapcsolatok a Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság között, s hogy mindkét államot felvegyék az ENSZ-be.

Nem kis jelentőségű a Csehszlovák Szocialista Köztársaság azon jogos követelésének teljesítése sem, amely szerint kezdettől fogva érvénytelennek kell nyilvánítani a müncheni egyezményt.

Korunk egyik legfontosabb nemzetközi problémája a leszerelés. Mi konkrét eredményekre törekszünk, amelyek csökkentik a háborús veszélyt, szeretnénk megakadályozni, hogy a népek megszokják a fegyverkezési hajszát, mint valami elkerülhetetlen rosszat.

A beszámolási időszakban kidolgozásra került és hatályba lépett a nukleáris fegyverek elterjesztését tiltó szerződés. Bár nem minden állam, köztük nem minden nukleáris hatalom vált a szerződés részvevőjévé, mégis, a szerződés bizonyos mértékig csökkent egy nukleáris háború kitörésének veszélyét. Most fontos, hogy a Német Szövetségi Köztársaság, Japán, Olaszország és más országok a szerződés ratifikálásával erősítsék meg aláírásukat.

Olyan szerződések jöttek létre, amelyek tiltják nukleáris fegyverek elhelyezését a világűrben, valamint a tengerek és az óceánok mélyén. Ezek azonban csak kezdeti lépések. Célunk olyan helyzet megteremtése, hogy a nukleáris energia kizárólag békés célokat szolgáljon.

Tárgyalásokat folytatunk az Egyesült Államokkal a stratégiai fegyverkezés korlátozásáról. E tárgyalások kedvező kimenetele lehetővé tenné, hogy elkerüljünk egy újabb szakaszt a rakétafegyverkezési hajzában, s hogy jelentős eszközöket szabadítsunk fel alkotó célokra. Mi arra törekszünk, hogy a tárgyalások pozitív eredményeket hozzanak.

Mindamellett hangsúlyozni szeretném, hogy a leszerelési tárgyalások általában, még inkább az olyan tárgyalások, amelyeken a vita tárgyát igen kényes katonai-technikai vonatkozások képezik, csak akkor lehetnek eredményesek, ha egyenlő arányban veszik figyelembe a felek biztonsági érdekeit, és senki sem törekszik egyoldalú előnyökre.

A harc mind a nukleáris, mind a hagyományos fegyverkezési hajza beszüntetéséért, a leszerelésért – beleértve az általános és teljes leszerelést – továbbra is az SZKP és a szovjet állam külpolitikai tevékenységének egyik fontos iránya lesz.

Az utóbbi években eléggé aktív és sokoldalú volt a Szovjetunió kapcsolata a kapitalista világ országaival. Közülük némelyikkel bővült az együttműködés a nemzetközi politika általános kérdéseit illetően, gyakorlattá váltak a politikai konzultációk, amelyek előmozdítják a jobb kölcsönös megértést. Jelentős arányokat öltöttek a gazdasági, tudományos és műszaki kapcsolatok, amelyek számos esetben hosszú lejáratú alapra helyeződtek. Együttműködünk – természetesen kölcsönösen előnyös feltételek mellett – például Olaszországgal a volgai autógyár építésében, Ausztriával és néhány más országgal a gázipar fejlesztésében, így a Szovjetunióból Nyugat-Európába vivő gázvezetékek megépítésében. Nemrég megállapodás jött létre, amely szerint a Szovjetunió részt vesz egy franciaországi kohászati kombinát építésében. Japán cégek fognak közreműködni egy új távol-keleti kikötő építésében. Megvitatás alatt állnak más nagyszabású tervek is, amelyek iránt üzleti partnereink élénken érdeklődnek.

Mint mindig, most is nagy figyelmet fordítunk a szomszédainkhoz fűződő kapcsolatokra. Tovább erősödik a jószomszédi viszony és az együttműködés Finnországgal; sikeresen fejlődnek kapcsolataink Afganisztánnal és Iránnal, normálisak Pakisztánnal és Törökországgal, stabil jellegűek Svédországgal.

Jelentősen fejlődtek baráti kapcsolataink Indiával. Az indiai kormánynak a nemzetközi ügyekben követett békeszerető, független irányvonala, az országaink népeit hagyományosan összefűző barátság előmozdítja a szovjet-indiai együttműködés elmélyülését.

Nagy lehetőségeket látunk a Japánnal való kölcsönösen előnyös együttműködés további bővítésében, bár bizonyos japán körök próbálkozásai, hogy kihasználják az úgynevezett területi kérdést, természetesen nem használnak a szovjet-japán kapcsolatoknak. A Japánban levő külföldi katonai támaszpontok szintén megnehezítik a kapcsolatoknak megfelelő szerződéses alapon való teljes normalizálását. Márpedig a normalizálás megfelelne mindkét ország népei hosszú időre szóló érdekeinek, a béke érdekeinek a Távol-Keleten és a Csendes-óceán medencéjében.

Most a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatairól kívánok szólni. E kapcsolatok javulása megfelelne a szovjet és az amerikai nép érdekeinek, s a béke megszilárdítását szolgálná. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül az Egyesült Államoknak a világ különböző részeiben elkövetett agresszív cselekményeit. Az utóbbi időkben az amerikai hivatalos körök megmerevítették álláspontjukat számos nemzetközi kérdésben, így olyanokban is, amelyek a Szovjetunió érdekeit érintik. Megnehezítik az Egyesült Államokkal való kapcsolatokat az amerikai külpolitika gyakori cikcakkjai is, amelyek szemlátomást bizonyos konjunkturális belpolitikai manőverekkel is összefüggnek.

Abból indulunk ki, hogy van lehetőség a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti kapcsolatok javítására. Elvi álláspontunk a kapitalista országokra, köztük az Egyesült Államokra vonatkozólag az, hogy következetesen és teljes mértékben gyakorlatilag megvalósítsuk a békés egymás mellett élés elvét, kibontakoztassuk a kölcsönösen előnyös kapcsolatokat, azokkal az államokkal pedig, amelyek erre hajlandók, együttműködjünk a béke megszilárdításában, a lehető legbiztosabb alapokra építve a velük való kölcsönös kapcsolatokat. Számításba kell vennünk azonban, vajon ténylegesen olyan törekvéssel van-e dolgunk, amely a kérdéseknek a tárgyalásztalnál való megoldására irányul, vagy pedig olyan kísérlettel, hogy erőpolitikát folytassanak.

Az imperialisták minden alkalommal, amikor el akarják leplezni

agresszív lépéseiket, igyekeznek feltámasztani a „szovjet veszélyről” szóló mesét. Ilyen veszély jeleit keresik az Indiai-óceán mélyén és a Kordillerák magaslatain. A NATO látcsövén át nézve már az európai síkságokon sem tudnak mást látni, mint a Nyugat ellen ugrásra kész szovjet hadosztályokat.

Csakhogy a népeket nem téveszti meg az a próbálkozás, hogy a Szovjetuniónak tőle idegen szándékot tulajdonítsanak. Mi teljes felelősséggel kijelentjük: senkivel szemben sincs területi igényünk, senkit sem fenyegetünk és senkit sem szándékozunk megtámadni, mi valamennyi nép szabad és független fejlődését akarjuk. De velünk se próbáljon meg senki az ultimátumok és az erő nyelvén beszélni.

Nekünk megvan mindenünk, ami szükséges – becsületes békepolitikánk, katonai erőnk és a szovjet nép összeforrottsága –, hogy biztosítsuk határaink sérthetetlenségét mindennemű merénylettel szemben és megvédjük a szocializmus vívmányait.

A beszámolási időszak befejezte azt a negyed századot, amely a hitleri Németország és a militarista Japán szétverése után következett. E nagy győzelem eredményei élnek a mai nemzetközi realitásokban is. A szovjet nép féltve őrzi mindazt, amit nagy áron ért el.

Népünk immár több mint 25 éve békében él. Ebben látjuk pártunk külpolitikájának legnagyobb eredményét. Több mint negyed százada immár, hogy az emberiség megszabadult a világháború borzalmaitól. A szovjetek országa, a szovjet külpolitika nagymértékben hozzájárult a népeknek ehhez a történelmi jelentőségű vívmányához is. Az agresszió és a militarizmus erőit azonban, bár sikerült visszaszorítani, még nem sikerült ártalmatlanná tenni. Ezek az erők a háború utáni években több mint 30 kisebb-nagyobb háborút és fegyveres konfliktust robbantottak ki. Nem tekinthetjük teljesen megszűntnek az új világháború veszélyét sem. Valamennyi békeszerető állam és valamennyi nép életbevágóan fontos kötelessége megakadályozni, hogy ez a veszély realitássá váljon.

Az imperializmus agresszív politikájával a Szovjetunió szembe helyezi a béke aktív védelmének és a nemzetközi biztonság megszilárdításának politikáját. Ennek a politikának a fő irányai mindenki előtt ismeretesek. Pártunk és szovjet államunk, a testvéri szocialista országokkal és más békeszerető államokkal együttműködve, a világ különféle tájain élő sokmilliós néptömegek őszinte támogatását

élvezve, már sok éve folytatja ezt az irányvonalat, védelmezi a béke és a népek közötti barátság eszméit. Ennek a harcnak az alapvető konkrét feladatait a jelenlegi helyzetben az SZKP a következőkben látja.

Először:

– Fel kell számolni a háborús tűzfészeket Délkelet-Ázsiában és a Közel-Keleten, elő kell segíteni a politikai rendezés megvalósítását ezekben a térségekben az agresszió áldozatává vált államok és népek törvényes jogainak tiszteletben tartása alapján.

– Azonnal és keményen vissza kell vágni bármely agressziós cselekményre, az önkényesség bármely megnyilvánulására a nemzetközi életben. Ennek érdekében teljes mértékben ki kell használni az Egyesült Nemzetek Szervezetének lehetőségeit is.

– A nemzetközi élet törvényévé kell változtatni az erőszakról és az erőszakkal való fenyegetőzéstől való lemondást a vitás kérdések megoldásában. A Szovjetunió a maga részéről javasolja azoknak az országoknak, amelyek osztják ezt a felfogást, hogy kössenek megfelelő kétoldalú vagy regionális szerződéseket.

Másodszor:

– Azoknak a területi változásoknak végleges elismeréséből kell kiindulni, amelyek a második világháború következményeképpen jöttek létre Európában. Gyökeres fordulatot kell végrehajtani az európai földrészen az enyhülés és a béke irányába. Biztosítani kell az összeurópai értekezlet összehívását és sikeres lebonyolítását.

– Mindent meg kell tenni az európai kollektív biztonság garantálása érdekében. Megerősítjük a védelmi jellegű Varsói Szerződés tagországai által együttesen kinyilvánított készséget a Varsói Szerződés és az Észak-atlanti Szövetség egyidejű érvénytelenítésére, vagy – első lépésként – katonai szervezeteik felszámolására.

Harmadszor:

– Szerződéseket kell kötni a nukleáris, a vegyi- és a baktériumfegyverek betiltására.

– Törekedni kell a nukleáris fegyverekkel folytatott kísérletezés beszüntetésére, bárki és bárhol folytasson is ilyen kísérleteket, beleértve a föld alatti kísérleteket is.

– Elő kell segíteni a nukleáris fegyverektől mentes övezetek létrehozását a világ különböző térségeiben.

– Sikraszállunk azért, hogy valamennyi állam, amelynek nukleáris fegyvere van, hajtson végre nukleáris leszerelést, valamint azért, hogy ezzel a céllal hívják össze az öt nukleáris hatalom, a Szovjetunió, az Egyesült Államok, a Kínai Népköztársaság, Franciaország és Anglia konferenciáját.

Negyedszer:

– Aktivizálni kell azt a küzdelmet, amely a fegyverkezési hajszára beszüntetéséért folyik a fegyverzet minden területén. Véleményünk szerint össze kell hívni egy világkonferenciát a leszerelési kérdések teljes komplexumának megvizsgálására.

– Sikraszállunk a kölföldi katonai támaszpontok felszámolásáért, a fegyveres erők létszámának és a fegyverzet mennyiségének csökkentéséért azokban a térségekben, ahol a katonai szembenállás különösen veszélyes, mindenekelőtt Közép-Európában.

– Célszerűnek tartjuk olyan intézkedések kidolgozását, amelyek csökkentik a háborús incidensek véletlen keletkezésének vagy szándékos kirobbantásának és nemzetközi válsággá, háborúvá való kifejlődésének valószínűségét.

A Szovjetunió kész megállapodást kötni a katonai kiadásoknak, elsősorban a nagyobb államok katonai kiadásainak csökkentéséről.

Ötödször:

– Maradéktaalanul végre kell hajtani a még meglevő gyarmati rezsimek felszámolására vonatkozó ENSZ-határozatokat. Általánosan el kell ítélni és bojkottálni kell a fajgyűlölet és a faji megkülönböztetés minden megnyilvánulását.

Hatodszor:

– A Szovjetunió kész minden területen elmélyíteni a kölcsönösen előnyös együttműködési kapcsolatokat azokkal az államokkal, amelyek a maguk részéről törekednek erre. Országunk kész más érdekelt államokkal együtt részt venni olyan problémák megoldásában, mint a természeti környezet megóvása, az energetikai és egyéb természeti erőforrások kiaknázása, a közlekedés és a távközlés fejlesztése, a legveszélyesebb és legelterjedtebb betegségek megelőzése és megszüntetése, a világűr és a világóceán kutatása és meghódítása.

Alapvető vonásokban ez pártunk programja a békéért és a nemzetközi együttműködésért, a népek szabadságáért és függetlenségéért vívott harcra vonatkozóan.

És mi kijelentjük, hogy a Szovjetunió, miközben következetesen folytatja a béke és a népek közötti barátság politikáját, a jövőben is határozottan fog küzdeni az imperializmus ellen, keményen visszaveri az agresszorok mesterkedéseit és diverzióit. Változatlanul támogatni fogjuk a népeknek a demokráciáért, a nemzeti felszabadulásért és a szocializmusért vívott küzdelmét.

Mint az elmondottakból látható, az elmúlt öt évben pártunk és államunk aktív tevékenységet fejtett ki a nemzetközi politikában.

Természetesen a nemzetközi ügyekben nem minden függ csupán tőlünk vagy a mi barátainktól. Nem mindenben haladtunk olyan gyorsan a kitűzött célok felé, mint ahogy szeretnénk volna. Számos fontos akció még nem ért véget, jelentőségük majd később mutatkozik meg teljes mértékben. De az általános mérleg nyilvánvaló: öt esztendő alatt nagy eredményeket értünk el. Hazánk nemzetközi helyzete még jobban megszilárdult, tekintélye megnövekedett, a szovjet emberek békés munkája megbízhatóan szavatolva van.

II. A PÁRT GAZDASÁGPOLITIKÁJÁNAK ALAPVETŐ KÉRDÉSEI

A JELENLEGI SZAKASZBAN

Eltársak!

Lenin ötven évvel ezelőtt, amikor széles körű megvitatásra terjesztette elő a történelem első állami gazdaságfejlesztési tervét, a GOELRO-t, „a legboldogabb korszaknak” nevezte azt az időt, amikor az ország gazdaságfejlesztésének kérdései állnak majd a párt és a szovjethatalom figyelmének középpontjában. Lenin arra buzdított, hogy a kongresszusokat és az értekezleteket változtassuk „a gazdasági sikerek ellenőrzésének szerveivé, olyan szervekké, ahol megfelelő módon megtanulhatjuk a gazdasági építést”.

A mi pártkongresszusaink a szó igazi értelmében ilyen szervekké váltak! A gazdaságpolitika a párt és a szovjet állam számára – mint Lenin megmondotta – a legfőbb politika, olyan politika, amelynek sikereitől döntő mértékben függ a szovjet társadalom haladása a

kommunizmus felé és szocialista államunk nemzetközi állásainak megszilárdulása.

A Központi Bizottság, amikor beszámol e rendkívül fontos irányban végzett tevékenységéről, teljes joggal elmondhatja, hogy a szovjet nép méltó módon befejezve nyolcadik ötéves tervét, újabb nagy lépést tett előre a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtésében, az ország hatalmának erősítésében és a nép jólétének növelésében.

1. A NYOLCADIK ÖTÉVES TERV FŐ EREDMÉNYEI ÉS A PÁRT GAZDASÁGPOLITIKÁJÁNAK FELADATAI

A népgazdaság fejlődése az 1966–1970-es években

Gazdasági téren az ötéves terv alapvető eredménye az, hogy lényegesen megnövekedtek a méretek, meggyorsult a fejlődés és megjavultak a népgazdaság minőségi mutatói.

A fő gazdasági mutatókat tekintve sikeresen teljesítettük a XXIII. pártkongresszus irányelveit. A nemzeti jövedelem 38–41 %-os emelkedését irányoztuk elő; valójában ez az emelkedés 41 % lett. Az ipari termelést a feladatoknak megfelelően 47–50 %-kal kellett emelni, és 50 %-kal emelkedett. A dolgozók jólétének növekedése is azokhoz az igen fontos mutatókhoz tartozik, amelyek terén túlteljesítettük az irányelvek adta feladatokat.

Egészében a nyolcadik ötéves terv lényegesen jobb eredményeket nyújtott, mint az előző.

Az ország fogyasztásra és felhalmozásra fordított nemzeti jövedelme évi átlagban 7,1 %-kal emelkedett, szemben az előző ötéves tervidőszak 5,7 %-os évi átlagával. A társadalmi termelésben végzett munka termelékenysége – a termelés hatékonyságának legfontosabb mutatója – 37 %-kal emelkedett a hetedik ötéves terv 29 %-ával szemben.

Folytatódott a gazdaság alapjának, a nehéziparnak a fejlődése. A többieket megelőző ütemben fejlődtek a technikai haladást meghatározó iparágak, a villamosenergia-ipar, a vegyipar, a petrokémiai ipar, a gépgyártás, különösen pedig a rádióelektronika és a

(Összehasonlító árakban; a növekedés milliárd rubelokban, a fejlődés százalékokban)

	Hetedik öt éves terv (1961—1965)		Nyolcadik öt éves terv (1966—1970)	
	Abszolút növe- kedés	Száza- lékos növe- kedés 1965-ben 1960-hoz képest	Abszolút növe- kedés	Száza- lékos növe- kedés 1970-ben 1965-höz képest
Társadalmi össztermék	113	137	175	142
A fogyasztásra és felhalmozásra felhasznált nemzeti jövedelem	45	132	77	141
Ipari termelés	84	151	125	150
Ezen belül:				
„A” szektor	66	158	91	151
„B” szektor	18	136	34	149
Mezőgazdasági termelés				
(évi átlagtermelés az előző öt éves tervidőszakhoz viszonyítva)	7,1	112	14,0	121
Beruházások összege (öt év alatt)	77	145	104	142
Teheráru-forgalom				
(mindennemű szállítójárművön, milliárd tonnakilométerben)	878	147	1061	138
Kiskereskedelmi áruforgalom	26,1	134	50,2	148

műszergyártás. Az említett iparágak termelésének részaránya az ipari össztermelésben 28 %-ról 33 %-ra növekedett. Gyorsan fejlődött a könnyűipar és az élelmiszeripar. A közszükségleti cikkek termelése öt év alatt 49 %-kal növekedett. A termelés mai méreteinek érzékelteséhez elegendő azt elmondani, hogy az egyetlen 1970-es évben körülbelül kétszer akkora volt a szovjet ipari termelés, mint a háború előtti valamennyi öt éves tervben együttvéve.

Az ipari termelés 1966–1970. évi növekedéséről a következő táblázat ad áttekintést.

	1965	1970	Az 1970. év 1965 %-ában
Villamos energia – milliárd kilowattóra	507	740	146
Kőolaj, gázkonденzátumokkal – millió tonna	243	353	145
Szén – millió tonna	578	624	108
Földgáz – milliárd köbméter	129	200	154
Acél – millió tonna	91	116	127
Hengerelt vas- és acélárúk – millió tonna	71	92	130
A gépgyártás és fémfeldolgozás termelése – milliárd rubel	51	88	174
Műtrágya, szabványegységben – millió tonna	31	55	177
Műgyanták és műanyagok – ezer tonna	803	1672	208
Cement – millió tonna	72	95	132
Különféle szövetek – milliárd négyzetméter	7,5	8,9	118
Konfekcióáru – milliárd rubel	9	15,9	117
Bőrcipő – millió pár	486	676	139
Rádió- és tv-készülékek – millió darab	8,8	14,5	164
Háztartási hűtőgépek – millió darab	1,7	4,1	247

Az elmúlt öt évben jelentős eredményeket értünk el a mezőgazdaság fejlesztésében. Számos ok miatt ez az ág még ma is gazdaságunk legbonyolultabb és legnehezebb részlege. Éppen ezért megelégedéssel tölt el bennünket, hogy a párt munkáját, falusi dolgozóink és a megfelelő iparágak dolgozóinak erőfeszítéseit nagy sikerek koronázták.

A mezőgazdasági termelés átlagos évi volumene, az előző ötéves tervidőszak 12%-ával szemben, 21%-kal növekedett. A leglényegesebb haladás a gabonatermesztésben mutatkozott, ennél az átlag évi hozam 37 millió tonnával, vagyis 1,3-szeresére növekedett. Számottevően növekedett a hús, a tej, a tojás és más termékek termelése.

A fontosabb mezőgazdasági termékfajták átlagos évi termeléséről az alábbi táblázat nyújt képet:

	Millió tonnában		Az 1966— 1970. év 1961—1965 %-ában
	1961—1965	1966—1970	
Gabona	130,3	167,5	129
Nyersgyapot	5,0	6,1	122
Cukorrépa (ipari)	59,2	81,0	137
Napraforgó	5,1	6,4	126
Lenrost	0,41	0,46	112
Burgonya	81,6	94,8	116
Zöldségfélék	16,9	19,3	114
Hús (vágósúlyban)	9,3	11,6	124
Tej	64,7	80,5	124
Tojás – milliárd darab	28,7	35,8	124
Gyapjú – ezer tonna	362,0	397,0	110

Külön kell megemlíteni az 1970-es esztendő eredményeit. Hazánkban több mint 186 millió tonna gabonát, 6,9 millió tonna nyersgyapotot takarítottak be. Ilyen nagy hozamaink eddig még sohasem voltak. Országos átlagban először értünk el gabonafélékből hektáronként 15,6 mázsát, gyapotból pedig 25 mázsát.

Teljesítettük az ötéves terv feladatait a teheráru-forgalom növekedése tekintetében is. Nagy léptekkel haladt előre a beruházási építkezés. Üzembe helyeztünk mintegy 1900 nagy ipari üzemet és objektumot. Kitűnő feltételeket teremtettünk ahhoz, hogy az új ötéves tervnek már az első éveiben tovább növelhessük a termelési kapacitásokat.

Javult az ország termelőerőinek földrajzi eloszlása is. Jelentős mértékben növekedett Szibéria, a Távol-Kelet, Közép-Ázsia és Kazahsztán gazdasági potenciálja.

Tovább fejlődött minden köztársaságunk népgazdasága, mind-egyikük az eddiginél fokozottabban járult hozzá az állami feladatok megoldásához. Ez azt jelenti, hogy kibővült népeink szövetségének és testvériségének gazdasági alapja.

Az elmúlt öt éves terv fontos időszakot jelentett a *szociális feladatok* megoldásában is. A társadalmi viszonyokban végbement változásokról a későbbiekben szólnunk majd. Most csupán néhány olyan kérdéssel szeretnék foglalkozni, amelyek a nép életszínvonalának emelkedésével függenek össze. Az ország egy lakosára jutó reáljövedelem öt év alatt 33%-kal növekedett a pártunk XXIII. kongresszusán elfogadott irányelvek által előirányzott 30%-kal szemben és az előző öt éves tervben elért 19%-os növekedéssel szemben.

Ebben az öt éves tervben, mint bizonyára önök is tudják, a munkások és az alkalmazottak minimális bére havi 60 rubelra emelkedett. A munkások és az alkalmazottak átlagbére országos viszonylatban 26%-kal nőtt. A kolhozparasztoknak a közös gazdaságból származó jövedelmei 42%-kal emelkedtek. Bevezették a garantált munkabért, leszállították a nyugdíjkorhatárt, betegségi és munkaképtelenségi segélyt fizetnek a kolhozparasztoknak.

A társadalmi fogyasztási alapok öt év alatt 1,5-szeresükre növekedtek, és tavaly érték a körülbelül 64 milliárd rubelos értéket.

A népjólét egyik fontos mutatója a kiskereskedelmi áruforgalom bővülése. 1966–1970-ben ez a növekedés 48%-ot tett ki. Emellett megjavult a fogyasztás összetétele is. 1970-ben az 1965-ös évhez viszonyítva az egy főre jutó húsfogyasztás 17%-kal, a tej és a tejtermékek fogyasztása 22%-kal, a tojásfogyasztás 23%-kal, a hal és a halfeldolgozásból származó egyéb élelmiszerek fogyasztása 33%-kal, a cukor fogyasztása pedig 14%-kal növekedett, a kenyérfélék és a burgonya fogyasztásának egyidejű csökkenése mellett. A korábbinál lényegesen több kulturális és háztartási cikket, különösképpen tartós fogyasztási cikket – rádió- és televízió-készülékeket, mosógépeket és hűtőszekrényeket – adtak el a lakosságnak.

Köztudott, hogy országunkban milyen nagy mértékben és mekkora állhatatossággal folyik a lakáskérdés megoldása. Az elmúlt öt éves tervben csaknem 60 milliárd rubelt fordítottunk erre a célra. Öt év alatt több mint félmilliárd négyzetméternyi lakóterületet építettünk. Ez ugyanannyi, mintha 50 új, egyenként egymillió lakosú nagyvárost építettünk volna fel. Az új lakásba költözött családok nagy többsége különálló, modern és komfortos lakást kapott.

Sikeresen fejlődött az elmúlt öt esztendő folyamán a közoktatási és a közegészségügyi rendszer. A szovjet emberek egészségének védel-

me és életének meghosszabbítása a párt és az állam fontos feladatai közé tartozik. Öt év alatt, 1966–1970-ben, 151 000 orvos végzett, vagyis 22 000-rel több, mint az előző tervidőszakban. Jelentősen bővült az egészségügyi intézmények hálózata is.

A szovjet munkások és alkalmazottak többsége már több éve ötnapos, két pihenőnapos munkahéten dolgozik. Növelték a dolgozók jelentős részének fizetett szabadságát is.

Láthatjuk tehát, hogy a nép életszínvonalának emelésében igen jelentékeny eredmények születtek az ötéves tervidőszakban. Hadd fejezzem ki azt a meggyőződésemet, hogy ezek az eredmények újabb lelkesítő tényezővé válnak a szovjet emberek számára, felkeltik bennük azt a törekvést, hogy a jövőben még jobb munkát végezzenek a haza javára, hős népünk javára!

Felmérve az ötéves terv eredményeit és elismeréssel adózva a sikereknek, a párt ugyanakkor világos képet alkot a gazdasági tevékenység fogyatékoságairól, a megoldatlan problémákról is. Mindezenelőtt meg kell állapítani, hogy nem sikerült hiánytalanul teljesíteni néhány fontos termék termelési tervfeladatait.

Elmaradás tapasztalható a termelési kapacitások növelésében is egyes területeken: a vegyiparban, a szerszámgépgyártásban, a könnyűiparban és néhány más ágazatban. Számos minisztérium nem tudta teljesíteni tervét az új technikai eszközöknek a termelésben való meghonosítása és a munka termelékenységének emelése tekintetében. Nem sikerült teljesíteni a mezőgazdaság villamos energiával és gépekkel való ellátásának terveit sem.

Miközben túlteljesítettük a terv által előírányzott mutatószámokat az átlagbéremelésben, nem sikerült teljesíteni a dolgozók bizonyos kategóriáinak illetményére vonatkozó növelési előírányzatokat. Egyes élelmiszerek, különösen a hús, valamint közszükségleti iparcikkek termelésének növekedése jelentékeny volt ugyan, de még mindig elmaradt a szükségletektől. S ez a jelenség időnként fennakadást okozott a kereskedelemben.

Ezek a nehézségek részben objektív külső és belső okokkal függnek össze. Itt, a kongresszuson azonban természetesen különösen nagy figyelemmel kell foglalkoznunk azokkal az okokkal, amelyek a gazdasági, tanácsi és pártszervek munkájában tapasztalt fogyatékoságokkal, a tervezés, a termelés és az új technikai eszközök elsa-

játításának, a tartalékok felhasználásának fogyatékoságaival magyarázhatók.

Mindazonáltal a hibák és a megoldatlan kérdések nem fedhetik el a legfontosabb ténytet: az ötéves terv alapvetően pozitív eredményeit. A párt és a nép sikerrel oldotta meg nagy és bonyolult feladatát: összehangolni a népgazdaság további fejlesztését és az ország védelmének megszilárdítását a nép életszínvonalának jelentékeny emelésével.

A szovjet népnek a gazdasági építésben elért sikerei hatalmas politikai jelentőségűek. Ezek a sikerek tették lehetővé a szocialista rendszer további megszilárdulását országunkban, a szovjet nép még szorosabb tömörülését kommunista pártunk körül. Ezek a sikerek ugyanakkor nagyban hozzájárultak a szocialista államok gazdasági erejének megszilárdításához, a szocialista világrendszer állásainak további megerősödéséhez a kapitalizmussal folytatott gazdasági versengésben.

Pártunk XXIII. kongresszusa, az ország gazdasági fejlődésének irányvonalát meghatározva, nem csupán a nyolcadik ötéves terv fő mutatószámait hagyta jóvá, hanem a hosszú távra szóló gazdaságpolitika egész sor fontos kérdését is felvetette. A Központi Bizottság ezek megoldásakor a kongresszus útmutatásainak megfelelően intézkedéseket tett a mezőgazdaság és az ipar irányításában a megelőző időszakban tapasztalt fogyatékoságok kiküszöbölésére is.

Beszámolhatok a kongresszusnak arról, hogy ez eltelt öt évben nagy munkát végeztünk a gazdaságirányítás tökéletesítése érdekében. A Központi Bizottság pléniumain, a Központi Bizottság és a Minisztertanács határozataiban nagy jelentőségű gazdasági problémák megoldásával foglalkoztunk. Külön kell szólni a Központi Bizottság 1966 májusi és 1970 júliusi nagy jelentőségű plénumáról, amelyeken kidolgozták a mezőgazdaság fejlesztésének hosszú lejáratú komplex programját, valamint az 1969 decemberében megtartott plénumról, amely gazdaságunk fejlődésének olyan elvi fontosságú kérdéseit vitatta meg, mint a termelés hatékonyságának növeléséhez és az irányítás tökéletesítéséhez vezető utak problémája.

Összegezve az egész munka eredményeit, elmondható, hogy a párt a beszámolási időszakban számottevően előrehaladt gazdaságpolitikája sok igen nagy és bonyolult kérdésének tanulmányozásában és kimunkálásában.

A Központi Bizottság szükségesnek tartja megállapítani, hogy növekedett a helyi pártszervezetek és pártbizottságok alkotó tevékenysége. Sok köztársasági, tartományi és területi pártszervezet fontos gazdasági kérdésekben országos jelentőségű javaslatokat terjesztett a Központi Bizottság elé. Ezeket a javaslatokat tanulmányozták és figyelembe vették a népgazdasági döntések kidolgozásánál.

Lényeges eredménye annak a munkának, amelyet a párt a beszámolási időszakban végzett, hogy a párt-, a szovjet-, a gazdasági és a szakszervezeti káderek, a dolgozó tömegek behatóbban kezdtek foglalkozni a gazdasági kérdésekkel, jobban megértették a problémákat és megoldásuk útjait.

Az ország gazdasági eredményei az ipar, a mezőgazdaság, a közlekedés, az építőipar, a tudomány és a kultúra dolgozóinak, soknemzetiségű hazánk minden népének önfeláldozó munkáját dicsérik. Engedjék meg, hogy a kongresszus nevében üdvözljem a munkáosztályt, a kolhozparaszttságot, az értelmiséget, a Szovjetunió minden dolgozóját a munkában aratott nagy győzelmei alkalmából!

Az ország gazdaságfejlesztése jelenlegi szakaszának sajátosságai és az új ötéves terv feladatai

Lenin hangsúlyozta: a politika minden nehézsége és egész művészete abban rejlik, hogy figyelembe vegyük minden egyes időszak feladatainak sajátosságait, azoknak a viszonyoknak a sajátosságait, amelyek közepette a párt tevékenykedik. Az ilyen megközelítés óriási jelentőségű a gazdaságpolitika kidolgozásában is, amelynek számításba kell vennie az ország adott fejlődési szakaszának fő sajátosságait.

Nálunk, mint ismeretes, a szocializmus már a harmincas évek második felében győzelmet aratott. Azóta a szovjet emberek hősi munkájának és harcának több mint három évtizede telt el. Annak az időszaknak a gazdasága és a jelenlegi gazdaság a termelési viszonyoknak egy és ugyanazon típusán, ugyanazokon a gazdasági törvényeken, a szocializmus törvényein alapszik. Ugyanakkor meg kell látni azokat a fontos új mozzanatokat is, amelyek megkülönböztetik a jelenlegi gazdaságot a harmincas évek végének gazdaságától.

Hasonlíthatatlanul magasabb szintre emelkedett a népgazdaság, a szocialista társadalmi viszonyok, a kultúra és a néptömegek öntudata. A szovjet emberek önfeláldozó munkájával felépült a fejlett szocialista társadalom, amelyről Lenin már 1918-ban úgy beszélt, mint országunk jövőjéről. Ez lehetővé tette számunkra, hogy hozzákezdjünk a párt programjának, az utóbbi pártkongresszusok által megjelölt nagy feladatoknak gyakorlati megvalósításához: a kommunizmus anyagi és műszaki bázisának megteremtéséhez.

Amikor a kongresszus megvitatja a párt gazdaságpolitikájának alapvető kérdéseit az előttünk álló időszakra vonatkozólag, figyelmet kell fordítanunk népgazdaságunk jelenlegi fejlődési szakaszának néhány sajátosságára.

E sajátosságok közül a legfontosabb, hogy teljesen újak a méretek. Óriási gazdasági potenciál jött létre, amelynek alapja: a sok ágazatú ipar és a nagyüzemi szocialista mezőgazdaság, az élenjáró tudomány, a szakképzett munkások, szakemberek, gazdasági vezetők. Ez olyan gazdaság, amely egy nap alatt csaknem kétmilliárd rubellal nagyobb értékű, vagyis tízszer annyi társadalmi terméket állít elő, mint amennyit a harmincas évek végén állítottak elő egy nap alatt.

A párt gazdasági tevékenységében figyelembe veszi az ország népgazdasági erejének óriási mértékű növekedését. Konkrétan miről van szó? Mindenekelőtt arról, hogy lényegesen megnövekedtek lehetőségeink. Olyan feladatokat tűzünk magunk elé és oldunk meg ma, amelyekről az előző szakaszokban csak álmodni lehetett.

Ugyanakkor a jelenlegi viszonyok között a gazdasági lehetőségekkel egyidejűleg gyorsan növekszenek azok a követelmények is, amelyeket a társadalom állít a gazdaság elé. Mint ismeretes, a szocialista építés első szakaszaiban a legalapvetőbb feladatra kellett összpontosítani a figyelmet, arra, amitől a fiatal szovjetállamnak a pusztá léte függött. Most más a helyzet. Most nemcsak akarjuk hiszen ezt mindig is akartuk –, hanem meg is tudjuk oldani egyidejűleg a feladatok szélesebb körét.

Biztosítva gazdaságunk jövődő fejlődése számára a tartalékokat, megvalósítva a termelés technikai korszerűsítését, óriási összegeket ruházva be a tudományba és a népművelésbe, egyidejűleg mind nagyobb erőket és anyagi eszközöket kell fordítanunk a szovjet

emberek jólétének növelésével összefüggő feladatok megoldására. Amikor egyik vagy másik – akár rendkívül fontos – területen előretörünk, többé nem tűrhetjük más területek tartós elmaradását.

A népgazdasági fejlődés magas színvonalának még egy fontos következménye van: nagymértékben növekedtek a tervezéssel, az irányítással, a gazdasági munka módszereivel szemben támasztott követelmények. Fokozódik a gazdaság minden láncszemének egymástól való kölcsönös függése, s ez növeli a távlati tervezésnek, az ágazatok közötti kapcsolatok rendszere kidolgozásának, az anyagellátás megjavításának jelentőségét.

A gazdaságfejlesztés jelenlegi szakaszának fontos sajátosságait meghatározza még a gyorsan kibontakozó tudományos és technikai forradalom. A szocializmus, a szocialista tervgazdálkodás a leg szélesebb teret nyitja meg a tudomány és a technika sokoldalú fejlődése előtt. Ugyanakkor a tudományos-technikai forradalom megköveteli gazdasági tevékenységünk sok oldalának tökéletesítését. Más szavakkal: a szocializmusra nézve kedvező, óriási erő ez, de ezzel megfelelő módon bánni is kell tudni!

A jelenlegi történelmi szakasz számos sajátosságát a külső körülmények jelentős változásai is meghatározzák. Ezek közül a legfontosabb, hogy – mint már rámutattunk – kibontakozóban van a szocialista országok gazdasági integrációjának folyamata, és sok gazdasági feladatot e folyamat figyelembevételével kell megoldanunk. Számításba kell venni azt is, hogy napjainkban lényegesen megnőtt a szerepe a szocializmus és a kapitalizmus közötti osztályharc olyan szférájának, mint a két világrendszer gazdasági és tudományos-technikai versenye.

Ezek a főbb vonások jellemzik az ország gazdasági fejlődésének mostani szakaszát. Ha ezeket a politikai feladatok nyelvére fordítjuk le, akkor röviden összegezve ezt lehet mondani: a népgazdaság roppant arányai, a megnövekedett gazdasági lehetőségek és társadalmi szükségletek elengedhetetlenül megkövetelik egész gazdasági munkánk színvonalának számottevő emelését, a gazdaság hatékonyságának lényeges fokozását, egész hatalmas gazdaságunk átalakítását egy még jobban, még harmonikusabban működő gépezetté.

Mindig és mindenben segítségünkre volt a párt forradalmi eltökéltsége és lendülete, az a képessége, hogy mozgósítani tudja a dol-

gozók millióit az építési feladatok megoldására, segítségünkre volt a munkásosztály, a kolhozparasztság és az értelmiség lelkes munkája. Ma jobban, mint valaha, szükséges, hogy még szorosabban kapcsoljuk össze e nagy erőt a rendszeres, lelkiismeretes szervező munkával, a következetesen tudományos gazdálkodással, a szigorú önfegyelemmel és szakszerűséggel.

A fent említett körülményeket a Központi Bizottság számításba vette egy olyan fontos politikai dokumentum kidolgozásakor, mint az új ötéves terv irányelvei.

A kilencedik ötéves tervnek fontos szakasszá kell válnia a szovjet társadalom további előrehaladásában a kommunizmushoz vezető úton, a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának építésében, az ország gazdasági és védelmi erejének fokozásában. *Az ötéves terv fő feladata biztosítani a nép anyagi és kulturális színvonalának jelentős emelkedését a szocialista termelés gyors ütemű fejlesztése, hatékonyságának fokozása, a tudományos-technikai haladás, valamint a termelékenység gyorsabb növelése alapján.*

Öt év alatt 37–40%-kal kell emelni a nemzeti jövedelmet, ezen belül a fogyasztási alapot 40%-kal, a felhalmozási alapot pedig 37%-kal. Az ipari termelés 42–46%-kal, a mezőgazdasági termelés 20–22%-kal növekszik. Az egy főre jutó reáljövedelem több mint 33%-kal emelkedik.

Minthogy a szovjet népgazdaság 1971–1975. évi fejlesztésére vonatkozó ötéves terv irányelveiről Koszigin elvtárs tart majd beszámolót, engedjék meg, hogy csupán a párt gazdaságpolitikájának három, az előttünk álló időszakra vonatkozóan alapvető kérdésével foglalkozzam.

Mindenekelőtt beszélni kívánok azokról a fő célokról, amelyek elérésére a párt a szovjet gazdaság fejlődését irányítja.

Ide tartozik továbbá a növekedés forrásainak, azoknak a tartalékoknak a kérdése, amelyeket feltétlenül mozgósítani kell a társadalmi termelés gyors fellendítése céljából.

Végül ehhez a kérdéscsoporthoz tartozik a gazdasági mechanizmus tökéletesítésének kérdése is, hiszen ennek a mechanizmusnak kell biztosítania a gazdaság sikeres fejlődését.

2. A NÉPJÓLÉT EMELÉSE

A PÁRT GAZDASÁGPOLITIKÁJÁNAK LEGFŐBB CÉLJA

A Központi Bizottság, amikor a kilencedik ötéves terv fő feladatának minősíti a dolgozók életszínvonalának emelését, abból indul ki, hogy ez az irányvonal nemcsak a következő öt esztendőben végzett munkánkat fogja meghatározni, hanem az ország távlati gazdasági fejlesztésének orientációját is. Ennek az irányvonalnak a kitűzésekor a párt mindenekelőtt azt tartja szem előtt, hogy az emberek anyagi és kulturális szükségleteinek lehető legteljesebb kielégítése a szocializmusban a társadalmi termelés legfőbb célja.

Pártunk és államunk a szovjethatalom első napjaitól kezdve minden tőle telhetőt megtett ebben az irányban. Lehetőségeink azonban a közismert történelmi okok miatt hosszú időn át korlátozottak voltak. Most ezek a lehetőségek jelentősen kibővültek, s ez lehetővé teszi a párt számára annak a kérdésnek a felvetését, hogy a gazdasági építőmunkát még fokozottabban a népjólét emelésének szolgálatába állítsuk.

A párt kiindulópontnak tekinti azt a megfontolást is, hogy a dolgozók életszínvonalának emelése gazdasági fejlődésünknek is mind sürgetőbb követelményévé, a termelés gyors növekedésének egyik fontos gazdasági feltételévé válik.

Ez a felfogás nemcsak a munka anyagi és erkölcsi ösztönzői által betöltött szerep további fokozását célzó politikánkából következik. A kérdés ennél jóval szélesebb: azoknak a feltételeknek a megteremtéséről van szó, amelyek elősegítik a szovjet emberek és valamennyi dolgozó képességeinek és alkotó aktivitásának sokoldalú fejlesztését, tehát a társadalom legfőbb termelőerejének fejlesztését.

A korszerű termelés gyorsan növekvő követelményeket támaszt nem csupán a gépekkel, a technikai eszközökkel, hanem és mindenekelőtt magukkal a dolgozókkal, azokkal szemben, akik ezeket a gépeket megalkotják és ezeket a technikai eszközöket irányítják. A különleges ismeretek, a magas fokú szakképzettség, az ember általános kulturáltsága a dolgozók mind szélesebb rétegei körében válik a sikeres munka elengedhetetlen feltételévé. Mindez azonban jelentős mértékben függ az életszínvonalától, attól, hogy mennyire teljesen tudjuk kielégíteni az anyagi és a szellemi szükségleteket.

Ily módon céljaink, megnövekedett gazdasági lehetőségeink és a népgazdaság fejlődésének követelményei egyaránt lehetővé és szükségessé teszik, hogy a gazdaság még jobban a nép életszínvonalának emelésével kapcsolatos sokrétű feladatok megoldása irányába forduljon. A nyolcadik ötéves terv máris fontos gyakorlati eredményeket hozott ezen a téren. Most nemcsak az a feladat, hogy megszilárdítsuk eddigi eredményeinket, hanem az is, hogy további lényeges előrehaladást érjünk el.

Amikor azt mondjuk, hogy a dolgozók életszínvonalának emelése a fő feladat, természetesen nem szabad ezt leegyszerűsítve megközelíteni. A nép életszínvonalának jelentős emelését célzó irányvonal megvalósítása időt, nagy erőfeszítéseket, hatalmas anyagi eszközöket és erőforrásokat követel. Felosztani és elfogyasztani csak azt lehet, amit megtermeltünk – ez elemi igazság. Terveink ereje, realitásuk záloga abban van, hogy szüntelenül összekapcsolják az életszínvonal emelését a társadalmi termelés növekedésével, a munka termelékenységének fokozódásával. Ez pedig meghatározza a pártra, az egész szovjet népre háruló felelősség mértékét is. Az, hogy hogyan élünk ma és hogyan fogunk élni holnap, tőlünk magunktól, a munkában elért eredményeinktől függ.

Engedjék meg, hogy beszámoljak azokról a javaslatokról és tervekről, amelyeket a párt Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa terjeszt a kongresszus elé a nép életszínvonalának növelésére vonatkozóan.

Tervbe vettük a dolgozók *pénzjövedelmének* további emelését. A lakosság reáljövedelmének teljes növekedését háromnegyed részben béremeléssel kívánjuk biztosítani.

Az ötéves terv során a munkások és az alkalmazottak minimális bére havi 70 rubelra emelkedik. Emelkedni fog az iparban, a közlekedésben és az anyagi termelés más ágazataiban foglalkoztatott, közepes fizetési kategóriájú dolgozók alapbére és fizetése. Emeljük a mezőgazdasági gépkezelők díjazását. Tervbe vettük a tanítók, az orvosok, az egészségügyi személyzet és más szakmák dolgozói számára a fizetésemelést. Az Urálban, az északi területek európai részein, Nyugat-Szibériában, Kazahsztánban – kivéve a köztársaság déli részét –, egy sor távol-keleti, kelet-szibériai és közép-ázsiai körzetben több

iparágban bevezetjük, illetve növeljük a bérpótlékot. Jelentősen növekedni fog az éjszakai pótlék összege.

Ezeket az intézkedéseket fokozatosan, körzetenként és gazdasági ágazatonként fogjuk bevezetni. Az intézkedések összesen mintegy kilencvenmillió munkást és alkalmazottat érintenek. Következésképpen a munkások és az alkalmazottak havi átlagkeresete az ötéves terv-időszakban 146–149 rubelra, a kolhozparasztnak havi munkadíja pedig 98 rubelra emelkedik.

Számításba vettük egyes dolgozó-kategóriáknál az adókedvezmények kiszélesítését.

Szeretnék még egy kérdést érinteni.

Az iparosítás és a háború utáni helyreállítás éveiben csak úgy tudtunk haladni, csak úgy tudtuk fejleszteni a gazdaságot, hogy minden erőt és eszközt mozgósítottunk. Országunk dolgozói jól megértették ezt. Nemcsak önfeláldozó munkájukat, hanem személyes megtakarításaikat is a közös ügynek adták, aktívan vettek részt az államkölsönök jegyzésében, s ezek fontos szerepet játszottak a gazdaság gyorsított fejlesztésében.

A tömeges kölcsönjegyzés nemcsak az állami költségvetéshez járult hozzá nagy súllyal, hanem nagyszerű bizonyítéka volt a szovjet emberek hazafiságának, a szocializmus ügye iránti odaadásának is.

Ismeretes, hogy 1958-tól már lemondhattunk az újabb államkölsönök kibocsátásáról. A lakosság birtokában maradt kötvények törlesztését – mintegy 25 milliárd 800 millió rubelről van szó – 20 évvel elhalasztottuk oly módon, hogy a kifizetéseket évi egyenlő részletekben az 1977–1996 közötti időszakban hajtjuk végre.

Jelenlegi lehetőségeinket mérlegelve, az SZKP Központi Bizottsága és a Minisztertanács lehetségesnek látta, hogy a kölcsönkötvények törlesztését határidő előtt megkezdjük, és kétmilliárd rubelt már az 1974–1975. években visszatérítsünk, majd az utánuk következő években növeljük a törlesztés mértékét. Az a tervünk, hogy a lakosság által vásárolt összes kötvényeket 1990-ig, vagyis a határidőnél hat évvel korábban visszafizetjük. Úgy gondoljuk, hogy ez helyes döntés, és mindenben megfelel a párt politikájának és a nép érdekeinek.

A munkabérek formájában szerzett jövedelmek növekedése mellett figyelemreméltóan bővülnek *a társadalmi fogyasztási alapok is.*

Ezek összegét 1,4-szeresére kívánjuk emelni, ami azt jelenti, hogy 1975-re a társadalmi fogyasztási alapok összege eléri a 90 milliárd rubelt. Az említett anyagi eszközöket az egészségügyi ellátás további javítására, az oktatási rendszer fejlesztésére, a felnövekvő nemzedék nevelésére fordítjuk.

A társadalmi alapokból egész sor más szociális intézkedés végrehajtását is tervezzük. Többek között javítani fogjuk a sokgyermekes és a kis jövedelmű családok, a termelésben foglalkoztatott nők, a nyugdíjasok és a tanulók életkörülményeit. Előirányozzuk:

- pénzbeli segélyek kifizetését a gyermekek után az olyan családokban, amelyekben az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az 50 rubelt;

- a beteg gyermek gondozására felhasználható fizetett szabadság napjai számának növelését, a 100 százalékosan fizetett terhességi és szülési szabadság biztosítását minden dolgozó nő számára, függetlenül a munkában eltöltött évek számától;

- a munkások és az alkalmazottak öregségi nyugdíj minimumának emelését;

- a kolhozparasztok nyugdíjminimumának emelését, s a munkások és az alkalmazottak számára kidolgozott nyugdíjmegállapítási rendszer kiterjesztését a kolhozparasztokra;

- a rokkantak, a családfenntartó nélkül maradt munkás-, alkalmazott és katonacsaládok nyugdíjellátásának javítását;

- az ösztöndíjak összegének emelését és a felsőfokú, valamint a középfokú szakoktatási intézmények ösztöndíjas tanulóinak szám-szerű növelését;

- a kórházak és a városi iparitanuló-iskolák étkeztetési költség-normáinak emelését.

A következő ötéves tervben a munkabérek és a társadalmi fogyasztási alaphoz való kifizetések növelésével végrehajtandó életszínvonal-emelési intézkedésekre 22 milliárd rubelt fordítunk, szemben a nyolcadik ötéves terv időszakában erre a célra felhasznált tíz-milliárd rubellal.

Még nagyobb méreteket fog ölteni a lakásépítkezés. Öt év alatt 565–575 millió négyzetméternyi lakóterület épül fel. Ez lehetővé teszi mintegy 60 millió ember lakáskörülményeinek megjavítását.

Jelentős anyagi eszközöket fordítunk a kommunális gazdaságra, a városok és falvak közművesítésére.

Ezzel összefüggésben külön szeretnék szólni Moszkváról. Ez a város minden szovjet embernek kedves. Moszkva, hazánk fővárosa, az ország legnagyobb ipari, kulturális és tudományos központja, a szovjet szocialista nagyhatalom jelképe. Moszkvában továbbra is nagy munkálatok folynak majd a lakásépítkezés, a városrendezés, a közlekedési hálózat tökéletesítése területén. Moszkva kommunista mintavárossá való kiépítése az egész szovjet nép becsületbeli ügye!

Az eddiginél nagyobb figyelmet kell fordítanunk országunk más városainak közművesítésére is. A szocializmus előnyei lehetővé teszik számunkra, hogy a városok növekedésének természetes folyamatát oly módon irányítsuk, hogy lakosaiknak mind egészségesebb, mind kedvezőbb életkörülményeket biztosíthassunk.

Amikor a Központi Bizottság intézkedéseket vesz tervbe a szovjet emberek jövedelmének jelentékeny emelésére, a lakásépítkezések kibővítésére, a városok és a falvak közművesítésére, abból indul ki, hogy napjainkban különleges jelentőségre tesz szert *a lakosság növekvő fizetőképes keresletének kielégítése élelmiszerekkel, iparcikkekkel és szolgáltatásokkal*. A közszükségleti cikkek termelésének nagyobb ütemben kell növekednie, mint a szovjet emberek pénzbeli jövedelmének.

Ennek a feladatnak a megoldását a közszükségleti cikkeket gyártó népgazdasági ágazatok gyorsított fejlesztésével fogjuk biztosítani. Ilyen szemszögből vizsgálja a párt az iparon belüli fő arányok kölcsönviszonyának nagy fontosságú problémáját is.

A létrehozott termelési kapacitás a Központi Bizottság véleménye szerint megengedi, hogy az új ötéves tervben az „A” csoportnál bizonyos mértékig gyorsabbá tegyük a „B” csoport fejlődésének ütemét, ami lehetővé teszi a dolgozók jólétének előirányzott növelését. Természetesen ez az intézkedés nem változtatja meg a termelési eszközök termelésének gyors ütemű fejlesztését célzó általános irányvonalunkat. A két ágazat fejlődési üteme viszonyának megállapításakor a párt Lenin tanításainak megfelelően minden egyes szakasz konkrét követelményeiből és reális lehetőségeiből indul ki.

*A nehézipar az ország gazdasági hatalmának,
a népjólét további növelésének alapja*

A népgazdasági arányok fent említett változása egyáltalán nem azt jelenti, hogy csökkentjük a nehéziparra fordított figyelmünket.

A párt által követett irányvonal, a szocialista ipar és mindennek-előtt alapja: a nehézipar elsődleges fejlesztésének irányvonala, orszá-gunkat erős hatalommá tette. Túlzás nélkül állíthatjuk: csakis ennek az irányvonalnak a következetes megvalósítása tette lehetővé, hogy megvédjük a szocialista forradalom vívmányait, véget vessünk az évszázados elmaradottságnak, biztosítsuk az óriási arányú gazdasági, szociális és kulturális fejlődést.

A nehézipar fejlesztésének gyors üteme a jelenlegi feltételek között is megtartja jelentőségét.

Megtartja elsősorban azért, mert a bővített szocialista újratерmélés, a jövőbeni gazdasági fejlődés lehetőségei és üteme, a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtése jelentős mértékben függ a nehézipar sikeres fejlődésétől. A nehézipar munkájától függ a technikai ellátottság színvonala a népgazdaság valamennyi ágazatában, s a munka magasabb termelékenységét szolgáló anyagi és technikai eszközök biztosítása.

Megtartja jelentőségét a nehézipar gyors ütemű fejlesztése azért is, mert enélkül nem lehet a szükséges szinten tartani a védelmi képességet, amely hazánk biztonságát, népünk békés munkáját garantálja. Ezen a téren öt év alatt hatalmas munkát végeztünk: a szovjet hadsereg ma el van látva a korszerű haditechnika minden eszközével. A védelmi ipar továbbfejlesztése, tevékenységének konkrét programjai nagymértékben a nemzetközi helyzettől fognak függeni. A Szovjetunió kész arra, hogy támogassa azokat a reális leszerelési intézkedéseket, amelyek erősítik a békét és nem károsítják biztonságunkat. Mindazonáltal a jövőben is kötelesek vagyunk készen állni az események menetében bekövetkező bármilyen fordulatra.

A nehézipar fejlesztése különös jelentőségű végül azért is, mert nélküle nem lehet megoldani a népjólét növelésének alapvető feladatait. A nehézipar jelentősen ki fogja szélesíteni a termelési eszközök gyártását a mezőgazdaság, a könnyű- és az élelmiszeripar gyorsított fejlesztése, a lakásépítés, a kereskedelem és a lakosság

részére végzendő szolgáltatások még nagyobb kibontakoztatása számára.

Éppen ebben áll a nehézipar végső rendeltetése. Engedjék meg, hogy ezzel kapcsolatban emlékeztessék Lenin szavaira, aki megállapította, hogy „... a termelési eszközök termelése okvetlenül kapcsolatban van a fogyasztási cikkek termelésével, hiszen a termelési eszközöket nem maguknak a termelési eszközöknek a kedvéért termelik, hanem csak azért, mert a fogyasztási cikkeket termelő iparágakban egyre több termelési eszközre van szükség”.

A párt még egy fontos feladatot állít a nehézipar elé: a közszükségleti cikkek termelésének bővítését közvetlenül a nehézipari vállalatoknál. Erre minden nehézipari ágazatnak nagy lehetőségei vannak. Ezzel kapcsolatban szeretnék szólni a védelmi iparról is. Termelése összvolumenének 42%-a már ma is polgári célokat szolgál. Figyelembe véve a védelmi ipar magas tudományos-technikai szintjét, igen fontos, hogy ez az ágazat átadja tapasztalatait, találmányait és felfedezéseit a gazdaság minden szférájának.

Következésképpen napjainkban a nehézipar szerepe nem csökken, sőt ellenkezőleg: növekszik, mivel szélesedik azoknak a közvetlen gyakorlati problémáknak a köre, amelyeket megold. A küszöbön álló ötéves tervben a nehézipar vezető ágazataival szemben igen fesztett követelményeket támasztanak: a villamosenergia-termelésnek meg kell haladnia az egybillió kilowattórát, a kőolaj kitermelésének el kell érnie a 480–500 millió tonnát, a gázkitermelést 300–320 milliárd köbméterre kell növelni, az acél előállítását 142–150 millió tonnára kell emelni. A gép- és a fémfeldolgozó ipar, a vegyipar és a kőolaj-kémiai ipar termelésének az ötéves időszakban 1,7-szeresére kell növekednie.

A párt meggyőződése, hogy a nehézipar dolgozói becsülettel megbirkóznak ezekkel a nagy és megtisztelő feladatokkal.

A mezőgazdaság további fejlesztésének programja

Az egész gazdaság fejlődésének, a szovjet emberek jóléte növekedésének üteme nagyban függ a mezőgazdaság eredményes fejlesztésétől. Ezért fordítottak olyan nagy figyelmet a beszámolási időszakban erre a népgazdasági ágazatra. Mivel a mezőgazdaság problémáit már

huzamosabb ideje széles körben vitatják, és velük kapcsolatban már az elmúlt időszakokban is nem kevés határozatot hoztak, a Központi Bizottság fontosnak tartja, hogy jelentést tegyen a kongresszus küldötteinek e problémák megközelítési módjának az elmúlt évek folyamán kialakult néhány elvi sajátosságáról.

Közülik az egyik abban foglalható össze, hogy a Központi Bizottság, következetesen végrehajtva az 1965 márciusi plénumon kitűzött, majd a XXIII. kongresszus határozataiban megerősített irányvonalat, különleges súlyt helyezett olyan tartós gazdasági feltételek megteremtésére, amelyek ösztönzőleg hatnak a mezőgazdasági termelés fellendülésére. A kolhozok és a szovhozok több éves stabil termékbeadási tervének kidolgozásáról és azoknak az ösztönző jellegű áraknak a bevezetéséről beszélek, amelyek az államnak terven felül eladott termékek magasabb díjazásával ösztönzik a termelés növelését.

A másik sajátosság az, hogy mivel elégtelennek tartottuk az egyes agrotechnikai és szervezeti jellegű intézkedéseket, igyekeztünk tekintetbe venni a mezőgazdaság fejlődését meghatározó tényezők egész komplexumát, ideértve a mezőgazdaság technikai eszközökkel és műtrágyával való ellátásának kérdéseit, a beruházási építkezések bővítését, a talajjavítás, a szakemberképzés problémáit és a mezőgazdasági termelés szervezeti tökéletesítésével kapcsolatos kérdéseket. Mindehhez elengedhetetlen volt a mezőgazdaság szükségleteinek konkrét elemzése, s a szükségletek kielégítését szolgáló anyagi eszközök előteremtése.

A Központi Bizottság a fenti álláspontból kiindulva 1970 júliusi plénumán kidolgozta a mezőgazdaság fejlesztésének átfogó, komplex programját. Hosszú időre szóló, a realitásokra épülő program volt ez. A mezőgazdaság problémái olyan jellegűek, hogy egy-két év alatt vagy akár öt év alatt képtelenség teljes mértékben megoldani őket; a megoldáshoz nagyobb időszakra, óriási pénzüsszegekre és hatalmas erőfeszítésekre van szükség, mégpedig nemcsak a mezőgazdasági dolgozók részéről, hanem egész iparunk részéről is.

A júliusi plénum határozatai képezik a most folyó ötéves terv feladatainak alapját. E feladatok végrehajtása a mezőgazdasági termelés olymértékű növekedését eredményezi majd, amely lehetővé teszi, hogy már a legközelebbi években rendszeresen bővíthessük és javíthassuk a lakosság ellátását élelmiszerekkel és az ipar ellátását nyers-

anyagokkal. A folyamatban levő feladatok megoldásával egyidőben az új ötéves tervben nagy lépést kell tennünk egy olyan anyagi-műszaki bázis megteremtésének irányába is, amely lehetővé teszi, hogy a jövőben teljesen megoldjuk a mezőgazdasági termeléssel és a falu átalakításával összefüggő problémákat, csökkentsük a földművelés függőségét a természet vak erőitől.

Ebből kiindulva a Központi Bizottság meghatározta a mezőgazdasági beruházások mértékét is. Az ötéves terv folyamán állami vonalon és a kolhozokon keresztül 129 milliárd rubelt fektetünk be a mezőgazdaságba, azaz ugyanannyit, mint az előző két ötéves terv folyamán összesen.

Az új ötéves tervben megoldandó feladatok jellege előrevetíti a mezőgazdasági irányító szervek, a falusi pártszervezetek, a kolhozok és a szovhozok növekvő felelősségének követelményét. A falusi dolgozóknak minimálisan 195 millió tonnára kell emelniük az évi átlagos szemestermény-termelést, ugyanakkor 80–85 millió tonna szemes terményt kell évente eladniuk az államnak a szilárd terv alapján, illetve terven felül, felemelt ár ellenében. Az ötéves tervidőszakban a hústermelésnek évi átlagban felül kell múlnia a 14 millió tonnát, a tejtermelésnek a 92 millió tonnát, a tojástermelésnek pedig a 46 milliárd darabot. Jelentékeny növekedést irányoz elő a terv más termékek tekintetében is.

Ezeknek a feladatoknak a megoldására a Központi Bizottság júliusi plénumának határozatai értelmében nagy pénzösszegeket és anyagi erőforrásokat biztosítunk. A mezőgazdaság lényegesen több traktort, kombájnt, gépkocsit és más technikai eszközt, műtrágyát és egyéb vegyi anyagot kap, mint az előző ötéves tervben. A korábbinál több felszerelést biztosítunk az állattenyésztő gazdaságok és baromfi-gyárak számára, növeljük a villamosenergia- és az építőanyag-ellátást. Az erre vonatkozó konkrét adatokat a kongresszus küldöttei az irányelvek tervezetéből már ismerik.

Mindez együttvéve reális és igen nagy mértékű hozzájárulás a mezőgazdasági termeléshez, a termelés hatékonyságának fokozásához. Ugyanakkor szeretném külön hangsúlyozni, hogy teljes mértékben ki kell használnunk a rendelkezésre álló lehetőségeket, mindazt, ami már ma a mezőgazdaság birtokában van. E tekintetben, sajnos, még jócskán akadnak fogyatékoságok és mulasztások.

Mezőgazdaságunk egyik fő feladata, akárcsak korábban, ma is a szemes termények termelésének növelése. Gabonaszükségletünk évről évre nő. Nemcsak az élelmiszer-gabonára gondolunk, hanem a takarmánygabonára is, amelynek termelését bővíteni kell, tekintettel az állattenyésztés gyors fejlesztésének szükségességére.

A Központi Bizottság úgy véli, hogy a szemes termények össztermelésének növeléséhez nagy tartalékokkal rendelkeznek mind fő gabona-termő vidékeink – Ukrajna, Kazahsztán, a központi feketeföld-övezet, Észak-Kaukázus, a Volga-vidék, az Urál és Szibéria sztyeppés vidékei –, mind pedig a nem feketeföld-övezetek és egyéb területek. A tartalékok a műtrágya és a technikai eszközök helyesebb felhasználásában, az agrotechnikai előírások szigorú megtartásában, a munkaszervezés javításában, a szemveszteség, valamint, mellesleg, másfajta termék-veszteség csökkentéséért való következetes harcban lelhetők fel.

A kolhozoknak és a szovhozoknak, a mezőgazdasági szerveknek következetesen törekedniük kell a vetésterületek szerkezetének javítására, előnyben kell részesíteniük azokat a növényfajtákat, amelyek a legnagyobb hozamot biztosítják. Az ország déli területein, például Sztavropol vidékén, a rosztovi, a poltavai és más területeken indokolatlanul csökkentették a kukorica vetésterületét. Ezen javítani kell. A továbbiakban növelni kell a daranövények, elsősorban a köles és a hajdina termelését. Biztosítani kell a tervben előírányzott rizstermesztő műszaki rendszerek idejében való üzembe helyezését és az ötéves terv végére a rizstermelés kétmillió tonnára való felemelését, ami lehetővé teszi az ország teljes önellátását.

Igen élesen vetődik fel a mezőgazdaságnak egy olyan fontos problémája is, mint az állattenyésztés további fellendítése. Ahhoz, hogy zökkenőmentesen ellássuk a lakosságot a legértékesebb élelmiszerekkel, kielégítsük a szovjet emberek ezek iránt megnyilvánuló növekvő keresletét, az új ötéves tervidőszakban nagy lépést kell tenni előre ezen az úton. Itt is elengedhetetlenül szükséges, hogy nagyobb mértékben mozgósítsuk a kolhozok és a szovhozok tartalékait.

A kolhozoknak és a szovhozoknak mindenekelőtt meg kell erősíteniük a takarmánybázist, az állattenyésztés fellendítésének alapját. Fontos feladat továbbra is a rétek és a legelők megjavítása és teljesebb kihasználása, a szénafélék, a takarmányliszt, a siló és más nedvdús takarmányok termelésének kiszélesítése, minden takarmánynövény

terméshozamának növelése. Intézkedéseket kell tenni abból a célból, hogy kevesebb szarvasmarha hulljon el betegségek és a rossz állat-ápolás következtében. Sokat kell tenni az állattenyésztő telepek építése és gépesítése, a fajtanemesítő munka megjavítása, a vágómarha- és baromfitenyésztés fejlesztése érdekében.

A hús- és a tejtermelésben ma még nagy szerepük van a háztáji gazdaságoknak. Ezt azonban nem mindenütt veszik kellő mértékben figyelembe. A társadalmi termelés növelésének szentelve a fő figyelmet, meg kell adni a szükséges segítséget a kolhozparasztoknak és a szovhozok dolgozóinak szarvasmarha és baromfi beszerzéséhez, a takarmányellátáshoz.

Meg kell jegyezni, hogy egyes köztársaságokban és területeken nem használják ki teljesen az állattenyésztés fejlesztésének lehetőségeit. Vonatkozik ez a moldáviai, az örmény, a grúz, a türkmén szövetséges köztársaságokra, az Oroszországi Föderáció voronyezsi, omszki, cseljabinszki, kosztromai területére, Ukrajna odesszai területére, Kazahsztán karagandai és pavlodari területére és számos más területre. Feltételezzük, hogy a helyi szervek levonják ebből a szükséges következtetéseket.

A szemes termények termelésének növelésével és az állattenyésztés fejlesztésével egyidejűleg nagy népgazdasági jelentősége van más mezőgazdasági termények, ezen belül az ipari növények termelése növelésének. Közép-Ázsiában és mindenekelőtt Üzbegisztánban a javított talajok területének növelése és a vetésforgó bevezetése lehetővé teszi olyan, az ország számára értékes és szükséges növények termelésének növelését, mint a gyapot.

Terveink szoros összefüggésbe hozzák az ötéves terv jelenlegi kérdéseinek megoldását a mezőgazdaság fejlesztésének alapvető távlati irányjaival. A párt meghatározta e feladat megoldásának útjait. Mindenekelőtt a mezőgazdaság további technikai felújításáról, *gépesítéséről*, *kemizálásáról*, a nagyszabású *talajjavítási* munkák megvalósításáról van szó.

Ebből következik, hogy a mezőgazdaság sikeres fejlesztésének elengedhetetlen feltételévé válik az ország általános gazdasági potenciáljának mind átfogóbb kiaknázása. Ezért vetette fel a párt olyan határozottan azt a feladatot, hogy gyorsított ütemben kell fejleszteni azokat az iparágakat, amelyek a mezőgazdaság számára termelési eszközöket,

a mezőgazdasági termékek feldolgozásához szükséges berendezéseket és gépeket, e termékek szállításához, tárolásához és értékesítéséhez szükséges berendezéseket és szállítóeszközöket gyártanak.

Ilyenformán a mezőgazdaság fellendülése nemcsak a falusi dolgozóktól függ, hanem sokban az ipari dolgozók, a tudomány és a technika képviselőinek erőfeszítéseitől is. A párt felhívja őket, hogy méltóképpen járuljanak hozzá e nagy, valóban összállami és össznépi ügghöz.

A következő években tovább fejlődik a mezőgazdasági termelés szakosítása, az ipari módszerek alkalmazása a hús, a tej és más termékfajták termelésében. Ez törvényszerű; olyan folyamatokról van szó, amelyek a távlatokban meghatározzák mezőgazdaságunk jövőjét. E nagy és fontos munka megvalósítása során azonban el kell kerülni a hibákat, és nem szabad túlságosan előreszaladni. A szakosítás elmélyítését és a termelésnek ipari alapokra helyezését minden konkrét esetben gazdaságilag megalapozottan kell végrehajtani, sokoldalúan elő kell készíteni.

A mezőgazdaság gyors fejlődése azt eredményezi, hogy mindjobban elterjednek a kolhozközi egyesülések és az állami gazdaságok meg a kolhozok termelőegyesülései, agráripari komplexumok jönnek létre. Ezekben hatékonyabban használják fel a gépeket, a beruházásokat és a munkaerő-tartalékokat, szélesebb körben alkalmazzák az ipari módszereket. A párt támogatni fogja a termelés megszervezésének ezeket a formáit.

A mezőgazdasági termelés feladatainak teljesítése feszült munkát követel. A mezőgazdaság fellendítésében nagy szerep hárul a falusi körzetekben levő pártszervezetekre, a szovjet- és a földművelési szervekre, a szovhozok és a kolhozok vezetőire. A párt sokra értékeli önfeláldozó munkájukat.

Hadd fejezzem ki a kongresszus nevében azt a meggyőződésemet, hogy a kolhozparasztoknak, a szovhozok munkásainak, a mezőgazdasági szakembereknek az erőfeszítéseit új, nagy sikerek koronázzák majd.

Mint már mondtuk, az elmúlt ötéves terv időszakában lényegesen emelkedett az ipari közszükségleti cikkek termelése és forgalomba hozása. Mindazonáltal sok ilyen termékfajta termelése ma is elmarad az igények mögött. A dolgozók pénzbeli jövedelmének tervezett emelése még jobban megnöveli majd a keresletet, élesebben veti fel a minőség problémáját.

Készen áll-e iparunk arra, hogy a népjólét további fellendítését célzó irányvonalnak megfelelően a követelmények magasabb színvonalára emelkedjék?

Az objektív lehetőségek szempontjából feltétlenül készen áll. Az ország ipari potenciálja elegendő ahhoz, hogy biztosítsa a fogyasztási cikkek termelésének tetemes kiszélesítését és minőségének emelését. A megnövekedett gazdasági lehetőségek nagyobb beruházásokat engednek meg ebben az irányban, s ezt mi most meg is tesszük.

De mint bármely más kérdésben, a sikert itt sem csak az objektív feltételek határozzák meg, hanem hatalmas jelentőségük van a szubjektív tényezőknek is. Ezzel kapcsolatban a Központi Bizottság felhívja a tervező és a gazdasági szervek, a párt-, a szovjetszervek és a szakszervezetek figyelmét arra, hogy alaposan meg kell változtatniuk felfogásukat a közszükségleti cikkek termeléséről.

Hősi történelmünk hosszú évei állnak mögöttünk, amikor a kommunisták és a pártonkívüliek milliói öntudatosan vállalták az áldozatokat és a nélkülözéseket, készek voltak arra, hogy beérjék a legszükségesebbel, nem érezték volna jogosnak, hogy különösebb kényelmet követeljenek. Ez szükségszerűen hatással volt a közszükségleti cikkek termeléséhez való viszonyra, a minőségre és a választékra. De az, ami érthető és természetes volt a múltban, amikor más feladatok álltak az előtérben, a jelenlegi feltételek között már nem elfogadható. És ha ezt egyes elvtársak nem veszik figyelembe, akkor a kérdés effajta megközelítését a párt joggal értékeli úgy, mint annak a politikának meg nem értését, amely a dolgozók jólétének állandó emelésére irányul, vagy joggal értékeli úgy, mint a tétlenség igazolását célzó törekvést. A Központi Bizottság szükségesnek tartja, hogy ezt a kérdést teljes élességében és teljes nyíltsággal vesse fel.

Vannak még olyan dolgozók, nemcsak a helyi szerveknél, hanem

a központban is, akik ügyeskedve megpróbálnak „békésen együtt élni” a hiányosságokkal, mintegy hozzászórtak egy sor közszükségleti cikk silány minőségéhez, s e cikkek termelését megengedhetetlenül lassan fejlesztik. Sőt, egyesek csökkentik vagy éppenséggel teljesen megszüntetik bizonyos, amúgy is hiányzó cikkek termelését, miközben azt a látszatot keltik, hogy az elavult termékeket újakkal váltják fel, megszüntetik az olcsó, de a lakosság számára mindennap szükséges cikkek gyártását. Ily módon is keletkeznek ellátási zavarok egyes árucikkek esetében, amelyeket előszeretettel neveznek „apróságoknak”. Amikor azonban a mindennapi igényekről beszélünk, nem lehet szó apróságokról.

Az új ötéves tervben lehetőség nyílik arra, hogy lényegesen megjavítsuk a lakosság ellátását közszükségleti cikkekkel. Előirányoztuk a különféle szövetek, ruhák, cipők, kötöttárúk termelésének számottevő növelését. Az olyan tartós fogyasztási cikkek esetében, mint a televízió-készülék, hűtőszekrény, rádiókészülék, mosógép, reális lehetőség van arra, hogy megközelítsük a lakosság szükségleteinek teljes kielégítését. Jelentősen megnövekszik a személygépkocsik értékesítése is: 1975-ben majdnem négyszer annyit gyártanak majd belőlük, mint 1970-ben.

Módunkban áll ezeknek a feladatoknak a megoldása, csak a meglévő tartalékok és lehetőségek maximális kihasználására van szükség. Ezek a tartalékok és lehetőségek megvannak minden minisztériumban, minden köztársaságban és körzetben, minden városban és vállalatnál.

A könnyűipar fejlesztésére az új ötéves tervben majdnem kétszer annyit fordítunk, mint az elmúlt tervidőszak folyamán: 8,7 milliárd rubelt; az élelmiszeriparra, a hús-, a hal- és a tejiparra pedig körülbelül 14 milliárd rubelt. Ezeket az eszközöket korszerűen és helyesen kell felhasználni, úgy, hogy gyors ütemben épüljenek és korszerűsodjenek a vállalatok, megkapják a korszerű színvonalnak megfelelő berendezéseket. Ez felelősségteljes feladatokat állít gépgyártásunk, tudósaink és tervezőink elé.

Ezen a téren szükség van a párt- és a gazdasági szervek állandó ellenőrzésére is.

A piac közszükségleti cikkekkel való ellátásának nagy és bonyolult feladatát az állami fogyasztói árak szintjének stabilitása mellett és – a szükséges gazdasági előfeltételek létrehozásának mértékében –

bizonyos árufajták árának leszállítása mellett kell megoldani. Határozottan útját kell állni az áremeléseknek, fokozni kell az ellenőrzést a szolgáltatási és a kiskereskedelmi áraknak a megállapítása felett, szigorúan felelősségre kell vonni azokat a vállalati és gazdasági vezetőket, akik megpróbálják megkerülni az állam által megállapított rendet.

A Központi Bizottság, nagy jelentőséget tulajdonítva a lakosság közszükségleti cikkekkel való ellátásának, szükségesnek tartja a legközelebbi időn belül e cikkek átfogó termelési terveinek kidolgozását az ipar valamennyi ágazatában. E program teljesítése nagyban hozzájárul majd a szovjet nép jólétének fokozásához.

*Fejlesszük a kereskedelmet,
javítsuk a lakosságnak nyújtott szolgáltatásokat*

A nép életszínvonalának további emelése fokozza a kereskedelemmel és a szolgáltatással szembeni követelményeket. Az utóbbi években nagy munkát végeztünk ezen ágazatok fejlesztése érdekében.

A városokban és a vidéki településeken több tízezer áruházat, üzletet és más kereskedelmi intézményt létesítettünk. A kereskedelemben és a szolgáltatásokban azonban még sok a hiányosság, s ebbe egyesek sajnálatos módon belenyugodtak, hozzászoktak, majdhogynem normális dolognak tartják. A kereskedelmi szervek sok esetben nem tesznek tanúbizonyságot a szükséges operatív készségről, még nem sajátították el, hogyan kell tanulmányozni a piaci keresletet. Előfordul az is, hogy az áruk nem akkor jutnak el az üzletekbe, amikor idénycikkek, vagy nem oda jutnak, ahol szükség van rájuk. Nemegyszer előfordult az is, hogy indokolatlanul kevesebbet rendeltek egyik-másik árucikkből, csökkentették ezek termelését, és így hiánycikkek lettek. Ez történt a háztartási varrógépek, vasalók és más árucikkek esetében is. Számos kívánnivalót hagy maga után a vásárlók kiszolgálásának kulturáltsága is.

A szovjet emberek, a párt, tiszteletet éreznek a kereskedelmi dolgozók munkája iránt. Hozzájuk és különösen a kereskedelmi szervek vezetőihez fordulva azonban rá kell mutatni arra, hogy most jelentős mértékben emelniük kell munkájuk színvonalát, javítaniuk kell a kereskedelem szervezetét, alkalmazniuk kell a kereskedelem korszerű módszereit.

Nagy figyelmet fordítanak nálunk a közétkeztetésre. Sok étkezdét, kávéházat, éttermet építünk és fogunk építeni. Ezen a területen azonban, különösen a vállalatok, a hivatalok, az oktatási intézmények, a kolhozok és a szovhozok közétkeztetésének megszervezésében, még sok a hiányosság. Nem ritkák az olyan esetek, amikor az étkezdékben nincs elég hely, az elkészített ételek nem ízletesek. Ebbe nem lehet belenyugodni. Az ehhez hasonló mulasztásokért szigorúbban kell felelősségre vonnunk a minisztériumokat, a helyi szerveket, valamint a vállalatok vezetőit. Fontos a szakszervezetek szerepe is: a vállalati közétkeztetésnek szigorú, állandó ellenőrzésük alatt kell állnia.

Lényegesen meg kell javítanunk a munkát a különféle szolgáltatási ágazatokban: a közétkeztetés, a varrodák, a javítások, a dolgozók pihenésének megszervezése terén. Ezek nem egyszerűen a terv teljesítésére hivatott ágazatok, hanem olyan szolgáltatások, amelyek közvetlenül kapcsolatban vannak az emberekkel, azok sokrétű ízlésével, hangulatával. Munkájukat minden bizonnyal helytelen lenne csak a tervteljesítés és a nyereség százalékaival azonosítani.

Az emberek szolgáltatási igényei szüntelenül növekednek. Ezek teljesebb kielégítése érdekében az új ötéves terv előírányozza a lakosság részére végzendő fizetett szolgáltatások volumenének legalább kétszeresre emelését.

Itt is gondolnunk kell a tartalékok kihasználására. Nem kevés függ a helyi kezdeményezéstől, többek között a helyi szovjetektől. Meg kell vizsgálni például azt a kérdést is, hogy megfelelő feltételeket teremtsenek a nyugdíjasok, a háziasszonyok, a rokkantak számára, hogy vagy otthon, egyénileg, vagy pedig szövetkezetekbe egyesülve a maguk és a társadalom hasznára, erejükhöz mértén dolgozhassanak a szolgáltatási szférában. Ezzel együtt természetesen tökéletesíteni kell az effajta tevékenységet szabályozó jogi normákat, és meg kell adni a szükséges támogatást is.

Vagyis a szolgáltatások szférája megköveteli a legnagyobb figyelmet mind a fejlesztéséhez szükséges eszközök biztosítása, mind pedig káderekkel való megerősítése és az ezen a területen dolgozó emberek társadalmi tekintélyének emelése szempontjából.

*

Ezek a dolgozók jólétének emelésével kapcsolatos tevékenységünk fő irányai. Az új ötéves tervben nagyot kell előre lépniük ebben a vonatkozásban, és meg kell teremtenünk a jövőben még jelentősebb eredmények alapját.

Ezeknek a feladatoknak a sikeres teljesítése érdekében mind a központban, mind pedig a területen működő gazdasági, szovjet-, szakszervezeti és pártkádereinknek az emberek életkörülményeivel kapcsolatos kérdésekben olyan igényességet kell tanúsítaniuk, mint a legfontosabb állami feladatok teljesítésénél. A párt azt várja tőlük, hogy így fogják fel a feladatot.

3. EMELJÜK A TÁRSADALMI TERMELÉS HATÉKONYSÁGÁT A TUDOMÁNYOS-TECHNIKAI HALADÁS ÉS AZ ÖSSZES TARTALÉKOK TELJESEBB KIHASZNÁLÁSA ALAPJÁN

Engedjék meg, hogy rátérjek a gazdaságpolitika második alapvető kérdésére: az erőforrásokra, amelyeket az előttünk álló feladatok megoldására mozgósítanunk kell. Honnan teremthjük elő ezeket az erőforrásokat és mindenekelőtt az eszközöket azoknak az ágazatoknak a gyorsított fejlesztésére, amelyekre hangsúlyt helyezünk?

Bizonyos mennyiséghez hozzá lehet jutni az egyik ágazatból a másik ágazatba való átcsoportosítás útján, ez a forrás azonban természetesen korlátozott. Még korlátozottabbá válnak a népgazdaság növekedésének úgynevezett extenzív tényezői; az 1971–1975. években az elmúlt ötéves időszakhoz viszonyítva csökkennek a további munkaerő bevonásának lehetőségei. A beruházások növekedési ütemének is megvannak a határai.

Következésképpen a legfontosabb, amivel számolnunk kell: a termelés hatékonyságának növelése. Egyszerűbben kifejezve, a probléma lényege az, hogy számottevően növeljük a munkaráfordítások, valamint az anyagi és a pénzügyi ráfordítások minden egységére jutó termelési volument és nemzeti jövedelmet. Végso soron ez jelenti a termelékenység növelését.

Az előttünk álló ötéves tervben a munka termelékenységének

növelésével kell biztosítani a nemzeti jövedelem emelkedésének nem kevesebb mint 80 %-át, az ipari termelés növekedésének 87–90 %-át, az építési-szerelési munkálatok növekedésének 95 %-át és a vasúti teherszállítás teljes növekedését. A mezőgazdasági termelés tervezett növekedését pedig teljes mértékben a munka termelékenységének növelésével kell biztosítani.

Ilyen szemszögből, a munkatermelékenység növekedési ütemének meggyorsítása szemszögéből kell vizsgálni a gazdasági fejlődés alapkérdéseit. Emellett a soron levő feladatok szempontjából és a távlati kilátások szempontjából egyaránt első helyre kerül a tudományos és technikai haladás meggyorsítása.

A tudományos-technikai forradalom.

A tudomány és a termelés egyesítése

Az elmúlt öt év a szovjet tudomány és technika gyors fejlődésének időszaka volt, s joggal büszkélkedhetünk vívmányaival. A tudományos-technikai haladás határozott meggyorsítása azonban továbbra is egyike fő feladatainknak. Olyan korszakban, amikor mind nagyobb mértékben mutatkozik meg a tudomány közvetlen termelőerőként betöltött szerepe, már nem az egyes tudományos eredményeken van a hangsúly, bármilyen ragyogó sikerekről legyen is szó, hanem az egész termelés magas tudományos-technikai színvonala kerül előtérbe.

Ez a körülmény még felelősségteljesebb feladatokat ró tudományunkra, megköveteli a szovjet tudomány hatékonyságának fokozását, az alapkutatások további kibontakoztatását, a tudósok erejének és figyelmének a legfontosabb és legperspektivikusabb tudományos-technikai területek fejlesztésére való összpontosítását. A tudományos kutató- és tervezőintézeteknek, a kísérleti üzemeknek gondosabban kell kidolgozniuk az új gyártmányok prototípusait és az új technológiai folyamatokat a népgazdaságban való meghonosítás céljából. Az eddiginél nagyobb feladatok hárulnak a Tudományos és Műszaki Állami Bizottságra, a Tudományos Akadémiára, a minisztériumokra.

A tudományt a termeléssel összekötő bonyolult láncolat egyes láncszemeinek elemzésekor nem nehéz megállapítani, hogy a leggyengébbek azok a láncszemek, amelyek a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazásával, s a tömeggyártásban való meghonosításával

függnek össze. Természetesen ezen a területen számos pozitív példát is fel lehet sorolni. Hivatkozhatunk például a Paton villanyhegesztési tudományos kutatóintézet tevékenységére vagy az izoprén kaucsuk gyártásának meghonosítására. Sajnos azonban távolról sem mindeütt áll ilyen jól a helyzet.

Ahhoz, hogy leküzdhessük a nehézségeket, egyfelől biztosítani kell, hogy a megfelelő tudományos intézmények az ediginél is nagyobb figyelmet fordítsanak a termelés legfontosabb problémáira. Másfelől olyan feltételeket kell teremteni, amelyek arra késztetnék az üzemeket, hogy a legkorszerűbb termékfajtákat gyártsák, valósággal hajszolják a tudományos-technikai újdonságokat és ne irtózzanak tőlük, mint ördög a tömjénfüsttől. A legelőnyösebb helyzetbe azoknak a kollektíváknak kell kerülniük, amelyek valóban küzdenek a technika és a technológia tökéletesítéséért, a korszerű követelményeknek megfelelő termékek kibocsátásáért.

A tudományos-technikai haladás hatalmas emelőkarjává kell tenni a népgazdasági tervet. Terveinkben mindmáig nem tükröződnek megfelelően a tudományos és a technikai vívmányok népgazdasági felhasználásának kérdései, s emellett a minisztériumok egy jelentékeny része nem teljesíti hiánytalanul a kitűzött feladatokat. Vonatkozik ez például az erdőgazdasági és faipari minisztériumra, a traktor- és mezőgazdasáigép-gyártási minisztériumra. Másfajta felfogásra van szükség: ki kell dolgozni a technika és a technológia továbbfejlesztésének komplex programját, s e program alapján kell előkészíteni a terv fő fejezeteit, fő mutatószámait. Ez a felfogás egyébként már az irányelvek tervezetében is tükröződik.

A tudományos-technikai haladás meggyorsítása végett fontos tökéletesíteni az iparszervezési formákat, biztosítva a termelés korszerűségét.

Ez feltételezi a kutatás és a fejlesztés jelentős bővítését magában az iparban, tervezőirodák létesítését a vállalatoknál, nagy kísérleti bázis megteremtését, s azt, hogy a tudományos káderek nagy számban menjenek át az iparba. Ilyesmire természetesen csak a nagyvállalatoknál és a kombinátoknál van mód, ezért ezeknek létrehozása különösen időszerű. Sok esetben jelentős hatást érhetünk el azzal, ha tudományos kutatóintézetek vállalatokkal egyesülnek, s nagy tudományos-termelési komplexumok jönnek létre. Időszerű probléma a tudományos-

műszaki tájékoztatás megjavítása, valamint hatékony ellenőrző módszerek, továbbá olyan független, külső szakértői véleményezési rendszer kidolgozása, amely lehetetlenné tenné a legmagasabb korszerű követelményeknek meg nem felelő gépek, műszerek és technológiai folyamatok kialakítását.

Arra van szükség, hogy ne csak tervező és gazdasági szerveinket, hanem valamennyi pártkaderünket is teljesen áthassa a tudományos-technikai haladás meggyorsítására való törekvés. Ennek a kérdésnek a jelentőségét a mai gazdasági gyakorlat égető szükségletei és a holnap követelményei határozzák meg. A tudomány és a technika haladása a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtését előmozdító fő emelő. Ezért ebben a fontos kérdésben – a tudomány és a technika fejlődésében – világosan kell látnunk a távlatokat, és számításba kell vennünk azokat gyakorlati munkánkban.

A távlatok pedig olyanok, hogy a tudomány és a tudományos felfedezések hatására a termelőerők fejlődésében megkezdődött fordulat egyre jelentősebb és mélyrehatóbb lesz. Történelmi jelentőségű feladat áll előttünk: *szervesen egyesíteni kell a tudományos-technikai forradalom vívmányait a szocialista gazdasági rendszerben rejlő előnyökkel*, szélesre ki kell bontakoztatnunk a tudomány és a termelés egyesítésének a szocializmusra jellemző, sajátos formáit.

Miközben intézkedéseket teszünk a tudományos-technikai haladás meggyorsítására, mindent el kell követnünk, hogy ez a haladás párosuljon a természeti erőforrások felelős felhasználásával, s ne okozza a levegő és a víz veszélyes szennyeződését, a föld kimerülését. A párt fokozottan elvárja a tervekészítő és gazdasági szervektől, a tervező-intézetektől, minden kaderunktól, hogy az új vállalatok megtervezésénél és felépítésénél, a régiek korszerűsítésénél legyenek tekintettel a természet védelmére. Lehetővé kell tennünk, hogy ne csak mi, hanem a következő nemzedékek is élvezzék mindazokat a javakat, amelyeket hazánk természeti gazdagsága nyújt. Készek vagyunk részt venni a természet védelmére és erőforrásainak ésszerű felhasználására irányuló kollektív nemzetközi intézkedésekben is.

Tökéletesítsük az ipari termelés szervezetét, növeljük hatékonyságát

A termelés hatékonyságának növelését szolgáló irányvonal sok fontos és bonyolult feladatot állít eléink a népgazdasági ágazatok legcélszerűbb arányainak biztosítása tekintetében.

A szerkezeti problémák helyes megoldásától nagymértékben függ a gazdasági növekedés üteme, a gazdaság fejlesztéséhez és a népjólét emeléséhez elengedhetetlenül szükséges felhalmozás lehetősége. Jól ismert tény, hogy egyes ágazatokban egy rubelnyi beruházás több hasznot hoz, másokban kevesebbet, egyes beruházott eszközök gyorsabban térülnek meg, mások viszont lassabban. Ezt fontos figyelembe venni minden gazdaságban, különösen pedig az olyan nagy gazdaságban, mint a mienk.

A mezőgazdaság, a közszükségleti cikkeket gyártó ágazatok, a szolgáltatási szféra fejlesztésének meggyorsítása azon kívül, hogy növelni fogja a dolgozók számára szükséges anyagi javak termelését, hozzá fog járulni a népgazdasági arányok megjavításához, a népgazdaság kiegyensúlyozottságának biztosításához, a nemzeti jövedelem- és felhalmozás-növelés forrásainak kiszélesítéséhez, a pénzforgalom meggyorsításához is.

A termelés hatékonysága növelésének nagy tartalékai rejlenek a nehézipar szerkezetének tökéletesítésében. Arról van szó, hogy gyorsított ütemben kell fejleszteni azokat az ágazatokat, amelyek biztosítják a termelési költségek csökkentését, a végtermék kibocsátásának növekedését, a munka termelékenységének emelését magában a nehéziparban, s ugyanígy más ágazatokban is.

A következő években az ipari termelés hatékonyságának növelésére irányuló munkát több fő irányban kell folytatnunk. Ezek egyike az anyagigényesség csökkentése, a nyersanyagokkal és egyéb anyagokkal való takarékoság. Ez valóban állami jelentőségű ügy.

A népgazdaság fejlődése következtében rohamosan nő az igény a különféle nyersanyagok iránt. Ahhoz, hogy ki tudjuk elégíteni ezeket a szükségleteket, a jövőben is nagy ütemben fejlesztjük majd a kitermelő ágazatokat. El kell érni, hogy ezek az ágazatok hatékonyabban dolgozzanak, biztosítsák a nyersanyag jobb feldolgozását, minőségének javítását, csökkentsék a hulladékot. Nem szabad azonban

elfeledkezni arról, hogy a kitermelő ágazatok egy termékegységre számítva lényegesen több élő munkát és beruházást fordítanak, mint a feldolgozó ágazatok.

Következésképpen a népgazdasági érdekek szempontjából sokkal előnyösebb nyersanyag-megtakarítást elérni a termelés tökéletesítése révén a feldolgozó iparban, mint ugyanezt a mennyiségű nyersanyagot pótlólagosan kitermelni. Az országban előállított termékek anyagigényességének csupán egy százalékos csökkentése azt jelenti, hogy pótlólagosan három-négy milliárd rubellal növekszik a nemzeti jövedelem.

A termelés hatékonyságának növelését célzó munka másik fontos iránya a munkaerő-tartalékok ésszerűbb kihasználása, a munkaráfordítás csökkentése, mindenekelőtt a kézi erővel végzett és a nehéz fizikai munka csökkentése révén. A vállalatok technológiájának megjavításával és jobb munkaszervezésével egyidejűleg e feladat megoldása megköveteli azon ágazatok minden eszközzel való fejlesztését, amelyek biztosítják, hogy meggyorsuljon a felújításnak, az elavult technika kicserélésének az üteme. Azokról az ágazatokról van szó, amelyek új, nagy termelékenységű technikát, a munkák komplex gépesítésére és a technológiai folyamatok automatizálására való áttérést biztosító egész géprendszereket hoznak létre. Nagy jelentőségre tesz szert azoknak az ágazatoknak a fejlesztése is, amelyek biztosítják az ipar műszaki ellátását, a segédmunkák gépesítését.

A harmadik irány: a termékek minőségének lényeges javítása, s ennek megfelelően az e feladat megoldását biztosító üzemek fejlesztése. A jelenlegi viszonyok között, ha számításba vesszük az egész népgazdaságra gyakorolt hatást, a „jobb” csaknem mindig „többet” is jelent. Egy korszerű programvezérlésű szerszámgép tíz elavult konstrukciójú szerszámgépet pótol, egyetlen nagy teherbírású gépkocsi több közönséges tehergépkocsit, egyetlen fokozott teljesítményű repülőgépmotor két-három korábbi típusú motort.

Az ipari termelés hatékonyságának növelése és a szerkezet javítása céljából meghatározott program szerint fejlődő, egymással kölcsönös kapcsolatban álló ágazatok egész komplexumainak tökéletesítésére törekszünk.

Az ötéves terv sarkalatos feladatai közé tartozik a fűtőanyag- és energiaipari komplexum nagy arányú és hatékonyabb fejlesztése. Ezt a hozzá tartozó ágazatok szerkezetének tökéletesítésével, s közülük a

legperspektivikusabb és leggazdaságosabb ágazatok gyorsított fejlesztésével érjük el. Mindenekelőtt arról van szó, hogy a kőolaj és a földgáz részaránya növekedjék az ország fűtőanyagmérlegében, megvalósuljon a szénbányászat technikai berendezésének felújítása, hogy nagymértékben gazdaságos víz- és hőerőműveket helyezzenek üzembe, továbbá kibővítsék az atomerőművek építését, s fokozzák az energetikai berendezések gazdaságosságát.

A fémkohászatra és a gépgyártásra felelősségteljes feladatok várnak. Ott is előtérbe kerülnek a termelés hatékonyságának növekedését biztosító tényezők.

Ez megköveteli a gyártási eljárások tökéletesítését, a kohóipari vállalatok berendezésének korszerűsítését és azoknak az üzemeknek a fejlesztését, amelyek biztosítják a fém minőségének javítását és a választék bővítését, a pontosabb profilok és munkadarabok kibocsátásának növelését.

Ugyanebben az irányban kell fejlődniük a gépgyártás ágazatainak is. Figyelmüket a nagy kapacitású, fokozottan gazdaságos, pontos és megbízható gépek és berendezések gyártásának fejlesztésére kell összpontosítani. Előirányoztuk a kovácsoló-sajtológépek, az öntő- és szerelőberendezések hányadának növelését, a programvezérlésű szerszámgépek, valamint az automata és félautomata gépsorok gyártásának más termékekénél gyorsabb növelését.

A jövőben is gyors ütemben fog fejlődni az elektronika, a rádióipar, a műszergyártás, tehát a termelés és az irányítás automatizálásának műszaki alapját megteremtő ágazatok egész komplexuma. Ezt a komplexumot joggal nevezhetjük a tudományos-technikai haladás katalizátorának. A küszöbönálló ötéves tervben különös jelentőséget kap a korszerű elektronikus számítógépek széles körű gyártásának megszervezése.

Az új ötéves tervben nagy figyelmet fordítunk a vegyipar és a petrokémiai ipar fejlesztésére. A népgazdaság kemizálása a társadalmi termelés hatékonysága növelésének hatalmas emelője. A vegyi termékeket széles körben alkalmazzák az ágazatok többségében, felcserélve velük a drága természetes nyersanyagokat, elősegítve a termékek minőségének emelését, a munka termelékenységének fokozását.

Az utóbbi években megkezdődött a fakitermelő és a famegmunkáló, a cellulóz- és papíripar termelési szervezetének gyökeres megváltoz-

tatására irányuló munka. Kitűzték azt a feladatot, hogy a fakitermelés volumenének lényeges emelése nélkül jelentősen megnöveljék ebben az ágazatban a végtermék – a faanyagok, a cellulóz, a papír, a karton, a bútor, a furnérlemez – előállítását.

A gazdasági fejlődés jelenlegi szakaszában megnövekszik a termelési folyamat kiszolgálására hivatott ágazatok – a közlekedés, a hírközlés, az anyagi-műszaki ellátás stb. – szerepe. Ezek az ágazatok mintegy 16 millió embert foglalkoztatnak; tevékenységüktől nagymértékben függ a népgazdaság hatékonysága. Bár ebben a szférában lényeges változások mentek végbe, mégis szükség van következetes tökéletesítésére; a fejlesztést összhangba kell hozni a termelés növekvő volumenével és bonyolultságával.

A közlekedés munkája például nem elégíti ki a jelenlegi igényeket, szűk keresztmetszetté vált. Ennek a helyzetnek az egyik oka szemlátomást az, hogy az előző ötéves tervben a közlekedés fejlesztésére nem fordítottak elegendő összegeket.

A kilencedik ötéves tervben intézkedéseket teszünk annak érdekében, hogy javítsanak a helyzeten. Előirányozzuk új vasúti fővonalak, pályaudvari vágányok építését és a meglevők áteresztőképességének növelését, új autópályák és csővezetékek építését, a tengeri és a folyami flotta további fejlesztését. A Káma folyónál megkezdődött egy évi 150 000 nagy teljesítményű teherautót előállító nagyüzem építése; épül egy másik autógyár is; Abakanban hozzáláttak egy új, nagy vagongyár felépítéséhez. Figyelembe véve országunk méreteit, egyre nagyobb jelentőségűvé válik a légi közlekedés további fejlesztése. Új típusú, igen gazdaságos, kényelmes repülőgépeket állítanak majd forgalomba, megjavítják a repülőtéri szolgáltatásokat. Az Aeroflot, amely már ma is a világ legnagyobb légitársasága, az új ötéves tervben mintegy 500 millió utast és 11 millió tonna rakományt fog szállítani. Nő a polgári repülés olyan tevékenységi formáinak jelentősége is, amilyen a mezőgazdasági és egészségügyi, erdővédelmi és geológiai légi szolgálat. Az összes közlekedési ágazatok további fejlesztésével biztosítani kell ezek jobban összehangolt munkáját, az ország egységes, hatékony közlekedési rendszerének létrehozását.

A tudomány és a technika legújabb vívmányai alapján fejlődik majd a rádió, a televízió és a hírközlés valamennyi fajtája.

A gazdasági hatékonyság növelésének jelentékeny tartaléka a kül-

gazdasági kapcsolatok rendszerének tökéletesítése is. A szocialista közösség megszilárdításával, az államok békés egymás mellett éléséhez szükséges gazdasági alapok megszilárdításával összefüggő politikai tényezők, továbbá a népgazdaságunk szükségleteiből fakadó tényezők egyaránt nagy fontosságot adnak az exporttermék-mennyiség növelésének valamennyi iparágban. Az exporttermelés fokozása elősegíti a nekünk szükséges áruk importjának növelését is. Nem kétséges, hogy a nemzetközi csere kibővítése kedvezően hat majd egész iparunk munkájának javítására.

A más országokkal fennálló gazdasági és tudományos-műszaki kapcsolatok szerepének növekedése természetesen meghatározott intézkedéseket követel egész külkereskedelmi tevékenységünk irányításának tökéletesítésére, a szűk ágazati szemlélet kiküszöbölésére ezen a fontos területen. A nemzetközi gazdasági kapcsolatok tekintetében mindinkább a termelési és a kereskedelmi funkciók összehangolására kell törekedni azzal a céllal, hogy operatíván felmérjük és minden lehetséges módon felhasználjuk gazdaságunk fejlesztése érdekében a világpiacon szükségleteket és lehetőségeket.

Javítsuk a termelési állóalapok és a beruházások felhasználását

A Szovjetuniónak ma óriási a gazdasági potenciálja, és gazdaságunk hatékonysága mind nagyobb mértékben függ attól, hogyan használjuk ki ezt a potenciált, mindenekelőtt pedig a meglevő *termelési állóalapokat*. Az alapok felhasználásának javítása, az alapokból származó haszon növelése változatlanul egyik legfontosabb feladatunk, bár iparunk az ötéves terv folyamán már elért bizonyos eredményeket ebben a tekintetben.

Csupán egyetlen kérdésre szeretném felhívni a figyelmet ezzel összefüggésben: az ipari üzemekben alacsony a váltott műszakok mutatószáma. Erről már szó volt a XXIII. kongresszuson és az SZKP Központi Bizottságának több plénumán is. A helyzet gyakorlatilag mégsem javul, legkevesbé a gépgyártásban. Egyes gazdasági irányító szervek ahelyett, hogy növelnék a műszakok számát, inkább újabb és újabb üzemek építésére törekednek. Amikor felvetjük a több műszak kérdését, válaszul a munkaerőhiányra hivatkoznak. No és az újonnan épülő üzemekben – kérdezhetjük – ki fog dolgozni: az emberek vagy a szent-

lélek? Nos, ezt a kérdést szigorúbban kell kezelnünk, ki kell dolgoznunk és végre kell hajtanunk azoknak az intézkedéseknek a komplexumát, amelyek biztosítják a berendezések teljesebb kihasználását. Biztosítanunk kell az üzemi pártbizottságok, a városi és a területi pártbizottságok szigorú ellenőrzését a több műszak ügyében. Így hozzájárulhatunk népgazdaságunk egyik legélesebben felvetődő problémájának, a *beruházási jellegű építkezés problémájának* megoldásához is.

Az anyagi termelés területén manapság többet építünk, mint a világ bármely más országa. A legidősebb nemzedékhez tartozó honfitársaink még jól emlékeznek arra, milyen nevezetes esemény volt történelmünkben a Dnyeprogesz, Magnyitka, a volgográdi és a harkovi traktorgyár üzembe helyezése. Manapság évente helyezünk üzembe számos, az említettekénél nagyobb és műszakilag sokkal korszerűbb üzemet és objektumot. Az utóbbi években felépített létesítmények közé tartozik a világ legnagyobb vízerőműve, a krasznnojarszki erőmű, olyan, a maguk nemében páratlan hőerőművek, mint a konakovói, burstinszki és a Krivoj Rog-i; olyan kohászati óriások, mint a nyugat-szibériai és a karagandai kombinát; olajkitermelő komplexumok a tyumenyi területen és Nyugat-Kazahsztánban, a volgai autógyár és a pavlodari traktorgyár, nagy kapacitású vegyiművek és üzemek; a bratszki és a sziktivkari faipari kombinát. Felépült a csernogorszki fésűsgyapjú-üzem, a kurszki kötöttáru-kombinát és számos más nagy könnyű- és élelmiszeripari üzem.

Ennek ellenére nem mondhatjuk el, hogy a beruházás jellegű építkezések területén kielégítő a helyzet. Ha röviden akarom kifejezni a probléma lényegét, akkor azt mondhatom, hogy óriási anyagi eszközöket fektetünk be, a haszon azonban nem mutatkozik elég gyorsan, tehát kisebb, mint amekkorának lennie kellene. E helyzet kialakulását több ok idézte elő.

Ezeknek az okoknak az egyike az, hogy a tervek elkészítésekor gyakran szükségtelenül növelik a beruházás jellegű építkezések méreteit és az építendő objektumok számát, nem veszik számításba a reális lehetőségeket. A következmény: anyagi eszközeink felaprózódása, a befejezetlen építkezések számának növekedése, óriási erőforrások befagyasztása.

Az állami tervek felülvizsgálatakor minden alkalommal meg kell

nyesegetni a minisztériumok és a szövetséges köztársaságok által támasztott igényeket. Ám még ezeket a terveket sem teljesítik hiánytalanul. Ennek ellenére sok elvtárs továbbra is nyilvánvalóan túlzott igényekkel áll elő. Ideje, hogy véget vessünk ennek a gyakorlatnak. Az építkezésben, akár a magánéletben, érvényes a szabály: addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér.

A nehézségek másik oka a beruházások jelentős részének ésszerűtlen elosztásában keresendő. A tapasztalat azt mutatja, hogy rendszerint gazdaságilag előnyösebb a termelés növekedését az üzemek rekonstrukciójával és műszaki korszerűsítésével biztosítani. Mégis még mindig túlságosan sok pénzt fordítanak az új építkezésekre és nyilvánvalóan nem eleget a termelés korszerűsítésére, a berendezések felújítására, s ennek következtében számos üzem rekonstrukciója megengedhetetlenül elhúzódik. Az új ötéves tervben nagy súlyt kell helyezni a már működő üzemek kibővítésére és rekonstrukciójára.

Végül súlyos zavarok vannak az építés területén. Előfordul a pénzügyi és a tervfegyelem megsértése. Nem használják fel kellőképpen az új, hatékony anyagokat és szerkezeteket. Továbbra is rossz az építkezés minősége. Törvénnyé kell válnia annak, hogy egyetlen gazdasági vezető se fogjon bele új objektumok építésébe tervek és költségvetés nélkül.

Az elmúlt években a Közpon.i Bizottság és a Szovjetunió Minisztertanácsa részletes és sokoldalú elemzésnek vetette alá a beruházások kérdéseit. Számos olyan határozatot hoztak, amelyek megváltoztatják e téren a munka értékelésének elvét: az értékelés alapja a végeredmény, az új kapacitások üzembe helyezése, az építés végleges befejezése lesz, nem pedig az ilyen vagy olyan közbeeső állapotok értékelése.

Ahhoz azonban, hogy gyökeresen javítsunk a beruházások helyzetén, sokat kell tenniük azoknak a pártszervezeteknek, amelyek a népgazdaság e fontos ágazatával állnak kapcsolatban, és természetesen maguknak az építőknek is.

*

A népgazdaságunk rendelkezésére álló lehetőségek elemzése azt mutatja, hogy megvannak a tartalékok a termelés hatékonyságának növeléséhez, a gazdaság fejlődésének meggyorsításához, s ezek igen

tetemes tartalékok. Ezek a tartalékok a tudományos-technikai haladásból, a népgazdaság szerkezetének tökéletesítéséből, a termelési állóalapok és a beruházások tökéletesebb kihasználásából, a beruházási építkezések javításából adódnak. A tartalékok azonban nem korlátozódnak csak erre, megtalálhatók minden egyes vállalatnál, kolhozban és szovhozban.

A munkaidő-kiesések megszüntetésére gondolok, a munkaerő-vándorlás csökkentésére, a munka egyenletes ütemének biztosítására, a gépek állásidejének kiküszöbölésére. Nagy jelentősége van a nyersanyagok, az anyagok, a fűtőanyag és a villamos energia gazdaságos felhasználásának, a műszaki berendezések, a gépek, a felszerelések, a traktorok, a kombájnok és a gépkocsik gondos kezelésének. Az országban hatalmas mennyiségű műszaki berendezés van, s ha ezzel nem bánunk megfelelően és nem használjuk ki teljesen, csökkentjük élet-tartamát, és ez jelentős kárt okoz népünknek. Lehet, hogy az egyes üzemekben vagy kolhozokban a takarékosági rendszabályok csak száz vagy ezer rubelokat eredményeznek, ez azonban népgazdasági méretekben százmilliókat vagy akár milliárdokat tesz ki.

Egy évvel ezelőtt az SZKP Központi Bizottsága, a Szovjetunió Minisztertanácsa, a Szakszervezetek Központi Tanácsa és a Komszomol Központi Bizottsága levéllel fordult a szovjet dolgozókhöz a termelési tartalékok felhasználásának megjavításával és a takarékoság fokozásával kapcsolatban. E levél nyomán nagyméretű tömegmunka indult meg, amely biztató eredményekkel járt. Az összes tartalékok kihasználásáért, a takarékoság fokozásáért, a rossz gazdálkodás, a pazarlás ellen vívott harc azonban nem lehet rövid kampány. A párt-, a szovjet-, a gazdasági, a szakszervezeti és a komszomol-szervezetek mindennapos tevékenységének egyik legfontosabb oldaláról van szó. Az erre irányuló munkát a lehető legnagyobb mértékben fokoznunk kell.

A Központi Bizottság szükségesnek tartja annak hangsúlyozását, hogy az új ötéves terv feladatainak sikeres teljesítése érdekében fontos arra törekedni, hogy kádereinknél bizonyos változások menjenek végbe a gazdasági kérdések felfogásában, megváltozzanak egyes megcsontosodott elképzelések.

A körülmények folytán történelmileg úgy alakult a dolog, hogy az első helyre mindig a mennyiségi értékeléseket tették: ennyi és

ennyi acélt, kőolajat, gabonát, traktort kell termelni. Természetesen a mennyiségi oldal most is fontos marad számunkra. Ezt azonban teljesebben és következetesebben kell kiegészíteniük olyan mutatóknak, amelyek a termékek minőségére és a vállalati tevékenység gazdasági oldalára vonatkoznak. Például, ha valamely vezető beszámol egy termék előállításáról, akkor munkájának megalapozott értékelésére csak azután kerülhet sor, miután kiderült: milyen áron érte ezt el. S ha az ár túlságosan magas, ha ő teljesítette ugyan a tervet, de meghíúsította a kooperációs szállításokat és becsapta a többi vállalatot, ha az egyik helyen elért siker a másik helyen zavart okozott, akkor az ilyen vezetőt nem dicsérni, hanem bírálni kell. Mi akkor bíráljuk a vezetőket, ha hibát vagy más vétséget követtek el. Ez helyes is, az igényességet növelni kell. Úgy vélem azonban, nemcsak azokat kell bírálni, akik hibákat követnek el, hanem azokat is, akik nem használják ki az összes lehetőségeket a termelés fejlesztésére, nem kezdeményeznek, passzívak.

A pártnak a jelenlegi ötéves időszakra kitűzött tervei annál sikeresebben valósulnak meg, minél magasabb követelményeket támasztunk majd saját munkánkkal és mások munkájával szemben.

4. TÖKÉLETESÍTÜK

A GAZDASÁGIRÁNYÍTÁSI RENDSZERT

A párt gazdaságpolitikájának harmadik döntő fontosságú kérdése a gazdaságirányítási rendszer tökéletesítése. Lényegében arról van szó, hogyan szervezzük meg jobban a társadalom tevékenységét a gazdasági és a társadalmi fejlődés meggyorsítása érdekében, hogyan biztosítsuk a meglevő lehetőségek legteljesebb kihasználását, hogyan tömörítsük még szorosabban a kollektívák százezreit, a dolgozók tízmillióit a pártpolitika fő céljainak elérése érdekében.

Következésképpen az irányítás kérdései nemcsak a vezetők és a szakemberek szűk körét, hanem az összes párt-, szovjet- és gazdasági szervezeteket, a dolgozók minden kollektíváját is érintik. Ez azt jelenti, hogy az irányítás megjavítása a párt egész gazdaságirányító tevékenységének fontos alkotórésze. Így vetette fel a kérdést a Központi Bizottság az 1969 decemberi plénumon.

Miért váltak most olyan időszerűvé az irányítási kérdések?

Mindenekelőtt azért, mert gazdaságunk méreteinek növekedése és minőségi javulása – mint már szó volt róla – új, magasabb követelményeket állítanak az irányítás elé, nem teszik lehetővé, hogy megelégedjünk a kialakult formákkal és módszerekkel, még akkor sem, ha azok a múltban jó szolgálatot tettek.

Mást is figyelembe kell vennünk: az utóbbi időben jelentősen megnöttek az irányítás megjavításának lehetőségei. Ez összefügg szakembereink, a dolgozó tömegek tudásszintjének növekedésével és szakképzésének megjavításával, az irányítási tudomány és az elektronika, a számítástechnika gyors fejlődésével.

Nagyon fontos a kérdés politikai oldala is. A gazdasági mechanizmus folyamatos munkája segít abban, hogy jó, pezsgő légkört alakítsunk ki az országban, előmozdítja a tömegek alkotó tevékenységének fellendülését, kiváltja a kezdeményezés fokozódását a dolgozóknál, mivel az emberek látják, hogy munkájuk méltóképpen gyümölcsözik, a népnek, az egész társadalomnak javára válik. Másfelől pedig semmi sem hűti le annyira az embereket, mint a meggondolatlan döntések, egyes dolgozók tehetetlensége vagy bürokratizmusa, ami oda vezet, hogy a munka, a társadalmi gazdagság, a megalkotott érték elfecsérlődik.

A beszámolási időszakban nagy munkát végeztünk a gazdasági mechanizmus tökéletesítése érdekében. Az irányítás ágazati rendszerének visszaállítása után jelentősen emelkedett a népgazdaság központi irányításának színvonala. A párthatározatoknak megfelelően az ipar áttért a tervezés és a gazdasági ösztönzés új rendszerére, ami lehetővé tette néhány, a korábbi években észlelt nemkívánatos gazdasági jelenség fejlődésének megállítását. A demokratikus alapok további fejlesztésének irányvonala abban nyilvánult meg, hogy a dolgozókat mind szélesebb körben vonták be a termelés irányításába, bővült a köztársaságok és a területek gazdasági illetékessége, valamint a vállalatok operatív önállósága.

Mindent összevetve az élet, a gyakorlat – és ez a legjobb tanítómester – azt mutatja, hogy nem elégedhetünk meg azzal, amit eddig elértünk. Az irányítási rendszer tökéletesítése nem egyszeri intézkedés, hanem az élet által felvetett problémák megoldásának dinamikus folyamata. E problémáknak pedig továbbra is figyelmünk középpontjában kell állniuk.

Ezzel összefüggésben célszerűnek látszik röviden elidőznünk néhány olyan kérdésnél, amely a Központi Bizottság véleménye szerint igen jelentős.

A tervezésről. A szocializmus viszonyai között a központi láncszem, a népgazdaság irányításának tengelye a tervezés. Országunknak nagy eredményei vannak e téren, és joggal vagyunk büszkéek ezekre az eredményekre. De egy helyben állni nem lehet, intenzíven kell munkálkodnunk azon, hogy tökéletesítsük a népgazdasági tervezésnek mind az elméletét, mind a gyakorlatát.

Elsőrendű jelentőségű feladattá válik a tervezés tudományos színvonalának további emelése. Megérett a tervezési módszerek tökéletesítésének szükségyszerűsége. A tervezésnek a társadalmi szükségletek pontosabb tanulmányozásán, gazdasági lehetőségeink tudományos prognózisán, a megoldások különböző változatainak, közvetlen és távoli kihatásainak sokoldalú elemzésén és értékelésén kell alapulnia. E felelősségteljes és bonyolult feladat megoldása érdekében ki kell szélesíteni a gazdasági tervezés horizontját.

Mind gyakrabban találjuk szembe magunkat azzal a ténnyel, hogy igen fontos gazdasági és szociálpolitikai feladatok megvalósításához nem öt esztendőre, hanem lényegesen több időre van szükség. Ezzel kapcsolatban felmerül a népgazdaságfejlesztés hosszú lejáratú távlati megtervezésének kérdése, amely a lakosság növekedésének, a népgazdaság szükségleteinek, a tudományos és technikai haladásnak a prognózisára épül. Ilyen módon, a hosszú lejáratú terveket állandóan egyeztetve az ötéves és az évi tervekkel, hatékonyan megoldhatók fejlődésünk alapvető problémái.

Mind fontosabbá válik a tervezésnek és a nagyszabású népgazdasági feladatok megoldásának komplex megközelítése. Maguk az előttünk álló feladatok olyanok, hogy megoldásuk rendszerint sok ágazat és gazdasági körzet egybehangolt erőfeszítéseit követeli meg, a különböző intézkedések egész rendszerének megvalósítását foglalja magába.

Vannak-e pozitív tapasztalataink e téren? Feltétlenül vannak. Ha csupán az utóbbi évekről beszélünk, ilyen program a mezőgazdaság fellendítése, a nyugat-szibériai óriási olajvidék meghódításának programja, a kozmikus kutatási program, és így tovább. Most sok más hosszú lejáratú program elmélyült kidolgozása és ezeknek az ország általános gazdasági fejlesztési terveivel való összeegyeztetése vár ránk.

A tervezési munkában teljes mértékben számolni kell a helyi sajátosságokkal. Óriási, különböző feltételekkel rendelkező országunkban ennek a feladatnak elsőrendű a jelentősége. Folytatni kell a munkát a termelés területi elosztásának megjavítása terén is.

A tudomány nagymértékben gazdagította a termelés elméleti fegyvertárát, amikor kidolgozta a gazdasági-matematikai modellezés, a rendszerelemzés módszereit és más módszereket. Alaposabban ki kell aknázni ezeket a módszereket, gyorsabban meg kell teremtenünk az irányítás automatizált ágazati rendszereit, figyelembe véve, hogy perspektivikusan létre kell hoznunk az adatok összegyűjtésének és feldolgozásának országos automatizált rendszerét. Ez nem csupán a megfelelő technika előállítását teszi fontossá, hanem jelentékeny számú szakember kiképzését is.

A gazdaság tervezésével elválaszthatatlanul összefügg szocialista gazdaságunk minden sikere. A tervezés minőségétől jelentős mértékben függnék majd szocialista gazdaságunk jövőbeli eredményei. Ez az oka annak, hogy a tervezés tökéletesítésének a jövőben is figyelmünk homlokterében kell állnia. Következésképpen harcolni kell azért, hogy fokozódjon a káderek felelősségérzete az állami tervek és feladatok teljesítéséért, a tervfegyelem szilárdításáért a népgazdasági mechanizmus minden láncszemében.

Az irányítás szervezeti struktúrájának tökéletesítéséről. Az élet, a termelőerők fejlődése felvetette a gazdaságirányítási struktúra tökéletesítésének, az egyes szervek funkciói tisztázásának kérdéseit is. Miről van szó konkrétan?

Mindenekelőtt növelni kell az Állami Tervbizottság és más országos szervek szerepét, és meg kell javítani munkájukat. Ehhez nyilvánvalóan az szükséges, hogy megszabaduljanak jelenlegi ügyeik jelentős részétől, hogy figyelmüket a népgazdaság fejlesztésének fő problémáira összpontosíthassák. Itt az ideje, hogy növeljük a minisztériumok és a főhatóságok szerepét s önállóságát, ami funkcióik pontosabb körülhatárolását is megköveteli.

Szükségessé válik a termelés összpontosításának fokozása. A felgyülemlett tapasztalatok azt mutatják, hogy csakis a nagy egyesületeknek van lehetőségük arra, hogy kellő számban összpontosítsák a képezett szakembereket, biztosítsák a gyors technikai haladást, valamennyi erőforrás minél jobb és minél teljesebb kihasználását. Az

egyesülések és a kombinátok alakításának irányvonalát határozottabban kell követni. Távlatilag nézve, az egyesüléseknek és a kombinátoknak kell a társadalmi termelés fő önálló elszámolású láncszemeivé válniuk. Az egyesülések megteremtésekor különösen fontos, hogy a vállalatok adminisztratív határai és hivatalos alárendeltsége ne akadályozza az irányítás hatékonyabb formáinak bevezetését. A koncentrációt a mezőgazdaságban is fejleszteni kell.

Az irányítási struktúra tökéletesítésekor a párt fontosnak tartja annak a lenni elvnek a következetes érvényesítését, hogy ki-ki személyesen felelős a reá bízott ügyért. A döntés meghozatalakor teljesen világosnak kell lennie, hogy ki a felelős érte. S ugyanígy világosnak kell lennie, hogy ki a felelős akkor is, ha nem hozzák meg vagy elodázzák a szükségessé vált döntést. Az irányítás minden szintjén fontos pontosan meghatározni a jogok és a felelősség nagyságát és viszonyát. Kis felelősség mellett a nagy jogok lehetőséget teremtenek az adminisztratív önkényeskedésre, a szubjektivizmusra, a meggondolatlan döntésekre. Ennél semmivel sem jobb az a helyzet, amikor a nagy felelősség kis jogokkal párosul. Ilyen helyzetben még a legkörültekintőbb dolgozó is gyakran tehetetlenné válik, s nehéz lenne teljes mértékben számonkérni tőle a reá bízott ügy intézését.

Az irányítás lépcsőzetességének kiküszöböléséhez arra kell törekedni, hogy a kérdések többségében egyszer s mindenkorra döntsenek, s a döntést ne küldögessék egyik fórumtól a másikhoz. Az irányítási rendszer minden láncszemének úgy kell foglalkoznia a maga dolgával, hogy a magasabb fórumon ne halmozódjanak fel a folyó ügyek, amelyek elvonják e fórumokat a nagy problémáktól, hanem alacsonyabb szinten, operatíván oldják meg a hatáskörükbe tartozó kérdéseket. Ez bizonyára így lesz helyes.

Az irányítás struktúrájának tökéletesítése következetes harcot igényel a hatásköri szűklátókörűség vagy a provincializmus minden megnyilatkozása ellen.

A gazdasági ösztönzők megerősítéséről. A párt a népgazdaság irányításának tökéletesítése érdekében végzett munkája során szilárdan ragaszkodik ahhoz az irányvonalhoz, hogy a központi szervek irányító feladatait helyesen kell összekötni a termelésbefolyásolás gazdasági emelőinek felhasználásával. Ezek az ösztönzők: az önálló elszámolás, az árak, a nyereség, a hitel, az anyagi ösztönzés formái stb. Ezek fel-

adata, hogy megteremtsek azokat a gazdasági feltételeket, amelyek elősegítik a termelőkollektívák, a dolgozó milliók sikeres tevékenységét, s biztosítják munkájuk eredményének megalapozott értékelését. A munka és a felhasználás mértékének pontos meghatározása megköveteli mindeme ösztönzők szakszerű alkalmazását, s az áru-pénz viszony tökéletesítését.

A kongresszus küldöttei jól tudják, hogy az ilyen irányú intézkedések egész sorát végrehajtottuk, összhangban a Központi Bizottság 1965. évi szeptemberi plénumának határozatával, amely „Az ipar irányításának javításáról, a tervezés tökéletesítéséről, s az ipari termelés gazdasági ösztönzésének fokozásáról” szólt. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján elmondhatjuk, hogy a párt helyesen értékelte a helyzetet, s helyes irányt választott a népgazdaság irányításának tökéletesítésére, amikor a gazdasági reformokat kezdeményezte. De ugyanakkor még egyáltalán nem sikerült valamennyi kérdést megoldani.

A felgyülemlett tapasztalatok még nyilvánvalóbbá tették, hogy erőfeszítéseinket milyen fő irányokba kell összpontosítani. Ezek: olyan gazdasági feltételek megteremtése, amelyek, először is, arra ösztönzik a vállalatokat, hogy optimális kötelezettségeket vállaljanak, tehát fesszített tervek fogadjanak el és ésszerűbben használják ki a tőkeberuházás és a munka erőforrásait; másodsor, a lehető legnagyobb mértékben ösztönzik a tudományos-technikai haladás meggyorsítását, a munkatermelékenység növekedését; harmadsorban előmozdítják következetes harcukat a termékek minőségének javításáért.

Rendkívül időszerű marad az önálló elszámolás elveinek következetes alkalmazása mind az iparvállalatoknál, a kolhozokban és a szovhozokban, mind a magasabb gazdasági irányító szerveknél. Nagyobb szerepet kell biztosítani a gazdasági szerződéseknek és a végrehajtásukért való felelősségnek. A trösztöknek és a vállalatoknak stabil és évekre szóló tervfeladatokat és gazdasági előírásokat kell kidolgozniuk.

A gazdasági tevékenység fontos oldala – amelytől nem csekély mértékben függ a termelés hatékonysága – a munka szerinti bérezés tökéletesítése. A megfeszített, magas termelékenységű munkát ösztönöznünk kell és nagyobb mértékben kell jutalmaznunk. Miként a scsekinói vegyipari kombinát tapasztalatai megmutatták, célszerű szélesebb körű lehetőséget biztosítani a vállalatoknak az olyan dolgozók és kollektívák ösztönzésére, akik, illetve amelyek a legjobban kiveszik a részüket

a termelés fejlesztéséből, több szakmát is elsajátítanak, gazdaságosan termelnek, gondosan bánnak a köz vagyonával. A dolgozók anyagi érdekeltsége fokozásának együtt kell járnia a munka erkölcsi ösztönzőinek kiterjesztésével.

Egyszóval, a pártszervezeteknek, gazdasági szerveinknek és a dolgozók kollektíváinak sokat kell fáradozniuk a gazdálkodás hatékony módszereinek tökéletesítésén.

Ebben az összefüggésben szólnom kell a szovjet közgazdaságtudományra háruló felelősségről. Ez a tudomány köztudomású sikereket ért el az utóbbi években. De a népgazdaság gyors fejlődése, s gazdaságunk megoldásra váró új feladatai jó néhány bonyolult elméleti és gyakorlati kérdést állítanak előtérbe, amelyek megkövetelik mind a gazdasági szervek, mind a tudósok feszült figyelmét.

A dolgozók fokozottabb részvétele a gazdaság irányításában. A párt egyik központi feladata, hogy fokozottabb mértékben bevonja a dolgozó tömegeket a termelés irányításába. El kell érni, hogy minden öntudatos dolgozó, minden öntudatos munkás – mint Lenin hangsúlyozta – „ne csak gyára gazdájának érezze magát, hanem érezze magát az ország képviselőjének”. Nagy lehetőségeink vannak ennek elérésére. A dolgozók részvétele a gazdaság irányításában nem korlátozódik a gazdasági feladatok megoldására egy adott termelőkollektíva keretein belül. Szélesebb értelemben kell megközelíteni ezt a kérdést, figyelembe véve azt a szerepet, amelyet a gazdaság irányításában pártunk és a szovjet állam betölt. Politikájukat – ezen belül a gazdasági politikát is – a dolgozók alapvető érdekei diktálják. E politikát a választott szervezetben a dolgozók képviselői munkálják ki, s a tömegek részt vesznek a fontosabb tervek és határozatok megvitatásában. A dolgozók aktívan részt vesznek e határozatok megvalósításának ellenőrzésében is. A párt a jövőben is fejleszteni fogja a szocialista demokrácia mindezen formáit.

A gazdaság irányításában nagy szerepet játszanak a munkások, a kolhozparasztok, az alkalmazottak millióit egyesítő pártalapszervezetek. Élve a vállalatok gazdasági tevékenysége feletti ellenőrzés jogával, az alapszervezetek hatékonyan befolyásolják a termelési kérdéseket. Óriási szerepük van a szakszervezeteknek a gazdasági kérdések megoldásában, a szocialista munkaverseny fejlesztésében, a tömeges technikai alkotó tevékenységben, a munkafegyelem megszilárdításában.

A beszámolási időszakban lényegesen aktivizálódtak a termelési értekezletek, a munkásgyűlések, a kolhozparasztok közgyűlései. Gondoskodni kell ezek tekintélyének további növeléséről, meg kell vitatni a gyűléseken a vállalat életének legfontosabb kérdéseit. Fejleszteni kell azt a gyakorlatot, hogy a vállalatok és az egyesülések vezetői, a minisztériumok vezető beosztású dolgozói rendszeresen számot adnak a munkáról közvetlenül a dolgozóknak.

A termelési kérdések mellett természetesen a kollektívák figyelmének középpontjában kell állniuk a munkavédelmi kérdéseknek, az élet-körülmények javításával összefüggő problémáknak. Támogatást érdemel az a gyakorlat, hogy a kollektívák kidolgozzák a szociális fejlesztési terveket. Javítani kell a kollektív szerződések megkötésének és ellenőrzésének rendszerét.

Kötelességünk, hogy még teljesebben megvalósítsuk a lenini útmutatásokat, elérjük, hogy minden munkás, kolhozparaszt és értelmiségi a párt gazdaságpolitikája megvalósításának öntudatos harcosává váljék, állami felelősséggel cselekedjék, teljes mértékben érvényesítse tehetségét, kezdeményezőkézségét, gazdasági leleményességét.

*

A párt által kitűzött, a gazdaság fejlesztését, a népjólét növelését célzó tervek sikere végső fokon az emberektől függ. A munkások, a parasztok, az értelmiségiek, a párt-, a szovjet- és a szakszervezeti káderek öntudatos és állhatatos munkája – ez a kommunista építés frontján az új győzelmek záloga.

Ezért gazdasági programunkat széles körű pártszervezési, politikai és eszmei-nevelő munkával kell alátámasztani, mert csak így tudjuk teljesen mozgásba hozni a szocialista társadalmi rendben és a szovjet emberben – a harcos, a dolgozó, az alkotó ragyogó tulajdonságainak hordozójában – rejlő gigászi erőket.

Célunk, hogy még jobba, még szebbé, még boldogabbá tegyük a szovjet emberek életét. A lelkes, önfeláldozó munka újabb évei állnak előttünk, az olyan munkáé, amelybe minden teremtmény erőnként beledadjuk. Számunkra ez az egyetlen út, amely a jóléthez, a boldogsághoz, a fényes kommunista jövőhöz vezet.

III. A SZOVJETUNIO TÁRSADALMI-POLITIKAI FEJLŐDÉSE ÉS A PÁRT FELADATAI

Elvtársak!

Az elmúlt öt évben a Központi Bizottság nagy figyelmet fordított a Szovjetunió társadalmi-politikai és kulturális fejlődésének kérdéseire. Engedjék meg, hogy beszámoljak arról, amit ezen a területen tettünk.

1. VÁLTOZÁSOK A TÁRSADALOM SZERKEZETÉBEN. A SZOVJET NÉP EGYSÉGÉNEK TOVÁBBI MEGSZILÁRDULÁSA

A Központi Bizottság, amikor napirendre tűzte és megoldotta politikai rendszerünk továbbfejlesztésének problémáit, az ideológiai jellegű kérdéseket, abból indult ki, hogy a párt politikája akkor hozza meg a kívánt eredményeket, ha pontosan felméri az egész nép érdekeit csakúgy, mint a népet alkotó osztályok és társadalmi csoportok érdekeit, s ezeket közös mederbe tereli.

A párt politikája arra irányul, hogy segítse a munkásosztály, a kolhozparaszttság és az értelmiség közeledését, a város és a falu, a szellemi és a fizikai munka közötti lényeges különbségek fokozatos felszámolását. Ez az osztály nélküli kommunista társadalom építésének egyik fő területe.

Az összes osztályok és társadalmi csoportok közeledése, a szovjet nép erkölcsi és politikai tulajdonságainak kialakítása, a szovjet nép társadalmi egységének megszilárdítása nálunk a marxista-leninista ideológia alapján megy végbe, amely *a munkásosztály* szocialista érdekeit és kommunista eszményeit fejezi ki.

A munkásosztály társadalmunk legnagyobb létszámú osztálya. Az ötéves terv folyamán a munkások létszáma mintegy nyolcmillió fővel nőtt. A munkásosztály sorai jelentősen kibővültek a szovhozok dolgozóival. Munkások alkotják a lakosság foglalkoztatott részének több mint 55%-át. A munkásosztálynak a szocialista társadalomban elfoglalt helyét azonban nemcsak létszáma határozza meg, amely

a gazdaság fejlődésétől, a tudományos-technikai forradalom ütemétől függően változhat. A munkásosztály volt és marad a társadalom fő termelőereje. Forradalmisága, fegyelmezettsége, szervezettsége és kollektív szelleme határozza meg vezető helyét a szocialista társadalmi viszonyok rendszerében.

A munkásosztálynak mint a kommunizmus építőjének vezető szerepe olyan mértékben növekszik, amilyen mértékben emelkedik általános kulturális színvonala, képzettségi foka és politikai aktivitása. A munkásosztály kulturális színvonalának emelkedéséről meggyőzően tanúskodnak többek között a két legutóbbi népszámlálás adatai. 1959-ben 1000 munkás közül a Szovjetunióban 386-nak volt főiskolai vagy középiskolai végzettsége, ezzel szemben ma számuk eléri az 550-et.

Országunkban egyre több az olyan munkás, aki tökéletesen elsajátította a szakmáját, aki a középiskola elvégzése után folytatja a tanulást, magáévá teszi a tudomány és a kultúra legújabb vívmányait. Ezek a munkások rendszerint politikailag aktív emberek, akik az üzem és az egész állam érdekeit saját érdeküknek tekintik. Az ilyen munkásokhoz igazodnak a szovjet dolgozók, és törvényszerű dolog, hogy az utóbbi években szüntelenül növekedett a kommunista pártban a munkások száma, mind nagyobb arányban képviseltetik magukat a szovjetekben és a társadalmi szervezetekben.

A párt továbbra is arra irányítja erőfeszítéseit, hogy növekedjék és szilárduljon a munkásosztály befolyása társadalmi életünk minden területén, hogy a munkások aktivitása és kezdeményezőkéssége még gyümölcsözőbb eredményeket hozzon.

Társadalmunk politikai alapja a munkásosztály és a *parasztság* szövetsége. A párt politikája, az ipar és a mezőgazdaság fellendítésére tett gyakorlati intézkedései e hatalmas szövetség további megszilárdulását eredményezték.

A mezőgazdaság termelőerőinek növekedése, a mezőgazdasági munka fokozatos átalakulása az ipari munka válfajává, a falu kulturális színvonalának emelkedése és a falusi életforma megváltozása együttesen elvezet a parasztember társadalmi arculatának és pszichológiájának megváltozásához. Egyre több közös vonás jelenik meg, amely a parasztot a munkáshoz hasonlítja. Növekszik azoknak a kolhozparasztoknak a száma, akiknek munkája közvetlenül gépekkel kapcsolatos, emelkedik a kolhozparasztság képzettsége. A Nagy Hon-

védő Háború előtt a falusi dolgozók közül csupán 6%-nak volt felsőfokú vagy középfokú képzettsége. Az 1970 végéről származó adatok szerint viszont a falusi lakosságnak már több mint a fele közép- vagy főiskolát végzett. Ez a mi társadalmunk igen nagy győzelme.

A kolhozközi és vegyes állami-kolhoz termelőegyesülések és vállalatok mind nagyobb mérvű elterjedése lényeges társadalmi következményekkel jár.

Az új és egyre bonyolultabb technika – nagy teljesítményű traktorok, kombájnok, gépjárművek – térhódítása a falun, a parasztok jólétének növekedése, a kulturális és az életkörülmények fokozatos javulása egyre vonzóbbá, egyre érdekesebbé teszi a mezőgazdasági munkát, főleg a fiatalok számára, módot nyújt nekik magas fokú szakképzettség megszerzésére. Ennek eredményeképpen az iskolákból kikerülő falusi fiatalok manapság már szívesebben maradnak és dolgoznak falun. Ez jó irányzat, minden támogatást megérdemel, annál is inkább, mivel a mezőgazdasági termelés fejlődése szükségessé teszi a kvalifikált szakemberek kiképzésének bővítését a falvak számára.

A kolhozparasztok III. össz-szövetségi kongresszusa, mint ismeretes, elfogadta a kolhozok új minta-alapszabályzatát. Megválasztották a kolhozok szövetségi tanácsát, valamint a kerületek, a területek, a tartományok és a köztársaságok kolhozszojvetjeit, amelyek a parasztág érdekeit képviselik. A falu élete, a kolhozdemokrácia fejlődése szempontjából mindez nagy jelentőségű.

Persze, a párt jól látja, hogy még igen sokat kell tenni a kultúra fejlesztéséért, a mindennapi élet megjavításáért, és – amit külön hangsúlyozni kell – még sok a tennivaló a falusi építkezések területén. Bőven lesz teendőnk ebben a vonatkozásban. Ugyanakkor azonban semmi okunk sincs arra, hogy lebecsüljük mindazt, amit már tettünk.

Társadalmunkban a fontos társadalmi változások közé tartozik a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség további közeledése. S ez a folyamat egyre szembeötlőbb.

Szojvet *értelmiségünk* abban látja hivatását, hogy alkotó energiáját a nép ügyének, a kommunista társadalom felépítésének szentelje. Az értelmiség száma továbbra is gyorsan növekszik. Egyre több lesz a tudományos dolgozó, a mérnök, a technikus, a mezőgazdász, a tanító és az orvos, s a tudományos és műszaki értelmiség növekedésének üteme az utóbbi években immár felülmúlja az összes többi társadalmi cso-

portok növekedésének ütemét. Ez törvényszerű folyamat: a tudományos-technikai haladás meggyorsítására, a nép kultúrájának és képzettségének további növelésére irányuló pártpolitika eredménye.

Értelmiségünk, főleg tudományos és műszaki értelmiségünk, igen nagy mértékben a munkások és a parasztok közül egészül ki. Hivatkozhatunk itt az alábbi jellemző példára. A pervouralszki új csőgyárban a mérnökök és a technikusok 42%-a munkásszármazású, 32%-a parasztszármazású, 26%-a pedig az alkalmazottak közül került ki. Hozzávetőleg ugyanez a helyzet hazánk más iparvállalataiban is.

Pártunk mindig figyelembe vette és figyelembe veszi politikájában az olyan nagy társadalmi csoportok érdekeit, mint az ifjúság, a nők, a nyugdíjasok.

Az ifjúságról, a párt ifjúsági munkájáról a lenini Komszomol tevékenységével kapcsolatban később lesz szó. Most csak egyet szeretnék hangsúlyozni: a párt nagy figyelmet fordított és fog fordítani az ifjúság problémáira, gondjaira, érdekeire. Hazánk lakosságának több mint a fele 30 évesnél fiatalabb. Ez a mi jövőnk, ez a mi utánpótlásunk.

Az elmúlt ötéves időszakban a párt kezdeményezésére egy sor olyan fontos intézkedés történt, amelyeknek célja megjavítani a nők munkakörülményeit és megkönnyíteni háztartási munkájukat. Emlékeztetek egyebek közt arra, hogy a terhességi szabadságot kiterjesztettük a kolhozok nőtagjaira, hogy kibővítettük a bölcsődék és az óvodák, a szolgáltató vállalatok hálózatát. Önök tudják, hogy a következő ötéves időszakban egy egész sor további lépést szándékozunk megtenni ebben az irányban.

A párt politikájának az a célja, hogy a szovjet nő újabb lehetőségeket kapjon mind a gyermekek nevelésére, mind pedig a közéletben való nagyobb szereplésre, a pihenésre és a tanulásra, a kultúra javainak szélesebb körű élvezésére. Mindez fontos feladat, s megoldásának az új ötéves terv kétségtelenül jelentős szakasza lesz.

Társadalmunk nagy csoportját alkotják a nyugdíjasok, a munka és a háborúk veteránjai. A kongresszusi küldöttek tudják, hogy az utóbbi években bővebb lehetőségeket kaptak a nyugdíjba ment állampolgárok arra, hogy részt vegyenek a munkában. Sok pártszervezet megtalálja a nyugdíjasokkal való foglalkozás hasznos formáit. Helyes, ha intézkedéseket foganatosítunk avégből, hogy aktívabban felhasználjuk veteránjaink tapasztalatait, energiáját a közéletben és a munkában.

A szocializmus egyik legnagyobb vívmánya a *lenini nemzetiségi politikának* – a népek közötti egyenjogúság és barátság politikájának – a párt által történt gyakorlati megvalósítása.

Számos testvéri köztársaság nemrég ünnepelte meg fennállásának félévszázados jubileumát. Ez a szocialista nemzetek virágzásának, a hazánkban élő valamennyi nép szoros egységének imponáló megnyilvánulása volt. Jövőre fogjuk megünnepelni a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége fennállásának 50. évfordulóját. Államunk történetében a Szovjetunió megalakulása, politikai jelentőségénél és társadalmi-gazdasági következményeinél fogva, kiemelkedő helyet foglal el.

A szocializmus útjára lépett egyenjogú népek eme hatalmas szövetségének megalakulásában, erősítésében és fejlesztésében hazánk minden nemzete és népe betöltötte a maga szerepét, elsősorban a nagy orosz nép. Az ő forradalmi energiája, önfeláldozása, munkaszeretete, mélységes internacionalizmusa méltán érdemelte ki szocialista hazánk minden népének őszinte megbecsülését.

Az elmúlt években a párt vezetésével újabb lépéseket tettünk valamennyi testvéri szovjet köztársaság sokoldalú fejlődésének útján, hazánk nemzetei és népei további fokozatos közeledésének útján. Ez a közeledés olyanformán megy végbe, hogy figyelembe vesszük a nemzeti sajátosságokat, a szocialista nemzeti kultúrák fejlődését. Pártunk politikájának lényege ebben a kérdésben: állandóan figyelembe venni mind az egész Szovjetunió közös érdekeit, mind pedig külön-külön minden köztársaság érdekeit.

A párt ezután is erősíteni fogja a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségét, következetesen megvalósítva a szocialista nemzetek felvirágoztatásának és fokozatos közeledésének lenini irányvonalát. A párt a jövőben is a szocialista internacionalizmus szellemében, a nacionalizmus és a sovinizmus, a nemzeti szűkkeblűség és kérkedés bármilyen formában jelentkező megnyilvánulásai iránt tanúsított kérlelhetetlenség szellemében fogja nevelni a dolgozókat.

A szocializmus építésének éveiben országunkban kialakult az *emberek új, történelmi közössége, a szovjet nép*. A közös munkában, a szocializmusért vívott harcban, a védelméért megküzdött csatákban az osztályok és a társadalmi csoportok, a nemzetek és a nemzetiségek között új, harmonikus kapcsolatok keletkeztek, a barátság és az

együttműködés kapcsolatai. Nálunk az embereket a marxista-leninista ideológia közössége, a kommunista társadalom építésének nemes céljai fűzik össze. Ezt a tömörszerű összeforrottságot a soknemzetiségű szovjet nép munkával, a kommunista párt politikájának egyöntetű helyeslésével juttatja kifejezésre.

Az elmúlt ötéves időszakot a társadalmunk egységének erősítése útján elért újabb haladás teszi emlékezetessé. A jövőben is mindent megteszünk annak érdekében, hogy erősödjék országunk valamennyi osztályának és társadalmi csoportjának érdekközössége, hogy továbbfejlődjék közeledésük folyamata.

2. A SZOVJET ÁLLAM ERŐSÍTÉSE.

A SZOCIALISTA DEMOKRÁCIA FEJLESZTÉSE

A párt a beszámolási időszak folyamán jelentős és rendkívül sokoldalú munkát fejtett ki a szovjet állam erősítése, társadalmunk egész politikai szervezetének tökéletesítése érdekében. E tevékenység fő iránya – a kommunizmus építésének feladataival összhangban – a szocialista demokrácia továbbfejlesztése volt és marad.

A szocialista állam alapját nálunk, mint tudjuk, a népi hatalmi szervek, a *dolgozók képviselőinek szovjetjei* alkotják; ezekben maradéktalanul megtestesül államunk demokratikus jellege. Roppant erő ez, elvtársak. Ma a szovjeteknek több mint kétmillió képviselőjük van. Ők irányítják egész soknemzetiségű államunkat alulról fölfelé. S velük együtt önfeláldozóan munkálkodik a segítők önkéntes hadserege, a szovjetek mellett dolgozó 25 millió aktivista.

Emlékeztetek arra, hogy az SZKP XXIII. kongresszusának határozatai hangsúlyozták: fokozni kell a szovjetek szerepét. Az azóta eltelt években nem keveset tettünk ebben az irányban. A népi hatalmi szervek szerepének fokozása céljából bővítettük a járási, a városi, a falusi és a lakótelepi szovjetek jogait, többek között olyan jelentős kérdésben is, mint a területükön elhelyezett, a szovjet hatáskörébe tartozó vállalatok és gazdasági szervek munkájának összehangolása. Megszilárdult a szovjetek anyagi-pénzügyi bázisa, a szovjetapparátus szakképzett káderekkel töltődik fel.

Egészében véve aktívabbá és sokoldalúbbá vált a szovjetek mun-

kája. A küldöttek rendszeresen találkoznak választóikkal, beszámolnak nekik. Az is fontos, hogy fokozatosan gyakorlattá válik nálunk a szovjetek munkájának mind szélesebb körű ismertetése a sajtóban, a rádióban és a televízióban.

A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje és a szövetséges köztársaságok legfelsőbb szovjetjei az eddiginél erőteljesebben ellenőrzik a minisztériumok és a főhatóságok tevékenységét, a gazdasági és a kulturális építőmunka fő területeinek helyzetét. Az állandó bizottságok számának növekedése, tevékenységük tervszerűbb megszervezése lehetővé teszi, hogy a képviselők többet kezdeményezzenek, jobban elmélyedjenek a végrehajtó szervek munkájában, aktívabban vegyenek részt a törvényjavaslatok előkészítésében.

A párt nagy jelentőséget tulajdonít *a szovjet törvényhozás tökéletesezésének*. Az elmúlt időszakban a figyelmet olyan kérdések törvényekkel való szabályozására összpontosították, mint az egészségvédelem, a családvédelem, a munkakörülmények további javítása, a természet védelmének és a természeti kincsek ésszerűbb felhasználásának biztosítása. A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje és a szövetséges köztársaságok legfelsőbb szovjetjei mindezekben a kérdésekben megfelelő törvényeket hoztak, miután a törvényjavaslatokat széles körben, sok millió állampolgár részvételével alaposan megvitatták.

És még egy dolog. Itt az ideje egy olyan különleges törvény kidolgozásának, amely meghatározza a képviselők státusát, kezdve a Legfelsőbb Szovjettől a községi szovjetekig, meghatározza felhatalmazásukat és jogaikat, valamint a tisztségviselő személyek kötelezettségeit a képviselőkkel szemben. Úgy vélem, hogy egy ilyen törvény elfogadása növelné a képviselők tekintélyét és aktivitását.

Az előttünk álló feladatok sikeres megoldása feltételezi az *államapparátus* pontos, jól összehangolt munkáját. Ebből következik, hogy fokozott követelményeket kell támasztanunk az igazgatási apparátussal szemben. Az igazgatási tevékenység korszerű eszközeinek és módszereinek az utóbbi években megkezdett elsajátítása megteremti a feltételeket az apparátus ésszerűbb megszervezéséhez, olcsóbbá tételéhez, létszámának csökkentéséhez. Ebben az irányban máris történnek intézkedések, és újabbakat is foganatosítunk.

Az államapparátus dolgozóinak többsége megfelelő képzettségű, lelkiismeretes, figyelmes ember. Munkájuk megérdemli a megbecsü-

lést és a tiszteletet. El kell ismernünk azonban, hogy vannak még lélek-
telen hivatalnokok, bürokraták, goromba emberek is az apparátusban.
Ezek magatartása joggal váltja ki a szovjet polgárok felháborodását.
A párt, a közvélemény támogatását élvezve, erőiesen küzd azért, hogy
növekedjék az igazgatási apparátus munkájának kulturáltsága.

A mi értelmezésünkben az igazgatás kulturáltságának fogalma
szervesen magában foglalja a dolgozók igényei és gondjai iránt tanú-
sított figyelmet és érdeklődést, a bejelentések és a kérelmek operatív
megvizsgálását is. A jóindulat, az emberek iránti tisztelet légkörének
kell uralkodnia minden intézményünkben.

A szovjet szocialista demokrácia rendszerében fontos helyet fog-
lalnak el a *népi ellenőrzés* szervei, amelyeknek munkájában ma sok
millió munkás, kolhozdolgozó és alkalmazott vesz részt. A párt to-
vábbra is gondoskodni fog arról, hogy hiánytalanul megvalósítsák
a tömegek által gyakorolt szüntelen és hatékony ellenőrzés lenini
gondolatát.

A szocialista rendszer fontos sajátossága, hogy hazánkban a dol-
gozóknak a társadalom irányításában való részvétele nemcsak az
állami szervek útján valósul meg, hanem a dolgozók olyan tömeg-
szervezeteinek szerteágazó hálózatán keresztül is, amilyenek a szak-
szervezetek és a Komszomol.

A szovjet *szakszervezeteknek* jelenleg több mint 93 millió tagjuk
van. Ez gyakorlatilag az egész munkásosztályt, az egész dolgozó
értelmiséget, a falusi dolgozók nagy csoportjait jelenti.

A szakszervezetek a szocialista demokrácia átfogó rendszerének
egyik legfontosabb láncszemét alkotják. Igen fontos szerepet töltenek
be a dolgozóknak az állami és a társadalmi ügyek irányításába való
bevonásában. Részt vesznek a népgazdaság fejlesztésével összefüggő
sok feladat megoldásában, az állami tervek kidolgozásától kezdve az
egyes üzemek munkájának irányításáig. Fontos szerepet töltenek be az
üzemek, építkezések, intézmények kollektíváinak termelési és társa-
dalmi tevékenységében.

Elősegítik a munkához és a társadalmi tulajdonhoz való kommu-
nista viszony kialakítását, gondoskodnak a dolgozók kulturális és
hétköznapi szükségleteinek kielégítéséről, a dolgozók egészségének
védelméről.

A szakszervezetek egyik fő feladata változatlanul a dolgozók tör-

vényes érdekeinek védelme. Nem titok például, hogy vannak még nálunk olyan üzemek, amelyekben szinte rendszerré vált a túlóráztatás, az embereket minden különösebb ok nélkül megfosztják pihenőnapjaiktól, néhol még a munkavédelmi berendezések sem megfelelőek. A szakszervezetek sokat tehetnek ezeknek a tarthatatlan jelenségeknek a felszámolására.

A párt irányvonala az, hogy tovább növekedjék a szakszervezetek szerepe, javuljon munkájuk színvonala. A pártszervezetek, anélkül, hogy kicsinyes módon gyámkodnának a szakszervezeti bizottságok felett, kötelesek minden lehetséges módon elősegíteni a szakszervezeti bizottságok aktivizálódását és kezdeményező készségük fokozódását, kötelesek kádereket küldeni e bizottságok erősítésére és fokozottabb igényeket támasztani a szakszervezetekben dolgozó kommunistákkal szemben.

A párt továbbra is állhatatosan támogatni fogja a szakszervezeteknek, a dolgozók legnagyobb tömegeit egyesítő szervezeteknek tevékenységét. Gondoskodni fog arról, hogy a szakszervezetek jobban és sikerebben tölthessék be szerepüket mint az irányítás, a gazdálkodás és a kommunizmus iskolái.

Az ország társadalmi-politikai életében fontos hely illeti meg a *lenini Komszomol*t, amely több mint 28 millió fiatalot egyesít soraiban. Nehéz elképzelni a gazdasági és a kulturális építőmunka olyan területét, ahol a komszomolisták energiája, alkotó ereje és lelkesedése ne találna felhasználási területet.

A kiemelt komszomolista építkezések, a fiatal munkások csoportos szakmai versenyei, az egyetemista építőbrigádok, a fiatalokból álló termelési brigádok, a nyári építő- és pihenőtáborok – mindezek a Komszomolnak, a szovjet ifjúság vezetőjének konkrét és igen szükséges kezdeményezései.

A Komszomol központi feladata az ifjúságnak a kommunista eszmeiség szellemében, a szovjet haza iránti odaadás, az internacionalizmus szellemében való nevelése, társadalmunk normáinak és szellemi értékeinek tevékeny propagandája volt és marad.

Ifjúságunk különböző csoportjainak, a fiatal munkásoknak, parasztoknak, szakembereknek, az egyetemistáknak és az iskolai tanulóknak megvannak a maguk sajátosságai. A Komszomolnak mindegyik csoporttal tudnia kell dolgozni. A Komszomoltól nagymér-

tékben függ a fiatalok helyes és idejében történő szakmai eligazítása, a fiatal nemzedék olyan nevelése, hogy kialakuljon benne az őszinte tisztelet az üzemekben és a gyárakban, a gazdaságokban és a mezőn folyó munka iránt.

Az utóbbi években nagymértékben kibővült a Komszomol tevékenységi köre: többet foglalkozik az ifjúság munkájának, tanulásának, pihenésének és mindennapos életének kérdéseivel. A pártszervezetek egyre bátrabban bízzák a komszomolistákra a felelős munkaterületeket. Megnövekedett a Komszomol társadalmi és politikai aktivitása. Jellemző, hogy több mint félmillió fiatalot választottak be az államhatalmi szervekbe, a szovjetekbe. A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje küldötteinek mintegy 20 %-a fiatal.

A párt állandóan új erőt merít a Komszomolból. A XXIII. kongresszus óta eltelt években 1 350 000 komszomolista lépett be az SZKP-ba; ez az új tagok 45 %-a. Ugyanakkor kétszeresére növekedett azoknak a kommunistáknak a száma, akik a Komszomolban dolgoznak. Ez megfelel a XXIII. kongresszus útmutatásának, amely szerint erősíteni kell a komszomol-szervezetek kommunista magját. Szabállyá válhatna az, hogy a pártba felvett komszomolisták továbbra is tevékenyen dolgozzanak a Komszomolban, amíg nem kapnak más megbízást a pártszervezettől.

A párt jogosan büszke a kommunizmus fiatal építőire. Kötelességünk, hogy átadjuk az új nemzedékeknek politikai tapasztalatainkat, a gazdasági és a kulturális építés problémáinak megoldására vonatkozó tapasztalatainkat, irányítsuk az ifjúság eszmei nevelését, mindent megtegyünk annak érdekében, hogy az ifjúság méltón folytassa apái ügyét, a nagy Lenin ügyét.

A szocialista demokrácia fejlesztésében igen lényeges, hogy növeljük *a dolgozók kollektíváinak*, a szocialista társadalom alapvető sejtjeinek szerepét. Ez fontos terület a szovjet emberek munkabeli és társadalmi aktivitásának fokozásáért vívott harcban. Itt alakulnak ki a dolgozók új, szocialista tulajdonságai, formálódnak a barátság és a kölcsönös elvtársi segítség kapcsolatai. Az egyén felelőssége a kollektíva előtt és a kollektíva felelőssége minden dolgozóért a mi életformánk elidegeníthetetlen vonása.

A beszámolási időszakban a Központi Bizottság és a szovjet kormány újabb intézkedéseket tett a törvényesség és a jogrend meg-

szilárdításaért, azért, hogy az állampolgárokat a szocialista együttélés törvényei és szabályai megtartásának szellemében nevelje. Javult a rendőrség, az ügyészség, a bíróságok munkája.

A törvényesség megszilárdítása nemcsak az államapparátus feladata. A pártszervezetek, a szakszervezetek és a Komszomol kötelesek mindent megtenni azért, hogy biztosítsák a törvények legszigorúbb megtartását, javítsák a dolgozók jogi nevelését. A jog, a törvények tisztelete váljék minden ember személyes meggyőződésével! Ez méginkább vonatkozik a felelős személyek tevékenységére. Nem tűrhető el a törvénytől való eltérésnek vagy a törvény megkerülésének semmiféle kísérlete, bármi motiválja is azt. Nem tűrhető el a személyi jogok megsértése, az állampolgárok méltóságának megcsorbítása. Számunkra, kommunisták számára, akik a leghumánusabb eszmények hívei vagyunk, ez elvi kérdés.

Jelentékeny feladat marad a bűnözés elleni harc. Az utóbbi időben számos törvénysértésért szigorúbb felelősségre vonás jár. A törvényekben előírányzott büntető intézkedések alkalmazása mellett mind nagyobb gondot fordítunk a bűnesetek megelőzésére, elhárítására, megakadályozására.

Mivel az imperializmus tovább folytatja aknamunkáját, fontos szerepet játszanak *az állambiztonsági szervek*. A beszámolási időszakban e szerveket politikailag érett káderekkel erősítettük meg. A párt következetesen neveli e szervek dolgozóit a lenini elvek, a szocialista törvényesség feltétlen megtartásának szellemében, arra neveli őket, hogy legyenek éberek a szovjet társadalomnak az ellenséges tevékenységtől, az imperialista felderítés próbálkozásaitól való megvédéséért folytatott harcban.

Mindent, amit a nép létrehozott, megbízható módon meg kell védeni. A szovjet állam szilárdítása *fegyveres erőinek* gyarapítását, hazánk védelmi képességének sokoldalú növelését is jelenti. S mindaddig, amíg nyugtalan világban élünk, ez az egyik legfontosabb feladat marad!

A szovjet hadsereg népünk része, léte egybekapcsolódik a nép életével. Nálunk a katonai szolgálat nemcsak a katonai szakértelem iskolája. Egyidejűleg jó iskolája az eszmei és a fizikai edzettségnek, a fegyelmettségnek és a szervezettségnek is.

Teljesítve a nép akaratát, a kommunista párt szüntelenül gondos-

kodik az ország védelmének erősítéséről. A beszámolási időszakban a katonai nevelés kérdései figyelmünk középpontjában álltak. Az elmúlt években fogantatosított intézkedések lehetővé tették, hogy jelentős mértékben növeljük fegyveres erőink erejét és harckésztségét. A szovjet emberek biztosak lehetnek abban, hogy dicsőséges fegyveres erőink a nap és az éjszaka bármely órájában készek visszaverni az ellenség támadását, bárhonnan érkezzék is az. Bármelyik esetleges agresszor jól tudja, hogy amennyiben nukleáris rakétatámadást kísérel meg országunk ellen, megsemmisítő visszacsapásban részesül.

A dicsőséges szovjet hadseregről beszélve, elismeréssel kell szólnunk a frontharcosokról, azokról a katonákról és parancsnokokról, akik a Nagy Honvédő Háború éveiben megvédték hazánk szabadságát. A háborús évek óriási megpróbáltatásai után sem adatott meg nekik a pihenés: a frontharcosok ismét megjelentek a fronton: a munka frontján. Sok veterán elvtárs már nincs velünk. De milliók állnak még csatasorban. Egyesek a hadseregben folytatják a szolgálatot, mások tudásukkal és munkájukkal az üzemekben és az építkezéseken, a kolhozokban és a szovhozokban, a tudományos intézetekben és az iskolákban szolgálják hazájukat. Valamennyiüknek jó egészséget, boldogságot, újabb sikereket kívánunk a kommunizmus nevében végzett munkájukhoz.

A demokrácia kérdései, mint ismeretes, ma a szocializmus világa és a kapitalizmus világa közötti ideológiai és politikai harc középpontjában állnak. A burzsoá ideológusok, a revizionisták képmutatóan amiatt panaszkodnak, hogy, úgymond, nálunk hiányzik a demokrácia. Mindenféle „tanácsokat” adnak nekünk a szocializmus „megjavítását”, „demokratizálását” illetően. Természetesen azonban nem a szocializmus miatt aggódnak. Szeretnének visszatéríteni bennünket a burzsoá rendbe, ezért megpróbálják ránk kényszeríteni saját burzsoá demokráciájukat, a kizsákmányolóknak a nép érdekeitől idegen demokráciáját.

Haszontalan, hiú ábránd. A szovjet embereknek megvan a maguk demokráciája, a szocialista demokrácia; ennek fejlesztésére saját elveik és saját hagyományaik vannak. Nincs szabadság általában, ahogy nincs demokrácia sem általában. Ezek osztályfogalmak. Így vetette fel a kérdést Lenin, így veti fel pártunk ma is. A szocialista demokrácia értelmét és tartalmát abban látjuk, hogy mind szélesebb tömegek vesz-

nek részt az ország igazgatásában, a közügyek intézésében. A társadalom egész politikai rendszere, a dolgozók állandóan növekvő kezdeményező készsége nálunk a kommunizmus építésének szolgálatában áll. Az ilyen demokrácia számunkra a szocialista társadalmi viszonyok fejlődésének és megszilárdulásának létfontosságú követelménye, elengedhetetlen feltétele.

A párt gondoskodik arról, hogy szocialista demokráciánk szakadatlanul fejlődjék, hogy mindenki állampolgárnak érezze magát a szó legteljesebb értelmében, érdekeltnek érezze magát abban, ami az egész nép ügye, és vállalja a felelősség reá háruló részét. A párt a jövőben is következetesen fogja követni ezt az irányvonalat.

3. AZ ÚJ EMBER KIALAKÍTÁSA A PÁRT EGYIK FŐ FELADATA A KOMMUNIZMUS ÉPÍTÉSÉBEN

A párt tevékenységében a beszámolási időszakban nagy helyet foglal el az ideológiai munka összes formáinak további kibontakoztatása, a tömegek politikai nevelése és a nép kulturális színvonalának emelése. A nagy ügy – a kommunizmus építése – nem juthat előbbre az ember sokoldalú fejlődése nélkül. Magas kulturális színvonal, közoktatás, társadalmi tudat, az emberek érettsége nélkül elképzelhetetlen a kommunizmus, mint ahogy elképzelhetetlen a megfelelő anyagi-műszaki bázis nélkül is.

A szovjet emberek erkölcsi-politikai tulajdonságait egész szocialista életformánk, az egész társadalmi folyamat, mindenekelőtt azonban a pártnak és valamennyi szervezetének célratörő, állhatatos ideológiai nevelőmunkája alakítja ki.

A párt egész ideológiai nevelőmunkájának magva az, hogy *a dolgozók legszélesebb tömegeiben kialakítsa a kommunista világnézetet*, a marxizmus-leninizmus szellemében nevelje őket.

A leghaladóbb ideológia is csak akkor válik azonban reális erővé, amikor a tömegekbe hatolva aktív tevékenységre serkenti őket, meghatározza mindennapos magatartásuk normáit. A párt által végzett ideológiai munkában első helyen áll *a munka iránti új, kommunista magatartás nevelése a szovjet emberekben*. Óriási feladat ez. Az élet meggyőzően bizonyította, mennyire igaza volt Vlagyimir Iljics Leninnek,

amikor hangsúlyozta, hogy „új munkafegyelmet teremteni, az emberek közötti társadalmi kapcsolat új formáit építeni, új formákat és módszereket teremteni az emberek munkába való bevonására – ez sok-sok évre, ez évtizedekre terjedő munka. Ez a leghálásabb és a legnemesebb munka.” Figyelemre méltó szavak! Le kell belőlük vonnunk a következtetéseket!

A szocializmusnak országunkban aratott győzelme olyan lelkes munkára serkentette a tömegeket, ami mindaddig ismeretlen volt az emberiség történetében. Példaként szolgálhat erre a Sztahanov-mozgalom, a munka iránti kommunista magatartás mozgalma, valamint más mozgalmak. Az elmúlt öt év e tekintetben is sok újat hozott. A munkaverseny, mondhatni, az egész népre kiterjedt.

A párt abban látta feladatát, hogy támogassa a kommunista munka tömegmozgalmát, hogy sokoldalúan ösztönözze a szovjet emberek alkotó kezdeményezéseit. Az utóbbi években – mint azt önök is tudják – számos határozatot hoztunk a városi és a falusi dolgozók olyan tömeges kezdeményezéseinek ösztönzésére és elterjesztésére, mint a Nagy Október 50. évfordulója alkalmából, valamint a Lenin-centenárium alkalmából rendezett szocialista verseny vagy a lenini kommunista szombatok. A Központi Bizottság helyeselte a moszkvai és a leningrádi dolgozó kollektívák figyelemre méltó kezdeményezéseit, amelyek, hűen városaik dicső hagyományaihoz, az ötéves terv határidő előtti teljesítésére indítottak versenyt.

A Központi Bizottság támogatta a fémkohászok, az olajbányászok, a szénbányászok, az autógyári és szállítómunkások, valamint más iparágak dolgozóinak konkrét termelési kezdeményezéseit is.

Az utóbbi években jelentős munkát fejtettünk ki avégett, hogy a szovjet emberekben neveljük a haza, a nép, a nagyszerű vívmányok feletti büszkeség érzését, az ország múltjának dicső fejezetei iránti tiszteletet. Nagy jelentősége van annak, hogy az ifjúság felkészüljön a haza védelmére. Ezt a Komszomol, az önkéntes honvédelmi szövetségek, valamint más szervezetek és sportegyesületek biztosítják. A hazafiság témája méltóképpen tükröződik a szovjet irodalom és művészet számos alkotásában. Helyeslésre méltóak ifjúságunk olyan kezdeményezései, mint a forradalmi nevezetességű helyeknek, egykori csatatereknek és a munkahőstettek színhelyeinek tömeges felkeresése.

A szovjet embereknek a hazáért életüket adó hősök emléke iránti

határtalan tiszteletéről tanúskodik az, hogy tucatnyi városban, több ezer faluban felállították a harci dicsőség emlékműveit; Volgográdban és Leningrádban, Moszkva mellett és Szmolenszk vidékén, Belorussziájában és Ukrajnában, a Balti-tenger partján és a Kaukázusban nagyszerű emlékműveket emeltek.

A párt nagyra értékeli a szovjet emberek hazafias hevületét s azt, hogy készek minden erejüket latba vetni szocialista hazájuk felvirágoztatásáért, a forradalmi vívmányok, a szocializmus védelméért.

A szovjet ember új arculata, kommunista erkölce és világnézete a múlt csökevényei ellen vívott állandó, megalkuvás nélküli harcban alakul ki. A kommunista erkölcs nem győzedelmeskedhet, ha nem folytatunk elszánt harcot az olyan, vele ellentétben álló jelenségek ellen, mint amilyen a nyerészkedés, a korrupció, a naplopás, a rágalmazás, a névtelen levelek írása, az iszákosság és ehhez hasonlók. A múltnak az emberek tudatában és cselekedeteiben tovább élő csökevényei ellen folytatott küzdelem olyan dolog, amely megköveteli a pártnak, társadalmunk öntudatos erőinek állandó figyelmét.

A beszámolási időszakban a párt Központi Bizottsága különféle intézkedésekkel mozdította elő olyan morális légkör kialakítását, amelyben az élet minden területén tisztelik az embert és gondoskodnak róla, kialakul a becsületesség, a magunk és mások iránt támasztott igényesség, a szigorú felelősséggel párosuló bizalom, az igazi elvtársiaság szelleme. Vagyis arra törekedtünk, hogy hazánkban mindenki jobban éljen és jobban dolgozzék.

Természetesen ennek a munkának az eredményeit nehéz számokkal, valamiféle statisztikai adatokkal kifejezni. Feltehetőleg azonban minden szovjet ember érzi, hogy javult a morális légkör pártunkban, társadalmunkban. Továbbra is ezen az úton fogunk haladni.

A kommunizmusba való átmenethez nemcsak a gazdaságnak, hanem a társadalom kulturáltságának is magasabb fejlettségi fokra kell emelkednie.

Milyen munkát végzett a párt, és általában mi a helyzet az utóbbi időben a közoktatás, a tudomány és a művészet terén?

Az SZKP XXIII. kongresszusának irányelvei kitűzték azt a feladatot, hogy 1970 végére alapjában véve be kell fejezni az ifjúság általánosan kötelező középfokú oktatásának bevezetését. Ennek érdekében kiszélesítettük az általános képesítést adó (nappali és esti)

középiskolák, a szakosított oktatási intézmények (technikumok stb.) hálózatát, valamint növeltük azoknak a műszaki szakiskoláknak a számát, amelyek teljes középfokú végzettséget nyújtanak a tanulóknak. Bár nem tudtuk teljes egészében elérni azt, amit kitűztünk, mégis jóval közelebb jutottunk a célhoz: jelenleg a nyolc osztályt befejező tanulók mintegy 80 %-a ezt követőleg teljes középfokú végzettséget szerez. Úgy gondoljuk, hogy az általános középfokú oktatás megvalósításának egyik legjárhatóbb útja – az általános képzést adó iskolák vezető szerepének megtartása mellett – a szakközépiskolák további fejlesztése.

Növekedett a felsőoktatási intézmények száma. Az elmúlt öt év során legalább 60 új főiskola, köztük kilenc egyetem nyitotta meg kapuit. Ma már nemcsak minden szövetséges köztársaságnak, hanem sok autonóm köztársaságnak is van egyeteme.

Nagy munkát végeztünk azért, hogy új tartalommal telítsük az oktatási folyamatot iskoláinkban és a főiskoláinkon. Ezt jobban összehangba hoztuk a tudományos-technikai haladás követelményeivel, a korszerű tudományos ismeretek általános színvonalával.

A közoktatás fejlesztésének eredményeképpen sikerült maradéktalanul végrehajtani a XXIII. pártkongresszus egy másik fontos irányelvét is: öt év alatt több mint hétmillió középfokú és felsőfokú képzettségű szakembert neveltünk. Kitűnő és nagyon szükséges utánpótlása ez a kommunizmust építők seregének.

A jövőben a közoktatási rendszernek nagyszámú szakember képzését kell biztosítania, többek között egész sor új szakmában is. Napjainkban minden területen oly gyors a fejlődés, hogy az ifjú korban szerzett képzettség csak az alapot teremti meg, amely a későbbiekben megköveteli az ismeretek szüntelen kiegészítését. Ezért van olyan nagy jelentősége a szakemberek rendszeres továbbképzésének.

Pártunk nem kíméli erejét, hogy biztosítsa a társadalom- és a természettudományok minden területének gyümölcsöző fejlődését.

A tudományos dolgozók összlétszáma országos viszonylatban öt év alatt 1,4-szeresére növekedett, és jelenleg 930 000 fő körül van. Új tudományos központok létesülnek az Urál-vidéken, a Távol-Kéleten és Észak-Kaukázusban.

Nagy és eredményes munkát végzett az elmúlt ötéves időszakban a Szovjetunió Tudományos Akadémiája. Az Akadémia határozza meg a tudományos kutatások stratégiáját, deríti fel a kutatómunka leg-

perspektivikusabb és a társadalom szempontjából legszükségesebb irányait és formáit, egyesíti az ország tudósainak erőfeszítéseit.

Megelégedéssel állapítjuk meg, hogy tudósaink egész sor igen fontos ágazatban a világ élvonalába kerültek. Nehéz, mi több, gyakorlatilag lehetetlen megnevezni mindazokat az irányokat, amelyekben nálunk jelenleg a tudományos kutatómunka fejlődik, lehetetlen felsorolni az alaptudományok és az alkalmazott tudományok területén elért legfontosabb sikereinket is.

Említhetném a világszínvonalú automata gépsorokat és lézertechnikát, az új típusú elektronikus számítógépeket, a hatalmas ásványkincslőhelyek feltárását. Mindezt a szovjet tudósok adták a hazának az utóbbi években, egyéb érdemeikről nem is beszélve. Új sikerek koronázták úrkutatási tevékenységünket is. Nem lebecsülendő utat tettünk meg e tekintetben az ötéves terv folyamán. Sikerral végződtek a pilóta irányította Szojuz űrhajók többnapos csoportos repülései. Nagyszerű eredményeket értünk el az űrautomaták segítségével: a Holdon végzett első sima leszállástól kezdve az olyan tökéletes berendezések megalkotásáig, mint a Luna-16, amely holdkőzetet szállított a Földre, vagy a Luna-17, fáradhatatlan robotgépével, a Lunohoddal; itt említendő az első Venus-repülések, amelyek a bolygó felszínéről közvetlenül kapott értékes tudományos adatok megszerzését eredményezték.

Már beszéltem arról, milyen feladataik vannak tudósainknak a tudományos-technikai haladás és a tudományos eredmények termelési felhasználása területén. Ugyanilyen fontos feladatok várnak a társadalomtudományokra is. Az SZKP Központi Bizottsága a beszámolási időszakban külön részletes határozatban foglalkozott ezzel a kérdéssel. Bővítettük és pontosabbá tettük az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Marxizmus-Leninizmus Intézet és Társadalomtudományi Akadémia feladatkörét. Az utóbbi években a Tudományos Akadémia intézményeinek keretében egész sor, humán tudományágakkal foglalkozó intézetet hoztunk létre, s ez lehetővé tette, hogy fokozottabban tanulmányozzuk a Szovjetunió és más országok társadalmi-gazdasági fejlődésével kapcsolatos problémákat és a forradalmi világfolyamatot, s javítsuk a tudományos tájékoztatást. Egyre határozottabb fordulatot kell végrehajtani a társadalomtudományok területén a jelen és a jövő szempontjából egyaránt időszerű problémák kidolgozása irányában.

A szovjet tudomány eredményei számottevőek. Tudományos intéz-

ményeink tevékenységében azonban lényeges hiányosságok is vannak. Nem titok, hogy vannak olyan tudományos dolgozók is, akiknek e munkája mind ez ideig jelentős mértékben elszakadt mind az ország közvetlen gyakorlati szükségleteitől, mind pedig az alapvető tudományágak fejlődésének valóságos érdekeitől. Ezek a tudósok mintegy üresjáratban dolgoznak. Ebbe természetesen nem szabad belenyugodni.

Növelni kell az igényességet a tudományos káderek kiválasztásában. Fontos, hogy minden tudományos kollektívában valódi alkotó légkör legyen, a bátor kutatás, a gyümölcsöző viták, az elvtársi igényesség atmoszférája alakuljon ki. A szovjet nép nagyra értékeli tudósainak eredményeit, s azt várja tőlük, hogy megsokszorozzák erőfeszítéseiket a kommunista építés legidősebb feladatainak megoldására.

Ahogy társadalmunk előrehalad a kommunista építés útján, megnövekszik *az irodalom és a művészet* szerepe a szovjet ember világnézetének, erkölcsiségének, szellemi kultúrájának alakításában. Ezért természetes, hogy a párt nagy figyelmet fordított és fordít irodalmunk és művészetünk elvi tartalmára, a társadalomban betöltött szerepére. A pártosság lenini elvének megfelelően feladatunkat abban láttuk, hogy a művészi alkotó tevékenység minden formájának fejlődését a kommunista építés nagy össznépi ügyében való részvétel felé irányítsuk.

Az elmúlt öt évben a szovjet irodalom, színház, mozi, televízió, képzőművészet, zene, a szovjet embereknek sok újat, érdekeset, értékeset nyújtott. Olyan új művek és alkotások jelentek meg, amelyek valóságosan, a párt álláspontjának megfelelően, szépítés nélkül, de ugyanakkor a hibákon való csámcsogás nélkül világítják meg népünk múltját és jelenét, s a kommunista nevelés és építés valóban fontos problémáira összpontosítják a figyelmet. Ezek a művek újra igazolják, hogy minél szorosabb a művész kapcsolata a szovjet nép sokrétű életével, annál biztosabban vezet az útja az alkotói eredményekhez és sikerekhez.

A beszámolási időszakban az irodalmi és a művészi alkotó tevékenységben különleges helyet foglalt el Lenin. Számos érdekes regény, színdarab és film jelent meg Leninről. Ezeket a műveket a forradalmi szenvedélyesség, a leninizmushoz való hűség pátozsa hatja át.

Nagy meglepéssel állapítható meg az a tény, hogy az irodalom

és a művészet valamennyi szövetséges köztársaságban, a Szovjetunió népeinek tucatnyi nyelvén, a nemzeti formák élénk sokrétűségében fejlődik.

Az író-, festőművész-, zeneszerző-, filmművész-szövetségeknek a legutóbbi években megtartott kongresszusai jelentős eseményekké váltak a szovjet művészeti életben; tükrözték azt aényt, hogy növekedett alkotó értelmiségünk eszmei-politikai érettsége, az alkotások tartalmáért és művészi értékéért való felelősségérzete.

Látjuk tehát, hogy a szovjet művészek az utóbbi években sokat tettek. Népünk nagyra értékeli eredményeiket, amelyekkel jelentősen hozzájárulnak a szovjet emberek kommunista tudatának fejlesztéséhez.

Nem mondhatjuk azonban, hogy a műalkotások területén minden rendben van, különösen, ami a művek minőségét illeti. Legyen szabad megjegyeznem, hogy még mindig szép számban jelennek meg tartalmilag felszínes, formailag kifejezéstelen alkotások. Olykor még az is előfordul, hogy bár a mű jó, időszerű témáról szól, mégis az a benyomásunk támad, hogy a művész túlságosan könnyedén vette feladatát, munkájába nem fektette bele tehetségének legjavát. Úgy vélem, mindnyájan joggal elvárhatjuk a művészeti dolgozóktól, hogy igényesebbek legyenek önmagukkal és pályatársaikkal szemben.

A szovjet irodalom és művészet sikerei kétségtelenül még jelentősebbek volnának, a hibáktól pedig előbb megszabadultunk volna, ha irodalmi-művészeti kritikánk aktívabban követi a párt irányvonalát, ha nagyobb elvszerűséggel jár el, az igényességet tapintattal, a művészeti értékek megalkotói iránt tanúsított figyelmes magatartással párosítja.

Azt sem téveszthetjük szem elől, hogy művészetünk fejlődésében más jellegű mozzanatok is voltak, amelyek nehézségeket idéztek elő. Egyesek megpróbálták a mai szovjet élet sokrétűségét olyan problémákra redukálni, amelyek már visszahozhatatlanul elmerültek a múltban, a személyi kultusz következményeinek felszámolása érdekében végzett munkánk eredményeként. Volt egy másik véglet is, amely egyes irodalmárok körében dívott: megpróbálták fehérre mosni a múltnak ama jelenségeit, amelyeket a párt határozott és elvi bírálatnál illetett, konzerválni azokat az elképzeléseket és nézeteket, amelyek homlokegyenest ellenkeznek a párt által az utóbbi években saját

gyakorlati és elméleti tevékenységében érvényesített új, alkotó fogással.

Lényegében mindkét esetben kísérletek történtek arra, hogy lebecsüljék a párt és a nép által már végrehajtott feladat jelentőségét, hogy elvonják a figyelmet a mai élet problémáiról, a párt konstruktív irányvonaláról és a szovjet emberek teremtettségéről.

Az írók és a művészek az ideológiai harc egyik legkiélezettebb frontszakaszán állnak. A párt és a nép nem békélt meg és nem fog megbékélni az ideológiai fegyverünk csorbítására, zászlónk bemocskolására irányuló kísérletekkel, bármely oldalról indulnak is ki. Ha egy irodalmár rágalmakat szór a szovjet valóságra, s ezzel ideológiai ellenfeleinket segíti a szocializmus elleni harcban, akkor csak egyet érdemel: a társadalom megvetését.

A fent említett negatív jelenségekről nem azért szólunk, mintha azok jelentős mértékben elterjedtek volna. A Központi Bizottság véleménye szerint a párt nyílt elvi álláspontja segítséget nyújt a kultúra művelőinek ahhoz, hogy még nagyobb hittel és meggyőződéssel dolgozzanak a szovjet irodalom és művészet általános fejlesztési irányvonalaért, amelynek megvalósításán az elmúlt ötéves tervben eredményesen munkálkodtak.

A szovjet irodalom és művészet munkásait a kommunista párt nevelte; közösséget vállaltak népünk tetteivel és gondolataival, alkotó útjuk elválaszthatatlan a szocialista haza érdekeitől.

Mi azt tartjuk, hogy figyelmes magatartást kell tanúsítanunk az alkotói kísérletek iránt, és síkraszállunk az egyéni adottságok és tehetség teljes kibontakoztatásáért, a szocialista realizmus módszerének alapján kidolgozott formák és stílusok változatosságáért és gazdagságáért. A pártirányítás ereje abban rejlik, hogy be tudjuk vonni a művészt a nép szolgálatának nemes feladatába, meggyőződéses és aktív részvevőjévé tudjuk tenni a társadalom kommunista átalakításának.

A szocializmus széles körben elérhetővé tette a dolgozó tömegek számára a szellemi értékeket, sőt e tömegeket a kultúra közvetlen alkotóivá is tette. Ennek egyik fényes bizonyítéka a népi alkotó művészet rendkívüli kibontakozása. Jelenleg az öntevékeny művészeti kollektívákban 13 millió felnőtt és 10 millió iskolás vesz részt. A nép alkotó művészete egyik jellemző vonása szovjet valóságunknak, életünknek.

Az új ember formálásában, a kapitalizmus világával vívott ideológiai harcban a párt erős fegyverét képezik a *tömegtájékoztatási és propagandaeszközök*: az újságok, a folyóiratok, a televízió, a rádió, a hírügynökségek.

A párt Központi Bizottsága a beszámolási időszakban nem egy ízben vizsgálta meg a tájékoztatási és propagandaszervek munkájának kérdéseit, igyekezett biztosítani, hogy e szervek tevékenysége megjavuljon és a lakosság mind szélesebb tömegeire terjedjen ki.

Sajtónk, rádiónk, televíziónk sokat tesz azért, hogy operatívan megvilágítsa az ország belső életének és a nemzetközi életnek a szovjet embereket valóban érdeklő időszerű problémáit, segít elterjeszteni a kommunista építés értékes tapasztalatait, visszaveri az osztályellenség ideológiai kirohanásait.

Kibővültek a tájékoztatási eszközök technikai lehetőségei, és megerősödött anyagi bázisuk. A lapok napi példányszáma nálunk körülbelül 140 millió, a folyóiratok egyszeri példányszáma pedig több mint 150 millió. Nőtt az előfizetők száma, különösen a falun. Most több mint 107 millió példányra fizetnek elő, szemben az öt évvel ezelőtti 65 millióval.

Országunkban óriási az érdeklődés a könyvek iránt. A szovjet népet joggal tartják a világ legtöbbet olvasó népének. Elegendő annyit mondani, hogy az SZKP XXIII. kongresszusa óta több mint 6,5 milliárd példányban adtak ki könyveket és brosúrákat, ezen belül több mint egymilliárd példányra rúgnak a társadalmi-politikai témájú könyvek. Lenin művei, valamint a Leninről és a leninizmusról szóló könyvek csupán 1969–1970-ben több mint 76 millió példányban jelentek meg. Ezekben az években megnőtt a kereslet a testvéri szocialista országok könyvei iránt. Az e könyvekből készült fordításokat az 1966–1970-es években 72 millió példányban adták ki nálunk.

Televíziónknak ma óriási a közönsége: az ország lakosságának 70 százaléka nézi adásait. Működésbe lépett az Orbita televíziós rendszer, amely magában foglalja a Távol-Észak, a Távol-Kelet, Szibéria és Közép-Ázsia körzeteit.

Az ideológiai, a propaganda- és a tömegagitációs munka a párt tevékenységének fontos és felelősségteljes része. Sok minden történt e téren. Meg kell azonban mondani, hogy még nem vagyunk teljesen elégedettek a helyzettel. A Központi Bizottság elengedhetetlenül

szükségesnek tartja, hogy fokozza egész ideológiai munkánkat, minde-
nekelőtt pedig, hogy aktívabbá, céltudatosabbá tegye a kommunista
eszményeknek, építésünk konkrét feladatainak propagandáját. A leg-
közelebbi jövőben a párt propaganda- és tömegagitációs munkájának
egyik központi feladata az lesz, hogy elmélyülten ismertesse a dolgo-
zókkal kongresszusunk határozatainak értelmét és jelentőségét. Teljes
egészében át kell adni a dolgozók széles tömegeinek eszmei meggyőző-
désünk egész erejét; megfelelő módon, valóban alkotó módon kell
megközelíteni a szovjet ember kommunista nevelésének ügyét. Ezek
a fő feladataink e téren.

Olyan viszonyok között élünk, amikor az imperialista propaganda
nem csendesülő ideológiai hadjáratot folytat országunk ellen, a szo-
cialista világ ellen, felhasználva a legkőrmönfontabb fogásokat és
a hatalmas technikai eszközöket.

Az értelmet befolyásoló eszközeit – a sajtót, a filmet, a rádiót –
a burzsoázia mind arra mozgósította, hogy megtévessze az embere-
ket, olyan elképzeléseket ébresszen bennük, hogy a kapitalizmusban
szinte paradicsomi élet van, s arra, hogy rágalmazza a szocializmust.
Az éter szinte telítve van az országunk s a testvéri szocialista országok
életéről kiagyalt mindenfajta koholmányokkal.

Propaganda- és tömegagitációs frontunk dolgozóinak az a kötele-
ségük, hogy idejében, erélyesen és hatékonyan verjék vissza ezeket
az ideológiai támadásokat, s az emberek százmillióihoz elvigyék az
igazságot a szocialista társadalomról, a szovjet életformáról, a kom-
munizmusnak országunkban folyó építéséről. Meggyőződéssel, meg-
győzően, közérthetően és világosan kell ezt megvalósítani. Földünk
minden kontinensén hallatni kell az igazság szavát a Szovjetunióról.

*

Ilyenformán a beszámolási időszakban jelentős helyet foglaltak el
a párt tevékenységében a Szovjetunió társadalmi-politikai fejlődé-
sének, a dolgozók eszmei-politikai nevelésének, a tudomány és a kul-
túra fejlődésének kérdései. A kommunista építésnek ezeken a terüle-
teinken lényeges eredményeket mondhatunk magunkénak, de még nagy
és bonyolult feladatok várnak ránk. Meggyőződésünk, hogy a párt

sikereket ér majd el ezek megoldásában, s e téren egyhangú és tevékeny támogatásra talál egész szovjet népünknel.

Országunk ereje a nép összeforrottságában és öntudatosságában van. A párt lankadatlanul szilárdítani fogja erőnknek ezt a forrását, a szovjet nép megbonthatatlan eszmei-politikai egységét.

IV. A PÁRT FEJLŐDÉSE

ÉS A PÁRT BELSŐ ÉLETÉNEK NÉHÁNY KÉRDÉSE

Elvtársak!

A kommunista párt tevékenységében a legfontosabb: a társadalom általános fejlesztési perspektívájának, a helyes politikai irányvonalnak a kidolgozása s a dolgozók mozgósítása annak megvalósítására. Életünk minden vonása azt tanúsítja, hogy az SZKP becsülettel betölti a munkásosztály és minden dolgozó politikai vezetőjének szerepét, a helyes úton, a lenini irányvonalnak megfelelően vezeti a szovjet népet. Minél lendületesebb alkotó tevékenységünk, minél bonyolultabbak a megoldandó problémáink, annál nagyobb a tömegek élén haladó kommunista párt szerepe és felelőssége.

Kongresszusunk meghatározza a politikai irányvonalat és a következő öt év munkaprogramját. Ahhoz, hogy sikeresen teljesítsük ezt a programot, a párt és a nép minden erejét mozgósítanunk kell. Elengethetetlenül szükséges, hogy a pártszervezetek szervező és politikai tevékenységének minden formája és módszere, a gazdasági és a kulturális építésben végzett irányító munkájuk a lehető legteljesebb mértékben megfeleljen korunk szellemének, azoknak a nagy feladatoknak, amelyeket az SZKP XXIV. kongresszusa állít a párt és az ország elé.

I. AZ SZKP SORAINAK NÖVEKEDÉSE

ÉS A PÁRTON BELÜLI DEMOKRÁCIA FEJLŐDÉSE

Az SZKP XXIII. kongresszusa, a lenini szervezési elvekre támaszkodva és azokat az új viszonyoknak megfelelően tovább fejlesztve, pontos és világos útmutatásokat adott a pártépítés alapvető kérdé-

seit illetően. A tapasztalat igazolta ezeknek az útmutatásoknak a helyességét.

A beszámolási időszakot az jellemzi, hogy *tovább növekedtek a párt sorai*, javult a párt minőségi összetétele. Az SZKP ma 14 455 321 embert tömörít soraiban, ezen belül 13 810 089 a párttag és 645 232 a tagjelölt. Az ország felnőtt lakosságának 9%-a kommunista. A párt tagjainak 40,1%-a munkás, 15,1%-a kolhozparaszt, 44,8%-a alkalmazott. Emellett figyelembe kell venni, hogy a kommunista alkalmazottak több mint kétharmada mérnök, agronómus, pedagógus, orvos, tudományos dolgozó, az irodalom és a művészet művelője.

A XXIII. pártkongresszus óta hárommillió emberrel gyarapodott pártunk. Közülük csaknem 1 600 000, vagyis az új tagoknak több mint fele munkás; az olyan nagy ipari vidékeken pedig, mint a moszkvai, a leningrádi, a szverdlovszki, a gorkiji, a donyeci, a karagandai és néhány más terület, a felvett tagjelöltek 60–70%-a munkás. Eszerint a kongresszusnak azt az utasítását, hogy a párt szociális összetételében a munkásosztályé legyen a vezető szerep, következetesen megvalósítjuk. Továbbra is ezt az irányvonalat fogjuk követni, hiszen ez teljes egészében megfelel pártunk természetének, annak a helynek és szerepnek, amelyet a munkásosztály szovjet társadalmunkban betölt.

Meg kell jegyezni, hogy a pártszervezetek figyelmesebben foglalkoznak mostanában a tagfelvételekkel. Fokozták a követelményeket azokkal szemben, akik szeretnének belépni a pártba. Ennek következtében az új belépők száma valamelyest csökkent. Míg a XXII. és a XXIII. kongresszus között évente átlag 760 000 embert vettek fel tagjelöltnek, a XXIII. és a XXIV. kongresszus között az évi átlag csak 600 000.

Ezzel kapcsolatban még egyszer hangsúlyozni kell, hogy a párt legfontosabb feladata a továbbiakban is a minőségi összetétel javítása. Az új tagok felvételének túlhajszolása, az e területen tanúsított gondatlanság, sajnos, még előfordul egyes pártszervezeteknél, holott ez ellentmond a pártépítés lenini elveinek. Az a feladatunk, hogy szabályozzuk a párt sorainak gyarapodását, a munkásosztály, a kolhozparaszttság és az értelmiség legmértöbb képviselőinek személy szerinti kiválasztása alapján növeljük pártunk taglétszámát, s törekedjünk arra, hogy az SZKP összetétele lehetővé tegye a párt számára a maga elé tűzött feladatok legjobb megoldását.

A párt megtisztítja sorait azoktól, akik megsértik az SZKP prog-

ramját és szervezeti szabályzatát. Ki kell jelentenem, hogy a pártszervezetek helyes következtetéseket vontak le a XXIII. kongresszus útmutatásaiból, és kezdtek határozottabban megszabadulni azoktól, akik megsértik a párt- és az állami fegyelmet, visszaélnék hivatali hatalmukkal, magatartásukkal beszenyezik a kommunista nevet. Továbbra sem tűrhetünk el engedékenységet azok iránt, akik helytelen magatartást tanúsítanak. A párt sorainak tisztaságáról való gondoskodás valamennyi pártszervezet, minden egyes kommunista kötelessége.

Pártunk és Központi Bizottsága az elmúlt években állhatatosan folytatta *a párton belüli demokrácia fejlesztésére, a pártélet lenini normáinak megtartására, a kommunisták aktivitásának fokozására* irányuló politikáját. A pártban következetesen megvalósul a vezető szervek választásának és beszámolási kötelezettségének elve, megerősödött a kollektív vezetés és a kollektív munka szelleme. A párt tevékenységének kérdéseit széles demokratikus alapokon vitatják meg és döntenek el.

A beszámolási időszakban a Központi Bizottság 16 plénumot tartott. A plénumokon megvitatott legfontosabb kérdésekről, az elfogadott határozatok jelentőségéről már szoltam a párt tevékenységének különféle oldalait elemezve. A Központi Bizottság politikai bizottsága rendszeresen, hetenként egyszer ülést tart. Ezeken az üléseken vizsgáljuk meg a párt bel- és külpolitikájának legfontosabb időszerű kérdéseit. Hetenként összeül a Központi Bizottság titkársága is, amely figyelmét elsősorban a káderek kiválasztására és a végrehajtás ellenőrzésére összpontosítja. A helyi pártbizottságok ugyancsak rendszeresen tartanak plénumokat és bizottsági üléseket, kollektív vezető szervekként működnek.

A párt életének és tevékenységének demokratikus alapelvei világosan megmutatkoztak a legutóbb megtartott beszámoló és vezetőségválasztások alkalmával is. A taggyűlések munkájában a kommunistáknak több mint 90 százaléka vett részt, a vitákban több mint hárommillióan szólaltak fel. Mind a taggyűlések, mind a pártértekezletek, mind pedig a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusai a nagyfokú aktivitás és a kérdések elvszerű megvitatásának légkörében zajlottak le. A kommunisták tartalmas eszmecserét folytattak a párt politikájáról és ügyeiről, saját szervezetük munkájáról, az eredményekről és a hiányosságokról, a megoldatlan feladatokról

és a jövőre vonatkozó következtetésekről. A gyűlések bebizonyították, hogy a pártszervezetek mindenben helyeslik és támogatják a párt Központi Bizottságának bel- és külpolitikáját. Újra bebizonyosodott lenni pártunk sorainak szilárd egysége és összeforrottsága.

A pártszervezetek vezető szerveibe sok olyan új embert választottak, akik az elmúlt években a gyakorlati munkában tűntek ki. A vezető szervezetekben jelen vannak a munkások, a kolhozparasztok, minden társadalmi réteg és csoport, országunk valamennyi nemzetiségének képviselői, az állami, a társadalmi, a gazdasági és a kulturális élet különféle területeinek képviselői. A pártvezetőségekbe és a pártbizottságokba 423 000 munkást és kolhozparasztot választottak be, sokkalta többet, mint két évvel ezelőtt. A körzeti és a városi pártbizottságok tagjainak és póttagjainak mintegy 40 százaléka munkás és kolhozparaszt. Növekedett a munkások és a kolhozparasztok száma a területi és a határterületi pártbizottságokban, a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságaiban is.

A beszámolási időszak alatt javult a párttagság tájékoztatása. Az SZKP Központi Bizottsága rendszeresen tájékoztatta a helyi pártszerveket, aktívákat, az egész tagságot a párt tevékenységének, az ország belpolitikai és nemzetközi helyzetének legfontosabb kérdéseiről.

Operatívabb és tartalmasabb lett az alulról kiinduló tájékoztatás is, egészen a Központi Bizottságig. Ez a tájékoztatás hozzájárul ahhoz, hogy jobban eligazodjunk a dolgokban, hogy a kérdések megoldásánál alaposabban számításba vegyük a pártszervezetek, a dolgozók tapasztalatait és véleményét. A jövőben is javítanunk kell, hatékonyabbá kell tennünk a párton belüli tájékoztatást, szélesebb körben kell alkalmaznunk mint az irányítás, a nevelés és az ellenőrzés eszközét.

A pártszervezetek tevékenységében tovább fejlődött a bírálat és az önbírálat, a hiányosságok kiküszöbölésének, a munka megjavításának eme kipróbált módszere. A legtöbb pártbizottság kezdte jobban figyelembe venni a kommunisták bíráló észrevételeit és javaslatait, s jobban ellenőrizni, hogy az utóbbiakat megvalósítják-e. Mindemellett hangsúlyoznunk kell, hogy nem minden pártszervezet, illetve vezetőség vonta le a megfelelő következtetéseket a XXIII. kongresszus e kérdéssel kapcsolatos útmutatásából. Egyes vezetőkben nincs elegendő önmérséklet és tapintat, nem tudják figyelmesen meghallgatni a bíráló észrevételeket, és nem tudnak helyesen reagálni a bírálatra.

Aki azonban lebecsüli a bírálatot, nem vesz róla tudomást, az tudatosan kárhoztatja magát kudarcra. Az elvi bírálat és önbírálat széles körű fejlődése a pártszervezet politikai egészségének jele, arra vall, hogy a pártszervezet helyesen értelmezi a párt, a nép iránti kötelességét.

A párton belüli demokrácia fejlesztése elválaszthatatlan a pártfegyelem megszilárdításától. A tapasztalat igazolja, hogy a párt erejét, cselekvőképességét nagymértékben az határozza meg, milyen következetesen és helyesen valósulnak meg a demokratikus centralizmus elvei. A marxista-leninista párt számára egyaránt ártalmas a demokráciaként feltüntetett anarchista zabolátlanság, és a kommunisták kezdeményezésének, aktivitásának fejlődését visszatartó bürokratikus centralizmus.

Sokoldalúbbá vált az SZKP Központi Bizottsága mellett működő pártellenőrző bizottság tevékenysége is. Jobban elemzi a pártfegyelem megerősítésével összefüggő kérdéseket, élesebben reagál a kommunisták helytelen magatartására. Aktivizálódott a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai mellett működő pártbizottságok, a tartományi, a területi, a városi és a kerületi bizottságok munkája is. Fontos, hogy tovább növeljük a pártfegyelmet, s arra törekedjünk, hogy minden kommunista feltétlenül teljesítse az SZKP programjának és szervezeti szabályzatának követelményeit.

Pártunk most tagkönyvesere előtt áll, s ezzel kapcsolatban szeretnék itt kifejtetni néhány elgondolást. A tagsági könyvek legutóbbi cseréje óta 17 év telt el. A tagsági könyvek tervezett érvényességi ideje lejárt. Helyes lenne, ha cseréjüket nem formális feladatnak tekintenék, hanem fontos szervezeti és politikai intézkedésnek. Ezt úgy kell megszervezni, hogy a tagsági könyvek cseréje elősegítse a párt további erősítését, a kommunisták aktivitásának és fegyelmének fokozását. Meg lehetne valósítani a kommunistáknak azt az ismételt kérését, hogy a tagsági könyvön legyen rajta Vlagyimir Iljics Leninnek, a Szovjetunió Kommunista Pártja megalapítójának és vezérének képmása.

Pártunk ereje a kommunisták elvhűségében, aktivitásában, önfeláldozásában rejlik. A párt most nagy feladatok megoldására mozgósítja a népet. Erkölcsi tekintélye annál nagyobb lesz, minél magasabb eszmei és erkölcsi színvonalon állnak az egyes kommunisták.

Sajnos, vannak még nálunk olyan párttagok, akik nem bizonyulnak igazi politikai harcosoknak. Ha hiányosságokkal és negatív jelenségek-

kel kerülnek szembe, úgy tesznek, mintha semmit sem vettek volna észre, kispolgári álláspontra helyezkednek, mondván: „Engem ez nem érint, törjék rajta mások a fejüket!” Akadnak olyanok is, akik csak a külső hatás kedvéért sürgölődnek. Ezek beszélnek a legtöbbet arról, hogy hozzá kell látni ehhez vagy ahhoz a dologhoz, mindig és mindenkit valamire oktatnak, valamire felszólítanak. Amikor azonban eljön a cselekvés ideje, azon mesterkednek, hogy valahol a távolban, az árnyékban maradjanak.

Az ilyen jelenségekkel szemben egyre erőteljesebben hangzik fel a kommunisták elítélő hangja. A párt nem tűrheti el a passzivitást és a közömbösséget. Ha kommunista vagy, nem az a kötelességed, hogy kitérj a nehézségek elől, hogy helyeseld az elmaradott nézeteket, hanem a párt öntudatos és tevékeny harcosának kell lenned. A kommunistának mindenütt – a munkában, a társadalmi életben, a tanulásban és a magánéletben –, mindig kommunistának kell maradnia, méltónak kell lennie „a lenini párt tagja” magasztos címhez.

2. A PÁRTSZERVEZETEK MEGERŐSÍTÉSE.

A KÁDEREK KIVÁLASZTÁSA ÉS NEVELÉSE

A párt politikájának végrehajtásában az egyik legfontosabb helyet foglalják el a *pártalapszervezetek*. Pártunknak jelenleg több mint 370 000 alapszervezete van, 45 000-rel több mint a XXIII. kongresszus küszöbén volt. A beszámolási időszakban a párt Központi Bizottsága és a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai, valamint a tartományi és a területi pártbizottságok állandó figyelmet szenteltek a párt alapvető láncszemeinek. Az SZKP Központi Bizottságában megvitatták a népgazdaság különböző ágazataihoz tartozó vállalatoknál és intézményeknél tevékenykedő alapszervezetek egész sorának munkáját. Az e kérdésekben hozott határozatok a helyi tapasztalatok, a gyakorlat tanulmányozása alapján születtek meg. E határozatok segítették a pártszerveket és az alapszervezeteket abban, hogy fokozottan számításba vegyék munkájuk során korunk követelményeit, s a fő feladatok megoldására összpontosítsák figyelmüket. Ez annál is fontosabb, mert bizony vannak

még nálunk olyan pártszervezetek, amelyek gyengén dolgoznak, nem tanúsítanak kellő kezdeményező kedvet, és belenyugodnak a hibákba.

Az alapszervezetek struktúrájának javítását célzó intézkedéseket végrehajtották. Ebben az időszakban pártbizottságokat hoztak létre a vasúti csomópontokon, s összevont pártszervezeteket alakítottak a termelőegyesüléseknél és a trösztöknél. Egyes olyan alapszervezetekben, amelyek több mint ezer kommunistát tömörítenek, kísérletképpen nagyobb létszámú pártbizottságokat választottak.

Tovább kell erősíteniünk az alapszervezeteknek a vállalatok és az intézmények munkájára gyakorolt befolyását. Ezzel kapcsolatban figyelmet érdemelnek azok a javaslatok (szép számmal érkeztek ilyenek a kommunistáktól és a pártbizottságoktól), amelyek szerint pontosabban kell megszövegezni az SZKP szervezeti szabályzatának az adminisztráció ellenőrzésének jogáról szóló pontjait. Arról van szó, hogy a termelési szféra pártszervezetei mellett a tudományos kutató-intézetek, a tanintézetek, a népművelési intézmények és a gyógyintézmények alapszervezetei számára is biztosítani kell ezt a jogot. Ami a központi és a helyi szovjet- és gazdasági intézetek valamint főhatóságok pártszervezeteit illeti, az ő feladatuk ellenőrizni, hogyan hajtja végre az apparátus a párt és a kormány rendelkezéseit.

Természetesen az ellenőrzés szempontjából számításba kell venni a kérdéses vállalat vagy intézet sajátos jellegét. Nyilvánvaló, hogy például a minisztérium pártszervezete nem befolyásolhatja közvetlenül a minisztérium hatáskörébe tartozó vállalatok és intézetek tevékenységét. De igenis közvetlen kötelessége ellenőrizni a munka megszervezését a minisztérium apparátusában, valamint azt, hogy a dolgozók megtartják-e a párt- és az állami fegyelmet.

A beszámolási időszakban tovább fáradoztunk a helyi pártszervek felépítésének tökéletesítésén és tevékenységének javításán. Megalakult kilenc új területi pártbizottság, elsősorban a közép-ázsiai köztársaságokban, 21 városi pártbizottság, 38 városi kerületi pártbizottság és 291 vidéki kerületi pártbizottság. Az új pártszervezetek és vezető szerveik megalakulása lehetővé tette a párt befolyásának növelését egész sor fontos munkaterületen. A pártapparátus feltöltését nagyrészt a meglevő státusok alapján hajtották végre. Ezzel összefüggésben szeretném megjegyezni, hogy míg az utóbbi 14 évben az SZKP taglétszáma

megkétszereződött – 7 milliőről 14 millióra nőtt – a függetlenített pártapparátus létszáma ez idő alatt több mint 20 %-kal csökkent.

Az SZKP-hoz jelenleg a következő szervek tartoznak: 14 szövetséges köztársasági kommunista párt központi bizottsága, 6 tartomány pártbizottsága, 142 területi pártbizottság, 10 körzeti pártbizottság, 760 városi pártbizottság, 448 városi kerületi pártbizottság és 2810 vidéki kerületi pártbizottság.

Teljes joggal jelenthetjük ki, hogyha pártunk mindig és minden tekintetben egységes erőként lép fel, magabiztosan tevékenykedik az országon belül és nemzetközi téren, és sikerrel oldja meg az előtte álló feladatokat, ez igen nagy mértékben a köztársasági, tartományi, területi, körzeti, városi és kerületi pártszervezeteknek köszönhető, amelyek ingadozás nélkül végrehajtják a párt politikáját, megbízható támaszai az SZKP Központi Bizottságának.

A kongresszus előkészítése során a kommunisták számos javaslatot terjesztettek elő pártunk valamennyi láncszemének további megszilárdítására, munkánk fogyatékoságainak kiküszöbölésére, a pártélet tökéletesítésére. Ezeknek a feladatoknak a jelentős részét közvetlenül az érintett helyeken kell megvalósítani. Más javaslatok viszont jelleghűknél fogva érintik egész pártunkat, s ezeket itt a kongresszuson kellene megvizsgálni. Az egyik ilyen javaslatról már szóltam a pártalapszervezetek szerepének növelésével kapcsolatban. Engedjék meg, hogy most egy másik javaslatról beszéljek.

Sok elvtársunk úgy véli, hogy pártunk kongresszusait nem négy-, hanem ötévenként kellene összehívni. A kérdés ilyen felvetése véleményünk szerint indokolt. Ha ötévenként tartanánk az SZKP kongresszusait, ezzel lehetővé válna a párt számára, hogy ötévenként, a népgazdasági tervezés nálunk meghonosodott rendszerének megfelelően, megvizsgálja az előző öt éves terv eredményeit, és kitűzze a következő tervidőszak feladatait.

A javaslat értelmében a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusai ugyancsak ötévenként ülnének össze. Ami viszont a tartományi, területi, körzeti, városi és kerületi párttervezeteket illeti, ezeket a pártkongresszusok közötti öt éves időszakokban két alkalommal, azaz két-három évenként lehetne összehívni. Nyilvánvalóan célszerű ugyanezt az időszakos beosztást alkalmazni a pártbizottságok irányítása alatt álló pártalapszervezetek beszámoló-

vezetőségválasztó taggyűléseinek és pártértekezleteinek esetében is. Minden egyéb pártalapszervezet és üzemi pártszervezet továbbra is évente tartana beszámoló-vezetőségválasztó taggyűlést.

Ha ezeket a javaslatokat a kongresszus küldöttei jóváhagyják, belevehetjük őket az SZKP szervezeti szabályzatába.

A vezetés színvonalának emelése a társadalom életének valamennyi területén, a tömegek körében végzett szervező és politikai munka színvonalának emelése szervesen egybekapcsolódik a káderek kiválasztásának, elosztásának és nevelésének javításával. Pártunknak ma ebben a tekintetben hatalmasak a lehetőségei. Megnőtt a munkások, a kolhozparasztnak és az értelmiségiek politikai öntudata, képzettsége, szakmai felkészültsége. Közülük, a nép sűrűjéből emeli ki a párt a tehetséges, alkalmas vezetőket a kommunista építés valamennyi részterülete számára. A szövetséges köztársaságokban működő kommunista pártok központi bizottságai jelenlegi titkárainak, a tartományi és a területi pártbizottságok titkárainak, a minisztertanácsok, a tartományi és a területi végrehajtó bizottságok elnökeinek több mint 80%-a és a Szovjetunió minisztereinek és állami bizottságai elnökeinek mintegy 70%-a mint munkás vagy paraszt kezdte tevékenységét. Az ország legnagyobb ipari vállalatai igazgatóinak több mint fele a múltban munkás volt.

A beszámolási időszakban a központban és a helyi szerveknél végzendő párt-, szovjet- és gazdasági munkába sok új embert vontak be, a káderállományt felfrissítették és új erőkkel egészítették ki.

Néhány kerületi és területi titkárt, a területi végrehajtó bizottságok néhány elnökét és a köztársasági, kerületi és területi hálózat más funkcionáriusait előléptették a központi szervekbe, miniszterekké, állami bizottságok elnökeivé és más vezető tisztségekbe. Az elmúlt években a Központi Bizottság intézkedéseket tett annak érdekében, hogy szovjet- és pártmunkásokkal erősítse meg a külföldön dolgozó káderek sorait.

A helyi párt- és szovjetszervek vezetőségébe, így a kommunista pártok központi bizottságainak első titkári posztjaira, a tartományi és a területi bizottságok élére számos új elvtársat léptettek elő, akiknek jó a politikai és a szakmai előképzettségük. Ennek kapcsán a Központi Bizottság következetesen megvalósította a helyi dolgozók előléptetésének irányvonalát. E posztokra a központokból csak kivételes esetben

küldtek embert. A káderek kiválasztásának és elhelyezésének ezt a politikáját a pártszervezetek, a kommunisták jóváhagyják és támogatják.

Káderpolitikánk arra irányul, hogy miközben megbecsüljük a régi kádereket és maximálisan felhasználjuk tapasztalataikat, tudásukat, fiatal, tehetséges funkcionáriusokat állítsunk munkába. Ez elengedhetetlen feltétele annak, hogy folytassuk a párt politikai irányvonalát, forradalmi hagyományait.

A kádermunkában nálunk most az a gyakorlat honosodott meg, hogy az emberek iránti tisztelet és bizalom párosul a velük szemben támasztott elvi követelményekkel. Mindez tárgyyszerű, elvtársias helyzetet teremt, lehetővé teszi, hogy funkcionáriusaink még jobban megmutassák képességeiket.

Az élet szüntelenül növeli a káderekkel szemben támasztott követelményeket. Olyan emberekre van szükségünk, akik egyesítik magukban a magas fokú politikai öntudatot és szakmai felkészültséget, akik az ügy ismeretében képesek megoldani a gazdasági fejlesztés és a kulturális élet problémáit, akik elsajátították az irányítás korszerű módszereit.

A párt mindig nagyra értékelté az olyan képességeket, mint az új iránti fogékonyság. Ez azt jelenti, hogy e képesség birtokosa meglátja a fejlődés távlatait, bepillant a jövőbe, megtalálja a felvetődő feladatok megoldásához vezető legmegbízhatóbb utat. Ma, amikor a társadalmi életben és a termelésben gyökeres és gyors változások történnek, ez a tulajdonság különösen nagy jelentőségű.

Vezető kádereink tevékenységében igen fontos helyet foglal el az emberek szervezése és nevelése. Ha a vezető fel is van ruházva az egy személyi vezetés jogával, mégsem támaszkodhat csupán a parancs erejére. Nemhiába hangsúlyozza állandóan pártunk, hogy a gazdasági és a nevelőmunka között szerves kapcsolatnak kell lennie. A párt megköveteli, hogy a vezető pártmunkások mindig vegyék figyelembe az általuk hozott gazdasági és adminisztratív döntések nevelő jellegű következményeit.

Az is előfordul, hogy egyik-másik vezetőnek egyszerűen fejébe száll a dicsőség, azt hiszi, hogy az élet minden titkát ismeri, hogy mindent tud. Erre aztán utasításokat kezd kiadni minden kérdésben, mindenkinek parancsolgat, ahelyett, hogy ügyesen felhasználná mások tapasztalatait és ismereteit. Nálunk már régen felnőttek azok a jól képzett

káderek, akik helyesen tudnak dönteni a hatáskörükbe tartozó kérdésekben. Jobban kell bízni bennük s ennek megfelelően többet is kell kívánni tőlük.

A káderek fejlődésének és nevelésének, egész munkánk helyes megszervezésének elengedhetetlen feltétele a kollektív vezetés párosítása az ügy iránti egyéni felelősséggel. A vezetésben a testületi elvet fejlesztve nem szabad megfedkezünk arról, hogy a vezetés egyik alapelve – amint azt Lenin megfogalmazta és ahogy azt pártunk értelmezi – abban áll, hogy „egy meghatározott személy teljes egészében felel egy meghatározott munkáért”. A vezetők személyi felelősségének növelésében fontos szerepet hivatott betölteni a párt- és a kormányhatározatok teljesítésének jól megszervezett ellenőrzése.

A káderek fegyelmezettségének és felelősségének növelése legfontosabb feladataink egyike. Olyan fegyelemre gondolunk, amely nem a félelemre, nem a merev adminisztratív módszerekre épül. Ezek a módszerek megfosztják az embereket önbizalmuktól, kezdeményezőkézségüktől, önmaguk lefedezésére és bectelenségre vezetnek. Az emberek fejlett öntudatán és felelősségérzetén nyugvó fegyelemről van szó. Az olyan dolgozókkal szemben, akik megsértik a fegyelmet, nem vonják le a következtetéseket a bírálatból, s helytelenül viselkednek, meg kell tenni a szükséges intézkedéseket. Nálunk senkire nem bízunk örök időkre vezető állásokat. A szocialista fegyelem a társadalom minden tagjára egyaránt kötelező.

A kádermunka megjavításában jelentős lépés volt a pártmunkások és a szovjetdolgozók képzését és továbbképzését biztosító állandó tanfolyamok széles körű hálózatának kiépítése. A beszámolási időszakban több mint kétszázezren végezték el ezeket a tanfolyamokat. A gazdasági vezetők és szakemberek számára továbbképző főiskolákat, károkat és tanfolyamokat létesítettek. Nemrég kezdte meg működését a népgazdaság irányításával foglalkozó főiskola, ahol iparunk vezető káderei, beleértve a minisztereket, fogják gyarapítani ismereteiket. Soha eddig nem folyt még nálunk ilyen mérvű, az emberek ilyen széles körére kiterjedő továbbképzés.

A tanulás legfőbb módszere azonban természetesen az önálló munka volt és marad. Kádereinknek kivétel nélkül állandóan tanulniuk kell, emelniük kell eszmei-elméleti színvonalukat, el kell sajátítaniuk a tudo-

mány és a gyakorlati munka legjobb vívmányait, nehogy elmaradjanak az élettől.

Kádereink az új társadalom felépítéséért vívott harc minden szakaszában a helyzet magaslatán álltak, rászolgáltak a bizalomra. Szilárd meggyőződésünk, hogy a jövőben is helyesen és következetesen megvalósítják majd a párt politikáját, odaadóan szolgálni fogják népünket.

3. A PÁRT ESZMEI-ELMÉLETI TEVÉKENYSÉGE. A KOMMUNISTÁK MARXISTA-LENINISTA KÉPZÉSE

Pártunk a tudományos kommunizmus pártja. Pártunk, amelyet tántoríthatatlanul a marxista-leninista tudomány, korunk élenjáró forradalmi tudománya vezérel, mindent elkövet e tudomány továbbfejlesztése érdekében. A társadalmi élet jelenségeinek, fő tendenciáinak elméleti megvilágítása lehetővé teszi a párt számára, hogy előre lássa a társadalmi folyamatok menetét, kidolgozza a helyes politikai irányvonalat, elkerülje a hibákat és a szubjektivista megoldásokat.

Pártunk és népünk forradalmi harcának, a szocializmus és a kommunizmus építésének sokrétű tapasztalatai, a világforradalmi folyamat problémái, a nemzetközi kapcsolatok jelenlegi szakaszának sajátosságai – mindezek kifejeződtek a Központi Bizottság plénumainak határozataiban, az októberi forradalom 50. évfordulójának, Lenin születése 100. évfordulójának szentelt pártdokumentumokban. Ezek a dokumentumok a párt elméleti munkájának fejlődését tükrözik, a Központi Bizottság, párt- és tudományos kádereink kollektív munkájának eredményei. Jelentős elméleti munkát végeztünk a kommunista és munkáspártok 1969-ben megtartott nemzetközi tanácskozásával kapcsolatban, valamint a nemzetközi kommunista mozgalom életének olyan kiemelkedő eseményeivel összefüggésben, mint Marx és Engels születésének 150. évfordulója, valamint a párizsi kommün 100. évfordulója.

A beszámolási időszakban olyan alapvető jelentőségű művek jelentek meg, amelyek teljesebben tárják fel Leninnek mint a nagy forradalom vezérének, teoretikusának, a munkásosztály pártja megteremtőjének, a világ első szocialista állama megalapítójának szerepét.

A leninizmus mint örökké élő, fejlődő tudomány, a párt eszmei

életének középpontja, egész forradalmi átalakító tevékenységének alapja volt és marad. Lenin eszmei örökségéhez fordulva, a párt azt tartja legfontosabb feladatának, hogy a lenini gondolkodás, a lenini módszertan alapján megtalálja a kommunista építés időszerű problémáinak megoldását.

Az elmúlt években nagymértékben konkretizáltuk a kommunizmus anyagi-műszaki bázisa megteremtésének útjait. A párt elképzeléseit a tervezés és az igazgatás korszerű módszereinek, a népgazdasági hatékonyság növelésének kidolgozására, az anyagi és az erkölcsi ösztönzők tökéletesítésére irányítottuk. Fontos elméleti jelentőségű volt az, hogy a párt kidolgozta agrárpolitikájának alapvető kérdéseit a jelenlegi szakaszra vonatkozólag.

Nagy figyelmet szenteltünk a kommunista párt vezető szerepéről szóló tanítások továbbfejlesztésének. Általánosan ismert tény, hogy ez egyike a forradalmi mozgalom, az új társadalom építése alapvető kérdéseinek. Ma ez kulcskérdéssé vált abban a harcban, amely a marxisták-leninisták és a revizionizmus különféle válfajainak képviselői között folyik. Az SZKP elvi álláspontjának, a pártról szóló marxista-leninista tanítás tisztaságáért vívott engesztelhetetlen harcának nemzetközi jelentősége volt, mert – mint a testvérpártok hangsúlyozzák – ez segíti a kommunistáknak és a dolgozók millióinak helyes tájékozódását.

A párt nagy jelentőséget tulajdonított államunk története helyes, objektív ismertetésének. Éles, igazságos bírálatban részesültek egyes olyan kíséretetek, hogy nem pártos, nem osztálypozícióból értékeljék a szovjet nép történelmi útját, lebecsüljék szocialista vívmányainak jelentőségét. A párt ugyanakkor rámutatott azoknak a dogmatikus felfogásoknak a tarthatatlanságára, amelyek figyelmen kívül hagyják az utóbbi években társadalmunk életében végbement nagy pozitív változásokat.

Az elmúlt évek tapasztalatai meggyőzően bizonyították, hogy a személyi kultusz, valamint a szubjektivisták hibák következményeinek leküzdése kedvezően hatott az ország általános politikai és mindenekelőtt ideológiai helyzetére. Hűek voltunk és maradunk a marxizmus-leninizmus alapvető elveihez, és elvi kérdésekben soha semmilyen engedményt nem teszünk.

Az SZKP más, hatalmon levő kommunista pártokkal együtt foly-

tatta a szocialista világrendszer fejlesztésével összefüggő elvi kérdések kidolgozását. Egymás tapasztalatainak tanulmányozása és általánosítása lehetővé tette, hogy a szocialista építés általános törvényszerűségeinek jellemzőit pontosabban meghatározzuk, és a már felépített szocializmus alapvető vonásait teljesebben feltárjuk. Különös figyelmet fordítottunk a gazdasági integráció elveinek és a testvéri országok és pártok együttműködése során felmerült más kérdéseknek a kidolgozására.

A párt elméleti munkájában fontos helyet foglalt el a jelenkori kapitalizmus új fejlődési jelenségeinek, a világszocializmus által a Föld nem szocialista részeinek fejlődésére gyakorolt hatás módjainak és formáinak elemzése, a kapitalista gazdaságban – többek között a tudományos-technikai forradalom hatására – végbemenő új folyamatok tanulmányozása.

Az elméleti munka közös internacionalista és forradalmi kötelességünk fontos része. A kapitalizmus és a szocializmus erőinek a világ küzdőterén folyó párharca, valamint a különböző revizionistáknak a forradalmi tanítás kilúgozására, a szocialista és a kommunista építés gyakorlatának eltorzítására tett kísérletei azt követelik tőlünk, hogy továbbra is fokozott figyelmet fordítsunk az elméleti problémákra, az elmélet alkotó fejlesztésére. Kárt okoz az ügynek, ha a régi formulákat ismételtetjük ott, ahol azok már idejüket múlták, ha képtelenek vagyunk vagy nem akarjuk új módon megközelíteni az új problémákat. Az ilyesmi további lehetőségeket teremt arra, hogy a marxizmus-leninizmus látszatát öltő revizionista hamisításokat terjesszék. Az elméletünk és gyakorlatunk ellen intézett burzsoá és revizionista támadások bírálatának meggyőző erejét nagymértékben fokozza, ha ez a bírálat a társadalomtudományok, a marxista-leninista elmélet tevékeny és alkotó fejlesztésére támaszkodik.

Mint látjuk, nem keveset tettünk. A Központi Bizottság azonban mégsem tartja azt, hogy az elméleti munka területén nálunk minden kielégítő. Számos problémát még csak körvonalaztunk, ezek alapos feldolgozásra várnak. A pártnak még nagyobb figyelmet kell majd fordítania az elmélet fejlesztésére, emelnie kell a tudományos intézetek munkájának színvonalát, törekednie kell arra, hogy a társadalomtudományok szoros kapcsolatban legyenek a párt- és az állami

munka gyakorlataival, a kommunista építés konkrét feladatainak megoldásával.

A párt igen fontosnak tartja azt, hogy a kommunisták állhatatosan sajátítsák el a marxizmus-leninizmus elméletét, a társadalmi fejlődés törvényeinek ismeretét, magabiztosan tudjanak eligazodni az élet új jelenségeiben, helyesen tudják azokat értékelni, és reális gyakorlati következtetéseket vonjanak le belőlük. A kommunisták eszmei edzettsége elengedhetetlen feltétele annak, hogy fokozódjék pártunk harc-képessége.

A pártszervezetek a XXIII. kongresszust követően nagy munkát végeztek a marxista-leninista képzés megjavítása érdekében. Mint tudják, kialakult nálunk a pártoktatás jól felépített rendszere, amely három fokozatból: alap-, közép- és felső fokozatból áll. Ez biztosítja a folyamatosságot a párt elméletének, történetének és politikájának tanulmányozásában, és lehetővé teszi, hogy a pártbizottságok az oktatás megszervezésekor figyelembe vegyék a kommunisták képzettségét és érdeklődését. Intézkedések történtek a gazdasági képzés fokozására; ennek a jelenlegi körülmények között nagy jelentősége van.

Első ízben állítottunk össze és adtunk ki nagy példányszámban tankönyveket és olvasókönyveket a pártoktatás minden fokozata számára. A pártoktatás keretében most több mint 16 millió ember tanul, s a propagandisták milliós serege vesz részt benne.

Megjegyzendő emellett, hogy egyes pártbizottságok nem szentelnek kellő figyelmet ennek a kérdésnek. Még sok az olyan kommunista, aki lebecsüli a marxista-leninista oktatás jelentőségét, nem emeli saját eszmei-elméleti színvonalát, s a pártszervezetek nem támasztanak velük szemben kellő követelményeket.

A kommunisták marxista-leninista képzése roppant nagy ügy, nemcsak méretei, hanem mindenekelőtt eszmei-politikai jelentősége miatt. Az a feladatunk, hogy a jövőben is javítsuk ezt a munkát, szorosabban összekapcsoljuk a politikai tananyagot a kommunizmus építésének konkrét feladataival, elérjük, hogy a pártoktatás jobban hasson minden egyes párttag öntudatának és aktivitásának növekedésére. Új követelményeket kell támasztani a propagandistákkal szemben is, különleges figyelmet kell fordítani kiválogatásukra és képzésükre.

Láttuk tehát, hogy a XXIII. kongresszus óta eltelt években pár-

tunk sorai eszmei, politikai és szervezeti szempontból tovább tömörültek, a kommunisták aktivitása fokozódott, s a párt és a tömegek közötti kapcsolat tovább szilárdult.

A párt és az egész szovjet nép érdekeinek egysége legyőzhetetlen erőt ad társadalmunknak, képessé teszi bármely nehézség leküzdésére. A párt és valamennyi dolgozó megbonthatatlan egysége – ez az, ami lehetővé teszi számunkra, hogy magabiztosan haladjunk előre, megoldjuk a legbonyolultabb feladatokat is. Pártunk mindennél többre becsüli, drága kincsként őrzi a dolgozók bizalmát. A nagy Lenin azt az útmutatást adta nekünk, hogy minden lehetséges módon szilárdítsuk hatalmas pártunkat, mélyítsük kapcsolatait a néppel, a tömegekkel. És mi hűek leszünk a lenini útmutatáshoz!

*

Küldött elvtársak!

A Központi Bizottság beszámolt önöknek az elmúlt öt évben végzett munka eredményeiről, a párt jövőbeni fő feladatairól, országunk fejlődésének távlatairól.

Lenin annak idején nemegyszer hangsúlyozta, hogy a pártkongresszusok egyik legfontosabb feladata a gyakorlat összes értékes és tanulságos tapasztalatainak összegezése, továbbá a fogyatékoságok megbírálása, kiküszöbölésük útjának feltárása. Nem kétséges, hogy a kongresszus küldöttei elvszerű tárgyilagossággal, a párttal és a néppel szembeni magas fokú felelősségük tudatában vitatják meg a Központi Bizottság beszámoló jelentését, ahogyan ez pártunkban már szokásos.

Terveink reális számításokon, az ország szükségleteinek, erőforrásainak és lehetőségeinek számbavételén alapulnak. Az új ötéves terv irányelvtervezetének megvitatása azt bizonyította, hogy a párt és az egész nép lelkesen helyesli és támogatja ezeket az irányelveket. Terveink végrehajtása valamennyiünk munkájától, szervezettségünk-től és fegyelmezettségünk-től, hozzáértésünk-től és állhatatosságunk-tól függ. Pártunknak és minden egyes szervezetének fő feladata: mozgósítani a tömegeket a kitűzött feladatok teljesítésére, még szo-

rosabban tömöríteni egész népünket a kommunista építés lenini platformján.

Lehetőségeink kimeríthetetlenek. Az ország gazdasági ereje még sohasem volt ilyen hatalmas. Új magaslatokra emelkedett a szovjet tudomány és kultúra. Népünk erkölcsi-politikai egysége megbont-hatatlan. Egy sorban haladunk szocialista barátainkkal és szövetségeseinkkel. Tovább szilárdul harci szövetségünk az egész világ forradalmi erőivel.

Bizonyosak vagyunk abban, hogy elérünk mindent, amire törek-szünk, sikerrel megoldjuk a magunk elé tűzött feladatokat. Ennek a hitünknek a záloga – miként a múltban, úgy most is – a szovjet nép alkotó génusza, önfeláldozása s az, hogy népünk felzárkózik a lenini úton tántoríthatatlanul előrehaladó kommunista párt zászlaja alatt.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja, Lenin pártja, egész népünk harci élcsapata!

Éljen és szilárduljon a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövet-sége, a békének és a népek barátságának bátyája!

Szilárduljon és törjön előre győzelemről győzelemre a forradalmi erők hatalmas szövetsége: a szocialista világrendszer, a nemzetközi munkásmozgalom, a nemzeti és társadalmi felszabadulásukért küzdő népek szövetsége!

Emeljük magasra Marx, Engels és Lenin halhatatlan és legyőz-hetetlen tanításának zászlaját! Éljen a kommunizmus!

Dicsőség a nagy szovjet népnek, a kommunizmus építőjének!

KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLÓJA

ELŐADÓ: G. F. SZIZOV

Eltársak!

Kongresszusaink mindenkor mély nyomot hagynak pártunk és népünk történetében, nagyszerűen tanúsítják a marxizmus-leninizmus forradalmi elméletének és gyakorlatának legyőzhetetlen erejét.

A hazánk egész népét átfogó politikai és munkalendület, amelynek jegyében a kongresszusra való felkészülés folyt, a legjobb tanúsága annak, mennyire közel állnak a párt eszméi és tettei a szovjet emberek létérdekeihez és törekvéseihez, s mennyire megfelelnek ezeknek.

Pártunk úgy érkezett el XXIV. kongresszusához, hogy hatalmasabb és összeforrottabb, egységében erősebb, a tömegek között végzett szervező és ideológiai munka tapasztalataival gazdagabb, mint volt bármikor. A XXIII. kongresszus óta eltelt időszak a párt számára az aktív forradalmi átalakító tevékenység időszaka, a kommunista eszmények valóra váltásáért vívott harc fontos szakasza volt.

Nagy figyelemmel és a pártunk iránti büszkeség érzésével hallgattuk Brezsnyev elvtársnak, a Központi Bizottság főtitkárának a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának munkájáról szóló előadói beszédét. A beszámoló mélyreható, lenini módon kimerítő elemzését adta a jelenlegi nemzetközi helyzetnek és az ország belső életének, kijelölte a távlatokat és kitűzte a párt konkrét feladatait a kommunizmus nagy ügyéért vívott harcban.

Valamennyien nagy elégedettséggel állapítjuk meg, hogy a XXIII. pártkongresszusnak a nyolcadik ötéves terv alapvető feladataira

vonatkozó irányelveit a legfontosabb gazdasági és szociális mutatók tekintetében sikeresen teljesítettük. Az élet igazolta a párt gazdaságpolitikájának helyességét és előrelátó voltát, valamint a Központi Bizottság által ennek megvalósítása érdekében tett gyakorlati intézkedéseinek a hatékonyságát.

Pártunk egész sokoldalú tevékenységét a beszámolási időszakban az élet által felvetett feladatok alkotó, tudományos, valóban lenini megközelítése hatotta át. A pártszervezetek munkastílusát a két kongresszus közötti időszakban a kommunista építés időszakos problémáinak megvitatása terén a rendszeresség és a szervezettség, a határozatok kidolgozásában és meghozatalában a kollektív módszer, valamint a dolgozó tömegek tapasztalatainak gondos figyelembevétele jellemezte.

A XXIII. kongresszus után a párt- és gazdasági káderek munkájához olyan feltételek jöttek létre, amelyek biztosítják irántuk a megbecsülést és a figyelmes magatartást, minden munkatárs szakmai kezdeményezésének és politikai aktivitásának széles körű ösztönzését. A párt Központi Bizottsága ugyanakkor fokozta a káderekkel szembeni igényességet, feltárta és megszüntette a párt- és állami szervek munkájának fogyatékoságait.

A párt, az SZKP Központi Bizottsága szilárd, következetes orientációja a vezetés lenini elveinek, a párt- és az állami élet normáinak feltétlen tiszteletben tartására igen fontos szerepet játszott a pártnak és a népnek a XXIII. kongresszus utáni időszakot jellemző óriási eredményeiben.

Szocialista hazánkban újabb nagyszerű fellendülés tapasztalható. A szovjet nép a béke feltételei közepette dolgozik, alkot és épít. Növekszik munka- és politikai aktivitása, erősödtek a párt és a tömegek közti kapcsolatok. Szilárdabbá vált a munkásosztály és a parasztság megbonthatatlan szövetsége, a Szovjetunió népeinek barátsága.

Mindez pártunk lenini Központi Bizottságának nagy érdeme. Annak a valóban kollektív vezetésnek az érdeme, amely biztosítja minden kérdésnek magas elvi szinten, az egész párt életével és tevékenységével, a szovjet nép életével és munkájával szoros kapcsolatban történő megoldását.

A pártélet normáinak szigorú tiszteletben tartása, a pártvezetés stílusának tökéletesítése, a párton belüli demokrácia további kibon-

takoztatása elősegítette, hogy növekedjék a revíziós bizottságoknak – a Központi Revíziós Bizottságnak, valamint a helyi pártszervezetek revíziós bizottságainak – a munkában tanúsított aktivitása is.

Amikor jóváhagyás végett a kongresszus elé terjesztjük az SZKP Központi Revíziós Bizottságának beszámolóját, szükségesnek látjuk, hogy jelentsük a kongresszusnak: a Központi Revíziós Bizottság minden tagja tevékenyen részt vett a bizottság, valamint az SZKP központi bizottsági plénumainak munkájában, a párt XXIII. kongresszusa és Központi Bizottsága határozatainak valóra váltásában.

A párt szervezeti szabályzata értelmében a Központi Revíziós Bizottság rendszeresen ellenőrizte az SZKP Központi Bizottságának apparátusában az ügyintézés gyorsaságát és helyességét.

Engedjék meg, hogy jelentsem a kongresszusnak: a párt Központi Bizottságának apparátusa pontosan és egybehangoltan, nagy operativitással végzi munkáját. A beszámolási időszakban javult a párt-határozatok teljesítésének ellenőrzése, konkrétabbá vált a helyi pártszervezeteknek a párt-, a gazdasági és kulturális építés kérdéseinek megoldásához nyújtott gyakorlati segítség.

A Központi Revíziós Bizottság a legnagyobb figyelmet munkájában a párt pénzügyi gazdálkodására vonatkozó kérdésekre, a pártköltségvetés teljesítésére, a párteszközök helyes és takarékos felhasználására fordította.

A pártköltségvetés bevételi részét évről évre túlteljesítették, s ez a beszámolási időszakban 39,4%-kal növekedett. A párt fő pénzforrását a párttagsági díjak alkotják. Ezek a pártköltségvetés összes bevételeinek kétharmad részét teszik ki. A tagsági díjból származó bevételek évről évre növekednek, s ez teljes összhangban áll a párttagság számának növekedésével.

Az, hogy a kommunisták rendszeren és kellő időben fizetik tagsági díjukat, nem csupán pénzügyi kérdés. A kommunisták fegyelme, mint ismeretes, a pártélet összes elemi normáinak, az SZKP szervezeti szabályzatában rögzített kötelezettségeknek tiszteletben tartásával kezdődik. A tagsági díj befizetése a kommunista egyik legfőbb kötelezettsége.

A párt Központi Bizottsága, a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai, a tartományi és a területi pártbizottságok rendszeresen megvizsgálják a tagsági díjak befizetésének

eredményeit, s a városi, a kerületi pártbizottságok és revíziós bizottságok rendszeresen ellenőrzik bevételezésük és számontartásuk helyességét a pártalapszervezetekben. A beszámolók adatai szerint 1968-ban a revíziós bizottságok az összes pártalapszervezetek 70 %-át, 1969-ben 72 %-át, 1970-ben pedig 74 %-át ellenőrizték.

A párt tagjai és tagjelöltjei szigorúan betartják a tagsági díjak befizetésének megállapított rendjét. Egyes alapszervezetekben azonban még ma is vannak olyan kommunisták, akik megszegik ezt a rendet, nem fizetik be kellő időben a tagsági díjat és három, sőt több hónapig is adósak maradnak, az alapszervezetek titkárai pedig a szervezeti szabályzat megszegésével átveszik a tagsági díjat az ilyen kommunistáktól anélkül, hogy a pártbizottság vezetősége vagy a taggyűlés megtárgyalná a dolgot. Ilyen esetek előfordultak a Moldáviai SZSZK, Krasznodar és Habarovszk tartomány, Kirov terület alapszervezeteiben.

Egyes kommunisták a tagsági díjak befizetésekor nem veszik figyelembe a különféle prémiumokat, irodalmi honoráriumokat és más mellékkereseteket, valamint pénzjutalmakat, vagyis a tagsági díjat nem a teljes jövedelmük után fizetik be. Az ellenőrzés megállapította, hogy 1970-ben Gorkij terület pártalapszervezeteiben ez a hiány összesen 90 000 rubelra, Jaroszlavl területen 48 000 rubelra, Krím területen 35 000 rubelra rúgott. A tagsági díjak hiányos befizetését állapítottuk meg Lvov, Irkutszk, Tyumen terület és több más terület alapszervezeteiben is.

Az említett hibák azzal magyarázhatók, hogy sok kommunista nem ismeri kellőképpen az SZKP Központi Bizottságának a tagsági díjakra vonatkozó utasításait, s a pártbizottsági vezetőségek, az alapszervezeti, a városi és kerületi pártbizottságok nem elég igényesek a fegyelmezetlen kommunistákkal szemben.

Az ellenőrzések során megállapítottuk, hogy egyes alapszervezeti párttitkárok késedelmesen fizetik be a takarékpénztárakba a kommunistáktól beszedett tagsági díjakat, s a takarékpénztárak nem utalják át kellő időben a hozzájuk beérkezett tagsági díjakat a területi, a tartományi pártbizottságok, a szövetséges köztársaságok kommunista pártjai központi bizottságainak folyószámlájára, s ez megmutatkozik a pártköltségvetés bevételi részének teljesítésében.

A pártfegyelem komoly megsértésének kell tekintenünk egyes párt-

tagoknak és tagjelölteknek a tagsági könyvek és tagjelölt-igazolványok megőrzése terén mutatkozó hanyagságát; ezek elvesztése 1970-ben a legnagyobb számban az altaji, a baskíriai, a litvániai, a harkovi és más pártszervezetekben fordult elő.

A Központi Revíziós Bizottság az előző pártkongresszuson felhívta a pártszervezetek figyelmét a tagdíjfizetések megállapított rendjének említett megszegésére, valamint a pártdokumentumoknak a kommunisták által való elvesztésére. Ám ezeket a hibákat a mai napig sem sikerült teljesen kiküszöbölni.

A tagdíjbevételek után következő második bevételi tételt a pártkiadók nyereségéből eszközölt befizetések teszik ki. A beszámolási időszakban a kiadói tevékenységből származó bevételek 43,7%-kal növekedtek.

A pártnak jelenleg az olyan központi kiadók mellett, mint a Pravda és a Politizdat, 78 köztársasági, tartományi és területi kiadója van.

1970-ben a pártkiadók 274 újságot adtak ki számonként 67 millió példányban, 226 folyóiratot számonként 69,4 millió példányban. Az utóbbi években jelentősen megnövekedett a párt központi napilapjának, a „Pravda”-nak, valamint az SZKP Központi Bizottsága „Szelszkaja Zsizny” c. napilapjának, továbbá a „Kommunizist”, a „Partyijnaja Zsizny” c. folyóiratoknak és más pártkiadványoknak a példányszáma. A beszámolási időszakban a napilapok példányszáma például a következőképpen emelkedett: a „Pravda”-é 6,4 millióról 9 millióra, a „Szelszkaja Zsizny”-é 5,3 millióról 6,6 millióra, a „Kommunizist” c. folyóiraté 704 000-ről 820 000-re.

A pártkiadványok példányszámának növekedése mindenekelőtt arról tanúskodik, hogy növekszik népünk politikai aktivitása, szellemi és kulturális igénye, s hogy sajtónk a szovjet emberek legszélesebb körében nagy megbecsülésnek és tekintélynek örvend.

A párt Központi Bizottsága nagy figyelmet tanúsít a pártkiadók munkája, termelési bázisuk bővítése és tökéletesítése iránt. Az utóbbi években a területi, a tartományi és a köztársasági központokban nagy arányokban létesítenek és rekonstruálnak nyomdákat. A beszámolási időszakban 16 nagy újságépülettömb és nyomdaüzem épült a pártkiadók részére, többek között: Kijevben, Novoszibirszkben, Szarátovban, Szverdlovszkban, Tulában, Taskentben.

A két kongresszus közötti időszakban több városban helyeztek

működésbe olyan állomásokat, amelyek hírközlő csatornákon vesznek át újsághasábokat.

Az elkövetkező ötéves időszakban a pártkiadók felhalmozásaiból előirányoztuk új nyomdák és üzemi épületek építését és építésének befejezését több területi, tartományi és köztársasági központban, valamint a „Pravda” új moszkvai székháza építésének befejezését.

Minden kiadóban és nyomdában bevezettük a tervezés és a gazdasági ösztönzés új feltételeit, ami érezhetően növelte munkájuk hatékonyságát.

Mindamellettt egyes kiadók és nyomdák nem tartják be az új kapacitások üzembe helyezésének határidejét. Előfordul, hogy megszegik a pénzügyi fegyelmet, hogy állnak a gépek, hogy normán felüli nyersanyag- és anyagkészletekkel rendelkeznek. Nem tartják be a lapok és folyóiratok megjelenési határidejét és ez késlelteti az olvasókhoz való eljutásukat hazánkban és külföldön egyaránt.

A pártkiadóknak gyorsabban kell kiküszöbölniük a hibákat, biztosítaniuk kell a termelési és pénzügyi tervek teljesítését és a bevételekből járó összegeknek a párt költségvetésbe való befizetését.

A Központi Revíziós Bizottság úgy véli, hogy a pártnak a kiadói tevékenységből származó bevételei a központi, a köztársasági, a tartományi és a területi lapok példányszámának további növelésével fokozhatók. A szovjet emberek azon jogos kívánságát, hogy legyenek napilapjai és folyóiratai, teljesen ki kell elégíteni. A Szovjetunió cellulóz- és papíripari minisztériumának hatékony intézkedéseket kell tennie a papírgyártás növelésére.

A párt költségvetés kiadási részének kérdésére térve, a Központi Revíziós Bizottság jelenti, hogy a pártbevételek növekedése lehetővé tette az SZKP Központi Bizottsága és a helyi pártszervek által fogantatott összes intézkedés zavartalan finanszírozásának biztosítását.

A párt pénzügyi gazdálkodása, mint ismeretes, egységes központi költségvetésre épül. A párt egészét tekintve, a költségvetés úgy készül, hogy a bevételek meghaladják a kiadásokat. Örömmel jelentjük a kongresszusnak, hogy a párt saját eszközeiből teljesen biztosítjuk a párt szervező munkájának, a propagandának, a pártapparátus fenntartásának költségeit, hivatali és lakóépületek építését, a gazdasági és más szükségleteket.

A párt Központi Bizottsága nagy figyelmet fordít azokra a kérdésekre, amelyek a vezető pártkáderek képzésére és továbbképzésére vonatkoznak, és kiutalja az ezekre a célokra szükséges összegeket. A beszámolási időszakban az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Társadalomtudományi Akadémia, a Pártfőiskola, a levelező pártfőiskola, a köztársasági és területközi felsőfokú pártiskolák és a szovjet-pártiskolák több mint 33 000 főt képeztek ki – ebből több mint 15 000 főt az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Társadalomtudományi Akadémia és Pártfőiskola.

Ez alatt az idő alatt a szövetséges köztársaságok kommunista pártjai központi bizottságainak, a tartományi pártbizottságoknak és területi pártbizottságoknak titkárai és osztályvezetői, a köztársasági, a tartományi és a területi napilapok szerkesztői, a járási, városi és kerületi pártbizottságok titkárai és más pártmunkások külön tanfolyamokon továbbképzésben részesültek. A továbbképzésben – amint ezt Brezsnyev elvtárs már mondotta – kb. 200 000 fő vett részt.

Jelentős összegeket fordítottunk a pártpropagandára, ezen belül a pártoktatási központok és tanszékek, a marxizmus-leninizmus egyetemek fenntartására, előadásokat szerveztünk és sok más intézkedést foganatosítottunk. A beszámolási időszakban az említett egyetemeken kb. 500 000-en végeztek.

Erősödött a propaganda anyagi bázisa. Tömeges példányszámban jelenik meg a pedagógiai-módszertani szakirodalom, amelynek példányszáma öt év alatt elérte az 50 milliót.

A Központi Revíziós Bizottság szükségesnek látja, hogy jelentse a kongresszusnak: az eszközök felhasználása a párt Központi Bizottságában, valamint a helyi pártszervezetekben is, gazdaságosan és célszerűen, a költségvetési előirányzatoknak megfelelően történik.

Egyes városi és kerületi pártbizottságok azonban megszegték a pénzügyi fegyelmet, s a megengedettnél nagyobb összeget használtak fel főként az olyan rovatokban, mint az irodai, posta- és táviratköltségek, kiküldetések és gazdasági kiadások.

A grúz köztársasági pártszervezeteknek egyes kerületi és városi bizottságai például 1969-ben 7000 rubellal, 1970-ben 23 000 rubellal lépték túl a költségvetést. Ugyancsak túllépték a költségvetést az említett célokra 1970-ben több kalugai, dagesztáni és rosztovi pártszervezetben is.

A szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai, a tartományi és a területi pártbizottságok fordítsanak minél nagyobb figyelmet a pénzügyi-gazdasági tevékenységben még meglevő fogyatékokra, s tegyék meg a szükséges intézkedéseket kiküszöbölésük végett.

A beszámolási időszakban az SZKP Központi Revíziós Bizottsága ellenőrizte a dolgozóktól a párt Központi Bizottságához, a Központi Bizottság lapjainak és folyóiratainak szerkesztőségéhez beérkezett levelek, nyilatkozatok és panaszok kezelését és elintézését. Hadd mondjuk meg, hogy az utóbbi években a Központi Bizottság-hoz beérkező levelek jellege jelentősen megváltozott, a személyes jellegű panaszok mellett a levelekben mind gyakrabban vetnek fel nagy társadalmi jelentőségű kérdéseket. Ezekben megnyilvánul a szovjet emberek nagyobb politikai érettsége, a közös ügy sikeréért érzett felelőssége, a gazdaságunk, kultúránk gyors fejlesztésében, a pártunk bel- és külpolitikájának megvalósításában való mélységes érdekeltsége. A kommunisták és a pártonkívüliek kezdeményezésének fejlődését kedvezően befolyásolta a XXIII. pártkongresszus útmutatásainak teljesítése, amelyek szerint javítani kell a dolgozók politikai tájékoztatását, fokozni kell a vezető kádereknek a lakosság körében végzett politikai munkában való személyes részvételét.

Az SZKP Központi Revíziós Bizottsága ellenőrizte, hogyan folyik a dolgozók leveleinek és panaszainak feldolgozása a párt Központi Bizottsága osztályainak többségében, valamint a „Pravda”-nak és az SZKP Központi Bizottsága több folyóiratának szerkesztőségében. Az ellenőrzés arról tanúskodott, hogy a beszámolási időszakban a levelek feldolgozása jelentősen javult. Ezt nagymértékben elősegítette az SZKP Központi Bizottságának „A dolgozók levelei kezelésének és a dolgozók fogadása megszervezésének megjavításáról” szóló határozata.

A dolgozók leveleivel kapcsolatos munka pontosabbá, operatívabbá, szakszerűbbé lett.

Rendszerre vált, hogy az SZKP Központi Bizottságának politikai bizottsága és titkársága számára tájékoztató feljegyzéseket készítenek a dolgozók leveleiben fölvetett legjellemzőbb kérdésekről.

1966–1970-ben jelentős számú bejelentést és javaslatot tárgyalt meg a Központi Bizottság titkársága, egyes kérdéseket pedig a Köz-

ponti Bizottság megbízásából a Szovjetunió Minisztertanácsa, és ezekre vonatkozólag döntéseket hoztak.

A Központi Revíziós Bizottság annak ellenőrzésén kívül, hogy miként kezelik a dolgozók leveleit és panaszait az SZKP Központi Bizottságának osztályain, jelentős munkát végez a saját címére érkező levelekkel és panaszokkal kapcsolatban is.

A beszámolási időszakban a bizottság címére kb. 7000 levél, panasz és javaslat érkezett. Minden beérkező anyagot gondosan tanulmányozunk, és minden esetben megtesszük a megfelelő intézkedéseket, hogy elősegítsük a bennük felvetett kérdések vizsgálatát és megoldását.

A köztársasági, a tartományi és a területi pártszervezetek revíziós bizottságai szintén figyelemmel kísérik a levelek és panaszok kezelését és elintézését.

Az ellenőrzés adatai szerint azonban e nagy és fontos ügyben még ma is akadnak fogyatékoságok. Előfordul, hogy nem tartják be a levelek, panaszok és javaslatok elintézésének határidejét, formálisan kezelik ezeket, s a levelekkel és nyilatkozatokkal kapcsolatban hozott határozatokat nem mindig hajtják végre következetesen.

Az utóbbi években a soraiban 14 millió tagnál és tagjelőlnél többet számláló párt növekedésével kapcsolatban megnövekedett a párt költségvetés, s ezzel együtt a helyi pártszervezetek pénzügyi munkája is. Megnövekedtek a revíziós bizottságok feladatai.

Meg kell mondanom, hogy a revíziós bizottságok mint a párt választott szervei fontos munkát végeznek a párt pénzeszközei felhasználásának ellenőrzésében. A revíziós bizottságok többsége jól megbirkózik a rá háruló feladatokkal: erről tanúskodnak a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusain, a tartományi és a területi pártterkezeteken előterjesztett beszámoló jelentéseik.

A beszámolási időszakban végrehajtottak néhány olyan szervezeti intézkedést, amely a revíziós bizottságok tevékenységének aktivizálását, munkájuk gyakorlati segítését célozza.

Az SZKP Központi Bizottságának határozata alapján a Központi Revíziós Bizottság tapasztalatcserét folytat több testvéri marxista-leninista párt revíziós bizottságával.

Az élet meggyőzően tanúsítja, hogy ezeket a kölcsönösen hasznos kapcsolatokat továbbra is fenn kell tartani, hasznosítva mindazt az

értékeset, amit barátaink gyakorlata kialakított, s egyúttal átadva nekik a mi tapasztalatunkat.

Az új ötéves tervre vonatkozó irányelvtervezetnek, e fontos politikai dokumentumnak a kongresszus előtti megvitatása megmutatta a párt megbonthatatlan összeforrottságát, a nagy lenini zászlóhoz való hűségét, valamint azt, hogy az egész szovjet nép jól megérti a kommunista építés feladatait. A párt és a nép gondolatainak, vágyainak és törekvéseinek egysége záloga annak, hogy újabb sikereket érünk el a gazdaság, a tudomány, a technika és a kultúra fejlesztésében, záloga annak, hogy végleges győzelmet aratunk az új társadalmi rend építésében, amelynek neve: kommunizmus.

Semmi kétség nem lehet a tekintetben, hogy a párt XXIV. kongresszusának határozatai az egész nép körében a legszélesebb támogatásra találnak. E határozatokat mint harci programot fogadja a munkásosztály, a kolhozparaszság, az értelmiség, minden szovjet ember. Lenin zászlaja alatt, a kommunisták nagy pártjának vezetésével megvalósítjuk a kongresszus határozatait.

Küldött elvtársak!

Lenini pártunk XXIV. kongresszusa óriási történelmi jelentőségű esemény. Országunk dolgozóinak, az egész világközvéleménynek tekintete ráirányul. A kongresszus összegezi a párt és a szovjet nép által az eltelt időszakban végzett gigászi munka eredményeit, meghatározza a kommunista építés soron következő szakaszának feladatait.

Tegnap igen nagy figyelemmel és mélységes elégedettséggel hallgattuk meg pártunk Központi Bizottságának beszámolóját, amelyet Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára mondott el. A beszámoló világosan és meggyőzően tárta fel népünk nagyszerű sikereit, a nemzetközi helyzetnek és hazánk belső életének marxista-leninista elemzését adta, feltárta társadalmunk fejlődésének törvényszerűségeit és távlatait, általánosította a kommunizmus építése elméletének és gyakorlatának elvi kérdéseit.

A párt XXIII. kongresszusa óta öt esztendő telt el. Ez az öt esztendő nagy és fontos események időszaka volt országunk belső életében és a nemzetközi porondon egyaránt. Az SZKP Központi Bizottsága szilárdan és tántoríthatatlanul valósította meg a lenini általános irányvonalat, s meg tudott birkózni a pártra és a szovjet népre háruló óriási feladatokkal. A XXIII. kongresszus és az SZKP Központi Bizottságának ezt követő plénumai által kidolgozott politikai irányvonal nagy életerőről tanúskodott, és kedvező hatást gyakorolt

hazánk életének minden területére. A beszámolási időszakot államunk gazdasági erejének és véderejének további növekedése, a tudomány és a kultúra újabb fellendülése, a népjólét növekedése, a dolgozók politikai és munkaaktivitásának emelkedése jellemzi. Még jobban megszilárdult a munkásosztály és a kolhozparasztság szövetsége, országunk népeinek barátsága, az összes dolgozók még szorosabban felzárkóztak a kommunista párt és Központi Bizottsága köré.

A párt alkotó tevékenysége az eltelt időszakban bonyolult nemzetközi helyzetben folyt. Az imperializmus ismételten megkísérelte, hogy próbára tegye külpolitikai pozícióink szilárdságát, felforgató tevékenységhez és közvetlen agresszióhoz folyamodott a világ különböző térségeiben. E feltételek közepette a Központi Bizottság mindenkor megtalálta a helyes döntéseket, elvszerűleg és szilárdan állt a szocializmus érdekeinek és a nemzetközi felszabadítás erőinek őrhelyén.

Az SZKP Központi Bizottsága külpolitikai irányvonalának kidolgozásakor népünk és a világ dolgozói léteérdekeihez igazodik. A leninizmus történelmi tapasztalatai alapján, rendületlenül követve a proletár internacionalizmus elveit, a párt következetesen munkálkodik a szocialista közösség országainak tömörítésén, a kommunista és munkáspártokkal való testvéri szolidaritás erősítésén, velük együtt harcol a nemzetközi kommunista mozgalom általános irányvonalának megvalósításáért. A Szovjetunió az imperializmus, az agresszió és a háború ellen, a népek békéjéért és szabadságáért vívott harc élvonalában áll.

A helyes bel- és külpolitika, a marxizmus-leninizmushoz való megingathatatlan hűség, a nép jólétéről való állandó gondoskodás megszerezte pártunknak a dolgozók vezetője és vezére nagy tekintélyét. A párt politikáját egész népünk osztatlanul támogatja. Ez világosan kifejeződik a tömegek hatalmas politikai és munkalendületében, a párt politikájának mint saját ügyüknek megvalósításáért vívott önfeláldozó harcában.

A nagy Lenin alapította és nevelte pártunkat, amely a harc és a győzelmek nagy útját tette meg. Az utóbbi évek folyamán még jobban megnövekedett a szovjet társadalom életében betöltött vezető és irányító szerepe. Hatalmas és tömör egységben, a néppel való szoros összefonódásban, alkotó erőinek teljében, a szervező és ideológiai munka óriási tapasztalatainak teljes fegyverzetében érkezett el kongresszusához. A pártban a hozzáértés és a magabiztosság jó légköre

alakult ki. A káderek, a pártaktíva iránt nagy bizalom nyilvánul meg, létrejönnek az elengedhetetlen feltételek a kezdeményezéshez és a munkához. Ugyanakkor a káderek a felelősségnek és a rájuk bízott ügygel kapcsolatos igényességnek szellemében nevelődnek. Ez biztosítja minden pártszervezet termékeny munkáját, s ez Központi Bizottságunknak, az SZKP KB politikai bizottságának érdeme.

A kommunista párt nem csupán nagyszerű eredményekkel érkezett el kongresszusához, hanem a népgazdaság további fejlesztésének, a nép életszínvonala emelésének részletes programjával is; ezt a programot a Központi Bizottság beszámolója és az új ötéves terv irányelvtervezete ismerteti.

Pártunk vívmányai, a szovjet nép világtörténelmi győzelmei világosan demonstrálják a marxizmus-leninizmus diadalát. A párt, a párt valamennyi osztaga által végzett óriási politikai és szervező tevékenységnek, az SZKP Központi Bizottsága, a KB politikai bizottsága helyes politikai irányvonalának eredménye ez. Központi Bizottságunk munkáját a tudományos munkamódszer, a társadalmi fejlődés problémáinak mélyreható tanulmányozása, a pártélet lenini normáinak tiszteletben tartása, a kommunisták és a párton kívüli tömegek alkotó munkássága által létrehozott minden újnak állhatatos kutatása és meghonosítása jellemzi. Pártunk és Központi Bizottsága vezetése alatt a szovjet nép magabiztosan halad a kommunizmus győzelme felé.

A moszkvai pártszervezetnek több mint 900 000 párttagot képviselő küldöttsége a főváros kommunistáinak és valamennyi dolgozójának gondolatait és érzéseit kifejezve javasolja, hogy a kongresszus teljes egészében hagyja jóvá az SZKP Központi Bizottságának politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét.

A moszkvai kommunisták, valamint az egész párt számára az eltelt öt esztendő a kommunista építés feladatainak teljesítéséért folytatott alkotó munka és harc időszaka volt. A moszkvai városi pártszervezet pártunk tevékeny és harcos osztaga, az SZKP Központi Bizottságának biztos támasza. Nagy munkát végzett, hogy mozgósítsa a dolgozókat a gazdaság, a tudomány és a kultúra fejlesztési terveinek teljesítésére. A kongresszus előtt megtartott beszámoló- és vezetőségválasztó taggyűlések, valamint küldötttertekezletek megmutatták a városi pártszervezet nagy politikai aktivitását, sorainak tömör egységét, az SZKP Központi Bizottsága körüli szoros felzárkózását.

A főváros kommunistái állandóan érzik azt a segítséget és támogatást, amelyet a párt Központi Bizottsága a moszkvai pártszervezetnek a város dolgozóira háruló feladatok teljesítéséhez nyújt. Ez a segítség és támogatás újabb feladatok végrehajtására ösztönzi a kommunistákat és az összes moszkvaiakat. A moszkvai dolgozók méltóképpen kiveszik részüket az ország gazdaságának fejlesztéséből, lelkesen végzik munkájukat, s a leningrádiakkal, valamint más városok dolgozóival együtt, magasra emelték a szocialista munkaverseny népi zászlaját az ötéves terv határidő előtti teljesítéséért, a termelés hatékonyságának növeléséért, a technikai haladásért, a most folyó pártkongresszus méltó fogadásáért. A szocialista verseny lelke, vezető ereje a mi hősie munkásosztályunk, amely nagyfokú öntudatról, a munkához való kommunista viszonyról tesz tanúbizonyságot.

A tömegek politikai és munkalendületét a Moszkva gazdaságának fejlesztésében elért nagy sikerek jelzik. A város ipara határidő előtt teljesítette az ötéves tervet. Több milliárd rubel értékű terméket állítottak elő az ötéves tervben megszabottakon felül. A termelés évi átlagos növekedési üteme az előző ötéves tervidőszakhoz képest másfélszeresére, a munka termelékenysége 1,8-szeresére emelkedett. Növekedett a termelés hatékonysága is. Határidő előtt fejeztük be az ötéves tervet a közlekedésben, az építkezésben és a városgazdálkodásban. Sikeresen teljesítettük a kongresszus tiszteletére vállalt szocialista kötelezettségeket.

A főváros pártszervezetei megfelelően értékelték ezeket a sikereket, s most a megoldatlan problémákra, további fejlődésünk távlataira fordítják figyelmüket. Egyes moszkvai üzemekben még lassú a termelés növekedésének üteme, nem használják ki kellőképpen a berendezést, lassan vezetik be az új kapacitásokat, nem kielégítő a gazdasági munka színvonala.

A kommunista építés jelenlegi szakasza, gazdaságunk fejlesztésének megnövekedett méretei megkívánják, hogy nagyobb figyelmet fordítsunk a gazdasági problémákra. A beszámoló kimerítő teljességgel jelöli meg a feladatokat a gazdaságpolitika területén, s meghatározza megvalósításuk útját. Ez elsősorban a társadalmi termelés hatékonyságának fokozása – az összes tartalékok teljesebb kihasználása és a tudományos-technikai haladás alapján.

Moszkva számára, ahol az új ipari építkezés korlátozott, nincs ele-

gendő munkaerő-tartalék, a termelés fejlesztésének fő útja: a műszaki színvonal emelése. Ebben az irányban nem csekély munkát végzünk. Az utóbbi öt év alatt 21 üzemet komplex módon gépesítettünk és automatizáltunk, több mint 1800 automata és folyamatos gépsort, sok új, nagy termelékenységgű berendezést helyeztünk működésbe, hatékony technológiai folyamatokat sajátítottunk el.

A városi szervezetek a minisztériumokkal együtt a legközelebbi 7–10 esztendőre szóló távlati terveket dolgoztak ki Moszkva csaknem valamennyi iparági vállalatának felújítására és új műszaki felszereléssel való ellátására. E tervek megvalósítása nyomán a termelés volumene a munkáslétszám növelése nélkül 2–3-szorosára emelkedik. Kidolgoztuk továbbá a gépgyártásban általánosan használt gyártmányok termelése szakosításának és egybehangolásának össze-sített tervét. Ennek teljesítése lehetővé teszi, hogy jelentősen növeljük a termékek gyártását és növeljük a munka termelékenységét.

A technikai haladás elválaszthatatlanul összekapcsolódik a tudomány további fejlődésével is. Moszkvában nagy tudományos erők összpontosulnak. Tudósaink eredményei közismertek. A tudományos-technikai forradalom feltételei közepette azonban szükség van arra, hogy még tovább emeljük a tudományos intézetek munkájának hatékonyságát.

A gazdaságfejlesztés egyik kulcsproblémája az irányítás tökéletesítése. Nagy jelentősége van olyan nagy termelőegyesülések létesítésének, amelyek technológiailag kapcsolatban vannak egymással. Több mint 40 ilyen egyesülést hoztunk létre. Hatalmas termelőegyesülés például a Lihacsov autógyár a Moszkvában és a szomszédos területeken levő fiókvállalataival együtt. A szakosítás és a kooperálás az erők és az erőforrások ésszerű elosztása alapján az ötéves tervidőszakban a gyárban az eszközarányos nyereség 10%-kal növekedett, a gépkocsik termelése 52%-kal emelkedett. A termelésnek az irányítás tökéletesítése révén történő növelése lehetőségeit azonban nem mindig használják ki.

A moszkvai pártszervezet legfontosabb feladatát abban látja, hogy meggyorsítsa az ipar és a közlekedés felújítását, emelje a műszaki színvonalat és javítsa a termékek minőségét, minden lehető módon növelje a munka termelékenységét, fejlessze a tudományt, tökéletesítse az irányítást és a tervezést, és ezen az alapon növelje az ipari termelés

hatékonyágát és fejlődési ütemét. Teljesítenünk kell az SZKP Központi Bizottsága által kitűzött azon feladatot, hogy a moszkvai ipar főként azokban az ágazatokban fejlődjék, amelyek magas kvalifikációjú munka alkalmazását igénylik; ilyen: a precíziós gépek gyártása, a műszer- és szerszámgépgyártás, az elektronikai és rádióipar, valamint azok az iparágak, amelyek kiváló minőségű közszükségleti cikkeket állítanak elő.

A szovjet emberek jól tudják, hogy a kommunista párt legfőbb gondja a nép jóléte. A dolgozók jólétének emelését szolgáló új, nagyvonalú intézkedések, amelyekről a beszámoló szólt, nagy elégedettséggel és mély hálával töltik el az egész szovjet népet.

Brezsnyev elvtárs előadói beszédében nagy melegséggel és szeretettel beszélt Moszkváról, amely kedves minden szovjet ember szívének mint nagy szocialista hazánk jelképe. Az a feladatunk, hogy Moszkvát kommunista mintavárossá tegyük. A párt és a kormány sokat tesz evégett. Moszkvát évről évre jobban közművesítik. Sikeresen folynak a főváros felújítási munkálatai. Az ötéves tervidőszakban hatalmas munkát végeztünk a lakás-, a kulturális és közmű-, valamint az ipari építkezés területén. Körülbelül 26 millió négyzetméter területű lakóházat építettünk, egyedi épületeket emeltünk, új főútvonalakat, új földalatti vasútvonalakat építettünk.

Az utóbbi évek folyamán jelentős változások történtek az építkezésben. Emelkedett a munkák iparosítási színvonala és javult a minősége. Az ipari módszerekkel történő lakásépítés új rendszere honosodik meg, amely a típusalkatrészek és konstrukciók egységes katalógusán alapszik, és ez lehetővé teszi, hogy olyan épületeket emeljünk, amelyek változatosak a lakásbeosztás és a tervezési megoldások, az architektúra és a szintek tekintetében. Moszkva új általános fejlesztési terve nagy távlatokat jelöl ki a legközelebbi húsz esztendőre. Nagyarányú munkálatokat irányoz elő a felújításban, hogy a város tervezése minél jobb, architektúrája tökéletes, közművesítése magas színvonalú és a lakosság egészségügyi-higiéniai életfeltételei mellett az egész városgazdálkodás szervezése minél jobb legyen.

Az elmondottakból látható, hogy Moszkva fejlődési távlatai igen nagyok. A városi pártszervezet, a főváros dolgozói mindent megtesznek avégett, hogy Moszkva még szebb, még jobban közművesített, nagy korszakunkhoz méltó város legyen.

Az SZKP Központi Bizottsága nagy figyelmet fordít a pártszervező munka tökéletesítésével összefüggő kérdésekre, a pártszervezetek szerepének növelésére a gazdasági és kulturális építés feladatainak megoldásában. A Központi Bizottságnak a legutóbbi évek folyamán e kérdésekről hozott határozatai nagy és kedvező hatással voltak a pártszervezetek tevékenységére. A párt szervező munkája további tökéletesítését elő fogják segíteni azok a módosítások, amelyeket a beszámoló az SZKP szervezeti szabályzatában javasol, és amelyeket teljes mértékben támogatunk.

Az SZKP XXIII. kongresszusa utáni időszakot a párt ideológiai munkájának jelentős fokozódása jellemzi. Ez a munka óriási befolyással van társadalmunk fejlődésére, elősegíti a dolgozók öntudatának növekedését, a kommunista építés ütemének meggyorsítását.

Az ideológiai munka megingathatatlan alapja a marxizmus-leninizmus. Pártunk, az SZKP Központi Bizottsága szakadatlanul fejleszti a marxista-leninista elméletet, általánosítja a hazánkban folyó kommunista építésnek és a világfejlődésnek a tapasztalatait. A marxista-leninista tanítást jelentősen gyarapították az SZKP Központi Bizottsága plénumainak határozatai, az SZKP Központi Bizottságának a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójával és Lenin születésének 100. évfordulójával kapcsolatos dokumentumai, Brezsnyev elvtársnak e nagy dátumokkor elhangzott beszédei, a kommunista és munkáspártok 1969. évi nemzetközi tanácskozásán mondott beszéde.

A marxista-leninista elmélet alkotó fejlesztésének és a kommunista építés gyakorlatával való szerves egyesítésének szemléletes tanúbizonysága az SZKP Központi Bizottságának a párt jelenlegi kongresszusa elé terjesztett beszámolója.

A moszkvai pártszervezet a XXIII. pártkongresszusnak, az SZKP Központi Bizottsága plénumai határozatait teljesítve, fokozta a kommunisták és az összes dolgozók eszmei-politikai nevelése terén végzett munkáját. A párt- és a komszomoloktatás rendszerében, a tömegpropaganda különböző formáiban több mint 2 millió ember vesz részt. Propaganda- és politikai tömegmunkát végez 400 000 propagandista, előadó, agitátor, politikai tájékoztató munkatárs. Jelentősen bővült a káderek közgazdasági oktatása. Emelkedett a marxizmus-

leninizmus, a társadalomtudományok oktatási színvonala a főiskolákon és az iskolákban.

Ámde amikor elismerjük az ideológiai munka eredményeit, világosan látjuk fogyatékoságait is. Előfordulnak még olyan esetek, hogy felületesen, leegyszerűsítve, a gyakorlattal való kapcsolat, korunk időszerű problémáival való összefüggése nélkül foglalkoznak az elmélettel. A pártszervezeteknek sokat kell még tenniük a dolgozók kommunista nevelésének javítása, a munkafegyelem, a szervezettség és tudatosság fokozása, a szocialista tulajdon gondos kezelésére való nevelés terén.

Az ideológiai munka megjavítása szempontjából nagy jelentősége van a társadalomtudományok további fejlesztésének. A főváros tudósai sokat tettek ebben az irányban. Ugyanakkor egyes ideológiai profilú főiskolák munkája még elmarad a mai követelményektől. A tudósok feladata, hogy fokozzák a kommunista építés jelenlegi és jövőendő szakaszaival, a szocialista termelési viszonyok fejlesztésével, a társadalmi termelés hatékonyságának növelésével összefüggő elméleti kérdések kidolgozását.

Az ideológiai munka rendszerében nagy szerep illeti meg az irodalmat és a művészetet. Moszkvában az alkotó értelmiség nagy osztaga tevékenykedik, s jelentősen kiveszi részét a szovjet kultúra fejlesztéséből, a szovjet emberek kommunista neveléséből. Növekedett az alkotó kollektívák pártszervezeteinek harcossága és aktivitása.

Mégis kevés még az olyan tehetséges, magas eszmei szintű mű, amely a párt és a nép alkotó tevékenységét ábrázolja, s feltárja a szovjet ember szellemi gazdagságát és erejét. Akadnak eszmeileg éretlen, művészi szempontból gyöngye könyvek, színdarabok, filmek. Minden lehető módon emelni kell az irodalmi és művészeti alkotások eszmei színvonalát, következetesen meg kell valósítani a pártosság és a népiség elveit a művészeti alkotásban.

A jelenlegi nemzetközi helyzetet a szocializmus és a kapitalizmus közötti ideológiai harc erős kiéleződése jellemzi. Az imperialista propaganda egész hatalmas apparátusa azt célozza, hogy gyöngítse a szocialista országok, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységét, belülről ássa alá a szocialista társadalmat, a szovjet emberek, kiváltképpen pedig az ifjúság tudatába beplántálja a burzsoá ideoló-

giát és erkölcsöt. Emellett a burzsoá propaganda nem riad vissza semmiféle eszköztől, provokációkhoz, politikai diverziókhoz és csalásokhoz folyamodik.

„Fáradhatatlanul harcolnunk kell minden burzsoá ideológia ellen” – hangsúlyozta Lenin. Az imperialista propaganda fondorlatainak határozott leleplezése, a marxista-leninista elmélet elveitől való elhajlással szemben, a burzsoá nézetekkel, a jobboldali és a „baloldali” revizionizmus bármiféle megnyilatkozásával szemben tanúsított kérelhetetlen magatartás jelenleg különösen nagy jelentőségre tett szert.

A moszkvai városi pártszervezet a párt jelenlegi kongresszusának határozataival, a beszámoló eszméivel és megállapításaival felfegyverkezve állhatatosan törekedni fog arra, hogy javítsa az ideológiai munkát, fokozza a kommunista tudatosságot, még jobban meggyökerettesse az erkölcsi elveket és az erkölcsi szilárdságot a szovjet emberekben, a kommunizmus építőiben.

Pártunk a beszámolási időszakban kimagasló sikereket ért el a gazdasági és kulturális építés valamennyi szakaszán. A párt és Központi Bizottsága magabiztosan vezeti a szovjet népet a lenini úton, sikeresen oldja meg a kommunista építés feladatait.

Pártunk egész tevékenysége a nép érdekeit szolgálja. A pártnak a beszámolóban és az új ötéves terv irányelvtervezetében ismertetett tervei közelállnak minden szovjet emberhez, érthetők minden szovjet ember számára. E tervek önfeláldozó munkára, új, nagy tettekre serkentik őket.

Engedjék meg, hogy biztosítsam a párt kongresszusát: Moszkva kommunistái minden erejüket latba vetik annak érdekében, hogy teljesítsék az SZKP XXIV. kongresszusának határozatait és az új ötéves terv feladatait. A lenini Központi Bizottság köré szorosan tömörülő moszkvai pártszervezet fáradhatatlanul harcol a kommunizmus újabb győzelmeiért.

Küldött elvtársak!

Az SZKP XXIII. kongresszusa óta eltelt öt esztendő tele volt kimagasló eseményekkel a párt és a nép életében: ezek az évek a megfeszített alkotó munka éveit voltak. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy mi, a kongresszus küldöttei, valamennyien, akik e teremben tartózkodunk, mélységesen hatása alatt vagyunk az SZKP Központi Bizottsága beszámolójának, amelyet Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára mondott el.

A beszámoló sokoldalú marxista-leninista elemzését adta a végzett munkának, feltárta a kommunizmus építése útján való további előrehaladás távlatait. Az SZKP Központi Bizottsága óriási politikai szervező munkát végzett az SZKP XXIII. kongresszusán hozott határozatok teljesítéséért, hozzáértően összpontosította pártunk valamennyi osztagának, az összes dolgozóknak erőfeszítéseit a gazdasági és kulturális építés döntő szakaszain. Megnövekedett a kommunista párt vezető és irányító szerepe. A párt lenini politikája szocialista társadalmunk további fejlődésének létfontosságú alapja.

Minden vívmányunk és győzelmünk annak az eredménye, hogy tovább szilárdult a szovjet társadalom eszmei politikai egysége, a munkásosztály és a kolhozparaszság szövetsége, soknemzetiségű hazánk – a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége – népeinek testvéri barátsága.

Az SZKP Központi Bizottságának helyes, tudományosan megal-

pozott realista politikája volt az alapja egész munkánkknak, segített bennünket a különböző vidékeken abban, hogy újabb és újabb sikereket érjünk el a gazdaság, a tudomány és a kultúra fejlesztésében, a dolgozók jólétének emelésében.

A szovjet termelésben nagy fajsúlya van Ukrajnának. Nincs az iparnak olyan ágazata, amely ne gyakorolna lényeges hatást az össz-szövetségi termelés további növelésére és az ország szükségleteinek kielégítésére. Az Ukrán Kommunista Párt Központi Bizottsága, tudatában lévén annak, milyen felelősséggel tartozik a pártnak és az országnak, a köztársaság párt-, szovjet- és gazdasági szerveivel együtt arra összpontosította figyelmét, hogy minden lehetőséget mozgósítson az állami tervek teljesítése és túlteljesítése, a termelési kapacitások és a beruházások hatékonyabb kihasználása végett. Nagy munka folyik a termelés komplex gépesítése és automatizálása, a tudományos vívmányok, a haladó technológia és a tudományos munkaszervezés meghonosítása terén. Megkezdjük több mint 4000 új gép, mechanizmus, műszer, berendezés és anyag sorozatgyártását.

Az automatizált irányításnak rendkívül nagy jelentősége van. Az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa feladatként tűzte ki, hogy a legközelebbi időszakban létrehozzuk az ország népgazdaságának összállami automatizált irányítási rendszerét. Nyilvánvaló, tapasztalatszerzés végett az automatizált irányítási rendszer megteremtésére irányuló munkát olyan szövetséges köztársaságban célszerű elkezdeni, ahol megvannak ehhez a tudományos szakemberek, s e téren már bizonyos sikereket könyvelhettünk el.

Ukrajnában 1350 vállalat és szervezet tartozik termelőegyesülésekbe. A gazdálkodásnak ez a formája beválik. A termelés szakosítása és egybehangolása, a belső lehetőségek kihasználása lehetővé tették, hogy az ötéves tervidőszakban például a könnyűipari egyesülések vállalataiban 82,6%-kal növeljük a termelést és 50%-kal emeljük a munka termelékenységét.

Folyik az üzemek felújítása és korszerűsítése. A termelés intenzifikálása révén az ipari termékek gyártása az ötéves tervidőszakban 7 milliárd rubel értékkel növekedett. Az alaptermelés és a segédüzemek és szolgáltatások fejlesztésében mutatkozó aránytalanságoknak csupán a részleges megszüntetése is lehetővé tette, hogy a kohóipar-

ban az évi nyersvastermelést 5,3 millió tonnával, az acélét 5 millió tonnával, a kész hengerelt áruét 2,1 millió tonnával növeljük. Az öt-éves tervidőszakban az acél- és nyersvastermelés 26–27%-kal, az acélcsőgyártás 54%-kal emelkedett. Jelentékenyen javult a fém minősége, növekedett az ötvözött és gyengén ötvözött acélok, a kész szelvények gyártása.

Tovább fejlődött a színesfémkohászat. Növekedett az alumínium, a higany, az ólom, a titán, a magnézium, a félvezető anyagok és a keményfémek gyártása.

A köztársasági kohóiparban mindamellett sok még a megoldatlan kérdés, különösképpen a haladó technológia bevezetése, a munkaigényes folyamatok gépesítése, az elavult berendezés pótlása tekintetében. Az új öt éves tervben mindezeket a problémákat meg kell oldanunk.

Jelentős változások történtek a szénbányászatban. A fejtési munkahelyeken, ahol rakodásra van szükség, a szénnek több mint felét nagy termelékenységű, keskeny befogású kombájnnal termeljük. A mechanikus ácsolattal ellátott frontfejtések száma ötszörösére emelkedett. Több mint 29 millió tonna szenet hoztak felszínre terven felül. Az egész növekedést a munkatermelékenység növelésével értük el, emellett csökkent a dolgozók létszáma, ahogyan azt az SZKP XXIII. kongresszusának irányelvei megszabták. Ez a mi dicső bányászaink nagyszerű munkagyőzelme!

Hadd mondjuk meg, hogy a szénbányászatban a kapacitások növekedése az utóbbi évek folyamán nagyon alacsony ütemben történt. Az utóbbi öt év folyamán a Donyec-medencében csupán két új bánya építése kezdődött meg. Jelentősen csökkent a működő bányák mérete, valamint felújítása is. Egyesek azt próbálják bizonygatni, hogy a fűtőanyag-mérlegben a gáz és az olaj fajsúlya megnövekszik, s ezért kevesebb gondot kell fordítani a szénbányászat fejlesztésére. Véleményünk szerint ez helytelen. A népgazdaság fűtőanyag-szükséglete állandóan növekszik. Ez megköveteli, hogy az olaj- és gázipar fejlesztése mellett fejlesszük a szénbányászatot is, különösképpen a donyeci szénmedencében.

A pártszervezetek nagy figyelmet fordítanak a gépgyártásra. Az öt éves tervidőszakban ennek termelése 1,8-szeresével növekedett, ezen belül a gépkocsigyártás csaknem kétszeresére, a mezőgazdasági

gépeké 1,7-szeresére, az automatizálási készülékeké és eszközöké 2,5-szeresére emelkedett. A gépgyártásban és a fémmegmunkálásban a munka termelékenysége 41%-kal emelkedett. Gyors ütemben fejlődött az elektronikai és rádióipar.

A gépgyártás, az elektronikai és rádióipar technikai színvonala, szakembereinek kiváló képzettsége lehetővé teszi a legbonyolultabb gépek és készülékek elkészítését, amelyek nem maradnak el a legjobb hazai és világszínvonal mögött.

Ukrajna dolgozói becsülettel teljesítették szocialista vállalásaikat, határidő előtt befejezték az ötéves tervet. Az ipari termelés teljes volumene az előirányzott 47% helyett 49,7%-kal növekedett. A munkatermelékenység 28%-kal emelkedett.

Hogy kellőképpen értékelhessük a munkásosztály, s az ipar, az építőipar és a közlekedés valamennyi dolgozója hősi erőfeszítéseit, néhány összesítő adatot kell felsorolnom. Ukrajnában az ötéves tervidőszakban több mint egymilliárd tonna szenet, 250 milliárd köbméter gázt, 591 milliárd kilowattóra villamos energiát termeltünk, 220 millió tonna acélt, 685 000 traktort és 485 000 gépkocsit gyártottunk, több mint 47 millió tonna ásványi műtrágyát állítottunk elő, s több mint 250 új nagy ipari vállalatot helyeztünk üzembe.

Az ötéves tervidőszakban így növekedett a szövetséges köztársaságok egyikének, Szovjet Ukrajnának gazdasági és ipari ereje.

Az új ötéves terv az Ukrán Kommunista Párt, a köztársaság dolgozói elé felelősségteljes feladatokat tűz ki. Az ipari termelés volumenét 38–41%-kal kell növelnünk. A beruházások 80 milliárd rubelra rúgnak majd, ezen belül a mezőgazdaságban 21,7 milliárd rubel lesz a beruházások összege.

Tudatában vagyunk az új ötéves tervben megszabott feladatok sikeres teljesítéséért ránk háruló felelősségnek. E célnak rendeljük alá egész munkánkat.

A Központi Bizottság nagy figyelmet szentel beszámolójában a mezőgazdaságnak. Ez érthető is, mert az ország gazdaságának fejlesztésében, a nép jólétének emelésében különösen fontos szerep jut e népgazdasági ágnek. Az SZKP Központi Bizottsága 1970 júliusi plénumának határozatai a mezőgazdaság további és határozott fellendítésének harci programját alkotják. E programot még tovább

kell fejlesztenünk, még jobban kell dolgoznunk és feltétlenül teljesítenünk kell az új ötéves tervben.

A falusi pártszervezetek jelentősen javítottak munkájukon, harcolnak a kulturált földművelésért, a tudományos vívmányoknak és az élenjáró tapasztalatoknak a termelésben való meghonosításáért. A mezőgazdaságba kb. 14 milliárd rubelt ruháztunk be. Ez másfélszer annyi, mint a megelőző ötéves tervidőszakban volt. Az össztermés évi átlagos volumene 16,6 %-kal emelkedett. A szemes termények átlagos termés hozama az ötéves tervidőszakban hektáronként csaknem 4 mázsával emelkedett és 21,4 mázsára rúgott. Az olyan területeken, mint Krim terület, Herszon terület, Odessza terület, a termés hozam 6–8 mázsával növekedett. A köztársaságban tavaly az összes szemes terményekből hektáronként 23,4 mázsát, búzából 26 mázsát takarítottak be.

Az ötéves tervidőszakban a szemes termények teljes hozama elérte a 167 millió tonnát. Az államnak 54,7 millió tonna szemes terményt adtunk el, ezen belül terven felül 4,2 millió tonnát. Cukorrépából eladtunk 214,2 millió tonnát, és ebből 27 millió tonna cukrot állítottak elő. A napraforgó begyűjtése 1,4-szeresre növekedett és kb. 10 millió tonnára rúgott.

A párt- és szovjetszervek nagy munkát végeztek a talajjavítás érdekében. A köztársaságban már kb. egymillió hektárnyi öntözött és 1,3 millió hektárnyi lecsapolt föld van. Sok kolhoz és szovhoz a déli aszályos körzetek öntözött földjein 50, sőt ennél több mázsza búzát, 60 mázsza rizst termel hektáronként és nagy a takarmánynövények termés hozama is.

Bizonyos sikereket elértünk az állattenyésztés fellendítésében is. Száz hektárnyi termőföldön a gazdaságok valamennyi kategóriáját tekintve tavaly 98 mázsza húst (élősúlyban) és 441 mázsza tejet termeltek. Az ötéves tervidőszakban 12,4 millió tonna húst adtak el az államnak, ezen belül terven felül 2,2 millió tonnát, tejből 49,4 millió tonnát, s ebből terven felül 6,5 millió tonnát.

A takarmány problémáját úgy oldjuk meg, hogy növeljük a takarmánynövények, kiváltképpen a kukorica termés hozamát, ésszerűbben használjuk fel a szemes takarmányokat. A köztársaságban az államiak mellett kolhozközi vegyestakarmány-gyárak épülnek. Már felépült 59, s a legközelebbi 2–3 esztendőben számuk 300-ra

emelkedik. Hogy megoldjuk a kellő mennyiségű, teljes értékű vegyes takarmány nyerésének problémáját, növelnünk kell az élesztők, a fehérje adalékanyagok, a premixek termelését, fejlesztenünk kell a mikrobiológiai ipart. Itt szükségünk van az Állami Tervbizottság és az össz-szövetségi minisztériumok segítségére.

Az Ukrán Kommunista Párt nemrég lezajlott XXIV. kongresszusa megállapította, hogy a mezőgazdasági termékek termelésének színvonala a köztársaságban nem kielégítő. Sok kolhozban és szovhozban még nem eléggé használják ki a meglevő tartalékokat s lehetőségeket. Egyes mutatók, különösképpen a szemes termények termelése tekintetében, nem értük el azokat az eredményeket, amelyeket az SZKP XXIII. kongresszusának irányelvei megszabtak. Nyíltan meg kell mondanunk, hogy a mezőgazdaság fejlődési ütemét kedvezőtlenül befolyásolta az, hogy nem használtuk fel teljesen az előírányzott beruházásokat, technikát, trágyát és más anyagi-műszaki eszközöket.

Brezsnyev elvtárs az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában meggyőzően megmutatta, mit tettünk és mit akarunk tenni a szovjet nép életszínvonalának további emeléséért. Az ismertetett program világosan igazolja pártunk politikájának helyességét; pártunk hű legfőbb kötelességéhez, a dolgozó nép szolgálatához.

Az ötéves terv éveiben Ukrajnában a nemzeti jövedelem az előirányzott 36% helyett 39%-kal növekedett. Az egy főre számított reáljövedelem 32%-kal emelkedett. Javult a lakosság élelmiszerrel és iparcikkkel való ellátása. A kiskereskedelmi áruforgalom 49%-kal növekedett. Bővült és erősödött a szolgáltatások szférája. A szolgáltatások realizálásának volumene 2,4-szeresére, ezen belül faluhelyen 3,5-szeresére emelkedett.

Ukrajna városaiban és falvaiban 2 millió lakás épült. Mintegy 9 millió ember kapott új lakást vagy javította meg lakásviszonyait; ez a köztársaság lakosságának csaknem egyötöd része. Nagy munka folyik a városok és a falvak beépítésében és közművesítésében. Ezek új építészeti együttesekkel, terekkel, parkokkal, zöldövezetekkel gyarapodtak. Ám az építés terén mégis vannak fogyatékok. Építészaink, tervezőink, no meg az Állami Építésügyi Bizottság nem küzdötték meg le a sablont a tervezésben és az egyhangúságot a lakótömbök építésében. Gyakran nem számolnak hatalmas országunk

természeti-éghajlati viszonyaival, nem használják fel teljesen a hazai építészetnek és a világ építészetének legjobb mintaképeit.

Az új vállalatok, kulturális és szolgáltató épületek, lakóházak, terek, sugárutak legyenek alkalmasak a munkára, a lakásra, a pihenésre, díszítsék a városokat, a falvakat, legyenek hősi korszakunk méltó emlékművei.

Az ukrán tudósok jelentősen hozzájárulnak a hazai tudomány fejlesztéséhez. Az utóbbi öt esztendő folyamán csaknem 13 000 tudományos-kutató témát dolgoztak ki, s ezek megvalósításának gazdasági hatása több milliárd rubelra értékelhető.

Az Ukrán Kommunista Párt Központi Bizottsága, területi, városi bizottságai, kerületi bizottságai, pártalapszervezetei a beszámolási időszakban sokat tettek az ideológiai munka megjavításáért, a tömegekre gyakorolt befolyás növeléséért. Egymillió-kétszázezer kommunista dolgozik mint propagandista, agitátor, politikai tájékoztató. Nap mint nap a tömegek közé viszik a marxizmus-leninizmus nagyszerű eszméit, a lángoló bolsevik igazságot.

Az eszmei-nevelő munka jelenleg céltudatosabban, a gazdasági és kulturális építés konkrét feladataival szoros összhangban folyik, jobban számol az emberek érdekeivel és igényeivel. Kommunista eszmeiségünk, a nagy szervezettség, a politikai éberség az alapja mindazon győzelmeknek, amelyeket a munkásosztály, a kolhoz-paraszság és a népi értelmiség a munkában és a harcban aratott.

Az imperializmus ideológusai főként a szovjetellenességre, a kommunistaellenességre spekulálnak. Ezeken a hadállásokon fognak össze most a reakció összes sötét erői – az agresszív amerikai imperializmustól és az arcátlan cionizmustól a fehérgárdista, a burzsoánacionalista maradványokig, a különböző színezetű árulókig és opportunistákig. Ezek megkísérlik befeketíteni országunkat, eszményeinket, nagyszerű célunkat, aláásni a szovjet emberek eszmei meggyőződését. De ez nem fog nekik sikerülni. A szovjet emberek eszmei szilárdsága megingathatatlan.

A kommunista világnézet kialakításának fontos eszköze az irodalom és a művészet. Alkotó értelmiségünk helyes marxista-leninista álláspontot foglal el. Sok művészi alkotás vált a nép szellemi kincsévé. Ám nem nyugodhatunk bele az irodalmi és képzőművészeti téren mutatkozó eszmei homály és szürkesség egyes jelenségeibe. Amint azt

helyesen mondotta Brezsnyev elvtárs előadói beszédében, fejlesztenünk és fokoznunk kell az alkotó kádereknek a néppel szemben állampolgári és hivatásbeli kötelességükért érzett felelősségét. Az író és a színész szava, a festőművész ecsetje, a szobrász vésője éles kard, amelynek védelmeznie kell a szocialista ország, a nép érdekeit és megsemmisítő csapásokat kell mérnie a burzsoá ideológiára, osztály-ellenségeinkre!

Az Ukrán Kommunista Párt szervező és politikai munkájával biztosította az SZKP XXIII. kongresszusán kitűzött politikai és gazdasági feladat végrehajtását. A párton belüli élet tartalmasabbá, liktetőbbé vált. Fokozódott a kommunisták tevékenysége és a párt-szervezeteknek a termelés és a közélet minden területére gyakorolt befolyása, bővültek a tömegekkel való kapcsolataik.

Az Ukrán Kommunista Pártban mennyiségi és minőségi változások mentek végbe. Az utóbbi öt esztendő alatt 406 000-en léptek tagjai sorába, ezek közül 204 000 munkás és 74 000 kolhozparaszt, ami csaknem 69%-ot tesz ki. A népgazdaságban foglalkoztatott valamennyi kommunista számából 75,6% közvetlenül az anyagi termelés szférájában dolgozik. Több mint egymillió a kommunista mérnökök, agronómusok, tanítók, orvosok és más szakemberek száma.

Emelkedett a területi, városi és kerületi pártbizottságok munkájának színvonala. Nagy munkát végeznek, hogy a kommunistákat a párt politikájának gyakorlati megvalósításáért érzett nagy felelősség szellemében neveljék; úgy óvják a párt sorainak tekintélyét és tisztaságát, mint a szemük fényét. Különösen nagy gondot fordítanak a pártalapszervezetek szervezeti és politikai erősítésére. A párt- és kormányhatározatok végrehajtása ellenőrzésének állandó javítása, a párt szervezeti szabályzatának tiszteletben tartása még jobban erősítette a párt- és állami fegyelmet.

A párt nagy tervei hatalmas energiát hoznak létre a népben. Ez nagyszerűen kifejeződött abban az egész népet magával ragadó szocialista versenyben, amely az SZKP XXIV. kongresszusának tiszteletére, az új ötéves terv feladatainak sikeres teljesítéséért kibontakozott.

Az ukrainai ipari üzemek határidő előtt befejezték az első negyedév tervének teljesítését a termékek realizálása és a legfontosabb ter-

mékfajták többségének gyártása tekintetében. Sok terméket állítottak elő terven felül. A kolhozok és szovhozok megkezdték és sikeresen folytatják a tavaszi kultúrák vetését, az ősziék ápolását. Határidő előtt teljesítették az államnak való hús- és tejleadás első negyedévi tervét.

Szép hazánk évről évre hatalmasabb. A szovjet nép új eredményeinek örülnek barátaink. Nagyszerű eredményeire felfigyel az egész világ. Magabiztosan tekintünk a jövő elé. A szovjet embereknek nagy pártjuk van, Lenin pártja, amely a marxizmus-leninizmus leggyőzhetetlen tanításával van felvértezve.

Pártunk ereje egységében, a tömegekkel való megbonthatatlan kapcsolatában van. Az SZKP XXIV. kongresszusának az Ukrán Kommunista Pártot képviselő 873 küldötte, akik kétmillió-ötszáz-ezer ukrán kommunista akaratát fejezik ki, melegen és egyhangúlag támogatják pártunk általános irányvonalát, teljes egészében helyeslik a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának politikai és gyakorlati tevékenységét.

Elvtársak!

Az SZKP XXIV. kongresszusa fontos lapot nyit pártunk és a szovjet állam történetében, új, igen jelentős szakasz kezdetét jelzi a kommunizmusért vívott harcban. Brezsnyev elvtársnak, pártunk Központi Bizottsága főtitkárának előadói beszéde világosan és meggyőzően megmutatja, milyen óriási vívmányokat ért el a szovjet nép a párt vezetésével, pontosan és világosan kijelöli a szovjet társadalom további gazdasági és társadalmi fejlődésének fő irányait.

A Központi Bizottság beszámolóját a mélyreható tudományos elemzés jellemzi; a beszámoló fontos elvi, elméleti általánosításokat és gyakorlati következtetéseket tartalmaz belső életünk és a nemzetközi élet fő problémáival, valamint a pártunk és más országok testvéri pártjainak kölcsönös kapcsolataira vonatkozó kérdésekkel összefüggésben. Újabb nagy hozzájárulás ez a beszámoló a marxizmus-leninizmushoz, pártunkat, népünket, összes külföldi barátainkat a Lenin nagy ügyének diadaláért vívott harc világos távlataival fegyverzi fel.

A XXIII. kongresszus óta eltelt időszak igazolta pártunk lenini általános irányvonalának bölcsességét; a párt következetesen valóra váltotta a szovjet társadalom erkölcsi-politikai egységének további erősítésére, az ország gazdasági és védelmi képességének fokozására irányuló politikát. Változatlanul megmaradva a marxizmus-leninizmus elvi álláspontján, a párt állhatatosan és következetesen állást

foglalt a nemzetközi élet összes kérdéseiben. A Szovjetunió helyes és szilárd külpolitikai irányvonala aktív nemzetközi tevékenységben és sok olyan nagy akcióban öltött testet, amely az imperialista agreszió megfékezését, a szocialista közösséghez tartozó országok békéjének és biztonságának erősítését szolgálta. Mindez ismételten igazolja, hogy a Lenin lángesze által létrehozott szovjet kommunista párt hűségesen ápolja Lenin hagyatékát, becsülettel és tekintéllyel tölti be a munkásosztály, az összes dolgozók politikai vezetőjének szerepét, és szilárdan vezeti a szovjet népet a lenini úton.

Amikor megvonjuk a beszámolási időszak mérlegét, külön is szólnunk kell arról a rendkívül nagy és gyümölcsöző munkáról, amelyet a Központi Bizottság végez. Ezekben az években mindig tanulunk pártunk harci vezérkarától, megtanultuk tőle, hogyan kell behatolni a társadalmi folyamatok lényegébe, és hogyan kell tevékenységünket a pártvezetés lenini elveinek feltétlen betartása alapján végezni. A Központi Bizottság és a KB politikai bizottsága munkájának stílusát a vezetés kollektivitása, a mélységes realizmus és a politika, a gazdaság, az ideológia és a párt szervező tevékenysége összes kérdéseiben a megoldás szigorúan tudományos megközelítése jellemzi.

A Központi Bizottság és a KB politikai bizottsága lüktető, sokoldalú mindennapi munkájában, az igazi lenini felelősségtudatnak abban a légkörében, amelyben a legbonyolultabb, és olykor rendkívül kiélezett nemzetközi problémák megoldása történik, külön is hangsúlyoznunk kell Brezsnyev elvtársnak azt a képességét, hogy egyesíti az egész Központi Bizottság kollektíváját, s erőfeszítéseit egész pártunk és népünk számára gyümölcsöző munkára irányítja.

Kazahsztán Kommunista Pártjának küldöttsége a köztársaság kommunistái 600 000 főnyi hadseregének, valamennyi dolgozójának véleményét és akaratát fejezi ki, amikor teljes mértékben helyesli a Központi Bizottság politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét, valamint az SZKP Központi Bizottsága beszámolójában kifejtett összes javaslatokat és következtetéseket.

Szovjet Kazahsztán társadalmi-gazdasági arculatában óriási, valóban nagymérvű változások történtek, kiváltképpen a párt XXIII. kongresszusa óta. Ezekben az években a köztársaság népgazdaságába 23,8 milliárd rubelt, 33%-kal többet ruháztunk be, mint a megelőző

ötéves tervidőszakban. 445 új iparvállalatot és nagy üzemegységet építettünk, felújítottunk száz meg száz gyárat és üzemet. Az ipari termelés volumene 55%-kal emelkedett. Meggyorsult ütemben folyik az ipari komplexusok kialakítása és fejlesztése, a hasznos ásványok gazdag készleteinek kiaknázása és a gazdasági folyamatba való bevonása, a termelés állóalapjainak tervszerű növelése és felújítása.

A köztársaság valamennyi vidékén, régebben lakatlan vagy gyér lakosságú körzeteiben új ipari központok alakultak ki, egész termelési ágak keletkeztek. Tizenöt új korszerű városunk létesült, s mindegyikkkel ipari óriások születtek. Kazahsztán nyugati részén hatalmas olaj-gáztermelő körzet keletkezett, s a mangislaki olaj az Uzeny-Kujbisev közötti vezetéken eljut az ország központi részeibe. A kusztanaji sztyeppéken rohamosan fejlődik a nyersanyagbázis a Dél-Urál és Kazahsztán vaskohászata számára. A szokolovszk-szarbajszki ércdúsító kombinát mellett, ahol az országban először valósult meg a vasérc-melléktermékek feldolgozása, épül és már vasércet szállít a liszakovszki kombinát, amelynek kapacitását évi 36 millió tonna ércre fokozzuk.

Gyors ütemben fejlődik Pavlodarszk-Ekibasztuz ipari körzet. Már működésbe lépett a jermakovszki vasötvözet-üzem első fokozata, csaknem kétszeresére növekedett az alumíniumgyár kapacitása, megépültek a traktorgyár új óriásának műhelyei, s megkezdődött a „Kazahsztán” nevű nagy teljesítményű traktorok kibocsátása.

A karagandai szénbányászat mellett rohamosan fejlődik az ekibasztuzi szénmedence is, amely rövid idő múlva évi 50 millió tonna szenet ad az országnak. Növekszik Közép-Kazahsztán ipari kapacitása. Temirtauban Európa és Ázsia legnagyobb oxigénkonverter-üzeme épült fel, továbbá jelentősen bővült a hengerelt acél előállításának kapacitása. Közvetlenül kongresszusunk előtt kezdett termelni a 2700 köbméter térfogatú harmadik nagy vaskohó.

Kazahsztán gazdasági életében a vezető iparágak egyike a színesfémkohászat. Felépült a leninogorszki horganygyár, az uszty-kamenogorszki titán-magnézium kombinát második fokozata, növekedett a balhasi érckohászati kombinát kapacitása, Dzsezkazganban megkezdte a termelést a rézelektrolit-gyár első fokozata és megnyílt két gigantikus bánya, amelynek – kapacitását és felszerelését tekintve – nincs párja az ország színesfémkohászatában.

Köztársaságunk a vegyészeti országgá vált. Gazdag foszforit-lelőhelyeket tártunk fel Karakauban, új vegyipari vállalatokat létesítettünk Csimkentben és Dzszambulban, s ez lehetővé tette Kazahsztánnak, hogy az ország fő foszforsó- és kétszergranulált szuperfoszfát termelője legyen.

Gyors ütemben növekszik az energetika és a gépgyártás. Szakadatlanul fejlődik a könnyű-, az élelmiszer- és a hús-tejipar.

Külön kell szólnunk az Irtis-Karaganda-csatornáról. Ennek a csaknem 500 kilométer hosszúságú, páratlanul nagy hidrológiai létesítménynek az építése befejezéshez közeledik. Biztosítva van a megbízható vízellátás a köztársaság e körzetének rohamosan fejlődő ipari központjai számára. A csatorna övezetében öntözéses földművelést, zöldség- és tejtermelést alakítunk ki. Napirenden van az a kérdés, hogy folytassuk a csatorna építését Dzsezkazganig, aminek igen nagy jelentősége lesz Közép-Kazahsztán gazdag természeti kincsei kiaknázásának gyorsított fejlesztése szempontjából.

A kazahsztáni ipari fejlődés fő eredményei a XXIII. kongresszus óta eltelt időszakra vonatkozólag abban foglalhatók össze, hogy a pártnak az a határozott, a lenini nemzetiségi politika szellemének teljesen megfelelő irányvonala, hogy az ország keleti körzeteiben hatalmas termelőerőket fejlesszen ki, ragyogóan megvalósult kazah földön. Köztársaságunk jelenleg csaknem 19-szer több ipari terméket gyárt, mint a háború előtti utolsó, 1940. esztendőben, s másfél hónap alatt termel annyit, amennyit az egész 1950. évben előállított. Ma ezen a magas fórumon teljes joggal kijelenthetjük, hogy Szovjet Kazahsztán fejlett szocialista köztársasággá lett, s méltó helyet foglal el szovjet hazánk testvéri népeinek egységes családjában.

A köztársaság valamennyi kommunistájának és falusi dolgozójának állandó gondja a mezőgazdasági termelés további fellendítése. Az élet újólág igazolta, hogy pártunk tökéletesen helyesen járt el, amikor határozottan véget vetett a szubjektivisták megközelítésnek e nagyon fontos ágazat bonyolult és nehéz problémáinak megoldásában.

A Központi Bizottság 1965 márciusi plénumán megállapított és a XXIII. kongresszus határozataiban megerősített, majd pedig a Központi Bizottság 1970 júliusi plénumán továbbfejlesztett irányvonal széles körű és jól felépített program, s a párt egyedül helyes irányvonala a mezőgazdaság területén. A XXIII. kongresszus irányelvei

szerint Kazahsztánban a szemes termények mennyiségének 1970-re el kellett érnie a 21–22 millió tonnát. A falu dolgozói becsülettel eleget tettek ennek a feladatnak: köztársaságunkban az ötéves tervidőszak befejező esztendejében a szemes termények mennyisége meghaladta a 22 millió tonnát. A gabonafelvásárlás évenkénti tervét 9,8 millió tonnában szabták meg, ténylegesen pedig évi átlagban 12,2 millió tonnát gyűjtöttünk be. Kazahsztán az egész ötéves tervidőszakban 61,2 millió tonna szemes terményt, vagyis több mint hatévi tervnek megfelelő mennyiséget adott az országnak.

Az SZKP Központi Bizottságának 1966 májusi plénumán felvetődött a kérdés, hogy a legközelebbi években az ország teljes rizsellátását a saját termelésből kell biztosítani. Ebben fontos szerepet kap köztársaságunk. A rizstermelők sikeresen oldják meg feladataikat. Köztársaságunkban a rizstermelés az ötéves tervidőszak alatt csaknem négyszeresére emelkedett, s az államnak terven felül 193 000 tonnátadtunk át ebből az értékes terményből.

Sikereket értünk el az állattenyésztésben is. A hústermelés, a jószágállomány egyidejű növekedése mellett 20%-kal emelkedett. A köztársaság öt év alatt 5,2 millió tonna súlyú jószágot és baromfit adott az államnak. Túlteljesítettük az állattenyésztésből származó termékek, valamint az ipari növények, a zöldségfélék és gyümölcsök felvásárlásának tervét is.

Amikor a mezőgazdaság sikereiről beszélünk, egyúttal tisztán látjuk a fogyatékoságokat és a mulasztásokat is, és megtesszük az intézkedéseket megszüntetésük végett. A falusi dolgozóknak újabb nagy eredményeket kell elérniük. Előttünk áll a feladat, hogy a szemes termények évi átlagos termelését 24 millió tonnára emeljük. Hogy sikeresen megbirkózzunk e feladattal, mindenekelőtt biztosítanunk kell a földművelési kultúra további fellendítését, jobban ki kell használnunk az öntözött területeket, valamint a technikát és az anyagi erőforrásokat is, és ezen az alapon a hektáronkénti szemesterményhozamot legalább 3 mázsával kell fokoznunk az 1970-ben elért színvonalhoz képest.

Ezzel kapcsolatban különös élességgel vetődik fel azon határozatok teljesítésének kérdése, amelyeket az SZKP Központi Bizottságának 1970 júliusi plénuma a mezőgazdasági termelés nagy teljesítményű technikával való ellátásáról és az ásványi műtrágyák szállításának

növeléséről hozott. Mint ismeretes, Kazahsztánnak sokmillió jószágállománya van, s ez nagy súllyal szerepel az össz-szövetségi hústermelésben. Az ötéves tervidőszakban 30%-kal növelnünk kell az államnak adott hús mennyiségét, s egyidejűleg biztosítanunk kell a különféle jószágfajták állományának növekedését is. A köztársaságban az állattenyésztésnek nagy tartalékai vannak, de ezeket még egyáltalán nem használjuk ki teljes mértékben. Ezzel kapcsolatban Brezsnyev elvtárs előadói beszéde jogosan bírálta egyes területeinket. Erősítjük takarmánybázisunkat, javítjuk a fajtanemesítő munkát és a zootechnikai szolgálatot, s egyúttal kitűzzük a célt, hogy széles körben elterjesztjük a kusztanaji és uráli területek sok gazdaságának tapasztalatát, ahol már 410–420 kilogramm súlyú szarvasmarhákat adnak el, holott a köztársaságban az átlagos átadási súly egyelőre 318 kilogramm.

A hústermelés további növelése Kazahsztán feltételei között a legkomolyabb figyelmet követeli az állattenyésztés és különösképpen a juhtenyésztés – vezető ágazatunk – összes problémái iránt. Ahhoz, hogy az állattenyésztés folyamatos fejlesztését elérjük, a legközelebbi 2–3 esztendőben elsősorban az egész jószágállományt el kell látnunk istállókkal, itatókkal, jobban ki kell használnunk a réteket és a legelőket, fokoznunk kell az összes takarmánynövény terméshozamát s a gazdaságokban a gépesítés színvonalát.

E problémáknak a megoldása sok tekintetben attól az operatív, konkrét segítségtől függ, amelyre a mezőgazdasági minisztériumtól, a Szovjetunió talajjavítási és vízgazdálkodási minisztériumától és a „Szojuzszelhoztyehnyika” össz-szövetségi egyesülettől jogosan számítunk.

Kazahsztán Kommunista Pártja képes arra, hogy megoldja az új, bonyolult feladatokat a mezőgazdaság területén. Gazdag tapasztalatot szereztünk a szűzföldek meghódításában, kitűnő mezőgazdasági szakemberek és szervezők nőttek fel nálunk. A kommunisták és az összes falusi dolgozók állhatatosan dolgoznak majd azon, hogy az országnak több kazahsztáni gabonát, húst, tejet és más mezőgazdasági terméket adjanak.

A gazdaság rohamos fejlődésével kapcsolatban jelentősen megváltozott Kazahsztán szociális arculata is. Öt esztendő alatt 30 millió négyzetméternyi lakást építettünk; a lakosságnak csaknem negyed

része kapott új, komfortos lakást, vagy javította meg lakásviszonyait. A nemzeti jövedelem 61%-kal növekedett. Bővült a kommunális szolgáltatások szférája, növekedett az áruforgalom, javult a lakosság iparcikkokkal és élelmiszerekkel való ellátása. Tovább fejlődött a kazah tudomány és kultúra.

Szovjet Kazahsztán társadalmi-gazdasági sikerei, akárcsak valamennyi testvéri köztársaságéi, a lenini nemzetiségi politika igazi diadalát jelzik, társadalmi és állami rendünk történelmi vívmányainak mutatói. Mindezeket az eredményeket úgy érhattük el, hogy köztársaságunk és a Szovjetunió többi népe, mindenekelőtt a nagy orosz nép, szüntelenül segíti egymást.

Kazahsztánban a Szovjetuniónak több mint száz nemzetisége és népcsoportja van képviselve. Valamennyien önfeláldozó munkát végeznek a gazdasági és kulturális építés összes szakaszain. Az alkotó munkában erősödött és tovább mélyült a népek lenini barátsága. A kazah népnek és a köztársaság összes dolgozóinak nincs és nem is lehet más célja, mint hogy nagygyá tegyék szocialista hazájukat, megsokszorozzák szovjet államunk dicsőségét és hatalmát.

Kongresszusunk napirendjén szerepel a kilencedik ötéves terv irányelveinek kérdése. Ennek az ötéves tervnek igen fontos sajátossága az, hogy a népgazdaság összes ágainak további fejlesztése mellett a Központi Bizottság szükségesnek látta, hogy olyan nagyszabású intézkedéseket valósítson meg a szovjet emberek jólétének további emelése végett, amelyeket nem ismert államunk egész története.

Az irányelvtervezet rendkívül nagy figyelmet fordít a kazahsztáni termelőerők fejlesztésére. Az ipari termelés növelésének magas színvonalát irányozza elő: a növekedés 57–60%-os lesz. Szilárd meggyőződésünk, hogy a pártnak az ötéves tervben kitűzött feladatait nem csupán teljesítjük, hanem túl is teljesítjük.

Amikor forrón és egyhangúlag helyeslik az irányelvtervezetet, a kazahsztáni kommunisták, a kazahsztáni dolgozók tudatában vannak, hogy az új, nagy feladatokat csak úgy teljesíthetik, ha tovább növelik a társadalmi termelés hatékonyságát, mélyrehatóan megjavítják egész gazdasági munkájukat. Ezzel kapcsolatban el kell ismerünk, hogy a köztársaság népgazdaságában még nem használjuk ki összes tartalékainkat. Egyes ágazatokban nem fordítunk kellő figyelmet az új kapacitások teljes kihasználására. Nem oldjuk meg

mindenkor kellő színvonalon a tudományos-technikai haladás problémáját. A mindezeknek a hiányosságoknak gyors leküzdését szolgáló utakról részletesen beszéltünk Kazahsztán Kommunista Pártja nemrég megtartott kongresszusán.

Brezsnyev elvtárs előadói beszéde hangsúlyozta, hogy javítani kell a távlati tervezést, amelynek a mélyreható gazdasági és társadalmi problémák megoldására kell irányulnia. A kérdésnek ez a felvetése nemcsak tökéletesen helyes, hanem teljesen időszerű is. Néha a tervező szervek és egyes minisztériumok komolyan tévednek azokban a számításokban, amelyek az egyes gazdasági körzetek komplex fejlesztésére vonatkoznak.

Kazahsztánban például, ahol páratlan réz- és polimetallikus érclelőhelyek vannak, nincsen teljesen kihasználva a rezet és ólmot előállító üzemek kapacitása. Ez azért van így, mert a Szovjetunió Állami Tervbizottsága és színesfémkohászati minisztériuma szem előtt téveszti, mennyire szükséges az ércbázis elsődleges fejlesztése, s ennek következtében a fémipar szükségletei és az érctermelés színvonala közötti szakadék évről évre mélyül. Vagy nézzünk egy másik példát. Köztársaságunkban teljes kapacitással beindult az alma-atai pamutipari kombinát. Évente 74 millió méter szövetet kell gyártania, s már 10 000 embert foglalkoztat. A Szovjetunió könnyűipari minisztériuma azonban mind a mai napig nem oldotta meg teljesen azokat a kérdéseket, amelyek a szövőmunkások lakással, óvodákkal és más szociális-kulturális létesítményekkel való ellátására vonatkoznak. Hasonló helyzet van kialakulóban Kusztanajban, ahol nagy fésűsgyapjú szövőkombinát épül.

A köztársaság népgazdaságába történő beruházások nagy növekedése arra kötelez bennünket, hogy rendkívüli gondot fordítsunk hatékony kihasználásukra. Ezzel kapcsolatban különösen nagy jelentősége van azoknak a kérdéseknek, amelyek a tervezés, a szerszámok, kiegészítő berendezések és más anyagok szállításának javításával kapcsolatosak. Nyíltan meg kell azonban mondanom, hogy az anyagi-műszaki ellátásban változatlanul jelentős fogyatékok mutatkoznak, és emiatt olykor nem lehet kellő időben üzembe helyezni sok objektumot. Különösen kedvezőtlen a helyzet a fűrészáruk szállításában. A legutóbbi ötéves tervidőszakban a köztársaság dolgozói sok millió köbméter fával kaptak kevesebbet a megszabottnál. Úgy

érezzük, hogy a helyzet javítására Tyimofejev elvtárs, a Szovjetunió erdőgazdasági és faipari minisztere nem tesz hatékony intézkedéseket.

Azoknak a feladatoknak a nagysága és jellege, amelyeket az új öt éves tervben meg kell oldanunk, megköveteli a pártirányítás erősítését a gazdasági és társadalmi élet minden területén. Az SZKP Központi Bizottsága állandó segítségének és figyelmének köszönhetően köztársaságunkban nagy munkát végeztünk a párt- és szovjetszervek szervezeti felépítésének tökéletesítésében. Ebben az időszakban két területet, 36 körzetet létesítettünk, megteremtettük a szükséges feltételeket ahhoz, hogy javuljon a gazdasági és kulturális élet pártirányítása. A továbbiakban is tökéletesítjük, még jobban erősítjük a szervező és politikai munkát a tömegek között, fejlesztjük kezdeményezésüket és aktivitásukat, fokozzuk a párt- és állami fegyelmet, hogy biztosítsuk azoknak a feladatoknak teljesítését, amelyeket az SZKP XXIV. kongresszusa elének állít.

Kazahsztán Kommunista Pártja, mely a lenini hagyományokon nevelkedett, történetének minden szakaszában következetesen harcolt azért, hogy valóra váljék a párt általános irányvonala. Mindenkor az SZKP hű és harcos osztaga volt, ma is az, s a jövőben is az lesz, megbízható támasza pártunk harci vezérkarának, a lenini Központi Bizottságnak.

Biztosíthatjuk a kongresszust, hogy Kazahsztán kommunistái és összes dolgozói minden erejüket, tudásukat és tapasztalatukat felhasználják a párt nagy ügyéért, szocialista hazánk további felvirágoztatásáért, a kommunizmus diadaláért vívott harcban.

Elvtársak!

Mi, e kongresszus küldöttei, valamennyien Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottsága főtitkára beszámolójának mély hatása alatt állunk. Országunknak a beszámolóban bemutatott eredményei, a sokoldalú, fontos általánosítások és következtetések, valamint szocialista hazánk további fejlődésének nagy programja a jogos büszkeség érzését kelti bennünk hatalmas, sokmilliós lenini kommunista pártunk és Központi Bizottsága, erős és a kommunizmus eszmé-
nyeikért odaadóan hűséges szovjet népünk iránt.

A Központi Bizottság beszámolója világosan tanúsítja, milyen nagyot lépett előre hazánk az eltelt öt éves tervidőszakban. Ebben az SZKP XXIII. kongresszusa, valamint a párt Központi Bizottsága és a KB politikai bizottsága sokrétű, termékeny tevékenységének hatalmas hatóerejét látjuk. A párt és vezető szervei a rájuk jellemző lenini állhatatossággal és következetességgel tevékenykedtek a kongresszus határozatainak végrehajtásáért. A pártban, az országban megerősödött a termékeny alkotó légkör, megszilárdultak a párt és az állami élet lenini normái, sikeresen megvalósultak azok a nagyszabású gazdasági és politikai intézkedések, amelyek tág teret nyitottak a termelőerők további növekedése, szocialista társadalmunk fejlődése előtt.

Belorusszija kommunistái nemrég megtartott beszámoló- és vezetőség választó taggyűléseiken, küldöttterkezteleiken és a köztársasági kongresszuson kifejezésre juttatták, hogy egyöntetűen helyeslik és

fenntartás nélkül támogatják lenini pártunk és Központi Bizottsága politikai irányvonalát, gyakorlati tevékenységét. Meggyőzően kifejezésre juttatták a belorusz pártszervezetek megbonthatatlan egységét és összeforrottságát az SZKP Központi Bizottságával, megmutatták azt a készséget, hogy harcosan, még aktívabban és célratörőbben váltsák valóra a párt irányelveit, mindenkor és mindenben kövessék nagy tanítónk, Vlagyimir Iljics Lenin halhatatlan végakarátát.

Belorusszija Kommunista Pártja, mint az SZKP egyik harci osztaga, a XXIII. kongresszus után eszmeileg még jobban megedződött, s még inkább gazdagodott a politikai vezetés új tapasztalataival. Megtestesíti a nemzedékek folyamatosságát, eleven eszmei kapcsolatát, egyesíti magában az ifjúság energiáját és az érett kor bölcsességét, azoknak az embereknek tudását és tapasztalatát, akik képesek a kommunista építés legbonyolultabb feladatainak megoldására.

A beszámolási időszakot azok a minőségileg új folyamatok és jelenségek jellemzik, amelyeket az SZKP Központi Bizottsága és a KB politikai bizottsága tevékenységének lenini irányvonala hívott életre, s amelyek lehetővé tették, hogy emeljük a pártszervezetek munkájának színvonalát, s politikailag még gazdagabbá és tartalmasabbá, konkrétabbá és céltudatosabbá tegyük tevékenységüket. A pártmunkában sok olyan új vonás jelentkezett, amely az élet követelményeiből és a gyakorlat igényeiből származik. Tartalmában mind nagyobb helyet foglalnak el a népgazdaság fejlesztésének, a társadalmi termelés hatékonysága növelésének, a dolgozók kommunista nevelésének kulcsproblémái.

Mindez fontos feltétele volt annak, hogy sikeresen megoldjuk a gazdasági és kulturális építés nagy feladatait. A belorusz ipar határidő előtt, még a múlt esztendő októberében befejezte a nyolcadik ötéves terv teljesítését, terven felül több száz millió rubel értékű gyártmány-féleséget állított elő. Az ipari termékek termelése csaknem 80%-kal növekedett a párt XXIII. kongresszusa irányelveiben meghatározott 70%-kal szemben. Más szóval az ötéves tervidőszakban kb. ugyanannyi termék készült, amennyi két megelőző ötéves tervidőszak alatt.

A többieknél gyorsabb ütemben fejlődtek a legkorszerűbb ágazatok, amelyek a technikai haladást biztosítják a népgazdaságban. A gép- és fémmegmunkáló ipar termelése kétszeresére, a vegy- és olajkémiai iparé 3,3-szeresére, az automatizálási műszereké és eszközöké 3,8-sze-

resére, a villamos energiáé 1,8-szeresére növekedett. Az ipar, kiváltképpen a legdinamikusabb ágazatok rohamos fejlődése lehetővé tette, hogy lényegesen megnöveljük Belorusszija gazdaságának az össz-szövetségi termelésben elfoglalt súlyát.

Nagy lépést tett előre a mezőgazdaság is. Itt elsősorban arról szeretnék beszélni, hogy az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi plénuma után eltelt időszak lényegében fordulatot hozott pártunknak abban a harcában, amelyet ennek az életbevágóan fontos ágazatnak további fellendítéséért folytat. A közismert nagyszabású gazdasági és szociális intézkedések megvalósítása, azok a hatalmas erőfeszítések, amelyeket az SZKP KB politikai bizottsága és Brezsnyev elvtárs személyesen tett, már nem kevés eredményt hoztak, s ami a legfőbb, megteremtették a reális előfeltételeit annak, hogy a legközelebbi jövőben a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tételének magas színvonalát érjük el. Jól érzékelhető ez köztársaságunkban is. A kolhozok, valamint a szovhozok és más állami gazdaságok termékeinek összmenyisége az elmúlt öt éves tervidőszakban a megelőzőhöz képest 45 %-kal, ezen belül a szemes terményeké 53 %-kal, a húsé 73 %-kal, a tejé 66 %-kal, a tojásé pedig 2,4-szeresére emelkedett. A mezőgazdasági termékek összes fajtájának begyűjtési tervét jelentősen túlteljesítettük. Említésre méltó, hogy a kolhozokban és a szovhozokban a munka termelékenysége 50 %-kal nőtt. Öt esztendő alatt a kolhozok tiszta bevétele kétszeresére, a szovhozok nyeresége hatszorosára emelkedett.

Első pillantásra száraz szám adatok ezek, mégis nagyon sokat mondanak. Mögöttük a párt hatalmas szervező és politikai tevékenysége, kádereinknek az a megnövekedett képessége áll, hogy korunk magas követelményeinek szellemében végezzék munkájukat.

E szám adatok mögött népünk nagy alkotómunkája, kommunista meggyőződése, sokoldalú szellemi és szakmai fejlődése rejtőzik, valamint az életnek és a munkának azok a szocialista elvei, amelyek népünk vérévé váltak.

Sikereinkben ott él és diadalmaskodik a szocialista nemzetköziség hatalmas ereje. A Belorusz SZSZK hatalmas és állandóan növekvő gazdasági potenciálja a párt bölcs, lenini nemzetiségi politikájának, a Szovjetunió népei megbonthatatlan társadalmi-gazdasági és szellemi egységének, barátságának eredménye. Mindaz, amit köztársaságunkban alkottunk, közös munka gyümölcse, soknemzetiségű hazánk

összes népei egymást kölcsönösen gazdagító testvéri együttműködésének éltető erejét és melegét sugározza. A belorusz dolgozókat forró hála és megbecsülés tölti el a nagy szovjet haza összes testvérnépei iránt.

Hazánk sikerei, amelyeket a legutóbbi ötéves terv teljesítésében elért, valóban megragadóak. Rendkívüli fontosságuk és jelentőségük abban áll, hogy széles távlatokat nyitnak azoknak a feladatoknak a még nagyobb méretű és minőségileg új megoldása előtt, amelyek szovjet hazánk hatalmának további erősítésére és nagy társadalmi, gazdasági és politikai intézkedések megvalósítására irányulnak.

Mindez összpontosítottan és meggyőzően jut kifejezésre abban a nagy és elvi fontosságú programban, amelyet Brezsnyev elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában kifejtett. Ez a program kétségkívül elnyeri a kongresszus összes küldötteinek, az egész pártnak, az egész szovjet népnek egyhangú és forró helyeslését.

A program új szakaszt nyit a belorusz népgazdaság további fejlődésében, a nép jólétének emelésében. A kilencedik ötéves tervben a köztársaság ipari termelése több mint másfélszeresére nő.

Különösen nagy figyelmet fordítunk a termelés azon részére, amely gyökeres változást hoz a munka szervezésében és erősen megnöveli a termelékenységet. Elsőrendű feladatunknak tekintjük, hogy lényegesen megnöveljük az automatikus gépsorok, az aggregát szerszámgépek, valamint a számítástechnika, a termelés és az irányítás gépesítését és automatizálását szolgáló eszközök gyártását, s emeljük ezek műszaki színvonalát és gazdaságosságát. A vegyészet és a könnyű-, valamint az élelmiszeripar fejlesztésével a köztársaságnak megvannak a lehetőségei, hogy gyorsan növelje a közszükségleti cikkek termelését.

Sokat ígérő távlatok tárulnak fel a mezőgazdaságban is. A jelenlegi ötéves tervidőszakban a köztársaságban előirányozzuk, hogy – főként a hozam növelése révén – 50%-kal növeljük a szemes termények mennyiségét. Célul tűztük ki azt is, hogy másfélszeresére növeljük az állattenyésztésből származó termékek előállítását a kolhozokban, valamint a szovhozokban és más állami gazdaságokban, s ezen belül biztosítjuk a hústermelés száz hektáronkénti legalább 100 mázsás, a tejtermelés legalább 500 mázsás átlagos színvonalát. Ezek a viszonylag magas szintű tervek azon alapulnak, hogy megnövekedtek gazdasági lehetőségeink, s megerősödött az anyagi-műszaki

bázis. A jelenlegi ötéves tervidőszakban a belorusz mezőgazdaság állami tőkeberuházásai csaknem kétszeresére nőnek. Csupán a talajjavításra több mint másfél milliárd rubelt fordítunk; ez lehetővé teszi, hogy több mint egymillió hektárnyi termőföld, vagyis 19 %-kal nagyobb terület talajjavítását végezzük el, mint a legutóbbi ötéves tervidőszakban. Jelentékenyen megnövekszik az ásványi műtrágya és a szükséges műszaki felszerelés szállítása is.

Arra törekszünk, hogy általánossá tegyük a kolhozok, a szovhozok és egész körzetek azon nagy csoportjának eredményeit, amely a mi egyáltalán nem kedvező természeti viszonyaink között hektáronként 25, sok gazdaságban pedig 30–40 és ennél több mázsa szemes terményt termesztett. Az állattenyésztés területén azokról a gazdaságokról veszünk példát, amelyek száz hektárnyi mezőgazdasági termőterületre számítva máris 200 mázsa vagy ennél több húst és több mint 1000 mázsa tejet termelnek.

A belorusz kommunisták jól tudják, hogy a népgazdaság fejlesztésének további feladatai dinamikusabb és megfeszítettebb munkát kívánnak, az összes erőforrások teljesebb és hatékonyabb kihasználását, a meglevő fogyatékoságok és mulasztások gyors leküzdését követelik a köztársasági pártszervezettől.

Tudatában vagyunk annak, hogy a gazdaság irányításában, a szervező és politikai munkában tapasztalható hibák, amelyeket az SZKP Központi Bizottságának a párt XXIV. kongresszusa elé terjesztett beszámolója elvi bírálatnak vetett alá, azonos mértékben vonatkoznak a mi köztársaságunkra is. A Belorusz Kommunista Párt nemrég tartott XXVII. kongresszusa szakszerűen és szigorúan, kritikailag elemezte a köztársasági pártszervezet tevékenységének minden oldalát. A kongresszus a kommunisták, az összes káderek figyelmét a még megoldatlan problémákra és az új feladatokra, valamint arra összpontosította, hogy tökéletesíteni kell a párt-, a szovjet- és a gazdasági szervek munkastílusát és módszereit, hogy minden szakaszon, mindenkor és mindenütt a jelenkori követelményeknek megfelelően dolgozzanak, s tevékenységüket nagy távlati terveink mérlegén mérjék.

Sajnos, még nem használjuk ki teljesen a munkatermelékenység növelésében rejlő tartalékokat, a termelés gépesítésének és automatizálásának, kiváltképpen pedig a segédfolyamatok gépesítésének és automatizálásának lehetőségeit az iparvállalatoknál és építkezéseknél,

nem oldjuk meg elég aktívan a mezőgazdasági termelés komplex gépesítésének és szakosításának, a munkaszervezés és -irányítás tökéletesítésének kérdéseit.

Feladatunkat abban látjuk, hogy minden pártszervezet, minden kollektíva erőfeszítéseit teljesen alárendeljük annak, hogy a tudományos-technikai haladás és az élenjáró gyakorlat vívmányait minél gyorsabban meghonosítsuk a termelésben és tevékenységünk minden más szférájában. Arról van szó, hogy az élet és a munka egész ritmusát a tudományos-technikai forradalom és a termelés szervezése, az irányítás rendszere követelményeinek rendeljük alá.

Ma még nem minden káderünk érti meg teljesen, hogy a tudományos-technikai forradalmat nem lehet a munkaszervezés régi módszereinek és formáinak kereteibe szorítani. Gyakran jelentkezik az a törekvés, hogy a kialakult irányítási struktúrát még akkor is fenn-tartsák, amikor az teljes ellentmondásba kerül a munka érdekeivel. Vajon termelőegyesületek létrehozására irányuló erőfeszítéseink olykor nem ezért nélkülözik-e a kellő támogatást az egyes minisztériumokban és főhatóságoknál? Például ismételten felvetettük a kérdést, hogy hozzunk létre megfelelő egyesületeket a köztársaságban működő, össz-szövetségi minisztériumok: a traktor- és mezőgazdasági-gép-gyártó, szerszámgépipari, rádióipari és más minisztériumok alá rendelt vállalatokból. A minisztériumok azonban késleltetik ezt, bár a gyakorlat már bebizonyította az egyesületek gazdasági célszerűségét és hatékonyságát. Nyilván nem könnyű megválni az irányítás régi, megszokott rendszerétől, s talán elbúcsúzni a mai feltételek között már elavult egységektől az irányító apparátusban.

A tudományos-technikai haladás meggyorsítása egyre újabb problémákat állít a tudomány elé. A szovjet tudomány, amelynek sok fontos ága vezető helyet foglal el a világon, valóságos csodákra képes. Nincs olyan elméleti és gyakorlati feladat, amelyet ne tudna megoldani. A népgazdaság fejlesztésére gyakorolt befolyása azonban sokszorososan megnövekszik, ha még jobban megszilárdul együttműködése a termeléssel, a lehető legpontosabbá válik a tudósok, a konstruktőrök és a termelők erőfeszítéseinek egybehangolása, s ha a tudományos intézetek és a gyárak közösen érdekeltek lesznek, egységes lesz a céljuk: minél gyorsabban és teljesebben kihasználni az új tudományos gondolatokat, az élenjáró technikát és a haladó technológiát.

Ezért kellene még bátrabban vállalkozni tudományos termelőegységek létesítésére, amelyek képesek arra, hogy erősebb kapcsolatot teremtsenek az alkalmazott tudomány meg a termelés között, és meggyorsítsák a tudományos eredmények meghonosítását.

Ebben a tekintetben igen jól működik és követendő példát szolgáltat, nézetünk szerint, a Szovjetunió elektronikai-ipari minisztériuma.

A tudományos-technikai haladás nagy jelentőségű, lehet mondani döntő meghatározója a tervezés és a gazdasági ösztönzés rendszerének tökéletesítése. Teljes mértékben helyeseljük és támogatjuk a Brezsnyev elvtárs előadói beszédében kifejtett ilyenirányú javaslatokat. A legutóbbi ötéves tervidőszak tapasztalata megmutatta, hogy ebben a tekintetben még sokat kell tennünk. A leggondosabban ki kell dolgoznunk a tudományos-technikai eredmények maximális népgazdasági felhasználásának, az új technika és technológia bevezetéséért való felelősség és az ellenőrzés fokozásának kérdéseit.

Ezzel kapcsolatban szólnunk kell arról, hogy a gazdasági reform, amely egészben véve a szocialista gazdálkodás helyes irányvonalát rögzíti a jelenlegi feltételek között, még gyengén ösztönzi a termelésnek a legújabb tudományos-technikai alapon való fejlesztését. Ebben látjuk egyik nagy fogyatékoságát. Amikor a gazdálkodási rendszert tökéletesítjük, nyilvánvalóan ki kell dolgoznunk azoknak az intézkedéseknek komplex rendszerét, amelyek maximálisan ösztönzik a munkatermelékenység növelését, feszített tervek vállalati kidolgozását, amelyek előírányozzák minden belső erőforrás és lehetőség teljes és ésszerű kihasználását, a tudomány, a technika és az élenjáró gyakorlat vívmányainak a termelésben való aktív meghonosítását.

A lenini végakarát, hogy ne érjük be azzal, amit elértünk, menjünk tovább, törekedjünk többre, térjünk át bonyolultabb feladatok megoldására, a tevékenység vezérelve volt s marad pártszervezeteink, összes dolgozóink számára. Ebben van jövőendő győzelmeink záloga. A párt által kitűzött tervek megvalósításában a szocializmus hatalmas gazdasági potenciáljára és népünk gazdag szellemi kincsestárára, a marxizmus-leninizmusra támaszkodunk. Mindenben és mindenkor tanácskozunk Leninnel, lenini módon élünk és dolgozunk, ez a kommunista s egész népünk életének szabálya. Hazánk legendás forradalmi története és jelenkori szocialista valósága: a megvalósult marxizmus-leninizmus. Lenin és az általa alapított párt vezetésével ostromolták

meg embereink a régi világot, szívükben Leninnel, az ő terveivel és útmutatásaival építettük az új életet, a lenini zászló alatt védték meg a szovjet emberek Október vívmányait, mentették meg az emberiséget a fenyegető fasiszta rabságtól, s ma a nagy Lenin pártjának irányításával, a lenini úton haladunk a kommunizmus magaslatai felé.

A szovjetek országában a népek alkotó munkája nincs elszigetelve napjaink viharaitól. Soha sem felejtjük el, hogy bonyolult és ellentmondásos nemzetközi helyzetben élünk. Az imperializmus megkísérli, hogy késleltesse a feltartóztathatatlan folyamatot: a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenetet. Támadásainak élét a marxista-leninista tanítás ellen irányítja, mert az legyőzhetetlen; hazánk ellen irányítja, mert a Szovjetunió a marxizmus-leninizmus leküzdhetetlen, mindent legyőző erejének reális megtestesítője, mindannak támasza és reménye, ami bolygónkon valóban forradalmi, becsületes, értelmes.

A jelenkort az osztályerők éles, nemzetközi méretű polarizációja jellemzi. A két világ, a két társadalmi rendszer, a két ideológia éles párviadala nem ad helyet azoknak, akik kétfelé kacsingatnak. Mindenkinek el kell döntenie, hogy a barikád melyik oldalán áll, ki ellen harcol és kit támogat.

Ezért válaszolnak Belorusszija dolgozói, akárcsak egész országunk dolgozói, haraggal és felháborodással a marxizmus-leninizmus, a proletár internacionalizmus bármiféle revizionista elsekélyesítésére, azokra a próbálkozásokra, hogy a marxizmus-leninizmust és a proletár internacionalizmust üres, hangzatos deklarációk színvonalára süllyesszék, s szűk nacionalista, egoista érdekeket és törekvéseket leplezzenek és igazoljanak velük. Különösen felháborító a kínai vezetők szovjetellenes irányvonala; kommunistának nevezik magukat, de fő feladatuknak választották, hogy rágalmazzák leninista pártunkat, gyalázzák a kommunizmus építésének szovjet tapasztalatát.

Valójában a nyíltan antikommunistákkal és szovjetellenes elemekkel fognak össze a jobboldali revizionisták is. Szégyenletes szövetségüket láthatjuk azokban az áltudományos nézetekben, amelyek a marxizmus holmi „megújításáról” szólnak, azokban a szánalmas erőfeszítésekben, hogy a leninizmust szűk körű, helyi jelenségnek tüntessék fel, azokban a fecsegésekben, amelyek a marxizmus úgynevezett pluralizmusáról, a szocializmus nemzeti modelljainak sokaságáról stb. szólnak.

Mindez nem az igazság keresését, hanem annak tudatos eltorzítását szolgálja, nem a forradalmi elmélet fejlesztésére, hanem annak lényegétől való megfosztására irányul, a tömegeket nem a szocializmus oldalára akarja állítani, hanem szellemileg le akarja fegyverezni az osztály-ellenséggel szemben. Népünk történelmi tapasztalatából győződött meg róla, hogy a marxizmus-leninizmus bármiféle revíziója, mindenféle opportunizmus, akármilyen pompázatos frázisokkal és látszólagos forradalmisággal leplezze is magát, egyenlő a renegátsággal, az ellenforradalom táborába való átpártolással.

Az, aki megfelelkezik a marxizmus-leninizmus, a proletár internacionalizmus alapvető elveiről, nem részletkérdésekben tér el a kommunista mozgalomtól, hanem a fő dologban: a világnézetben.

Elsőrendű feladatunknak tekintjük, hogy állandóan tanítsuk az embereket, különösen a fiatalokat arra a marxista-leninista tudományra, hogy győzzenek, okosan óvják és gyarapítsák a szovjet társadalom felülmulhatatlan szellemi értékeit.

Belorusszija Kommunista Pártja a jövőben is lankadatlan energiával és céltudatossággal neveli a köztársaság dolgozóit a magas szintű kommunista eszmeiség, az éltető szovjet hazafiság és a proletár internacionalizmus szellemében, a legmagasabb politikai éberség és a burzsoá ideológiával, az opportunizmus és a revizionizmus mindenféle válfajával szembeni kérlelhetetlenség szellemében. Ebben látjuk népünk, a kommunista társadalom tevékeny építője legyőzhetetlen erejének forrását, szellemi egészségének, eszmei és erkölcsi tisztaságának legfontosabb zálogát.

Köztünk mindenki, akinek osztályrészéül jutott az a nagy megtiszteltetés, hogy az SZKP XXIV. kongresszusának küldötte lehet, egész szívvel és eszével felfogja az iránta tanúsított bizalom nagyságát, s annak a felelősségnek teljes mértékét, amellyel a kongresszus irányvonalának és elgondolásainak valóra váltásáért tartozik. Az SZKP Központi Bizottsága beszámolójában megfogalmazott feladatok fényénél a köztársaság minden kommunistája, az egész belorusz nép megsokszorozza erejét, hogy kivegye részét a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtéséből, mindent megtesz azért, hogy új távlatokat hódítson meg ezen a nagy úton, nem kíméli erőit, hogy teljesítse szeretett lenini pártja XXIV. kongresszusának történelmi jelentőségű határozatait.

Kedves elvtársak!

Az SZKP XXIV. kongresszusa különösen fontos helyet foglal el pártunk hősi történetében. Fénylő lapja lesz az egész nemzetközi kommunista mozgalom történetének.

Örömteli izgalommal és szeretett pártunk iránt érzett büszkeséggel hallgattuk az SZKP Központi Bizottságának világos és tartalmas beszámolóját, amelyet Brezsnyev elvtárs, a Központi Bizottság főtitkára mondott el.

A beszámoló alkotóan kidolgozta a kommunista építés alapvető kérdéseit. Mélyreható elemzését adja a beszámolási időszak alatt történt legfontosabb eseményeknek, összegezi annak a dicső útnak eredményeit, amelyet a párt és az ország az SZKP XXIII. kongresszusa óta megtett, és szabatosan meghatározza a soron levő feladatokat.

Üzbegisztán kommunistái teljes egészében helyeslik a Brezsnyev elvtárs beszámolójában kifejtett elméleti és politikai következtetéseket, egyhangúlag támogatják a beszámolóban tett javaslatokat. Ezek megfelelnek korunk szellemének és a kommunista építés jelenlegi szakaszának.

Különösen nagy örömet okoznak a Központi Bizottság által előirányzott nagy intézkedések, amelyek a szovjet emberek anyagi élet-színvonalának további emelését szolgálják. Ezek – az emberről való mélységes gondoskodástól áthatott – intézkedések újólag bizonyítják,

hogy a népjólét szakadatlan növelése a lenini párt politikájának legfőbb célja, tevékenységének áthághatatlan törvénye.

Amikor a beszámolót hallgattuk, mély elégedettséggel töltött el bennünket az a tudat, hogy az SZKP Központi Bizottságának és a KB politikai bizottságának gyakorlati munkájában szilárdan meggyökereszkedtek a vezetés igazi lenini stílusa és módszerei, a valódi kollektivitás és szakszerűség. Tevékenységüket a valóság jelenségeinek széles látókörű szemlélete, s az a képesség jellemzi, hogy meglássák a folyamatok fejlődési törvényszerűségeit és távlatát, tárgyilagosan értékeljék az eredményeket, a hibákat és a kialakult történelmi helyzetet, s tudományosan lássanak hozzá a megérett problémák megoldásához.

Az SZKP Központi Bizottsága állandóan tanácskozik a pártaktívával és a kommunisták széles tömegeivel, tájékoztatja őket a párt belső életének eseményeiről. A Központi Bizottság tevékenységében immár hagyománnyá vált, hogy rendszeresen tájékoztatja a pártszervezeteket a párt helyzetéről, a politikai bizottság és a titkárság legfontosabb határozatairól, a tervezett kül- és belpolitikai intézkedésekről.

Ez óriási érdeme a politikai bizottságnak, a titkárságnak, az SZKP Központi Bizottságának és személyesen Leonyid Brezsnyevnek.

Öröndetes jelenség az is, hogy a Központi Bizottság és politikai bizottsága tevékenységében kialakult az igazi elvtársiasság, a káderek iránti megbecsülő, jóindulatú magatartás, a mélységes bizalom légköre, amelyet elvi igényességgel és a megbízásért való felelősséggel kapcsolnak össze. Ez a légkör vált a helyi pártszervezeteknek jellemzőjévé is. Ilyen körülmények között a vezető káderek magabiztosan dolgoznak, több önállóságot és alkotó kezdeményezést tanúsítanak.

Ezek a változások kedvezően befolyásolják a pártvezetés hatékonyságát is. Élő tanúi vagyunk annak, hogy az SZKP Központi Bizottsága a tudomány mai eredményeire támaszkodva és összes osztagának tapasztalatát figyelembe véve, lenini bölcsességgel és messzetekintően oldja meg a kommunista építés alapvető problémáit.

A beszámolási időszakban a Központi Bizottság szilárdan tudományos alapokra helyezte a szocialista gazdaságot és helyesen határozta meg a párt gazdaságpolitikájának fő láncszemét. Helyes irányt vett a társadalmi termelés hatékonyságának minden eszközzel történő emelésére, a tudományos-technikai haladás meggyorsítására, a tervezés és a gazdaságirányítás tökéletesítésére, az ország védelmi képességé-

nek további erősítésére. Fontos intézkedések valósultak meg a társadalom szociális fejlődése, a szocialista társadalmi viszonyok további tökéletesítése végett.

Az SZKP Központi Bizottsága által kitűzött realista irányvonal következetes megvalósítása garantálta a nyolcadik ötéves terv feladatainak sikeres végrehajtását. Az ország nagy lépést tett előre a kommunizmushoz vezető úton.

Még ragyogóbb távlatok nyílnak előttünk a kilencedik ötéves tervben. Szemléletesen látjuk e távlatokat, ha elmélyedünk az új ötéves terv irányelvtervezetében, amelyet országszerte egyhangú helyeslés fogadott. Az irányelvtervezet a tömegek munkakedvének és alkotó kezdeményezésének új hullámát hívta létre.

Mindez meggyőzően bizonyítja az SZKP-nak és Központi Bizottságának növekvő szervező és lelkesítő szerepét, a párt és a nép kapcsolatainak további megszilárdulását, a párt tekintélyének és a tömegekre gyakorolt hatásának növekedését.

A párt a nép létfontosságú érdekeit, merész álmait és reményeit fejezi ki. A párt és a nép egységes egész. Egységük sérthetetlen. A párt a nép lelke, esze, becsülete és lelkiismerete. A párt tervei – a nép tervei. A párt gondolatai – a nép gondolatai. A párt szava – a nép szava. A párt akarata – az egész szovjet nép akarata.

A kommunista párt a nép tapasztalt vezetője és bölcs tanítója. Önfeláldozóan szolgálja a népet és ezzel megnyerte a nép mélyeséges szeretetét és teljes bizalmát. A párt minden tervét az egész nép úgy fogadja, mint saját ügyét. Tántoríthatatlanul követi pártját és ingadozás nélkül helyezi sorsát a párt kezébe.

Vajon nem nagy jelentőségű dolog-e az, hogy a szovjet emberek a párt iránti határtalan szeretetüket és önfeláldozó hűségüket mindenkor a párt Központi Bizottságának fejezik ki? Helyesen, éppen a Központi Bizottságban látják a párt bölcsességének megtestesülését, a párt agyát és szívét.

Üzbegisztán kommunistáinál és minden dolgozójánál hatalmas tekintélyre és osztatlan támogatásra talált az SZKP Központi Bizottsága. Szemléletesen bizonyították ezt a pártalapszervezetek nemrég lezajlott beszámoló-küldöttválasztó taggyűlései, a kerületi, városi és területi pártértekezletek és Üzbegisztán Kommunista Pártjának XVIII. kongresszusa. A kongresszus a köztársaság egész párttagságának aka-

ratával megegyezően hangsúlyozta, hogy Üzbegisztán Kommunista Pártja az SZKP többi harci osztagához hasonlóan megingathatatlanul hűséges a nagy Lenin pártjának magas rendű eszményeihez. Egyhangúlag helyesli és támogatja az SZKP Központi Bizottságának fő irányvonalát és gyakorlati tevékenységét.

Üzbegisztán Kommunista Pártja szorosra zárt sorokban, megnőtt taglétszámmal, eszmeileg és szervezetileg még jobban megedződve, a vezetés új tapasztalatával gazdagodva jött el ide az egész párt fóruma elé. Akárcsak az SZKP többi harci osztaga, a beszámolási időszakban pártunk is tökéletesítette a szervezeti és politikai pártmunka stílusát és módszereit, s arra összpontosította a kommunisták és a köztársaság lakosságának erőfeszítéseit, hogy teljesítsék az SZKP XXIII. kongresszusán elfogadott határozatokat, s fokozzák részvételüket a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának létrehozását célzó össznépi harcban.

Ma elégedetten jelenthetjük a kongresszusnak, hogy az elmúlt ötéves tervben az Üzbég SZSZK ipari és mezőgazdasági termelésének vezető ágazatai gyorsított ütemben fejlődtek. Szemmel látható sikereket értünk el a tudomány és a kultúra fejlesztésében, a népjólét növelésében.

Különösen jelentősek a gyapottermesztés – köztársaságunk népgazdaságának fő ágazata – fejlesztésében elért eredményeink. A lenini jubileum évében Üzbegisztán földművelői megtermelték a hazai gyapottermesztés történetének legnagyobb termését – a hektáronkénti 26,2 mázsát. Az állam sohasem látott mennyiségű, 4 668 000 tonna gyapothoz jutott. Az ötéves terv során pedig a köztársaság összesen 20 670 000 tonna gyapotot – terven felül 1 170 000 tonnát – adott a hazának. Ez a mi dicső gyapottermelőink, valamint vegyészeink, gépgyártóink, mezőgazdasági pilótáink és növénynemesítőink hősie munkájának az eredménye.

A gyapottermesztés növekedésében döntő szerepe volt az öntözés és a talajjavítás nagy fejlődésének. Az SZKP 1966 májusi központi bizottsági plénumának programját megvalósítva, a köztársaság pártszervezete minden eddiginél nagyobb lendületet biztosított a vízgazdálkodási építkezés fejlesztésének. Az öt év során teljes kapacitással beindítottuk a dél-szurhani, karkidani és pacskamari víztárolókat és növeltük a kattakurgani, valamint a kaszanszaji víztárolók kapacitását, működ-

désbe lépett a nagy-andizsani és tujamujuni csatorna, a nagy kollektorok sora és sok más hidrotechnikai berendezés. Ez biztosította a földek meghódításának gyors ütemét az Éhség-sztyeppén és a karsini sztyeppén, a Karakalpak Autonóm Köztársaságban, lehetővé tette, hogy javítsuk több százezer hektár öntözött földterület vízellátottságát és meliorizációs viszonyait, a garantáltan magas gyapottermés fel tételeit.

A gyapottermesztés növelése továbbra is a köztársaság fő feladata lesz. A gyapot napsütötte földünk felbecsülhetetlen adománya. A gyapot Szovjet Üzbegisztán fő természeti kincse. Jogosan nevezik fehér aranyának. Ez a mi büszkeségünk, köztársaságunk felvirágzásának fő forrása, a Szovjetunió többi népével való testvéri egységének jelképe és anyagi kifejezője. Üzbegisztán dolgozói a testvérnepek iránti legfőbb internacionalista kötelességüket abban látják, hogy egyre növekvő mértékben lássák el az országot ezzel a rendkívül értékes nyersanyaggal. Legfőbb óhajuk, hogy az új ötéves terv végére a gyapottermesztést évi ötmillió tonnára emeljék.

Ahhoz, hogy elérjük ezt a célt, egy sor fontos és bonyolult problémát kell megoldanunk. Ezek közül a leglényegesebb – a gyapottermesztés gépesítésének fokozása, a vetésforgó elsajátítása és különösen a természetben továbbra is nagy károkat okozó baktériumos hervadás felszámolása. Az ellene vívott harc az első számú probléma. Ennek a problémának a megoldásában hathatósabb segítséget várunk a Szovjetunió Tudományos Akadémiájától és az Össz-szövetségi Mezőgazdasági Tudományos Akadémiától.

Kedvező változások történtek a köztársaság mezőgazdaságának többi ágazatában is. Az ötéves tervben jelentős mértékben növekedett a gabonafélék, különösen a rizs termelése és begyűjtése, a zöldségfélék és kóbabok, a gyümölcs, a szőlő, a kenaf és a dohány termelése. Növekedett a szarvasmarha-állomány, emelkedett az állattenyésztés hozama is.

Gyors ütemben fejlődik Üzbegisztán ipara. A termelés állóalapjai az iparban öt év alatt 1,6-szeresére nőttek. Az iparban jelentős minőségi változások mentek végbe, új, fontos termelési ágak jöttek létre.

Sikerrel hajtottuk végre a párt XXIII. kongresszusának azt a határozatát, amely szerint Üzbegisztánban aranybányászatot és -ipart kell létrehozni. Ez a nagy jövőjű iparág egyre növekszik, erősödik, és fejlődik.

dési üteme gyorsul. Az elmúlt öt évben csaknem háromszorosára nőtt az aranytermelés, a kilencedik ötéves tervben pedig még kb. háromszorosra fog nőni. Eszerint Üzbegisztánban hazánkknak új, nagy valutaüzeme jön létre.

E nemesfém feltárt készleteinek növekedtével a Szovjetunió geológiai és színesfémkohászati minisztériuma, Üzbegisztán Kommunista Pártjának Központi Bizottsága és a köztársaság minisztertanácsa javaslatot tett az SZKP Központi Bizottságának és a kormánynak az üzbegisztáni aranytermelés jelentős növelésére. A Szovjetunió Állami Tervbizottságának az illetékes minisztériumokkal karöltve meg kellene gyorsítania ezeknek a javaslatoknak vizsgálatát, mivel megvalósításuknak nagy összállami jelentősége van.

Megnőtt Üzbegisztánnak mint az ország egyik nagy földgázlelőhelyének a szerepe. A köztársaság földgáztermelése öt év alatt csaknem megkétszereződött s tavaly felülmúlta a 32 milliárd köbmétert. Új földgázlelőhelyek feltárása van folyamatban. Öt új gázvezeték épült, köztük a világ legnagyobb kék fűtőanyag-útjai, a Buhara–Urál, illetőleg a Közép-Ázsia–Központ vezeték. Ez az olcsó fűtőanyag most végtelen áradatban halad Üzbegisztánból Moszkvába, az uráli városokba és más ipari központokba – Oroszországba, Kazahsztánba, Kirgiziába és Tadzsikisztánba. Üzbegisztán dolgozói vele küldik szívük melegét a testvérepeknek.

Amikor elismerjük a sikereket, látnunk kell a köztársaság gazdasági fejlődésében a szűk keresztmetszeteket is. Komoly elmaradás tapasztalható például a könnyű-, az élelmiszer-, a hús- és a tejiparban. Itt alacsony a termelésnek, a munka termelékenységének növekedési üteme, előfordul, hogy nem teljesítik az állami tervet és a késztermékek minősége sem mindig elégíti ki a lakosságot. Vannak más hiányosságok, hibák és megoldatlan problémák is.

Mindez arra kötelezi a pártbizottságokat, hogy szakadatlanul tökéletesítsék a gazdasági építés irányítását, különösen az alapszervezetekben emeljék a szervezeti és politikai munka színvonalát, a káderekkel szembeni igényességet, erősítsék a párthatározatok és az állami tervek végrehajtásának ellenőrzését.

Üzbegisztán gazdasága a gazdasági építés irányításában mutakozó bizonyos hibák ellenére egészében sikeresen fejlődik és szüntelenül

halad. Ebben testesülnek meg a kommunista párt következetesen megvalósított lenini nemzetiségi politikájának az eredményei.

Ezek az eredmények szemmel láthatóak a gazdasági, szociális és társadalmi-politikai élet minden területén, a szövetséges köztársaságok termelőerőinek állandó növekedésében, a formájában nemzeti és tartalmában szocialista kultúra virágzásában. Látjuk ezeket az eredményeket a közös munkában, a szovjetek országa népeinek testvéri együttműködésében. Ezek a népek szoros egységben tömörülnek a lenini párt körül és az internacionalista egység elszakíthatatlan szálai fűzik őket a nagy orosz néphez.

Az orosz nép – minden szovjet nép idősebb testvére és hűséges barátja. Megérdemli az őt övező forró szeretetet és tiszteletet. Hazánk népei mindörökké szent szövetségben egyesültek az orosz néppel. És nincs erő, amely megingathatná ezt a szövetséget. Örök és törhetetlen szövetség ez, hatalmas és legyőzhetetlen. Megtízszerezi népünk erejét a kommunizmus építésében.

A szovjet népeknek e szövetséghez való hűségéről meggyőzően tanúskodik a különféle nemzetiségű emberek vonzódása az orosz nyelv tanulásához. Az orosz nyelv a nemzetek közötti érintkezés és együttműködés kipróbált eszköze, a Szovjetunió népeinek második anyanyelve. Az orosz nyelv – a nemzetek közeledési folyamatának hatalmas meggyorsítója. Az orosz nyelv a népek testvériségének és barátságának zászlaja.

A lenini nemzetiségi politika diadalának ragyogó megnyilvánulása volt Taskent újjáépítése az 1966. évi földrengés után. Akkor saját szemünkkel láttuk a szovjet népek testvéri barátsága hatalmas alkotó erejének áramlását, s egész szívünkkel éreztük e barátság elszakíthatatlan szilárdságát.

Amikor Üzbegisztán fővárosában tombolt a föld alatti elem és a város bajban volt, akkor az egész ország a taskentiek segítségére sietett.

Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára háromszor járt Taskentben és irányította az elemi csapást szenvedett város megsegítését célzó legsürgősebb tennivalók kidolgozását. Az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa részletes határozatot hozott az Üzbég SZSZK megsegítéséről és a taskenti földrengés következményeinek felszámolásáról. Minden szövetséges köz-

társaság testvéri segítő kezét nyújtotta akkor a taskentiaknak. S megkezdődött a népek valóságos hőseposza.

Ezrével érkeztek az építők köztársaságunk fővárosába Moszkvából, Leningrádból, az Orosz Föderáció sok városából, Ukrajnából, Belorusszijából és Kazahsztánból, Grúziából és Azerbajdzsánból, Litvániából és Moldáviából, Lettországból és Kirgíziából, Tadzsikisztánból és Örményországból, Türkmeniából és Észtországból, s az ország valamennyi katonai körzetéből.

Saját erejükből, saját nyersanyagaikkal és a saját költséjükre gyönyörű modern városnegyedeket építettek. Segítségükkel három év alatt hatalmas, másfélmillió nagyváros támadt fel a romokból. A város alapvetően megváltozott, megfiatalodott és kétségkívül szebb lett, mint volt.

És az újjáépült Taskent örökké állni fog, mint hatalmas emlékmű, amely fennen hirdeti a szovjet népek elszakíthatatlan testvériségét, annak a végtelen hálának a jelképeként, amit Űzbegisztán dolgozói éreznek lenini pártunk Központi Bizottsága és szeretett szovjet kormányunk iránt.

A köztársaság dolgozói örökre megőrzik szívük mély háláját az összes testvérnép iránt baráti támogatásukért és önzetlen segítségükért.

Népünk azt mondja: „A madár ereje a szárnya, az emberé a barátság.” Ahogyan a napsugarak fölmelegítik a Földet, úgy melegíti fel a barátság szíveinket. Az egységes család csodálatos érzését adja nekünk, szárnyakat ad, megsokszorozza erőnket. A lenini párt-nevelte szovjet népek barátsága erőnk kiapadhatatlan forrása, jövő győzelmeink záloga.

Az üzbég nép megismerte a népek testvéri barátságának csodatevő erejét. Ez hozta el számára a szabad, boldog életet. Ebben látja további virágzásának biztosítékát. S óvja, mint a szeme fényét.

Űzbegisztán kommunistái és összes dolgozói hűek voltak és hűek lesznek a proletár internacionalizmus nagy elveihez, a népek barátságának és testvériségének eszméihez. Biztosítják szeretett pártjuk kongresszusát, hogy az ország testvéri népeivel együtt fáradhatatlanul fognak munkálkodni az új ötéves terv hatalmas feladatainak teljesítésén, és minden energiájukkal, karjuk, szívük és eszük minden erejével szolgálják a kommunista építés nagy ügyét.

Küldött elvtársak!

Öt évvel ezelőtt, az SZKP XXIII. kongresszusán tartott előadói beszédének végén Brezsnyev elvtárs megjegyezte, hogy a kongresszus két nagy dátum – a Nagy Október 50. évfordulója és Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulója – előestéjén megy végbe. Egyúttal kifejezte azt a határozott meggyőződését is, hogy a szovjet emberek a kommunista építés újabb nagy sikereivel ünneplik majd meg ezeket az évfordulókat.

A valóság minden tekintetben igazolta e szavak helyességét. Leonyid Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára a Központi Bizottságnak az SZKP XXIV. kongresszusa elé terjesztett beszámolójában megvonta az előző ötéves terv mérlegét, s hangsúlyozta, hogy ezek az évek a nagy jubileumok kapcsán az ország hatalmas politikai és munkalendületének esztendei voltak, a néptömegek aktív részvételének éve a párt által kitűzött tervek gyakorlati megvalósításában.

Az évfordulók után ismét magasra csapott a lelkesedés és a munkakedv hulláma azzal kapcsolatban, hogy készültünk a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIV. kongresszusára, amelyet a szovjet emberek életük kiemelkedő eseményének tekintettek, és amelyet újabb nagy eredményekkel tettek nevezetessé.

Az egész szovjet néppel együtt Grúzia dolgozói is méltóan készültek az SZKP XXIV. kongresszusára. Nem kevés sikert arattak a grúz dolgozók a XXIII. pártkongresszus határozatainak, a nyolcadik ötéves

tervnek a teljesítéséért, a népgazdaság és a kultúra új fellendítéséért vívott harcukban. Jelenthetjük a kongresszusnak, hogy köztársaságunkban az ipari termelés ez idő alatt több mint másfélszeresére nőtt, s ezen belül a növekedés évi átlagüteme csaknem 9% volt, ami jóval több, mint a megelőző öt esztendőben.

A nyolcadik ötéves terv során mintegy ötmilliárd rubelt ruháztunk be a népgazdaságba, vagyis 1,6-szer többet, mint az előző ötéves tervben. Több mint 280 ipari vállalatot és üzemet építettünk és újítottunk fel, mintegy 9 millió négyzetméternyi lakóterületet adtunk át rendelkezésükre.

Sikeresen fejlődött a mezőgazdaság is. Teatermesztőink 1 155 000 tonna minőségi tealevelet gyűjtöttek be; szőlőtermesztőink 1 478 000 tonna szőlőt termesztettek. A kertek és az ültetvények 712 000 tonna gyümölcsöt, 207 000 tonna citromféléseget adtak a népgazdaságnak, ami több tízezer, sőt néhány növényfajta esetében több százezer tonnával múlja felül a tervelőirányzatot.

Ugyanakkor el kell ismernünk, hogy köztársaságunkban, amint azt a beszámoló is helyesen megállapította, nem használtuk ki teljes mértékben az állattenyésztés fejlesztésének lehetőségeit. Ebből levonjuk a megfelelő következtetéseket és mindent megteszünk avégett, hogy föllendítsük a mezőgazdasági termelésnek ezt a fontos ágát.

Az elmúlt ötéves tervben nem kevés sikert arattunk a tudomány és a kultúra fejlesztésében. Fontos tudományos kutatások fejeződtek be, jelentős irodalmi és művészeti alkotások születtek, s közülük a legjobbakat Lenin-díjjal, Állami-díjjal és nemzetközi díjakkal jutalmazták.

Azt, amiről eddig beszéltem, öt év alatt, a két kongresszus közötti időszakban értük el. Ez év májusában köztársaságunk a szovjethatalom és Grúzia Kommunista Pártja fennállásának 50. évfordulóját ünnepli.

A Nagy Október 50. évfordulója után Ukrajna, Belorusszija, Kazahsztán, Azerbajdzsán, Örményország – egyik testvérköztársaság a másik után – ünnepelte meg dicső félévszázados jubileumát. Felejthetetlen napok voltak ezek. Sokáig az emlékezetébe vésődnek azoknak, akik részt vehettek ezeken az ünnepeken. Meleg, szívélyes találkozókat voltak, amelyek minden esetben a szovjet népek barátságának

és testvériségének, tömör összeforrottságuknak és törhetetlen egységüknek ragyogó megnyilatkozásává váltak.

Most Szovjet Grúzia készül fennállásának 50. évfordulójára. Reméljük és bizonyosak vagyunk abban, hogy ez az évforduló is a Szovjetunió minden népének ünnepe lesz, és hogy önök valamennyien megosztják velünk e számunkra oly nagy nap örömét.

Néhány hónappal a szovjethatalom Grúziában aratott győzelme után Lenin az „Azerbajdzsán, Grúzia, Dagesztán, Örményország és a Hegyi Köztársaság kommunistáinak” írott levelében kitűzte a népgazdaság helyreállításának és a szocializmus építésének konkrét feladatait.

E levél megírásának a napokban lesz az 50. évfordulója és most Grúzia – mint annyi más testvérköztársaság – dolgozói büszkén jelenthetik a hazának, a pártnak és a népnek, hogy a lenini tervek sikeresen valóra válnak.

Ebben a levélben Lenin kifejezte azt a reménységét, hogy a kaukázusi szovjetköztársaságok szoros szövetsége „megteremti a nemzetek közötti békének a burzsoázia idején sose látott és a burzsoá rendszerben lehetetlen példáját”.

Ötven év múlt el azóta és most kijelenthetjük a világ előtt, hogy országunkban megteremtettük a nemzetek közötti békének ezt a példaképét, és hogy ez a nemzetek közötti béke, az összes szovjetköztársaságoknak ez a szoros szövetsége mindinkább erősödni, növekedni és fejlődni fog!

A népek barátságáról és testvériségéről, pártunk internacionalizmusáról minden szónál ékeesebben beszél a 76 nemzetiséget és népcsoportot egyesítő Grúz Kommunista Párt összetétele.

A népek barátságának és testvériségének igazi ünnepévé vált Sota Rusztaveli születésének 800. évfordulója; hazánk fővárosában, Moszkvában leleplezett emlékműve legjobb kifejezője a „Tigrisbőrös lovag” halhatatlan szerzőjét övező össznépi szeretetnek, a grúz nép ősi sajátos kultúrája iránti megbecsülésnek. Hazánkban és a világ sok más országában széles körben ünnepelték egy másik nagy grúz költő, Nikoloz Baratasvili jubileumát is. Nemrég pedig nálunk és országszerte megünnepelték a grúz földön második hazára talált Leszja Ukrainka, az ukrán nép dicső leánya születésének centenáriumát.

A nemzetek közötti békéről és testvéri szövetségről, a szovjet népek

kultúrájának egymást gazdagító, mélyreható folyamatáról tanúskodnak az Orosz Kultúra Napjai Grúziában és a Grúz Tudományos Napok Moszkvában; az Ukrán Irodalom Hete Grúziában és a Grúz Irodalom Hete Ukrajnában, valamint a kaukázusontúli köztársaságok Bakuban, Jerevánban és Tbilisziben rendezett kulturális seregszemléi.

Grúzia tudósai, írói és művészei aktívan részt vettek a Szovjet Kultúra Napjain Lengyelországban, Magyarországon, Csehszlovákiában, Romániában, az NDK-ban, Franciaországban és Olaszországban; ez ugyancsak a szovjet szocialista kultúra szoros, megbonthatatlan egységét bizonyította és a testvéri proletár internacionalizmus megnyilvánulása volt.

A Kaukázus kommunistáihoz intézve szavait, Lenin azt írta, hogy minden erővel fejleszteni kell e gazdag táj termelőerőit, hozzá kell fogni a villamosítás nagy művéhez és a nép szolgálatába kell állítani a hegyek mélyének hatalmas gazdagságát – a kőolajat, a mangánt, a rezet és a szenet; nagyarányú öntözést kell végezni, ez a legszükségesebb és ez változtatja meg, teremti újjá leginkább a tájat.

Ötven év telt el és most jelenthetjük a kongresszusnak, hogy e lenini célkitűzéseket sikerrel megvalósítottuk.

Sok ragyogó adatot és tényt felsorakoztathatnánk, amelyek meggyőzően bizonyítják, hogy milyen hatalmas változások mentek végbe Grúzia gazdaságában a szovjethatalom éveiben, milyen gigantikus ütemben nőtt és növekszik ma is nálunk az energetikai bázis, hány-szorosára növekedett az ipari termelés és milyen hatékonyan aknázzuk ki ma Grúzia természeti kincseit, többek között a csiaturi mangánlelőhelyeket, a tkvarcseliai szénbányákat, amelyekről már Lenin írt, s milyen hatalmas öntözőrendszerek látják el szántóföldjeinket és ültetvényeinket.

Nem idézem most itt az adatokat, a számokat és tényeket. Csupán azt említem, hogy Grúzia, amelynek a múltban csak kicsiny, félig kisipari műhelyei voltak, ma villanymozdonyokat és repülőgépeket, autókat és víz alatti szárnyas motornaszádokat, számítógépeket és finommechanikai műszereket, acélt és hengerelt árut, fémmegmunkáló gépeket gyárt, a világ első teaszedő gépeit készíti, műtrágyát és műszálat állít elő.

A szovjethatalom éve alatt igazi virágkorát érte meg Grúzia sokágazatú, erősen gépesített mezőgazdasága, amely a jubileumi évben

a köztársaság fennállása óta a leggazdagabb tea-, szőlő-, gyümölcs-, citromfélék-, zöldség- és burgonyatermést adta. A mezőgazdaság 1970-ben elért mutatóiért a Grúz Szocialista Szovjet Köztársaság elnyerte a Szovjetunió Minisztertanácsa és a Szakszervezetek Központi Tanácsa vörös vándorzászlaját.

Amikor minderről beszámolunk a kongresszusnak, elmondhatjuk: ezzel jött a kongresszusra Grúzia Kommunista Pártja, ezzel köszöntik a köztársaság dolgozói e pártunk és népünk életében oly fontos eseményt.

Ugyanakkor azért is beszélek minderről, hogy határozottan visszatartsam az antikommunizmus szószólóit, azokat, akik rágalmazzák országunkat, akik megkísérlik lekicsinyelni sikereinket és eredményeinket, az összes szövetséges köztársaságok szocialista vívmányainak, gazdasági és kulturális fejlődésének jelentőségét, el akarják torzítani az igazságot a Szovjetunióról, akik szándékosan meghamisítják a kommunista párt lenini nemzetiségi politikájának – a szovjet népek közötti barátság és testvériség politikájának – a lényegét.

Még hatalmasabb távlatokat nyit köztársaságunk – és az egész ország – népgazdaságának és kultúrájának fejlesztése előtt a további gazdasági fellendítésnek pártunk Központi Bizottsága beszámolójában kifejtett programja.

Hadd szóljak néhány szót mezőgazdasági termelésünk vezető ágazatáról – a teatermesztésről. Csak három számadatot említek. 1921–1924-ben évente 140 tonna, 1953–1954-ben 26 000 tonna, 1970-ben 64 000 tonna kész teát termesztettünk.

Az SZKP XXIV. kongresszusának irányelvtervezte szerint 1975-re 272 000 tonnára kell emelni a tealevél-termesztést. Mi úgy véljük, hogy teatermesztőink lehetőségeik mérlegelése után arra törekszenek, hogy 300 000 tonna nyerterméket adjanak az országnak. És ha ezt elérik, akkor ilyen mennyiségű tealevélből már 75 000 tonna kész teát lehet gyártani, ami lényegében kielégíti a szovjet nép szükségleteit.

Ahhoz azonban, hogy az ország szükségleteit teljesen kielégítsük, 100 000 tonna kész tea kell, ami viszont azt jelenti, hogy a tealevél-termést évi 400 000 tonnára kell növelni. E célból a következő öt-tíz év során további 20–25 000 hektár teaültetvényt kell létesíteni. Grúzia Kommunista Pártjának Központi Bizottsága és a köztársaság minisztertanácsa kidolgozta és az SZKP Központi Bizottsága, valamint a

Szovjetunió Minisztertanácsa elé terjesztette a minőségi tealevél termesztésének és begyűjtésének növelését szolgáló javaslatát.

Brezsnyev elvtárs előadói beszédében hangsúlyozta, hogy minél lendületesebb alkotómunkánk, minél bonyolultabbak a megoldandó problémák, annál nagyobb a tömegek élén járó kommunista párt szerepe és felelőssége. Ezért állnak a Központi Bizottság figyelmének középpontjában a párt szervezeti és politikai munkájának kérdései.

Az emberekkel való foglalkozás, az emberek nevelése és eszmei megedzése mindig is a köztársasági pártszervezet tevékenységének legfőbb és legfontosabb eleme volt. Grúzia Kommunista Pártjának központi bizottsági plénumain olyan kérdéseket vitattak meg, mint a kommunisták élcsapatszerépének növelése, a pártalapszervezetek vezetésének megjavítása és az ifjúkommunisták nevelése. Ez erősítette a párt sorait, növelte a párttagok harckészségét, biztosította a legfontosabb gazdaságpolitikai feladatok végrehajtását.

Pártunk ereje, mint már mondtuk, a párttagok magasrendű eszmeiségében és aktivitásában rejlik. Ahhoz, hogy minden párttagban fejlesszük a magasrendű eszmei és erkölcsi tulajdonságokat, okosan össze kell kapcsolnunk a káderek iránti bizalmat és megbecsülést a velük szemben megnyilvánuló elvi igényességgel, egyesítenünk kell a vezetés kollektivitását minden pártmunkásnak a reá bízott munkáért való felelősségével.

A politikai bizottság, a központi bizottsági plénumok munkájának gyakorlata, valamint a Brezsnyev elvtárs előadói beszédében kifejtett elvek arról tanúskodnak, hogy most, az új, bonyolultabb feladatok kapcsán mérhetetlenül megnövekszik a vezető szerepe és felelőssége. A párt-, szovjet- vagy gazdasági vezető mindig és mindenben mutasson példát a párt- és állami fegyelem betartásában, fogadja figyelemmel a bírálatot, ne mellőzze azt, s vonja le belőle a következtetéseket.

Grúzia pártszervezetei az SZKP XXIII. pártkongresszusának határozatai alapján fokozott felelősséggel foglalkoztak a káderek kiválasztásával, elosztásával és képzésével, s a vezető dolgozókat politikai és szakmai tulajdonságaik alapján emelték ki. Ennek következtében politikailag érett, kezdeményező, erélyes, a gyakorlatban kipróbált dolgozók kerültek irányító párt-, szovjet és gazdasági munkakörökbe.

Ugyanakkor meg kell mondanunk, hogy Grúzia Kommunista Pártja e nagy munka során hibákat és mulasztásokat is elkövetett, amiről

önkritikusan szó esett Grúzia Kommunista Pártjának nemrégiben tartott XXIV. kongresszusán. A Központi Bizottság politikai bizottsága intézkedéseket tett a káderekkel való munka javítása, a rájuk bízott munkáért való felelősségük növelése, az elfogadott határozatok végrehajtásának fokozottabb ellenőrzése, valamint a párt- és állami fegyelem erősítéséért folyó erélyes harc végett.

Kongresszusunkon, amely folytatja a pártnak a kommunizmus anyagi-műszaki bázisa megteremtését szolgáló irányvonalát, hangsúlyt kapott az, hogy az új ötéves terv fő feladata a nép anyagi és kulturális életszínvonalának jelentős emelése. Ez országunk gazdasági fejlődésében a jelenlegi szakasz fontos sajátossága.

Brezsnyev elvtárs, az SZKP főtitkára világos és tartalmas előadói beszédében mélyreható marxista-leninista elemzését adta pártunk bel- és külpolitikai tevékenységének, összegezte a legutóbbi években végzett hatalmas munkának az eredményét, s megjelölte a kommunista építés soron levő feladatait.

Elgondolkoztunk a beszámoló egyes tételein, figyelmesen hallgatjuk a kongresszusi küldöttek felszólalásait, s eszünkbe jutnak azok a szavak, amelyekkel Lenin a IX. pártkongresszus előestéjén fordult a párt-szervezetekhez. „Előre kell menni, előre kell nézni – írta akkor Vlagyimir Iljics –, és el kell hozni a kongresszusra a gazdasági építés átgondolt, az egész párttagság közös munkájával, közös erőfeszítésével figyelmesen *kidolgozott gyakorlati tapasztalatát.*”

A gazdasági építésnek éppen ezt a gyakorlati tapasztalatát, a szervezeti és politikai pártmunka tapasztalatát hozta az SZKP XXIV. kongresszusára a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIV. kongresszusát Grúzia Kommunista Pártja szervezetileg még jobban megerősödve, eszmeileg megedződve, s szorosan a lenini Központi Bizottság köré tömörülve fogadta. Grúzia kommunistái megbízták küldöttségünket, hogy jelentsük ki a kongresszuson: forrón támogatják és teljes egészében helyeslik az SZKP Központi Bizottságának politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét.

Grúzia Kommunista Pártja biztosítja a kongresszust, hogy továbbra is minden eszközzel erősíti sorainak tömör egységét és összeforrottságát, szilárdan megvalósítja pártunk fő irányvonalát, és mindenkor hűséges harci osztaga lesz a Szovjetunió Kommunista Pártjának.

Küldött elvtársak!

Országunk a kommunista párt vezetésével a népgazdaság fejlesztésében, a szociális intézkedések megvalósításában elért nagy sikerekkel érkezett el a XXIV. kongresszushoz. A következetesen megvalósított békepolitika, a szocialista világrendszer szilárdságáért vívott harc, a népek támogatása a szabadságért és függetlenségért vívott harcukban világszerte még jobban megnövelte hazánk tekintélyét, s mint a haladás vezető erejének, még jobban megszilárdította helyzetét.

Az elmúlt ötéves tervről szóló beszámoló adatai nagyszerűen tanúsítják, hogy az ipar a technikai haladás alapján gyorsan fejlődött, minőségi színvonala emelkedett. Nagy megelégedettséget kelt a pártnak az az irányvonala, hogy igen fontos gazdasági intézkedések és a tudományos vívmányok széles körű felhasználása alapján állandóvá tegye a mezőgazdaság fejlődésének ütemét. A mezőgazdaság és a könnyűipar fejlesztése, a lakásépítés gyarapítása, a nagyarányú szociális intézkedések jelentősen emelték a dolgozók anyagi jólétét.

Társadalmunk fejlődésének magas szintű eszmei irányzatossága, a tudomány, az irodalom és a művészet haladását szolgáló kedvező feltételek gazdagítják népünk szellemi fejlődését. A káderek iránti bizalom légköre és a dolgozók kezdeményezésének támogatása kedvező feltételeket teremt ahhoz, hogy a néptömegek tevékenyen részt vegyenek a kommunizmus építésében.

Engedjék meg, hogy a tudósok nevében kijelentsem: teljes mértékben támogatjuk a párt bel- és külpolitikáját.

A szovjet gazdaság további fejlesztésének, a békéért és a forradalmi mozgalom erősítéséért vívott harcnak az a hatalmas programja, amelyet Brezsnyev elvtárs, pártunk Központi Bizottságának főtitkára a beszámolóban kifejtett, a kongresszusnak a kilencedik ötéves tervre vonatkozó irányelvtervezete hazánkban a kommunista építés újabb nagy szakaszát határozzák meg, s a kommunizmus eszméinek világgyőzelme szempontjából óriási jelentőségük van.

Népgazdaságunk meggyorsított fejlesztésének egyik fő emelője a technikai haladás. A technikai haladás alapját a természettudományos felfedezések alkotják. Korunkban már nehéz közvetlenül megfigyelhető új lehetőségeket találni, s mélyen be kell hatolnunk a természet jelenségeibe.

A múltnak olyan nagy felfedezései, mint a villamosság, az elektromágneses hullámok, az aerodinamika törvényei óriási hatással voltak egész életmódunkra. Napjaink tudománya mind újabb és újabb lehetőségeket tár fel. Az anyag atom- és molekuláris szerkezetének kutatása megteremti az alapot ahhoz, hogy új anyagokat hozzunk létre a technika, a mezőgazdaság és az orvostudomány számára. Korunkban a kémia olyan lehetőségeket tárt fel, hogy a kőolajat és a gázt műanyagokká és műszálakká dolgozhatjuk fel, s a vegyészet a mezőgazdaság fellendítésének hatalmas eszközévé vált. Az elektromos jelenségeknek a szilárd testekben és a gázokban való tanulmányozása az elektronika megteremtésére vezetett. Az atommag szerkezetének kutatása lehetővé tette, hogy feltárjuk a magenergia felhasználásának új lehetőségeit. A matematika újabb felfedezései mind hatalmasabb szerepet töltenek be az igen bonyolult berendezések és gépek, automatizálási és irányítási eszközök megalkotásában.

A tudomány, amely fejleszti a világnézetet, új távlatokat tár fel. Korunkban forradalmi változások mennek végbe az élő anyaggal foglalkozó tudományban. Az elemi részecskék fizikája elmélyíti az anyag mikrostruktúrájáról alkotott fogalmainkat. Óriási felfedezések történnek az asztronómiában. Minden alapunk megvan ahhoz, hogy úgy véljük: a nemrég felfedezett úgynevezett pulzárok – ahogyan elméleti tudósaink előre megmondták – olyan neutroncsillagok, amelyeknek anyagsűrűsége oly nagy, hogy egy köbcentiméter súlya százmillió

tonna. Felfedeztek más csodálatos asztrofizikai objektumokat és folyamatokat is. Lehetséges, azon az úton vagyunk, hogy az anyag átalakulásának új törvényeit fedezzük fel. Hazánkban sokat teszünk annak érdekében, hogy a tudomány mindezen területein fejlesszük a kutatásokat. Fontos, hogy a jelenlegi ötéves tervben tovább erősítsük a közepes energiájú magfizika kísérleti bázisát.

Hazánk, amely utat épített a kozmoszba, az elmúlt ötéves terv folyamán kimagasló sikereket ért el orbitális űrállomások megteremtésében, a Hold és a bolygók kutatásában. Fokozzuk a kozmikus eszközök felhasználását a világegyetem kutatásában, s ezeket mind nagyobb mértékben kell felhasználnunk ahhoz, hogy megoldjuk a hírközlés, a meteorológia, a hajózás gyakorlati feladatait, kutassuk a természeti erőforrásokat, s földrajzi és óceanológiai kutatásokat végezzünk.

A marxista-leninista tanítás társadalmunk egész fejlődésének alapja. Az utóbbi évek folyamán fokozódtak a társadalomtudományok területén végzett kutatások. Feladatunk az, hogy mind magasabbra emeljük a filozófiai, közgazdasági, szociológiai kutatások, a történelmi folyamatok, s különösképpen a jelenkori világban végbemenő folyamatok tanulmányozásának színvonalát. A marxista-leninista elmélet alapján fejlődő társadalomtudományoknak fokozniuk kell a kommunista ideológia világméretű győzelméért vívott harcot.

A természet- és társadalomtudományok fejlesztésének, valamint az ipar és a mezőgazdaság meggyorsított fejlesztésének az irányelvtervezetben megfogalmazott feladatai óriási felelősséget rónak a tudósokra.

A párt Központi Bizottságának határozatai és az irányelvtervezet hangsúlyozzák: különösen nagy figyelmet kell fordítani az irányítás színvonalának emelésére a népgazdaság minden szférájában. Ez a mi magasan fejlett szocialista gazdaságunk fejlődésének igen fontos záloga. A közgazdaság tudósainak és a szociológusoknak feladata, hogy tovább tanulmányozzák azokat az előnyöket, amelyeket a szocialista rend biztosít nekünk ahhoz, hogy minél jobban meggyorsítsuk a fejlődés ütemét, s minél hamarabb felhasználjuk a tudomány eredményeit.

A népgazdasági tervek, az ágazatok közötti kapcsolatok szabályozása alkotják a gazdaságirányítás alapját. Az ország jelenlegi fejlődése mellett az ötéves terveken kívül szükség van távlati előrejelzésekre is. A legutóbbi években előrejelzéseket dolgoztak ki a tudomány és a technika egész sor perspektivikus irányának fejlesztéséhez a legszoro-

sabb kapcsolatban a népgazdasági ágak fejlődésével. A tudományos kutatásokat azonban fokozni kell abban az irányban, hogy évekre szóló általános szociális-gazdasági előrejelzéseket dolgozzunk ki.

Vlagyimir Iljics Lenin mondotta, hogy „a szocializmus – mindenekelőtt nyilvántartás”. A korszerű információs számítástechnika itt felmérhetetlen lehetőségeket tárt fel. A tudományos keresésnek, a gazdaság konkrét irányításának teljesen ki kell használnia a lehetőségeket. Meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a számítástechnika felhasználása minden területen a jelenkori tudományos-technikai forradalom egyik meghatározó tényezője. A legutóbbi időkben a tudományos intézetek tevékeny részvételével jelentős haladás történt abban, ahogyan a minisztériumok és a vállalatok az információsszámítástechnika eszközeit a tervezés és irányítás céljaira felhasználják. Ugyancsak sikereket értünk el a számítógépek kidolgozásában. Hadd mondjam meg, hogy növelnünk kell a számítógépek használatát a tervezésben és nem csupán a technikai-gazdasági számításokban, hanem magában a konstrukciók kidolgozásának folyamatában is.

A megkezdett ötéves tervben meg kell sokszoroznunk erőfeszítéseinket, hogy tökéletesebb gépeket alkossunk, fokozzuk az elektronikus számítástechnika gyártását és felhasználását. Emellett el kell érniünk, hogy komplex gépeket gyártsunk, amelyek magukba foglalják az elektronikus processzort, a fejlett külső berendezéseket és a matematikai ellátottságot.

A számítóberendezések felhasználása a technológiai folyamatok irányításában a munkatermelékenység növelésének hatalmas eszköze. Alkalmazásuk például az első uráli újcső-gyárban csupán egy csőhengergépen, lehetővé tette a csőgyártás pontosságának jelentős fokozását, 2000 tonna erősen ötvöztött acél, évi félmillió rubel megtakarítását. Számos folyamat automatizálása lehetővé teszi, hogy munkát takarítsunk meg, s egyúttal lényegesen javítsuk a termék minőségét.

Az irányítás, kiváltképpen az automatizált irányítás színvonalemelésének, a gazdasági és szociális folyamatok hatékonyabbá tételének fontos feltétele az országban a távközlési eszközök nagyarányú fejlesztése. Ebben a tekintetben óriási lehetőséget tárnak fel a fizikai tudomány új vívmányai és a kozmikus eszközök felhasználása. Úgy véljük, hogy az ötéves terv kidolgozásában meg kell találni a lehetőségeket a távközlés fejlesztési ütemének erőteljes fokozására.

A technológiai folyamatok automatizálásának és a korszerű termelési színvonal emelésének egészében véve fontos feltétele az olyan műszerek széles körű felhasználása, amelyek a legújabb fizikai felfedezések, köztük az optikai, rádióelektronikai és magfizikai felfedezések alapján készülnek. A legutóbbi évek folyamán a Tudományos Akadémia és az ágazati intézetek egész sora nagy haladást ért el új, korszerű műszerek kidolgozásában. Egyes területeken azonban, például az optikai spektroszkópia területén az eredmények még nem kielégítőek. S ami a legfontosabb, semmiképp sem kielégítő az a mennyiség, amelyet az ipar a már kidolgozott műszerekből gyárt, pedig ezek a műszerek nemcsak a tudomány és a termelés fejlesztéséhez szükségesek, hanem exportcikké is válhatnak. Az irányelvtervezet szerint a műszergyártást gyors ütemben kell fejleszteni. Nyilván külön is beszélnünk kellene az optikai műszergyártás fejlesztéséről.

A korszerű irányítási rendszerek és műszerek gyártásának alapja az elektronika. Ezt mindjobban alkalmazzuk az energetikában és a gépgyártásban. Az országban már sokat tettünk az elektronikai ipar erősítéséért. A szovjet tudomány jelentősen hozzájárult a félvezetők elméletének fejlesztéséhez. A rádióelektronikának igen fontos ága az elektronikus műszerek miniaturizálása. Bár a szovjet tudomány e tekintetben jó eredményeket ért el, mégis intézkedéseket teszünk, hogy fokozzuk a kutatásokat ebben az irányban. Tudósaink a kvantumelektronika megalkotói, amely a legutóbbi évek folyamán lehetővé tette az új technika, technológia, sőt az orvostudomány fontos problémáinak a megoldását.

Szeretnék megemlíteni egy érdekes, a legutóbbi időben tett felfedezést, a holográfiát, amely lehetővé teszi, hogy különleges ábrázolás alapján fényképlemezen a tárgyak térhatású képét nyerjük; ez nagy lehetőségeket rejt magában a műszergyártás területén és a sztereofilm fejlesztésében. A színes holográfia felfedezése szovjet tudósok érdeme.

A tudománynak fontos szerepet kell betöltenie az elektroenergetika továbbfejlesztésében. Ez különösképpen vonatkozik azokra a feladatokra, amelyek a közönséges villamos erőművek gőzturbina-blokkjai és az atom-villamos erőművek reaktor-turbina blokkjai egyedi teljesítménynövelésével kapcsolatosak. Különösen nagy gondot kell fordítani az atomüzemanyagot újratermelő gyors neutron reaktoros atomerőművek létesítésére. A további távlati tervekben nagy figyelmet

kell fordítanunk a szupravezetés jelenségének felhasználására a rendkívül gazdaságos villamosgépek és berendezések gyártásában. Ez az ötéves terv előírja, hogy kísérleti berendezéseken a közvetlen hőátalakítás gazdaságosabb módszereivel állítsunk elő villamos energiát. Megelégedéssel jelenthetjük ki, hogy a szovjet tudósok élen járnak a termonukleáris energia felhasználási módjainak keresésében.

Népgazdaságunk hatékonyságának növelésében óriási szerepet tölt be a nyersanyag komplex feldolgozása, az anyagok minőségének javítása, új technológiai folyamatok alkalmazása. Új vegyületek szintézisének és a Mengyelejev-táblázat régebben fel nem használt elemeinek a termelésbe való bevonása alapján a tudomány mind tökéletesebb anyagokat fedez fel. Az állandó mágnesek számára nemrég kidolgozott ötvözet – melynek mágneses energiája kétszerte nagyobb – felhasználása lehetővé teszi, hogy új, tökéletesebb műszereket készítsünk. A nemkívánatos szennyeződések eltávolítása vagy külön kiválasztott anyagok csekély mennyiségű hozzáadása, erősen javíthatja az anyag minőségét. Az alacsony és magas hőmérsékletek, a vákuum és a nagy nyomások, az elektromágneses terek, a plazma és a különböző sugárzások hatása lehetővé teszi, hogy a fizikai tulajdonságokat irányítottan megváltoztathassuk, és új vegyi folyamatokat valósítsunk meg. Mind jobban el kell terjedniük az olyan új kohászati és technológiai eljárásoknak, mint az elektrosalakos újraolvasztás és öntés, hengerelt áru termelése közvetlenül a folyékony alumíniumból és acélból, az elektronsugaras és lézertechnológia stb. Nagy feladatok állnak a tudomány előtt a nagy hatékonyságú vegyi-technológiai folyamatok létrehozásában. Igen fontos, hogy sokkal hatásosabb katalizátorokat dolgozzunk ki és gyártsunk, amelyek lehetővé teszik, hogy a vegyi-technológiai folyamatokat sokkal hatékonyabbá tegyük.

Különösen nagy figyelmet kell fordítanunk azoknak az iparágaknak a fejlesztésére, amelyek kevés beruházással nagy gazdasági eredményt adnak, különösképpen a kiskémiai iparra, amely csekély súlyú terméket szolgáltat: polimer anyagokhoz és olajtermékekhez való adalékanyagokat, színezékeket a természetes és szintetikus szálakhoz, fiziológiailag aktív anyagokat az orvostudomány és a mezőgazdaság számára. A minisztériumok egész sora állít elő kiskémiai termékeket, s úgy tűnik, hogy ezt jobban össze kell hangolni.

Mint ismeretes, erősen fejlődött nálunk a szintetikus gyémántfajták

ipari termelése. A legutóbbi évek folyamán kidolgozták a zafír, a rubin, a gránát, a smaragd és sok más kristály nagy lemezeinek előállításának technológiáját. A feladat most az, hogy megjavítsuk a mesterseges kristályok ipari előállításának ügyét.

Napjainkban a biológia mind nagyobb jelentőségre tesz szert nemcsak a mezőgazdaságban és az orvostudományban, hanem a könnyű- és az élelmiszeriparban is. Ez különösképpen kifejezésre jutott egy különleges ág, a mikrobiológiai ipar megteremtésében. A legutóbbi évek folyamán jelentősen bővültek a biológiai kutatások és emelkedett színvonaluk; fokozni kell gyakorlati alkalmazásukat.

A szovjet gazdaság intenzív fejlesztése mind élesebben veti fel a tudomány előtt a Föld és az óceán új természeti erőforrásai bevonásának és ésszerű felhasználásának kérdéseit.

A legutóbbi évek folyamán megszilárdult a tudomány anyagi bázisa. Különösen hangsúlyoznunk kell az uráli és a távol-keleti tudományos központok létrehozásának jelentőségét.

A tudománynak a technikai fejlődésben betöltött szerepe, a fejlesztéséhez szükséges nagy ráfordítások élesen vetik fel a kérdést: hogyan növelhetjük hatékonyságát s gyorsíthatjuk meg a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazását.

Napjainkban a tudósok munkatermelékenységének és a kutatási színvonal emelésének meghatározó tényezői a tudományos kutatások automatizálása és a tudományos műszerek, s ezek lehetővé teszik, hogy tízszeresére növeljük a tudósok munkájának termelékenységét. Ha nem fejlesztjük kellőképpen a tudományos műszerek gyártását, lemaradásra kárhoztatjuk a tudományt. Ismeretes, hogy a Szovjetunió Minisztertanácsa külön határozatot hozott a tudományos műszerek gyártásának fejlesztéséről; e határozat végrehajtása igen fontos feladat.

Az utóbbi évek folyamán a párt és a kormány sok intézkedést hozott a tudományos kutatások hatékonyságának növelése végett. E tekintetben igen nagy jelentősége van az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa határozatának, amelyet 1968 szeptemberében a tudományos kutatások hatékonyságának növeléséről fogadtak el. Ámde még sokat kell tennünk azért, hogy ezt a határozatot teljes egészében valóra váltsuk. A káderek kiválasztás javításában még nem eléggé használjuk ki a pályázatokat és az intézeti munkatársak tudományos minősítésének megújítását, bár ezek az eszközök nagyon

hatékonyak lehetnek. Nem használjuk ki teljesen az anyagi és erkölcsi ösztönzés lehetőségeit és azokat az intézkedéseket sem, amelyek a tudományos-technikai problémákkal kapcsolatos munkáért való felelősségérzet erősítését szolgálják. Kiváltképpen nem valósították meg mindenütt a határozatnak azt az előírását, hogy az érintett munkálátokat a csúcsszervek finanszírozzák. Ez az intézkedés lényegesen megjavítja majd a munkaszervezést az olyan nagyszabású tervek megvalósításában, amelyek rendszerint az intézetek és vállalatok széles körű együttműködését követelik meg.

A tapasztalat azt mutatta, hogy a tudományos-technikai problémák kidolgozása nagyobb határfokú, ha az intézetek közvetlen kapcsolatban vannak a termeléssel.

Szeretném támogatni azt a kísérletképpen bevezetett rendszert, ahogyan az elektrotechnikai ipari minisztériumban a tudományos kutatásokat megszervezik; itt a tudományos kutatások tematikája, finanszírozása és gazdasági ösztönzése szerves kapcsolatban áll az iparág technikai fejlődésével és az ebből nyert gazdasági eredménnyel. Úgy gondoljuk, az itt már jelentkező első eredmények alapul szolgálnak arra, hogy szélesebben elterjesszük ezt a rendszert.

A technikai haladás fő irányvonalait meg kell tervezni, s feltétlenül szükséges, hogy népgazdasági terveinkben teljesebben tükröződjék az új technika bevezetése nem csupán az új vállalatoknál, hanem a meglevő vállalatok felújításánál is. A minisztériumok megszervezése kétségtől a technikai haladás meggyorsítására vezetett. Szükség van azonban arra is, hogy hosszú távra szóló terveink legyenek az iparágak technikai felújítására is. Növelni kell a felelősséget a technikai haladás terveinek teljesítéséért, a termelés színvonaláért és a termék minőségéért.

Emellett – ahogyan Brezsnyev elvtárs a beszámolóban hangsúlyozta – óriási szerepet játszik maguknak a vállalatoknak az érdekeltsége az új technika elsajátításában. Úgy érzem, hogy ebben az irányban még nem használtuk ki mindazt, amit a Központi Bizottság 1965 szeptemberi teljes ülésének határozatai előírnak. Különösképpen az áraknak jobban kell ösztönözniük az új technikát, s ugyanazt kell elérnie a hitelrendszerben előírányzott intézkedések teljesebb megvalósításának is.

Nyilvánvaló, hogy bátrabban hozzá kell látnunk a termelőegyesü-

lések szervezéséhez. Ez szorosabb kapcsolatba hozza egymással a tudományt és a termelést, s az egyes vállalatok felújításához jobb lehetőségeket teremt. A technikai haladás meggyorsítása szempontjából igen fontos, hogy minden lehető módon fokozzuk a termelés, a vállalati felújítások és a nagyberuházások terveinek kiegyensúlyozottságát.

Elvtársak! Hazánk a föllendülés útján van, mind erősebbé válik gazdasága, fejlődik a tudomány, a technika és a kultúra, növekszik hazánk nemzetközi tekintélye. Az olykor jelentkező bonyolult problémák a növekedés nehézségeiből származnak, s népgazdaságunk gyors fejlődési ütemével kapcsolatosak.

Az ötéves tervidőszakra kitűzött feladatok teljesítésével hatalmas szakaszt teszünk meg a kommunista társadalom felépítésének útján. A szovjet tudományra felelős feladatok hárulnak. A kommunista párt minden támogatást megad a tudósoknak, szüntelenül gondoskodik a tudomány fejlesztéséről.

Engedjék meg, hogy biztosítsam a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIV. kongresszusát: a tudósok minden erejüket megfeszítik a tudomány további fejlesztéséért, a technikai haladás meggyorsításáért, népünk javára, a kommunizmus nagy ügyének nevében.

KÁDÁR JÁNOS BESZÉDE

Kedves elvtársak! Barátaink!

Küldöttségünk a Magyar Szocialista Munkáspárt, a szocializmust építő magyar nép nevében szívből köszönti a kongresszus küldötteit, s személyükben a Szovjetunió Kommunista Pártját, szövetségesünket, igaz barátunkat, a kommunizmust építő nagy szovjet népet.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIV. kongresszusa mérőföldkő a szovjet nép történelmi útján, ugyanakkor a szocialista országok életének, a kommunista világmozgalomnak, az egész nemzetközi életnek kimagasló fontosságú eseménye. Pártunk, munkáosztályunk, a magyar nép nagy és fokozódó figyelemmel követte szovjet elvtársaink, a testvéri szovjet nép kongresszusi felkészülésének fontos eseményeit. Bizonyosak vagyunk abban, hogy az SZKP XXIV. kongresszusa eredményesen elvégzi munkáját, eleget téve történelmi küldetésének, új erőt, új lendületet ad a Szovjetunió fejlődésének és a haladó erők nemzetközi küzdelmének.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága az elmúlt öt év munkájának hatalmas eredményeiről számolt be itt, a párt kongresszusának, és az új, kilencedik ötéves népgazdasági terv irányelveiben lelkesítő célokat vázolt fel a legközelebbi jövőre a szovjet nép elé. Brezsnyev elvtárs tényekben gazdag beszámolója jól mutatja, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja a történelem minden próbáját fényesen kiállt lenini úton vezeti a népet. A szovjet nép a párttal összeforrvá, szilárd egységben halad előre, odaadó

munkával építi, gazdagítja saját életét és gyarapítja tovább, teszi mind hatalmasabbá a világ első munkás-paraszt államának, a szovjetek országának erejét.

A nemzetközi – s azon belül a magyar – közvélemény ismeri a Szovjetunióban folyó hatalmas építőmunkát, a dinamikus fejlődés vitathatatlan tényeit. Mi teljes egyetértéssel üdvözljük a Szovjetunió Kommunista Pártjának politikáját. Pártunkat, népünket lelkesítik az önök munkájának nagyszerű eredményei és az előretekintő, felemelő tervek, amelyek új lendületet adnak a kommunizmus építésének. E tervek valóra váltása lehetővé teszi, hogy a szovjet emberek, akik a világ sorsáért oly nagy áldozatokat vállalnak, növekvő mértékben élvezzék vívmányaik gyümölcseit, és még nagyobb erővel segítsék az emberiség előrehaladását. Szívből gratulálunk az elért hatalmas eredményekhez, és további nagy sikereket kívánunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának, lenini Központi Bizottságának, a testvéri szovjet népnek.

Brezsnyev elvtárs mélyreható elemzéssel világította meg a jelenlegi nemzetközi helyzet fő kérdéseit. Az imperializmus indokínai és közel-keleti agressziói veszélyeztetik a világ népeinek békéjét. Ugyanakkor a szocialista országok erősödnek, növekszik az osztályharc lendülete a fejlett kapitalista országokban. Ázsia, Afrika és Latin-Amerika népei mind határozottabban szállnak szembe a neokolonialista politikával.

A legfőbb jellemzője a nemzetközi helyzetnek az, hogy a szocializmus, a haladás, a nemzetközi függetlenség, a béke erői az egész világon növekszenek és feltartóztathatatlanul előrenyomulnak. A népeknek a világbéke megőrzésébe és a szebb jövőbe vetett reményei ma reálisabbak, mint bármikor voltak, s hogy ez így van, az mindenekelőtt annak köszönhető, hogy a jobbért küzdők harcukban a Szovjetunió szilárd, növekvő és legyőzhetetlen erejére támaszkodhatnak.

Világpolitikai tényező a nemzetközi kommunista mozgalom, amely a kommunista és munkaspártok 1969. évi moszkvai tanácskozásával jelentős lépést tett előre az egység megerősítésének útján. A szocializmus, a kommunizmus eszméjének befolyása és harci osztagainak ereje világsszerte növekszik. Igaz, mozgalmunk egysége jelenleg nem teljes, sorainkban jelentkeztek és kárt okoznak a nacionalista, revizio-

nista és más antimarxista nézetek. Különösen nagy károkat okozott a kínai vezetők szakadár tevékenysége, amelyet pártunk – mint ez köz tudott – kezdettől fogva határozottan elítél.

A kommunizmus eszméjét támadják a kapitalista rendszer tudatos védelmezői és a legkülönbébb zavaros kispolgári irányzatok képviselői is. De Marx, Engels, Lenin tanításai legyőzhetetlenek. Világnézetünk, a marxizmus-leninizmus mindenkor az ellenséges nézetekkel, az opportunizmussal vívott meg nem alkuvó harcban őrizte meg tisztaságát, erősödött, növelte befolyását, és ez így lesz ezután is.

A marxizmus-leninizmus eszméinek tisztaságáért, a kommunista világmozgalom egységéért harcolóknak nagy erőt ad, hogy e küzdelem élén Lenin örökségének leghívebb védelmezője, a legnagyobb forradalmi tapasztalatokkal rendelkező testvérpártunk, a Szovjetunió Kommunista Pártja halad.

A magyar kommunisták, a magyar dolgozók a szocialista társadalom felépítésének nagy művén munkálkodnak.

Pártunk nemrégiben tartotta meg X. kongresszusát; szakszervezeti kongresszusok folynak nálunk, s országgyűlési és tanácsválasztásokra készülünk. Munka van bőven, nem élünk gondok nélkül, de a kongresszusi számvetés is megmutatta: helyes úton járunk. Pártunk a marxizmus-leninizmus elveit állhatatosan védelmezve, gyökeresen leszámolt mind a jobboldali revizionista, mind a „baloldali” szektás-dogmatikus irányzatokkal. A megfelelő politikai alapokra helyezett munka jelentős eredményeket hozott a gazdasági és a kulturális építés egész területén, és a dolgozók életszínvonala a szocialista építés menetében rendszeresen emelkedett.

Az utóbbi évtized fő eredményének azt tartjuk, hogy pártunk, munkásosztályunk, népünk a szocializmus eszméjében összeforrott, egységes, hogy hazánkban a munkáshatalom, a népi demokratikus állam, a társadalmi rend szilárd és megingathatatlan. Ezért fejlődésünk jó ideje töretlen, s most a szocialista demokrácia továbbfejlesztésén, a gazdasági munka hatékonyságának növelésén, a közoktatás, a kultúra szélesítésén, a szocialista társadalom teljes felépítésén munkálkodhatunk.

Népünk nemzeti függetlenségének, békéjének, szocialista jövőjének fő garanciáját a Magyar Népköztársaságot és a Szovjetuniót, vala-

mint a többi szövetséges országot egységbe forrasztó kölcsönös bizalomban, testvéri barátságban és együttműködésben látjuk. Szilárd elvi alapokon nyugvó nemzetközi és külpolitikai irányzatot követünk. Számunkra a szocialista hazafiság és a proletár internacionalizmus eszméje elválaszthatatlan. Pártunk, országunk minden szocialista országgal, minden kommunista és munkáspárttal, minden haladó erővel egységre, együttműködésre törekszik. De az egységet védelmezve, a szocializmus és a béke általános érdekeiből kiindulva, a leghatározottabban szemben állunk minden antikommunista és szovjetellenes irányzattal, az opportunizmus minden jobboldali és „baloldali” válfajával, bárki részéről jelentkezék is.

A Magyar Népköztársaság külpolitikai tevékenysége a szocializmust építő magyar nép állami és nemzeti érdekeit szolgálja. Meggyőződésünk, hogy a szocialista országok összes népeinek alapvető érdekei közösek, és egybeesnek a nemzetközi munkásosztály alapvető érdekeivel.

Mi külpolitikánkban a kapitalista államokkal becsületesen a békés egymás mellett élésre, a kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatok kiépítésére és bővítésére törekszünk. Ez egy dolog. A másik annak kötelező tudomásulvétele, hogy számunkra a politika nem kereskedelmi ügylet, nem adásvétel tárgya. Mi eszmeileg és politikailag elkötelezték vagyunk. Mindenki tudja, melyik oldalon vagyunk: mi a Szovjetunióval, a Varsói Szerződés országaival, a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának országaival, a szocialista országokkal és minden haladó, antiimperialista erővel együtt harcolunk, és ezen a közös úton megyünk tovább a jövőben is.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIV. kongresszusa erősíti meggyőződésünket, hogy az elkövetkező évek újabb nagy eredményeket hoznak a szovjet népnek, újabb sikereket a szocializmust építő népek nagy közösségének; szebb, békésebb jövőndőt ígérnek az emberiségnek. Bármit remél, mond vagy tesz a nemzetközi reakció, a világ előrehalad: a Szovjetunió csillaga mind magasabbra emelkedik, a szocializmus már három világrész sok országában épül, a Föld népei, nemzetei szabadon és békében akarnak és fognak élni.

Kedves elvtársak! Szovjet barátaink!

Ez a kongresszus mindenkinek, barátnak és ellenségnek meggyőzően

mutatja a Szovjetunió kommunistáinak, munkásosztályának, népeinek erős eltökéltségét, hogy tovább haladnak a halhatatlan Lenin, a kommunizmus, a béke útján. Sok sikert, teljes győzelmet kívánok szovjet testvéreinknek a történelmi jelentőségű feladatok megoldásához, a kongresszus célkitűzéseinek valóra váltásához.

Éljen a szovjet nép és dicső kommunista pártja!

Éljen, erősödjék tovább a magyar–szovjet barátság!

Éljen a kommunizmus és a béke!

A XXIV. PÁRTKONGRESSZUS MANDÁTUMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁGÁNAK JELENTÉSE ELŐTERJESZTETTE: I. V. KAPITONOV

Elvtársak!

Ezekben a nevezetes napokban országunk kommunistáinak, valamennyi dolgozójának gondolatai és érzései a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIV. kongresszusára irányulnak. A szovjet emberek, az egész világközvélemény figyelmének homlokterében a Központi Bizottság beszámolója áll, amelyet Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára terjesztett elő. A beszámoló meggyőzően szemléltette a szovjet népnek az utóbbi öt esztendőben elért hatalmas sikereit, összegezte és mélyrehatóan elemezte a pártnak és Központi Bizottságának tevékenységét, alkotóan feldolgozta a szovjet társadalom gazdasági és társadalmi-politikai fejlődésének legfontosabb problémáit. A beszámoló behatóan tárgyalta a mai nemzetközi helyzet időszerű kérdéseit.

Egész valóságunk cáfolhatatlanul tanúskodik arról, hogy az eltelt évek során még jobban megnőtt az SZKP vezető szerepe, jobban érvényesül befolyása a társadalmi élet minden területén, megszilárdultak a párt és a tömegek kapcsolatai. A szovjet kommunisták több mint 14 milliós serege szilárd nézetazonossággal és szoros cselekvési egységben, a marxizmus-leninizmus zászlaja alatt egyöntetűen tömörülve érkezett el XXIV. kongresszusához.

A kongresszust megelőző beszámoló- és vezetőségválasztó taggyűlések, illetve küldöttértekezletek újlag megmutatták pártunk erejét és szilárdságát. Lelkes, tárgyilagos légkörben folytak le az alapszerve-

zeti taggyűlések. Szervezetileg és politikailag magas színvonalon zajlottak le a kerületi, a városi, a körzeti, a területi, a tartományi értekezletek, valamint a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusai. Az értekezletek és a kongresszusok munkájában összesen 1 600 000 küldött vett részt, közülük mintegy 70 000-en szólaltak fel a viták során.

A pártbizottsági beszámolók, valamint a Szovjetunió kilencedik ötéves népgazdaságfejlesztési tervéről közzétett kongresszusi irányelvek megvitatását az jellemezte, hogy az elvtársak elvi síkon, konkrétan vetették fel, valójában közelítették meg az egyes problémákat. A kommunisták valamennyi taggyűlésen, pártértekezleten és kongresszuson kifejezésre juttatták, hogy egyhangúlag helyeslik az SZKP Központi Bizottságának bel- és külpolitikáját, gyakorlati tevékenységét, s megingathatatlanul el vannak szánva arra, hogy továbbra is szilárdan kövessék a lenini irányvonalat.

Az SZKP XXIV. kongresszusára összesen 4963 küldöttet választottak meg, ebből 4740 rendelkezik szavazati joggal, 223 pedig tanácskozási joggal. Megemlítendő, hogy 3691 fő, vagyis a küldöttek 74,4%-a első ízben vesz részt kongresszuson.

A Mandátumvizsgáló Bizottság jelenti a kongresszusnak, hogy a választások valamennyi pártszervezetben szabályosan, titkos szavazással, a párt szervezeti szabályzatának és az SZKP Központi Bizottsága által megállapított képviseleti normáknak megfelelően mentek végbe: egy szavazati joggal rendelkező küldött 2900 párttagot, egy tanácskozási joggal rendelkező küldött pedig 2900 tagjelöltet képvisel.

A kongresszus küldötteit a területi, a tartományi pártértekezletek, valamint a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusai választották meg. Ukrajna, Belorusszija, Üzbegisztán és Kazahsztán Kommunista Pártjában a küldöttválasztások területi pártértekezleteken zajlottak le.

A szovjet hadsereg, a haditengerészeti flotta, a belső és a határőr csapategységek kötelékében működő pártszervezetek tagjai a területi pártszervezetek tagságával együtt választottak küldötteket.

A Mandátumvizsgáló Bizottság valamennyi küldött megbízatását ellenőrizte és érvényesnek nyilvánította. A kongresszuson jelen van 4949 küldött, igazoltan távol van 14 küldött.

A kongresszuson valamennyi területi, tartományi és köztársasági

pártszervezet képviselve van. A legnépesebb küldöttségekkel a következő közigazgatási egységek pártszervezetei képviseltették magukat: hazánk fővárosa, Moszkva 314, Leningrád terület 175, Moszkva terület 158, Rosztov terület 92, Krasznodar tartomány 89, Gorkij terület 79, Szverdlovszk terület 75, Kujbisev terület 69, Szaratov terület 65 fővel. A gyorsan fejlődő Szibéria és Távol-Kelet kommunistáinak másfélmillió serege nevében több mint 500 küldött van jelen.

A szövetséges köztársaságok kommunista pártjai az alábbi létszámú küldöttségekkel képviseltetik magukat: Ukrajna 873, Kazahsztán 212, Belorusszija 163, Üzbegisztán 151, Grúzia 107, Azerbajdzsán 94, Lettország 50, Örményország 47, Litvánia 45, Moldávia 41, Kirgízia 37, Tadzsikisztán 31, Észtország 29, Türkmenia 27 fő.

Részt vesznek a kongresszus munkájában az újonnan létesített köztársasági területek – Taldi-Kurgán és Turgaj terület (Kazahsztán), Namangan terület (Üzbegisztán), Isszik-Kulszk és Narinszk terület (Kirgízia), Leninabad terület (Tadzsikisztán), Marij, Tasauz és Csardzsou terület (Türkmenia) – pártszervezeteinek küldöttei is.

A Szovjetunió Kommunista Pártja kifejezi valamennyi társadalmi rétegnek, a dolgozók valamennyi kategóriájának léteérdekeit. A párt, képletesen szólva, a munkások, a kolhozparasztok, az értelmiségi dolgozók legjobbjainak ötvözete, mindazoké, akiket a közös cél egyesít, s akik a nagy ügy szolgálatának szentelik életüket. Mint Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs előadói beszédében hangsúlyozta: amidőn pártunk a dolgozók legjobbjaival tölti fel és szilárdítja meg sorait, állandóan ügyel arra, hogy összetételénél fogva képes legyen a lehető legjobban megoldani az előtte álló feladatokat. Ez a tény a kongresszusi küldöttek összetételében is tükröződik. Jelen vannak itt munkások és miniszterek, kolhoztagok és tudósok, katonai személyiségek és a kultúra művelői, a párt veteránjai és ifjú nemzedéke – mindannyian népünk megbecsült fiai és leányai. A kongresszus küldöttei megszemélyesítik a párt kollektív bölcsességét, akaratát és erejét.

Szovjet munkásosztályunk, amelynek vezető szerepe van a kommunizmus építésében, még soha nem volt kongresszuson olyan arányban képviselve, mint most. 1195 munkást választottak meg kongresszusi küldöttné az ipar, az építőipar és a közlekedés különböző ágazataiból. Vannak köztük neves kohászok, bányászok, gépipari és textilmunkások, vasutasok, építőmunkások, szakképzett művezetők,

akik a legbonyolultabb elektronikus számítógépek és automata készülékek gyártásában vesznek részt. Mindannyian a munkához való igazi kommunista viszony iskolapéldáit szolgáltatják.

Itt van a küldöttek között Grigorij Jakovlevics Gorbany az „Azovsztal” üzemből, országunk egyik legjobb acélöntője; itt van azután Jegor Ivanovics Drozgyeckij, a híres kuznyeckai bányász, továbbá Hatmulla Aszilgarejevics Szultánov baskíriai érdemes olajmunkás, Marija Szergejevna Ivannyikova moszkvai szövőnő és a termelés más élenjáró dolgozói s újítói, számos hazafias tett kezdeményezői.

A kongresszusi küldöttek között 870 mezőgazdasági dolgozót találunk; kétharmad részük egyszerű kolhozparaszt és szovhozomunkás, brigád- és telepvezető. Olyan emberek, akik erejüket nem kímélve munkálkodnak a mezőgazdaság további fejlesztését célzó pártprogram megvalósításán, szívós munkát végeznek a jó termés, az állattenyésztési termékek hozamának növelése, a kolhozok és a szovhozok gazdaságának megszilárdítása érdekében.

A legutóbbi ötéves tervben nagyszerű munkasikereket ért el Mihail Ivanovics Klepikov kubanyi brigádvezető, Viktor Fjodorovics Sztaszjevics belorusz gépkezelő, Vajke Peeterovna Nutt észt fejőnő, Inobat Ahunova üzbég gyapottermesztő, Zsolszejt Moldaszánov kazahsztáni pásztor. A falu többi kommunista küldötte is jó eredményeket ért el a szocialista munkaversenyben.

Pártunk nagy jelentőséget tulajdonít a gazdaságirányítás tökéletesítésének, s ezt valamennyi népgazdasági ágazat eredményes fejlődése egyik fontos feltételének tekinti. Nálunk az ipari és a mezőgazdasági termelés kiváló szervezői nevelődtek ki, akik szaktudással és nagy tapasztalatokkal rendelkeznek az irányítás terén. Sokan közülük jelen vannak itt mint küldöttek. A kongresszus munkájában 370 vállalatvezető – iparvállalatok, építkezések, termelőegyesülések és cégek vezetői –, 82 szovhozigazgató, 148 kolhozelnök vesz részt. Ez azt mutatja, hogy gazdasági kádereink megérdemelt tekintélynek örvenednek az országban.

A kongresszusra sok kommunista tudós nyert küldetést, olyanok, akik a fizika, a kémia, a rádióelektronika terén és más tudományágakban kutatásaikkal és felfedezéseikkel nagymértékben hozzájárultak a technikai haladáshoz, a gazdaság és a kultúra fejlesztéséhez, a hazai és a nemzetközi tudomány gyarapításához. Világszerte elismerik a Szov-

jetunió vívmányait a kozmikus térség meghódításában. Sokan vannak ebben a teremben azok közül, akik részt vesznek az űrhajók megalkotásában, akik szabadbá teszik az utat a világűrbe.

Az SZKP tagjai sorában jelenleg mintegy 13 000-en vannak a tudományok doktorai és több mint 110 000-en a tudományok kandidátusai. A küldöttek között 96-an vannak az akadémikusok, valamint a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának, az ágazati akadémiáknak és a szövetséges köztársaságok tudományos akadémiáinak levelező tagjai, 363-an a tudományok doktorai és kandidátusai, 138-an a tudományos és a felsőfokú oktatási intézmények dolgozói. A kongresszuson 120-an vannak jelen a kultúra és a népművelés dolgozói – írók, zeneszerzők, képzőművészek, színészek – közül. A tudomány és a kultúra olyan neves művelőit találjuk a küldöttek soraiban, mint Msztyiszlav Vszevolodovics Keldis akadémikus, aki háromszor nyerte el a Szocialista Munka Hőse címet, továbbá Mihail Alekszandrovics Solohov író, Nyikolaj Vasziljevics Tomszkij szobrászművész és mások. Szovjet értelmiségünket elszakíthatatlan szálak fűzik a néphez, ez az értelmiség tevékenyen részt vesz a kommunista építőmunkában, a dolgozók nevelésében.

Brezsnyev elvtárs előadói beszéde nagyra értékelte a pártkádereket. A Központi Bizottság állandóan gondoskodik a káderállomány erősítéséről. Kongresszusunkon 1205 pártmunkás foglal helyet, köztük 300-an területi és tartományi pártbizottságoknak, valamint a szövetséges köztársaságok kommunista pártjai központi bizottságainak titkárai, 700-an pedig körzeti, városi és kerületi PB-titkárok. Az a tény, hogy egyhangúlag választottak kongresszusi küldöttekké pártvezetőket, arról tanúskodik, hogy a kommunisták, a dolgozók tömegei nagy bizalommal és megbecsüléssel viseltetnek irántuk.

A kongresszus munkájában 137 alapszervezeti, valamint 356 műhelyszervezeti titkár, illetve csoportbizalmi vesz részt. A beszámolási időszakban a pártalapszervezetek létszámban gyarapodtak és szervezetileg megerősödtek. Jelenleg több mint 31 000 alapszervezet élén pártbizottság működik. Minden harmadik kolhoz- és minden második szovhoz-pártszervezetben alakultak ilyen pártbizottságok. 66 000 új műhelyszervezet és 92 000 új pártcsoport létesült.

A pártbizottságok mindennapi munkájukban kiterjedt aktívahálózatra támaszkodnak, amely évről évre terebélyesedik, Csupán a külön-

bőző fokú pártszervekbe 3,6 millió embert választottak, ezek között több mint egymillióra tehető a pártcsoportszervezők, a műhely- és egyéb alapszervezeti titkárok száma. Velük együtt több millió propagandista, agitátor, előadó, politikai munkatárs és más aktivista munkálkodik a tömegek között kötelességtudatától és érzelmeitől vezetve. Önzetlen munkájuk nagy jelentőségű a párt egész tevékenysége, a dolgozók nevelése, a szovjet embereknek a gazdaságpolitikai feladatok sikeres megoldására való mozgósítása szempontjából.

Az utóbbi években – mint az SZKP Központi Bizottságának beszámolója megállapította – növekedett a szovjeteknek, a szakszervezeteknek, a Komszomolnak a kommunista építőmunkában betöltött szerepe. Ezek a szervezetek egyre nagyobb mértékben vonják be a dolgozókat az állami és a társadalmi ügyek intézésébe. A kongresszus munkájában a szovjetek 556, a szakszervezetek és a Komszomol 126 dolgozója, illetve aktivistája vesz részt. A küldöttek közül 1284-nek van mandátuma a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjében, illetve a szövetséges és az autonóm köztársaságok legfelsőbb szovjetjeiben.

Az SZKP XXIV. kongresszusára nagy számban választottak küldötteket a szovjet hadsereg és a haditengerészeti flotta kötelékéből, valamint a határőr-alakulatokból. Vannak köztük tábornagyok, tengernagyok, tábornokok, tisztek és tiszthelyettesek. Sokan közülük dicső haditetteket vittek véghez, amikor szocialista hazánk becsületéért és szabadságáért kellett küzdeni. A hadsereg kommunistái példát mutatnak az egész személyi állománynak a katonai kötelesség teljesítésében, a magas fokú harci kiképzésben. A szovjet nép joggal büszke fegyveres erőire, amelyek éberren állnak őrt hazánk szent határain.

Az állami, a gazdasági, a kulturális, a társadalmi tevékenység valamennyi szakaszán eredményesen munkálkodnak a férfiakkal egy sorban a szovjet nők. Jelenleg a kommunista pártnak több mint 3 millió nőtagja van, vagyis csaknem 650 000-rel több, mint a XXIII. pártkongresszus előtt. A küldöttek között a nők száma 1204, vagyis az összes küldöttek 24,3%-a. Ivanovo terület küldöttségének 40, a kozstromai küldöttségnek csaknem 35, a szmolenszkinak 32, a moldáviainak és a litvániaiainak mintegy 27, a türkméniai és az üzbejisztáni küldöttségnek 26%-a nő. Az a tény, hogy a nők ilyen nagy számban vesznek részt a kongresszus munkájában, magas fokú politikai felkészültségükről és aktív munkájukról tanúskodik.

A küldöttek összetételét a magas szintű iskolázottság jellemzi. A küldöttek csaknem 58%-a egyetemi és főiskolai végzettségű, 27%-uk pedig főiskolai vagy középiskolai tanulmányokat folytatott. A küldöttek soraiban 1586 mérnök, közgazdász és technikus, 555 agrónómus és zootechnikus, 483 pedagógus, orvos és jogász található. Ezek az adatok azokat az eredményeket tükrözik, amelyeket a kommunista párt és a szovjet állam népeink kulturális színvonalának emelésében, a népművelés fejlesztésében és valamennyi tudományágban a szakemberek képzése terén elért.

Kongresszusunk kilenc küldötte még a forradalom előtt lett pártunk tagja; 21 küldött 1917 novembere és 1921 között, 638 küldött 1922 és 1940 között, 967 küldött 1941 és 1945 között, 1240 küldött 1946 és 1955 között, 1657 küldött 1956 és 1965 között, 431 küldött pedig 1966 és 1970 között került pártunk tagjainak sorába.

A küldöttek életkor szerinti megoszlása a következő: 30 éven aluli 5,1%, 31–35 éves 12,8%, 36–40 éves 13,9%, 41–50 éves 41,6%, 51–60 éves 20,7%, 60 éven felüli 5,9%.

Tehát a kongresszuson fiatal kommunisták ugyanúgy jelen vannak, mint olyan emberek, akik már hosszú életutat tettek meg. Ebből láthatjuk, miként örökli az ifjabb nemzedék az idősebbtől pártunk forradalmi hagyományait.

A kongresszus munkájában 61 nemzetiség és népcsoport kommunistái vesznek részt. Ezzel újólág bebizonyosodik, hogy a kommunista párt eleven megtestesítője testvéri népeink nagy és megbonthatatlan barátságának. Az összetételénél fogva soknemzetiségű SZKP egyzsersmind lényegét tekintve mélységesen internacionalista párt.

A hazának tett szolgálatokért küldötteinknek mintegy 98%-a viseli a Szovjetunió különböző rendjeleit és érdemérmeit, 89 főt tüntettek ki a Szovjetunió Hőse, 549 főt pedig a Szocialista Munka Hőse címmel. Küldötteink között 182 Lenin- és állami-díjas található.

A XXIV. kongresszus meghatározza a pártnak és a szovjet népnek a kommunista építőmunka jelenlegi szakaszában megoldásra váró feladatait. E feladatok sikeres végrehajtása biztosítja majd szocialista hazánk hatalmának további megszilárdulását, s még nagyobb tekintéllyel ruházza fel lenini pártunkat, amely biztos kézzel vezeti a szovjet népet a kommunizmus felé.

Elvtársak!

Pártunk XXIV. kongresszusát mindenfelé figyelemmel kísérik, és úgy értékelik, mint a Szovjetunió Kommunista Pártja, az egész szovjet nép életének igen nagy eseményét. S aligha kétséges, hogy a kongresszus grandiózus előirányzatainak sikeres valóra váltása fontos történelmi szakasz lesz a kommunista társadalom építésében.

A hadsereg és a flotta harcosai, akik éberen őrködnek a szovjet nép békés munkáján, forró, harcos katonai üdvözetüket küldik önöknek, kedves küldött elvtársak!

Engedjék meg, hogy a hadsereg kommunistáinak népes osztaga nevében, a Szovjetunió fegyveres erőinek egész személyi állománya nevében jelentsem a kongresszusnak: a hadsereg és a flotta harcosai egységesen, zárt sorokban fogadják a kommunista párt legfelsőbb fórumát, éberen teljesítik katonai szolgálatukat a szárazföldön, a levegőben és a tengeren, szilárdan védelmezik a Szovjetunió határait, állandó és teljes készenlétben várják, hogy teljesítsék a párt és a haza bármely parancsát.

Nagy figyelemmel és jogos büszkeséggel hallgattuk mi, szovjet harcosok – miként minden szovjet ember – Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának előadói beszédét. Ez a világos, tartalmas beszéd összegezte a pártnak és a népnek a XXIII. pártkongresszus óta eltelt öt esztendő alatt folytatott gigászi alkotó tevékenységét, meghatározta a Szovjetunióban folyó kommu-

nista építőmunka nagyszerű távlatait, mélyrehatóan és minden oldalról elemezte a világ mai fejlődését. Bennünket, a hadsereg kommunistáit, lelkesedéssel tölt el, hogy a Központi Bizottság beszámolója nagyra értékeli a Szovjetunió fegyveres erőit, hogy a beszámolóban méltó helyet kaptak az ország védelmének további erősítésével összefüggő kérdések. Igen hálásak vagyunk a pártnak és Központi Bizottságának, amiért állandó gondot fordít a fegyveres erőkre.

A hadsereg és a flotta kommunistái teljes egészében helyeslik a Központi Bizottság politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét, osztatlanul támogatják a kommunista párt és a szovjet kormány bel- és külpolitikáját!

A dolgok történelmileg úgy alakultak, hogy az októberi forradalom győzelme után nemcsak az új, szocialista társadalom felépítése állt előttünk, hanem az is, hogy fegyverrel védjük meg ezt az új társadalmat az ellenforradalommal, a nemzetközi imperializmusnak a szovjetország felszámolására irányuló többszöri kísérletével szemben. Ebben a helyzetben a kommunista pártnak állandóan gondoskodnia kellett arról, hogy az ország gazdasági, tudományos és kulturális eredményeivel egyidejűleg gyarapodjék a szovjet állam katonai ereje, növekedjék védelmi képessége.

Hadseregünk, amelyet a kommunista párt hozott létre és fejlesztett ki a Nagy Októberi Szocialista Forradalom vívmányainak megvédése céljából, minden sikerét, a forradalom ellenségei fölött aratott valamennyi győzelmét a párt és Központi Bizottsága szilárd vezetésének köszönheti. Éppen a párt gondoskodásának és erőfeszítéseinek tulajdonítható, hogy nálunk kialakultak a fegyveres erők felépítésének tudományosan megalapozott ideológiai és szervezeti elvei, magas szinten képzett parancsnoki és politikai káderek állnak a hadsereg és a flotta rendelkezésére, korszerű haditechnikát és fegyverzetet gyártunk.

A fegyveres erők szakadatlan fejlesztése a szocializmus és a kommunizmus sikeres építésének objektív szükségszerűsége, amely a társadalmi fejlődés törvényszerűségeiből, valamint a kapitalizmus és a szocializmus közti osztályharc sajátosságaiból fakad. Országunk szocialista építőmunkájának több mint fél évszázados tapasztalatai igazolták: helyes volt az a katonapolitika és a fegyveres erők fejlesztésének az a gyakorlata, amelyet a kommunista párt következetesen érvényesített.

Forradalmunk a gyakorlatban bizonyította be, hogy képes megvédeni magát. A párt és a nép már a kezdet kezdetén kikovácsolta magának fegyverét: a hatalmas Vörös Hadsereget. Ez a hadsereg már a belső ellenforradalom és a külföldi intervenciók elleni első ütközetek során, a polgárháború éveiben, tanúbizonyságot tett magas fokú harci erényeiről és erkölcsi tulajdonságairól, és nem engedte, hogy az imperialista rablók megsemmisítsék a fiatal szovjet köztársaságot.

Soha el nem halványuló dicsőség ragyogta be hazánk fegyveres erőit a Nagy Honvédő Háború éveiben. A fasizmus elleni példátlan méretű fegyveres harc során elkeseredett csaták tüzén vitték keresztül a vörös zászlót, s azt a szocializmus diadalának és legyőzhetetlenségének jelképeként kitűzték a fasizmus romba döntött barlangja fölé! Nemcsak a kortársak, hanem az eljövendő nemzedékek is örökké emlegetni és tisztelni fogják a hős szovjet katonákat, akik megszabadították a világot a fasiszta igától, és számos európai s ázsiai ország népének biztosították a szabadságot, a függetlenséget és a társadalmi haladást.

A szocializmus országának kiemelkedő sikerei és katonai győzelmeink óriási hatással voltak a világ sorsára, elősegítették a népek felszabadító mozgalmának növekedését, a világforradalmi folyamat fejlődését. A szovjet hadsereg meggyőzően megmutatta, hogy történelmi küldetése megvédeni a reakció és az agresszió erőivel szemben mindazt, ami fejlődő és haladó. Napjainkban ez a nemes küldetés különösen szükséges és reális, hiszen a szovjet fegyveres erők igen jelentős tényezői annak, hogy a világ békéje és nyugalma fennmaradjon.

Még elevenen él a népek emlékezetében a második világháború tragédiája, még nem hegedtek be a háború ütötte sebek a földkerekségen, az emberek még nem heverték ki a mérhetetlen áldozatok okozta lelki sérüléseket, de a reakció erői már terveket forralnak a Szovjetunió és a többi szocialista ország elleni újabb hadjáratra, s újabb, még pusztítóbb háborút próbálnak kirobbantani. Az imperializmus fokozódó agresszivitása, amelynek éle a Szovjetunió ellen irányul, feszültséget teremt a mai nemzetközi helyzetben. Ebben a kórusban az Amerikai Egyesült Államok monopóliumának koronázatlan királyai a hangadók, akik a tőkés világ politikai, gazdasági és katonai eszközeinek egész arzenálját próbálják bevetni a szocialista közösség országai elleni harcba.

Az amerikai imperialisták sohasem szakították meg és ma is lan-
kadatlan ütemben folytatják agressziós előkészületeiket. Ennek során
agresszív katonai-politikai tömbökkel vették körül a szocialista álla-
mokat, az egész világot átszótták katonai támaszpontjaik hálózatával,
szüntelenül fejlesztik és tökéletesítik harci eszközeiket, évről évre
növelik katonai költségvetésüket.

A nukleáris fegyverekkel rendelkező Egyesült Államok az atom-
zsarolást választotta külpolitikája fő eszközéül. A világ csendőrének
funkcióját vállalván, sokmilliós hadsereget hozott létre, amely több
mint tizszerte nagyobb, mint a háború előtti amerikai fegyveres erők.
Különösen veszélyes a békére nézve az Egyesült Államok által irányí-
tott agresszív NATO katonai tömb, amely évről évre jobban fegy-
verkezik, erősödik, s mintegy hatmillió főből álló hadsereggel rendel-
kezik.

Az imperializmus katonai szakemberei és politikusai mindenféle
stratégiákat és doktrínákat alkotnak egy eljövendő háborút illetően.
Stratégiájuk ellenőrzéséhez gyakorlótérnek Vietnambot választották ki,
ahol az amerikai imperialisták immár jó néhány esztendeje bűnös
rablőháborút folytatnak. Csakhogy Vietnam az imperializmus kato-
nai doktrínájának temetőjévé vált. A hős vietnami nép és fegyveres
erői a Szovjetunió és a többi szocialista állam segítségére támaszkodva
több súlyos vereséget mértek az agresszorokra, és szertefoszlatták a
katonai kaland sikeréhez fűzött minden reményüket.

Az Egyesült Államok kormányzó körei, a „kommunista veszély”
régí nótáját fújva, minden eszközzel szítják a militarizmus tüzét, s a
Szovjetunió, a béke és a haladás erői elleni háború fokozottabb elő-
készítése révén keresnek kivezető utat az imperializmus politikai és
katonai doktrínáinak válságából. Az Egyesült Államokban még min-
dig hallatszanak olyan hangok, amelyek szerint a Szovjetunióval az
erő helyzetéből kell tárgyalni. Ennek az álláspontnak a tarthatatlan-
ságát egyaránt bizonyítják a múlt tapasztalatai és a jelenlegi esemé-
nyek. A Szovjetunió a többi szocialista országgal együtt képes arra,
hogy az erőre még nagyobb erővel válaszoljon, s bizony nem ártana,
ha erről nem feledkeznének meg az efféle fecsegések kedvelői!

Az Amerikai Egyesült Államok igyekszik a politikai és a gazdasági
nyomás, a katonai fenyegetések és provokációk eszközével élni, hogy
olyan politikát kényszerítsen más államokra, amely a monopóliumok-

nak kedvez; igyekszik olyan „békét” teremteni, amely biztosítaná neki, hogy más országok kizsákmányolása és kifosztása révén gazdagodjék. Ilyen „békét” hoznak az imperialisták az indokínai népeknek, az Arab Kelet országainak és más olyan államoknak, amelyek önálló fejlődési útra lépnek, s erősítik szuverenitásukat és függetlenségüket.

Az agresszív imperialista politika arzenáljában igen fontos helyet foglal el a háború propagálása. A militarizmus ideológusai erőnek erejével igyekeznek bebizonyítani, hogy a háborúk okait nem az imperializmus rendszerében, hanem az ember természetében, vele született harcias pszichéjében kell keresni; ennél fogva a háború, úgymond, örök és elkerülhetetlen – lényege pedig osztályokon kívül álló.

Az agresszió prédikátorai, amidőn durván eltorzítják a háború osztálytermészetéről szóló marxista-leninista tanítást, rágalmazva úgy állítják be a dolgot, mintha a szocializmus szülné a háborút; ezért – úgymond – a nukleáris háborút is úgy kell tekinteni, mint a szocializmus megsemmisítéséért vívott harc potenciálisan szükséges eszközét.

Csakhogy az imperializmus egész véres története rendkívül meggyőzően bizonyítja, hogy a háborúk okozója mindig is az imperializmus és szülöttje, az állammonopolista tőke volt. Éppen az imperializmus agresszív céljai alakítják ki azt a reakciós politikát, amelynek folyománya a népek felszabadító mozgalma ellen irányuló sok-sok háború és konfliktus.

A Szovjetunió mindig az igazi békéért, valamennyi nép szabadságáért és egyenlőségéért harcolt, a népeknek azért az elidegeníthetetlen jogáért küzdött és küzd, hogy külső beavatkozás nélkül intézzék sorsukat. Ám a feszült nemzetközi helyzetben, az imperialista államok szakadatlan fegyverkezési hajszája közepette, országunk kénytelen megtenni a szükséges védelmi intézkedéseket, s védelmi képességének fokozásával, a fegyveres erők hadászati lehetőségeinek és harckészségének növelésével alátámasztani békepolitikáját.

Leonyid Iljics Brezsnyev a beszámolóban azt mondta, hogy a Szovjetunió senkit sem fenyeget és senkit sem szándékozik megtámadni. Nekünk nincs szükségünk idegen területekre. A szovjet nép nem támadás céljából erősíti hadseregét, hanem azért, hogy az megvédje a szovjet államot és a szocialista közösség többi országát. Fegyveres erőink azonban bármikor készek lesújtani az agresszorra azon a területen is, ahonnan meg meri sérteni hazánk határait,

Jól emlékezetünkbe véstük pártunknak azt az útmutatását, hogy a hadseregnek és a flottának állandóan készen kell állnia a szovjet nép szocialista vívmányainak védelmére, s mindent elkövetünk, hogy országunk védelmi képessége minden részletében és minden irányban szilárd legyen.

Napjainkban a hadsereg és a flotta már messze van attól az állapottól, amelyben a Nagy Honvédő Háború végén volt. Minőségileg új fegyveres erőink vannak, amelyek nagy hadászati lehetőségekkel rendelkeznek. A fegyveres erőket a szovjet gazdaság, tudomány és technika eredményei alapján, a munkások, a mérnökök, a konstruktőrök és a tudósok önfeláldozó munkája nyomán szakadatlanul ellátjuk a legtökéletesebb fegyverekkel és a különböző rendeltetésű haditechnikával. A szovjet hadsereg olyan fegyvert mondhat magáénak, amelynek hatalmas romboló ereje van, amely a földkerekség bármely pontját elérheti, s amely lehetővé teszi, hogy a fegyveres erők sikerrel oldják meg a harci feladatokat a szárazföldön, a levegőben és a tengeren.

Mélységes hálával és elismeréssel tartozunk a hős munkásosztálynak, s mindazoknak a tudományos dolgozóknak, akiknek ezt a hatalmas és félelmetes fegyvert köszönhetjük.

De nemcsak a korszerű fegyverzet alkotja a hadsereg és a flotta erejét. Ennél is fontosabbak az emberek, akik ezeket a fegyvereket forgatják. A győzelem, akárcsak régebben, a mai körülmények között is nagymértékben függ a hadseregek harci szellemétől. A háború sorsa végső fokon a haditechnikában tökéletesen jártas, erkölcsi-politikai tekintetben kipróbált embereken múlik. Nos, a mi hadseregünk ilyen emberekből áll.

A szovjet hadsereg és flotta azáltal fejlődik, hogy a forradalom szelleme apáról fiúra száll. A nagyszerű szovjet fiatalok átveszik és megsokszorozzák apáik és bátyáik tapasztalatait, folytatják az ő ügyüket. Új nemzedék kerül a hadsereg és a flotta kötelékébe: azoknak a fiai és unokái, akik önfeláldozóan védelmezték hazánkat a betolakodó német fasiszta hódítókkal szemben a Nagy Honvédő Háború csatáiban, s akik erejüket nem kímélve kovácsolták a győzelmet a munka frontján. Ez az új nemzedék képzett, fizikailag egészséges, erőslelkű emberekből áll, akik magas fokú erkölcsi-politikai tulajdonságokat, szocialista hazájuk és a kommunista párt iránti határ-

talan hűséget és szeretetet örökölték apáiktól és anyáiktól. A fiatalok a hadseregbe, illetve a flottába kerülésük első napjaitól kezdve buzgón tanulmányozzák a haditechnikát, igyekeznek elsajátítani a haza fegyveres védelmének tudományát.

Köszönjük nektek, kedves apák és anyák, hogy ilyen nagyszerű ifjakat küldtök a fegyveres erők kötelékébe!

Fegyveres erőink aranyfedezetét alkotja a párthoz és a szovjet néphez hű tisztikar. Az utóbbi években jelentősen emelkedett a tisztek eszmei-politikai színvonala, általános műveltsége és katonai szakképzettsége. Az utóbbi öt esztendőben kétszeresére nőtt a felsőfokú katonai képzettségű és egyéb felsőfokú szakképzettséggel rendelkező tisztek száma. A hadsereg és a flotta tisztai szolgálati beosztásainak mintegy 45 %-át mérnökök és technikusok töltik be.

A fegyveres erők mai tisztikarának sajátossága az alacsony korátlag. Jelenleg az ezredkötelékben szolgáló tisztek több mint 65 %-a 30 éven aluli. Ezek a tisztek nem mentek át a háború iskoláján, viszont olyan értékes tulajdonságokkal rendelkeznek, mint a pezsgőenergia, a harci hév, a széles körű ismeretek. Magabiztosan oktatják és nevelik alárendeltjeiket, s a tapasztalt káderekkel együttesen alkotják azt az ötvözetet, amely megadja a kellő szilárdságot ennek a bonyolult katonai organizmusnak.

Egészében véve a fegyveres erők homogén közösséget alkotnak, amelyben megbonthatatlan az erkölcsi-politikai egybeforrottság, valamint az összes tábornokok, tisztek és katonák céljainak és érdekeinek egysége. A lendületükkel és gyakorlatiasságukkal mindenkinek példát mutató kommunisták és komszomolisták bizonyultak mindig is a csapategységek összetartó erejének, ők voltak mindig is azok, akikre a parancsnokok és a politikai munkatársak a leginkább támaszkodhattak valamennyi feladat megoldásában.

A fegyveres erők kötelékében minden évszakban, éjjel-nappal megfeszített erővel folyik a harci kiképzés. A gyakorló- és a lőtereken, a parkokban és a tantermekben, szárazföldön, levegőben és tengeren a harcosok szívós munkával sajátítják el a katonai tudományokat, gondosan tanulmányozzák a fegyverismereteket és a haditechnikát, becsülettel és lelkiismeretesen teljesítik katonai kötelességüket. A hadsereg hétköznapijai naponta termelik ki a nehéz katonai szolgálat

hőseit, a katonai tudományok mestereit, a kitűnő előmenetelű harcosokat és a magas klasszisú szakembereket.

A katonai kiképzés mellett nagy munkát végzünk az eszmei-politikai képzés terén is. A szovjet harcosok sokoldalú életet élnek, élénken reagálnak minden társadalmi-politikai eseményre, ami akár az országban, akár külföldön történik.

A hadsereg minden kommunistája, a fegyveres erők egész személyi állománya jól tudja, hogy manapság nem állhatunk egy helyben. Korunkban rohamos fejlődés, megújulás és tökéletesedés megy végbe az emberi tevékenység minden területén, így katonai téren is. Ez a körülmény egyre újabb és bonyolultabb feladatokat tűz elénk. Mindig emlékezetünkben tartjuk azt a lenini útmutatást, hogy az országnak a honvédelemre való felkészítése hosszas, megfeszített, szívós és fegyelmezett tömegmunkát követel. Ebben a szellemben nevelkednek a katonai káderek, az összes szovjet harcosok.

Fegyveres erőink ereje a néppel való megbonthatatlan egységükben rejlik. A hadsereget ezer szál fűzi a néphez. A szovjet embereknek a munkában, a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtésében, az ötéves tervek teljesítésében, a tudomány és a kultúra fejlesztésében elért sikerei fokozzák a szovjet hadsereg erejét és szilárdságát. A hadsereg és a flotta keretében kitűzött számos feladat megoldásának eredményességére nagy hatással van az, hogy a csapategységek személyi állománya szoros kapcsolatokat tart fenn a helyi szovjetekkel, pártszervezetekkel, a dolgozók kollektíváival, amelyek állandóan gondoskodnak a harcosokról, nevelésükről, segítik mindennapi életüket, művelődési lehetőségeket teremtenek nekik. Ezért a legőszintébb köszönetünket fejezzük ki.

Hálásak vagyunk a lenini Komszomolnak azért a nagy munkáért, amelyet a fiataloknak a katonai szolgálatra való felkészítésében végez. A fegyveres erők soraiba behívott fiatalok háromnegyed része Komszomol-tag.

Nagy segítséget nyújt nekünk a hadsereg, a légierő és a flotta céljait segítő önkéntes szövetség, amely szakembereket ad a hadseregen belüli szolgálathoz.

Hálával tartozunk a falu dolgozóinak – a kolhozparasztoknak, a szovhoz munkásoknak –, akik biztosítják nekünk az élvezettel fogyaszt-

ható kenyeret, természetik a gyapotot, termelik a gyapjút, s mindazt, ami lehetővé teszi, hogy szép, ízléses egyenruhánk legyen.

A szovjet fegyveres erők becsülettel teljesítik internacionalista feladataikat. Az utóbbi években sok hasznos dolgot tettünk a szovjet fegyveres erők és a Varsói Szerződés többi tagállamának testvéri hadseregei közti baráti közösség megszilárdításáért.

Az internacionalizmushoz való hűségünk példája az az önzetlen segítség, amelyet a hős vietnami népnek, az arab országok népeinek, valamint ama fiatal, fejlődő ázsiai, afrikai országok hadseregeinek nyújtunk, amelyek szabadságukat és függetlenségüket védik az imperialista államok merényleteivel szemben. Bátran elmondhatjuk, hogy a szovjet hadsereg a proletár nemzetköziség hadserege, amely segítséget nyújt mindazoknak, akik az imperializmus ellen, a szabadságért és a szocializmusért harcolnak.

Előadói beszédében Leonid Iljics Brezsnyev azt mondta: a szovjet emberek bizonyosak lehetnek abban, hogy dicső fegyveres erőink a nap és az éjszaka bármely órájában készen állnak az ellenség támadásának visszaverésére, bárhol is jön az. Ezek a szavak a pártnak a szovjet fegyveres erőkbe vetett nagyfokú bizalmát fejezik ki. Köszönet ezért az értékelésért, ezért a bizalomért!

Mi, a hadsereg kommunistái, az egész szovjet hadsereg és haditengerészeti flotta, biztosítjuk a Szovjetunió dicső Kommunista Pártjának XXIV. kongresszusát, egész népünket arról, hogy a szovjet fegyveres erők, a párthoz és népünkhöz híven, mindenkor készek becsülettel teljesíteni szent katonai kötelességüket hazánk védelmében!

Elvtársak!

Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója, amelyet Leonyid Brezsnyev elvtárs, pártunk Központi Bizottságának főtitkára terjesztett elő, nagy erővel szemlélteti a szovjet népnek az utóbbi öt esztendő alatt elért sikereit. A beszámoló mélyenszántó marxista-leninista elemzést adott a kommunista építés belső problémáiról és a nemzetközi helyzet jelenlegi szakaszáról. Kifejtette a párt politikájának elveit, és azoknak a gazdag tapasztalatoknak a talaján, amelyeket a párt és az ország belső terveink teljesítése során szerzett, valamint figyelembe véve az SZKP XXIII. kongresszusa óta eltelt időszakban a világese-ményekben végbement fejlődést, elméletileg megalapozta ezeket a politikai elveket.

S még egy elvi vonás, amely áthatja a Brezsnyev elvtárs által elő-terjesztett beszámolót, s amely mindenkinek a szemébe ötlük. Ez az a meggyőződés, hogy helyes az út, amelyen haladunk, helyénvaló az egészséges, megalapozott optimizmus. Ez pedig kifejezi népünk, tár-sadalmi rendszerünk, közelebbi és távolabbi jövőnkre vonatkozó né-zeteink optimizmusát. Mindezt elmondhatjuk egész kongresszu-sunkról is, arról a légkörről, amelyben kongresszusunk folyik.

A munkásosztály, a kolhozparasztság, az értelmiség munkája tovább gyarapította hazánk hatalmát. Államunk békéjének és biztonságának védelme ma jobb, mint valaha is volt. Tudjuk ezt mi, tudják barátaink, de tudják ellenségeink is. Még jobban megszilárdult a Szovjetunió

nemzetközi helyzete, megnőtt külpolitikánk tekintélye. A kommunis-
ták pártja nevében, az egész ország nevében az egész világ előtt le-
szögezte ezt a beszámoló, s a szovjet emberek büszkék erre.

Újabb eredményeket értünk el a szocialista közösség megszilárdí-
tásában, az e közösséghez tartozó országok politikai, gazdasági és
védelmi kapcsolatainak mélyítésében. A szocialista világrendszer or-
szágainak szoros és sokoldalú együttműködése újabb tapasztalatokkal
gazdagodik és tovább erősödik. Világosan és meggyőzően beszéltek
erről itt a testvérországok vezetői, akik vendégként részt vesznek
a kongresszuson.

Helyes és pontos megállapításokat tesz a beszámoló arra vonat-
kozólag, hogy a szocialista testvérországok milyen szerepet játszanak
a békéért és a háborús veszély elhárításáért vívott harcban. Ezek az
országok szilárd gátat alkottak és alkotnak ma is minden agresszorral
szemben. Azok pedig, akik így vagy amúgy próbára akarták tenni
a Varsói Szerződés tagországai határainak szilárdságát, meggyőződ-
hettek arról, hogy ezek az országok komolyan veszik e határok védel-
mét, akárcsak egész szocialista rendszerük védelmét is.

S mit mondhatunk arról a szerepről, amelyet a szocialista államok
a világ más országainak az agressziótól való megvédésében játszanak?

Senki sem törölheti ki Ázsia, a Közel-Kelet, Afrika, Latin-Amerika
népeinek tudatából azokat a lépéseket, amelyeket országunk, sokszor
szövetségeivel együtt, az agresszió áldozatainak védelmében tett.
A népek tudják, tapasztalatból meggyőződtek róla, hogy építhetnek
politikánkra, a béke védelmében tanúsított elszántságunkra.

Kedvezően alakulnak dolgaink szomszédaink többségével, sőt álta-
lában a világ országainak többségével. Nagy és jelentős külpolitikai
tőkénk ez.

Külpolitikai tevékenységünk méreteit szemléltethetik a következő
adatok is. A Szovjetunió érdekeit ma külföldön politikai síkon 144
nagykövetség és konzulátus képviseli. A Szovjetunió több mint 400
nemzetközi szervezet tevékenységében vesz részt. Több mint 7000 ér-
vényes nemzetközi szerződésen és egyezményen szerepel országunk
aláírása.

Nincs egyetlen olyan jelentősebb kérdés sem, amelyet ma a Szovjet-
unió nélkül vagy akarata ellenére oldanának meg. S ha ma akadna
valaki, aki azt próbálná bebizonyítani, hogy az ilyen kérdések meg-

oldásánál meg lehet kerülni a Szovjetuniót, egyszerűen csodabogárnak tartanák. Sőt a politikai viták középpontjában éppen azok a javaslatok állnak, amelyeket mi terjesztettünk elő a béke megszilárdítására, az európai biztonságra, a fegyverkezési hajsza leállítására, a kolonializmus elleni harcra és sok más kérdésre vonatkozólag, s ezek a javaslatok segítik megtalálni a kellő megoldást. Ezt mindenki elismeri, elismerik politikai és ideológiai ellenfeleink is.

Miben van a szovjet külpolitika vonzereje? Nem csupán abban, hogy hatalom áll mögötte. Ismeretes, hogy elég jelentős gazdasági és egyéb lehetőségekkel rendelkezik néhány más hatalom is. A legfontosabb az, hogy politikánk társadalmi rendszerünknek, a történelem legbékeszeretőbb rendszerének magát a természetét fejezi ki.

Az Egyesült Államokban milliós példányszámban adnak ki olyan könyveket, amelyek az egekig magasztalják az imperialista külpolitikát. Ehhez hozzá kell még vennünk az ugyanilyen szellemben szinte naponta elhangzó hivatalos és félhivatalos nyilatkozatokat, az ugyanilyen tartalmú sok millió példányban megjelenő újságokat és folyóiratokat. Az egyszerű embernek beleszédül a feje ebbe a hangzavarba. S ennek egyetlen célja, hogy félrevezessék az embereket. Ám van itt egy alapvető baj: az egész hamis elemekből tevődik össze, minthogy azoknak a meghatározott osztályérdekei állnak mögötte, akik az agresszív politikát folytatják. Amikor Washingtonban kijelentik, hogy az Egyesült Államok ki akarja vonni csapatait Vietnamból, de ugyanakkor agressziót hajtanak végre ráadásul még Kambodzsa és Laosz ellen is, vajon minek nevezhető ez? Bármilyen vonzó színekkel próbálják is szépíteni ezt a politikát, a hazugságot nem tüntethetik fel igazságnak, s az agresszorról nem kelthetik a békeangyal látszatát.

És se szeri, se száma a hasonló példáknak.

A mi külpolitikánk ereje igazságában rejlik. Ezért is jutottak el villámgyorsan az SZKP Központi Bizottságának kongresszusi beszámolójáról szóló hírek a világ minden zugába, minden fővárosba. A beszámolót, mint már tudjuk, óriási érdeklődéssel fogadták, mint rendkívül nagy jelentőségű eseményt. Az egyes országok kormányai, politikusai, néprétegei levonják a maguk következtetéseit a beszámoló-ból és általában a kongresszus munkájából. A béke hívei tapsolnak nekünk. Azokat pedig, akik a nemzetközi ügyekben másfajta irányt követnek, újabb gondok emésztik. Ám ez már nem a mi gondunk.

Országunk külpolitikájában mindig egységes egésszé forrt össze az ország forradalmi természete és a béke ügyének védelmében tanúsított következetesség, a Szovjetunió állami érdekeinek szilárd védelme és az igazi internacionalizmus. A szovjet külpolitika becsületes és nyílt, többek között céljaiban is.

A békére való felhívást a szovjet köztársaság már születésnapján a zászlajára írta. S országunk ma is ezen az úton halad. Évről évre, sőt mondhatni napról napra újabb és újabb barátokat szerez szerte a világon.

Nem csoda hát, hogy mondjuk, még Afrika legtávolabbi zugában is egy olyan ember, aki a térképen nem tudja megmutatni, melyik ország hol fekszik – mert erre a gyarmatosítók nem akarták megtanítani –, tudja, hogy van a világon egy olyan ország, amely elutasítja a faji egyenlőtlenséget, elutasítja az agresszív háborúkat, síkraszáll valamennyi nép szabadságáért. Ez az ország a Szovjetunió.

Nekünk nincsenek területi igényeink a világ egyetlen államával szemben sem, nincs szándékunkban megsérteni bárkinek is a törvényes jogait és érdekeit. De ugyanezt megköveteljük a mi országunknak is.

Aki valóban megegyezésre akar jutni velünk a megoldásra váró kérdésekben, a Szovjetunióban mindig komoly és felelőssége tudatában levő partnerre talál. Azok viszont, akik érdekeink és biztonságunk ellen, barátaink és szövetségeseink érdekei és biztonsága ellen akarnak törni, minden ilyen kísérletnél meggyőződtek az efféle politika reménytelenségéről.

A mai helyzet bonyolultsága megköveteli, hogy a nemzetközi eseményekben világosan lássuk és pontosan felmérjük a fejlődés fő irányait, lássuk a végbemenő események osztályértelmét. „A marxizmus – tanította Lenin – azt követeli tőlünk, hogy az osztály-erőviszonyokat és minden egyes történelmi helyzet konkrét sajátosságait a legpontosabban, objektíve ellenőrizhetően számba vegyük. Mi, bolsevikok, mindig igyekeztünk eleget tenni ennek a követelménynek, amely a politika minden tudományos megalapozása szempontjából teljesen elengedhetetlen.”

Ezt a lenini tételt követve, a párt azt a feladatot tűzte a szovjet külpolitika elé, hogy biztosítsa a legkedvezőbb feltételeket a szocializmus és a kommunizmus felépítéséhez, hárítsa el az új világháború veszélyét. S külpolitikánk erre a feladatra összpontosította erőfeszítéseit.

Hasonlóképpen idegen tőlünk az, hogy meghátráljunk az imperialisták fenyegetései előtt, vagy hogy ultrabaloldali frázisoknak hódoljunk. Ez is, amaz is azoknak az erőknek és lehetőségeknek a lebecsülését tükrözi, amelyekkel a szocialista államok, a nemzetközi munkásmozgalom, az összes haladó erők rendelkeznek. Egyszóval a kishitűség vagy az idegek fölötti uralkodás hiánya az imperializmussal való összeütközés során éppoly távol áll a marxizmus-leninizmustól, mint az ultraforradalmiság látványos fitogtatása, s pártunk ezt is, azt is a leghatározottabban elutasítja.

Az Egyesült Államok és az agresszív katonai tömbökben vele együttműködő néhány szövetséges különböző fogásokkal próbálja elleplezni a nemzetközi ügyekben követett irányvonalát. Emellett igyekeznek befeketíteni a Szovjetunió külpolitikáját, meghamisítani tartalmát és céljait. Az Egyesült Államok propagandagépezete – a hivatalos és a nem hivatalos egyaránt – nap mint nap azon munkálkodik, hogy a visszájára fordítsa a tényeket. Az Egyesült Államokban nem sajnálják erre a pénzt. Akik ezt csinálják, szeretnék kitörölni a népek emlékezetéből a tényleges eseményeket.

Hadd idézzek néhány példát.

Mi volt az a fő döntés, amelyet a nagyhatalmak, az egykori háborús szövetségesek hoztak, hogy Európában biztosítsák a tartós békét és örökre gyökerestül kiirtsák az agressziót? A potsdami döntés, amelyet nyomban a hitleri Németország leverése után fogadtak el. Ám a potsdami egyezményen alapuló kollektív biztonság és a Szovjetunióval való együttműködés helyett a nyugati hatalmak kierőszakolták Európának katonai tömbökre való szakítását, az európai feszültség fenntartására irányuló politikát.

Az 1954-es és az 1962-es genfi egyezményeknek az volt a rendeltetése, hogy az indokínai békét szolgálja, biztosítsa Vietnam, Kambodzsa és Laosz népének a függetlenségét. Az Egyesült Államok részt vett ezeknek az egyezményeknek a kidolgozásában, és elfogadta őket. Ám azokat, akik Washingtonban a politikát meghatározzák, ez csöppet sem hozta zavarba, amikor úgy döntöttek, hogy ebben a térségben agressziót, katonai konfliktust robbantanak ki, a legveszélyesebbet és a legvéresebbet a második világháború óta.

Az Egyesült Államok közvetlen támogatása nélkül Izraelnek az arab szomszédai ellen indított agressziója nyomban kudarcot vallott

volna, de még valószínűbb, hogy meg sem indult volna. Az ilyen támogatás nélkül az izraeli szélsőségesek nem merték volna megkockáztatni azt, hogy ne teljesítsék a megszállt arab területek feladására vonatkozó ENSZ-határozatokat.

Mindezek a példák önmagukért beszélnek. Megmutatják, kinek az oldalán áll a történelmi igazság, bármekkora időszakot veszünk is figyelembe – hosszút vagy rövidet. S politikánk kialakításában tekintettel kell lennünk minderre, tekintettel kell lennünk azoknak a manővereire és fogásaira, akik a nemzetközi ügyekben a béke érdekeivel összeegyeztethetetlen politikát folytatnak.

Pártunk világosan elhatárolja a teljes erővel kibontakozó ideológiai harcnak a területét – amelyen nem lehetséges sem béke, sem fegyverszünet – a tőkésországokkal való államközi kapcsolatainktól, amelyek a békés egymás mellett élés lenini elveire épülnek. A Szovjetuniónak és szövetségeseinek a javaslata szerint minden vitás nemzetközi kérdést békés úton, tárgyalások útján kell megoldani. A magunk részéről minden tőlünk telhetőt megteszünk azért, hogy ilyen megoldásokat találjunk. Ez az egyetlen reális módja az ügyek intézésének, s pártunk, az SZKP Központi Bizottsága, a KB politikai bizottsága és a szovjet kormány mindig is élt vele.

Ha a politikai bizottság tevékenységének csupán a külpolitikai oldalát nézzük, meg kell állapítanunk, hogy ennek a vezető szervnek – s a párt legfelső fórumán nem hallgathatunk erről – óriási energiával és tapasztalattal kell rendelkeznie és rendelkezik is ahhoz, hogy megbirkózzon a feladatok bonyolultságával. Emellett ez olyan szervezet, amelynek állandóan és pontosan kell működnie. S így is működik. Hiszen a nemzetközi helyzet sohasem pihen, new megy, mint mondjuk, az emberek, szabadságra – sem egy hónapra, sem akár egy napra – még ha lázas is. Ebből világosan kitűnik, milyen ez a feladat – mindent úgy elrendezni, hogy kellőképpen biztosítva legyenek az ország legfőbb érdekei, biztonságának érdekei, a szocialista országok közös érdekei. A politikai bizottság nap mint nap behatóan foglalkozik a külpolitika kérdéseivel, gondoskodva arról, hogy idejében és kellő előrelátással hozza döntéseit.

A Központi Bizottság plénumai, amelyek sokszor foglalkoztak a külpolitika kérdéseivel, mindig jóváhagyták a politikai bizottság külpolitikai tevékenységét. A plénumokon mindig az a szilárd meg-

győződés alakult ki, hogy az ügyeket jól és helyesen intézik. Ez azt jelenti, hogy az SZKP XXIII. kongresszusán hozott határozatok végrehajtása megfelelő, következetes, megbízható volt.

Azok között a lépések között, amelyeket a szovjet állam a nemzetközi porondon tesz, jelentős és felelősségteljes szerepet játszanak azok az akciók, azok a lépések, amelyek a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje síkján történnek. Értékes és hatékony vonala ez a külpolitikai tevékenységnek. A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének a jelentős külpolitikai kérdésekkel kapcsolatos felhívásai és nyilatkozatai, amelyek mindig nagy nemzetközi visszhangra találtak, a Legfelsőbb Szovjet Elnökségének sokoldalú tevékenysége, a külügyi bizottságoknak, a parlamenti csoportnak a munkája, a megfelelő látogatások, tárgyalások és küldöttségcserék nagymértékben gazdagítják államunk külügyi tevékenységét, és a béke ügyét szolgálják.

A szovjet kormány, a Szovjetunió Minisztertanácsa napról napra foglalkozik külügyi kérdésekkel a Központi Bizottság és a KB politikai bizottsága szabta irányvonalnak megfelelően. S e tevékenység, amely nemcsak a politikát érinti, hanem a más országokkal való gazdasági kapcsolatok és kereskedelem, tudományos-műszaki együttműködés és kulturális viszony területén folyó fontos és hatalmas arányú munkát is felöleli, kapcsolatos azzal, hogy nagy számban vesznek benne részt országunk felelős képviselői, szakemberek stb. Elmondhatjuk, hogy a kormány képviselői a világ több mint száz államával állnak állandó kapcsolatban, nap mint nap a gyakorlatba ültetve át politikánkat, és mint mondani szokták, a központ irányelveit. Ennek a központnak a központja pedig a párt akarata, amely elsősorban a kongresszusok határozataiban jut kifejezésre.

Egészében véve az országunk külpolitikája terén tett bonyolult és felelősségteljes intézkedésekhez így vagy amúgy közvetlen köze van emberek ezreinek, beleértve a Központi Bizottság tagjait, a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének képviselőit. És természetes, hogy ennek a méreteiben és jelentőségében óriási munkának az első vonalában a párt és az állam vezetői állnak.

Teljesíti kötelességét szovjet diplomáciánk is mint a párt és a kormány segítője. Majdnem azt mondtam: a diplomaták serege, de eszembe jutott, hogy a státuskérdésekkel foglalkozó szervek ebbe bekapaszkodhatnak, s akkor pórul járhatunk.

Politikájában országunk nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy keresse a megegyezést még azokkal is, akik más politikai irányvonalat követnek. Olykor felteszik nekünk a kérdést: mennyire lehet erre építeni, milyen reális jelentősége van az egyes államokkal kötött egyezményeknek, ha ezeket nem mindig tartják be? Ezt a kérdést olykor más, mondjuk meg nyíltan, provokációs célzattal is felvetik, amikor a tőkésállamokkal kötött bármilyen egyezményt szinte „megalkuvásnak” minősítenek. Persze, azt senki sem garantálhatja, hogy a megkötött szerződést partnereink mindig rendesen teljesítik majd. Ekörül is gyakran harc folyik. Ebben a harcban a Szovjetunió mindig a nemzetközi szerződések és egyezmények szigorú betartása mellett száll síkra. Ami pedig a „megalkuvásra” vonatkozó említett kijelentéseket illeti, ezekben tulajdonképpen még azok sem hisznek, akik előhozakodnak velük.

Országunk külpolitikai tevékenysége az SZKP XXIII. kongresszusa óta jelentősen erősítette a népek békereményeit. Európában szépen fejlődnek Franciaországgal való kapcsolataink. Nagyot haladtunk előre Olaszországgal való kapcsolatainkban. Emberek milliói a szocialista országok határain túl is a Szovjetuniónak és Lengyelországnak az NSZK-val kötött szerződését úgy könyvelték el, mint saját sikerüket is, mint lényeges hozzájárulást az európai helyzet normalizálásához. Ezeknek a szerződéseknek az érvénybe lépése, az NSZK és az európai szocialista államok közötti kapcsolatokban fennálló problémák rendezése, az európai biztonsági értekezlet tető alá hozása, a Nyugat-Berlinre vonatkozó tárgyalások sikeres befejezése – ezek azok a fontos lépések, amelyeket meg kell tenni a konfliktusok Európájától a tartós béke Európájához vivő úton. Ezeket a lépéseket párhuzamosan kell megtenni, s nem szabad az egyik ügy lezárásáig várni a másakra való áttéréssel.

Ez csupán néhány olyan kérdés, amelynek megoldása lehetséges és szükséges. Ugyanilyen energiával törekszik majd a Szovjetunió annak a többi problémának és programfeladatnak a megoldására is, amelyet az SZKP Központi Bizottsága beszámolójában szabatosan megfogalmazott.

A népek csapásai alatt összeomlottak a gyarmatbirodalmak, amelyeknek sötét kolosszusait az elnyomók – úgy látszott, örökre – hozták létre. De ma még nem dőlt le minden gyarmati börtönfal.

Ennek a fontos nemzetközi feladatnak a megoldásában rendkívül nagy a Szovjetunió szerepe, mégpedig nemcsak azért, mert itt óriási jelentősége van gyakorlati lépéseinknek a politikában, hanem azért is, mert maga a világnézetünk, soknemzetiségű államunk példája robantja fel, s talán a leghatékonyabban, a nemzeti és faji elnyomás politikáját.

A szocializmus külpolitikájának és az összes békeerőknek egyik nagy vívmánya az is, hogy ma az államok túlnyomó többsége a békés egymás mellett élésnek mint a háború egyetlen ésszerű alternatívájának a talaján áll. Pártunk, országunk mindent megtesz azért, hogy ez a lenini elv még szélesebb körben és még szilárdabban honosodjon meg a nemzetközi kapcsolatokban.

Ebben a tekintetben, mint azelőtt is, felmerül az Amerikai Egyesült Államokkal való kapcsolataink kérdése. Irányvonalunkat ebben a témában többször is kifejtettük már. Jól és szabatosan vázolta ezt az SZKP Központi Bizottságának beszámolója is ezen a kongresszuson. Washingtonban teljes komolysággal mérlegelniük kell mindazt, amit az SZKP Központi Bizottságának főtitkára a párt és az ország nevében a beszámolóban mondott.

A Szovjetunió síkraszáll az Egyesült Államokkal való normális kapcsolatokért. Lehetségesnek tartja a szovjet-amerikai viszony javítását. Ám Washingtonnak a tárgyalások mellett tett nyilatkozatait gyakorlati tettekkel kell alátámasztania. Az amerikai fél részéről korántsem mindig látszik, enyhén szólva, az erre való készség. Mi nem vagyunk hívei az olyan tárgyalásoknak, amelyek a vívásra hasonlítanak. Mi a komoly tárgyalások mellett vagyunk. Amellett vagyunk, hogy a tárgyalások résztvevői ne gáncsolják egymást, hanem valóban keressék is a megegyezést.

Sokat lehetne ebben a tekintetben mondani arról, ami a Nyugat-Berlin ügyében folyó tárgyalásokon végbemegy, de bőségesen elegendő utalnunk azokra a lavírozásokra, amelyekről Brezsnyev elvtárs oly találóan beszélt, az Egyesült Államok és köztünk levő kapcsolatokról szólva; ugyanezt mondhatnánk az összeurópai értekezlet összehívásával, a közel-keleti kérdésekkel, a hadászati fegyverkezési hajsza megfékezésével kapcsolatos tárgyalásokról is. Ha az amerikai félnek valóban szándékában áll előmozdítani a megegyezést, vajon ki gátolja abban, hogy kinyilvánítsa ezt a szándékát?

Kommunista pártunk kongresszusán ismételten kinyilvánítja nemcsak külpolitikánk erejét, hanem ideológiánk humanizmusát és nemeslelkűségét is, mégpedig ennek az ideológiának minden megnyilvánulásában, többek között olyan területeken is, amelyek így vagy úgy összefüggnek a külügyekkel. Mindezt aktív formában el kell juttatni az emberek tudatáig, különösen azokkal a feladatokkal kapcsolatban, amelyek a nukleáris fegyverek és betiltásuk, valamint más tömegpusztító fegyverek tárgyában megoldásra várnak.

Kínával való kapcsolataink kérdésének pártunk és országunk, mint ismeretes, mindig nagy jelentőséget tulajdonított és tulajdonít ma is. Politikánkat meghatározta a beszámoló. Brezsnyev elvtárs ezt meggyőzően és igen logikusan kifejtette. Világosan kimutatta, milyen pozitív eredményeket hozna a Szovjetunió és Kína népeinek a szovjet-kínai kapcsolatok javulása; kimutatta azt is, hogy ennek milyen óriási jelentősége volna az imperializmus és az agresszió elleni közös harc szempontjából. Kína vezetőitől, a kínai féltől függ, milyen irányban fejlődnek majd a kapcsolatok a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság között.

Országunk békeszerető. Ezt szavakkal és tettekkel bizonyítja. A kongresszusi küldöttek felszólalásaikban teljes joggal és meggyőző formában beszéltek arról, hogy a Központi Bizottság munkájának eredményeként milyen jó morális légkör alakult ki a pártban és az országban. Hasonlóképpen elmondhatjuk, hogy a Szovjetuniót külföldön is a nagy bizalom légköre övezi. S ez az erkölcsi-politikai légkör sokat nyom a nemzetközi politika mérlegén.

S most, a kongresszus napjaiban külföldön az emberek milliói megmilliói figyelemmel kísérik és mérlegelik azt, ami a Kremlben történik. Ezt teszik barátaink. Ezt teszik politikai ellenfeleink is. Mindenki tudja, hogy itt komoly ügyekről tárgyalunk és döntünk, mind a belső építést, mind a külpolitikát illetően, hogy innen, a Kremlből sugárzik ki országfejlesztési terveink kolosszális ereje, külpolitikánk békeszeretete. S mi, kommunisták, akárcsak az egész szovjet nép is, nagy megelégedéssel állapítjuk meg, hogy ilyen hatása van sikereinknek, békepolitikánk sikereinek, halhatatlan kommunista eszméinknek, amelyeket tetteinkkel, példánkkal viszünk ki a világba.

Az országban gyártott minden új szerszámgép, minden megtermelt tonna fém, minden új elektronikus számítógép és minden mázsa búza

hozzájárulás nemcsak gazdaságunk fellendüléséhez és népünk jólétének emelkedéséhez, hanem külpolitikánkhoz is.

Nagy és bonyolult feladatok várnak a nemzetközi porondon országunkra. Munka lesz bőven, s ez a munka nehéz lesz. Hogy megoldhassuk a ránk váró feladatokat, továbbra is le kell küzdenünk az agresszió erőinek ellenállását. Ám bizonyosak vagyunk benne, hogy országunk a következő években is el tudja majd látni azt a történelmi misszióját, amely mint a szocializmusnak, a népek szabadságának és a békének a támaszára rá hárul.

Küldött elvtársak!

A kongresszus befejezte a párt Központi Bizottsága beszámolójának vitáját.

A beszámoló vitájában részt vettek valamennyi szovjetköztársaság kommunista pártjának, valamint a legnagyobb városok, az ország ipari és mezőgazdasági körzetei – Moszkva, Leningrád, Gorkij, Szverdlovszk, Novoszibirszk, Kemerovo, Krasnojarszk, Barnaul, Ufa, Donyeck és Orenburg városok pártszervezeteinek és az ország más legnagyobb pártszervezeteinek küldöttei. Felszólaltak a dicsőséges munkásosztály, a kolhozparaszttság, az értelmiség, a hadseregben szolgáló kommunisták, 14 milliós taglétszámú dicső pártunk valamennyi részének képviselői.

Teljes joggal elmondhatjuk, hogy a Központi Bizottság beszámolójának vitája elvi, tárgyyszerű, élénk és eredményes volt. A küldöttek értékes javaslatokkal egészítették ki a beszámolót, és felszólalásuk ezzel mintegy egységbe forrt a Központi Bizottság beszámolójával.

Azt, hogy valamennyi felszólaló küldött helyeslően elfogadta a beszámolót, a párt Központi Bizottságának politikai vonalát és gyakorlati tevékenységét, a jövőre nézve előírányzott bel- és külpolitikáját, joggal tekinthetjük egész lenini pártunk véleményének.

Az elmondottakhoz hozzáfűzhetjük, hogy a kongresszusi küldöttek szavával egybeesendően az egész szovjet nép hangja. A kongresszus és a Központi Bizottság címére már a megnyitás pillanatától kezdve

több mint 250 000 levél és távirat érkezett a kommunistáktól és pártonkívüliektől.

A szovjet emberek elismerő szavai, az az aktív támogatás, amelyben a párt politikáját részesítik, eleven érdeklődésük a párt ügyei iránt lelkesít bennünket, új erőt és energiát kölcsönöz nekünk, még inkább erősíti meggyőződésünket, hogy a helyes úton járunk.

Engedjék meg, küldött elvtársak, hogy a kongresszus nevében mély hálámat fejezzem ki mindazoknak, akik kifejezésre juttatták gondolataikat és érzelmeiket kongresszusunk munkájával kapcsolatban, mindazoknak, akik pártunk politikáját támogatják.

Pártkongresszusunkon kidomborodott a forró bolsevik nemzetközi szolidaritás a szocializmus minden országával, az egész világ kommunistáival, mindazokkal, akik az imperializmus ellen harcolnak. Ez igen jó, ez hiánytalanul megfelel pártunk egész politikájának, a nagy Lenin hagyatékának!

A felszólaló elvtársak mint nagy vívmányunkról beszéltek a tárgyszerűségnek, az elvtársi kölcsönös megértésnek, az emberek iránti figyelemnek, s egyúttal az emberek iránt támasztott magas fokú követelményeknek, elvszerűségnek és igényességnek a légköréről, amely szilárdan meghonosodott a pártban és az országban. Azt hiszem, joggal elmondhatjuk, hogy kongresszusunk ebben a légkörben folyik, és ez nem kis mértékben mozdítja elő munkájának sikerét. Ez ismét bebizonyította, mennyire fontos, hogy továbbra is megőrizzük és megszilárdítsuk a pártszerveknek az utóbbi években kidolgozott munkastílusát.

Befejezésül szeretném még egyszer hangsúlyozni azt a fő következtetést, amely a beszámoló megvitatásának egész menetéből fakad. Ez a következtetés, hogy pártunkban ma jobban, mint valaha, egység és összeforrottság uralkodik, az a valóban elvtársias munkaszellem, amelyet Lenin oly állhatatosan sürgetett, és amely pártunkat erőssé és legyőzhetetlenné teszi. Lenin hagyatékához híven, továbbra is őrizzük, mint szemünk fényét, és állandóan erősítjük pártunk sorainak ezt az egységét!

Elvtársak! A kongresszus egész szelleme felment annak szükségességétől, hogy ennél terjedelmesebb zárszót mondjak.

A SZOVJET NÉPGAZDASÁG

1971—1975. ÉVI

FEJLESZTÉSI TERVÉNEK IRÁNYELVEI

ELŐADÓ: A. N. KOSZIGIN

Küldött elvtársak!

Az SZKP Központi Bizottsága a kongresszus elé terjesztette a Szovjetunió 1971–1975. évi ötéves népgazdaságfejlesztési tervének irányelvtervezetét. Ebben a dokumentumban továbbfejlesztettük a pártnak a XXIII. kongresszus és az SZKP központi bizottsági plénumai által kidolgozott gazdaságpolitikáját, amely meghatározta a kommunista építés jelenlegi szakaszának feladatait és azok megoldásának módjait.

A Központi Bizottság beszámolója, amelyet L. I. Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára terjesztett elő, sokoldalúan általánosította azokat a tapasztalatokat, amelyeket a párt a XXIII. kongresszus után felhalmozott, és kifejtette a párt gazdaságpolitikájának időszerű fő kérdéseit. A beszámoló marxista-leninista módon elemezte a nemzetközi és a belső helyzetet, áttekintette a párt belső életének kérdéseit, valamint a szocialista világrendszer további erősítésével, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom fejlesztésével, pártunk és a többi ország testvérpártjai baráti kapcsolatainak erősítésével kapcsolatos feladatokat.

Az elmúlt ötéves időszak tanúbizonyságot tett arról, hogy megnövekedett a párt vezető szerepe a szovjet társadalom életében. Fokozódott a párt elvi és szervezeti összeforrottsága, még jobban megszilárdultak kapcsolatai a néppel. A párt becsülettel teljesíti a szovjet nép harci elcsapatának magasztos küldetését.

A lenini külpolitika, amelyet a párt következetesen folytat, igen bonyolult nemzetközi helyzetben biztosította a szocializmus pozícióinak megerősödését. Az agressziós imperialista erők fokozódó szembeszegülése ellenére újabb győzelmek születtek a békéért, valamennyi nép szabad fejlődéséért, a szociális haladásért vívott küzdelemben.

Az SZKP Központi Bizottsága beszámolójának kongresszusi vitája szemléletesen és meggyőzően bebizonyította pártunk sorainak magas fokú eszmei összeforrottságát, országunk valamennyi népének nagy összefogását a lenini párttal és annak Központi Bizottságával. A beszámolóval kapcsolatos felszólalások, amelyekben a küldöttek nagyra értékelték a Központi Bizottság tevékenységét, ezeknek a felszólalásoknak a konkrétsága, tartalmassága, eszmei-politikai iránya mélyen és sokoldalúan feltárja a párt hatalmas munkáját társadalmunk anyagi és szellemi életének minden területén.

A szovjet nép a párt irányításával nagy utat tett meg, amelyet a forradalmi harc és a hősi munka jellemez. A Nagy Honvédő Háborúban aratott győzelmünk meghozta a békét és a nemzeti függetlenséget számos ország népeinek, megteremtette a feltételeket a szocialista világrendszer létrejöttéhez. A háborút követő években a szovjet emberek rövid idő alatt helyreállították az ellenség által elpusztított városokat és falvakat, 1940-hez képest több mint nyolcszorosára emelték a társadalmi termelést, új technikával szerelték fel a népgazdaságot. Létrejött a szilárd alap a kommunista építés új feladatainak sikeres megoldásához.

A szovjet nép dicső alkotómunkájával létrehozta a világ első szocialista államát, amelynek ereje büszkeséggel és reménnyel tölti el minden ország dolgozóit.

Gazdasági építésünk tervei a nagy célt, a kommunista társadalom létrehozását szolgálják. A kilencedik ötéves tervre vonatkozóan előterjesztett irányelvtervezetet megvitatták a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusain, a tartományi, a területi, a városi és a kerületi pártértekezleteken, a pártszervezetekben, a dolgozók gyűlésein és a sajtóban. Minden felszólalásban kifejezésre jutott, hogy egyöntetűen helyeslik a párt vonalvezetését, amely a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának létrehozására, a gazdaság meggyorsított fejlesztésére, a nép életszínvonalának további emelésére irányul. Sok hasznos és mélyreható elgondolást fejtettek ki a gazda-

sági, a szociális és a kulturális fejlesztés kérdéseiről. Ezeket figyelmen kívül hagyva tanulmányozni fogjuk. Közülük egyesek nyilvánvalóan tükröződni fognak a kongresszus irányelveiben, másokat pedig figyelembe vesznek az ötéves terv összeállítása és gyakorlati megvalósítása során.

Az irányelvtervezet vitája arról tanúskodik, hogy a dolgozók tömegei megértik és lelkesen támogatják pártunk politikáját, tevékenyen részt vesznek a szovjet társadalom fejlesztése alapvető problémáinak megoldásában. Ez a biztosítéka annak, hogy az új ötéves terv nagyszabású programját sikeresen teljesíteni fogjuk.

I. A NYOLCADIK ÖTÉVES TERV TELJESÍTÉSÉNEK EREDMÉNYEI

Engedjék meg, küldött elvtársak, hogy beszámoljak a nyolcadik ötéves terv teljesítésének fő eredményeiről és azokról a változásokról, amelyek ebben az időszakban gazdaságunkban végbementek.

Az elmúlt öt év legfontosabb eredménye, hogy sikeresen teljesítettük a pártunk XXIII. kongresszusa által kitűzött politikai és alapvető szociális-gazdasági feladatokat.

A tervfeladatok tényleges teljesítésének általános mutatói:

	Az 1970. év az 1965. év százalékában	
	a XXIII. kongresszus irányelvei szerint	tényleges teljesítés
Nemzeti jövedelem	138—141	141
Ipari termelés összesen	147—150	150
ezen belül:		
termelési eszközök	149—152	151
fogyasztási cikkek	143—146	149
Beruházások összvolumene (ötéves összvolumen az előző öt év százalékában)	147	142
Teherforgalom (valamennyi szállítási eszköz)	137	138

	Az 1970. év az 1965. év százalékában	
	a XXIII. kongresszus irányelvei szerint	tényleges teljesítés
Az állami és szövetkezeti kereskedelem kiskereskedelmi forgalma	legalább 140	148
A munkások és alkalmazottak átlagos munkabére	legalább 120	126
A kolhozparasztok havi átlagos pénzbeli és természetbeni jövedelme a közös gazdaságból	135—140	142
A lakosság juttatásai és kedvezményei a társadalmi fogyasztási alapokból	legalább 140	153
A lakosság egy főre jutó reáljövedelme	körülbelül 130	133

A mezőgazdasági termelés átlagos évi volumene az elmúlt ötéves tervidőszakban 21 százalékkal nőtt. A mezőgazdasági tervfeladatok teljesítését az alábbi adatok jellemzik:

	Évi átlagos termelés az 1966—1970. években (millió tonna)		
	Tervfeladat	Teljesítés	A teljesítés százalékban
Gabona	167	167,5	100,3
Nyersgyapot	5,6—6,0	6,1	108,9—101,7
Cukorrépa	80	81	101,3
Napraforgó	6	6,37	106,2
Burgonya	100	94,8	94,8
Zöldségfélék	21,6	19,3	89,4
Hús (vágósúlyban)	11	11,6	105,4
Tej	78	80,5	103,2
Tojás (milliárd darab)	34	35,8	105,3
Gyapjú (ezer tonna)	391	397	101,5

A fent ismertetett adatok az ötéves terv teljesítésében elért jelentős sikerekről tanúskodnak.

Az ötéves terv éveiben *az ország politikai életében* tovább erősödött a szocialista társadalmi rend, a társadalom eszmei-politikai egysége, a szovjet nép összeforrottsága a kommunista párt és Központi Bizottsága körül. Tovább erősödött a munkásosztály és a parasztság szövetsége, a Szovjetunió valamennyi népének barátsága és testvéri együttműködése. Tovább fejlődött a szocialista demokrácia.

A gazdasági fejlődés területén a nyolcadik ötéves terv teljesítése még magasabb fokra emelte a népgazdaságot. Meggyorsult a tudományos-technikai haladás, a termelés és a termelékenység növekedésének üteme. Nőtt a társadalmi termelés hatékonysága, javult a népgazdaság ágazati struktúrája, létrejöttek az ország egész gazdaságának további fejlődéséhez szükséges feltételek.

Szociális téren emelkedett a lakosság anyagi jóléte és kulturális színvonala. Javult a munkások és kolhozparasztok szakmai-műszaki felkészültsége. A korábbiakhoz hasonlóan az országban biztosítva volt az egész munkaképes lakosság teljes foglalkoztatottsága. Fontos előrelépés történt az olyan alapvető szociális feladatok megoldása terén, mint a város és a falu, illetve a fizikai és a szellemi munka között meglévő különbségek fokozatos megszüntetése.

Mint látják, társadalmunk fejlődésének valamennyi területén óriási sikereket értünk el. A társadalom még egységesebbé, harmonikusabbá, összeforrottabbá és hatalmasabbá vált.

A társadalmi termelés előirányzott növekedésének biztosítása és a nagyszabású szociális intézkedések megvalósítása, természetesen, hatalmas eszközöket igényelt. Az egyedüli forrás, ahonnan a szovjet állam ezeket az eszközöket meríti, továbbra is a dolgozók által megteremtett nemzeti jövedelem. Ezért a nemzeti jövedelem növekedési ütemének meggyorsítására nagy figyelmet fordítottunk. A hetedik ötéves tervben a nemzeti jövedelem 32%-kal, a nyolcadik ötéves tervben viszont már 41%-kal emelkedett.

Változások következtek be a nemzeti jövedelem elosztásának arányaiban is. A hetedik és az összes előző ötéves tervekben (kivéve a háború utáni első ötéves tervet) a felhalmozási alap növekedésének üteme jelentős mértékben túlszárnyalta a fogyasztási alap növekedésének ütemét. A nyolcadik ötéves terv ezeknek az ütemeknek a ki-

egyenlítését irányozta elő, s ez meg is valósult. A nyolcadik ötéves tervben a fogyasztási alap növekedése 56,8 milliárd rubel volt a hetedik ötéves terv 31,4 milliárdjával szemben. Ily módon a fogyasztási alap növekedése csaknem megkétszereződött, miközben egyidejűleg növekedett a felhalmozási alap is. Ezek szerint a fejlett szocialista társadalom feltételei között a népgazdaság gyorsított fejlődésével egyidejűleg gyorsan emelkedik a nép életszínvonala. Ez a szocialista termelési mód természetéből következik, hiszen ez mindörökre leszámolt azzal, hogy a munkatermék elidegenüljön létrehozójától, leszámolt azzal, hogy a dolgozók termelőtevékenységének eredményeit a kizsákmányoló osztályok sajátítsák ki.

A nemzeti jövedelem gyors ütemű növekedésének biztosítása és a nemzeti jövedelem helyes elosztása az ország hatalmának növelése és a dolgozók anyagi jólétének fokozása érdekében – ez tervgazdálkodásunk sarkalatos kérdése. A párt Központi Bizottsága és a kormány évente megvizsgálta a termelés volumene meghatározásának és a nemzeti jövedelem elosztásának problémáját a népgazdasági tervek és az állami költségvetés kidolgozásánál. Ez a probléma szerepelt napirendi pontként az SZKP Központi Bizottságának pléniumain és a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének ülészekain is.

Hogyan használtuk fel az elmúlt ötéves terv során létrehozott nemzeti jövedelmet?

Az elmúlt öt évben a nemzeti jövedelem teljes volumene hatalmas összeget tett ki – 1 billió 166 milliárd rubelt. Annak érzékeltetésére, hogy milyen hatalmas összegről van szó, emlékeztetek arra, hogy a hetedik ötéves tervben (1961–1965) a nemzeti jövedelem teljes volumene 840 milliárd rubel volt, míg a háborút megelőző öt évben (1936–1940) mindössze 154 milliárd rubel. (Az adatok az 1965. évi árak alapján kerültek összehasonlításra.)

A nyolcadik ötéves terv során megtermelt nemzeti jövedelem körülbelül háromnegyed részét a fogyasztásra fordítottuk.

Így 518 milliárd rubel jutott a dolgozók és családjaik fogyasztási szükségleteire a termelésben dolgozó munkások és alkalmazottak munkabéréként és a kolhoztagok jövedelmeként.

199 milliárd rubelt fordítottunk az oktatásra, az egészségvédelemre és a lakosság más kulturális és szociális szükségleteire, valamint a társadalmi szükségletek kielégítésére.

Körülbelül 80 milliárd rubel jutott a munkaképtelen lakosság (a munkából kiöregedettek és a munkában megrokkantak, hadirokkantak és ideiglenesen munkaképtelenné vált személyek) eltartására, valamint ösztöndíjakra és a tanulók segélyezésére.

41 milliárd rubelt fordítottunk a tudományra.

Következésképpen a nemzeti jövedelem legnagyobb részét a fogyasztásra fordítottuk. Egyszersmind állandóan gondoskodnunk kellett a társadalmi termelés további kiszélesítéséről is. Ezért a nemzeti jövedelem egy részét, 186 milliárd rubelt, termelési felhalmozásra irányoztuk elő, tehát a gyárak, üzemek, vasutak és más termelővállalatok termelési állóalapjainak növelésére, valamint az árualapok és anyagi készletek növelésére.

Az ötéves tervben épült új lakások, iskolák, kórházak, kulturális és más intézmények értéke 62 milliárd rubelre rúgott.

A szovjet államnak a jelenlegi nemzetközi helyzetben állandóan gondoskodni kell az ország védelmi képességének fokozásáról is. Az ötéves tervidőszak alatt védelmi célokra 80 milliárd rubelt fordítottunk.

Országunkban a nemzeti jövedelem elosztása a szocializmus elveivel, a termelési eszközök társadalmi tulajdonára épülő szocialista gazdasági rendszer fejlődésének objektív törvényszerűségeivel összhangban valósul meg. Ezek a Marx, Engels, Lenin munkáiban tudományosan kidolgozott elvek szerepelnek pártunk programjában, és a szocialista gazdálkodás alapját képezik.

A nemzeti jövedelem növekedése és a dolgozók érdekében való elosztása lehetővé tette azoknak a szociális feladatoknak a sikeres teljesítését, amelyeket az előző ötéves tervben megjelöltünk.

A terv előirányozta, hogy öt év alatt a munkások és alkalmazottak átlagos keresete legalább 20%-kal növekedjék, de a valóságban ez a növekedés elérte a 26%-ot. A kolhozdolgozók közös gazdálkodásból származó pénzbeli és természetbeni jövedelmének növekedését 35–40%-ban irányoztuk elő, de a növekedés 42% volt. Az egy főre jutó reáljövedelem az elmúlt öt év során 33%-kal emelkedett a hetedik ötéves terv 19%-ával szemben. Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy túlteljesítettük az SZKP XXIII. kongresszusa által a lakosság reáljövedelmének növelésére kitűzött feladatokat.

A nép anyagi jóléte növekedésének fontos mutatója a kiskereske-

delmi *áruforgalom* növekedése. 1970-ben ez 153,6 milliárd rubel volt, tehát az 1965-ös évhez képest 48,4%-kal növekedett. Néhány áru termelésének növekedése viszont elmaradt a lakosság pénzbeli jövedelmének emelkedésétől.

Nálunk vannak még nehézségek a lakosság egyes áruszükségleteinek kielégítésében, különösen ami a húst és hentesárut illeti, jóllehet a nyolcadik ötéves tervben az egy személyre jutó évi fogyasztásuk átlagosan 7 kilogrammal növekedett.

Nagyobb gondot kell fordítani a lakosság növekvő szükségleteinek kielégítésére. Az ötéves terv összeállítása közben újól meg kell vizsgálni minden olyan lehetőséget, amely módot ad, hogy a legközelebbi években biztosítsuk a lakosság áruszükségleteinek teljesebb kielégítését. A közszükségleti cikkek termelésének növekedésére és a kereskedelem megjavítására az össz-szövetségi, a köztársasági és a helyi szerveknek is nagy figyelmet kell fordítaniuk.

Az SZKP XXIII. kongresszusa az ötéves terv egyik legfontosabb feladatákként tűzte ki a *lakásépítés* jelentős növelését. Az elmúlt ötéves tervben erre a célra mintegy 60 milliárd rubel jutott. 11 350 000 lakás épült ez idő alatt. A nemzetközi statisztika tanúsága szerint nincs a világon még egy olyan ország, amelyben az elmúlt öt év során ennyi lakást építettek volna. Azt azonban még nem mondhatjuk el, hogy országunk egész lakosságának sikerült normális lakásviszonyokat biztosítani. Ez a következő években is legfontosabb problémáink közé tartozik majd.

Sokat tettünk a *lakosság kulturális és szociális viszonyainak* javításáért is. Bővült a színházak, a filmszínházak, a klubok és a könyvtárak hálózata. Lényegesen megnövekedtek az újságok, a könyvek és a folyóiratok példányszámai. A mindennapi élet részévé váltak a televízió- és rádiókészülékek, a hűtőszekrények, a mosógépek és az elektromos háztartási gépek. Több mint kétszeresére emelkedett a gázzal ellátott lakások száma.

Nagy munkát végeztünk a *közoktatásban*. Az 1939. évi népszámlálás adatai szerint a Szovjetunió városi dolgozó lakossága csupán 24,2%-ának volt középfokú (teljes és nem teljes) és felsőfokú képzettsége, falun pedig ez az arányszám csak 6,3% volt.

Az 1970. évi népszámlálás viszont azt mutatta, hogy jelenleg a városi dolgozók 75%-ának és a falusi dolgozók több mint 50%-ának

van középfokú vagy felsőfokú végzettsége. A képzettségi szintnek és a lakosság kulturális színvonalának gyors emelkedése a szocialista rendszer nagy vívmánya.

Jelentős sikereket értünk el az *egészségügy* fejlesztésében is. Kibővült a kórházak, a rendelőintézetek és más gyógyászati-betegség-megelőző intézmények, a szanatóriumok, a fürdők és az üdülők hálózata. Növeltük a bölcsődék és az óvodák számát. Egyes városokban és ipari központokban ma már sikerül kielégíteni a gyermekintézmények iránti szükségletet.

A legutóbbi ötéves tervben egyik fontos szociális intézkedésünk volt a munkások és az alkalmazottak ötnapos, két pihenőnapos munkahetének tervszerű bevezetése. Növeltük a munkások és az alkalmazottak minimális fizetett szabadságának időtartamát.

A nemzeti jövedelem és az életszínvonal emelkedésének gyors ütemét a szocialista termelés sikeres fejlesztése alapján értük el, amihez jelentős mértékben hozzájárult az SZKP XXIII. kongresszusa által jóváhagyott gazdasági reform.

Az *ipari termelés volumene* 1970-ben 373 milliárd rubel volt, azaz öt év alatt másfélszeresére emelkedett.

Az iparban nagyarányú minőségi változások mentek végbe; ezeknek alapja a tudomány és a technika legújabb eredményeinek alkalmazása. A gépiparban és a fémfeldolgozó iparban a termelés 74 %-kal, a vegyiparban és a petrokémiában 78 %-kal, a villamos energetikában pedig 54 %-kal nőtt.

Az iparban végbemenő progresszív változásokat nagymértékben elősegítette az ipari nyersanyagbázis kibővítése, a gáz, az olaj, vas- és színesfémércsek, a gyémánt és más ásványi kincsek új lelőhelyeinek feltárása. Így például a jelenleg ismert 16 billió köbméter földgáztartalékból 13 billió köbmétert a most befejezett ötéves terv folyamán derítettek fel. Ezeknek a feltárásoknak a jelentőségéről annak alapján ítéelhetünk, hogy az olaj és a gáz aránya az ország fűtőanyag-mérlegében jelenleg csaknem 60 % az 1965. évi 51 %-kal szemben. Óriási kőolaj- és földgázbázist létesítettünk az ország keleti részén. A kivételesen gazdag tyumeni lelőhelyek teljes mértékben biztosítják Szibéria és a Távol-Kelet gyors ütemben fejlődő gazdaságának olajellátását. Nemrégiben még nyugatról szállítottuk az olajat Szibériá-

ba, most viszont Szibériából nyugati és keleti irányba egyaránt szállítunk olajat csővezetéseken.

Az ásványi kincsek feltárásával párhuzamosan folyik a gazdaságos és jó minőségű szintetikus anyagok létrehozása és szélesebb körű ipari felhasználása.

A minőségi változások lemérhetők azon is, hogy az iparban mind szélesebb körben alkalmaznak nagy teljesítményű aggregátokat. Jelen-tősen növekedett például az energetikai blokkok, az elsődleges olaj-feldolgozó berendezések és más vegyipari aggregátok, valamint a kohók és konverterek kapacitása. Növeltük a vasúti tehervagonok, a teherhajók és az emelődaruk hordképességét, a traktorok, a gépkocsik, az exkavátorok, valamint más gépek és gépi berendezések teljesítményét. A nagyobb gépegységek alkalmazására való áttérés lehetővé teszi a munkatermelékenység jelentős emelését és a fajlagos beruházások jelentős csökkentését.

Folyamatban van a gépipar műszaki rekonstrukciója is. Jelentéke-nyen bővítettük a korszerű műszerek, automata gépsorok és elektronikus számítógépek gyártását. Egyes gépek gyártásáról áttérünk olyan gépcsoportok gyártására, amelyek lehetővé teszik a munka komplex gépesítését. Megszerveztük olyan programvezérlésű szerszámgépek gyártását, amelyek lehetővé teszik a bonyolult konfigurációjú alkat-részek program szerinti megmunkálását, a megmunkálás precizitásá-nak fokozását, a kisszériás gyártás automatizálását.

Az eltelt öt év nagy változásokat hozott a szocialista falu életében. Nagy munkát végeztünk a kolhozok és a szovhozok anyagi-műszaki bázisának megszilárdításában. Újabb nagy lépéssel jutottunk előre a falu villamosításában. Nagyszabású talajjavítási munkálatokat végeztünk el. Lényegesen növeltük a kolhozoknak és a szovhozoknak szállított mezőgazdasági gépek, műtrágyák és vegyszerek mennyisé-gét. Növeltük a mezőgazdasági kultúrák termés hozamát és az állat-tenyésztés produktivitását, az összes mezőgazdasági termékek terme-lési volumenét. Ez lehetővé tette, hogy az állam több gabonát, ipari növényt, tejet, húst és más terméket vásároljon fel.

Íme, néhány adat a mezőgazdasági termékek felvásárlásának növe-kedéséről:

Évi átlagos felvásárlás (millió tonnában)

	1961—1965	1966—1970	1966—1970 az 1961— 1965. évek százalékában
Gabonafélék	51,6	66,0	128
ezen belül:			
köles, rizs, pohánka	1,6	2,6	163
ebből rizs	0,21	0,67	324
Nyersgyapot	5,0	6,1	122
Cukorrépa	55,4	74,4	134
Napraforgó	3,4	4,7	138
Burgonya	8,4	11,0	131
Zöldségfélék	6,7	9,4	140
Hús (vágósúly)	5,2	7,3	139
Tej	31,1	43,2	139
Tojás (milliárd darab)	8,7	14,4	166

A szocialista ipar, a mezőgazdaság fejlesztése, a nép jólétének emelése nem lenne lehetséges széles körű *beruházási* program megvalósítása nélkül. Az ország termelési állóalapjai az elmúlt öt évben majdnem másfélszeresükre nőttek. A népgazdasági beruházások összvolume 352 milliárd rubel volt (1969-es árakon). Ez majdnem annyi, mint az előző nyolc év beruházásai. Ezek fejlődésünk méretei.

A nyolcadik ötéves tervnek megfelelően 54 millió kilowatt új villamosenergia-termelő kapacitást helyeztünk üzembe, felépítettük az ötmillió kilowatt teljesítményű krasznnojarszki vízerőművet, amely a legnagyobb a világon. Összesen 35 400 kilométer hosszúságú kőolaj- és gázvezetékét helyeztünk üzembe.

A vaskohászatban üzembe helyezett új termelőberendezések kapacitása évi 9,7 millió tonna nyersvas, 18 millió tonna acél, 14,3 millió tonna hengerelt áru és 120,5 millió tonna vasérc. A színesfémkohászatban jelentősen növelték a réz, a nikkel, a cink és az alumínium termelésére szolgáló kapacitásokat. A vegyiparban 33 millió tonna műtrágyát előállító üzemeket építettek, valamint műszálat és kaucsukot termelő üzemeket létesítettek. Az építőanyag-iparban cementgyárakat, valamint azbesztet kitermelő és feldolgozó üzemeket építettek. Sok

könnyűipari és élelmiszeripari üzem kezdte meg termelését. Az ötéves terv végrehajtása közben született meg az a határozat, hogy Togliatti városában felépül az ország legnagyobb autógyára. Ez az építkezés 1967-ben kezdődött és 1970 augusztusában a volgai autógyárban már lekerültek a szalagról az első személygépkocsik.

A beruházásoknál lényeges elmaradások is vannak. Sok vállalat és objektum építésének időtartama hosszabb az előírtnál, s ez improduktív kiadásokat és veszteségeket okoz. Nagy a befejezetlen beruházások volumene.

A műszaki haladás, a termelés szervezetének tökéletesítése és a dolgozók szaktudásának emelése elősegítette a *társadalmi munkatermelékenység* növekedési ütemének meggyorsulását. Az egész népgazdaságban a munka termelékenysége 37%-kal nőtt a hetedik ötéves tervben elért 29%-kal szemben. Míg a hetedik ötéves tervben az ipari termelés növekedésének 62%-a származott a munkatermelékenység emelkedéséből, a nyolcadik ötéves tervben 73, 1970-ben pedig már 84%. Az ipari és a mezőgazdasági termelés növekedésének mind nagyobb részben a munka termelékenységének emelkedéséből kell származnia. Ez a szocialista gazdaság fejlődésének fő útja.

Jelentős sikerek születtek a termelés önköltségének csökkentésében. Az elmúlt öt évben a vállalatok nyeresége több mint kétszeresére emelkedett, növekedett a termelés gazdaságossága.

Gazdaságunk fejlődése szorosan összefonódik a *szovjet tudomány* hatalmas eredményeivel. A tudósok nagy szerepet töltenek be új gépek, szintetikus anyagok és az elektronikus technikai eszközök létrehozásában. Figyelemre méltó tudományos eredmények születtek a matematika, a fizika, a kémia, a geológia, a biológia terén, valamint a világűr kutatásában.

A párt Központi Bizottsága és a szovjet kormány nagy figyelmet fordított és fordít az *ország védelmi képességének* erősítésére, a honvédelmi ipar fejlesztésére. Erre kötelez bennünket a mostani nemzetközi helyzet, hazánk biztonságának érdeke. A tudomány és a technika legújabb eredményei alapján a korszerű fegyverek számos új típusát dolgozták ki és gyártják; javultak a fegyverek harci és technikai kvalitásai. A kongresszusnak beszámolhatunk arról, hogy a szovjet fegyveres erők a legmagasabb szintet képviselő legújabb haditechnikai eszközökkel rendelkeznek.

A párt nagy munkát végzett, és a nyolcadik ötéves terv teljesítésében elért eredmények jelentősége óriási, de nem szabad túlértékelni sikereinket. Sok még a megoldatlan feladat, vannak nehézségek és hiányosságok.

Az ötéves terv alapvető mutatóit sikerült teljesíteni. Viszont nem teljesítették tervüket teljes egészében az építőipari minisztériumok, lemaradás mutatkozott a szénbányászati kapacitásoknak, a hengerelt vas, a műszálak, a műanyagok, a teherautók, a traktorok, a cellulóz-félék, a cement, valamint egyes könnyű- és élelmiszeripari termékek termelési kapacitásának az üzembe helyezésében. Ez közrejátszott abban, hogy nem teljesítették az áruajták egynémelyikének gyártásával kapcsolatos feladatokat. Nem mindenben teljesítették az iparban, a mezőgazdaságban, különösen pedig az építőiparban a munka termelékenységének növelésével kapcsolatos feladatokat.

Nem szabad megfélekezni arról, hogy az ország gazdasági fejlődése a nyolcadik ötéves tervben a kiéleződött nemzetközi helyzet körülményei között ment végbe. Ez szükségessé tette védelmi jellegű pótlólagos intézkedések meghozatalát, és ezek bizonyos eszköz- és erőelvonnással jártak.

Sok olyan hiányosság is tapasztalható, amelyek okait nem lehet objektívnak tekinteni. E hiányosságokat az SZKP Központi Bizottságának 1969 decemberi plénumán feltárták. A párt Központi Bizottsága megbírált néhány olyan gazdasági vezetőt, aki megsértette az állami fegyelmet azzal, hogy nem teljesítette a terveket, a kooperációs szállításokkal kapcsolatos feladatokat, vagy csökkent benne a nép iránti felelősség érzése.

A pártértekezleteken és a szövetséges köztársaságok pártkongresszusain, amelyek pártunk mostani kongresszusát előzték meg, alaposan megbírálták több gazdasági szerv, minisztérium és főhatóság munkáját. Jogos bírálattal illeltek néhány olyan gépipari vállalatot, amely a korszerű műszaki szintnek nem megfelelő szerszámgépeket, mezőgazdasági gépeket, technológiai és mindenekelőtt öntőberendezéseket állított elő. A könnyűipar még mindig nem elégíti ki a lakosság igényeit jó minőségű konfekció-, kötöttáruval, lábbelivel és néhány más áruval. A termékfelújítás túlságosan lassú, esetenként a nyersanyagfelhasználás nem eléggé ésszerű. Olykor előfordul, hogy csak az új gyártmány első szériája jó minőségű, de utána fokozatosan

romlik a minőség, úgy, hogy végül még a régebbi szintnél is alacsonyabb lesz. Néha a korszerű technikával felszerelt új vállalatok is elavult termékeket állítanak elő. Sok hiányosság tapasztalható az iparban a termelési állóalapot felhasználásában, lassan érik el az új létesítményeknél a tervezett teljesítményt.

Az élelmiszer-, a hal-, a hús- és tejiparban nagy az anyagvesztés, megsértik a technológiai fegyelmet, és ez közvetlen hatással van a termelés minőségére. Kevés figyelmet fordítanak a választék bővítésére. A gépipari minisztérium nem elegendő mértékben látja el a könnyű- és élelmiszeripar vállalatait, valamint a kommunális gazdaságot a legújabb, magas termelékenységgű berendezésekkel. A Szovjetunió erdőgazdasági és faipari minisztériuma, valamint cellulóz- és papíripari minisztériuma nem tud megbirkózni a bútort-, a papír- és a kartonlemezek termelésének növelésével kapcsolatos feladatokkal. A bútortok minősége nem mindig elégíti ki a fogyasztókat. Fennakadás van az edények és sok más háztartási cikk kereskedelmében.

Természetesen sok olyan üzemünk van, amelynek a termékei jó hírnévre tettek szert. A könnyű- és élelmiszeripar, a hajógyártás, az elektronika, a repülőgépipar, a honvédelmi ipar, a műszergyártás és a rádiógyártás számos üze me kiváló termékeket állít elő. Most az a feladat, hogy ugyanilyen szintre emelkedjék kivétel nélkül minden üzem, hogy az általuk gyártott valamennyi termék jó minőségű legyen és megfeleljen a lakosság megnövekedett igényeinek.

A párt minden vezetőtől elvárja, hogy a nép iránti köteleességtudata legyen magas fokú, az államérdekek szem előtt tartásával oldja meg a gazdasági feladatokat, gondoskodjék a dolgozók munkakörülményeinek szüntelen javításáról, folytasson mindennapos állhatatos harcot a szocialista fegyelem javításáért, biztosítsa a munka, a termelés és az irányítás ésszerű megszervezését, a tudomány és a technika eredményeinek gyors alkalmazását.

Összegezve: országunk a politikai, a gazdasági és a társadalmi viszonyok tekintetében sikeresen halad a kommunista építés útján.

A nyolcadik ötéves terv folyamán elért valamennyi eredményünk annak a hatalmas méretű alkotómunkának köszönhető, amelyet a szovjet nép végzett a kommunista párt irányításával. A szovjet nép hősi munkája, amelyet az elmúlt ötéves tervidőszak alatt végzett, újabb ragyogó lapja lesz a kommunista építés történetének!

II. A KILENCEDIK ÖTÉVES TERV

FŐ SZOCIÁLIS-GAZDASÁGI FELADATAI

Az irányelvtervezet a párt gazdaságpolitikája végrehajtásának és a legfontosabb szociális-gazdasági problémák megoldásának programja a szocialista társadalom fejlődésének jelenlegi szakaszában.

A kilencedik öt éves terv fontos szakasz lesz a szovjet társadalomnak a kommunizmus felé vezető útján, a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának építésében, az ország gazdasági és védelmi erejének szilárdításában. *Az öt éves terv fő feladata az, hogy biztosítsuk a lakosság anyagi és kulturális életszínvonalának jelentős emelkedését a szocialista termelés fejlesztésének gyors üteme, hatékonyságának növelése, a tudományos-technikai haladás és a munkatermelékenység növekedésének meggyorsítása alapján.*

A párt, a lakosság anyagi és kulturális életszínvonalának lényeges emelését kitűzve, azokból a reális lehetőségekből indul ki, amelyeket a szocialista termelés egész megelőző fejlődése teremtetett, s tekintetbe veszi szocialista gazdaságunk megnövekedett erőforrásait, amelyek az ország nemzeti jövedelmében jutnak kifejezésre.

A kilencedik öt éves tervben a nemzeti jövedelem évi átlagban eléri a 325 milliárd rubelt a nyolcadik öt éves terv 233 milliárd rubelos átlagával szemben, a nemzeti jövedelem teljes összege pedig az öt év alatt 1 billió 625 milliárd rubel lesz. Ez a kilencedik öt éves tervben foglalt feladatok végrehajtásának anyagi alapja.

Népünk teljhatalmú gazdája a nemzeti jövedelemnek. A szocialista társadalomban ismeretlen a kapitalista rendszert jellemző antagonizmus a felhalmozás és a fogyasztás között: nálunk az egyik is, a másik is teljesen az egész nép érdekeit szolgálja.

A szocialista népgazdaság tervszerű fejlesztése megköveteli, hogy a marxizmus-leninizmus alapján tudományosan meghatározzuk a nemzeti jövedelem felosztásának arányait és sokoldalúan számba vegyük az összes tényezőket: a termelés méreteit, a lakosság életszínvonalát, a nemzetközi helyzetet, a gazdaságfejlesztés feladatait és távlatait.

A kommunista építés mostani szakaszának feladataiból és feltételeiből erednek az új öt éves terv következő alapvető, egymással szervesen összefüggő sajátosságai:

először, az egész népgazdaság még nagyobb mértékben a népjólét

emelése, a munka- és életkörülmények javítása felé fordul. A most véget ért és az új ötéves tervre egyaránt jellemző azoknak az erőforrásoknak a jelentős növekedése, amelyeket az állam a népjólét emelésére fordít. A nyolcadik ötéves tervben ezeknek az erőforrásoknak a növekedése 57 milliárd rubel volt, a kilencedik ötéves tervben előirányzott növekedés pedig 75–81 milliárd rubel;

másodszor, mind intenzívebbé válik az egész társadalmi termelés és növekszik hatékonysága a tudományos-technikai haladás jelentős meggyorsítása alapján. Lényegesen elő kell mozdítani ezt a termelés struktúrájának jelentős javításával, műszakilag tökéletes gépek és berendezések és új anyagok gyártásával, a termékek választékának bővítésével.

Az irányelvtervezet szerint az új ötéves tervben az alábbi módon alakulnak a társadalmi termelés fejlesztésének legfontosabb mutatói:

	1970	1975	Növekedés öt év alatt	
			1966—1970	1971—1975
Nemzeti jövedelem (összehasonlító árakban) – milliárd rubel	266,3	365—373	77,2	99—107
ezen belül:				
fogyasztási alap	197,2	272—278	56,8	75—81
felhalmozási alap	69,1	93—95	20,4	24—26
Ipari termelés (összehasonlító árakban) – milliárd rubel	373	528—544	125	155—171
Mezőgazdasági termelés (évi átlagos össztermelés a megfelelő ötéves terv alatt, (összehasonlító árakban) – milliárd rubel	80,3	96—98	14	15,7—17,7
A munkatermelékenység emelkedése, százalékban:				
az iparban	—	—	32	36—40
a mezőgazdaságban	—	—	35	37—40
(kolhozok és szovhozok)	—	—	35	37—40
az építőiparban	—	—	22	36—40

Az új ötéves tervben megmarad az *egész népgazdaság fejlesztésének gyors üteme*. Az ország nemzeti jövedelme öt év alatt 37–40%-kal emelkedik, az ipari termelés volumene 42–46%-kal, a mezőgazdasági termelés évi átlagos mennyisége 20–22%-kal. A tervek szerint a termelési eszközök termelése öt év alatt 41–45%-kal, a fogyasztási cikkeké pedig 44–48%-kal emelkedik.

Az irányelvtervezet teljes egészében figyelembe vette az SZKP Központi Bizottságának 1970 júliusi pléniumán kitűzött feladatokat, amelyekkel az meghatározta a mezőgazdaság fejlesztésének fő irányait.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a mezőgazdaságnak és a lakosság céljait szolgáló áruk termelésével összefüggő ágazatoknak a fejlesztésére még sohasem fordítottak olyan óriási összegeket és anyagi erőforrásokat, mint ebben az ötéves tervben. Meggyőződésünk, hogy ez hamarosan meghozza gyümölcseit, érzékelhető befolyással lesz majd a városi és a falusi lakosság jólétének további emelkedésére.

A Szovietunió mint szocialista nagyhatalom vezető helyet tölt be a világszerte kibontakozó tudományos-technikai forradalomban.

A kilencedik ötéves terv időszakában *hatalmas lépést teszünk a tudományos-technikai forradalom vívmányainak realizálása útján*, s ez mind nagyobb befolyással lesz majd a társadalmi termelésre. A tudományos-technikai forradalom feltárja a termelési módszerek radikális átalakításának, új, magas termelékenységgű munkaeszközök, korszerű anyagok megteremtésének lehetőségeit, új ágazatokat hív életre, minden termelőtevékenységben a hatékonyság növelésének régebben nem ismert lehetőségeit alakítja ki.

A kapitalista országokban a burzsoázia ennek a forradalomnak a vívmányait saját osztályérdekeinek megfelelően használja fel. A tudományos-technikai forradalom azonban kiélezi a kapitalizmusra jellemző társadalmi ellentmondásokat. Így az Egyesült Államokban például a termelékenység növekedésének a legutóbbi években tapasztalható bizonyos meggyorsulását a munkanélküliség fokozódása kísérte: a gyárakból és üzemekből a dolgozók millióit bocsátották el.

Az osztályellentétek kiéleződéséről tanúskodik a sztrájkmozgalom töretlen növekedése. Az Egyesült Államok munkaügyi minisztériumának hivatalos adatai szerint a sztrájkok következtében kiesett

munkanapok száma az 1961–1965. évi 97 millióról majdnem 220 millióra emelkedett az 1966–1970-es időszakban.

Csak a szocialista rendszer teremt korlátlan lehetőségeket a tudományos-technikai haladás számára. A tőkés gazdaságtól eltérőleg, a szocialista termelésnek tartósan magas üteme a szovjet emberek számára a munka termelékenységének meggyorsult növekedése mellett is biztosítja a teljes foglalkoztatottságot.

Éppen a szocializmus eredményeképpen és csupán a mi társadalmi rendszerünk keretei között fejlődik teljesen és sokoldalúan a tudományos-technikai forradalom, amelynek eredményeiből az összes dolgozók részesülnek.

Az irányelvtervezet előírányozza a technikai haladást meghatározó ágazatok fokozott fejlesztési ütemét. Az olyan ágazatokban, mint a villamosenergia-termelés, a vegyipar és a petrokémiai ipar, a gépgyártás, a műszergyártás, az automatizálási eszközök, a számítógépek és a nehéz munkák gépesítését szolgáló berendezések gyártása, a termelést az ötéves időszakban 67%-kal kell emelni.

A tudományos-technikai forradalom lehetőségeinek realizálása mind nagyobb ráfordításokat igényel. Az állam azonban fejlődésének minden szakaszában rendelkezik bizonyos erőforrásokkal, amelyeket ezekre a célokra fordíthat. Ez teszi szükségessé a tudományos-technikai haladás legfontosabb irányainak kiválasztását és kiemelt fejlesztését, az egységes állami technikai politika kidolgozását és következetes megvalósítását. Ennek a politikának a fő feladatait tartalmazza az irányelvtervezet.

Az első feladat minőségileg új munkaeszközök, új anyagok létrehozása és tökéletesebb technológia kidolgozása. Az ismert megoldások ismételgetése nélkül arra a szintre kell törekedni, amely felülmúlja a legmagasabb világszínvonalat. Csak így lehet megteremteni a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának létrehozásához szükséges technikát, és biztosítani a teljes győzelmet a kapitalizmussal folytatott gazdasági versenyben.

A második feladat az elavult technika gyorsabb ütemű felújítása és cseréje. A következő öt évben üzembe helyezendő új termelési alapok aránya 1975-ben az iparban 46, a mezőgazdaságban pedig 60% lesz. Ez jelentősen emelni fogja a termelés műszaki színvonalát. Az új technikára vonatkozó tervek teljesítésének a legfontosabb ismérvvé

kell válnia a minisztériumok és a vállalatok tevékenységének, valamint a népgazdaság összes ágazatában folyó szocialista verseny eredményeinek értékelésében.

Az egyik legsürgősebb feladat a munkaigényes folyamatok széles körű gépesítése, hogy a lehető legnagyobb mértékben helyettesíthessük a fizikai munkát a gépi munkával. Be kell fejezni a legfontosabb termelési folyamatok komplex gépesítését az iparban, az építőiparban, a mezőgazdaságban, a szállításban. Fokozottabban át kell térni géprendszerek tervezésére és széleskörűen be kell vezetni automatizált vezérlési rendszereket.

A lehető legnagyobb mértékben szélesíteni kell a népgazdaság kemizálásának méreteit, szélesebb körben kell felhasználni a vezető iparágakban és a mezőgazdaságban a vegyi termékeket és anyagokat, és bevezetni a vegyi technológiai folyamatokat. Ez a társadalmi termelés hatékonysága növelésének egyik legfontosabb tényezője.

A termelés mind nagyobb méretei, a hatékonyságának lehető legnagyobb mértékű növelésével kapcsolatos feladatok megkövetelik nemcsak az alapvető termelés, hanem az azt ellátó csatlakozó termelési ágak fejlesztésének a komplex megközelítését is. Nem szabad elfeledkezni az olyan munkaterületekről sem, mint a raktározás és a csomagolás, amelyektől a nyersanyagok, az anyagok, a késztermékek épsége és megtakarítása függ.

A technikai haladás meggyorsításával kapcsolatos feladatok megoldását elő kell segítenie az önálló elszámolási kapcsolatok egész rendszerének, többek között a termékek gazdaságilag megalapozott árainak, a vállalatok finanszírozási és hitelellátási formáinak.

A technikai, gazdasági és társadalmi haladás meggyorsításában nagy szerepe van *tudományunknak*. Ezt a szerepét a tudomány csak akkor tudja eredményesen betölteni, ha biztosítjuk az egész munkafolyamat meggyorsítását – a tudományos kutatásoktól az új vívmányoknak a termelésbe való bevezetéséig.

Nagyra értékeljük tudósaink hozzájárulását hazánk gazdasági és védelmi potenciáljának emeléséhez. Tudósaink, elméleti és gyakorlati szakembereink számára is, megvannak a gyümölcsöző tudományos munkához szükséges feltételek.

A kutatások eredményeivel azonban nem mindig vagyunk elégedettek. Egyes akadémiai és ágazati tudományos kutatóintézetek és

főiskolák által végzett kutatások nem elegendők a tudományos-technikai haladás fontos problémáinak megoldásához.

A tudományos kutatások hatékonyságának további növelése a tudományos munkások alkotói aktivitásának függvénye. Nyilvánvalóan tökéletesíteni kell a tudósok bérezési rendszerét is. E rendszernek nagyobb mértékben kellene figyelembe vennie minden egyes munkatárs valóságos hozzájárulását a tudományos-technikai haladáshoz. Így elő lehet segíteni a tudományos káderállomány javítását és a kutatások eredményességének növelését. A tudomány és a termelés kapcsolatának megszilárdításában nagy szerep vár a termelőegyesülésekre. Az egyesüléseknél célszerű összpontosítani az alkalmazott tudományos kutatások tervezését és megvalósítását, a gépszerkesztési és kísérleti munkálatokat, ami biztosítaná a tudományos eredmények gyors gyakorlati felhasználását.

A párt irányvonala a *termelés intenzívebbé tételére* feltétlenül szükségessé teszi a társadalmi munka termelékenységének jelentős emelését, a fokozottabb nyersanyag- és anyagtakarékosságot, a termelési alapok jobb felhasználását, a beruházások hatékonyságának növelését az új technika elsajátítása, a termelés tudományos szervezése és a gazdaság-irányítás módszereinek tökéletesítése alapján.

A kilencedik ötéves terv az *ipari munka termelékenységének* 36–40%-os emelését irányozza elő a legutóbbi ötéves tervben elért 32%-kal szemben. A kolhozokban és a szovhozokban a munkatermelékenységet 37–40%-kal kell növelni az 1966–1970-ben elért 35%-kal szemben. Az építőiparban 36–40%-kal nő a termelékenység az előző ötéves tervben elért 22%-kal szemben. Ezek a feladatok rendkívüli jelentőségűek egész népgazdaságfejlesztési programunk szempontjából. A nép életszínvonalának emelése közvetlenül a munkatermelékenység növekedésétől függ. A munkatermelékenység növelésével kell elérnünk a kilencedik ötéves tervben a nemzeti jövedelem egész növekedésének 80–85%-át.

A munkatermelékenység növekedésének meggyorsításával kapcsolatos feladatok teljesen reálisak. Teljesítésük lehetőségét a termelés műszaki ellátottságának növelése biztosítja.

A munka gépesítésén kívül rendszeresen javítani kell a termelés és a munka szervezését, el kell terjeszteni a leghaladóbb munkamódszereket, határozottan csökkenteni kell a munkaidő-kieséseket. Nem

békélhetünk meg azzal, hogy a műszakon belüli állásidő egész sor ipari üzemből az egész munkaidő 15–20%-át is eléri. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a segéd munkák, köztük a szállítási-rakodási munkálatok jobb megszervezésére, hiszen ezen a területen nagyszámú dolgozót lehet felszabadítani és az alapvető termelési folyamatokra átcsoportosítani.

Ez azért fontos, mert a lakosság foglalkoztatottságának magas szintje mellett nem számíthatunk a termelés jelentékeny növelésére a munkaslétszám emelése révén. Tekintetbe kell venni azt is, hogy az új ötéves tervben lényegesen több dolgozót fogunk alkalmazni a lakosság kulturális ellátása és a szolgáltatások területén.

Biztosítani kell a munkások és az alkalmazottak munkafeltételeinek és a munkavédelemnek további javítását, megfelelő kapacitást kell létrehozni a korszerű munkabiztonsági és munkavédelmi eszközök gyártására.

Nagyarányú intézkedéseket akarunk végrehajtani *a termelés anyagi igényességének csökkentésére*. Gazdaságunk hatalmas tartaléka ez, amelyet még nem használunk ki megfelelően.

A fűtőanyag és az ásványi nyersanyagok termelésének fokozása, a fémek termelésének növelése, mint ismeretes, nagy beruházásokat igényel. Ezért a nyersanyag- és anyagtakarékosság lehetővé teszi a termék önköltségének csökkentését, a munkaerő- és beruházás-szükséglet jelentékeny apasztását. Termelésünk méretei mellett a nyersanyagokkal és anyagokkal való takarékoság óriási tartalékokat kínál.

Az anyagi igényesség csökkentésével elérhető legnagyobb eredmények biztosításához új tudományos-technikai és konstrukciós megoldásokra, a nyersanyag-feldolgozás új technológiai rendszereire, a gyártmányok súlyának csökkentésére van szükség. Ismeretes, hogy egy gyártmány nagy súlya egyáltalán nem jelent kiváló műszaki tulajdonságokat. Ellenkezőleg, rendszerint műszakilag modernebbek a kisebb súlyú gyártmányok. Ahhoz, hogy a gépek súlyát a műszaki tulajdonságok megtartásával vagy éppen javításával csökkentjük, feltétlenül emelni kell a konstrukciós megoldások színvonalát és a termelés általános műszaki színvonalát is. Így az anyagi igényesség csökkentésének egy-egy iparágban, minden üzemből a tudományos-technikai színvonal értékelésének egyik kritériumává kell válnia. Oly módon

kell megszervezni a munkát, hogy azonos mennyiségű nyersanyagból több készárut lehessen előállítani. Ebben a tekintetben a korszerű tudományos módszereknek és technológiai eljárásoknak a termelésben való széles körű alkalmazása és a termelés megszervezése mellett igen nagy jelentősége van a takarékoságnak, a felhasznált anyagok szigorú nyilvántartásának. Ezt minden egyes vállalati tervnek elő kell irányoznia.

Nagy munkát kell végezni *a termelési kapacitások és az állóalapok kihasználásának megjavítása érdekében*. Meg kell mondani, hogy egy sor iparág számtalan üzemében még mindig előfordul, hogy csökken az alapok hozadéka, vagyis a termelési állóalapok egy rubeljára jutó termékkibocsátás.

Az állóalapok hozadéka nagymértékben függ a tervezés minőségétől és az építési költségektől. Abból kell kiindulnunk, hogy az új vállalatoknál és az új termelési ágakban a termelési állóalapok egy rubeljára jutó termékkibocsátásnak, a rentabilitásnak és a munka termelékenységének magasabbnak kell lennie, mint a régieknél. Ez a tervező- és építővállalatoktól hatékonyabb műszaki megoldásokat, az építési határidők jelentős csökkenését és az építkezések olcsóbbá tételét, az ipartól pedig az újonnan üzembe helyezett alapok és kapacitások gyorsabb hasznosítását követeli meg.

Az elhangzottakból következik, hogy el kell érni a hatékonyság mindegyik mutatójának – a munkatermelékenységnek, az anyagigényességnek, az alapok hozadékának – megjavítását azzal, hogy végső összegezésben minél nagyobb megtakarítást érjünk el minden társadalmi munkaráfordításban.

A termelésnek az irányelvtervezetben jelzett növekedése és hatékonyságának fokozódása megbízható alapot teremt arra, hogy a kilencedik ötéves tervben *kiterjedt szociális programot* valósítsunk meg. Ez a program tartalmazza:

- olyan intézkedések rendszerének végrehajtását, amelyek a lakosság minden rétegének életkörülményeit javítják;

- a munkaerő-tartalékok racionálisabb felhasználását, a munkakörülmények további javítását;

- a lakosság jövedelememelkedésének nagyobb arányú növelését a jövedelemelosztás mechanizmusának, a bérfizetési és gazdasági ösztönzőrendszernek a tökéletesítése mellett;

a felnövekvő nemzedék nevelésére jutó összegek jelentős emelését, a sokgyermekes családok megsegítését, a nők élet- és munkakörülményeinek a megjavítását;

a lakosság kulturális-technikai színvonalának további növekedését, a középfokú oktatás általános bevezetésének befejezését;

a városi és a falusi lakosság életszínvonalának lényeges közelítését.

A nép életszínvonalának növekedését az jellemzi, hogy a lakosság reáljövedelmének összege az új ötéves tervben 72 milliárd rubellal emelkedik, míg az elmúlt ötéves tervben 54 milliárd rubellal emelkedett. Az egy főre jutó reáljövedelem körülbelül 30%-kal fog emelkedni.

Ellenségeink rágalmazzák a szocializmust, azt bizonygatva a tájékozatlan embereknek, hogy a szocialista rendszer összeegyeztethetetlen a munka magas fokú szervezettségével, azzal, hogy a dolgozóknak érdekük fűződjön képességeik kifejtéséhez és fejlesztéséhez. Valójában a szocializmus és a kommunizmus a szabad alkotómunka diadala. A szocialista állam tervszerűen teremti meg a feltételeket minden dolgozó munkatermelékenységének növeléséhez, szakképzettségének emeléséhez, és ezen az alapon biztosítja az egész lakosság számára a jövedelmek emelkedését és az életszínvonal javulását. Sokat tettünk már ezen a téren. A kilencedik ötéves tervben még többet teszünk, hogy társadalmunk valamennyi dolgozója gyümölcsözőbben tevékenykedjék.

A szovjet gazdaság fejlődésének valamennyi szakaszában világosan bizonyítja vitathatatlan fölényét a kapitalista gazdasággal szemben.

Ez a fölény tette lehetővé, hogy történelmileg igen rövid idő alatt megteremtsük a hatalmas, műszakilag korszerű ipari bázist, felneveljük a magas képzettségű munkások sokmilliós seregét a népgazdaság valamennyi ágazata számára, bevonjuk a gazdasági forgásba óriási természeti erőforrásainkat. Gazdasági életünk nem ismeri a válságokat, a visszaeséseket, sem a gazdasági megrázkódtatás egyéb formáit.

Országunk magabiztos előrehaladása legfőképp a gazdasági növekedés ütemében, a termelési potenciál növekedésének gyorsaságában jut kifejezésre. Íme a legutóbbi időszak adatai, beleértve az 1970-es évet is:

Míg az Amerikai Egyesült Államoknak nemzeti jövedelme megkésztérezéséhez 20 évre, Angliának több mint 30 évre, az NSZK-nak majdnem 15 évre volt szüksége, addig a Szovjetunióknak ugyanehez a társadalmi termelés hatalmas méretei mellett is csupán 10 év kellett.

Míg az Egyesült Államoknak az ipari termelés volumene megkésztérezéséhez 18 év, Angliának 22 év, az NSZK-nak több mint 11 év kellett, addig a Szovjetunióknak ehhez 8 ½ évre volt szüksége.

Míg az Egyesült Államoknak 22 év alatt sikerült megkésztéreznie a termelési állóalapokat, Angliának 19 év alatt, az NSZK-nak pedig 10 év alatt, a Szovjetunióknak ehhez mindössze 8 évre volt szüksége.

Ezek a szocialista gazdaság eredményei. Meggyőző módon tanúskodnak népgazdaságunk fejlődésének tervszerű és dinamikus voltáról. Ilyen dinamizmust nem ismert az említett kapitalista országok gazdasága.

A két ellentétes társadalmi rendszer gazdasági versenyében azonban még hosszú és kitartó harc vár ránk. Mi, kommunisták, bizonyosak vagyunk abban, hogy e harc végkimenetelében a szocializmus javára fog eldőlni.

A kilencedik ötéves terv feladatainak megvalósítása biztosítja gazdaságunk újabb fellendülését, lehetővé teszi a szovjet emberek életszínvonalának jelentős emelését.

III. AZ ANYAGI TERMELÉS FEJLESZTÉSE

Az irányelvek tervezete széles körű programot ad az anyagi termelés valamennyi ágazatának fejlesztéséhez. A továbbiakban kitérek néhány nagyon fontos feladatra.

Ipar. Az ipari termelés a tervek szerint 1975-ben el fogja érni az 528–544 milliárd rubelt. Emlékeztetek arra, hogy 1965-ben a termelés összértéke 248 milliárd rubel volt. Ily módon 10 év alatt országunkban az ipari termelés több mint kétszeresére nő.

A termelés szüntelen növekedése iparunk fejlődésének törvényszerűsége. Az új ötéves terv előirányozza az ipar valamennyi ágazatának gyors ütemű fejlődését. Ismertetek néhány számadatot, amelyek megmutatják, hogyan növekedett az ipari termelés három ötéves terv folyamán. A hetedik ötéves tervben az ipari termelés abszolút

növekedése 84 milliárd rubelt tett ki, a nyolcadikban 125 milliárdot, a kilencedik ötéves tervben pedig el fogja érni a 155–171 milliárdot.

A nehézipar volt és marad az ország gazdasági hatalmának, a népjólét további emelkedésének alapja. Ez biztosítja a műszaki haladást, az egész népgazdaság fejlődését, benne a mezőgazdaságét és a közszükségleti cikkek gyártásával összefüggő iparágakét, valamint a szovjet állam védelmi képességének erősítését. Népünk számára e feladatok elsőrendű fontosságúak. Meggyőződésünk, hogy a nehézipari dolgozók becsülettel megbirkóznak e feladatokkal.

Mindenekelőtt beszélni kell a *fűtőanyag-termelő és energetikai ágazatokról*. Ezeknek az ágazatoknak az a feladata, hogy fűtőanyagban és energiában kielégítsék a népgazdaság és a lakosság növekvő szükségleteit, tökéletesítsék a fűtőanyag- és energetikai mérleg struktúráját.

A fűtőanyag és a villamos energia termelésének volumene a következőképpen alakul az új ötéves tervben:

	A termelés volumene		A termelés abszolút növekedése	
	1970	1975 (az irányelvek tervezete szerint)	a nyolcadik ötéves tervben	a kilencedik ötéves tervben
Villamos energia – milliárd kWó	740	1030—1070	233	290—330
Kőolaj (gázkonденzátum nélkül) – millió tonna	349	480—500	107	131—151
Földgáz – milliárd köbméter	198	300—320	70	102—122
Szén – millió tonna	624	685—695	46	61—71

Öt év alatt 65–67 millió kilowatt kapacitású új villamos erőművet helyezünk üzembe. Fontos megjegyezni, hogy a kapacitás emelkedésének 12%-át atomerőművek szolgáltatják.

Az új ötéves tervben megkezdjük az atomerőművek építése átfogó programjának megvalósítását, mindenekelőtt az ország európai részében, ahol korlátozottak a fűtőanyag-tartalékok. E program sze-

rint 10–12 esztendő alatt 30 millió kilowatt kapacitással lépnek működésbe atomerőművek, s ez hárommilliárd rubellal csökkenti a szénipari beruházásokat. Az előző ötéves tervben nem tudtuk megkezdeni e program megvalósítását, mivel a gépgyártás még nem készült fel az atomerőművekhez szükséges berendezések megfelelő mennyiségben való gyártására.

A kilencedik ötéves tervben a villamos energetika fejlesztésében más olyan alapvető változások is végbemennek majd, amelyek a technikai haladás további meggyorsítását szolgálják ebben az ágazatban. A hőenergetikában óriási, négy millió kilowatt kapacitású villamos erőművek építését tervezzük nemcsak 300 000, hanem 500 000 és 800 000, sőt 1 200 000 kilowattos energetikai blokkokkal. Ez jelentős fűtőanyag-megtakarítást eredményez majd, és nagymértékben növeli a munka termelékenységét az energetikában.

Az előző ötéves tervben létrehoztuk az ország európai részének egyesített energetikai rendszerét. Most folytatódni fog a Szovjetunió egységes energetikai rendszerének megteremtése. Hamarosan Szibériából és Kazahsztánból tudunk majd villamos energiát adni az európai körzeteknek. Csaknem valamennyi kolhozt és szovhozt bekapcsoljuk az állami energetikai rendszerekbe.

A kilencedik ötéves terv időszakában nagymértékben bontakozik ki a kőolajtermelés Tyumeny és Mangiszlak új nagy lelőhelyein. A tervek szerint a kőolajtermelés egész emelkedésének 75%-át ezek szolgáltatják. Az ország európai részein a régi kőolajtermelő körzetekben igen fontos feladat a kőolaj teljesebb kitermelése. E feladat megoldásához szélesebb körben kell alkalmazni a rétegek befolyásolásának leghatékonyabb módszereit. A gázkitermelés óriási méretű emelését legfőképpen az Orenburg területen, a Komi ASZSZK-ban, a Tyumeny területen, valamint az Üzbég és a Türkmen SZSZK-ban levő egyedülállóan gazdag lelőhelyek meghódítása útján érjük majd el. Ezek a lelőhelyek lesznek az ország legnagyobb gázellátási bázisai. Folytatjuk nagy átmérőjű gázvezetékek lefektetését, amelyek lehetővé teszik óriási mennyiségű kőolaj és földgáz sok ezer kilométerre a leghatékonyabb módon történő szállítását a kitermelőhelyekről a legfőbb fogyasztási területekre.

A kőolajiparban különös figyelmet kell fordítani a legjobb minőségű termékek termelésére: elsősorban a kevés kéntartalmú Diesel-

fűtőanyag, a magas oktánszámú benzinek, a magas hatékonyságú adalékokkal kevert kenőolajok gyártására.

A tervezet előirányozza a szénbányászat műszaki rekonstrukcióját, hogy jelentősen csökkenthessük a szénkitermelés költségeit és javíthassuk a bányászok munkafeltételeit. Leginkább a külszíni szénbányászatot kell fejleszteni a nagy területű felszíni bányáknál: az egész széntermelés egyharmadát ilyen módszerrel kell elérni. A nehéz, első-sorban föld alatti munka komplex gépesítése és automatizálása lehetővé teszi a szénbányászatban a munka termelékenységének körülbelül 40%-kal való emelését az elmúlt ötéves tervidőszak 20%-ával szemben. Ez azt jelenti, hogy a széntermelés 11%-os növelését az új ötéves tervben a munkások számának 20%-os csökkentése mellett érjük el.

A második nagy ágazati csoport, amelynek fejlesztésére ki kell térnünk, a *nyersanyagtermelő ágazatokból* áll. Ezek fő feladata, hogy a népgazdaságot kellő mennyiségben és választékban lássák el kitűnő minőségű nyersanyaggal és alapanyagokkal, amelyek a feldolgozásra fokozott módon vannak előkészítve.

Az irányelvek tervezete az alábbiakban írja elő a nyersanyagok és anyagok termelésének fejlesztését:

	A termelés volumene		A termelés abszolút növekedése	
	1970	1975 (az irányelvek tervezete szerint)	a nyolcadik ötéves tervben	a kilencedik ötéves tervben
Acél – millió tonna	116	142—150	25	26—34
Vegyipari és petrokémiai ipari termelés – milliárd rubel	21,1	36,2	9,3	151,1
Műanyagok és műgyanták – ezer tonna	1672	3457	869	1785
Műszáltermelés – ezer tonna	623	1050—1100	216	427—477
Cellulóz – ezer tonna	5110	8490	1875	3380
Papír – ezer tonna	4185	5560	954	1375
Cement – millió tonna	95	122—127	23	27—32

A vaskohászat termelése az ötéves tervben 28 %-kal, a színesfémkohászat termelése 40 %-kal nő.

A kohászatban jelentős mértékben növekszik az aggregátok egyedi kapacitása. Tovább kell folytatni az olyan nagyolvasztók építését, amelyek hasznos befogadóképessége 3200 köbméter, 1975-re pedig már 5000 köbméteres nagyolvasztók építését tervezzük. Az acél össztermelésén belül az acélnek legalább 30 %-át oxigénbefúvásos konverterekben kell előállítani. A konverterek maximális kapacitása 130 tonnáról 350 tonnára nő. Jelentős mértékben növekszik a folyamatos acélöntés is.

A vasércet jobban elő kell készíteni az olvasztáshoz. A kohászat feladata, hogy a gépgyártást nagyobb választékban lássa el nagy pontossággal hengerelt áruval, hogy ezek megmunkálása a gépgyártástól kevesebb munkát követeljen. A jövőben is gyors ütemben kell fejleszteni a csögyártást, új kapacitásokat kell létrehozni nagy átmérőjű gázcsövek gyártásához, a gépgyártás számára szükséges vékony falú csövek gyártásához és az olaj- és gázipar számára szükséges nagy szilárdságú csövek gyártásához.

A színesfémtermelés előirányzott színvonalának eléréséhez be kell fejezni a bratszki, a krasznojarszki és az irkutszki alumíniumüzemek építését, ki kell bővíteni és fel kell újítani a norilszki, a dzsezkazgani, az almaliki és a gaji alumíniumkombinátokat. Fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy létrehozzuk a színesfémkohászat szilárd és megbízható nyersanyagbázisát. Fontos feladat a gyémánt, az arany és más nemesfémek kitermelésének fokozása.

Az új ötéves tervben teljesen meg kell térülniük azoknak a hatalmas anyagi eszközöknek, amelyeket az állam a legutóbbi években a vegyiparba fektetett. A műtrágyagyártás eléri a 90 millió tonnát, ennek 80 %-át a koncentrált és kombinált műtrágyák fogják adni. Több mint 1,7-szeresére növekszik a műszáltermelés, kétszeresére a műanyag- és műgyantatermelés és 1,9-szeresére a háztartási vegyi cikkek termelése.

A vegyipari termékek növekedésének és a termelés műszaki ellátottságának jellemzésére példaként megemlíthetem, hogy jelenleg a nyevinnomiszki, az észak-donyeci és a novomoszkovszki vegyipari kombinátban olyan aggregátokat építenek, amelyek évenként 400-

450 000 tonna ammónia előállítására alkalmasak. Egy ilyen berendezés kapacitása nagyjából egyenlő az 1948-ban az országban ammóniát előállító összes üzemek kapacitásával. A munka termelékenysége az ilyen aggregátokon tízszerre magasabb, mint a jelenleg működő kisebb kapacitású berendezéseké.

Gyorsan fejlődik a gumiipar. A gumibroncsok gyártása 1975-ben eléri az 50 millió darabot. A kaucsuk termelése 1,7-szeresére növekszik.

A vegyipar fejlődésének meggyorsítása szempontjából rendkívül nagy jelentőségű a vegyipari termelés valamennyi ágazatának kiegyensúlyozott termelése, beleértve az alapanyagok, a vegyi anyagok, a félkész termékek és a késztermékek gyártását.

Az erdőgazdálkodási és a fafeldolgozó iparban igen nagy figyelmet kell fordítani a faanyag nagyobb fokú kihasználására. Az új öt-éves tervben a faanyag hasznosításának együttthatója a komplex, a kémiai és a mechanikai feldolgozás révén a tervek szerint 75%-ra növekszik. Ennek eredményeként a falemezek termelése 2,8–2,9-szeresére, a cellulózoké pedig 1,7-szeresére emelkedik.

Az egész népgazdaság műszaki korszerűsítésének anyagi alapja a *gépipar*. Fő feladata az, hogy minden iparágat nagy hatékonyságú gépekkel és berendezésekkel lásson el. Feltétlenül szükséges, hogy az új gépek termelékenysége növekedjék, a kapacitásegységek költsége pedig csökkenjen.

Az irányelvek tervezete a gépipari termelés következő volumeneit tűzi ki:

	A termelés volumene		A termelés abszolút növekedése	
	1970	1975 (az irányelvek tervezete szerint)	a nyolcadik ötéves tervben	a kilencedik ötéves tervben
Gépgyártás és fémfeldolgozás – milliárd rubel	88	148	37	60
Gépkocsi – ezer darab	916	2000—2100	300	1084—1184
ezen belül személygépkocsi – ezer darab	344	1200—1300	143	856—956

	A termelés volumene		A termelés abszolút növekedése	
	1970	1975 (az irányelvek tervezete szerint)	a nyolca- dik ötéves tervben	a kilencedik ötéves tervben
Műszerek és automatizálási eszközök, valamint alkat- részek – millió rubel	3102	6155	1684	3053
Könnyű- és élelmiszeripari gépek és berendezések – millió rubel	771	1564	263	793
Mezőgazdasági gépek – millió rubel	2115	3500	619	1385
Traktorok – ezer darab,	458,5	575	104	116,5
millió lóerő	29,4	53	8,4	23,6
Gabonakombájnok – ezer darab	99,2	138	13,4	38,8

A gépgyártók előtt az a feladat áll, hogy a népgazdaság valameny-nyi ágazatát teljesebb mértékben lássák el a nehéz fizikai munka gépesítésére szolgáló eszközökkel, mindenekelőtt a legfontosabb termelési folyamatok komplex gépesítésére szolgáló gépcsoportokkal valameny-nyi ágazatban, különösen a mezőgazdaságban. A mezőgazdasági gépek termelését 1975-re 65 %-kal kell emelni, a traktorgyártást pedig 25 %-kal, a traktorok nómenklatúrájának lényeges kibővítése és egyedi kapacitásuk növelése mellett.

Kétszeresére növekszik a műszerek és automatizálási eszközök termelése. Jelentékenyen fejlődik a tudományos kutatást szolgáló műszerek gyártása is. Az elektronikus számítógépek gyártása 2,6-szeresére növekszik.

Az új ötéves tervben nagy lépéssel haladunk előre a hazai gépkocsi-gyártás fejlesztésében. Huszonkét új típusú tehergépkocsi és vontató gyártását kell megkezdenünk, emellett növelni kell hasznos terhe-
lésüket is. Intézkedéseket dolgozunk ki a gépkocsik és a kerekes traktorok pótkocsijai gyártásának újabb bővítésére is. Az ötéves terv egyik legnagyobb építkezése a kámai gépkocsi-gyár, amely 150 000 Diesel-motoros gépkocsit és nyergesvontatót gyárt majd évente.

Folyik a volgai autógyár üzembe helyezése; építése 1972-ben fejeződik be. A gyár tervezett kapacitása évi 660 000 személygépkocsi. A lenini Komszomol nevét viselő moszkvai autógyár rekonstrukciójának befejeztével a Moszkvics gépkocsik termelése is megkétszereződik, s eléri az évi 200 000 darabot. Az új izsevszki gyár, amelynek teljes tervezett kapacitása évi 220 000 gépkocsi, már ebben az évben 70 000 gépkocsit gyárt. Mindez lehetővé teszi, hogy 1975-re 1,2–1,3 millió személygépkocsit gyártsunk az 1970. évi 344 000-rel szemben.

Ahhoz, hogy a gépgyártás megoldhassa az eléje tűzött nagy feladatokat, feltétlenül meg kell gyorsítani ennek az iparágak a műszaki korszerűsítését. Ebben döntő szerepet játszik a szerszámgépgyártás. Az új ötéves tervben lényegesen megjavítjuk a gyártott berendezések struktúráját: növeljük a kovácsoló-sajtoló, öntő- és hegesztőberendezések, a köszörű- és finommegmunkáló szerszámgépek, valamint a precíziós és különleges precíziós szerszámgépek gyártási arányát. A gépipari automata és félautomata gépsorok gyártása 1,6-szeresére nő. Nem kevesebb mint 3,5-szeresére növekszik a numerikus programvezérlésű szerszámgépek gyártása, amelyek lehetővé teszik a munkatermelékenység háromszoros-négyszeres emelését.

Jelentősen emeli majd a gépgyártás műszaki színvonalát a meglévő üzemek elavult berendezéseinek kicserélése. Erre a célra használjuk fel az összes legyártandó forgácsoló szerszámgépek 25–30 %-át és a kovácsoló-sajtoló gépek 30 %-át.

A gépgyártás gyors fejlődésének fontos feltétele az új ötéves tervben a termelés nagyobb fokú specializálására kitűzött irányvonalunk következetes végrehajtása. Legfőképp a magas automatizálási szinten dolgozó specializált üzemeket fogjuk fejleszteni. A centralizált és specializált termelés nagyarányú fejlesztésének alapját a gépalkatrészek, a szerelési egységek és a szerszámok maximális szabványosításával, továbbá a technológiai folyamatok tipizálásával kell biztosítani. Egyidejűleg jelentősen bővíteni kell az üzemeken belül használatos emelőszállító eszközök, a gépesített kéziszerszámok, a különleges berendezések és technológiai felszerelések gyártását.

Fontos tartalék a gépgyártásban a többműszakos munkarend arányának növelése. A Szovjetunió Állami Tervbizottságának számításai szerint ezzel további 7–8 milliárd rubel értékű terméket állíthatunk

elő és mintegy 6–7 milliárd rubel beruházást takaríthatunk meg. A többműszakos munkarend kiterjesztésének fontos feltétele a munka gépesítése, ami lehetővé teszi a dolgozók átállítását a nehéz segéd-munkákról a második műszakban végzendő szakmunkákra.

A szovjet nép anyagi jólétének az irányelvtervezetben előírt jelentékeny emelésével növekednek a *közszükségleti cikkeket gyártó iparágak* feladatai és növekszik szerepük.

Az irányelvek tervezete ezen iparágak termelésében az alábbi feladatokat szabja meg:

	A termelés mennyisége		A termelés abszolút növekedése	
	1970	1975 (az irányelvek tervezete szerint)	a nyolcadik ötéves tervben	a kilencedik ötéves tervben
A könnyűipar, a kultúr- cikkeket és háztartási cikkeket gyártó iparágak termelése – milliárd rubel	76,5	112,4	27,4	35,9
Bútor – milliárd rubel	2,8	4,55	1,0	1,75
Hűtőszekrény – ezer darab	4140	6686	2465	2546
Szövet – milliárd négyzet- méter	8,9	10,5—11	1,4	1,6—2,1
Bőrcipő – millió pár	676	800—830	190	124—154
Élelmiszer-, hús-, tej- és halipari termelés – milliárd rubel	78,8	106,6	19,3	27,8

Az említett cikkek termelésének tervezett növekedését csak úgy biztosíthatjuk, ha növeljük könnyű- és élelmiszeripari vállalataink technikai eszközökkel való ellátottságát. Az e két iparágnak szánt berendezések gyártása kétszeresére emelkedik. Így a textiliparban orsó nélküli, nagy termelékenységgű fonógépeket, vetélő nélküli szövőgépeket, kikészítőberendezéseket, félautomata és teljesen automatizált futószalagokat és egyéb berendezéseket szerelnek fel, és ezekkel másfélszeresére-kétszeresére emelkedik a munka termelékenysége.

A fonó- és szövőgéppark mintegy harmadát új berendezésekkel kell felcserélni. Az élelmiszeripar komplexen automatizált és mechanizált gépsorokat kap a nyersanyag-feldolgozásra, a palackozásra, az áruk kiszerezésére és csomagolására. A könnyű- és élelmiszeripar korszerű műszaki felszerelése a kilencedik ötéves terv egyik legnagyobb feladata. Ezt a feladatot meg kell oldanunk.

Jelentősen bővül a könnyű- és élelmiszeripar nyersanyagbázisa. Fokozódik az új műanyagok termelése, növekedik a mezőgazdasági eredetű nyersanyagok szállítása.

Mindez lehetővé teszi, hogy a szövetek gyártását 19–24%-kal, a kötöttáruk termelését 47%-kal, a cipőgyártást pedig 18–23%-kal növeljük.

Jelentősen emelkedik az élelmiszeripari termékek gyártása. 1975-ben 40–43%-kal több húst kívánunk termelni, mint 1970-ben, a halipari termelést 47%-kal fokozzuk. Egyidejűleg javítani kell a hús- és halipari termékek választékát.

Az irányelvtervezet szerint 1,8-szeresére kell növelni a kultúrcikkek termelését. Az ötéves terv kidolgozása során a Szovjetunió Állami Tervbizottságának, a szövetséges köztársaságoknak, a minisztériumoknak és főhatóságoknak újra meg kell vizsgálniuk, milyen lehetőségek mutatkoznak az említett árucikkek termelésének további növelésére úgy, hogy a lakosság részéről mutakozó keresletet minél teljesebben kielégíthessük.

A közszükségleti cikkek gyártásának fejlesztésében fontos szerep hárul a nehéziparra. 1975-ben az összes nehézipari ágazat majdnem kétszer annyit, a gépípar pedig 2,2-szer annyit fog termelni, mint 1970-ben. Jelentősen növekedik a helyiipari vállalatok közszükségleticikktermelése is.

A termelés óriási méretei, a modern tudományos-technikai haladás mind magasabb követelményeket támasztanak az ipari munka szervezésével szemben. Különösen jelentőssé válik a minisztériumok, az egyesületek és a vállalatok pontos és összehangolt munkája, a kooperációs szállítási kötelezettségek feltétlen teljesítése, a népgazdaság és a lakosság részéről megnyilvánuló szükségletek gondos tanulmányozása, a termelés gyors és rugalmas átállítása ezen igények változásának megfelelően, az állam és a nép iránti nagyfokú felelősség-

érzet a tudomány és a technika legújabb vívmányainak ipari alkalmazásáért.

Meggyőződésünk, hogy iparunk munkásai, mérnökei és technikusai a múlthoz hasonlóan most is az új technikáért, a legkorszerűbb termelészervezési formákért, a magasabb termelékenyséért vívott harc élvonalában haladnak.

Mezőgazdaság. A fejlett mezőgazdaság a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának elválaszthatatlan része, elengedhetetlen feltétele az életszínvonal gyors emelésének.

A mezőgazdaság fejlődését a jelenlegi ötéves tervben az alábbi főbb mutatók jellemzik:

	Átlagos évi termelés az 1971—1975. években	A termelés évi átlagos abszolút növekedése a kilencedik ötéves tervben
Mezőgazdasági össztermelés – milliárd rubel	96—98	15,7—17,7
A legfontosabb termékfajták:		
gabona – millió tonna	195	27,5
nyersgyapot – millió tonna	6,75	0,65
hús (vágósúlyban) – millió tonna	14,3	2,7
tej – millió tonna	92,3	11,8
tojás – milliárd darab	46,7	10,9
gyapjú – ezer tonna	464,0	67

A kilencedik ötéves terv időszakában a mezőgazdaságnak lényegében azonos nagyságú területen évenként átlagosan 16–18 milliárd rubel értékű termékkel kell többet adnia, mint az előző ötéves terv időszakában.

Továbbra is kulcsprobléma marad a gabona termelésének növelése. A gabonafélék hozamának öt év alatt hektáronként legalább 4 mázsával kell emelkednie. A feladat nem könnyű, de teljesíthető.

Az irányelvek tervezete szerint növekszik az állatállomány, emel-

kedik a szarvasmarha- és a baromfiállomány hozama, a hús, a tej, a gyapjú stb. termelése.

A mezőgazdaság további fellendítésének döntő feltétele anyagi-műszaki bázisának növelése, a mezőgazdasági termelés intenzitásának minden lehető módon való fokozása.

Az irányelvek tervezete szerint az SZKP Központi Bizottsága 1970 júliusi plenumán hozott határozatoknak megfelelően szállítunk traktorokat, kombájnokat, gépkocsikat, mezőgazdasági gépeket és más anyagi-műszaki eszközöket a mezőgazdaságnak.

A mezőgazdaságban öt év alatt 161 millió lóerővel, vagyis másfélszeresére növekszenek az energetikai kapacitások. 540 000-rel, vagyis 27 %-kal növekszik a traktorállomány. A kolhozokba és a szovhozokba már érkeznek a volgográdi, a harkovi, a minszki, a cseljabinszki, az altaji traktorgyár és a leningrádi Kirov gépgyár nagy teljesítményű traktorai, továbbá a magas termelékenységu gabonakombájnok és más gépek. Lényegesen növeljük olyan gépek és gépi berendezések szállítását, amelyek a munkaigényes folyamatok gépesítését és az állattenyésztési munka megkönnyítését szolgálják.

Magától értetődik, hogy a hatalmas korszerű technika megköveteli annak helyes kihasználását, gondos megőrzését. Jelentősen javítani kell a kolhozok és szovhozok ellátását a mezőgazdasági technikához értő mérnökökkel, technikusokkal és termelési szakemberekkel.

Emelkedik a mezőgazdaság villamosenergia-fogyasztása: eléri a 75 milliárd kilowattórát, vagyis gyakorlatilag megkétszereződik.

Az új ötéves terv egyik fontos feladata a kizárólag kitűnő minőségű nemesített vetőmagok felhasználására való áttérés.

A földművelés és az állattenyésztés produktivitásának növelésében nagy szerep vár a nemesítésre. Az ország nagy hozamú növényfajták és a legproduktívabb szarvasmarhafajták kitenyésztését várja nemesítőinktől.

A mezőgazdaság 1975-ben 75 millió tonna műtrágyát és nyersfoszfátot kap az 1970-es 46 millió tonnával szemben. A feladat az, hogy minden talaj- és éghajlati zónában a műtrágya-felhasználás leghatékonyabb módszereit alkalmazzuk. Egyszersmind növelni kell a vegyi és biológiai növényvédő szerek termelését és alkalmazását.

A nem feketeföld-övezetben teljesen befejezik a savanyú talajok elsődleges meszezését.

Az új ötéves tervben nagy figyelmet kell fordítani a széles körű talajjavítási program megvalósítására, az öntözött földeken az árugabona-termelés szilárd bázisainak megeremtésére.

Gyorsítani kell az öntözési rendszerek építését, s a Volga-vidéken, Észak-Kaukázusban és Ukrajna déli részén legalább másfél millió hektár, Közép-Ázsiában pedig 650 000 hektár föld öntözését kell megvalósítani. A lápos földek zónájában a terv szerint ötmillió hektárnyi területen végeznek lecsapolási munkálatokat. Egyúttal több mint 41 millió hektárnyi legelőt látnak el vízzel.

A mezőgazdasági beruházások (állami és kolhozberuházások) összvolumene mintegy 129 milliárd rubel lesz, ami 47 milliárddal több, mint az előző ötéves tervben. Ezenkívül 11,5 milliárddal növekednek és 29,3 milliárd rubelt tesznek majd ki a mezőgazdaság anyagi-műszaki ellátásával kapcsolatos ágazatokban (a műtrágyagyártásban, mezőgazdaságigép-gyártásban, kombinált takarmányok előállításában, villamosenergia-termelésben, valamint a mikrobiológiai ipar és más ágazatok fejlesztésében) eszközrendelő beruházások.

Mindez lehetővé teszi, hogy lényegesen emeljük a mezőgazdasági munka gépesítettségének színvonalát, növeljük termelékenységét, jelentősen előrehaladjunk a mezőgazdasági termelés ipari alapra helyezésének útján.

Az állati termékek termelésének meggyorsítása és az állattenyésztés hatékonyságának növelése érdekében tervbe vettük gépesített állattenyésztő gazdaságok létrehozását a kolhozokban és a szovhozokban, a városok közelében nagy állami, kolhoz- és kolhozközi komplexumok létesítését állattenyésztési termékek nagyüzemi alapon való előállítására, valamint baromfignyarak építését.

Az állattenyésztés fejlesztésében egyik legfőbb feladat a *takarmánybázis megerősítése*.

Gyökeresen meg kell változtatni a takarmánytermesztéssel kapcsolatos szemléletet, több műtrágyát kell erre a célra fordítani, tudományos alapon kell végezni a vetőmagtermelést, jó gazda módjára kell kihasználni a természetes takarmányterületeket is.

Az ötéves terv végére az állami vállalatok legalább 30 millió tonna kombinált takarmányt állítanak elő, a fehérje- és vitamintápok termelése pedig eléri az egymillió tonnát. Nagy méretekben kell megszervezni a kombinált takarmányok termelését a kolhozokban és szovho-

zokban a helyben termelt szemes termények és az állami üzemektől kapott fehérje- és vitamintartalmú kiegészítő anyagok felhasználásával.

Ösztönözni kell a falusi lakosság személyi tulajdonában levő szarvasmarha- és baromfiállomány növelését (természetesen bizonyos normák határai között), és segítséget kell nyújtani a lakosságnak, hogy állatait takarmánnyal elláthassa és legeltethesse.

Az új ötéves tervben is érvényben marad a Központi Bizottság 1965 márciusi plénumán jóváhagyott és a gyakorlatban teljes mértékben helyesnek bizonyult elv, amely szerint a tervidőszak valamennyi évére szilárd felvásárlási tervet kell megállapítani, és ösztönözni kell a gazdaságokat fontos mezőgazdasági termékek terven felüli eladására. Ilyen körülmények között a rentabilitás további növekedését a termelés növelésével és a mezőgazdasági termékek önköltségének csökkentésével kell elérni.

Alaposan csökkentenünk kell a termékvesztéseket az előállítás, a tárolás és a szállítás minden stádiumában, lényegesen bővíteni kell a tárolók és a hűtőházak befogadóképességét, biztosítani kell a rak- tárgazdálkodás javítását. Véget kell vetni annak a helyzetnek, hogy a termékek egy része, amelynek előállítására az emberek munkát fordítottak, nem jut el a fogyasztóig.

A mezőgazdaság fejlesztésében a munkatermelékenység növekedésének rendkívül fontos a szerepe.

A mezőgazdaság előtt álló feladatok sikeres megoldása érdekében jobban ki kell használni a gazdasági emelőket, be kell fejezni az összes szovhozok teljes átállítását önálló elszámolásra. A kolhozok és szovhozok közös gazdaságának további növekedése sok tekintetben függ majd a fegyelem megszilárdításától, a munkaszervezés megjavításától, a jövedelemelosztás tökéletesítésétől, az önálló elszámolási elvek szélesebb körű alkalmazásától, a kolhozdemokrácia fejlesztésétől és erősítésétől a kolhozok minta-alapszabályzatának megfelelően, amelyet a kolhozparasztok III. országos kongresszusán fogadtak el.

A mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisában végbemenő hatalmas minőségi átalakulások új követelményeket támasztanak ennek az ágazatnak az irányítási rendszerével szemben. A kolhozok és szovhozok magas fokon gépesített nagyüzemi gazdaságai mind közelebb kerülnek a korszerű ipari termeléshez. Ebből következik, hogy a mező-

gazdaságban is alkalmazni kell az irányítás korszerű formáit és módszereit, széles körben fel kell használni az irányítási folyamatok gépesítésére és automatizálására szolgáló eszközöket, kvalifikált szakembereket kell képezni.

A párt és a kormány által a mezőgazdaság fejlesztésére kitűzött feladatok teljesítése az egész nép szívügye. Nem kétséges, hogy a kolhozok és a szovhozok dolgozói, a mezőgazdaság számára anyagi-műszaki eszközöket gyártó iparágak és az építőipar dolgozói mindent megtesznek az ötéves terv feladatainak sikeres teljesítése érdekében.

Közlekedés és távközlés. A társadalmi termelés hatékonyságának növeléséhez elengedhetetlen a közlekedés pontos és összehangolt munkájának biztosítása. A vasúti és a gépkocsiközlekedés azonban ma még nem felel meg teljes mértékben a népgazdasági szükségleteknek. Különösen vonatkozik ez az őszi-téli időszakra.

Íme az ötéves terv néhány áruszállítási előirányzata:

	Növekedés az 1971—1975. években
Az összes közlekedésfajták teherforgalma	32—35 %
ebből:	
vasúti	22 %
gépkocsi (közhasználatú)	60 %
tengeri	40 %
folyami	24 %
olajvezeték	több mint kétszeres
Az összes közlekedési fajták utasforgalma	40 %
ebből a légi forgalomé	70 %

Az új ötéves tervben a közlekedési dolgozóknak 32–35%-kal kell növelniük a teherforgalmat, ezen belül a vasúti közlekedésben teljes mértékben a munka termelékenységének emelése révén.

Most az egész teherforgalom mintegy kétharmadát a *vasúti közlekedés* bonyolítja le. Az elmúlt öt évben azt a feladatot tűztük ki, hogy a vasúton alapjában véve térjünk át a legkorszerűbb vontatási formákra.

Ezt a feladatot megoldottuk: most az összes teherszállítások 96,5%-át villamos- és Diesel-mozdonyokkal végzik. A kilencedik ötéves tervben újabb 6–7000 kilométer hosszúságú vasútvonalat villamosítanak. Nagyobb teljesítményű mozdonyokat fognak gyártani, ami lehetővé teszi, hogy növeljék a vonatok terhelését és gyorsaságát. A gépiparnak 420–430 000 tehervagont kell szállítania a vasút számára, főként gördülőcsapágyakkal ellátott, teljesen fémből készült, nagy teherbírású vagonokat.

A legforgalmasabb vonalakon, például a Moszkva–Kazany–Szverdlovsk, Leningrád–Murmanszk, Celinograd–Barnaul, Karaganda–Taskent vonalon, újabb sínpár építésére kerül sor. Különös figyelmet kell fordítani az állomási vágányhálózat fejlesztésére, a modern automata és telemechanikai rendszerek alkalmazására a vonatok irányításában.

Az új ötéves terv sok újabb vasútvonal létesítését irányozza elő. Befejezik a hétszáz kilométeres Tyumeny–Szurgut fővonal építését, amely Nyugat-Szibéria kőolajban gazdag körzeteit kapcsolja be az ország vasúthálózatába, valamint a Hrebtovaja–Uszty–Ilim vonal építését, amely lehetővé teszi Kelet-Szibéria új körzetének gyorsabb kiaknázását ott, ahol az uszty–ilimi vízerőmű épül.

A tervezett intézkedések végrehajtásának eredményeképpen a vasútnak az ötéves terv végére sokkal jobban ki kell elégítenie a népgazdaság szükségleteit.

Az *autóközlekedés* elé a következő feladatot tűztük ki: szélesíteni a leggazdaságosabb központosított szállításokat, megjavítani a vállalatok szállítási kiszolgálását és részben mentesíteni a vasutat a rövid távú szállításoktól. Ennek érdekében a tehergépkocsi-parkot jelentősen bővítjük.

A lakosság kiszolgálásának megjavítására lényegesen szélesítjük mind a városi, mind pedig a falusi autóbuszparkot. Nagymértékben növekszik a taxiállomány, valamint az állampolgárok személyi tulajdonában levő gépkocsik száma.

A gépkocsiközlekedés jelentős fejlesztése megköveteli nagyszámú gépkocsivezető kiképzését és az autóközlekedés javítóhálózatának megerősítését, beleértve szervizállomások széles hálózatának a létrehozását.

A szilárd burkolatú autóutak hosszát mintegy 110 000 kilométerrel

tervezzük emelni. Ezt a számot minimálisnak tekintjük. A szövetséges köztársaságok minisztertanácsai és a helyi szovjetek kötelesek további útépitési lehetőségeket találni, szélesebb körben felhasználva a helyi erőforrásokat, minden módon támogatva a vállalatok, a szovhozok, a kolhozok kezdeményezését. Különösen fontos biztosítani az utak felszerelését a biztonságos és gyors közlekedéshez szükséges eszközökkel.

A *tengeri kereskedelmi flotta* az új ötéves tervben kiszélesíti tevékenységét mind a nemzetközi hajózás, mind pedig a népgazdaság belső szállítási szükségleteinek kielégítése terén, különösen az északi és a távol-keleti körzetekben. A flotta jelentősen bővül újabb hajókkal. Több tengeri kikötőt, többek között a Távol-Keleten, ki kell szélesíteni és modern gépi eszközökkel kell felszerelni.

Megnövekszik a *folyami flotta* szerepe, mindenekelőtt a vegyes szállításokban. A folyami flotta feladata, hogy a Volga-medence és a Volga-Balti-tenger vízi út jobb kihasználása útján bizonyos mértékig tehermentesítse az ország európai részének vasútvonalait. Megjavul az összeköttetés Szibéria távoli körzeteivel. A flotta nagymértékben bővül, többek között folyami-tengerjáró hajókat kap. Új gépesített kikötőket helyeznek üzembe az Ob és a Lena folyón, az északnyugati és más medencékben.

Az ötéves terv előíranyozza a kőolaj és a kőolajtermékek *csővezetéken* való szállításának több mint kétszeres növelését, hogy ezzel is lényegesen tehermentesítsük a vasútvonalakat. A gázszállítás ezen a módon mintegy másfélszeresére nő.

A *légi közlekedés* utasainak száma öt év alatt mintegy 70%-kal emelkedik. A repülőgéppark modern sugárhajtású utasszállító repülőgépekkel bővül, javul az utasok kiszolgálása a repülőtereken, szélesebb körben alkalmazzák majd a repülőgépek vezetését és leszállását biztosító automata rendszereket. Jelentősen bővül a repülőgépek felhasználása a geológiai kutatómunkáknál, a nehezen megközelíthető körzetekben folyó építkezéseknél, valamint a mező- és az erdőgazdaságban, a teherszállításban, különösen a más közlekedési útvonalaktól messze eső körzetek viszonylatában.

A közlekedés és a szállítás valamennyi ágazatának közös feladata a szállítóeszközök kihasználásának javítása. Az Állami Tervbizottságnak, az Ellátásügyi Bizottságnak, a szövetséges köztársaságok mi-

nisztertanácsainak, minisztériumainak és főhatóságainak kritikus módon felül kell vizsgálniuk a fogyasztóknak a szállítókhoz való kapcsolása nyomán kialakult szállítási viszonylatokat és gyakorlatot, nem szabad megengedniük az ésszerűtlen szállításokat.

Rendkívüli jelentősége van annak, hogy az ország egységes szállítási rendszerét képező szállítóágazatok összehangolt munkát végezzenek, helyes módon osszák meg maguk között a szállításokat és koordinálják azok irányítását. A szállítás valamennyi területén dolgozók elodázhatatlan feladata a ki- és berakodási munkák gépesítése, a konténeres szállítások növelése.

A népgazdaság és az ország lakossága évről évre magasabb követelményeket támaszt a *távközléssel* szemben. A kilencedik ötéves tervben folytatódik az egységes automatizált távközlési rendszer létrehozását célzó munka. Majdnem kétszeresére nő a városközi telefonkábelek hossza, szélesedik a városok közötti automatikus és fél-automatikus telefonkapcsolat.

Sor kerül a városokban, a szovhozokban és a kolhozokban a helyi telefonösszeköttetés fejlesztésére és tökéletesítésére, a lakosság postai ellátásának javítására. Különösen sokat kell tenni a televízió és a rádió területén. Ehhez megvannak a szükséges műszaki feltételek, egyebek között nagyobb arányban felhasználják a távközlési mesterséges holdakat is, amelyek biztosítják a televízióadások vételi lehetőségét csaknem az ország egész területén.

Beruházás és a termelőerők területi elosztása. Az új ötéves terv gazdasági és szociális feladatainak megoldásához átfogó beruházási programot kell megvalósítani. További haladásunk nagymértékben e program sikeres megvalósításától függ, és attól, hogy mennyire hatékonyan használják fel a beruházásokat.

1971–1975 között a beruházások összvolumene körülbelül 500 milliárd rubelt tesz ki, azaz mintegy 40%-kal többet, mint az előző ötéves terv időszakában.

Az új ötéves terv alapvető feladatai meghatározzák beruházási politikánkat is. Ezzel összefüggésben jelentősen megváltoznak majd a beruházások elosztásának arányai a népgazdaság különböző ágazatai között. Az állami beruházások a mezőgazdaságban több mint 70%-kal, a traktor- és mezőgazdasáigép-gyártásban körülbelül kétszeresükre nőnek, a műtrágyák és növényvédőszer termelésének

fejlesztésére eszközölt állami beruházások 60 %-kal emelkednek, a könnyűiparban 90 %-kal, a hús-, tej-, élelmiszeriparban pedig 60 %-kal lesznek magasabbak. A népgazdaság összes állami beruházásainak mintegy 30 %-a a mezőgazdaság fejlesztését, a közszükségleti cikkek és az élelmiszeripari termékek előállításának fokozását célozza.

Az ötéves terv folyamán jelentős mértékben kell növelni a termelési kapacitásokat a népgazdaság valamennyi ágazatában. Az új ötéves tervnek csak a legnagyobb építkezéseit is lehetetlen felsorolni, hiszen minden köztársaságban épülnek villamos erőművek, fémfeldolgozó és vegyipari üzemek, könnyűipari és élelmiszeripari vállalatok. Az új építkezések listáját megvitatják a szövetséges köztársaságokkal és a minisztériumokkal az ötéves terv összeállításánál.

Az ötéves terv egyik fontos gazdasági feladata a beruházások hatékonyságának minden lehetséges módon való növelése. A beruházások racionális felhasználása konkrét útjainak megválasztása elmélyült közgazdasági és mérnöki számításokat követel. A legnagyobb hatékonyságot a már működő vállalatoknál az biztosítja, ha a korszerű technológia bevezetése, az elavult berendezés modernizálása és kicserélése útján növelik a kapacitást.

A vállalatok műszaki felújításában, a berendezés modernizálásában, a munkakörülmények megjavításában nagy szerepet kezdenek betölteni a vállalati fejlesztési alapok. Előzetes számítások szerint a vállalatok és egyesületek öt év alatt megközelítőleg kétszer annyi anyagi eszközt fordíthatnak ilyen célokra, mint az előző ötéves terv időszakában. A terv előirányozza majd az ilyen alapok terhére megvalósításra kerülő munkák szükséges anyagi fedezetét. A minisztériumoknak és a főhatóságoknak segítséget kell nyújtaniuk a vállalatoknak ahhoz, hogy teljesíthessék a termelésfejlesztési alap terhére megvalósítandó építési terveiket, ügyelniük kell arra, hogy ezeket az összegeket rendeltetésüknek megfelelően használják fel.

Javítani kell a tervezés minőségét, meg kell szüntetni az olyan eseteket, amikor helytelenül határozzák meg az építkezés várható költségeit. Legyen a költségvetés a beruházási terv, valamint a megrendelő és a vállalkozó között az önálló gazdasági elszámolási kapcsolatok szilárd alapja. E területen teljes rendet kell teremteni.

Az SZKP Központi Bizottsága és a kormány határozatokat hozott a beruházási jellegű építkezések jobb megtervezésére és a tervezői-

költségvetési munka gyökeres megjavítására. Gyorsabban meg kell valósítani ezeket a határozatokat. A minisztériumoknak és a főhatóságoknak, a szövetséges köztársaságok minisztertanácsainak, az Állami Építésügyi Bizottságnak behatóbban kell foglalkozniuk a tervezési kérdésekkel, növelniük kell a tervező szervek iránt támasztott követelményeket, fokozniuk kell az ellenőrzést a tervek minősége felett.

Hatalmas építőipart teremtettünk, amelynek óriási építő és szerelő vállalatai vannak, szakképzett káderekkel, nagy gépparkkal.

Az elmúlt öt évben az építőipari vállalatok termelési állóalapjai 83 %-kal emelkedtek, és 53 %-kal növekedett az építkezéseknél a munka gépesítési színvonala. Ebben az ötéves tervben tovább fejlődik az építőipar, körülbelül 15 milliárd rubelt biztosítunk számára a nyolcadik ötéves tervben folyósított 11,5 milliárd rubellal szemben.

Minden építővállalat, megrendelő és berendezéseket szállító vállalat számára most az a legfontosabb, hogy lényegesen csökkentsék az építkezések időtartamát. A jelenlegi nagy kapacitású és magas termelékenységű berendezések és technológiai komplexumok mellett az építkezési időből megtakarított minden nap lényeges termelés-többletet biztosít igen fontos termékfajtákból. Így egy nagyolvasztó építésénél mindössze egyetlen nap megtakarítása 8–10 000 tonna nyersvasat jelent. Egy hatmillió tonna kapacitású kombinált kőolajfeldolgozó berendezés egy nap alatt megközelítőleg 500 000 rubel értékű terméket ad.

Az irányelvtervezet kilátásba helyezi a beruházások koncentrálását, az egyidejűleg épülő üzemek és objektumok számának csökkentését azzal a céllal, hogy mielőbb üzembe helyezhessék őket.

Az ötéves terv összeállításakor és évekre való lebontásakor biztosítani kell a beruházási program összehangolását az anyagi-műszaki erőforrásokkal és az építőipari vállalatok kapacitásával.

A termelőkapacitások és objektumok megszabott időben való üzembe helyezésének biztosítását szolgálja az építőipari gazdasági reform, amelynek bevezetését tavaly kezdtük meg. Az építőipari vállalatok pénzügyi és gazdasági tevékenységét most a termelőkapacitások üzembe helyezésével kapcsolatos feladatok teljesítése alapján értékelik, s közvetlenül ettől függően határozzák meg az építőipari vállalatnál képezhető ösztönzési alapok méreteit. Az ötéves terv időszakában be

kell fejezni az összes építőipari vállalatoknak az új tervezési és gazdasági ösztönzési rendszerre való átállítását, be kell vezetni a befejezett objektumok vagy részmunkák elszámolásának jövőbe mutató formáit.

Felelősségteljes feladat vár az építőipari dolgozókra – gyakorlatilag a munkáslétszám növelése nélkül, azaz a munkatermelékenység növelése által kell teljesíteniük az ötéves terv feladatait.

Ennek érdekében emelni kell az építőmunkák gépesítésének fokát. Az új ötéves tervben biztosítani kell az építőipari vállalatok exkavátorokkal, bulldózerekkel, talajgyalukkal és mozgódarukkal való ellátásának 30–40 %-os, és építőipari kisgépekkel való ellátásának kétszeresére növelését.

A többműszakos munkarend kiterjesztése, a gépek állásidejének csökkentése, a műszaki kiszolgálás javítása – ezek az építőipari technika jobb kihasználásának konkrét útjai. Jelentősen növelni kell a javító- és karbantartó üzemek kapacitását, emelni kell műszaki színvonalukat.

A termelékenység emelkedésének fontos tartaléka a munkaidő-vesztesség csökkentése az építkezéseken. Az ilyen veszteségek okait főként az építőipari termelés megszervezésének hibáiban kell keresni.

Tanulmányozni és széles körben alkalmazni kell a legkorszerűbb munkaszervezés tapasztalatait. Figyelemre méltó egyebek között a szovjet építésügyi minisztérium, valamint az épületszerelési és különleges építőmunkákat irányító minisztérium tapasztalata. E minisztériumok vállalatai a gorkiji autógyárban a nagy műhelyek szerelésének és berendezésének szalagmódszerét alkalmazták.

Az új ötéves tervben az építkezéseknél nagyobb arányban kell felhasználni a gyárilag magas fokon előkészített szerelési elemeket. Különleges jelentőségű az épületek és létesítmények súlyának csökkentése.

Már lehetőség van arra, hogy az ipari építkezésben könnyű fémszerkezeteket alkalmazzunk. Az ötéves terv időszakában az új, alumínium-szerkezeteket gyártó kapacitások üzembe helyezésével ezek a lehetőségek tovább bővülnek.

Lényeges változtatásokra van szükség az *építőanyag-ipar szerkezetében*, növelni kell a burkolóanyagok, az előre gyártott elemek, a hőszigetelő anyagok és a jobb minőségű egészségügyi-műszaki berendezések gyártását a lakásépítkezések és az ipari építkezések számára.

Tovább kell fejleszteni a cementgyártást, amelynek termelése 1975-

ben 122–127 millió tonnára nő. Több üveget, tetőfedő palát, könnyű tetőfedő és falazóanyagot kell gyártani.

A vaskohászat növeli a nagy és a fokozott szilárdságú acélok, a széles talpú kettős I-tartók, a hajlított idomacélok és a profilacél burkolóanyagok szállítását az építőipar részére.

A vegyiparnak jelentősen bővítenie kell az építőiparban használatos műanyagok termelését és választékát, javítani kell a minőségüket. Lényegesen több habpolisztirolt, lakkot, festéket és korroziógátló anyagot kell gyártani.

A fakitermelő és -feldolgozó iparnak jobban el kell látnia az építőipari vállalatokat jó minőségű épületasztalos-árukkal.

Meg kell mondani, hogy sok területen a helyi építőanyag-gyártás elégtelensége hátráltatja az építkezéseket. Feltétlenül szükséges, hogy a szövetséges köztársaságok minisztertanácsai, a Szovjetunió építőanyagipari minisztériuma és az építőipari minisztériumok terveikben előíranyozzák ennek a termelési ágazatnak a fejlesztését.

Nagy feladatok állnak az építőipari minisztériumok előtt abban a tekintetben is, hogy a legkoncentráltabb építkezések színhelyén, különösen az ország keleti területein, hozzanak létre specializált üzemeket épületszerkezetek, alkatrészek és szerelési egységek gyártására.

Az építkezések határidejének lerövidítése nagymértékben függ a gyárilag jól előkészített műszaki berendezések határidőre való hiánytalan leszállításától. Ebben az összefüggésben pozitív értékelést érdemel a vegyipari és olajipari gépgyártási minisztériumnak a technológiai berendezések komplett szállítására vonatkozó gyakorlata. A novomoszkovszki vegyi kombinátban a gyenge salétromsavat gyártó 180 000 tonna kapacitású berendezést a normatívákban előírt 23 hónap helyett 15 hónap alatt lehetett üzembe helyezni, mivel a berendezést gyárilag jól előkészítették. Ezt a pozitív példát kell a többi minisztériumnak is követnie. Az ötéves tervvel együtt kell jóváhagyni azokat a terveket is, amelyek 1971–1975-re a berendezések komplett szállítását irányozzák elő az építkezési objektumokhoz.

Ma építkezéseinken 7 millió ember dolgozik. A párt Központi Bizottsága és a kormány határozatot hozott arról, hogy kibővíti az építőipari szakemberek képzését és továbbképzését. Jelentős mértékben felemeltük az építők munkabérét. Több lakást biztosítanak szá-

mukra, javítják életkörülményeiket. Mindez hozzájárul az építőipari dolgozók munkahelyhez kötéséhez.

Nagy feladatokat tűztünk építőink és épületszerelőink elé. Hadd adjak hangot annak a meggyőződésnek, hogy ezek a dolgozóink minden erőfeszítésüket az ötéves tervben megjelölt program teljesítésének szolgálatába fogják állítani.

*

A társadalmi termelés hatékonysága emelésének egyik legfontosabb feltétele a termelőerők helyes területi elosztása, ami biztosítja az összes szövetséges köztársaságok további ipari fejlődését, a lenini nemzetiségi politika következetes megvalósítását.

Az új ötéves tervben hatalmas méretű munkát kell elvégezni az olyan területek természeti kincseinek gyorsabb ütemű kiaknázása terén, mint az európai terület északi része, Szibéria, a Távols-Kelet, Kazahsztán és Közép-Ázsia. Számos új, össz-szövetségi jelentőségű ipari körzet és csomópont fog kialakulni, mint például a nyugat-szibériai kőolaj- és földgázkörzet, a bratszk-uszty-ílimi és a szajani iparvidék Kelet-Szibériában, a nureki ipari központ Tadzsikisztánban és mások. A keleti körzetekben összpontosul az új energiaigényes vállalatok, főként színesfémkohászati, vegyipari vállalatok építése, jelentősen fejlődik a vas-kohászat és a fafeldolgozó ipar. Előzetes számítások szerint az ötéves terv végére ebben a körzetben állíthatjuk elő az összes alumínium 70–73 százalékát, a cellulóz és a karton egyharmadát, valamint sok más energiaigényes termékfajtát.

Az északi és a keleti körzetek fejlesztési programjának megvalósításához meg kell erősíteni a meglevő építési szervezeteket, illetve újakat kell létrehozni. Minden erővel növelni kell a lakásépítés, a kommunális és a kulturális építkezések ütemét, hogy megteremtsük magas képzettségű szakemberek további idetelepítésének feltételeit.

Az új ötéves tervidőszak valamennyi szövetséges köztársaságban az ipar és a mezőgazdaság további fejlesztésének időszaka lesz. A köztársaságok túlnyomó többségében az ipari termelés 40–50 %-kal vagy még nagyobb arányban nő. Nagy feladatok várnak valamennyi szövetséges köztársaságra a mezőgazdasági termelésnek a fokozottabb szakosítás alapján való növelésében.

A termelőerők ésszerű területi elosztása lehetővé teszi, hogy meggyorsuljon a gazdasági építés üteme, jobban és teljesebben kapcsolódjanak össze az állami érdekek a szövetséges köztársaságok és a gazdasági körzetek fejlesztésének érdekeivel.

IV. A GAZDASÁGIRÁNYÍTÁS ÉS A TERVEZÉS TÖKÉLETESÍTÉSE

Az elmúlt ötéves tervben fontos intézkedéseket tettünk annak érdekében, hogy a népgazdaság irányításának formáit és módszereit összhangba hozzuk a szocialista gazdaság fejlődésének jelenlegi szakaszával. Az irányítási rendszer átszervezésének fő irányát az SZKP XXIII. kongresszusának határozatai állapították meg. A Központi Bizottság 1965 szeptemberi plénuma „Az ipar irányításának megjavításáról, a tervezés tökéletesítéséről és az ipari termelés gazdasági ösztönzésének fokozásáról” szóló határozatában megjelölte az egész gazdasági mechanizmus tökéletesítésére vonatkozó konkrét intézkedéseket, amelyeket aztán a XXIII. kongresszus is jóváhagyott. Mindez megindította országunkban a gazdasági reformot, amely a szocialista gazdálkodás lenini elveinek továbbfejlesztése.

A nyolcadik ötéves terv eredményei az új tervezési és ösztönzési rendszernek a termelés hatékonyságára tett igen pozitív hatásáról tanúskodnak.

Azt látjuk, hogy az új körülmények közepette nagymértékben növekedett a vállalatok kollektíváinak érdekeltsége a munka gazdasági eredményeiben, fokozódott a gazdasági szakemberek aktivitása, szélesedik a dolgozók részvétele a termeléssel kapcsolatos gazdasági kérdések megoldásában.

Meg kell azonban említeni, hogy némely minisztérium még nem használja ki eléggé a termelés irányításának új módszereit. A vállalatoknak az önálló elszámolással kapcsolatos jogait gyakran csorbítják, a közgazdasági módszerek helyett adminisztrálgatáshoz folyamodnak. Ugyanakkor a felgyülemlett tapasztalatok alapján megmutatkoztak a gazdasági reform olyan aspektusai is, amelyek pontosabb kidolgozásra és kifejtésre szorulnak még. A tervezési és ösztönzési módszereket, a

vállalatok és az egyesülések tevékenysége értékelésének ismerveit természetesen tovább kell tökéletesítenünk, hogy fokozzuk a reform hatását a tudományos-technikai haladás meggyorsítására, a termékek minőségének javítására, a munka termelékenységének növelésére és fokozzuk a vállalatok, az egyesülések és a minisztériumok érdekeltségét a még magasabb tervfeladatokban. Ez most a legfontosabb.

A gazdasági reform nem egyszeri aktus. Ez a gazdaságirányítás tökéletesítésének folyamata, amelynek célja a szocialista termelési mód összes előnyeinek maximális kihasználása.

Az új öt éves tervben befejeződik az önálló elszámolású vállalatok és szervezetek áttérése az anyagi termelés összes ágazataiban és a szolgáltatási szférában az új tervezési és ösztönzési rendszerre. A felhalmozott tapasztalatokból kiindulva összegezni kell a reform eddigi szakaszának eredményeit, és javaslatokat kell kidolgozni további fejlesztésre.

A szovjet *tervezésnek* világszerte elismert eredményei vannak. Az új társadalmi-gazdasági formációban kialakult szocialista tervezési rendszer szüntelenül fejlődik a szociális és gazdasági haladás követelményeinek megfelelően.

Megérett annak a szükségessége, hogy javítsuk az ágazatközi tervezést, amelynek jelentősége mindjobban nő azzal kapcsolatban, hogy sok nagyszabású népgazdasági probléma megoldásához a népgazdaság több ágazatának részvétele szükséges. Példaként említem az autógyártást. A gépkocsigyártás tervezett növekedése nemcsak az érintett iparágak fejlődését határozza meg, hanem az útépitést, a széles körű szervizhálózat létesítését, a városok ennek megfelelő tervezését is. Más szavakkal, komplex tervekre van szükségünk, amelyeket nemcsak „vertikálisan”, hanem „horizontálisan” is ki kell dolgozni.

A komplex népgazdasági problémák megoldásának szempontjából nagy jelentőségűek a hosszú távra szóló prognózisok. Ezeknek nagy szerepet kell játszaniuk a hosszú távra szóló perspektivikus tervek tudományos megalapozottságának fokozásában. Az utóbbi időben tudományos központjaink, a Tudományos és Műszaki Bizottság és az Állami Tervbizottság összeállították, a Szovjetunió Minisztertanácsa pedig megtárgyalta a közlekedésre, az olajiparra és a petrokémiára, a mezőgazdaság kemizálására és a talajjavításra, az ország fűtőanyag-mérlegére vonatkozó hosszú távú prognózisokat. Most a termelőerők

területi elosztásának általános sémáját tárgyaljuk. Ezen az alapon helyes módon foghatunk hozzá a szovjet népgazdaság hosszú távú, mondjuk, 10–15 évre szóló fejlesztési tervének összeállításához, amelynek fontos helyet kell elfoglalnia a tervezés rendszerében.

Szükségünk van a tudományos-technikai haladás problémáinak minden oldalú kidolgozására. Javítani kell a népgazdasági terv mutatóinak rendszerét, hogy ezek a mutatók minden gazdasági láncszemet a termelés műszaki színvonalának emelése, a tudományos kutatások eredményeinek mielőbbi hasznosítása, a termelés rendszeres megújítása felé orientáljanak. Az új technikával kapcsolatos terveknek az egész népgazdasági terv szerves részét kell alkotniuk, de egyúttal magának a népgazdasági tervnek minden részletében a tudományos-technikai haladásra kell épülnie.

A tervezésnél alkalmazott műszaki-gazdasági normatívák rendszerét tovább kell fejlesztenünk. Tudományosan megalapozott normákkal kell rendelkezünk a nyersanyag, a fűtőanyag, a villamos energia, az alapanyagok felhasználását és a munkaráfordítást illetően. A tervezési szerveknek idejében felül kell vizsgálniuk a normatívákat, közvetlen kapcsolatot biztosítva e normák és a műszaki fejlődés vívmányai között.

A tervezés tudományos szintje további emelésének fő irányai: a hosszú távra szóló tervek szerepének növelése, a társadalmi szükségletek és a fogyasztói kereslet sokoldalú tanulmányozása, a népgazdaság valamennyi ágazata fejlődésének kiegyensúlyozása az anyagi és pénzügyi erőforrások, valamint a munkaerő-tartalékok felhasználásának progresszív normatívái alapján, a szociális problémáknak és a tudományos-technikai haladás kérdéseinek még mélyrehatóbb tanulmányozása az ország gazdasági fejlődésével való egységükben. Ezen az alapon érhető el a tervek szilárdsága, a gazdasági normatívák stabilitása, s biztosítható a vállalatok és egyesülések érdekeltisége az optimális tervfeladatok kitűzésében.

A különböző vállalatok és termelési ágazatok munkáját, valamint fejlődésük perspektíváit összehangoló tervek teljesítése megköveteli az állami fegyelem növelését. Fokozni kell minden minisztérium, egyesülés, vállalat, munkáskollektíva felelősségét valamennyi tervfeladat időben való teljesítéséért. A kapott feladat iránti felelősség növelésében, a fegyelem megszilárdításában fontos szerepet kell játszania a *végre-*

hajtás pontosan megszervezett ellenőrzésének. A helyi párt- és szovjet-szervek, a több millió aktivistával rendelkező népi ellenőrzés szervei, az állami statisztikai szervek kötelesek tevékenységük középpontjába állítani a párt és a kormány útmutatásai és határozatai végrehajtásának rendszeres ellenőrzését.

Meg kell jegyezni, hogy a tervező szervek nem fordítanak kellő figyelmet a tervteljesítés ellenőrzésére. E szerveknek idejében ki kell dolgozniuk azokat az intézkedéseket, amelyek elejét vennék az aránytalanságok kialakulásának, biztosítanak a tervek pontos teljesítését és a belső tartalékok teljesebb kihasználását.

Breznyev elvtárs előadói beszédében felhívta a figyelmet arra, hogy helyes módon kell alkalmazni a gazdasági emelőket és tökéletesíteni az áru-pénz viszonyokat. A párt Központi Bizottsága és a szovjet kormány abból indul ki, hogy a direktívákon alapuló tervezés játssza a vezető és meghatározó szerepet, és hogy az áru-pénz viszonyokat a népgazdaság tervszerű irányításának megszilárdítására, a vállalatok és az egyesülések önálló elszámoláson alapuló kezdeményezéseinek megerősítésére lehet és kell felhasználni. Az áru-pénz viszonyoknak nálunk új, a szocializmusra jellemző tartalmuk van. Magától értetődik, hogy visszautasítunk minden olyan téves koncepciót, amely a központosított állami tervezés vezető szerepét a piaci szabályozással akarja felváltani.

Jobban össze kell kapcsolni az egyéni és a kollektív érdekeltséget, az egyes munkások, vállalatok és az egész társadalom érdekeit, hogy neveljük az emberekben a társadalom javára végzett munka – elsőrendű kötelességük és a jólétnövelés fő forrása – iránti magatartást. Ennek során a vállalatok, egyesülések, minisztériumok dolgozóit nemcsak a mostani, hanem a jövőbeni eredményekben is érdekeltté kell tenni, nevezetesen a tudomány és a technika vívmányainak széles körű alkalmazásában, a vállalati munka minőségi mutatóinak javításában. E céloknak kell alárendelni az összes gazdasági emelők további tökéletesítését, az anyagi ösztönzés rendszerét közvetlenül az ötéves terv feladatainak teljesítésétől téve függővé.

Az önálló elszámolás rendszerének fejlesztésén és megszilárdításán alapuló új *gazdasági ösztönzési* rendszer előfeltétele a nyereség szerepének erősítése a népgazdaságban. A nyereséget és a rentabilitást úgy tekintjük, mint a termelés hatékonyságának fontos mutatóit. Emellett a nyereség nemcsak a vállalatok és egyesülések önálló elszámolás alá

tartozó alapjainak forrása, hanem az állami költségvetés bevételeinek nagyon fontos forrása is.

Természetesen a szocialista társadalomnak nem mindegy, hogy a nyereség kinek a számlájára, milyen módon, milyen feltételek között növekszik. A termelés hatékonyságának növelése, az önköltség csökkentése és a munka termelékenységének emelése az az út, amelyen a nyereség növelésére törekszünk. Minden olyan kísérlet, amely a nyereségnek az állami árak megkerülésével vagy emelésével és a kialakított választék és a szabványok megszegésével történő növelésére irányul, államellenes gyakorlatnak minősül. Fokozni kell a minisztériumok, a főhatóságok, az egyesületek és a vállalatvezetők, valamint az árhatóságok felelősségét az állami árfegyelem szigorú megtartásáért és a termelési nomenklatúrák tervének teljesítéséért.

Egyidejűleg tovább kell tökéletesíteni a nyereségelosztási rendszert, fokozni kell a vállalatok érdekelttségét az anyagi és pénzügyi erőforrások, valamint a munkaerő-tartalékok hatékonyabb felhasználásában.

Az iparvállalatok 1970-ben 3,6 milliárd rubelt fizettek be a fejlesztési alapokba, 1,4 milliárd rubelt a szociális és kulturális, valamint a lakásépítési alapba és 4 milliárd rubelt az anyagi ösztönzésre szolgáló alapokba. Ezekbe az alapokba összesen 9 milliárd rubelt fizettek be. Sok vállalat jelentős összegeket fordíthatott alapjaiból a termelés modernizálására, a munkások és alkalmazottak lakásviszonyainak javítására, bölcsődék, óvodák építésére, kulturális létesítményekre.

Az anyagi ösztönzés alapjai mind nagyobb szerepet töltenek be abban, hogy a kollektívák anyagilag érdekelték legyenek a termelés tökéletesítésében. Az ipari munkások és alkalmazottak átlagkeresetének növekedése a most zárult ötéves tervben több mint negyed-részen ezekből az alapokból adódott.

Az új rendszerre áttért vállalatoknál gyakorlattá vált, hogy az anyagi ösztönzésre szolgáló alapból fizetik ki az évi eredmények szerint járó jutalmat a folyamatos munkaviszony, a fegyelem és a munka minősége alapján. A tapasztalat bebizonyította, hogy ez az ösztönzési rendszer elősegíti a munka termelékenységének növekedését, a munkaerő-vándorlás csökkenését és a munkafegyelem megszilárdulását.

Az önálló elszámolás rendszerében az ösztönzési alapokat a vállalati jövedelmekből képezik, és ésszerű felhasználásuk kérdéseinek

sokoldalú megvitatásába a munkások és alkalmazottak képviselőit minél szélesebb körben kell bevonni. Egyidejűleg tovább kell tökéletesíteni az ösztönzési alapok képzésének és elosztásának rendszerét.

A tervszerű gazdaságirányítás közgazdasági emelőinek hatékonysága sok tekintetben függ az *árképzés* rendszerétől. Nagy munkát végeztünk az ipari termékek nagykereskedelmi árainak szabályozásában, aminek következtében ezek az árak most már pontosabban fejezik ki a társadalmilag szükséges munkaráfordítást. Ez megteremtette a feltételeket az önálló elszámolás rendszerének további megszilárdításához. A jövőben tovább kell javítani a nagykereskedelmi árak rendszerét. A munka termelékenységének emelkedése, a termelési költségek csökkentése arányában leszállítjuk majd az ipari termékek nagykereskedelmi árait.

Az árképzés helyes rendszerének meg kell szilárdítania a vállalatok és a vállalati egyesülések érdekeltségét a termelés korszerűsítésében, minőségének javításában, a tudományos-technikai haladás gyorsításában. Az új műszaki berendezések árát az alkalmazásukból eredő gazdasági hatás figyelembevételével kell meghatározni úgy, hogy az mind a termelő, mind a fogyasztó számára előnyös legyen. Az árak a gazdaságirányítás hatékony emelői a szocialista állam kezében, s nekünk okosan és eredményesen kell élnünk velük.

A reform viszonyai között megnövekedett a *hitel szerepe*. Ma hitel igénybevételével képződik a forgóeszközöknek csaknem a fele és a népgazdasági állóalapok lényeges része. Az állam jelentős hitelekkel segíti a kolhozokat, a kolhozközi szervezeteket, a fogyasztási szöveteket és a lakosságot. Az áruk és a szolgáltatások kifizetése több mint 75%-ban hitel igénybevételével történik.

Az elmúlt ötéves terv időszakában javult az állami kölcsönalap és a forgóeszközök felhasználása. Tanúsítja ezt a forgóeszközök forgási sebességének meggyorsulása az iparban és a hitelek visszatérítési időtartamának csökkenése.

Tovább kell növelni a hitelviszonyok szerepét. Az Állami Banknak és az Építési Banknak, amikor hitelt nyújtanak a vállalatoknak és a szervezeteknek, befolyásolniuk kell őket olyan irányban, hogy az építkezéseknél és a termelés műszaki rekonstrukciójánál a leghatékonyabb megoldásokat válasszák. Magától értetődik, hogy az össz-állami terv kereteiben a hitelezésnél előnyben kell részesíteni azokat

az objektumokat, amelyek biztosítják a befektetett összegek gyors megtérülését és elsőrendű népgazdasági szükségleteket elégítenek ki.

Nagy feladatok várnak az *anyagi-műszaki ellátás* rendszerére. A legutóbbi években gyakorlatilag létrejött az anyagi és műszaki ellátás szerveinek új állami rendszere a területi elv alapján. A tapasztalat igazolja e rendszer életképességét, bár még eléggé sok a fogyatékoság az anyagi és műszaki ellátás szerveinek munkájában.

Az állami ellátási rendszer lehetővé teszi a forgalom szférájának megszervezését oly módon, hogy azt ne kössék gúzsba főhatósági korlátozások, s ugyanakkor kihasználjuk az ipar ágazati irányításának előnyeit. Az utóbbi időben az állami ellátási rendszer közreműködésével fejlődésnek indultak a vállalatok közötti rendszeres kapcsolatok, ami szavatolja a vállalatok komplex ellátását a megállapodás szerinti határidőn belül.

Az erőforrások növekedésének arányában fejleszteni tudjuk a termelési eszközök nagykereskedelmét. Ez növeli majd a vállalatok és egyesületek önállóságát és kezdeményezési lehetőségét a racionális gazdasági kapcsolatok megválasztásában, elősegíti az anyagi erőforrásokkal való takarékoskodást, javítja a munkát és csökkenti az ellátási apparátust.

Az új ötéves terv időszakában igen fontos, megoldásra váró feladat – a népgazdaság irányítási *struktúrájának* további ésszerűsítése.

A gyakorlati tapasztalatok és a tudományos adatok gondos tanulmányozása alapján kell a különböző ágazatok sajátosságainak megfelelően megválasztani az irányítás új formáit. Kritikusan felül kell vizsgálni az irányítás érvényben levő típusstruktúráit, amelyek sok esetben már elavultak.

Az SZKP Központi Bizottsága és a Minisztertanács intézkedéseket foganatosít az iparágak irányításának további tökéletesítésére. Az utóbbi időben nagy munka folyt sok iparág mostani irányítási struktúrájának elemzése és tökéletesítése terén. Egyszerűsítették például a struktúrát a széniparban. Felszámolták a széntrösztöket, amelyek felesleges láncszemnek bizonyultak a bánya és a kombinát között. Hasonló intézkedéseket foganatosítottak a kőolaj- és a vegyiparban.

A vegyipar, a kőolajipar, a szénipar irányításának átszervezése bebizonyította, hogy a legelfogadhatóbb rendszer általában az irányítás két és három láncszemből álló rendszere.

Az önálló elszámolás alapján működő nagy termelőegyesüléseknek jelentős előnyeik vannak az egyes vállalatokhoz képest. E nagy egyesülésekhez ipari üzemeken kívül tartozhatnak tudományos kutató-intézetek, tervezőintézetek, gépszerkesztő irodák. Mindez közelebb viszi a tudományt a termeléshez, megteremti a feltételeket a tudományos-műszaki eredményeknek a népgazdaságban való mielőbbi meghonosításához.

Az egyes vállalatoknak nehéz önállóan felderíteni a szükségleteket, megszervezni az ellátást és az értékesítést, tökéletesíteni a specializálást és a kooperációt, központosítani a segédmunkákat, és így tovább. Ezeket a funkciókat az egyesülésekre kell bízni, amelyek szervezeti felépítése feltételezi a termelés további koncentrálását, az anyagi és pénzügyi erőforrások szükséges részének központosítását.

A termelőegyesülések létrehozása új, fontos eleme az irányítási rendszer tökéletesítésének. Az egyesülések fejlesztése lehetővé teszi a gazdasági reform lehetőségeinek teljesebb kihasználását, a tudományos-technikai haladás meggyorsítását.

Az egyesülések kialakítását nagy gonddal és gazdaságilag megalapozottan kell végezni. A vállalatok egyesülésének nem szabad újabb, közbeeső fórumokat létrehoznia a minisztérium és az üzem között, nem szabad növelnie az irányító apparátust és fenntartásának költségeit.

A minisztériumoknak határozottan rá kell lépniük az irányítás ilyen formában való megszervezésének útjára. Ezzel a kérdéssel jogosan foglalkoztak a kongresszuson.

Természetesen a szervezeti felépítés és az egyesülés formája nem lehet egyforma az összes iparágakban, s ezen a területen további kutatómunkára van szükség.

A termelőegyesülések célszerű formái a fiókokkal rendelkező csúcsvállalatok, valamint a tudományos-termelő egyesülések, ahol a szerv szerepét a tudományos kutatószervezet tölti be. Az egyesülések felelősek a termékek értékesítéséért és a fogyasztói kereslet tanulmányozásáért. E felelősség fokozásának hasznos formája az egyesülések cégszerű üzleteinek létrehozása.

E területen pozitív tapasztalatokat sorolhatunk fel már olyan vállalatok esetében, mint a leningrádi Optikai-Mechanikai Vállalat,

a Szvetlana vagy a Pozitron vállalat, a moszkvai Lihacsov autógyár vagy a Bolseviczka ruhaipari egyesülés.

A minisztériumok az egyesülések létrehozásával az iparág alapvető, elvi fejlesztési problémáinak megoldására összpontosíthatják figyelmüket. Az első ilyen kérdés az iparág termékei iránti társadalmi igény tanulmányozása. Ennek kielégítése a minisztérium munkájának értékelésében a legfontosabb kritériumot jelenti. Ha a minisztérium ma még nem tudja is teljes mértékben megoldani ezt a feladatot, ki kell dolgoznia cselekvési tervét, meg kell határoznia a feladat megoldásának módozatait és határidejét.

A minisztériumoknak az iparág fejlődési perspektíváiból kiindulva egységes műszaki politikát kell kidolgozniuk és megvalósítaniuk, növelniük kell a termelés és az építés hatékonyságát. A minisztériumok, mindenekelőtt a gépgyártással foglalkozó minisztériumok gyenge szervező munkájának példája a gépekhez és berendezésekhez szükséges pótalkatrészek terén kialakult helyzet. Különösen élesen mutatkoznak meg a fogyatékoságok a mezőgazdaságban. A pótalkatrészszállítás akadozása nagy károkat okoz, növeli az állásidőt, sok embert kényszerít arra, hogy kisipari módszerekkel termeljen, ami alaposan megdrágítja a berendezések generáljavítását.

Megengedhetetlen, hogy a minisztériumok az általuk gyártott berendezések és gépek pótalkatrészeinek biztosítását illetően kibújjanak a felelősség alól. Gondoskodni kell arról, hogy az üzem a fogyasztó rendelésére azonnal leszállítsa a szükséges pótalkatrészeket. A gépgyártó üzemek és minisztériumok tevékenységét nemcsak a gyártott gépek mennyisége alapján kell megítélni, hanem annak alapján is, hogyan működnek ezek a gépek, mennyire biztosított a pótalkatrészellátás.

A gazdasági rendszer valamennyi láncszemében – üzemekben, egyesületeknél, minisztériumoknál és az Állami Tervbizottságnál – különleges figyelmet kell fordítani *optimális döntések meghozatalára*.

Az egyes gazdasági kérdések eldöntésének előkészítésekor különböző variánsokat kell egybevetni, nemcsak főhatósági, hanem független szakértők véleményezése alapján is. Növelni kell a követelményeket a tervező szervekkel, minisztériumokkal, főhatóságokkal, az Állami Tervbizottsággal, az Ellátásügyi Bizottsággal szemben abban az érte-

lemenben, hogy biztosítsák az általuk hozott vagy ajánlott döntések sokoldalú megalapozottságát.

Az irányítás ágazati elvét, amely meghatározza az ágazat gazdasági és műszaki politikájának az egységét, fokozottabban össze kell hangolni a köztársaságokon, gazdasági körzeteken és területeken belüli ésszerű gazdasági kapcsolatok rendszerével. Ennek érdekében meg kell javítani az ágazatközi és területi gazdasági problémák kidolgozását. Fokozni kell a minisztériumok felelősségét az iparágak közötti kapcsolatok fejlesztéséért, különösen a kooperációs szállítási szerződések teljesítéséért. A szocialista gazdálkodás elvileg nem egyeztethető össze sem az ésszerű termelési kapcsolatokat megsértő hivatali szemlélettel, sem a gazdasági tevékenység egységét gyengítő provincializmussal.

A népgazdasági tervezés és irányítás rendszerének tökéletesítése a jelenlegi feltételek mellett megköveteli a közgazdasági-matematikai módszerek széles körű alkalmazását és az elektronikus számítástechnika, a szervezéstechnika, a műszakilag élenjáró híradástechnikai eszközök felhasználását. Az *elektronikus számítógépek* alkalmazása lehetővé teszi az információk beérkezésének és feldolgozásának meggyorsítását, a terv különböző változatainak kimunkálását és az optimális tervdöntések megtalálását. A szocialista gazdasági rendszer fölénye következtében, amely rendszer lehetővé teszi a gazdasági és társadalmi folyamatok országos méretű irányítását, az elektronikus számítástechnika széles körű alkalmazása elősegíti terveink megalapozottságának növelését és az optimális megoldás megtalálását.

Az irányítási rendszer automatizálását sikeresen alkalmazzák egy sor minisztériumban és sok vállalatnál. Számítóközpontokat létesítettek az Állami Tervbizottságnál, az Állami Ellátásügyi Bizottságnál, a Központi Statisztikai Hivatalban és sok más hivatalban. Az öt-éves tervben előirányozták legalább 1600 automatizált rendszer bevezetését az ipari, mezőgazdasági, hírközlési, kereskedelmi és szállítási vállalatok és szervezetek irányítására.

Tervgazdálkodásunk lehetővé teszi, hogy a népgazdasági nyilván tartás, tervezés és irányítás céljára a számítóközpontok állami rendszere és az ország egységes távközlési hálózata alapján létrehozzuk az információgyűjtés és -feldolgozás összállami automatizált rendszerét.

Állandó figyelmet követel meg az *irányítási szakemberek* kérdése.

Az a feladatunk, hogy következetesen szélesítsük és erősítsük kép-zésük és továbbképzésük rendszerét minden szinten, beleértve a felsőbb vezető kádereket is.

A gazdasági vezetők kötelessége, hogy megtanuljanak újszerűen irányítani a marxista-leninista elméletnek, az irányítás elméletének és gyakorlatának mélyreható elsajátítása, a munka tudományos meg-szervezése, a tervezés és a gazdasági ösztönzés új módszereinek, a közgazdasági-matematikai módszereknek és a korszerű számítás-technikának alkalmazása alapján.

A népgazdaság-szervezés és -irányítás hatékonysága növelésének fontos feltétele a *szocialista demokrácia további fejlesztése*, a dolgozók részvételének kiszélesítése a termelés irányításában. Ez biztosítja gaz-dasági tevékenységünk legfontosabb elvének megvalósítását: a társa-dalom, a kollektíva érdekeinek összeegyeztetését az egyes dolgozók érdekeivel.

Az irányelvtervezet, ha a pártkongresszus jóváhagyja, minden szovjet ember vezérfonalává válik. Rövid időn belül be kell fejeznünk az öt-éves terv kidolgozását, a feladatoknak évekre való felbontását. Hátra-van még az ötéves terv megtárgyalása a kormány ülésén, az SZKP központi bizottsági plénumban, és azt jóváhagyás végett a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének ülésszaka elé kell terjeszteni. A terv elkészí-tését legkésőbb 1971. augusztus 1-ig be kell fejezni, hogy az idejében eljusson minden egyesüléshez, vállalatához.

Természetesen az ötéves terv éves bontása nem zárja ki az élet által megkövetelt korrekciók végrehajtását.

Az Állami Tervbizottsággal, a szövetséges köztársaságok minisz-tertanácsaival és a minisztériumokkal szemben támasztott fő követel-mény az, hogy a tervben biztosítsák a helyes arányokat, kiegyensúlyo-zott ötéves tervet hozzanak létre. Ez lehetővé teszi a társadalmi szük-ségletek pontosabb meghatározását, a tudományos-technikai vívmá-nyok teljesebb figyelembevételét, a termelés szerkezetének helyesebb meghatározását.

Engedjék meg kifejeznem azt a meggyőződésemet, hogy a párt- és szakszervezeti szervek, az állami és gazdasági vezetők kezdeményezően és lankadatlan energiával vesznek majd részt a pártkongresszus által kitűzött, az irányítás és a tervezés tökéletesítését célzó feladatok meg-valósításában.

V. A SZOVJET NÉP ANYAGI JÓLÉTÉNEK ÉS KULTURÁLIS SZÍNVONALÁNAK TOVÁBBI EMELKEDÉSE

Az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában Brezsnyev elvtárs kifejtette a nép anyagi jólétének emelésével kapcsolatos pártpolitikát.

Az irányelvtervezet meghatározta a szovjet emberek életszínvonala emelésének, munka- és életkörülményeik megjavításának széles körű programját.

Népünk anyagi jóléte az új ötéves terv időszakában legfőképp annak következtében fog növekedni, hogy a termelékenység és a szak-képzettség növekedésének megfelelően emelkedik a munkások és alkalmazottak munkabére és a kolhoztagok jövedelme. Ez biztosítja a lakosság jövedelme emelkedésének alapvető részét.

Az életszínvonal emelésének programja sok nagyszabású intézkedést tartalmaz.

Az SZKP Központi Bizottsága és a kormány a Szakszervezetek Központi Tanácsának részvételével mérlegelte lehetőségeinket és meghatározta az előírányzott program megvalósításának sorrendjét és határidőit.

Ennek a programnak megfelelően 1971-ben a havi minimális munkabért 70 rubelra emeljük, egyúttal növeljük a vasúti közlekedés közepes bérezésű dolgozóinak és alkalmazottainak fizetését. Ugyancsak ebben az évben emeljük a mezőgazdasági gépkezelők bérét.

Tervbe vettük, hogy 1971. július 1-től emeljük a kolhozparasztok minimális nyugdíját, és rájuk is kiterjesztjük a munkások és alkalmazottak számára megállapított nyugdíjak kiszámításának rendjét.

Ugyanettől az időponttól kezdve, vagyis 1971. július 1-től emelkedik a munkások és alkalmazottak minimális öregségi nyugdíja.

1972 folyamán új bérminimumot vezetünk be, és egyidejűleg emeljük az átlagkeresetű munkások és alkalmazottak fizetését a Távol-Észak és a vele azonos besorolású területek körzeteiben, a Szovjetunió európai területének északi részén, a Távol-Keleten, Kelet- és Nyugat-Szibériában és az Urál vidékén.

Úgy tervezzük, hogy 1972. szeptember 1-től az egész országban

emeljük a tanítók és az orvosok fizetését, mégpedig átlagosan mintegy 20 %-kal, a bölcsődék és az óvodák nevelőinek fizetését pedig még nagyobb mértékben. Szintén ettől az időponttól kezdve emelkedik a felsőoktatási intézmények hallgatóinak ösztöndíja átlagosan 25 %-kal, a technikai tanulóké pedig átlagosan 50 %-kal.

1973 folyamán új bérminimumot vezetünk be, és emeljük a termelőágazatokban dolgozó közepes fizetésű munkások és alkalmazottak bérét Kazahsztánban, Közép-Ázsiában, a Volga-vidéken, a volgovjatszki körzetben s a Donyec-medencében.

Emeljük az olyan katonacsaládok nyugdíját, amelyek elvesztették a családfenntartót.

Tervezzük a táppénzes gyermekgondozási szabadság időtartamának meghosszabbítását.

1974-ben befejeződik az új bérminimum bevezetése, valamint a közepes fizetésű munkások és alkalmazottak bérének emelése a termelőágazatokban az ország többi területén, valamint az oktatásban és az egészségügyi vonalon.

A kilencedik ötéves terv egyik legjelentősebb intézkedése a nyugdíjellátás területén a munkában és a háborúban megrokkantak nyugdíjának emelése lesz. A rokkantsági nyugdíj átlagosan 33 %-kal emelkedik. Ugyanakkor átlagosan 20 %-kal növekszik az olyan családok nyugdíja, amelyek elvesztették családfenntartójukat.

1975-ben teljesen befejeződik az új bérminimum bevezetése, valamint a közepes fizetésű munkások és alkalmazottak fizetésének emelése.

A kilencedik ötéves terv időszakában előirányozzuk egyes körzetekben a munkabér fokozatos emelését a körzeti pótlékok bevezetése vagy emelése útján. Nyugat-Szibériában, az Urál vidékén, Kazahsztánban (a déli körzetek kivételével), valamint Közép-Ázsia egyes körzeteiben pótlékkal egészítjük ki az olyan munkások és alkalmazottak munkabérét, akik azt még nem kapják. A Távol-Kelet és Kelet-Szibéria számos körzetében egyes népgazdasági ágazatok dolgozói számára emelni fogjuk a körzeti pótlékot.

Lényegesen emelkedik a munkások és alkalmazottak éjszakai pótléka.

Az új bérminimum bevezetése, a közepes fizetésű munkások és alkalmazottak keresetének emelése, a munkabér körzetek szerinti

rendezésének további tökéletesítése nagy szociális és gazdasági jelentőségű intézkedés. Ezek az intézkedések fokozzák a bértarifa-rendszer szerepét, lehetővé teszik a munka normázásának megjavítását, helyesebb arányokat teremtenek a szakképzett és szakképzettség nélküli dolgozók bérezésének, valamint az ágazatok és az ország körzetei szerint történő bérmegállapításnál.

A bérminimum emelésével egyidejűleg mentesítjük a kereseti adó fizetése alól azokat a munkásokat és alkalmazottakat, akiknek 70 rubelnál kevesebb a havi keresete, a havi 90 rubelnál alacsonyabb fizetésűeknél pedig csökkentjük a kereseti adót.

A kilencedik ötéves terv *gyermeknevelési segélyt* irányoz elő a kis jövedelmű dolgozó családok számára. A szovjet állam most is segítséget nyújt a sokgyermekes családoknak. A kis jövedelmű családok számára csökkentettük a gyermekintézményekért fizetendő összegeket, az eltartott családtagok számának figyelembevételével leszállítottuk a kereseti adót. A kilencedik ötéves tervben gyermekgondozási segélyt vezetünk be az olyan családok számára, amelyekben az összjövedelem (beleértve mindenfajta jövedelmet) nem haladja meg havonként és családtagonként az 50 rubelt. Ezeket a segélyeket 1974-ben vezetjük be.

Javítják az ételmezést a kórházakban, valamint a városi szakmai-műszaki iskolákban.

Az említett célokra fordított kiadások az új ötéves tervben 2,2-szeresen haladják meg az előző ötéves terv ilyen kiadásait.

A munkások és alkalmazottak havi átlagos pénzbeli keresete az öt év alatt 20–22 %-kal, a kolhozok közös gazdaságában végzett munkájának díjazása 30–35 %-kal emelkedik. A társadalmi fogyasztási alapok terhére kifizetett juttatások és kedvezmények összege 1975-ben 90 milliárd rubel lesz, vagyis megközelítőleg 40 %-kal emelkedik.

Ahogy Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára már jelentette a kongresszusnak, *határidő előtt letörlesztjük a belső államadósságot.*

1947-től 1956-ig 11 államkölcshöz bocsátottunk ki. E kölcsönök alapján az állam belső adósságának összege 25 milliárd 800 millió rubel.

Az SZKP Központi Bizottságának és a Szovjetunió Minisztertanácsának 1957. április 19-én elfogadott határozata értelmében 1977-től kezdődően 20 év alatt kellett volna letörleszteni ezt az adósságot.

A Központi Bizottság és a kormány gondosan megvizsgálta ezt a kérdést, és minden lehetőséget mérlegelve úgy találta, hogy határidő előtt, 1974-től kezdődően kell törleszteni az adósságot.

Az adósság törlesztésére az alábbi határidőket szabtuk meg: 1974-ben és 1975-ben évi egymilliárd rubelt, az 1976-tól 1980-ig terjedő időszakban évi egymilliárd-kétszázmillió rubelt, az 1981-től 1985-ig terjedő időszakban évi egymilliárd-ötszázmillió rubelt, az 1986–1989-es években évi kétmilliárd rubelt, 1990-ben kétmilliárd-háromszázmillió rubelt.

Így az államkölcson törlesztésének határideje *hat évvel* csökken.

A lakosság pénzügyvédelmeinek gyors növekedési ütemét a közszükségleti cikkek termelésének növelésével és a kereskedelmi forgalom bővítésével kell biztosítani. Az irányelvtervezet szerint a lakosság pénzügyvédelmeinek 40%-os növekedése mellett a kiskereskedelmi forgalom 42%-kal, a díjazott szolgáltatások volumene pedig 47%-kal növekszik.

Az új ötéves terv időszakában a hús, a hal, a növényi olajok, a tojás, a zöldségfélék kereskedelmi készletei 40–60%-kal emelkednek. Felsőruházatból 35%-kal, kötöttáruból 56%-kal, kultúrcikkekből 80%-kal több kerül eladásra. A lakosság hűtőszekrény-ellátottsága száz családra számítva az 1970-es 32-ről 1975-ben 64-re, a televízió-készüléké 51-ről 72-re, a mosógépeké 52-ről 72-re emelkedik. Az ötéves terv-időszak végéig legalább hatszor annyi gépkocsit adnak el a lakosságnak, mint 1970-ben.

A fogyasztási cikkek termelésének és kiskereskedelmi értékesítésének általános növekedésén kívül szüntelenül bővíteni és javítani kell választékukat is. Nemcsak az a feladat, hogy összességében fedezzük a fizetőképes keresletet, fontos az is, hogy a fogyasztó milyen árucikkeket talál az üzletekben, mennyire elégedett választékukkal és minőségükkel. Ez fokozza az ipar és a kereskedelem iránt támasztott követelményeket; operatíván kell reagálniuk a keresletben mutatkozó minden változásra.

Ideje megnövelni a kereskedelmi szervek felelősségét az ipar számára feladott rendelkezések helyes megállapításáért, az áruknak a fogyasztókhoz idejében való eljuttatásáért. A maga részéről az iparnak is hatással kell lennie a keresletre azzal, hogy új, korszerűbb cikkeket állít elő.

Másfélszeresére emelkedik az ötéves tervidőszakban a közétkeztetés forgalma. Tovább kell bővíteni az étkezdék, az éttermek és a büfék hálózatát különösen az építkezéseken, a vállalatoknál, a tanintézeteknél. A közétkeztetés fejlesztésében a fő figyelmet a minőség javítására és a kulturált kiszolgálásra kell fordítani.

Az új ötéves tervidőszakban — mint az irányelvtervezet rámutat — biztosítani fogjuk az állami kiskereskedelmi árak stabilitását. Az egyes árufajták árai a tartalékok felhalmozódásának mértékében fognak csökkenni.

Az elkövetkező években nagymértékben kell növelni a konyhakész és félkész áruk, a sűrítmények és egyéb, a főzést megkönnyítő termékek előállítását és forgalombahozatalát. Jelentős mértékben kell növelni az előre csomagolt áruk forgalombahozatalát, fejleszteni kell az előrendelés gyakorlatát, a házhoz szállítást és a kulturált kereskedelem egyéb formáit.

Legalább kétszeresére kívánjuk emelni a lakosság számára biztosított *szolgáltatások* volumenét. Ehhez szükség van a javítóműhelyek, varrodák, vegytisztítók, mosodák és más szolgáltató vállalatok felvevő és műhelyhálózatának bővítésére. A szolgáltatásoknak a mai körülmények között gépesített nagy iparágga kell fejlődniük.

A jövedelmek emelkedésével összefüggésben nőni fognak a lakosság kulturális igényei, új szükségletek jelentkeznek. Mind nagyobb jelentőségűvé válik például az idegenforgalom. Bővítenünk és erősíteniünk kell anyagi bázisát, több szállodát, kempinget és egyéb szolgáltató létesítményt kell építenünk a turisták számára.

Az irányelvtervezet 1971–1975-re 565–575 millió négyzetméter alapterületű lakás építését tűzi ki. A *lakásépítés* mindinkább olyan új tervek alapján valósul meg, amelyek jobb tervezésű, jobban felszerelt és kivitelezett lakásokra vonatkoznak.

Fejleszteni kell a lakásépítő szövetkezeteket, valamint elő kell segíteni a városi és a falusi egyéni lakásépítéseket.

Nagy figyelmet kell fordítani a lakott települések kommunális ellátására és rendezettségére. A városok és a városi típusú nagylakótelepek döntő többségében központi vízellátást vezetnek be. A lakosság több villamos energiát használ majd. Öt év alatt 17–18 millió lakásba vezetik be a gázt. A városokban a lakások 65–75 %-ában, falun pedig 40–50 %-ában lesz gáz.

Az első öt éves tervek idején megvalósítottuk a kötelező általános iskolai oktatást. Az új öt éves tervben *befejeződik a középfokú oktatás általános bevezetése*. A feladat megoldásának hatalmas politikai és társadalmi jelentősége van. Az általános középfokú oktatás megvalósítása mindenkinek tág lehetőséget biztosít ahhoz, hogy érdeklődésének megfelelő foglalkozást válasszon, a lehető legjobban hasznosítva képességeit az egész társadalom javára.

Az irányelvtervezet nagy figyelmet fordít a szakmai-műszaki képzésre. Tovább fejlődik a felsőfokú és a középfokú szakoktatás. Előirányoztuk mintegy kilencmillió szakember kiképzését, az új tudományos és technikai irányzatok számára is.

Aki ezekben az években kezdi meg iskolai tanulmányait, évszázadunk kilencvenes éveiben és a XXI. század elején fogja fejleszteni gazdasági és kulturális életünket. Az iskolai, technikumi, főiskolai oktatás programjainak és módszereinek már most mindinkább figyelembe kell venni a tudomány és a technika fejlődésének távlatait.

A lakosság kulturális szükségleteinek mind teljesebb kielégítése szempontjából nagy fontosságú lesz a könyvkiadás további fejlesztése, a lapok és a folyóiratok példányszámának növelése, eszmei színvonaluk emelése és kiállításuk javítása, a színház-, mozi- és vetítőhálózat fejlesztése, a kulturális intézmények anyagi bázisának erősítése.

Az új öt éves tervben nagy feladatok várnak megvalósításra *a lakosság egészségvédelmének területén* is.

Meg kell javítani az orvosi ellátás összes formáit, közelebb kell hozni a falusi és a városi lakosság orvosi ellátásának a színvonalát. Ezeknek a feladatoknak a körét jelentős mértékben meghatározza az egészségügyi törvény, valamint az SZKP Központi Bizottságának és a Szovjetunió Minisztertanácsának határozata „Az egészségügyi ellátás további javításával és az orvostudomány fejlesztésével kapcsolatos intézkedésekről”. Folytatjuk a kórházak, a poliklinikák, az orvosi rendelők, a szanatóriumok és az üdülők építését. A kórházi ágyak száma 1975-re hárommillióra emelkedik.

A kilencedik öt éves terv során tovább fejlődik a *testnevelés és a sport*.

A lakosság egészségügyi érdekei megkövetelik a természetvédelmet, a lakott települések egészségügyi viszonyainak javítását. Szigorúan és

következetesen végre kell hajtani a föld- és vízügyi törvényeket, amelyeket a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje hozott.

Az új ötéves terv szociális programjának megvalósítása nyomán emelkedni fog társadalmunk minden rétegének jóléte.

A szovjet emberek jólétének és kulturális színvonalának emelése széles fronton megy majd végbe, a fejlett szocialista társadalmat jellemző eszközök és formák sokféleségének teljes kihasználásával.

Biztosítani kell a munka anyagi és erkölcsi ösztönzőinek harmonikus alkalmazását. A jobb munkaeredményeket, az alkotó kezdeményezés megnyilvánulását olyan anyagi és erkölcsi ösztönzési formákkal kell serkenteni, amelyek kifejezésre juttatják a dolgozó érdemeinek társadalmi elismerését és fokozzák szakmai büszkeségét.

A nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának emelése elválaszthatatlanul összefügg a szocialista életforma további megszilárdításával és fejlesztésével. A szovjet emberek látják, hogyan nyilvánulnak meg a kommunista építés során mind teljesebben a szocializmus nagyszerű előnyei.

A történelemben először a szocializmus változtatja a társadalom gazdagságát a társadalom valamennyi tagjának gazdagságává. Ebben rejlik a szovjet emberek hősiess munkájának, a kommunizmus eszményei iránti hűségüknek egyik forrása, a párt és a nép megbonthatatlan egységének egyik alapja.

VI. NEMZETKÖZI GAZDASÁGI KAPCSOLATOK

A kilencedik ötéves terv fontos feladata nemzetközi gazdasági kapcsolataink továbbfejlesztése a nemzetközi munkamegosztásban rejlő előnyök maximális kihasználása érdekében. Ez elő fogja segíteni a Szovjetunió nemzetközi pozícióinak további erősödését, a szocialista világrendszer egységének és gazdasági erejének gyarapodását.

A Szovjetunió nemzetközi gazdasági kapcsolataiban különleges helyet foglal el a szocialista országokkal való együttműködés. A Szovjetunió és a többi szocialista ország közötti áruforgalom a most véget ért ötéves terv időszakában majdnem másfélszeresére növekedett. Lényegesen bővült a KGST-be tömörült államok termelési és tudományos-műszaki kooperációja.

Az irányelvek tervezete egész sor konkrét lépést ír elő a Szovjetunió és a testvérországok közötti szoros gazdasági és tudományos-műszaki együttműködés tervszerű fejlesztésére. Lényegesen növekednek a szovjet ipar, többek között a gépipar, a vegyipar számos termékének, a nyersanyag- és fűtőanyagféléknek a szállításai. Így a KGST-országokba irányuló kőolajszállítás az 1966–1970. évi időszak 138 millió tonnájáról a kilencedik ötéves terv éveiben 243 millió tonnára, a földgáz 8 milliárd köbméterről 33 milliárd köbméterre, a villamos energia 14 milliárd kilowattóráról 42 milliárd kilowattóra, a vasércszállítás (fémre átszámítva) 72 millió tonnáról 94 millió tonnára növekszik. Az új ötéves tervben a KGST-országokból 1,3 milliárd rubel értékben hozunk be vegyipari felszereléseket, majdnem hárommilliárd rubel értékben vasúti és víziközeledési eszközöket, több mint 8,5 milliárd rubel értékben közszükségleti iparcikket. A KGST-országokból a Szovjetunióba irányuló szállítások növekedése lehetővé teszi, hogy jobban kielégítsünk egész sor népgazdasági szükségletet.

A KGST-országok együttműködésében rejlő hatalmas lehetőségek minden vonalon való kihasználását hivatott elősegíteni a szocialista gazdasági integráció jelenleg kidolgozás alatt álló programja.

Tervező és gazdasági szerveink részt vesznek az érdekelt országokkal közös tervek kidolgozásában, azzal a céllal, hogy biztosítsák a fűtőanyag-, nyersanyag- és fémkészletek jelentős növekedését, a szakosítás és a kooperáció meghonosítását a különböző gazdasági ágakban. E problémák megoldását megkönnyíti a Nemzetközi Beruházási Bank tevékenységének kibontakozása; ez elő fogja mozdítani az összehangolt beruházási politika megvalósítását. Ez az 1970-ben létrehozott bank hivatott biztosítani a KGST-országok szoros együttműködését a nagyszabású építési programok közös finanszírozásában.

A mostani ötéves tervidőszakban országunk nagy figyelmet fog fordítani a sokoldalú gazdasági és tudományos-műszaki együttműködés elmélyítésére, és ezen az alapon a külkereskedelem bővítésére más szocialista országokkal is: a Vietnami Demokratikus Köztársasággal, a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal, a Kubai Köztársasággal, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársasággal.

A Szovjetunió jó néhány lépést tett a Kínával való kereskedelme fejlesztésére. Az e területen elért eredmények azonban korántsem felelnek meg a két ország reális lehetőségeinek. Arra törekszünk, hogy a követ-

kező években a Kínával való kereskedelmi kapcsolatok az egyenlőség és a kölcsönös érdekek tiszteletben tartása alapján fejlődhessenek.

Az előttünk levő ötéves tervidőszakban tervbe vettük a Szovjetunió nemzetközi gazdasági kapcsolatainak további bővítését az ázsiai, afrikai és latin-amerikai fejlődő országokkal. Kereskedelmi és gazdasági együttműködésünk sok fejlődő országgal, így például Indiával, Afganisztánnal, Iránnal, Pakisztánnal, az EAK-kal, Szíriával, Irakkal, Algériával és más országokkal, olyan stádiumba érkezett, amikor már kialakult tartós és kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatokról beszélhetünk. Az egyenlőség és a kölcsönös érdekek tiszteletben tartása elvein alapuló együttműködésünk ezekkel az országokkal állandó munkamegosztás jellegű, ellentétben a nemzetközi gazdasági kapcsolatok szférájában tapasztalható imperialista kizsákmányolási rendszerrel. A fejlődő országokkal folytatott kereskedelmének bővítése révén a Szovjetunió egyúttal jobban ki tudja elégíteni népgazdasági szükségleteit.

Meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a Szovjetunió gazdasági kapcsolatai az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai államokkal megszilárdítják ezeknek az államoknak a nemzeti függetlenségét, előmozdítják az imperializmus ellen, a békéért és a társadalmi haladásért folytatott harc közös ügyét.

Kereskedelmi kapcsolatainkat az iparilag fejlett tőkésországokkal is bővíteni kívánjuk. A Finnországgal, Franciaországgal, Olaszországgal, Japánnal, az NSZK-val, Ausztriával fenntartott gazdasági kapcsolatainkban olyan hosszú lejáratú megállapodások megkötésére törekszünk, amelyeknek kereskedelmi-gazdasági, tudományos-műszaki és pénzügyi-hitelezési vonatkozásai vannak. Ez további feltételeket teremt a kereskedelem fejlesztéséhez.

Ha a tőkésországok ipari és kereskedelmi körei kellő érdeklődést mutatnak a Szovjetunióval való gazdasági kapcsolatok bővítése iránt, akkor kereskedelmünk ezekkel az országokkal jelentősebben fejlődhet.

Természetesen, a nyugati országokkal való gazdasági kapcsolataink méretei egészen mások lehetnének, ha sikerülne konstruktív lépéseket tenni olyan időszerű problémák megoldása felé, amelyek most bonyolítják a nemzetközi helyzetet.

Ismeretes például, hogy a Szovjetunió igen nagy jelentőséget tulajdonít az európai biztonsági értekezlet összehívásának. Számunkra

teljesen világos, hogy ennek a tanácskozásnak a megtartása előmozdítaná a bizalom erősödését Európában, utat nyitna a széles körű gazdasági, tudományos és műszaki együttműködés előtt. Ez megteremthetné a feltételeket olyan problémák megoldásához is, mint például a transzkontinentális szállítások megszervezése, hatalmas elektromos távvezetékek építése, és ennek alapján az egységes európai energetikai rendszer létrehozása, döntő lökést adhatna a fűtőanyag és energetikai mérleg problémája megoldásának. Ezzel egyidejűleg előmozdítaná a széles körű együttműködés fejlődését az emberi tevékenység olyan fontos területein, mint például a természetvédelem, nem utolsósorban az Európa partjait mosó tengerek tisztaságának védelme, e tengerek kincseinek ésszerű hasznosítása, sok ország tudósainak együttes fáradozása a szív- és érbetegségek gyógyítása érdekében, a rák elleni küzdelemben.

Természetes, hogy az effajta problémák nemcsak Európa szempontjából időszerűek. Ennélfogva készek vagyunk együttműködni más országokkal is, például Kanadával és Japánnal. Nem zárjuk ki az Egyesült Államokkal fenntartott gazdasági kapcsolatok fejlesztését sem, hogy e kapcsolatok színvonala jobban megfeleljen a két ország gazdasági potenciáljának. Az ilyen együttműködés tartós alapot nyújthatna a béke és a kölcsönös megértés erősítésére a békés egymás mellett élés elvei alapján.

A Szovjetunió, a testvéri szocialista országok változatlanul síkra szállnak a különböző társadalmi rendszerű államok közötti békés egymás mellett élésért. A háborút nem tartjuk elkerülhetetlennek, s ezért a két rendszer gazdasági versengése mellett foglalunk állást. Ellene vagyunk a Közös Piachoz hasonló zárt csoportosulásoknak. Azt akarjuk, hogy széleskörűen fejlődjenek a sokoldalú gazdasági kapcsolatok, mindenfajta megkülönböztetés nélkül. Ez elvi álláspontunk. Készek vagyunk együttműködni minden állammal, amely maga is hajlandó erre és a békés egymás mellett élés elveire tartja magát. Akik arra számítanak, hogy a gazdasági kapcsolatokban alkalmazott korlátozásokkal és megkülönböztetésekkel kárt okozhatnak a Szovjetuniónak, azok egyvalamiről megfélemeznek: a Szovjetunió olyan erőforrásokkal rendelkezik, amelyek tökéletesen biztosítják számára a független fejlődés lehetőségét.

A tervező szerveknek, a külkereskedelmi vállalatoknak és az ipar

dolgozóinak, a nemzetközi gazdasági kapcsolatok fejlesztésének kérdéseit vizsgálva, tekintetbe kell venniük, hogy e kapcsolatoknak az egész népgazdaság, nem pedig egy-egy tárca szempontjából kell hatékonyaknak lenniük.

A külkereskedelem fejlesztésének, a nemzetközi gazdasági és tudományos-technikai együttműködés kibővítésének hozzá kell járulnia az új ötéves terv feladatainak sikeres teljesítéséhez.

*

Elvtársak! Az ötéves tervek története a szovjet nép nagy sikereinek története, azé a népé, amely a lenini párt vezetésével felépítette a szocializmust, és most sikerrel munkálkodik a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtésén. Ötéves tervről ötéves tervre fejlődik gazdaságunk, tudományunk és kultúránk, növekszik nemzeti jövedelmünk, emelkedik népünk életszínvonala, sikerrel oldunk meg mind nagyobb szabású szociális problémákat.

Pártunk kongresszusai a fejlődés minden szakaszában történelmi mérföldköveket jelentettek és jelentenek, amelyek a kommunizmus felé való következetes előrehaladás útját jelölik ki. További fejlődésünk fő vonala, amelyet pártunk legfőbb szerve határoz meg a következő ötéves időszakra, az egész párt, valamennyi szovjet ember akaratát és alkotó szellemét foglalja össze.

A kilencedik ötéves terv gazdaságunk további fellendítésének, a 250 milliós szovjet nép életszínvonala további emelésének terve. Az ezen a területen elért eredményeink megsokszorozzák a szocializmus vonzerejét. A Szovjetunió és más szocialista országok példája nagymértékben befolyásolja a társadalmi haladás meggyorsítását az egész világon.

Az új ötéves terv a szocialista termelési viszonyok továbbfejlesztésének terve. Biztosítja a dolgozók tömegeinek aktív részvételét a termelés és a társadalom irányításában. A szovjet szocialista rendszer a leghaladóbb, legdemokratikusabb rend, amely lehetővé teszi a munkásosztály, a dolgozó parasztság és a népi értelmiség alkotóerőinek teljes kibontakozását.

Ötéves tervünk a békés építőmunka terve. Azt tanúsítja, hogy a szovjet állam politikája a béke és a haladás politikája. Békés építési

terveink, békeszerető politikánk szemben áll az imperializmus agresszív politikájával. Harcolunk a nemzetközi feszültség enyhítéséért valamennyi nép érdekében.

Abban a bonyolult nemzetközi helyzetben, amikor az imperialista reakció háborús kalandokhoz és nyílt agressziókhoz folyamodik, amikor az amerikai imperialisták, lábbal tiporva a nemzetközi jogi normákat, szégyenletes, szennyes, útonálló háborút folytatnak Vietnamban, Kambodzsában és Laoszban, amikor elősegítik a közel-keleti agressziót, amikor a világban fennmarad a feszültség és a háborús veszély, egyetlen pillanatra sem feledkezhetünk meg annak sürgősségéről, hogy szilárdítsuk fegyveres erőinket és azok magas fokú harc-készültségét. Az új ötéves terv biztosítja államunk védelmi képességének további erősítését.

Az ötéves terv teljesítésének hatalmas gazdasági, politikai jelentősége lesz az egész Szovjetunió és külön-külön minden egyes szövetséges köztársaság fejlődése szempontjából, hazánk valamennyi népe számára: még inkább megnöveli az ország gazdasági erejét, jobbra és szebbé – anyagilag biztosítottabbá, szellemileg tartalmasabbá és érdekesebbé teszi minden ember életét.

A szovjet emberek az egész nép részvételével megindított munkaverseny nagy sikereivel köszöntötték a párt XXIV. kongresszusát. Az első negyedéves tervet az ipar egészében túlteljesítette. Az ipari termelés volumene 103 % volt a tervfeladathoz képest. A napi átlagos termékmennyiség 9,5 %-kal volt nagyobb, mint az elmúlt év első negyedében. Az ipari termelés feladatait minden minisztérium, minden szövetséges köztársaság teljesítette. Túlteljesítették az állati termékek, köztük a hús és a tej felvásárlásának terveit. Jó kezdet ez az új ötéves tervhez.

Meggyőződésünk, hogy a dolgozók mind több alkotó kezdeményezéssel kapcsolódnak be az ötéves terv feladatainak teljesítésébe, s ez a kommunista építés új sikereinek döntő tényezőjévé válik.

A szovjet társadalom fejlődésének egész történelmi tapasztalata nagyszerű bizonyítéka Lenin emlékezetes szavainak: „Minél nagyobb a lendület, minél nagyobb arányúak a történelmi akciók, annál több ember vesz részt ezekben az akciókban, és fordítva, minél mélyebb átalakítást akarunk végrehajtani, annál inkább fel kell kelteni iránta az érdeklődést, annál inkább kell törekednünk arra, hogy tudatosan

foglaljanak állást mellette, annál inkább kell újabb és újabb milliókat és tízmilliókat meggyőznünk szükségességéről.”

A néptömegek termelési erőfeszítéseit a kommunista párt vezeti és irányítja az egységes cél felé. A párt a munkásosztály és valamennyi dolgozó határtalan bizalmát élvezi. Ránk, kommunistákra hárul a kötelezettség, hogy bármikor, bármely területen példát adjunk az önfeláldozó munkából, a nagyfokú hozzáértésből, szervezettségből, fegyelemből, elvhűségből és a hibákkal szembeni kérlelhetetlenségből.

A kongresszus munkájában a világ csaknem valamennyi kommunista és munkáspártjainak képviselői részt vesznek. Hálásak vagyunk barátainknak, amiért nagyra értékelik az SZKP politikáját. Gazdasági sikereinket fontos hozzájárulásnak tekintik a szocialista világrendszer megszilárdításához, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, a nemzeti felszabadító harc fejlesztéséhez.

A nemzetközi munkásosztály, a világ valamennyi haladó embere a szocializmus és a kapitalizmus közötti történelmi párviadalban kivívt hatalmas győzelmeknek tekinti ötéves terveinket. Új ötéves tervünket is úgy értékelik, mint fontos lépést az egész emberiség társadalmi haladásának útján, a kommunizmus világméretű diadala felé.

Mi, kommunisták, terveinkkel és politikánkkal hozzuk az egész világ dolgozóinak tudomására, hogy legfőbb gondunk és célunk a munkaemberének javát szolgálni, olyan feltételeket teremteni, amelyek biztosítják az emberi személyiség teljes és sokoldalú kibontakoztatását.

A kilencedik ötéves terv irányelvei, amelyeket pártunk XXIV. kongresszusának kell jóváhagynia, egész népünk programját jelentik.

A mostani ötéves terv lendületének erejében, a kitűzött hatalmas feladatokban, a szovjet társadalom életének minden fontos területét felölelő méreteiben felülmúlja az összes előző ötéves terveket, amelyeket a szovjet nép sikerrel valósított meg.

Országunk egyetlen dolgozója sem kíméli erejét és energiáját, hogy hozzájáruljon az egész nép nagy feladatának teljesítéséhez.

Hadd fejezzem ki azt a meggyőződésemet, hogy a párt és az egész szovjet nép akaratával és önfeláldozó munkájával a kilencedik ötéves tervet sikerrel teljesíteni fogjuk.

Lenin hatalmas pártja új, nagyszerű sikerek, a kommunizmus új győzelmei felé vezet bennünket!

Éljen a nagy szovjet nép, a kommunizmus alkotója!

Eltársak!

Amikor itt, a leninista kommunisták e magas fórumán, Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának pártunk Központi Bizottsága munkájáról elmondott alapos, meggyőzően érvelő előadói beszédét hallgattuk, az új ötéves tervnek az irányelvtervezetben és Alekszej Nyikolajevics Koszigin elvtárs előadói beszédében kifejtett célkitűzéseit értékeltük, s elgondolkoztunk a kongresszusi küldöttek és tisztelt vendégeink felszólalásain, különös erővel éreztük annak a termékeny munkának egész nagyságát, amelyet pártunk és népünk az elmúlt ötéves terv éveiben végzett, s felfogtuk országunk további fejlődési perspektíváinak nagyságát.

Pártunk teljes fegyverzetben, az országunk előtt álló összes problémák igazi marxista-leninista felfogásával, sikeres megoldásuk útjainak biztos ismeretében érkezett el XXIV. kongresszusához.

Ékesen bizonyítja ezt az SZKP Központi Bizottságának beszámolója, amelynek jellemző vonása a tudományos elemzés, a mély realizmus, a leglényegesebb, alapvető feladatok pontos, világos és tárgyilagos megközelítése mind a belső, mind a nemzetközi élet területén.

Különösen nagy meglepéssel tölt el bennünket, hogy pártunk még összeforrottabbá, edzettebbé vált, s a kommunista építés újabb tapasztalataival gazdagodott. Minden tétével ismét bebizonyította határtalan odaadását népe, a marxizmus-leninizmus, a proletár internacionalizmus nagy eszméi iránt.

A Központi Bizottság, amely tántoríthatatlanul és következetesen megvalósítja a párt általános irányvonalát, az SZKP XXIII. kongresszusának határozatait, szigorúan betartja a kollektív vezetés lenini elveit, idejében és helyesen oldotta meg a bel- és külpolitika időszerű feladatait, biztosította a szovjet emberek munkájának és életének békés feltételeit, hazánk gazdasági és védelmi erejének növekedését, a nép életszínvonalának számottevő emelését.

Ez az oka annak, hogy a köztársaság kommunistái, összes dolgozói nagyra becsülik, fenntartás nélkül helyeslik és aktívan támogatják azt a politikai irányvonalat és gyakorlati tevékenységet, amelyet a Szovjetunió Kommunista Pártjának – országunkat magabiztosan a lenini úton vezető – Központi Bizottsága megvalósít.

Erőteljesen bizonyították ezt az országunk Legfelsőbb Szovjetjébe történt választások, a nemrégiben lezajlott pártértekezletek és az Ukrán Kommunista Párt XXIV. kongresszusa.

Ukrajna dolgozói a mi nagy hazánk összes népeivel együttesen teljesítették a párt XXIII. kongresszusának, az SZKP Központi Bizottságának és a KB politikai bizottságának határozatait, s az ötéves terv éveiben megsokszorozták sikereiket, újabb határkövekhez értek a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtésében. Az SZKP XXIII. kongresszusának irányelveit az összes alapvető gazdasági és szociális mutatók tekintetében sikeresen teljesítettük. Az ipari termelés volumene és a termelési állóalapok másfélszeresére növekedtek.

A köztársaság népgazdaságának összes ágaiban elért nagymérvű mennyiségi növekedéssel együtt fontos minőségi változások is történtek. A nyolcadik ötéves terv folyamán a korszerű technika színvonalán felépítettünk több mint 250 nagyipari vállalatot, és több száz üzem és üzemegység felújítását fejeztük be. Megvalósítottuk 310 vállalat, több mint 3000 üzemegység és részleg komplex gépesítését és automatizálását, több mint 8000 automata és folyamatos gépsort, 96 automatizált irányítási rendszert és alrendszert helyeztünk működésbe.

Mindez lehetővé tette, hogy megszervezzük a nagy termelékenységű technika új fajtáinak jelentős mennyiségű sorozatgyártását.

Nagy munka folyt a mezőgazdaság széles körű fejlesztési programjának megvalósításáért. Megszilárdítottuk a kolhozok és a szovhozok anyagi-műszaki bázisát, megteremtettük a mezőgazdasági termelés továbbfejlődését serkentő szilárd gazdasági feltételeket, s ennek ered-

ményeként emelkedtek köztársaságunkban a terméshozamok, a gabona össztermése 1970-ben elérte a 36,4 millió tonnát. A kolhozokban és az állami gazdaságokban az évi átlagos húsfelvásárlás 48 %-kal, a tejé 40 %-kal, a tojásé 2,2-szeresére, a cukorrépáé 34 %-kal, a napraforgóé pedig 42 %-kal emelkedett.

A gazdaság fejlesztésében elért eredmények alapján a nyolcadik ötéves terv éveiben nagy munkát fordítottunk a dolgozók reáljövedelmének, a társadalmi fogyasztási alapoknak, a kiskereskedelmi áruforgalomnak a növelésére, s megvalósítottunk számos egyéb fontos intézkedést, ami máris érezteti hatását mind köztársaságunk dolgozóinak, mind a Szovjetunió összes népeinek anyagi jóléte és kultúrája emelésében.

Külön kell beszélni arról, hogy társadalmunk szociális fejlődésének kérdéseivel, a szovjet emberek munka- és életfeltételeinek javításával igen gondosan, következetesen és állhatatosan foglalkozott az SZKP KB politikai bizottsága és személyesen Leonyid Iljics Brezsnyev.

Amikor rámutatunk arra, hogy része volt országunk gazdasági fejlődésében Szovjet Ukrajna munkásainak, kolhozparasztjainak és értelmiségének, fontos hangsúlyoznunk, hogy egész államunkban és külön-külön az egyes köztársaságokban sikereink alapját társadalmunk politikai és eszmei egysége, nemzeteink és nemzetiségeink testvérisége és barátsága alkotja. Éppen ezért mi, kommunisták, Ukrajna összes dolgozóival együtt azt tartjuk, hogy köztársaságunk minden sikere az egész szovjet nép hősiek alkotó munkájának eredménye, annak az eredménye, hogy az ukrán gazdaság, tudomány és kultúra valamennyi szovjetköztársaság gazdaságával, tudományával és kultúrájával szoros együttműködésben és kölcsönhatásban, pártunk lenini nemzetiségi politikájának és a népek megbonthatatlan barátságának alapján fejlődik.

Nagy érdeme van ebben az SZKP Központi Bizottságának és a szovjet kormánynak, amelyek mindennapos hatalmas politikai és szervező tevékenységük során állandóan és fáradhatatlanul munkálkodtak a szövetséges köztársaságok felvirágoztatásán, a Szovjetunió valamennyi népének javán és boldogságán.

Az országunk gazdaságának további fejlesztését, valamint a nép életszínvonalának jelentős emelését szolgáló, az SZKP Központi Bizottságának vezetése alatt kidolgozott, tudományosan megalapozott

program mindenütt teljes helyeslésre és támogatásra talált. Ez a program országunk hatalmas gazdasági potenciáljára, kimeríthetetlen erőforrásaira és lehetőségeire alapoz, konkrét számításokra épül, a szovjet nép alapvető érdekeit fejezi ki, és ebben rejlik realitása és életereje.

A munkások, a kolhozparasztok és az értelmiség nagyra értékelik a legutóbbi ötéves terv eredményeit és a párt jövőre vonatkozó terveit. Minthogy valóban törődnek a társadalmi termelés hatékonyságának növelésével, máris a javaslatok tízezreit tették, amelyek segítenek majd bennünket, hogy jobban kihasználjuk tartalékainkat és gazdasági erőforrásainkat, gyorsabban kiküszöböljük a népgazdaság sok ágazatában meglevő fogyatékoságokat.

Az irányelvtervezet fontos sajátossága, hogy számításba veszi az összes szövetséges köztársaság tervszerű és arányos fejlesztését, s figyel a termelőerők legésszerűbb elhelyezésére.

Az új ötéves terv nagy távlatokat nyit az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság előtt is. Előírányozza az ipari és a mezőgazdasági termelés, a munkatermelékenység gyors ütemű fejlesztését, meghatározza a beruházó építkezés széles körű programját.

Ipari vonatkozásban köztársaságunk a továbbiakban is úgy fog fejlődni, mint a Szovjetunió egyik legfontosabb fűtőanyag-energetikai, kohászati, vegy- és gépipari bázisa. A villamos energia termelése el fogja érni az évi 200 milliárd kilowattórát, a széntermelés a 215 millió tonnát, az acéltermelés az 54 millió tonnát, a műtrágyatermelés a 16,6 millió tonnát. A gépgyártás és a fémmegmunkálás termelési volumene 1,7-szeresére emelkedik.

Jelentősen fejlődik a könnyűipar, az élelmiszeripar és a helyiipar, ami módot ad a közfogyasztású cikkek termelésének számottevő emelésére és minőségük javítására.

A mezőgazdasági termelés intenzívvé tétele alapján a mezőgazdaság évi átlagos bruttó termelését 20%-kal kívánjuk növelni. A gabona össztermésének 1975-ben el kell érnie a 43 millió tonnát, vagyis 6–7 millió tonnával kell emelkednie. Ehhez a szemes termények termés-eredményeit hektáronként átlag 26–27 mázsára kell emelni köztársaságunkban. A terv szerint a gabonának az állam számára való eladását 37%-kal, a húsát 26, a tejét 25, a tojását 60, a burgonyáét 39, a zöldségfélésegeket pedig 32%-kal növeljük.

A mezőgazdaság továbbfejlesztésére vonatkozó e nagy és fontos program megvalósításának konkrét útjait az SZKP Központi Bizottsága 1970 júliusi plenumán hozott határozatok jelölték meg, s e határozatok megvalósítását legfontosabb és elsőrendű feladatunknak tartjuk.

Az új ötéves tervben jelentősen növelnünk kell a termelés és a tőkeberuházások hatékonyságát, meg kell gyorsítanunk a munkatermelékenység emelésének ütemét. Ezt tekintetbe véve, megnövekszik az új, nagy termelékenységű gépek és berendezések, ezen belül az automatizációs eszközök és az elektronikus számítógépek előállítása. Az automatizált irányítási rendszerek száma 3,4-szeresére emelkedik.

Az iparfejlesztésre szánt tőkeberuházások kétharmad részét vállalatok felújítására és műszaki átépítésére fordítjuk, ami számottevően megnöveli majd munkájuk gazdasági hatékonyságát és javítja a munkafeltételeket. Ez a munka az ipar összes ágazatait felöleli.

Az anyagi termelés fejlesztési üteme alapján köztársaságunk nemzeti jövedelme 37–39%-kal fog megnövekedni.

Mindenütt nagy meglepéssel fogadták azokat a nagyszabású intézkedéseket, amelyeket a párt a nép életszínvonalának további emeléseért tervez. Köztársaságunkban, csakúgy mint az egész országban, nagyméretű lakás- és kulturális-szolgáltatási építés fog megvalósulni. Fontos intézkedéseket irányoztunk elő az egészségvédelem, a közoktatás, a közszolgáltatások és a kommunális gazdálkodás továbbfejlesztésére. Jelentős mértékű munkálatok indulnak meg a víz- és levegőszennyeződés elhárítására, a vízkészletek ésszerűbb felhasználására.

Mindezek nagy és felelősségteljes feladatok. Megoldásuk egész munkánk színvonalának további emelését, a párt-, a szovjet- és a gazdasági szervek összefogott erőfeszítésének, az egész nép megfeszített, alkotó munkájának mozgósítását követeli meg. Mindezt figyelembe véve, köztársaságunkban már folyamatban van az e feladatok megoldását szolgáló konkrét intézkedések részletes kidolgozása azzal a számítással, hogy már az ötéves terv első évében megteremtjük az egész ötéves terv sikeres teljesítéséhez szükséges feltételeket.

Az év első negyedében végzett munka mérlege azt mutatja, hogy köztársaságunk népgazdaságának összes ágai jól dolgoznak és sikeresen teljesítették az SZKP XXIV. kongresszusa tiszteletére vállalt köte-

lezettségeiket. Ez alapot ad arra, hogy biztosítsuk a párt XXIV. kongresszusát: az ukrán dolgozók feltétlenül megfelelnek majd a köz-társaságunk elé tűzött feladatoknak.

Az Ukrán Kommunista Párt Központi Bizottsága, a miniszterta-nács, a helyi párt- és gazdasági szervek az SZKP Központi Bizottsága 1969 decemberi plénumának útmutatásai szerint, állhatatosan foglal-koznak az irányítás tökéletesítésével, a terv- és pénzügyi fegyelem szilárdításával, s fokozzák a vezető kádereknek és a szakembereknek a párt- és kormányhatározatok megvalósításaért való felelősségét.

E téren nagy jelentőségűek az utóbbi években hozott intézkedések, amelyek tökéletesítik törvényhozásunkat, növelik a szövetséges köz-társaságok és a helyi szovjetek szerepét és bővítik hatáskörüket.

Pártunknak a kommunista építés új szakaszában követett gazdaság-politikájáról szólva, Brezsnyev elvtárs mélyenszántóan, marxista-leninista szemszögből világította meg azokat a kérdéseket, amelyek gazdaságunk fő céljaira, fejlesztésének forrásaira vonatkoznak, s kitzúzte a gazdaságirányítás egész mechanizmusának további javítását célzó munka konkrét feladatait. Ezek a kérdések nagy elméleti és gyakorlati jelentőségűek nemcsak a kommunista építés soron levő fel-adatainak megoldása szempontjából, hanem hosszú távlatra szólóan is.

Az a feladat áll előttünk, hogy folytassuk az aprólékos munkát a gazdálkodás közgazdasági módszereinek tökéletesítése, az irányítás színvonalának emelése, a technikai haladás ügyében a kezdeményezés fokozása, minden egyes vállalat, építkezés, kolhoz és szovhoz tartalé-kainak kihasználása végett, azzal a számítással, hogy nem csupán a mennyiségi, hanem a minőségi mutatókat is javítjuk.

A munka gyakorlata megmutatta: bizonyos kiegészítő intézkedése-ket kell megvalósítanunk, hogy fokozzuk az összes vállalatoknak és építkezési szervezeteknek az optimális tervfeladatok vállalásában – például új technika bevezetésében – való érdekeltségét. Ebben döntő jelentősége van annak, hogy helyes legyen az arány a gazdasági ösztön-zési alapok, a munkabér, a munkatermelékenység és a nyereség növe-kedése között.

Kongresszusunkon már rámutattak arra, hogy a felhalmozott mun-katapasztalatok alátámasztják az irányítás olyan szervezeti formáinak hatékonyságát, mint az önálló elszámolású termelő- és tudományos-termelő egyesülések. Köztársaságunkban már több mint 200 ilyen

egyesülés alakult, amelyeknek realizált termelési volumene meghaladja a 17 milliárd rubelt. A gazdasági célszerűséget szem előtt tartva, a továbbiakban is aktívan folytatjuk ezt a munkát. Véleményünk szerint egyebek közt szükségessé vált egy tudományos-termelő egyesülés alakítása, amelybe 11 szénbányászati gépeket gyártó üzem és a megfelelő tervező-konstrukciós intézetek lépnének be.

Nem lehet kétségünk afelől, hogy a szovjet emberek saját benső ügyüknek érzik kongresszusunk határozatait és az új ötéves terv célkitűzéseit. Mindnyájunknak szilárd meggyőződése, hogy a pártunk által kijelölt irányvonal helyes, szocialista társadalmi rendünknek alapvető előnyei, óriási lehetőségei és kimeríthetetlen erői vannak.

Az Ukrán Kommunista Párt küldöttei javasolják: fogadjuk el az SZKP XXIV. kongresszusának a Szovjetunió 1971–1975. évi nép-gazdaságfejlesztési ötéves tervére vonatkozó irányelvtervezetét.

Az ukrán kommunisták, az egész ukrán nép készen áll arra, hogy az SZKP lenini Központi Bizottságának vezetésével minden szükségset megtegyen a XXIV. pártkongresszus határozatainak gyakorlati megvalósításáért, az új ötéves terv teljesítéséért, nagy hazánk jólétéért és boldogságáért.

Elvtársak!

Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója és a kilencedik ötéves terv irányelvtervezetéről elmondott előadói beszéd világos, mély benyomást keltő képet adott azokról a győzelmekről, amelyeket pártunk és a szovjet nép a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának felépítésében kivívott. Ezekben a beszámolókból kifejeződnek a gazdaság további fejlesztésére, a szovjet emberek életszínvonalának jelentős emelésére vonatkozó új, nagyszerű feladatok.

Az új ötéves terv vitára bocsátott irányelvtervezete az SZKP Központi Bizottsága nagy, kollektív alkotómunkájának a dokumentuma. Ennek a tervezetnek több mint két évig tartó kidolgozásában aktívan részt vettek a szövetséges köztársaságok, a minisztériumok és főhatóságok, a nagyüzemek, a tudományos kutatóintézetek és a tervezési szervezetek.

Az új ötéves terv tervezeteinek egész előkészítési munkáját a párt Központi Bizottságának irányításával végezték el. A Központi Bizottság kezdettől fogva úgy határozta meg a kilencedik ötéves terv fő feladatát, hogy a népgazdaság fejlesztését mind teljesebben alá kell rendelni a szovjet nép életszínvonalának emeléséhez fűződő érdekeknek.

Az SZKP KB politikai bizottsága és a kormány többször és gondosan megvizsgálta az ötéves terv alaptervezeteinek különböző változatait, s ennek eredményeként felkutatták a szükséges forrásokat, hogy megvalósíthassuk a szovjet nép jólétének további emelését szolgáló

átfogó programot. Óriási munkát végeztek, amikor a tervfeladatokat gazdasági-műszaki szempontból sokoldalúan megalapozták, s a mérlegelszámolási rendszer segítségével, a tudomány és a technika minden területén elért kutatási eredmények felhasználásával összehangolták egymással.

Az irányelvtervezet célul tűzte ki, hogy a népgazdaság gyors ütemű fejlesztését fenn kell tartani, s jelentős változtatásokat kell megvalósítani a szovjet gazdaság szerkezetében. A társadalmi termelés arányainak a kilencedik ötéves tervidőszakra előirányzott megváltoztatása elsősorban arra irányul, hogy növeljük a szovjet nép életszínvonalának emelését szolgáló erőforrásokat, másodsorban pedig arra, hogy meggyorsítsuk az összes népgazdasági ágak anyagi-műszaki bázisának fejlesztését és tökéletesítését, ami nélkül nem valósíthatjuk meg a fogyasztási cikkek termelése növelésének hosszú távra szóló programját.

Pártunknak a dolgozók jólétének lényeges emelését célzó – az SZKP XXIII. kongresszusán elfogadott – irányvonala következetesen megvalósul. A nyolcadik ötéves terv teljesítésében elért sikerek lehetővé teszik, hogy az új ötéves tervben még teljesebben és célszerűbben folytassuk ezt az irányvonalat, amely – miként erre előadói beszédében Brezsnyev elvtárs rámutatott – hosszú távra meghatározza az ország gazdasági fejlődésének általános orientációját.

Az ország ipari fejlődésében elért magas színvonal megteremtette a feltételeket ahhoz, hogy az iparban új arányokat állapítsunk meg a termelési eszközök és a fogyasztási cikkek termelése között. Az ipar „B” csoportjának növekedési üteme már a legutóbbi ötéves tervben is lényegesen emelkedett, és körülbelül ugyanolyan mértékű volt, mint az ipar „A” csoportjának növekedési üteme. Ez az irányzat az új ötéves tervben tovább folytatódik.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy a fogyasztási cikkek termelésének magas növekedési ütemét oly módon érjük el, hogy fejlesztjük a mezőgazdaságot, a könnyű- és élelmiszeripart, jelentősen növeljük a közszükségleti cikkek előállítását a nehézipari ágakban. A közszükségleti cikkek egész termelése 44–48 %-kal növekszik, ezen belül a nehézipari ágakban termelésük több mint 80 %-kal emelkedik. Emellett jelentősen megnövekszik a közszükségleti cikkek termelésének aránya a nehéziparban. A közszükségleti cikkek termelésének a nehéziparban előirányzott mértékét azonban minimálisnak kell tekintenünk. A minisz-

tériumok és a tervezési szervek feladata az, hogy jobban kihasználják az ezekben az iparágakban meglevő lehetőségeket a közszükségleti cikkek termelésének még jelentősebb növelésére és választékuk fokozott bővítésére.

A közszükségleti cikkek termelésének és a lakosság részére nyújtott szolgáltatásoknak tervezett növelése társadalmi-gazdasági és politikai szempontból rendkívül nagy jelentőségű. Elősegíti majd a munkatermelékenység növekedésének hatékonyabb ösztönzését, a lakosság növekvő fizetőképes keresletének teljesebb kielégítését, a piacnak a szükséges árukkal való feltöltését. És végül, sok tekintetben ettől függ a gazdaság általános kiegyensúlyozottsága, ágazatainak harmonikus fejlődése, a kiskereskedelmi árak stabilitása.

Miként azt már Brezsnyev és Koszigin elvtársak előadói beszéde megállapította, a társadalmi termelés hatékonyságának jelentős emelése a fő út ahhoz, hogy megvalósítsuk a népjólét emelésének, valamennyi népgazdasági ág fejlesztésének és technikai tökéletesítésének nagy feladatait. Ez megköveteli, hogy komplex módon mérlegeljük a gazdasági növekedésnek, a természeti kincsek, termelési állóalapok és munkaerő-tartalékok gondos felhasználásának minden tényezőjét. Sokat tettünk már ezen a területen a nyolcadik ötéves terv éveiben. A Szovjetunió Állami Tervbizottságának, a szövetséges köztársaságoknak és a minisztériumoknak mindent meg kell tenniük, hogy a népgazdasági tervek, a köztársaságok, minisztériumok, vállalatok, kolhozok és szovhozok tervei arra irányuljanak, hogy maximálisan kihasználják az intenzív fejlesztés tartalékait. Ez azt jelenti, hogy terveinkben fokozott figyelmet kell fordítanunk a munkatermelékenység növekedésére, a termelés technikai színvonalának és az anyagi forrásokkal való takarékoságnak a mutatóira. Az irányelvtervezetből következik, hogy az új ötéves tervidőszakban a munkatermelékenység növekedési üteme az anyagi termelés valamennyi ágában magasabb lesz az utóbbi tíz év alatt elért növekedési ütemnél.

Az irányelvek teljesítésének legfontosabb feltétele a munkatermelékenység növelése tekintetében a tudomány és a technika vívmányainak a lehető legteljesebb hasznosítása.

Ha végrehajtjuk azokat a feladatokat, amelyeket belefoglaltunk az állami tervbe, valamint a minisztériumok és főhatóságok tervébe, akkor a tudomány és a technika vívmányainak e feladatok alapján

történő hasznosításából 40–42 milliárd rubel összegű gazdasági eredmény származik. Ennek körülbelül 80%-a ered majd a legkorszerűbb berendezések és technológiai eljárások alkalmazásából.

A munkatermelékenység növekedését célzó feszített feladatok megkövetelik, hogy a minisztériumok, a szövetséges köztársaságok és a tervezési szervek a tervekben előirányozzák a szükséges intézkedéseket abból a célból, hogy teljesítsék és túlteljesítsék az irányelveknek a munkatermelékenység növelésére vonatkozó feladatait azon az alapon, hogy a termelés legésszerűbb struktúráját alkalmazzák, messzemenően gépesítik és automatizálják, tudományosan megszervezik a munkát és a termelést, hogy idejében lebontsák a feladatokat vállalati szintre és gondosan ellenőrizzék teljesítésüket. Emellett nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy elterjesszék azoknak az üzemeknek a tapasztalatait, amelyek a munkások számának növelése nélkül fokozzák a termelést és emelik a munka termelékenységét.

A gazdasági hatékonyság növelésének óriási tartalékai rejlenek a termelési alapok ésszerűbb kihasználásában. A nyolcadik ötéves terv időszakában az egész népgazdaság viszonylatában sikerült leküzdenünk azt a hatvanas évek elején jelentkezett kedvezőtlen irányzatot, hogy csökkent az állóalapok egy rubeljára jutó termékhozam, és stabilizálni tudtuk a termelési állóalapok megtérülését, ami lehetővé tette, hogy az elmúlt tervidőszakban sok milliárd rubel beruházását takarítsuk meg. Elősegítette ezt a tervezés és a gazdasági szabályozás új módszereinek alkalmazása, az önálló elszámolás megerősödése az üzemekben. Emellett azonban több iparágban, különösen a kitermelési ágakban, még mindig előfordul, hogy csökken az állóalapok egy rubeljára jutó termékhozam.

Ki kell dolgoznunk olyan intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy az új ötéves tervidőszakban is biztosítsuk az állóalapok ésszerű felhasználását a népgazdaságban végbemenő új nagy strukturális változások megvalósításának és a népgazdasági ágak új technikával való ellátásának körülményei között.

A termelés gyors fejlesztésének jelentős forrásává kell tennünk a nyers- és egyéb anyagok, a fűtőanyag, a villamos energia ésszerűbb hasznosítását.

1975-ben el kell érniünk, hogy a termelésben, az építkezésben és a közlekedésben mintegy 10 millió tonna hengerelt vas- és acélárut,

körülbelül 50 milliárd kilowattóra villamos energiát, legalább 40 millió köbméter faanyagot, körülbelül 50 millió tonna normál fűtőanyagot és sok más anyagot és nyersanyagféleséget takarítsunk meg. Ez a megtakarítás több mint két olyan óriási erőmű évi villamosenergia-termelésével egyenlő, mint amilyen a bratszki és a krasznojarszki vízerőmű, annyi mint a szovjet kohóipar olyan vezérüzemének évi hengereltáru-termelése, mint a Magnyitogorszki Kombinát, vagy mint Baku és Groznij évi együttes olajtermelése, vagy Krasznojarszk tartomány és Irkutszk terület évi fakitermelése.

A társadalmi termelés anyagigényességének tervezett csökkentése révén az anyagráfordítások megtakarítása az egész népgazdaságban több mint 20 milliárd rubel lesz. Ez feszített, de teljesen reális feladat. Megköveteli, hogy mindenütt alkalmazzuk az új technikát és technológiát, az anyagráfordítás progresszív normáit, s az anyagokat gondosan tároljuk.

A Szovjetunió Állami Tervbizottsága a kilencedik ötéves terv irányelvtervezete alapján most dolgozza ki a részletes ötéves tervet, amelyet a végrehajtási szerveknek folyó év augusztus 1-ig meg kell vitatniuk és jóvá kell hagyniuk. Most az a feladat, hogy évek szerint helyesen osszuk el az ötéves terv feladatait, s biztosítsuk az összes tervmutatók kiegyensúlyozottságát és összehangolását.

Am sok minisztérium és szövetséges köztársaság a tervezésben megteszi, hogy az ötéves terv első éveire csökkentett tervfeladatokat irányoz elő, és a terv utolsó éveire irreálisan gyors növekedési ütemet tervez be. Az ilyen eljárás természetesen megnehezíti az arányosság biztosítását a népgazdaságban és nehézségeket idézhet elő egyes ágazatok tervteljesítésében.

Az ötéves terven való további munkában a minisztériumoknak és a szövetséges köztársaságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a legésszerűbben és a leghatékonyabban használják fel az előirányzott beruházásokat. A fő dolog ezen a téren, hogy a termelés növelését főleg a működő üzemekben új technikai berendezések alkalmazásával ériék el.

Az általános állami érdekek szem előtt tartásával, ésszerű korlátok közé kell szorítanunk az új építkezési beruházásokat, a legnagyobb népgazdasági hatékonysággal kell megoldanunk az üzemek elhelyezésének kérdését. Itt állhatatosan meg kell valósítanunk azt az irány-

vonalat, hogy az energiaigényes üzemeket Szibériában, Kazahsztánban és Kelet-Szibériában helyezzük el, felhasználva ezeknek a területeknek rendkívül olcsó és gazdag fűtőanyag- és villamosenergia-forrásait. Szigorúan ellenőrizni kell az építkezések költségvetési költségének helyes megállapítását. Sajnos, a beruházás-építkezési objektumok költsége több ágazatban indokolatlanul növekszik.

A minisztériumoknak és a főhatóságoknak módot kell találniuk arra, hogy az építkezések költségvetési költségét legalább 3–5 %-kal csökkentsék, amint ezt az irányelvtervezet előíranyozza. Ezt rövid időn belül végre kell hajtani és az ötéves tervben figyelembe kell venni.

Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója és az irányelvtervezetről elhangzott előadói beszéd, valamint a kongresszusi küldöttek felszólalásai nagy figyelmet fordítottak a tervezés kérdéseire, az Állami Tervbizottság, a szövetséges köztársaságok minisztériumai és más általános állami szervek szerepének növelésére és munkájának megjavítására. Mindez teljesen helyénvaló és törvényszerű. Ezek a követelmények gazdasági fejlődésünk alakulásából következnek.

Évről évre növekszenek a népgazdaság méretei, az ágazatok között változatos kapcsolatok alakulnak ki, növekszik a tudományos-technikai haladás szerepe a termelés fejlesztésében. Gazdasági életünkben egyre jobban előtérbe kerülnek a nagy gazdasági problémák, amelyeknek a megoldása megköveteli a társadalmi termelés számos ágazatának a részvételét. Ahhoz, hogy hatékonyan megoldhassuk ezeket a kérdéseket, gondoskodnunk kell az ágazatok pontos együttműködéséről, s nem szabad eltűnnünk a tervek kidolgozásának és megalapozásának főhatósági és helyi szempontú intézését.

A népgazdasági tervezés komplex értelmezésének példájául szolgálhatnak a mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisának fejlesztését célzó határozatok; erre a bázisra a mezőgazdasági termékek előállításának állandóan gyors növelése céljából van szükség.

Az, hogy ágazati szempontból értékeljük a gazdasági intézkedéseket és határozzuk meg ezek megvalósítását, külön felelősséget ró az országos tervezési rendszer dolgozóira. Már a Népbiztosok Tanácsának az Állami Tervbizottság megszervezésére vonatkozó és Lenin által aláírt dekrétuma az Országos Állami Tervbizottságra ruházza a kötelességet, hogy „vizsgálja meg és egyeztesse az országos állami tervvel a különböző főhatóságok, valamint a területi (gazdasági) szervezetek ter-

melési programjait és tervelgondolásait a népgazdaság valamennyi ágazatára vonatkozólag, és határozza meg a munkálatok sorrendjét”. Ez a lenini követelmény az Állami Tervbizottsággal szemben időszzerű ma is.

Az a körülmény, hogy a nyolcadik ötéves terv éveiben megszilárdult az igazgatás ágazati rendszere, kedvező feltételeket teremt ahhoz, hogy az Állami Tervbizottság felszabaduljon sok mindennapi kérdés intézése alól, s figyelmét a népgazdaság fő feladatainak kidolgozására összpontosíthassa.

Ezzel kapcsolatban nyilvánvalóan szükség van arra, hogy bizonyos változtatásokat hajtsunk végre a Szovjetunió Állami Tervbizottságának a szerkezetében abból a célból, hogy teljesebben megfeleljen a komplex tervezésben, valamint a nagyarányú ágazatközi és szociális-gazdasági feladatok megoldásában rá háruló követelményeknek.

A népgazdaság irányításának eredményessége sok tekintetben függ a minisztériumoknak és főhatóságoknak a megfelelő termelési ágak tervezésében betöltött növekvő szerepétől. Most minden lehetőségük megvan ahhoz, hogy még gondosabban kidolgozzák az ágazati fejlesztés terveit, s teljes felelősséget viseljenek azért, hogy tanulmányozzák és kielégítsék az ország berendezésben, anyagban és nyersanyagban, valamint jó minőségű közszükségleti cikkekben jelentkező szükségleteit. Fontos, hogy munkájukban a minisztériumok teljesen kihasználják ezeket a lehetőségeket.

Ugyanakkor több figyelmet kell fordítani az ágazati és területi tervezés összehangolására. Emlékeztetek arra, hogy a GOELRO-terv, amely Oroszország egységes állami gazdasági terve, s egyidejűleg a gazdasági körzetek komplex fejlesztésének terve is volt, megvetette az ország tudományos körzetesítésének alapját. Ezt követően az összes népgazdasági terveket ágazati és területi viszonylatban egyaránt kidolgozták és ma is kidolgozzák, ami elősegíti, hogy hatékonyan bevonjuk a gazdasági körforgásba a természeti és munkaerő-tartalékokat, lehetővé teszi, hogy átfogóan kihasználjuk a munka területi elosztásának előnyeit.

Ezen a téren növelni kell a szövetséges köztársasági tervezési szervek és a helyi szovjetek, a tervhivatalok, a minisztériumi, főhatósági osztályok szerepét. A Szovjetunió minisztériumai, főhatóságai és a szövetséges köztársaságok tervszámításainak és tervezeteinek a Szovjet-

unió Állami Tervbizottságában való egyeztetése biztosítja a szovjet népgazdaságfejlesztési tervek kidolgozásában az összehangolt munkát.

A tervezési szerveknek még lankadatlanabban kell munkálkodniuk azon, hogy tovább javítsák a tervezés megszervezését és módszereit. Központi helyet kell biztosítani az elemzés kérdéseinek és annak, hogy a tervekben kifejezésre jussanak a gazdasági hatékonyságnak, s főként a nagyberuházások hatékonyságának, valamint a termékek minőségének, a munkaerő-tartalékok és az állóalapok kihasználásának mutatói. Ebben az irányban már meghatározott munkát végeztünk. De még sokat kell tennünk azért, hogy a népgazdaságfejlesztési tervekben a mennyiségi mutatók mellett központi helyet foglaljanak el a minőségi mutatók is, valamint azok a mutatók, amelyek a vállalati tartalékok hasznosításának hatékonyságát jellemzik minden iparágban és szövetséges köztársaságban. Fokozni kell a figyelmet a technikai haladás kérdései iránt is.

A tervezési szervek fontos feladata továbbra is az, hogy a terv fő részeinek kiegyensúlyozottságát javítsák. Ezek a fő részek: a termelés és a beruházás, ezek anyagi és műszaki ellátottságával együtt; a lakosság fizetőképes keresletének növekedése, az árutermelés és a fizetett szolgáltatások megfelelő növekedésével párhuzamosan; a pénzügyi erőforrások, a társadalom tervezett kiadásaival együtt. Az erőforrások és a fogyasztás nagyobb összehangolása elő fogja segíteni, hogy optimális népgazdasági, ágazatok közti és ágazatokon belüli arányokat alakítsunk ki.

Ez a tervezési és a gazdasági szervek, a tudományos intézetek dolgozóitól megköveteli, hogy behatóan foglalkozzanak az előttük álló feladatok megoldásával, a modern tudomány és technika vívmányainak átfogó hasznosításával, a szocialista tervezés rendkívül gazdag tapasztalataival.

Nagy követelményeket állítanak a tervezési és gazdasági szervek elé a népgazdaság távlati fejlesztésével kapcsolatos és a jelenlegi kongresszuson kitűzött feladatok. Meg kell mondanunk: a hosszú távra szóló tervelőirányzatok hiánya nemritkán megnehezíti, hogy kellőképpen megalapozott döntéseket hozzanak a beruházások elosztásáról, új nagyüzemek területi elhelyezéséről, geológiai kutatómunkák irányának meghatározásáról, hasznos ásványok lelőhelyeinek kiaknázásáról, tudományos kutató- és tervezési munkák megvalósításáról. Ezért a szov-

jet gazdaság 10–15 évre tervezett távlati fejlesztési terve az ötéves tervek még alaposabb tudományos megalapozásának lényeges feltétele, az egész népgazdasági tervezés színvonal-emelkedésének fontos tényezője.

Már gyűjtöttünk bizonyos kedvező tapasztalatot olyan fontos hosszú távú programok kidolgozásában, amelyek felölelik több gazdasági ág kölcsönösen összefüggő fejlesztését. Erről szólott előadói beszédében Koszigin elvtárs. Ezeket a programokat fel fogjuk használni a távlati népgazdasági terv kidolgozásában.

A jelenlegi és a távlati tervek kiegyensúlyozottsága, az optimális megoldások megtalálása és a tervszámítások meggyorsítása szempontjából nagy jelentőségük van a korszerű számítástechnikai eszközöknek és közgazdasági-matematikai módszereknek. A Szovjetunió Állami Tervbizottságának fő számítási központja segítségével már most is végeznek különféle bonyolult ágazati és ágazatok közti számításokat. Az új ötéves tervidőszakban ezeknek a munkáknak a területe jelentősen kibővül.

A Szovjetunió távlati gazdasági és szociális fejlesztési tervének kidolgozása nagy jelentőségű lesz azoknak a határozatoknak a következetes megvalósításában, amelyeket a KGST tagországai a különböző formákban megvalósítandó szocialista integráció elmélyítéséről elfogadtak, ami lehetővé teszi a nemzetközi szocialista munkamegosztás előnyeinek teljesebb kihasználását.

A népgazdaság hosszú időszakra szóló tervezése feltételezi, hogy megjavítsuk a tudományos-technikai és a szociális-gazdasági előrejelzési munka szervezését. Az elmúlt ötéves tervben már megkezdtuk egyes előrejelzések kidolgozását. Most a feladat az, hogy helyesen szervezzük meg és hangoljuk össze ezt a munkát, amelyet jelenleg sok hivatal és tudományos intézet egymástól elszigetelten végez.

A Szovjetunió Állami Tervbizottsága nemrég megvitatás végett a Szovjetunió Minisztertanácsa elé terjesztette javaslatait a szovjet népgazdaság távlati fejlesztésére vonatkozó általános terv kidolgozásáról. A javaslatok előirányozzák, hogy e feladatok teljesítésébe be kell vonni a tervezési és gazdasági szervek, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája és más tudományos kutató- és tervezőintézetek jelentős körét.

Jelenleg a Szovjetunió Állami Tervbizottsága javaslatokat dolgoz ki a tervezés tökéletesítésére és a tervezési munka jobb megszervezésére, s ezeket a javaslatokat megvitatás végett az SZKP Központi

Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa elé terjeszti. E javaslatok figyelembe veszik majd azokat a kívánságokat és előterjesztéseket, amelyek ezen a kongresszuson elhangzottak, valamint azokat a javaslatokat, amelyeket az irányelvtervezet kongresszust megelőző vitája során terjesztettek elő.

A kommunista párt és a szovjet kormány lankadatlan és nagy figyelemmel kíséri a tervezési szervek tevékenységét. A párt XXIV. kongresszusa által felvetett új, nagyszabású feladatoknak a tervben való megtestesítése és sikeres teljesítése iránt érzett felelősségük tudatában a tervezési szervek dolgozói minden tőlük telhetőt megtesznek majd annak érdekében, hogy biztosítsák az ország gazdasági erejének további növelését és a nép jólétének emelését. Minden erejüket, tapasztalatukat és tudásukat a kommunizmus építése nagy ügyének szolgálatába állítják.

Küldött elvtársak!

Kongresszusunk befejezte a kilencedik ötéves terv irányelveinek megvitatását. A vita eredményei meggyőzően tanúsítják, hogy pártunk a kongresszusra küldött képviselőin keresztül egyöntetűen jóváhagyja országunk társadalmi, gazdasági és kulturális építésének e hatalmas horderejű és tudományosan megalapozott programját.

A küldöttek hozzászólásai folytatták, összegezték és lezárták pártunk e kiemelkedő jelentőségű programdokumentumának országos vitáját, amely jóval a kongresszus előtt kezdődött. A felszólalások fő jellemzője az elvi bolsevik hozzáállás, a tárgyszerűség, a szakértelem, a szocialista társadalmi rendszer fejlődésének mély megértése, az optimális megoldások konstruktív kutatása és a szenvedélyes győzni-akarás volt.

Kongresszusunk nagyszerűen példázta a párt és a nép egységét, pártunk internacionalista szolidaritását valamennyi szocialista országgal, az egész világ kommunistaival, akik programunkban megbízható garanciát látnak arra, hogy a Szovjetunió egyre növekvő mértékben hozzájárul a béke és a társadalmi haladás közös céljaiért vívott küzdelemhez.

A kongresszus által létrehozott bizottság megvizsgálta az irányelv-tervezethez javasolt módosításokat és kiegészítéseket. A kiegészítések és módosítások egy részét a bizottság javasolja az irányelvekbe való

felvételre. Az irányelvek szövegét az átvezetett módosításokkal valamennyi küldött kézhez kapta.

Az összes többi javaslattal kapcsolatban a bizottság azt indítványozza, hogy továbbítsák őket a Szovjetunió Minisztertanácsához, a Szovjetunió Állami Tervbizottságához, a minisztériumokhoz és főhatóságokhoz azzal, hogy alaposan tanulmányozzák, és vegyék tekintetbe őket az ötéves terv kidolgozásánál.

Az ötéves terv összeállításakor azok a főbb elgondolások vezérelnek majd bennünket, amelyeket Leonyid Brezsnyev fejtett ki az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában, és igyekszünk minél többet felhasználni azokból a javaslatokból is, amelyeket a kongresszusi küldöttek felszólalásai tartalmaztak.

A pártkongresszus által jóváhagyott irányelvek képezik majd a kilencedik ötéves terv alapját. A terv kidolgozása folyamán kétségkívül sikerül majd új tartalékokat feltárni a társadalmi termelés hatékonyságának fokozására és a munkatermelékenység növelésére, a nép növekvő anyagi és kulturális szükségleteinek teljesebb kielégítésére.

A terv összeállítását, az ötéves terv éves feladatainak, valamint termelési ágazatok, gazdasági körzetek és üzemek szerint lebontott feladatainak meghatározását ez év augusztus 1-re be kell fejezni. Ezután a tervet előbb a kormány vizsgálja meg, majd az SZKP Központi Bizottságának plénuma és a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének ülészsaka elé terjesztik.

Ily módon – a szocialista demokrácia elveinek megfelelően – az új ötéves terv a nép egységes akaratának kifejezője, a párt és a nép kollektív szellemi terméke, alkotói lendületük és a haladásra való nemes törekvésük megtestesítője lesz.

Az SZKP XXIV. kongresszusa nagyszerű fejezete pártunk történetének, Marx, Engels és Lenin mindenekfelett győzedelmeskedő, hatalmas eszmei fejlődésének. És valamennyiünket, akik részt vettünk ezen a kongresszuson, az a mélységes örömrész hat át, hogy nekünk is részünk volt a társadalmi haladás megtervezésének nagyszerű munkájában, amelynek gyümölcseit minden szocialista dolgozó élvezheti majd.

Pártunk kongresszusai korszakalkotó események népünk és az egész világ kommunista mozgalmának történetében. A nép hálával és tisztelettel emlékezik pártunk minden kongresszusára.

Kongresszusaink monumentális történelmi emlékművekként szegélyezik a kapitalista múltból a szocialista jelenbe vezető nagy utat. Kongresszusaink, mint örök fényű csillagok, mutatják a helyes utat az egész emberiség ragyogó jövője felé.

A nép szabadságáért és boldogságáért, a világbékéért, a kommunista jövőért vívott harcban szilárduljon és fejlődjék a párt és a nép megbonthatatlan egysége!

AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁVAL KAPCSOLATBAN

Miután meghallgatta és megvitatta L. I. Brezsnyev elvtársnak, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának beszámolóját a Központi Bizottság munkájáról, a XXIV. pártkongresszus elhatározta:

teljes mértékben jóváhagyja az SZKP Központi Bizottságának politikai vonalát és gyakorlati tevékenységét;

jóváhagyja a Központi Bizottság beszámolójában foglalt javaslatokat és következtetéseket.

A kongresszus javasolja valamennyi pártszervezetnek, hogy gyakorlati tevékenységében tekintse vezérfonalnak a beszámoló tételait.

A XXIV. pártkongresszus meglelégedéssel állapítja meg, hogy az SZKP programjának, a XXIII. kongresszus által kitűzött feladatoknak teljesítéséért vívott következetes és állhatatos harc eredményeként nagy sikerek születtek a kommunista építésben. A beszámolási időszak fontos vívmánya, hogy a népgazdaság további fejlődése és az ország védelmi erejének gyarapodása a városi és a falusi dolgozók jólétének jelentős emelkedésével párosult. Sikeresen fejlődtek a szocialista társadalmi viszonyok, a szovjet demokrácia. Még jobban megszilárdult a munkások, a kolhozparaszrok és az értelmiség erkölcsi-politikai egysége, a Szovjetunióban élő népek testvéri barátsága.

A beszámolási időszak jellemzője volt, hogy tovább növekedett a kommunista párt vezető szerepe a szovjet társadalom életében. A szovjet nép forrón és egyöntetűen támogatja a párt bel- és külpolitikáját.

Még szilárdabbá és biztosabbá váltak a Szovjetunió nemzetközi

pozíciói. Megnövekedett a szocialista világrendszer szerepe. A Szovjetunió és a szocialista testvérországok nagymértékben járultak hozzá a békéért és a népek biztonságáért folyó harchoz, növekvő befolyást gyakoroltak a nemzetközi erőviszonyoknak a béke, a demokrácia és a szocializmus javára való további megváltozására. Tovább erősödött és mélyült korunk alapvető forradalmi erőinek – a szocialista világrendszernek, a nemzetközi munkásmozgalomnak és a nemzeti felszabadító mozgalomnak – a harci szövetsége.

I

1. A kongresszus nagy elismeréssel értékeli az SZKP Központi Bizottságának a lenini külpolitika következetes megvalósításáért kifejtett tevékenységét.

A Központi Bizottság figyelmének középpontjában állandóan szerepeltek a szocialista világrendszer további összeforrasztására és fejlesztésére vonatkozó kérdések. A szocialista világrendszer, mint döntő antiimperialista erő, mint a béke és a társadalmi haladás bástyája, még jobban megszilárdult.

Lényegesen növekedett a szocialista testvérállamok gazdasági potenciálja, erősödtek a szocializmus politikai alapjai, emelkedett népeik jóléte, tovább fejlődött kultúrájuk és tudományuk. Igen gazdag kollektív tapasztalatok halmozódtak fel a szocialista építésre, a megérett társadalmi problémák megoldására, a szocialista vívmányok megvédésére vonatkozólag. A különböző nehézségek és bonyodalmak ellenére az uralkodó irányzat a szocialista országok barátságának és összeforrottságának erősödése maradt.

Sikeresen fejlődött és erősödött minden területen a Szovjetunió együttműködése a testvéri államokkal. Rendszeresebbé és sokoldalúbbá váltak az SZKP kapcsolatai a testvérországok kommunista pártjaival. Jelentős sikerek születtek a külpolitikai tevékenység összehangolásában. A szocialista államok együttes javaslatai és politikai akciói kedvezően hatnak az egész nemzetközi helyzet fejlődésére. Az imperialista agresszorok sok tervét a szocialista államok aktív ellenakcióival sikerült megghiúsítani.

A kollektív intézkedések eredményeképpen erősödött a Varsói

Szerződés államainak katonai szervezete. A szövetséges államok fegyveres erői a felkészültség magas fokán vannak, és a testvéri népek békés munkájának megbízható garanciáját nyújtják.

Tovább fejlődött a kölcsönösen előnyös gazdasági együttműködés a Szovjetunió és a szocialista országok között. A KGST-országok irányvonala a termelés államközi szakosítására és az együttműködésre, a népgazdasági tervek szoros összeegyeztetésére, a gazdasági integrációra, a világszocializmus fejlődése objektív követelményeinek kifejezését jelentik.

Sok történt a Szovjetunió és a szocialista országok kétoldalú kapcsolatainak további erősítésére. E kapcsolatok céljait és elveit megerősítették a Szovjetunió és a testvéri szocialista országok barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási egyezményeikben.

A kongresszus teljes mértékben helyesli és támogatja az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány elvi lenini irányvonalát és konkrét lépéseit a szovjet–kínai kapcsolatok területén. Olyan körülmények között, amikor a kínai vezetők a maguk sajátos, a leninizmussal összeegyeztethetetlen eszmei-politikai platformjával állnak elő, amely a szocialista országok elleni harcra, a nemzetközi kommunista és minden imperialistaellenes mozgalom megosztására törekszik, az SZKP Központi Bizottsága az egyetlen helyes álláspontra helyezkedett, a marxizmus–leninizmus elvei következetes védelmének, a kommunista világmozgalom egysége legteljesebb erősítésének, a szocialista haza érdekei védelmének álláspontjára. A kongresszus határozottan elutasítja a kínai propagandának pártunk és államunk politikáját rágalmazó koholmányait. Ugyanakkor pártunk síkraszáll a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság közti kapcsolatok normalizálásaért, a szovjet és a kínai nép közötti jószomszédság és barátság helyreállításáért. A Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság kapcsolatainak megjavítása megfelelne mindkét ország alapvető, hosszú távú érdekeinek, a világszocializmus érdekeinek, az imperializmus elleni harc erősítése érdekeinek.

A kongresszus teljes mértékben jóváhagyja az SZKP Központi Bizottságának azt a lépését, hogy a testvéri országokkal együtt internacionalista segítséget nyújtott a csehszlovák népnek a szocializmus vívmányainak a belső ellenforradalomtól és az imperialista reakciótól való megvédéséhez. A csehszlovák események tapasztalatai ismét

figyelmeztettek arra, hogy fokozni kell az éberséget az imperializmusnak és ügynökségeinek a szocialista közösség országaiban kifejtett próbálkozásaival szemben, hogy következetes harcot kell vívni a obboldali opportunizmus ellen, amely a szocializmus „megjavításának” álarca alatt igyekszik elsikkasztani a marxizmus–leninizmus forradalmi lényegét és szabaddá tenni az utat a burzsoá ideológia behatolása számára. A szocialista országok népeinek eltökélt, rendíthetetlen szándéka, hogy megőrzik és megvédik forradalmi vívmányaikat.

A szocialista rendszer fejlődésének tapasztalatai mind világosabban mutatják, hogy állandóan erősíteni kell a marxista–leninista párt vezető szerepét a szocialista társadalomban, állandóan tökéletesíteni kell a párt vezetésének formáit és módszereit, alkotó, marxista–leninista szellemben kell megoldani a szocializmus fejlődésének időszerű problémáit. Új erővel mutatkozik meg annak a lenini tételnek a helyessége, hogy a szocializmus sikeres építésénél a szocialista építés általános törvényszerűségeiből kell kiindulni, de figyelembe kell venni az egyes országok konkrét adottságait is. A kongresszus rámutat arra, hogy a szocialista rendszer közössége, a szocialista országok népei alapvető érdekeinek és céljainak egybeesése a marxista–leninista pártok helyes politikája esetén lehetővé teszi a szocialista világrendszer szakadatlan fejlődését és erősödését.

A kongresszus megbízza az SZKP Központi Bizottságát, hogy tovább erősítse és fejlessze az együttműködést a szocialista országok kommunista és munkáspártjaival, mivel elsősorban ettől függ a szocialista világrendszer egysége és összeforrottsága; minden erővel szélesítse az együttműködést a szocialista államokkal a nemzetközi politika, a gazdasági kapcsolatok területén, így a gazdasági integráció területén is; erősítse a tudományos és a kulturális kapcsolatokat.

2. Az elmúlt időszakban ismét megghiúsultak az imperializmus kísérletei, hogy megállítsák a világ forradalmi erőinek növekvő előretörését, megzavarják a szocializmus erősödését.

Az imperialisták a nemzetközi szintén folytatott agresszív politikájukhoz és az osztályuralomnak saját országaikban való megszilárdításához felhasználják a kapitalizmus állammonopolisztikus formáinak erősödését, az államközi gazdasági integrációt, a tudomány és a technika eredményeit.

Az imperializmus reakciós természete és agresszív törekvése mindennél élesebben az amerikai imperializmus politikájában jelentkezik, amely a népek függetlensége és az egyetemes béke szempontjából a legnagyobb veszélyt, a társadalmi fejlődés legfőbb akadályát jelenti. Az Egyesült Államokra különösen jellemző az agresszív külpolitikai irányvonal, a fokozódó militarizálódás, amely a világháború veszélyét hordozza magában. A háborúk és az agressziók erői aktívan tevékenykednek más imperialista országokban is.

A mostani szakaszban, amikor a szocializmus a világ jelentős részében szilárdan megvetette a lábát és szakadatlanul fejlődik, amikor a tőkésországokban növekednek a társadalom forradalmi átalakítását sürgető erők, amikor a nemzeti felszabadulásért vívott harc számos országban az egész kizsákmányoló, elnyomó rendszer elleni harccá alakul át, még jobban szembetűnik az imperializmus történelmi kilátástalansága.

A kapitalizmus megpróbál alkalmazkodni az új feltételekhez, de ezzel nem tudja magát mint társadalmi rendszert stabilizálni. A kapitalizmus általános válsága tovább mélyül. Az állammonopolisztikus fejlődés kiélezi a kapitalizmus összes ellentmondásait, lendületet ad a monopóliumellenes küzdelemnek. E harcban a vezető erő a munkásosztály, amely mind nagyobb vonzerőt képvisel a lakosság valamennyi dolgozó rétege számára. A munkásosztály és a dolgozó tömegek nagyszabású megmozdulásai olyan új osztályharcok előhírnökei, amelyek alapvető társadalmi átalakulásokhoz vezethetnek, ahhoz, hogy a munkásosztály, szövetségben más dolgozó rétegekkel, megszerezze a hatalmat. Tovább éleződnek az ellentmondások a különböző tőkés-államok között.

Fontos, hogy a béke és a társadalmi haladás pozícióinak szilárdítására jobban kihasználjuk a kapitalista rendszer általános válságának mostani kiéleződéséből fakadó lehetőségeket.

Az SZKP a jövőben is ingadozás nélkül folytatja a tőkésországok munkásmozgalmával való egység és internacionalista szolidaritás politikáját.

Az imperializmust mindjobban szorongatják azok az erők, amelyek a nemzeti felszabadító harcokban nevelődtek ki. A legfontosabb az, hogy a nemzeti felszabadulásért vívott küzdelem sok országban gyakorlatilag mind a hűbéri, mind pedig a tőkés kizsákmányolási viszo-

nyok elleni harccá nő át. A modern nemzeti felszabadító mozgalom élén azok az országok haladnak, amelyek a fejlődés nem kapitalista útjára léptek, vagyis a szocialista társadalom perspektívájával folytatják az építést.

Mindjobban fokozódik a latin-amerikai népek antiimperialista harca. E kontinens számos népének életében fontos forradalmi-demokratikus változások történnek.

Az SZKP változatlanul hű a nemzeti és a társadalmi felszabadulásért küzdő népekkel való szolidaritás lenini elvéhez. Az eddigiekhez hasonlóan teljes támogatásunkra számíthatnak azok, akik a még megmaradt gyarmati rendszerek ellen harcolnak. A kongresszus külön jelentőséget tulajdonít a szocialista orientációjú országokkal való együttműködés kiszélesítésének.

3. A kongresszus megállapítja, hogy az SZKP Központi Bizottsága a beszámolási időszakban következetesen folytatta azt az irányvonalat, amely a kommunista pártok marxista-leninista alapokon álló összeforrottságára irányul, szilárdan védelmezte a kommunista mozgalom internacionalista elveit. Más marxista-leninista pártokkal együtt nagy munkát végzett az 1969-es nemzetközi tanácskozás előkészítésével és megtartásával kapcsolatban. Ez a tanácskozás fontos előrelépés volt a kommunisták nemzetközi egységének megszilárdítása, az összes antiimperialista erők konszolidálódása útján, jelentősen hozzájárult a marxista-leninista elmélet sok tételének fejlesztéséhez. Az SZKP az antiimperialista harc programjának megvalósítását – ezt a programot a tanácskozáson dolgozták ki – fontos alapnak tekinti ahhoz, hogy szilárduljon a kommunista és a munkáspártok akcióegysége, fokozódjék a kommunista mozgalom szerepe a világ fejlődésében. Az SZKP amellett van, hogy a sürgősnek megfelelően a jövőben is össze kell hívni nemzetközi értekezleteket.

A kongresszus megbízza az SZKP Központi Bizottságát, hogy továbbra is tántoríthatatlanul küzdjön a kommunista mozgalom összeforrottságáért, szerepének növeléséért az imperialistaellenes harcban, érje el a kommunista mozgalom mind szilárdabb politikai összeforrottságát és marxista-leninista eszmei egységét.

A kongresszus úgy véli, hogy az antikommunizmus és a szovjet-

ellenesség, valamint a jobboldali és „baloldali” revizionizmus és a nacionalizmus elleni harc továbbra is fontos, időszerű feladat marad.

A kongresszus megbízza az SZKP Központi Bizottságát, hogy szélesítse és erősítse a fejlődő országok forradalmi-demokratikus pártjaival fennálló kapcsolatait, a közös imperialistaellenes harc érdekében mozdítsa elő egységakciók szervezését és az együttműködést a tömegszervezetekkel és tömegmozgalmakkal, a szocialistákkal és a szociáldemokratákkal. Pártunk egyszersmind meg nem alkuvó harcot folytat minden olyan áramlat ellen, amely a munkásosztályt alá akarja rendelni a monopoltőke érdekeinek és alá akarja aknázni a dolgozóknak a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért folyó küzdelmét.

4. A beszámolási időszakban az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány minden tőle telhetőt megtett, hogy kedvező külső körülményeket biztosítson a kommunizmus építéséhez a Szovjetunióban, hogy megvédelmezze a szocializmust, a népek szabadságát és a világbékét, hogy leleplezze és megghiúsítsa az agresszív imperialista erők cselekményeit. A Szovjetunió politikájában az agresszió erélyes visszatartása mindenkor egybekapcsolódott a megérett nemzetközi problémák rendezésére törekvő konstruktív fellépéssel, a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élése lenini elvének következetes képviselésével.

A kongresszus megbízza az SZKP Központi Bizottságát, hogy továbbra is folytassa azt az irányvonalat, amelynek célja az imperialista háborús és agressziós politikával való szembeszállás, a béke és a szabadság ügyét fenyegető tervek leleplezése és megghiúsítása.

A kongresszus teljességgel helyesli a Központi Bizottság és a szovjet kormány politikáját, amelynek alapján minden téren támogatja Vietnam, Laosz, Kambodzsa népeit az amerikai agresszorok és csatlósai elleni igazságos harcukban. A kongresszus támogatja az említett országok törvényes képviselőinek javaslatait, amelyek az egyetlen lehetséges utat mutatják az indokínai problémák megoldásához.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány közel-keleti politikáját jóváhagyva, a kongresszus megbízza a Központi Bizottságot és a kormányt, hogy továbbra is folytassa azt az irányvonalat, amelynek célja az amerikai imperializmus által buzdított Izrael agressziójának áldozataivá vált arab népek támogatása, a haladó arab államokkal

való szoros együttműködés fejlesztése. A Szovjetunió e térségben igazságos politikai rendezésre fog törekedni. E rendezés feltétele az izraeli csapatok kivonása az elrabolt területekről, a térség minden állama önálló létezési jogának, valamint a palesztinai arab nép törvényes jogainak érvényesítése.

Az egyetemes béke megszilárdításának és a feszültség enyhülésének egyik kulcsproblémája az európai biztonság megteremtése a második világháború eredményeként kialakult területi és politikai realitások elismerése alapján. E téren nagy jelentősége van annak, hogy tovább fejlődnek és mélyülnek a Szovjetunió és Franciaország kapcsolatai. Kontinensünk biztonságának megteremtése irányában fontos lépés volt a szovjet–nyugatnémet szerződés, valamint a Lengyel Népköztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság közötti szerződés 1970-ben történt megkötése. E szerződések ratifikálása elő fogja mozdítani az európai helyzet egészségesebbé válását.

Az európai helyzet további javulását hivatott előmozdítani az európai biztonság és együttműködés kérdéseinek megtárgyalására összehívandó értekezlet.

A kongresszus megbízza az SZKP Központi Bizottságát, hogy ezután is következetesen valósítsa meg a gyakorlatban a békés egymás mellett élés elvét, bővítse a kölcsönösen előnyös kapcsolatokat a kapitalista országokkal. A Szovjetunió kész az Egyesült Államokhoz fűződő kapcsolatainak fejlesztésére is, abból kiindulva, hogy ez egyaránt szolgálja mind a szovjet és az amerikai nép érdekeit, mind pedig az egyetemes béke érdekeit. A Szovjetunió egyúttal mindig határozottan fel fog lépni az Egyesült Államok agresszív cselekményei ellen, az erőpolitika ellen.

A kongresszus maradéktalanul jóváhagyja az imperializmus agresszív politikája ellen, a békéért, a népek biztonságaért és a társadalmi haladásért vívott harcnak a beszámolóban vázolt fő irányvonalait.

II

1. A beszámolási időszakban a párt következetesen megvalósította az ország népgazdaságának fejlesztésére vonatkozó, az SZKP XXIII. kongresszusán elfogadott irányelveket. A Központi Bizottság nagy-

szabású munkát végzett a gazdaság irányításának tökéletesítésére. A kongresszus nagy meglepetéssel állapítja meg, hogy a munkásosztály, a kolhozparaszttság, az értelmiség, valamennyi dolgozó önfeláldozó munkájának eredményeként újabb nagy lépést tettünk a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtése, a nép jólétének emelése, az ország hatalmának gyarapítása érdekében.

A népgazdaság fejlesztésére irányuló 1966–1970. évi ötéves tervet az alapvető mutatók tekintetében sikeresen teljesítettük. Sokszorosan megnövekedtek a gazdaság arányai, és jelentősen javultak a gazdaság minőségi mutatói. Lényegesen meggyorsult a nemzeti jövedelemnek és a társadalmi munka termelékenységének növekedése, másfélszeresére emelkedett az ipari termelés, közelebb került egymáshoz a termelési eszközök előállításának és a közszükségleti cikkek termelésének növekedési üteme, a többieket megelőzve fejlődtek a népgazdaság tudományos-technikai haladását meghatározó ágazatok.

A párt és a nép tevékenységének fontos eredménye, hogy nagy sikereket értünk el a mezőgazdaság fejlesztésében. Lényegesen növekedett a gabonafélék, a nyersgyapot, a hús, a tej, valamint más növényi és állati termékek termelése. Megszilárdult a kolhozok és a szovhozok gazdasági helyzete, jelentős intézkedések történtek a mezőgazdasági termelés anyagi és műszaki ellátásának biztosítására, valamint a termelés gazdasági ösztönzésére.

A nyolcadik ötéves tervidőszakban hatalmas beruházási programot hajtottunk végre. Jelentősen növekedett az ország gazdasági potenciálja, megújultak a népgazdaság termelési állóalapjai. Tovább fejlődött a közlekedés és a távközlés valamennyi ága.

Javult a termelőerők elosztása, eredményesen fejlődött a gazdaság az összes szövetséges köztársaságokban.

Megteremtettük a kedvező feltételeket az ország egész gazdaságának további fellendítésére.

Az elmúlt ötéves tervidőszak fontos szakasz volt a szociális feladatok megoldásában. Túlteljesítettük a feladatokat a lakosság reáljövedelmének, a munkások és az alkalmazottak munkabérének, valamint a kolhozparasztok munkajövedelmének növelésében. Növekedtek a társadalmi fogyasztási alapok. Nagy eredményeket értünk el a közoktatás, a kultúra és az egészségvédelem fejlesztésében. Jelentősen növekedett az állami és a szövetkezeti kereskedelem áruforgalma. A munká-

sok és alkalmazottak többsége áttért a két szabadnapos, ötnapos munkahétre, növeltük a szabadságok minimális időtartamát. Megjavítottuk a lakásviszonyokat, a közüzemi hálózatot és a szolgáltatásokat a szovjet emberek számára.

A kongresszus megállapítja, hogy a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztésében a hatalmas eredmények mellett fogyatékok is előfordultak. Nem teljesítettük teljesen a terveket az új termelési kapacitások üzembe helyezésénél, még mindig hosszú az ipari létesítmények elkészítési és átadási ideje. Nem értük el a kitűzött termelési szintet néhány fontos ipari és mezőgazdasági termékfajtánál, nem minden vállalat használta ki a rendelkezésére álló lehetőségeket, hogy meggyorsítsa a műszaki fejlesztést, növelje a munkatermelékenységet, javítsa a termékek minőségét és csökkentse a termelési költségeket.

A párt-, szovjet-, gazdasági, szakszervezeti és komszomol-szervek kötelesek minden szükséges intézkedést megtenni a jelzett hiányosságok felszámolására, kötelesek a dolgozók erőfeszítéseit a társadalmi termelés további gyors növelésére, az SZKP XXIV. kongresszusának a kilencedik öt éves tervre és az évi népgazdasági tervekre vonatkozó irányelvei sikeres végrehajtására irányítani.

2. A kongresszus teljes mértékben helyesli a beszámolóban kifejtetteket az ország gazdasági fejlesztésének a most következő időszakra kitűzött feladataira vonatkozóan, s megbízza a párt Központi Bizottságát, a pártszervezeteket, a kommunisták összességét, hogy állhatatosan harcoljanak teljesítésükért.

A kilencedik öt éves tervnek fontos szakasznak kell lennie abban a harcban, amelyet a párt és a nép folytat a szovjet társadalomnak a kommunizmushoz való további haladásáért, fontos szakasznak kell lennie az anyagi-műszaki bázis építésében, az ország gazdasági és védelmi erejének növelésében. Az öt éves terv fő feladata, hogy biztosítsa a nép anyagi és kulturális életszínvonalának jelentős emelkedését a szocialista termelés fejlődésének gyors üteme alapján, hatékonyságának növelése, a tudományos-technikai haladás és a termelékenység növekedésének meggyorsítása alapján.

A kongresszus teljes mértékben helyesli a szociális intézkedéseknek a kilencedik öt éves tervben kidolgozott széles programját, amely minden réteg jólétének növelésére, a városi és a falusi lakosság élet-

színvonalának közelebb hozására, kedvezőbb munka- és pihenési feltételek létrehozására, a szovjet emberek képességeinek és alkotó tevékenységének sokoldalú fejlesztésére, a felnövekvő nemzedék nevelésére törekszik.

Ebből a célból a kongresszus szükségesnek tartja, hogy a kilencedik ötéves tervben

- emeljék a lakosság reáljövedelmét, főképpen a munka szerinti javadalmazás – a munkások és alkalmazottak munkabérének, a kolhoztagok közös gazdaságból szerzett jövedelmének – növelése révén. Emeljék a munkabérminimumot, a közepes jövedelmű dolgozók munkabérét és javadalmazását; az ország keleti és északi körzeteiben emeljék a bérpótlékokat;

- biztosítsák a társadalmi fogyasztási alapok további növelését; ezekből az alapokból eszközöket irányítsanak át a sokgyermekes és az alacsony keresetű családok, a termelésben dolgozó nők anyagi helyzetének további javítására, a közegészségügy, az oktatás fejlesztésére, a felnövő nemzedék nevelésére, a nyugdíjak és a főiskolások ösztöndíjainak emelésére;

- jelentékenyen fokozzák a közszükségleti iparcikkek és élelmiszerek termelését, javítsák minőségüket, bővítsék a választékot és fejlesszék a szolgáltató ágazatokat;

- fokozzák a lakásépítést, szélesítsék a közüzemi hálózatot, növeljék a kulturális és szolgáltató intézmények építését, különösen a keleti körzetekben, teremtsék meg a dolgozók munkájához, pihenéséhez és testneveléséhez szükséges feltételeket. Javítsák a városok és munkástelepek közegészségügyi helyzetét, erősítsék a természetvédelmet, észszerűen aknázzák ki a természeti erőforrásokat.

A kongresszus hangsúlyozza, hogy a népjólét emelése végett tervezett intézkedések végrehajtásának elengedhetetlen feltétele az anyagi termelésnek, a termelés hatékonyságának és a társadalmi munka termelékenységének további töretlen emelkedése.

A kommunista pártnak a népjólét emelését szolgáló irányvonala nemcsak a kilencedik ötéves terv fő feladatát határozza meg, hanem kijelöli az ország hosszú távú gazdasági fejlődésének általános irányzatát is. A megnövekedett gazdasági potenciál, a népgazdaság fejlődésének igényei lehetővé és szükségessé teszik, hogy a gazdaság még gyökeresebb fordulatot hajtson végre a népjólét emelésével összefüggő

sokrétű feladat megoldása felé. A kongresszus úgy véli, hogy gazdasági, közigazgatási, szakszervezeti és pártkádereinknek a központban csakúgy, mint a végrehajtás helyén a legmagasabb fokú igényességet és felelősségtudatot kell tanúsítaniuk a szovjet emberek életkörülményeivel összefüggő minden ügyben.

3. A kongresszus szükségesnek tartja, hogy a kilencedik ötéves tervidőszakban biztosítsák valamennyi népgazdasági ág gyors ütemű és arányos fejlődését, jelentősen növeljék a nemzeti jövedelmet mint a társadalmi termelés növelésének és a népjólét fokozásának forrását, javítsák meg a termelőerők elosztását, fejlesszék valamennyi szövetséges köztársaság gazdaságát, gyorsabban aknázzák ki a keleti országrészek gazdag természeti erőforrásait.

Az ipar alapvető feladata, hogy bővítse és tökéletesítse a szocialista gazdaság ipari bázisát, a legtökéletesebben kielégítse a szovjet nép szükségleteit. Ezzel összefüggésben irányozza elő az ipari termelés struktúrájának szükséges módosítását, biztosítsa a nagyobb ütemű fejlődést a fogyasztási cikkek termelő, valamint a műszaki fejlesztés gyorsítását előmozdító iparágaknál.

Továbbra is gyors ütemben kell fejleszteni a nehézipart, amely a bővített újratermelésnek, a népgazdaság műszaki korszerűsítésének és a szovjet állam védelmi erejének alapját képezi. A nehéziparban jelentősen növelni kell a termelési eszközök gyártását a mezőgazdaság, a könnyű- és élelmiszeripar, a szolgáltatások fejlesztése céljából, és rendszeresen növelni kell a kulturális és háztartási cikkek és felszerelések gyártását.

A kongresszus nagyon nagy jelentőséget tulajdonít a beruházásoknak, hatékonyságuk fokozásának. A beruházások tervezésénél törekedni kell a beruházások koncentrálására, az egyidejűleg épülő létesítmények számának csökkentésére, valamint arra, hogy az építési programok a rendelkezésre álló tartalékokhoz és lehetőségekhez idomuljanak. Jelentősen csökkenteni kell az építkezések idejét, az alapvető erőket és eszközöket a megkezdett létesítmények befejezésére kell összpontosítani, a figyelmet a vállalatok korszerűsítésére és a termelés modernizálására kell fordítani, továbbra is fejleszteni kell az építkezés ipari bázisát.

A népgazdaság gazdasági hatékonyságának további emelkedését

a nemzetközi gazdasági tudományos és műszaki kapcsolatok rendszerének tökéletesítésével is elő kell segíteni. A kongresszus fontos jelentőséget tulajdonít e kapcsolatok fejlesztésének.

A kongresszus felhívja a párt-, az állami és a gazdasági szervek figyelmét arra, hogy a gazdaság hatalmas méretei és a kapcsolatok bonyolultabbá válása révén a népgazdaságban növekszik a termelési folyamatot kiszolgáló ágazatok, különösen a közlekedés és a távközlés jelentősége. Javítani kell ezeknek az ágazatoknak a munkáját, arra kell törekedni, hogy jobban kielégítsék az ország növekvő szükségleteit, továbbá javítani kell anyagi-műszaki ellátásukat.

4. Az új ötéves terv egyik nagy fontosságú feladatának kell tekinteni a mezőgazdasági termelés jelentős növelését, a lakosság növekvő élelmiszer-szükségletének és az ipar nyersanyagszükségletének teljesebb fedezését. A kongresszus jóváhagyja a mezőgazdaság fejlesztésének széles körű komplex programját, a mezőgazdaság minden ágazata intenzívebbé tételének, anyagi és műszaki bázisa megszilárdításának programját, amelyet az SZKP Központi Bizottsága dolgozott ki.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a gabonaneműek termelésének növelésére és az állattenyésztés további fellendítésére. A mezőgazdasági termelés gyorsabb ütemű gépesítése, a kemizálás és a talajjavítási munkálatok bővítése, valamint a föld, a technika, az összes anyagi és munkaerőforrások kihasználásának a kolhozokban és a szovhozokban történő megjavítása révén kell biztosítani a terméshozam általános növekedését, erősíteni az állattenyésztés takarmánybázisát és fokozni az állati termékek hozamát.

El kell mélyíteni a mezőgazdasági termelés szakosítását és fokozni kell koncentrációját, jobbá kell tenni a kolhozok és az állami gazdaságok termelés-technikai kiszolgálásának rendszerét, fejleszteni kell a kolhozközi, valamint az állam és a kolhozok közös kezelésében levő termelőegyesüléseket. Határozottan meg kell javítani az egész falusi építkezést.

A kongresszus a mezőgazdaság fellendítését az egész nép ügyének tekinti. Felszólítja a párt- és a szovjetszerveket, a szakszervezeteket és a komszomol-szervezeteket, a kolhozok és az állami gazdaságok, az ipar dolgozóit, hogy következetesen valósítsák meg a párt által a mezőgazdaság gyors fejlesztésére kitűzött programot.

5. A kongresszus különösen nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy növekedjék az élelmiszerek és az iparcikkek termelése, bővüljön a közüzemi és a szolgáltató hálózat, s így biztosítani tudják a lakosság növekvő fizetőképes keresletének kielégítését. A kongresszus szükségesnek tartja, hogy nagyobb arányú beruházásokat fordítsanak ezekre a célokra. Ezt a feladatot úgy kell megoldani, hogy stabil maradjon a közszükségleti cikkek állami kiskereskedelmi ára, és csökkenjen egyes cikkek ára annak arányában, ahogyan azok termelése nő és a szükséges tartalékok felhalmozódnak.

Tökéletesíteni kell a városokban és a falvakban a kereskedelmi és a közétkeztetési hálózatot, állandóan tanulmányozni kell a vásárlók igényeit, nagyobb rugalmasságot kell tanúsítani az árukészletek felhasználásában, erősíteni kell a kereskedelem termelési bázisát, korszerű módszerek alkalmazásával emelni kell a szolgáltatások kulturáltságát. E feladatok megoldásánál fontos a helyszíni tartalékok felhasználása.

6. A kongresszus véleménye szerint a kitűzött gazdasági és szociális feladatok sikeres megoldásához minden vonalon fokozni kell a társadalmi termelés hatékonyságát, meg kell gyorsítani a munka termelékenységének növekedését a népgazdaság minden ágában.

A feladat az, hogy megjavítsák a gazdaság struktúráját, növeljék a termékek kibocsátását, az állóalapok minden egységére számítva növeljék a termelést, a befektetett eszközök hozamát, csökkentsék az anyagfelhasználást és a munkaráfordítást, minden vonalon javítsák a termékek minőségét. Határozottan fel kell lépni a hanyag gazdálkodás, a pazarlás és a túlméretezés ellen, tökéletesíteni kell a munka megszervezését, intézkedéseket kell foganatosítani a szakképzettség emelésére és annak biztosítására, hogy a szakemberek megmaradjanak munkahelyükön, ki kell használni a munkaidő minden percét.

A társadalmi termelés hatékonysága emelésének döntő feltétele a tudományos-technikai haladás meggyorsítása. Ki kell szélesíteni a tudományos alapkutatásokat, még jobban kell felhasználni a tudomány és a technika vívmányait, szüntelenül és tervszerűen meg kell újítani a népgazdaság valamennyi ágazatának felszerelését a korszerű, nagy termelékenységű technika alapján, minden lehető módon rövidíteni kell az új technika és a haladó technológia létrehozásának és

üzembe helyezésének időtartamát, aktívabban kell felhasználni a legkiválóbb hazai és külföldi tapasztalatokat.

E feladatok megoldásában nagy felelősség hárul a Szovjetunió Állami Tervbizottságára, a Tudományos és Műszaki Bizottságra, a minisztériumokra, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájára, valamennyi tudományos kutató- és tervezőintézetre.

A kongresszus véleménye szerint a tudományos-technikai haladás meggyorsításával összefüggő kérdéseknek állandóan a köztársasági kommunista pártok központi bizottságai, a tartományi, a területi, a városi és kerületi pártbizottságok, a párt-, a szovjet-, a gazdasági szervek, a szakszervezeti és komszomol-szervezetek, a vállalatok, kolhozok és szovhozok figyelmének középpontjában kell állniuk.

7. A kongresszus szükségesnek tartja, hogy folytatódjék a népgazdaság irányításának tökéletesítése, a tervezés javítása. Emelni kell a tervek tudományos megalapozottságát és kiegyensúlyozottságát, optimálisan összhangba kell hozni az ágazati és a területi tervezést, biztosítani kell a komplex tervezést és a nagy népgazdasági problémák megoldását. Növelni kell a káderek felelősségét az állami tervek és feladatok teljesítéséért.

Jobban ki kell használni az anyagi és erkölcsi ösztönzőket a termelés fejlesztésére, a tudományos-technikai haladás meggyorsítására és a munka termelékenységének fokozására, a termékek minőségének javítására, jobban kell felhasználni a gazdasági emelőket a tartalékok teljesebb mozgósítására, fejleszteni kell a gazdaságilag célszerű közvetlen kapcsolatokat az üzemek között. Be kell fejezni az új tervezési és gazdasági ösztönzési rendszerre való áttérést az anyagi termelés valamennyi ágazatának üzemeinél, a tudományos kutató- és tervezőintézményeknél, a szolgáltatásokban, és szakadatlanul tovább kell fejleszteni, el kell mélyíteni ezt a rendszert. Ezzel kapcsolatban nagy feladatok várnak a közgazdaság-tudományra.

Tovább kell folytatni a termelés koncentrációját termelő-, tudományos-termelőegyesülések és kombinátok létrehozása útján, amelyeknek távlatilag a társadalmi termelés alapvető önelszámolási láncszemeivé kell válniuk.

Tökéletesíteni kell a struktúrát, fel kell számolni az adminisztratív igazgatási apparátus felesleges szervezeti egységeit, szélesebb körben

kell alkalmazni a szervezési és elektronikus számítógépes technikát, az irányítás és a tervezés automatizált rendszereit és tudományos módszereit.

A kongresszus véleménye szerint a kommunista építés mostani szakaszában a tudományos-technikai haladás gyors üteme mellett rendkívül fontos az összes káderek, a dolgozó tömegek közgazdasági képzése.

A párt által kitűzött gazdasági feladatok méretei és jellege megkövetelik, hogy lényegesen emeljük az egész gazdasági munka színvonalát. Az egyik központi feladat marad a dolgozó tömegek mind szélesebb bevonása a termelés irányításába.

8. Az új ötéves tervnek hatalmas nemzetközi jelentősége van. Teljesítése nagymértékben hozzájárul a szocialista államok gazdasági hatalmának általános erősítéséhez, a szocialista világrendszer állásainak megszilárdításához a kapitalizmussal folytatott gazdasági versenyben.

III

1. A kongresszus megállapítja, hogy a kommunista építés folyamatában, a tudományos-technikai forradalom kibontakozásának körülményei között a gazdasági életben és a munka jellegében bekövetkező mélyreható eltolódások fontos társadalmi változásokhoz vezetnek. Megnövekszik a munkások és a parasztok szakmai felkészültsége és szakértelme, képzettsége és kulturáltsága, fokozatosan közelednek egymáshoz a városi és a falusi munka- és életviszonyok; növekszik az értelmiség létszáma, különösen a műszaki-tudományos értelmisége. A munkásosztály szocialista érdekeinek és kommunista eszményeinek alapján egyre inkább erősödik a szovjet társadalom egysége.

A kongresszus a párt társadalompolitikájának igen fontos feladatát látja abban, hogy a munkásosztály vezető szerepe szüntelenül érvényesüljön, erősödjék a munkásosztály és a parasztság szövetsége, s a munkások, kolhoztagok, értelmiségiek, az összes szovjet emberek egybe-forrjanak a közös munkában.

2. A kongresszus megállapítja, hogy az elmúlt időszakot hazánk valamennyi nemzetének és nemzetiségének sokoldalú fejlődése és további közeledése jellemzi. A szovjet népek nagyszerű sikereiket egybehangolt munkájuk révén és annak eredményeként érték el, hogy az SZKP következetesen valóra váltotta nemzetiségi politikáját. A szocialista építés folyamatában kialakult az emberek új történelmi közössége: a szovjet nép.

Továbbra is ingadozás nélkül folytatni kell a lenini irányvonalat a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének erősítésére. Itt a szovjet állam közös érdekeiből kell kiindulni, és számításba kell venni a szövetséget alkotó minden egyes köztársaság fejlődési feltételeit. Következtesen törekedni kell valamennyi szocialista nemzet további fejlesztésére és fokozatos közeledésére.

A kongresszus nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy valamennyi dolgozó a szovjet hazafiság szellemében nevelődjék, büszke legyen szocialista hazájára, a szovjet nép nagy tetteire; hogy valamennyi szovjet dolgozó az internacionalizmus szellemében nevelődjék és kérlelhetetlen legyen a nacionalizmus, a sovinizmus és a nemzeti korlátoltság megnyilvánulásaival szemben; hogy minden szovjet dolgozó valamennyi nemzet és nemzetiség tiszteletének szellemében nevelődjék.

3. A kongresszus hangsúlyozza, hogy a kommunizmus felépítéséért folytatott harc elválaszthatatlan a szocialista demokrácia sokoldalú fejlesztésétől, a szovjet állam erősítésétől, valamint a társadalom politikai szervezete egész rendszerének tökéletesítésétől.

A párt által foganatosított intézkedések eredményeként aktívabb és sokrétűbb lett a szovjetek tevékenysége. A szovjetek a gazdasági és a kulturális építés alapvető területein fokozottabban ellenőrzik a dolgok állását. A kongresszus úgy véli, hogy a szovjeteknek még teljesebben kell gyakorolniuk funkcióikat, hatékonyabban kell befolyásolniuk a gazdaság és a kultúra fejlődését, a népjólét növekedését, határozottabban kell foglalkozniuk a lakosság szociális ellátásával és a szolgáltatásokkal, a közrend védelmével. Következtesebben kell érvényesíteni a végrehajtó szervek beszámoltatását a képviselői szervek előtt, növelni kell a szovjetek tagjainak tekintélyét és aktivitását, a választókkal szembeni felelősségét. E célból a kongresszus célszerűnek tartja, hogy törvényileg határozzák meg minden szintű szovjettag

státusát, illetékességét és jogkörét, valamint a hivatalos személyek kötelességeit velük szemben.

Fontos feladat a pontosság, az összehangoltság és a kulturáltság fokozása az államapparátus, valamennyi igazgatási szerv munkájában. Minden intézménynél kellő figyelmet kell fordítani a dolgozók gondjaira és szükségleteire, jóindulatot és megbecsülést kell tanúsítani az emberek iránt. Tovább kell erősíteni a szocialista törvényességet, javítani a rendőrség, az ügyészség és a bíróságok munkáját. A párt-szervezeteknek, a szakszervezeteknek, a Komszomolnak arra kell törekedniük, hogy minden állampolgár és minden tisztségviselő személy szigorúan tiszteletben tartsa a törvényeket, fokozni kell a dolgozók jogi nevelését. Jobbá kell tenni a népi ellenőrzés tevékenységét, gondot kell fordítani arra, hogy valóra váljék a rendszeres és hatékony népi ellenőrzés lenini eszméje.

Annak tudatában, hogy milyen nagy jelentőségük van a szakszervezeteknek mint a dolgozók legnagyobb tömegszervezeteinek, a kongresszus szükségesnek tartja a szakszervezetek munkájának további javítását. A párt ezután is gondoskodni fog arról, hogy a szakszervezetek sikeresen betöltsék szerepüket: az igazgatás, a gazdálkodás iskolái, a kommunizmus iskolái legyenek. A szakszervezeteknek nagyobb munkát kell végezniük az ország gazdaságának további fejlesztése érdekében, még tevékenyebben kell bevonniuk a dolgozókat a termelés, a közügyek irányításába, javítaniuk kell a szocialista verseny megszervezését, a munka iránti kommunista viszonyra kell nevelniük a dolgozókat. A szakszervezetek alapvető feladatai közé tartozik, hogy gondoskodjanak a munkások és valamennyi dolgozó törvényes érdekeiről, munka- és életkörülményeinek javításáról, a munkaügyi törvények, a munkavédelmi és a munkabiztonsági szabályok megtartásának fokozott ellenőrzéséről, a dolgozók kulturált és egészséges pihenésének jobb megszervezéséről.

A mostani körülmények között mind nagyobb szerephez és jelentőséghez jut a Komszomol, a párt tartaléka és legközelebbi segítőtársa a felnövő nemzedék kommunista nevelésében és az új társadalom építésében.

A Komszomol legfőbb feladata: a kommunista eszmék, a szovjet hazafiság, az internacionalizmus, a magas fokú szervezettség és a fegyelmezettség szellemében nevelni az ifjúságot, tevékenyen propagálni

az ifjúság körében a szocialista rendszer vívmányait és előnyeit, arra törekedni, hogy minden fiatal az új társadalom aktív építője legyen. A Komszomolnak jobban ki kell használnia a rendelkezésére bocsátott lehetőségeket ahhoz, hogy megnyerje az ifjakat és lányokat a társadalmi életben, a gazdasági és a kulturális építésben való széles körű részvételre. Tovább kell erősíteni a komszomol-szervezetek párttagbázisát is.

4. A kongresszus meglelégedéssel állapítja meg, hogy a párt és Központi Bizottsága állandóan figyelme középpontjába helyezi a honvédelem fejlesztését, a szovjet fegyveres erők ütőerejének és harc-képességének növelését. Továbbra is a párt és a nép egyik legfontosabb feladata marad, hogy minden vonalon fokozza hazánk védelmi erejét, a szovjet embereket magas fokú éberségre, valamint arra nevelje, hogy állandóan készek legyenek a szocializmus nagy vívmányainak megvédésére.

5. A kongresszus megállapítja: a beszámolási időszakban a párt-szervezetek állandóan gondoskodtak arról, hogy a szovjet embereket a kommunista öntudat szellemében neveljék.

A kongresszus hangsúlyozza, hogy a pártszervezetek ideológiai munkájának továbbra is központi feladata a marxista-leninista világnézet, a szilárd eszmei és politikai meggyőződés, a kommunista erkölcsi szabályok kialakítása a dolgozóknban.

A párt ideológiai munkájában a fő a marxizmus-leninizmus eszméinek propagandája, s a kérlelhetetlen offenzív harc a burzsoá és revizionista ideológia ellen.

Az eszmei-politikai munka igen fontos része: a munka és a társadalmi tulajdon iránti kommunista magatartásra való nevelés, a dolgozók alkotó aktivitásának kibontakoztatása, az öntudatos fegyelem és szervezettség megszilárdítása.

A párt-, szakszervezeti és komszomol-szervezeteknek állandóan figyelemmel kell kísérniük a dolgozók szocialista munkaversenyének fejlesztését, mert ez hatékony módszere a gazdasági építés, az emberek közötti szocialista kapcsolatok erősítésének.

Az anyagi érdekeltség formáit tökéletesítve, minden módon növelni kell az erkölcsi ösztönzők jelentőségét, tisztelettel és dicsőséggel kell

övezni a munkában élenjárókat, terjeszteni kell értékes tapasztalataikat.

A dolgozók társadalmi-politikai életében, kommunista nevelésében nagy szerepük van a dolgozók termelési kollektíváinak. A kollektíva gondoskodása a dolgozókról, szükségleteik megértése, a kölcsönös segítség és igényesség a mi életformánk elidegeníthetetlen vonásai; ezeket erősíteni és fejleszteni kell.

A közvéleményt még határozottabban harcra kell ösztönözni a munkafegyelem megsértése, a harácsolás, a semmittevés, a lopás, a korrupció, az iszákosság ellen. Folytatni kell a harcot a múltnak az emberek tudatában és magatartásában tovább élő minden csökevénye ellen. Ez állandó figyelmet igényel a párt részéről, társadalmunk öntudatos erői részéről.

6. A kongresszus fontos feladatnak tekinti az egész oktatási rendszer további tökéletesítését a gazdaság, a tudomány és a kultúra, a tudományos-technikai forradalom fejlesztési követelményeinek megfelelően.

Az új ötéves tervben biztosítani kell a teljes áttérést az ifjúság középfokú általános képzésére, intézkedéseket kell tenni az általános képzést nyújtó iskolák anyagi bázisának további erősítésére, emelni kell a tanulók tanulmányi színvonalát, aktívabban és céltudatosabban kell őket felkészíteni a társadalmilag hasznos munkára.

Továbbra is fejleszteni kell a szakmai-technikai képzést, s bővíteni a középfokú képzést nyújtó műszaki szakiskolák hálózatát.

A felső- és középfokú szakképzés területén szélesebb körben kell kibontakoztatni a káderek felkészítését a tudomány és a technika új, perspektivikus irányzataira, jobban fel kell vértetni a fiatal szakembereket a korszerű ismeretekkel, a szervezési és a társadalmi-politikai munkára való készséggel, a szerzett tudás gyakorlati alkalmazásának képességével.

Az ifjúság képzésének és nevelésének hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az új nemzedékben kialakuljon a kommunista meggyőződés és erkölcsiség, a szocialista haza iránti határtalan odaadás.

7. A kongresszus hangsúlyozza, hogy az eredményes kommunista építés egyik fő tényezője a szovjet tudomány fejlesztése. A tudományos

kutatások széles frontján a tudósok erőfeszítéseit a legfontosabb problémák megoldására kell koncentrálni, erősíteni kell a tudomány kapcsolatát a kommunista építés gyakorlatával, gyorsabban kell alkalmazni a tudományos vívmányokat a népgazdaságban. Mindenképpen növelni kell az intézetek, a tanszékek, és a laboratóriumok munkájának hatékonyságát, arra kell törekedni, hogy minden tudományos kollektívában alkotó légkör alakuljon ki az eredményes vitákhoz, és a tudósok legyenek igényesek egymással szemben.

Erősíteni kell a természettudományok, a műszaki és a társadalomtudományok területén dolgozó tudósok együttműködését.

8. A kongresszus megállapítja, hogy az irodalom és a művészet növekvő szerepet tölt be a szocialista társadalom szellemi gazdagságának létrehozásában. A szovjet nép olyan műveket vár, amelyek híven ábrázolják a valóságot, nagy művészi erővel igazolják a kommunizmus eszményképeit.

A pártpolitika irodalmi és művészeti kérdésekben a pártosság és a népiség lenini elveiből indul ki. A párt amellett foglal állást, hogy a szocialista realizmus talaján a formák és stílusok sokrétűsége és gazdagsága alakuljon ki. A párt nagyra értékeli a művész tehetségét, alkotásának kommunista eszmei irányzatát, kérlelhetetlenségét mindazzal szemben, ami előrehaladásunkat gátolja. Szükséges, hogy irodalmi és művészeti kritikánk aktívan érvényesítse a párt irányvonalát, fokozott mértékben legyen elvszerű a művészi értékek alkotóival szemben. Legyen igényes, egyúttal tapintatos, és törődjön velük.

A kongresszus szükségesnek tartja, hogy az írók, a filmművészek, a képzőművészek, a zeneszerzők, a színművészek, az építészek szövetségei állandóan kísérjék figyelemmel az irodalom és a művészet fejlődésének alkotói problémáit, növeljék a szövetségek tagjainak eszmei és elméleti színvonalát, szakmai hozzáértését; szükségesnek tartja, hogy az írók és a művészek érezzék munkájuk nagy társadalmi felelősségét, továbbá, hogy mindenképpen erősödjék az alkotó munkások együttműködése a termelői kollektívákkal.

9. A kongresszus hangsúlyozza a párt agitációs és tömegpropaganda-munkájának növekvő jelentőségét. Az a feladat, hogy az e területen még meglevő hiányosságokat kiküszöbölve, aktívabban

és céltudatosabban propagáljuk a kommunista eszményeket és építőmunkánk konkrét feladatait. A legközelebbi jövőben a párt ideológiai munkájának egyik központi feladata az lesz, hogy mélyrehatóan megvilágítsa a dolgozók számára a XXIV. kongresszus határozatait és anyagát.

A kongresszus nagy jelentőséget tulajdonít a sajtó, a rádió és a televízió munkája további tökéletesítésének. A pártszervezeteknek ügyesen kell élniük a tömegtájékoztató és propagandaeszközökkel, gondoskodniuk kell hatékonyságukról és gyorsaságukról, az újságírók és a propagandista káderek politikai érettségének és szakmai tudásának emeléséről.

IV

1. Az elmúlt időszak mérlegét megvonva és a jövő feladatait kijelölve, a kongresszus elégedetten állapítja meg, hogy a Központi Bizottság irányításával a párt szilárdan követi a lenini útmutatásokat, és becsülettel tölti be a munkásosztály, a dolgozók, az egész szovjet nép politikai vezetőjének szerepét.

A gyakorlat mindenképpen igazolta, hogy a XXIII. kongresszusnak a pártépítés alapkérdéseivel kapcsolatos irányelvei helyesek. Ezeknek az irányelveknek a következetes megvalósításával a párt még jobban megszilárdította sorait, fokozta befolyását a kommunista építés minden szakaszán, erősítette tömegkapcsolatait. A pártban lezajlott beszámolók és vezetőségválasztások új erővel mutatták meg, hogy az SZKP egységes, szorosan Központi Bizottsága köré tömörülő, a politikai és szervező munka új tapasztalataival gazdagodott pártként érkezett el XXIV. kongresszusához.

A kongresszus hangsúlyozza, hogy a politikai irányvonal és a konkrét munkaprogram megvalósítása a soron levő ötéves időszakban megköveteli a párt és a nép összes erőinek mozgósítását. Továbbra is minden módon fejleszteni kell a párt vezető szerepét, törekedni kell valamennyi kommunista és valamennyi szovjet ember nézetazonosságának és cselekvési egységének erősítésére.

2. A beszámolási időszakot a párt sorainak további növekedése, a párt minőségi összetételének további javulása jellemzi. A párt-szervezetek következetesen megvalósítják a XXIII. kongresszusnak azt az útmutatását, hogy a párt szociális összetételében a vezető hely a munkásosztályt illeti meg. Az újonnan felvett párttagoknak több mint a fele munkás. Továbbra is követni kell ezt az útmutatást, mert teljesen megfelel pártunk természetének, annak a helynek és szerepnek, amelyet a munkásosztály tölt be a szovjet társadalomban.

A párt nagy fontosságú feladata marad sorai minőségi összetételének javítása, a kommunisták nevelése. Ezután is a munkásosztály, a kolhozparaszttság, az értelmiség méltó képviselőivel kell kiegészíteni a párt sorait, szigorú egyéni kiválasztás alapján.

3. A kongresszus megállapítja, hogy a Központi Bizottság állhatatosan megvalósította a párton belüli demokrácia további fejlesztésére, a pártélet lenini szabályainak megtartására, a kommunisták aktivitásának fokozására irányuló vonalat. A pártban következetesen megvalósul a vezető szervek választásának és beszámolási kötelezettségének elve, a kollektív vezetés elve. A párt tevékenységének kérdéseit széles demokratikus alapon vitatják meg és döntenek el. A pártbizottságok nagyobb figyelemmel fogadják a kommunisták bíráló megjegyzéseit és javaslatait, fokozzák ezek megvalósításának ellenőrzését. A kommunisták fokozottabb felelősséget éreznek saját pártszervezetük és az egész párt munkája iránt.

A kongresszus hangsúlyozza, hogy a demokratikus centralizmus lenini elve következetes érvényesítésének továbbra is a pártélet megdönthetetlen törvényének kell lennie, mert ez a párt erősségének és cselekvőképességének döntő feltétele. Minden pártszervezetben biztosítani kell valamennyi kommunista tevékeny részvételét a párthatározatok megvitatásában, kidolgozásában és megvalósításában, fejleszteni kell az elvi bírálatot és önbírálatot, a hibák kijavításának és a dolgok megjavításának e kipróbált módszerét. Továbbra is javítani kell a párton belüli tájékoztatást, jobban fel kell használni mint a vezetés fontos eszközét, a nevelés és az ellenőrzés eszközét.

Az SZKP erejét tagjainak magas fokú eszmeisége, aktivitása, önfeláldozása adja. A párt nem tűri a passzivitást, a közömbösséget, az apolitikusságot. Minden kommunistának öntudatos politikai harcoss-

nak kell lennie, hogy mindig és mindenütt méltó legyen a lenini párt tagságára. A kommunisták aktivitásának fokozásával egyidejűleg növelni kell bennük azt az érzést, hogy felelősek az SZKP programjában és szervezeti szabályzatában foglalt követelmények teljesítéséért, szigorúan kérdőre kell vonni azokat, akik mulasztásukkal beszenyezik a párttag nevet, megszegik a párt- és az állami fegyelmet. Ebben jelentős szerep hárul az SZKP Központi Bizottsága mellett működő pártellenőrző bizottságra, valamint a helyi pártszervek pártbizottságaira.

Számításba véve, hogy a tagkönyvek érvényességi ideje lejárt, a kongresszus megbízza a Központi Bizottságot, hogy hajtson végre tagkönyvcserét, s ezzel a fontos szervezéspolitikai intézkedéssel is mozdítsa elő a párt további erősítését, a kommunisták aktivitásának és fegyelmezettségének fokozását.

4. A kongresszus szükségesnek tartja, hogy tökéletesítsék a párt-irányítást a kommunista építés valamennyi részlegén, emeljék a tömegek között végzett szervező és politikai munka színvonalát.

A kongresszus célszerűnek tartja, hogy az SZKP kongresszusát, továbbá a szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusát öt évenként hívják össze annak megfelelően, ahogy a népgazdaságban az ötéves tervezés gyakorlata kialakult. A tartományi, a területi, a járási, a városi és a kerületi párttervezeteket, a pártbizottságokkal rendelkező alapszervezetek beszámoló és vezetőségválasztó taggyűléseit és konferenciáit öt évenként kétszer tartásák.

Annak érdekében, hogy tovább fokozódjék a pártszervezetek szerepe a párt politikájának megvalósításában, a kongresszus szükségesnek tartja, hogy a tudományos és kutatóintézetek, a tanintézetek, továbbá a kulturális, a művelődési és a gyógyintézmények pártalapszervezeteire – a termelési alapszervezetekhez hasonlóan – terjesszék ki a szakmai vezetés ellenőrzésének jogát. A központi és helyi szovjetintézmények, a gazdasági intézmények és főhatóságok pártszervezetei, sajátos helyzetüknél fogva, fokozottabban ellenőrizzék, hogyan hajtja végre az apparátus a párt és a kormány irányelveit.

5. A kongresszus megállapítja: ahhoz, hogy emelkedjék a párt-irányítás színvonala a társadalmi élet valamennyi területén, a tömegek

körében végzett szervező és politikai munka során jobban ki kell válogatni, gondosabban kell funkciókba helyezni és jobban kell nevelni a kádereket. A párt rendkívüli jelentőséget tulajdonít annak, hogy a párt-, az állami, a gazdasági, a kulturális, a nevelő- és a társadalmi munka valamennyi ágát politikailag érett, hozzáértő, tehetséges szervezők irányítsák. A párt és az ország előtt álló nagy és bonyolult feladatok sürgetően megkövetelik, hogy a vezető káderek tökéletesen ismerjék a korszerű vezetési módszereket, jó érzékük legyen az új iránt, lásák a fejlődés perspektíváit, a problémák megoldásához találják meg a leghatékonyabb módszereket, használják fel mások tudását és tapasztalatát. A párt káderpolitikájának továbbra is arra kell törekednie, hogy a régi vezetők megbecsülése, tapasztalataik és tudásuk maximális hasznosítása mellett emeljenek ki fiatal, tehetséges munkatársakat.

A kongresszus úgy véli, hogy a káderek iránti bizalomnak és tisztelőnek, s egyúttal a velük szemben tanúsított elvi igényességnek, amint ez az elmúlt években tartósan kialakult, a jövőben is az egész kádermunka alapjának kell lennie. Növelnie kell a káderek felelősségérzetét a rájuk bízott ügyel kapcsolatban, intézkedéseket kell tenni azokkal szemben, akik megsértik a fegyelmet, akik nem vonják le a bírálatból a következtetéseket, akik helytelenül viselkednek. Minden funkcionáriusnak tudnia kell, hogy a szocialista fegyelem mindenkire egyformán kötelező.

Pozitívan értékelve azt a munkát, amelyet a legutóbbi években végeztek a vezető káderek képzési és továbbképzési rendszerének kialakítása érdekében, a kongresszus szükségesnek tartja tökéletesíteni ezt a rendszert. Hogy ne maradjon el az élettől, minden káderünknek állandóan tanulnia kell, emelnie kell eszmei és elméleti színvonalát, el kell sajátítania a tudomány és a gyakorlat legkiválóbb vívmányait.

6. A kongresszus megállapítja, hogy a beszámolási időszakot a párt ideológiai-elméleti tevékenységének fokozódása, a kommunisták marxista-leninista nevelésének további javulása jellemzi.

A szocialista és a kommunista építés, a világot átfogó forradalmi mozgalom tapasztalatainak mélyenszántó általánosítását tartalmazzák a Központi Bizottság plénumainak határozatai, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50., Lenin születésének 100., Marx és Engels születésének 150. évfordulójával kapcsolatos párt dokumentumok.

A párt elmélete új tételekkel és következtetésekkel gazdagodott olyan fontos problémákat illetően, mint a kommunizmus anyagi-műszaki bázisa megteremtésének útjai, a termelés hatékonyságának fokozása, a népgazdaság irányításának formái, az agrárpolitika. A testvérpártokkal karöltve dolgoztunk a szocialista világrendszer fejlődésével összefüggő elvi kérdések kimunkálásán, tanulmányoztuk a modern kapitalizmus fejlődésének új jelenségeit.

Nagy figyelmet fordítottunk a pártról, a pártnak a szocializmus és a kommunizmus építésében játszott vezető szerepéről szóló tanítás fejlesztésére. Az SZKP offenzív harcot bontakoztatott ki az anti-kommunizmus ideológiája, a különféle polgári és revizionista koncepciók ellen.

A párt aktív elméleti tevékenysége előmozdította társadalmunk eszmei egységének további erősödését, a marxizmus-leninizmus nemzetközi tekintélyének növekedését.

A kongresszus véleménye szerint szükséges a marxista-leninista tanítás alkotó szellemű továbbfejlesztése és propagandája. A marxizmus-leninizmus revíziójára irányuló kísérletek elleni harcnak továbbra is a párt ideológiai munkájának középpontjában kell állnia. A párt elméleti erőit arra kell mozgósítani, hogy folytassák a mai társadalmi fejlődés időszerű problémáinak és elsősorban a kommunista építés kérdéseinek kidolgozását.

A kongresszus kötelezi a pártszervezeteket, hogy fokozottan törődjenek a kommunisták marxista-leninista képzésével, a káderek nevelésével; ennek a marxizmus-leninizmus talaján, a párt által körünk alapvető problémáit illetően kidolgozott nézetek mélyreható el-sajátítása alapján kell történnie.

Tovább kell tökéletesíteni a pártoktatás kialakult rendszerét, határozottan le kell küzdeni a pártoktatásban mutatkozó formalista elemeket, állhatatosan arra kell törekedni, hogy a pártoktatás révén növekedjék a kommunisták öntudatossága és aktivitása.

A pártszervezeteknek állandóan gondot kell fordítaniuk a propagandista káderekre, és hatékony tevékenységükhöz meg kell teremteniük a legjobb feltételeket.

Az SZKP XXIV. kongresszusa meghatározta a párt további munkájának feladatait, országunk fejlődésének távlatait, s pontos és világos programot tűzött ki a gazdaság és a kultúra fellendítésére, a dolgozók jólétének emelésére, a szocialista demokrácia fejlesztésére és a szovjet társadalom egységének erősítésére; programot adott az imperializmus és az agresszió ellen, a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott következetes harchoz. A kongresszus kifejezi meggyőződését, hogy a párt és a nép erőfeszítései alapján ezek a feladatok sikeresen megvalósulnak. Terveink reálisak. Teljesítésük mindannyiunk munkájától, állhatatosságától, hozzáértésétől, szervezettségétől és fegyelmezettségétől függ.

A kommunisták sokmilliós serege nevében a kongresszus lelkes alkotómunkára szólítja fel a munkásokat, a kolhozparasztokat, a népi értelmiséget, az egész szovjet népet nagy hazánk felvirágzása érdekében.

A marxizmus-leninizmus zászlaja alatt, a kommunista párt vezetésével előre a kommunizmus új győzelmei felé!

AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA AZ 1971—1975. ÉVI ÖTÉVES NÉPGAZDASÁG-FEJLESZTÉSI TERV IRÁNYELVEINEK TERVEZETÉVEL KAPCSOLATBAN

Az SZKP XXIV. kongresszusa, miután meghallgatta és megvitatta Koszigin elvtársnak, a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökének beszámolóját az 1971—1975. évi ötéves népgazdaság-fejlesztési terv irányelveiről, határozatilag kimondja:

jóváhagyja az 1971—1975. évi ötéves népgazdaság-fejlesztési terv irányelveit;

megbízta a Szovjetunió Minisztertanácsát, az irányelvek alapján gondoskodjék arról, hogy a Szovjetunió 1971—1975. évi népgazdaság-fejlesztési tervét az ötéves terv éveire, a minisztériumokra, főhatóságokra és a szövetséges köztársaságokra lebontva 1971. augusztus 1-ig kidolgozzák.

Az 1971—1975. évi ötéves népgazdaság-fejlesztési terv kidolgozása során meg kell vizsgálni az SZKP XXIV. kongresszusán, a köztársasági pártkongresszusokon, a tartományi és területi, a városi és kerületi pártterkezeteken, az alapszervezeti taggyűléseken és a dolgozók gyűlésein előterjesztett, valamint a munkások, a kolhozparasztok, a szakemberek és a tudósok által benyújtott javaslatokat.

A Szovjetunió Minisztertanácsa 1971. szeptember 1-ig terjessze a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje elé az új ötéves terv tervezetét.

Az SZKP XXIV. kongresszusa az ötéves népgazdaság-fejlesztési terv kidolgozását valamennyi párt-, szovjet- és gazdasági szervezet igen fontos gazdaságpolitikai feladatának tekinti.

AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁNAK IRÁNYELVEI A SZÖVJETUNIÓ 1971–1975. ÉVI ÖTÉVES NÉPGAZDASÁG-FEJLESZTÉSI TERVÉHEZ

Az SZKP XXIII. kongresszusának határozatait valóra váltva, a szovjet nép újabb győzelmeket ért el a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtésében. Nagy sikereket értünk el a népgazdaság valamennyi ágának fejlesztésében, a szociális feladatok megoldásában, a szovjet emberek anyagi és kulturális életszínvonalának emelésében. Megszilárdult a szovjet társadalom eszmei-politikai egysége, tovább fejlődött a szocialista demokrácia. Megnövekedett hazánk nemzetközi tekintélye. Fokozódott a Szovjetunió védelmi ereje.

Összes sikereink a munkásosztály, a kolhozparaszttság, a népi értelmiség, az összes szövetséges köztársaságok dolgozói önfeláldozó munkájának köszönhetők. E sikerek elérésében új erővel nyilatkozott meg a Szovjetunió Kommunista Pártjának vezető és irányító szerepe, következetes lenini politikája.

I. A SZOVJET NÉPGAZDASÁG 1966—1970. ÉVI FEJLŐDÉSÉNEK FŐ EREDMÉNYEI

Az SZKP XXIII. kongresszusának az 1966–1970. évi öt éves népgazdaság-fejlesztési tervére vonatkozó irányelveit a fontosabb gazdasági és szociális mutatók tekintetében sikeresen teljesítettük.

A Szovjetunió népgazdasága ebben az időszakban gyors ütemben és hatékonyabban fejlődött, mint a megelőző ötéves tervidőszakban. Lényegesen meggyorsult a lakosság életszínvonal-emelésének üteme.

A nemzeti jövedelem 1970-ben 41%-kal szárnyalta túl az 1965. évit, s évi átlagos növekedési üteme gyorsabb volt, mint az 1961–1965-ös években.

Az ipari termelés volumene 1,5-szeresére emelkedett. Gyors ütemben fejlődtek azok az ágazatok, amelyek a népgazdaság technikai haladását és a társadalmi termelés hatékonyságának fokozását biztosítják. A villamos energetikában például a termelés az öt éves tervidő-

szakban 54 %-kal, a gépgyártásban és a fémfeldolgozó iparban 74 %-kal, ezen belül a műszergyártásban több mint kétszeresére, a vegyiparban és a petrokémiai iparban 78 %-kal növekedett.

A közszükségleti cikkek termelésében a növekedés jelentősen meggyorsult. Termelésük évente átlagban 8,3 %-kal növekedett az előző ötéves tervidőszak 6,3 %-ával szemben. A közszükségleti cikkek termelésében megnövekedett a tartós fogyasztási cikkek aránya.

Növekedett az ország gazdasági potenciálja. A népgazdaság termelési állóalapjai az ötéves tervidőszakban 1,5-szeresükre növekedtek.

A népgazdaság beruházásainak teljes volumene az ötéves tervidőszakban 352 milliárd rubelra rúgott, vagyis 1,4-szerese volt az előző ötéves tervidőszakénak. A következő arányokban helyeztünk üzembe új kapacitásokat: villamos erőművek – 54 millió kilowatt, acélgyártás – 18 millió tonna, műtrágyagyártás – 33 millió tonna, cement – 17 millió tonna, bőrlábbeli – 148 millió pár, kötöttáru – 400 millió darab; a gázfővezetékek hossza 25 000 kilométerrel növekedett. Fokozódott a népgazdasági ágak technikai ellátottságának színvonala.

Jelentős intézkedéseket valósítottunk meg, hogy megszilárdítsuk a mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisát, s fokozzuk a kolhozparasztoknak és a szovhozok dolgozóinak a földművelés és az állattenyésztés termelésének növelésében való anyagi érdekelttségét. Emelkedett a mezőgazdasági növények terméshozama és az állattenyésztés produktivitása. A mezőgazdasági termelés volumene éves átlagban 1966–1970-ben 21 %-kal volt nagyobb az 1961–1965. évinél. A gabonatermelés ebben az időszakban 1,3-szeresére növekedett. 1970-ben a megtermelt gabona mennyisége meghaladta a 186 millió tonnát.

Tovább fejlődtek a közlekedés és a távközlés összes fajtái. A vasutakon lényegében befejeződött a gőzvontatásnak villamos és Dieselmotoros vontatással való felváltása.

A gazdaság és a kultúra fejlesztésében nagy sikereket értek el az összes szövetséges köztársaságok.

Az ország keleti vidékein gyors ütemben fejlődtek a fűtőanyagipar és sok energiaigényes termelési ágazat kapacitásai. Erősen növekedett a kőolaj és a gáz kitermelése Nyugat-Szibériában, Kazahsztánban, Türkmeniában és Üzbegisztánban. Jelentősen megerősödött a Távol-Kelet gazdasága.

A társadalmi termelés fejlesztésével kapcsolatos időszerű problémák megoldását jelentősen elősegítette a szovjet tudomány. Az alaptudományok eredményei lehetővé tették, hogy sikeresen megoldjanak sok tudományos-technikai feladatot az iparban, a mezőgazdaságban és más ágazatokban. Megalkottak és sikeresen alkalmaznak nagy termelékenységű komplex gépeket, új technológiai eljárásokat, amelyek biztosítják a termelési költségek csökkentését és a termékek minőségének javítását. Sok ágazatban korszerű számítástechnikai eszközök alkalmazásával automatizált rendszereket vezettek be a vállalatok, valamint a bonyolult technológiai folyamatok irányításában. A szovjet űrkutatás kimagasló eredményei meggyőzően tanúsítják, hogy hazánkban a tudomány és a technika a fejlettség magas színvonalát érte el.

A tudományos-technikai haladás, a népgazdaság-irányítás tökéletesítése, a termelés és a gazdasági ösztönzés új módszereinek alkalmazása alapján megnövekedett a társadalmi termelés hatékonysága. Meggyorsult a társadalmi munkatermelékenység növekedési üteme. Növekedett a vállalatok nyeresége és a termelés jövedelmezősége.

Az SZKP XXIII. kongresszusán a nép anyagi jólétének emelése terén megállapított fő feladatokat túlteljesítettük. A lakosság egy főre jutó reáljövedelme az ötéves tervidőszakban a tervezett 30 %-kal szemben 33 %-kal növekedett. Jelentősen növekedett az iparcikkek és az élelmiszerek fogyasztása, javultak a lakásviszonyok, tovább fejlődött a lakossági szolgáltatások szférája.

Az SZKP XXIII. kongresszusának irányelvei előirányozták, hogy a munkások és alkalmazottak munkabérét átlagosan legalább 20 %-kal kell növelni; a tényleges növekedés 26 % volt, s 1970-ben havi 122 rubelra rúgott az 1965. évi 96,5 rubellal szemben. A népgazdaság valamennyi ágában emelkedett a munkások és alkalmazottak bérminimuma. Növekedtek a közepes keresetű dolgozók bértarifái és fizetési kategóriái az építő- és az építőanyag-iparban. Bővültek a Távol-Észak körzeteiben és a velük azonos szintnek minősített helyeken a dolgozók kedvezményei. Körzeti pótlékokat vezettünk be, amelyek biztosítják, hogy a munkások és alkalmazottak a Távol-Kelet, Kelet-Szibéria és az Európai Észak körzeteiben magasabb munkabért kapjanak. A munkások és alkalmazottak számos kategóriájánál csökkentettük a munkabér után fizetendő jövedelmi adót. Folytattuk a falusi és a vá-

rosi lakosság életszínvonalának kiegyenlítését. A kolhozokban bevezettük a garantált munkadíjakat. A kolhozparasztok munkadíjai 1970-ben az 1965. évihez képest 42%-kal növekedtek.

Befejeződött a munkásoknak és alkalmazottaknak két pihenőnapos, ötnapos munkahétre való átállítása. Megnövekedett a munkások és alkalmazottak szabadságának minimális időtartama.

A társadalmi fogyasztási alapokból a lakosság számára teljesített kifizetések és kedvezmények az ötéves tervidőszakban több mint 1,5-szeresükre növekedtek. Egy főre számítva az 1965. évi 182 rubellal szemben 1970-ben 262 rubelra rúgtak.

Emelkedtek a Nagy Honvédő Háború rokkantjainak fizetett nyugdíjak, leszállítottuk a kolhozparasztok öregségi nyugdíjkorhatárát, javult a társadalombiztosítás.

A XXIII. pártkongresszusnak az áruforgalom növelésére vonatkozó feladatait túlteljesítettük; az áruforgalom volumene az ötéves tervidőszakban csaknem 1,5-szeresére növekedett. Emelkedett a lakosságnak eladott ruházat és lábbeli, tartós fogyasztási cikk – televízió, hűtőgép, bútor – valamint a legértékesebb élelmiszerek mennyisége.

1966–1970-ben az országban összesen 158 millió négyzetméter lakóterület épült, s ez lehetővé tette, hogy csaknem 55 millió ember lakáskörülményein javítsunk. Gyors ütemben fejlődtek a lakossági szolgáltatások: mennyiségük több mint kétszeresére, ezen belül falun háromszorosára emelkedett.

Emelkedett a lakosság általános műveltségi és kulturális színvonala. Következtesen folytattuk az ifjúság általánosan kötelező középfokú oktatásának bevezetését. 8,1 millió tanuló számára épült iskola, 2,5 millió gyermek számára pedig óvoda és bölcsőde. Az ötéves tervidőszak alatt 2,6 millió fő szerzett felsőfokú képzettséget és 4,4 millió középfokú szakképzettséget. A műszaki szakiskolák és tanintézetek 7 millió szakmunkást képeztek. Javult a lakosság egészségügyi ellátása és szervezett pihenése, bővült a mozik, klubok, könyvtárak hálózata.

Szélesedtek a Szovjetunió külgazdasági kapcsolatai. Tökéletesedtek a Szovjetunió és a KGST-országok gazdasági együttműködésének, s a nemzetközi termelési és tudományos-technikai szakosításban és kooperációban való szovjet részvételnek a formái.

Az ötéves terv teljesítése folyamán fogyatékoságok is jelentkeztek.

Nem valósítottuk meg teljesen a termelési kapacitások üzembe helyezésére vonatkozó feladatokat, elhúzódtak az építkezések, elhúzódtott az új vállalatok és objektumok üzembe helyezése. Emiatt egyes ipari termékfajtákban nem értük el a termelés tervezett színvonalát. Nem küzdöttük még le az építkezés tervezésében és szervezésében mutatózó fogyatékoságokat, s ez sok ágazatban az építkezés drágulására vezetett.

Bár az árutermelés gyorsan növekedett, a lakosság megnövekedett igényeit egyes árucikkekben mégsem sikerült teljesen kielégíteni. A kereskedelmi szervezetek sok esetben nem tanulmányozzák eléggé a fogyasztói keresletet, nem eléggé rugalmasak a kereskedelem megszervezésében és nem eléggé igényesek az iparral szemben a gyártmányok minősége és választéka tekintetében.

Sok vállalat keveset tesz a technikai színvonal emeléséért és a termékek minőségének javításáért, a termelés, a munkaszervezés tudományos módszereinek bevezetéséért. Egyes gazdasági vezetők nem fordítanak kellő figyelmet a termelés hatékonyságának növelésével, a munkatermelékenység fokozásával, a belső termelési tartalékok teljes felhasználásával, a tudomány és technika vívmányainak a termelésbe való gyorsabb bevezetésével, a munka- és állami fegyelem megszilárdításával kapcsolatos kérdésekre.

Sok kolhozban és szovhozban csak lassan emelkedik a mezőgazdasági kultúrák hozama és az állattenyésztés produktivitása, nem használják ki teljesen a gépeket, túrik a műtrágyaveszteségeket, alacsony a termelés jövedelmezősége. Ez okoknál fogva nem valósították meg teljesen egyes mezőgazdasági termékfajták termelési feladatait.

A minisztériumok és főhatóságok nem tanulmányozzák kellőképpen a népgazdaság és a lakosság igényeit a megfelelő ágazat termékei iránt, nem harcolnak kellőképpen az igények idejében való, teljes kielégítéséért. Egyes vállalatok nem teljesítik a termelési és eladási tervet, veszteségeket és improduktív kiadásokat túrnek meg.

Azoknak az intézkedéseknek megvalósítása, amelyek a gazdaságunk fejlődésében tápasztható fogyatékoságok megszüntetését, a tudományos-technikai vívmányoknak a termelésben való gyorsabb meghonosítását, a tervezés és a népgazdaságirányítás tökéletesítését célozzák, lehetővé teszi a társadalmi termelés további növekedését és hatékonyságának fokozását.

A kilencedik ötéves terv fontos szakasz lesz a szovjet társadalomnak a kommunizmus felé való további haladása útján, a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtésében, az ország gazdasági és honvédelmi erejének növelésében. *Az ötéves terv fő feladata az, hogy a szocialista termelés gyors fejlődési üteme, hatékonyságának növekedése, a tudományos-technikai haladás és a munka termelékenységeinek gyorsabb növekedése alapján biztosítsa a nép anyagi és kulturális életszínvonalának jelentős emelését.*

Az ötéves terv fő feladatának valóra váltásához a következők szükségesek:

a társadalmi termelés arányainak javítása, a mezőgazdaság és a közszükségleti cikket termelő ágazatok gyors ütemű fejlesztése; valamennyi népgazdasági ágazat hatékonyságának jelentős növelése. Az ötéves tervben az ország nemzeti jövedelmét 37—40%-kal kell emelni, s e növekedés 80—85%-át a munkatermelékenység növelésével kell elérni;

a tudományos-technikai haladás ütemének meggyorsítása azáltal, hogy erőteljesen fejlesztjük a kutatásokat a tudomány legperspektivikusabb területein és lerövidítjük a tudományos kutatások eredményeinek a termelésbe való bevezetéséhez szükséges időtartamot, nagy arányokban helyettesítjük a kézi munkát gépi munkával, tökéletesítjük a népgazdaság ágazati és ágazaton belüli struktúráját;

a dolgozók műveltségi színvonalának és szakképzettségének következetes emelése, az ifjúság általánosan kötelező középfokú oktatására való áttérés befejezése, kellő intézkedések fogantatása az új technika bevezetésével és a termelés jobb megszervezésével kapcsolatban szükséges magas képesítésű szakemberek és munkások képzésének és a megfelelő átképzésnek a biztosítása céljából;

a termelés irányításának, tervezésének és gazdasági ösztönzésének tökéletesítését szolgáló munka folytatása a kommunista építés jelenlegi szakaszának követelményeivel összhangban; a legújabb technika alkalmazása az irányításban, a dolgozóknak a gazdaság irányításába való erőteljesebb bevonása;

a tudományos munkaszervezés széles körű bevezetése, a dolgozók bérezési formáinak, anyagi és erkölcsi ösztönzésük formáinak és rendszereinek tökéletesítése.

Az új ötéves terv fő feladataiból kiindulva:

1. *Meg kell valósítani a szociális intézkedések széles körű programját:*

A lakosság jövedelmének növelése terén – az egy főre jutó reáljövedelmet mintegy 30%-kal kell növelni úgy, hogy a lakosság jövedelemnövekedésének fő forrása, mint eddig is, a munkabér legyen. Elő kell irányozni a bérminimum további növelését.

A lakosság reáljövedelme emelkedésének biztosítása céljából jelentősen növelni kell az árukészleteket, a piacot jobban el kell látni kiváló minőségű, kellő választékú árukkal, szélesíteni kell a lakossági szolgáltatások volumenét. Biztosítani kell a közszükségleti cikkek kiskereskedelmi állami árainak stabilitását, az árukészletek felhalmozódása arányában csökkenteni kell egyes árufajták árát.

A társadalmi fogyasztási alapokat 40%-kal kell növelni, s a többletet az egészségvédelem javítására, a közoktatás fejlesztésére, a kádereképzésre és gyermeknevelésre, a munkások, alkalmazottak és kolhoz-dolgozók nyugdíjának és a tanulók ösztöndíjainak emelésére kell fordítani.

A munka terén – hatékonyabban kell kihasználni a munkaerő-tartalékokat. A termelés technikai színvonalának fokozása alapján következetesen csökkenteni kell a kézi és a nehéz, valamint a képesítés nélküli munka alkalmazását a népgazdaság minden ágában.

Minden lehető módon erősíteni kell a munkafegyelmet. Intézkedéseket kell tenni a káderhullámozás csökkentésére.

Biztosítani kell a munkafeltételek további javítását, növelni kell a vállalatok korszerű biztonságtechnikai és munkavédelmi eszközökkel való ellátottságát.

Az életkörülmények terén – javítani kell a lakosság lakásviszonyait a lakásépítés további fejlesztése és a lakóházak kényelmének fokozása útján. Folytatni kell a munkát annak biztosítása végett, hogy a lakosság mindjobban használja mindennapi életében a villamos energiát és a gázt. A lakásállomány jelentős részében be kell vezetni a gázt, nagyobb arányban kell fejleszteni a kisvárosok, munkástelepülések és falvak gázellátását.

Az intézkedések széles körű rendszerét kell megvalósítani abból a célból, hogy a lakosság minél több időt és fáradságot takaríthasson meg a háztartási munkában. Javítani kell a kereskedelmi szolgáltatások valamennyi formáját. Bővíteni kell a közétkeztetést, különösen az üzemekben. Javítani kell a lakosság szociális és kulturális ellátását. Fokozni kell a családok háztartási gépekkel való ellátottságát. Fejleszteni kell a városi közlekedést, bővíteni kell a távbeszélő hálózatot.

A városi és a falusi lakosság életszínvonalának kiegyenlítése terén – a kolhozok munkatermelékenységének növelése alapján lényegesen közelebb kell hozni a kolhozparasztok keresetét a szovhozdolgozók megfelelő kategóriáinak munkabéréhez.

Biztosítani kell a falusi kiskereskedelmi áruforgalom gyors növeledését, erőteljesen fejleszteni kell a falusi lakosság kulturális és szociális ellátását, széles körű lehetőségeket kell teremteni ahhoz, hogy az ifjúság mezőgazdasági szakképzettséget szerezhessen.

Fokozni kell a falusi települések közművesítését.

Szélesíteni kell faluhelyen az útépitést és a rendszeres autóbusz-közlekedést.

Azon kell munkálkodnunk, hogy lényegében az ország egész területén biztosítsuk a rendszeres televíziós adásokat.

2. Meg kell gyorsítani a tudományos-technikai haladás ütemét, és biztosítani kell egy egységes műszaki politika érvényesülését:

nagyobb arányban kell kihasználni azokat a lehetőségeket, amelyeket a tudományos-technikai forradalom nyújt a termelőerők gyorsabb fejlesztéséhez;

olyan elvileg új munkaeszközöket, anyagokat és technológiai folyamatokat kell létrehozni és meghonosítani, amelyek technikai-gazdasági mutatószámaik tekintetében túlszárnyalják a legjobb hazai eredményeket és a világszínvonalat;

minden lehető módon javítani kell a termékek minőségét a népgazdaság valamennyi ágában;

gyorsabban kell emelni a technológiai berendezések állományának technikai színvonalát, s meg kell gyorsítani az elavult gépek és aggregátok pótlását és korszerűsítését is, számolva a gépgyártás megfelelő ágazatainak kellő fejlesztésével. Új, rövidebb időtartamokat kell kidolgozni és fokozatosan bevezetni a termelőberendezés amortizálására, korlátozva a kis hatékonyságú főjavítások volumenét és növel-

ve az amortizációs leírásoknak az elhasználódott és erkölcsi kopás folytán elavult berendezések pótlására szolgáló hányadát;

biztosítani kell a termelés anyagigényességének csökkentését az ipar ágazati struktúrájának tökéletesítése, a gépek, készülékek, műszerek és más gyártmányok konstrukciójának javítása, haladó technológia alkalmazása, a nyersanyagok és segédanyagok minőségi jellemzőinek javítása, ezen anyagok teljesebb és komplexebb felhasználása, valamint a feldolgozóipari kikészítés fejlesztése útján.

A termelés technikai tökéletesítésével összefüggő kérdések megoldása során elő kell irányozni:

Az energetikai bázis terén – a termelés villamosítási színvonalának és az energiaszolgáltatás hatékonyságának emelését; elektrotechnológiai folyamatok fokozottabb bevezetését; a technológiai és fűtési szükségleteket szolgáló gőz és melegvíz termelésének ésszerűbb koncentrálását és centralizálását, a kis kazánok és áramfejlesztő berendezések fokozatos kivonását.

Az anyagok terén – új, gazdaságosabb anyagok, közöttük polimer és különleges tisztaságú anyagok létrehozását és meghonosítását; a fémek és más ipari anyagok legújabb szilárdítási módszereinek fejlesztését és a termelésbe való bevezetését; a termelt anyagok választékának bővítését.

A munkaeszközök terén – géprendszerek létesítését a legfontosabb termelési folyamatok komplex gépesítése és automatizálása céljából az iparban, az építőiparban, a mezőgazdaságban és a közlekedésben; a fő technológiai aggregátok egyedi kapacitásának növelését gazdaságosságuk számbavétele mellett. Biztosítani kell a numerikus programvezérlésű automatikus berendezések gyártásának és bevezetésének gyors ütemét.

A technológia terén – a legfejlettebb, különösképpen a szalagszerű technológiai folyamatok széles körű bevezetését; a kémiai technológia új eljárásainak, az elektronika felhasználásán alapuló új eljárásoknak a gyorsabb ütemű kidolgozását és ipari alkalmazását. Új kapacitások üzembe helyezésénél abból kell kiindulni, hogy csak korszerű technológiát szabad alkalmazni.

A termelés szervezése és irányítása terén – a munka, a termelés és az irányítás tudományos szervezésének széles körű bevezetését a szervezés- és számítástechnika korszerű eszközeinek felhasználásával.

Gondoskodni kell a számítástechnika nagy termelékenységgű eszközeinek, a kis számítógépeknek, valamint az információtovábbító eszközöknek a sorozatgyártásáról. Biztosítani kell az olyan komplett elektronikus számítógépek sorozatgyártását, amelyek az információ betáplálását és kiadását biztosító minden felszereléssel és típus-programkészlettel el vannak látva.

Emelni kell a szabványok tudományos-technikai színvonalát, és növelni kell a termékek minőségének javításában betöltött szerepüket. Az érvényes szabványokat és technikai előírásokat fel kell újítani, biztosítva az elavult mutatók pótlását s a termék magas technikai színvonalát és jó minőségét szavatoló népgazdasági igények idejében való teljesítését.

Igen fontos feladatnak kell tekinteni a gyártott technikai eszközök, szerelési egységek és gépalkatrészek, a több ágazatban alkalmazott mechanizmusok, a szerszámok és technológiai felszerelések egységesítését és szabványosítását, gyártási technológiájuk tipizálását, az azonos szerelési egységek és alkatrészek tökéletes cserélhetőségének biztosítását.

Fokozni kell a technikai felszerelés műszaki színvonalát, korszerűsítésének és javításának hatékonyságát. A technikai berendezések korszerűsítésére és javítására szolgáló szerelési egységek, aggregátok és alkatrészek decentralizált előállításának gyakorlatáról fokozatosan át kell térni szakosított gyártásuk megszervezésére a megfelelő technikai eszközöket előállító vállalatokon. Jelentősen bővíteni kell a berendezések centralizált javítására szolgáló szakosított kapacitásokat. A berendezéseket előállító vállalatoknak szavatolniuk kell a gyártott technikai berendezéseknek a szükséges csere- és javítási alkatrészekkel és szerelési egységekkel való ellátását, valamint a termék megfelelő üzemelési tulajdonságait.

Javítani kell a tudományos-technikai tájékoztatást, és biztosítani kell, hogy az érdekelt iparágak és vállalatok rendszeresen megkapják a tudományos-technikai vívmányokról és a legjobb tapasztalatokról szóló adatokat a technika, a technológia, a termelésszervezés és az irányítás területén.

Erőteljesen fejleszteni kell a dolgozók alkotó kezdeményezését a termelés technikai tökéletesítésében, elő kell segíteni az újításokkal és a találmányokkal kapcsolatos munka javulását. Növelni kell a

mérnököknek és technikusoknak mint a tudományos-technikai haladás szervezőinek és végrehajtóinak szerepét a termelésben.

3. Minden irányban fejleszteni kell az alap- és az alkalmazott tudományok területén végzett kutatásokat, s eredményeiket gyorsabban kell alkalmazni a népgazdaságban.

Az új ötéves tervben biztosítani kell:

az elméleti és az alkalmazott matematika, valamint a kibernetika problémáinak további kidolgozását, hogy a matematikai módszereket és az elektronikus számítástechnikát, a termelés automatizált folyamatait jobban felhasználhassuk a népgazdaságban és tökéletesíthessük az irányítást;

a magfizika, a szilárd testek és a félvezetők fizikája, a kvantumelektronika, a plazmafizika, az alacsony hőmérsékletek fizikája területén végzett kutatások fejlesztését új anyagoknak és feldolgozásuk hatékony módszereinek a kialakítása végett; az energiaátalakítás módszereinek további tökéletesítését, a gyorsneutronos reaktorok ipari alkalmazását, a nukleáris és radiációs folyamatok szélesebb körű felhasználását a tudományban és a gyakorlatban, az elektronika, a rádiótechnika és a számítástechnika további haladását, az elméleti és az alkalmazott mechanika fejlesztését;

tudományos munkálatok végzését a világűrben a nagy távolságú telefon-távíró összeköttetés, a televízió, a meteorológiai előrejelzés fejlesztése, természeti kincsek feltárása, földrajzi kutatások és más népgazdasági feladatok ellátása céljából mesterséges holdak, automatikus és ember irányította repülőberendezések segítségével, valamint a Holdon és a naprendszer bolygóin folyó tudományos kutatások folytatását;

kutatások végzését a geológia, a geofizika és a geokémia területén a hasznos ásványok területi elhelyezkedésével kapcsolatos törvényszerűségek felderítése végett, az ásványok felkutatásában, kitermelésében és dúsításában alkalmazott módszerek hatékonyságának növelését;

a tudományos munkálatok fejlesztését az óceanológiában, a légköri fizikában, a földrajzban a természeti kincseknek, többek között a tengerek és az óceánok erőforrásainak erőteljesebb és ésszerűbb kihasználásával kapcsolatos problémák kidolgozása céljából; a természetvédelem és természetátalakítás tudományos alapjainak kidol-

gozását az ember természeti környezetének javítása és a természeti erőforrások jobb kihasználása céljából;

a kémiai tudományok továbbfejlesztését, különös tekintettel azon tudományos alapok tökéletesítésére, amelyek új polimer- és szerves anyagok előállításához, valamint a különleges tisztaságú anyagok létrehozására szolgáló nagy hatékonyságú kémiai-technológiai, elektro-kémiai folyamatok és gazdaságos módszerek kidolgozásához szükségesek;

a tudományos kutatások fejlesztését a biológiai és az orvostudomány területén, elsősorban a szív- és véredénybetegségek, a rák és a vírusos megbetegedések megelőzése és gyógyítása céljából, fiziológiailag aktív új készítmények előállítását az orvostudomány, a mezőgazdaság, a könnyű- és az élelmiszeripar számára; a fajtanemesítés genetikai módszereinek kidolgozását nagy hozamú növényfajták kitermesztése és nagy produktivitású állatfajták kitenyésztése végett; az örökletes betegségek genetikai problémáinak kidolgozását;

a társadalomtudományok továbbfejlesztését, a társadalom jelenkori fejlődési folyamatainak komplex kutatását a szocialista gazdaság tudományos irányítása és a kommunista építés feladatainak megoldása végett. A közgazdaságtudomány területén a figyelmet azoknak a leg-hatékonyabb formáknak és módszereknek a kidolgozására kell fordítani, amelyek az objektív gazdasági törvényeknek a népgazdaság tervszerű irányításában való felhasználását előmozdítják, továbbá a perspektivikus hosszú távú tervezés tökéletesítésére, a tudományos-technikai haladás meggyorsításával, a társadalmi termelés intenzifikálásával és gazdasági hatékonyságának erőteljes fokozásával kapcsolatos problémákra, valamint a Szovjetunió és más KGST-országok szocialista gazdasági integrációjának fejlesztésével összefüggő legfontosabb kérdésekre.

Határozottan fokozni kell a tudományos intézetek munkájának hatékonyságát, biztosítani kell azt, hogy a tudományos erőket, az anyagi és pénzügyi erőforrásokat elsősorban a tudomány vezető ágaira és a legfontosabb tudományos-technikai problémák megoldására összpontosítsák, tovább kell erősíteni a kutatások kísérleti és kísérleti-termelési bázisát, s az önálló elszámolás módszereit kell alkalmazni a tudományos kutatások szervezésében. Javítani kell a tudományos-kutató és kísérleti-tervezői munkálatok tervezését úgy, hogy

a tervek irányozzák elő e munkálatok minden fázisát egészen a kutatási eredményeknek a termelésben való hasznosításáig; fokozni kell a tervek teljesítésének ellenőrzését. Erősíteni kell a tudomány és a termelés kapcsolatát. A szervezeti és gazdasági intézkedések rendszerét kell megvalósítani, hogy az új technika elsajátítása és bevezetése, a találmányok és felfedezések értékesítése szoros határidőn belül megtörténjék. Fokozni kell a szabadalmi ügyvitel és a szabadalmi tájékoztatás ösztönző szerepét.

4. Következésképpen fejleszteni kell a szocialista országokkal való együttműködést, elő kell segíteni a szocialista világrendszer erősödését.

*

A Szovjetunió népgazdasági ágazatainak fejlesztésében, a nép élet-színvonalának emelésében, a termelőerők területi elhelyezésében és a szövetséges köztársaságok gazdaságának fejlesztésében, a külgazdasági kapcsolatok fejlesztésében, a tervezés és irányítás tökéletesítésében a következő irányokat és feladatokat kell meghatározni.

III · IPAR

Az ipar fő feladata az új ötéves tervben az, hogy szélesítse és tökéletesítse a szocialista gazdaság, különösképpen a mezőgazdaság és a vele összefüggő ágazatok fejlesztésének ipari bázisát, fokozza a termelés technikai színvonalát és hatékonyságát, gyökeresen javítsa a termékek minőségét.

Az ipar valamennyi ágának fejlesztését a szovjet nép életszükségleteinek minél teljesebb kielégítése felé kell irányítani, ehhez viszont elő kell irányozni a közszükségleti cikkeket, a termelésükhöz szükséges nyersanyagot, gépeket és berendezéseket előállító ipar gyorsabb fejlesztését és hányadának növelését.

Gyorsított ütemben kell fejleszteni a villamos energetikát, különösen az atomerőműveket, a gépgyártást, a vegyipart, a petrokémiai és a gázipart. Biztosítani kell a leghatékonyabb termelési eljárások

gyors fejlesztését az ipar valamennyi ágában. Jelentősen növelni kell a tartalék alkatrészek centralizált gyártását, teljesen ki kell elégíteni a népgazdaság szükségleteit a gépkocsik, traktorok és más technikai eszközök tartalék alkatrészeiben.

Az ipari termékek termelését az ötéves tervben 42–46 %-kal, ezen belül a termelési eszközök termelését 41–45 %-kal, a fogyasztási cikkek termelését 44–48 %-kal kell növelni.

Az ipar valamennyi ágában a termelés növelését mindenekelőtt a hatékonyság növelése és a belső tartalékok teljesebb kihasználása útján kell biztosítani. Ebből a célból:

tökéletesíteni kell a termelés struktúráját, az ágazatközi és ágazaton belüli arányokat, fokozni kell a termelés szakosítását és kooperációját;

meg kell gyorsítani a munkatermelékenység növelésének ütemét; biztosítani kell, hogy a munkatermelékenység az iparban az ötéves terv alatt 36–40 %-kal növekedjen, és ennek révén kell elérni a termelés egész növekedésének 87–90 %-át;

emelni kell az összes termékfajták technikai színvonalát, fokozni kell gazdaságosságukat és javítani kell minőségüket; az újonnan bevezetett termékeknek minőségi és technikai-gazdasági jellemzők tekintetében meg kell felelniük a tudományos-technikai világszínvonalnak;

hatékonyabban kell kihasználni a termelő kapacitásokat és az álló-alapokat; növelni kell a termelési állóalapok egy egységére jutó termelést a gépek és a berendezések jobb kihasználása, a többműszakos munka nagyobb arányú alkalmazása, az állásidők megszüntetése, az új kapacitások üzembe helyezésének meggyorsítása, a termelési folyamatok további intenzifikálása útján;

meg kell javítani a nyersanyag, a segédanyagok, a fűtőanyag, a villamos és hőenergia felhasználását; a gépgyártásban és a fémfeldolgozó iparban a hengereltvas-felhasználásban 18–20 %-os megtakarítást kell elérni a hatékony fémfajták és idomok, fémpótló anyagok alkalmazása, a gépkonstrukciók és a hengereltfém-megmunkálás technológiájának tökéletesítése útján. A fűtőanyag, a villamos energia, a vegyi anyagok, a fa és más nyersanyagok és segédanyagok ráfordítási normáit 7–10 %-kal kell csökkenteni. Javítani kell a vállalatoknál a raktározást.

Jobban ki kell használni a népgazdaságban a másodlagos nyers-

anyag- és fűtőanyag-energetikai forrásokat és a termelési hulladékokat (a vas és a színesfémek hulladékait, a makulaturát, másodlagos textilanyagokat, üvegtörmeléket, elhasznált kerékabroncsokat, polimeranyagokat, vegyszereket és az egyébfajta másodlagos nyersanyag- és segédanyagkészleteket). Tökéletesíteni kell a másodlagos nyersanyagok feldolgozásának technológiáját. Erősíteni kell azoknak a szervezeteknek anyagi-műszaki bázisát, amelyek a másodlagos nyersanyagok és termelési hulladék begyűjtésével foglalkoznak, jobban meg kell szervezni a másodlagos nyersanyagoknak a lakosságtól való átvételét;

növelni kell az ipar nyereségét, csökkenteni kell a termelés önköltségét, fokozni kell a vállalatok munkájának jövedelmezőségét.

Az iparágakban a termelés fő fejlesztési irányait és méreteit a következőképpen kell meghatározni:

A *villamosenergia-iparban* a villamos energia termelését 1030–1070 milliárd kilowattóra-ra kell emelni. Főként hőerőművek építése és ezeken nagy energetikai blokkok létesítése útján 65–67 millió kilowatt villamoserőmű-kapacitást kell üzembe helyezni. Lényegesen javítani kell az energetikai berendezések munkájának technikai-gazdasági mutatóit. A villamos erőműveken a fajlagos fűtőanyag-felhasználást 1975-ig a kibocsátott villamos energia egy kilowattórájára számítva 340–342 grammra kell csökkenteni.

A hidroenergetikában elsősorban olyan vízerőmű-központokat kell építeni, amelyek lehetővé teszik, hogy komplex módon megoldjuk a villamosenergia-termelésnek, az öntözésnek, a népgazdaság vízellátásának, a hajózás és a halászat fejlesztésének feladatait.

Az atomenergetika jelentős fejlesztését kell előírni olyan nagy villamos erőművek építésével, amelyeken a reaktorok egységkapacitása egymillió kilowatt, vagy ennél több. Az atomerőműveken üzembe kell helyezni 6–8 millió kilowatt kapacitást.

Folytatni kell az ország egységes energetikai rendszerének kiépítésére, a 750 000 és 1 150 000 volt feszültségű váltóáramú és az 1 150 000 volt feszültségű egyenáramú villamos távvezetékek létesítésére, a falusi körzetek villamos hálózatának fejlesztésére irányuló munkát, s fokozottabb mértékben kell biztosítani a falusi fogyasztók áramellátásának állandóságát.

Az ötéves tervben a villamosenergia-iparban a munka termelékenységét 1,4-szeresére kell emelni.

A kőolaj- és gázkitermelő iparban 1975-ig az olaj kitermelését 480–500 millió tonnára, a gázét pedig 300–320 milliárd köbméterre kell emelni. A kőolaj és a gáz arányát az általános fűtőanyagmérlegben 1975-ig legalább 67%-ra kell emelni. Meg kell gyorsítani az új, nagy hozamú kőolaj- és gázlelőhelyek bekapcsolását és kiaknázását, a régi kiépített körzetekben fejleszteni kell a kőolaj- és gázkitermelést.

Az ötéves terv végére a kőolajnak a teleprétegre gyakorolt mesterséges ráhatás módszerével kitermelt mennyiségét a teljes kitermelésnek legalább 75%-ára kell emelni.

Fokozni kell a kőolaj- és gázkondenzátum-lelőhelyek új, hatékonyabb kitermelési módszereinek kifejlesztésére irányuló munkát, jelentősen növelni kell a kőolaj és gázkondenzátum kinyerési fokát.

Az egyidejű megosztott kitermeléssel működő olaj- és nyomókutak számát körülbelül kétszeresére kell emelni. Biztosítani kell 120 olaj- és 20 gázkitermelő hely teljes automatizálását. A kútállomány kihasználásának hatékonyságát az üzembe helyezési határidők jelentős csökkentésével, tökéletesebb kitermelési módszerek alkalmazásával, a berendezés használati időtartamának meghosszabbításával kell fokozni.

Jelentősen növelni kell a fűrómunkálatok technikai-gazdasági mutatóit. A fűrómunkálatok rentabilitását körülbelül 1,5-szeresére kell fokozni. Meg kell gyorsítani annak a kűtfűró technológiának bevezetését, amelynél a fejtőhelyen teljesen ellenőrzik a munkálatok mutatóit.

A kőolajjal együtt feltörő gáz felhasználását készleteinek 80–85 %-ára kell emelni, jelentősen növelni kell a kísérő és természetes gázok komplex feldolgozására szolgáló kapacitásokat, és bővíteni kell a cseppfolyósított gázok, a benzin, a hélium és a kén termelését.

Folytatni kell az ország egységes gázvezeték-rendszerének kiépítésére irányuló munkát. Biztosítani kell, hogy az új gázkörzetekből a gázfővezetékeken a leghatékonyabb módon szállítsuk a gázt az ország európai részébe a fűtőanyag-szükséglet kielégítésére. Biztosítani kell a tervezett gázvezeték-kapacitások teljes kihasználását; a vezetékek átbocsátóképességét az üzemi nyomás növelésével kell növelni. Legalább 30 000 kilométernyi gázfővezetékot kell építeni. Széles

körben be kell vezetni az 1420 milliméter átmérőjű csöveket a 75 atmoszférás nyomással történő gázszállításához, s új, nagy teljesítményű átszivattyúzó berendezéseket kell alkalmazni.

Jelentősen növelni kell a föld alatti gáztároló helyeket az ipari központok közelében.

A munka termelékenységét az olajkitermelő iparban 1,4-szeresére és a gáziparban 1,3-szeresére kell növelni.

A kőolajfeldolgozó iparban a termelést 1,5-szeresére kell növelni.

Jelentősen csökkenteni kell az olajfeldolgozó gyárak tervezésének és építésének, valamint kapacitásaik üzembe helyezésének határidőit.

Javítani kell a kőolajtermékek minőségét. Biztosítani kell a lényegében kis kéntartalmú Diesel-üzemanyag, a nagy oktánszámú benzinek, a több célra felhasználható, nagy hatékonyságú adalékanyagokat tartalmazó kenőolajok gyártását, szélesebb körben kell alkalmazni az olajtermékekből történő optimális kénkivonás módszereit. Lényegesen bővíteni kell az aromás szénhidrogének, a kis kéntartalmú elektród-koksz, a cseppfolyósított gázok, a vegyipari olajnyersanyag termelését.

A kőolajfeldolgozó ipar vállalatain a munka termelékenységét 1,5-szeresen kell növelni.

A szénbányászatban a szén kitermelését 1975-ig 685–695 millió tonnára kell emelni. A komplex gépesítés és a termelőfolyamatoknak az automatizálása alapján lényegében be kell fejezni a vállalatok technikai felújítását, s a bányákban át kell térni a keskeny fogású szénfejtésre; az ötéves terv végére a fejtőkomplexumokkal és gépesített biztosítással enyhe és meredek dőlésű fejtőrégeken folyó szénkitermelés arányának az egész termelés legalább 60%-át kell elérnie.

Kiemelten gyors ütemben kell fejleszteni a külszíni szénfejtést, s 1975-ben az így termelt szén arányát az egész termelés 30%-ára kell emelni.

A szénbányászatban a munka termelékenységét körülbelül 1,4-szeresére kell növelni.

Az ötéves tervidőszakban a *tőzegtermelést* 35–38%-kal kell növelni, s jelentősen bővíteni kell a tőzegebrikettek és félbrikettek gyártását.

A vaskohászatban alapvető feladatnak kell tekinteni a fémtermelés minőségének gyökeres javítását a legfejlettebb fémtermelési módszerek bevezetésével, valamint a hengerelt áruk, a csövek és fémtömegcikk

választékának bővítését, hogy lényegesen fokozhassuk a fémfelhasználás hatékonyságát a népgazdaságban.

1975-ig az acélgyártást 142–150 millió tonnára, a kész hengerelt áru gyártását 101–105 millió tonnára kell növelni. Fokozni kell a hengerelt áruk gazdaságos fajtáinak, elsősorban a hengerelt lemez, a hidegen hengerelt lemez, a hajlított és szelvényacél, a nagy pontosságú szelvények, a kiváló minőségű és ötvöztött acélból készült hengerelt áruk, a csövek és fémtömegcikkék gyártását. Meg kell szervezni a hidegen hengerelt dinamóacél gyártását, jelentősen javítani kell a transzformátoracél minőségét.

Növelni kell a korróziógátló bevonatú és szilárdító hőmegmunkálású hengerelt fémek és csövek, valamint a fagyálló fémfajták gyártását.

Új kapacitásokat kell létesíteni nagy átmérőjű és magas nyomású gázcsövek, nagy szilárdságú fúró- és béléscsövek, vékony falú, varrat nélküli és elektromos hegesztésű csövek, hidegen hengerelt elektrotechnikai és rozsdamentes lemezacél és a népgazdaságnak szükséges más fémtermékek gyártására.

A vaskohászatban a termelőkapacitások növelését nagy egyedi kapacitású aggregátok, különösképpen 5000 köbméter térfogatú nagyolvasztók, 350 tonna adagú oxigénbefúvásos konverterek építésével kell elérni.

Gyorsabb ütemben kell építeni a vaskohászat vasércbázisának vállalatait. Növelni kell a kereskedelmi érc fémtartalmát.

Lényegesen bővíteni kell a haladó technológiai eljárások alkalmazását, az oxigén és a földgáz alkalmazását a vaskohászatban, körülbelül négyszeresére kell növelni a vasérc-előkészítést, meg kell szervezni a fémestett vasércnyersanyag ipari termelését. Az ötéves tervidőszak végére az oxigénbefúvásos konverterekben történő acélöntés arányát az acéltermelés teljes mennyiségének legalább 30 %-ára kell növelni, s fokozni kell az elektroacél gyártásának arányát. Meg kell növelni a folyamatos acélöntés volumenét. Szélesen be kell vezetni a fémek minőségének megjavítására szolgáló olyan hatékony módszereket, mint az olvasztón kívüli vákuumozás, az acél szintetikus salakokkal és nemesgázokkal való megmunkálása, az elektrosalakos és a vákuumos újraolvasztás.

A vaskohászatban a munka termelékenységét kb. 1,3-szeresére kell növelni.

A színesfémkohászatban a termék mennyiségét 1,4-szeresére, ezen belül az alumíniumét – 50–60 %-kal, a rézét – 35–40 %-kal kell emelni. Jelentősen bővíteni kell az ötvözőfémek termelését és a természetes gyémántok kitermelését. Meg kell gyorsítani a nyersanyagbázis fejlesztését, különösképpen a timföld, ólom, wolfram, molibdén, antimon, ón és kén termelése céljából.

Az ércek külszíni fejtésének, valamint föld alatti kitermelésének további fejlesztését nagy termelékenységgű önjáróberendezés-komplexumok alkalmazásával kell biztosítani. Meg kell gyorsítani a bányavállalatok nagy termelékenységgű berendezéssel és szállítóeszközökkel való ellátását.

Jelentősen növelni kell a fémnek az ércekből történő kivonását, javítani kell a nyersanyag komplex felhasználását, széleskörűen be kell vezetni a féltermékek teljes feldolgozását végző zárt technológiai eljárásokat, s meg kell szervezni a termelési hulladékok kohászati felhasználását. Meg kell teremteni a plazmakohászati eljárások alapjait. Fejleszteni kell a színesfémekből és ötvözetekből való félgyártmányok egyesített öntésének és hengerlésének alkalmazását, ki kell dolgozni a különböző anyagok színesfémekkel vákuumban történő bevonásának eljárásait és az e célokat szolgáló ipari berendezéseket.

Elő kell irányozni a kapacitások további növelését a másodlagos színesfémek, az elektródatermék, a réz- és rézötvözet hengerelt áruk, a kis keresztmetszetű huzalok, a vékony falú csövek és gazdaságos szelvények gyártására. Az alumíniumötvözetekből készülő csövek és építési idomok, az élelmiszerek csomagolására szolgáló alumínium fólia és szalag gyártását jelentősen növelni, választékát bővíteni kell. Meg kell javítani a színesfémek és ötvözetek minőségét.

A színesfémkohászatban a munka termelékenységet legalább 1,4-szeresére kell növelni.

A vegyiparban és a petrokkémiai iparban a termék mennyiségét 1,7-szeresére, ezen belül a műanyagok és szintetikus gyanták termelését mintegy kétszeresére, a kaucsukét 1,7-szeresére, a háztartási vegy-cikkekét 1,9-szeresére kell emelni. 1975-ig a műtrágyák gyártását 90 millió tonnára, a műszalakét 1 050 000–1 100 000 tonnára kell növelni. Bővíteni kell a termékek választékát és javítani kell minőségüket. Javítani kell az iparágon belüli arányokat. Elő kell irányozni a vegyipari termelés további fejlesztését az aggregátok és berendezések egyedi

kapacitásának növelése révén, valamint folyamatos technológiai eljárások kialakítását.

A többi ágazatét megelőző ütemben kell fejleszteni a kiváló minőségű koncentrált és kombinált műtrágyák termelését, hogy az ötéves terv végére termelésük aránya a műtrágyák egész termelt mennyiségének kb. 80 %-a legyen. Az ásványi műtrágyák átlagos tápanyagtartalmát 35–37 %-ra kell növelni. Fokozni kell a növényvédő vegyszerek termelését, bővíteni kell választékukat.

Javítani kell a műanyagok és a belőlük gyártott készítmények minőségét, be kell vezetni a nagy szilárdságú, hőálló, villamosszigetelő, korrózióálló és más újfajta polimeranyagok termelését. Az ötéves tervidőszak végére a hőre lágyuló műanyagok termelésének arányát a szintetikus gyanták és műanyagok egész termelt mennyiségében 40–43 %-ra kell emelni.

Javítani kell a műrostok termelési struktúráját, az ötéves tervidőszak végére a szintetikus rostok arányát az egész termelés 38–40 %-ára kell emelni, jelentősen fokozni kell a texturált szintetikus és műszálak, a fonott műrostok, az anyagukban festett műrostok gyártását, a műselyem és szintetikus selyem nagy kötegekben való szállítását.

Jelentősen bővíteni kell az új, kiváló minőségű szintetikus kaucsukok termelését. A természetes gumit pótló műkaucsuk termelésének arányát az egész kaucsuktermelés 55–60 %-ára kell növelni, s ennek megfelelően csökkenteni kell a természetes gumi felhasználását. Bővíteni kell a tökéletesített konstrukciójú gépkocsiabroncsok gyártását, s biztosítani kell átlagos kopásállóságuk 20–25 %-os növelését.

Meg kell gyorsítani a kis mennyiségben gyártott vegyi termékek termelését, bővíteni kell választékukat. Fokozni kell a polimeranyagok minőségét javító vegyi adalékanyagok termelését, s teljesen ki kell elégíteni a népgazdaság ez irányú szükségleteit. Jelentősen növelni kell a tartósító és antiszeptikus készítmények, az orvosi és mezőgazdasági célokra szolgáló, biológiailag aktív anyagoknak, az adalékanyagoknak, a kémszereknek, az élelmiszerek kiszerelésében használt különböző fóliáknak, a technikai célokra használt zsírok és más élelmiszer-nyersanyagok kémiai helyettesítőinek, a szintetikus glicerinnak, a szintetikus színezékeknek, lakkoknak, a szövetek, kötöttárúk, lábbelik és műbőrök minőségét javító segédanyagoknak a gyártását.

Bővíteni kell a lakosság számára készülő háztartási vegyi cikkek, műanyagkészítmények és más vegyipari termékfajták választékát és javítani kell minőségüket.

A munka termelékenységét a vegyipari vállalatokon 1,6-szeresen és a petrokémiai ipar vállalatain 1,5-szeresen kell növelni.

Bővíteni kell a *föld mélyének geológiai vizsgálatára és az ásványi nyersanyagkészletek felkutatására* irányuló munkát mindenekelőtt a már működő bányai ipari vállalatok körzeteiben, valamint azokban a körzetekben, amelyek gazdasági szempontból a legkedvezőbbek ipari hasznosításra. Fokozni kell a kőolaj- és földgázkutatást, különösen az ország európai részében, a kokszolható és energetikai szénfajtáknak, a kiváló minőségű bauxitoknak, a legfontosabb színes-, ritka és értékes fémeknek, a gyémántoknak, a műtrágyák, különösen a foszfátok termeléséhez szükséges nyersanyagoknak a feltárását, a föld alatti vizek felkutatását, valamint a kutató-feltáró munkálatokat a vasércben gazdag lelőhelyek felderítésére Szibéria és az Urál körzeteiben.

Fejleszteni kell a kutató-felderítő munkálatokat a tengerek és óceánok part menti övezeteiben, a kőolaj és a gáz perspektivikus víz alatti lelőhelyeinek felderítése céljából. Bővíteni kell az arany, az ón és más hasznos ércek part menti hordalékos lelőhelyeinek kutatását. Fokozni kell a geológiai kutatómunkák gazdasági hatékonyságát.

A *gépgyártásban és a fémfeldolgozásban* az ötéves tervidőszakban a termék mennyiségét 1,7-szeresére, ezen belül a közszükségleti cikkekét 2,2-szeresére kell növelni. Biztosítani kell műszereknek és automatizálási eszközöknek, mezőgazdasági gépeknek, építési és talajjavítási gépeknek, a legkorszerűbb fémmegmunkáló és elektrotechnikai berendezéseknek, gázturbináknak, az atomerőművek és vegyipari üzemek, a könnyű- és élelmiszeripari üzemek berendezéseinek, vasúti gördülőanyagoknak, gépjárműveknek a kiemelt ütemű fejlesztését.

Biztosítani kell a Távols-Észak, a meleg éghajlatú és a hegyes vidékek körülményei között folyó munkára alkalmas különböző felszerelések termelésének megszervezését és kibővítését.

Jelentősen növelni kell az emelő-szállító, a be- és kirakodó, valamint a raktári munkák gépi eszközeinek gyártását. Javítani kell a tartós fogyasztási cikkek minőségét és bővíteni kell választékukat.

Fokozni kell a berendezések hatékonyságát az aggregátok egyedi kapacitásának növelése, minőségük és üzembiztonságuk javítása útján.

A gépgyártás új vállalatainak építése és a már meglevő vállalatok rekonstrukciója során abból kell kiindulni, hogy mélyíteni kell a gépgyártási termékek előállításának szakosítását, s főként alkatrészenként és technológiailag szakosított gyárakat és szerelőüzemeket kell létrehozni. Fokozni kell a berendezés váltott műszakos kihasználását.

Meg kell gyorsítani a gépgyártás termelési bázisainak felújítását. Ezen iparág vállalataihoz az elavult fémfeldolgozó berendezés pótlására kell irányítani a legyártandó fémforgácsoló szerszámgépek 25–30 %-át és a kovácsoló-sajtoló gépek legalább 30 %-át. Gyorsabban be kell vezetni az új, haladó technológiai eljárásokat.

A fémforgácsoló szerszámgépek gyártását 1975-ig 230–250 000 darabra, a kovácsoló-sajtoló gépeket 60–65 000 darabra kell emelni. Biztosítani kell a numerikus programvezérlésű fémforgácsoló szerszámgépek gyártásának kiemelt ütemű növelését, s termelt mennyiségüket az ötéves tervben legalább a 3,5-szeresére kell növelni. Bővíteni kell a precíziós és a különleges precíziós szerszámgépek, az automata és félautomata vonalak, a kovácsoló-sajtoló és öntőberendezések gyártását, valamint a fémforgácsoló és csiszoló szerszámok szakosított termelését; fokozni kell e szerszámok minőségét.

Biztosítani kell az öntvények, sajtolt darabok és hegesztett konstrukciók termelésére szolgáló szakosított kapacitások gyorsított ütemű fejlesztését a működő kovácsoló-sajtoló üzemeknek az új technika alapján való felújítása és új üzemek építése útján. Emelni kell az öntvények, a sajtolt darabok, a hegesztett gyártmányok és félgyártmányok minőségét és pontosságát új technológiai eljárásoknak, korszerű szerkezeti és hegesztő anyagoknak, az öntött minták alapján, a nyomás alatt és a vákuumban történő öntésnek, a futószalagos és automatikus vonalaknak, valamint az ipari frekvenciás indukciós vasolvasztó kemencéknek a termelésbe való bevezetése útján.

Jelentősen növelni kell a nyomással történő fémmegmunkálás arányát, széleskörűen alkalmazni kell az iparban a nagyméretű sajtolást.

Biztosítani kell a gépgyártó iparban általánosan használt gyártmányok centralizált előállításának meggyorsított fejlesztését.

A traktorgyártást 1975-ben 575 000 darabra, a mezőgazdasági gépek

gyártását 3,5 milliárd rubel értékre kell növelni. Növelni kell a traktorok, a kombájnok és más mezőgazdasági gépek teljesítőképességét és termelékenységét. Meg kell szervezni új, nagy termelékenységű gabonabetakarító kombájnok, hatalmas szántó és ipari traktorok, erdőipari aggregátgépek gyártását. Meg kell gyorsítani az olyan mezőgazdasági gépek és berendezések kifejlesztését és gyártását, amelyek a mezőgazdasági termelési folyamatok komplex gépesítéséhez szükségesek. Szélesíteni kell az önjáró alvázak és felfüggeszthető gépek gyártását a szükséges választékban.

A gépkocsigyártást 1975-ig 2–2,1 millió darabra kell növelni, s ezen belül a teherautók gyártását körülbelül másfélszeresére, a személygépkocsikét 3,5–3,8-szeresére kell emelni.

Növelni kell a nagy hordképességű gépkocsik, és ezek alapján a nagy, hasznos terhelésű gépkocsivonatok gyártását. Növelni kell a speciális gépkocsik és pótkocsik, a Távol-Észak és a meleg éghajlat feltételei között végzett munkára alkalmas gépkocsik, a fatermékshállító gépkocsivonatok gyártását. Meg kell szervezni a bányaiipar számára önkiürítő billenő gépkocsik és 120 tonna terhelésű gépkocsivonatok gyártását. Bővíteni kell a nagy befogadóképességű és a fokozott terepjáró képességű autóbuszok gyártását. A gépkocsimotoroknak a nagyjavításig tartó üzemidejét 1,3–1,5-szeresére kell emelni.

Legalább 1,9-szeresére kell növelni a legújabb automatizálási eszközökkel ellátott, nagy termelékenységű technológiai berendezések gyártását a könnyű- és az élelmiszeripar, a kereskedelem, a közétkeztetés számára. Jelentősen növelni kell az élelmiszer-csomagoló automaták és a szolgáltatóipari berendezések gyártását.

Ki kell dolgozni a táv- és automatikus vezérlésű emelő-shállító gépkomplexumok és mechanizmusok, valamint az automatizált futószalagos szállító vonalakhoz szükséges ciklikus működésű gépek új konstrukcióit, s meg kell szervezni gyártásukat. Bővíteni kell a különleges szállító, be- és kirakodó mechanizmusok és berendezések gyártását, amelyek biztosítják az ömlesztett anyagok – cement, ásványi műtrágya stb. – szállítási veszteségeinek csökkentését. Meg kell gyorsítani a fő vonalakon közlekedő tehervagonok és konténerek gyártására szolgáló üzemek építését és felújítását.

Nagy egyedi kapacitású új gép- és berendezésfajtákat kell kifejleszteni a kohászat, a szénipar, a bányászat, a vegyipar, a petrolkémiai

és az olajfeldolgozó ipar, az energetika, a papír- és cellulózipar, valamint más iparágak számára. Meg kell szervezni az 5000 köbméter térfogatú nagyolvasztókhoz szükséges berendezések, az óránként 12 000 köbméter termelékenységgű feltárási rotorkomplexumok, a 100 köbméter úrtartalmú kotróputtonyos exkavátorok, a vékony és vastag, enyhén és meredeken lejtő rétegek kitermelésére szolgáló gépesített biztosítású komplex berendezések sorozatgyártását.

Biztosítani kell a hőerőművekhez szükséges 500 000 és 800 000 kilowatt kapacitású energetikai blokkok, a 100 000 kilowatt kapacitású gázturbinák, továbbá az atomerőművekhez szükséges 1 millió kilowatt és ennél nagyobb kapacitású reaktorok komplex berendezéseinek gyártását. El kell készíteni egy 1,2 millió kilowatt kapacitású energetikai blokk berendezését. Ki kell fejleszteni egy új, nagyfeszültségű és átalakító berendezéskomplexumot 1 500 000 volt feszültségű egyenáramú és 1150 000 volt feszültségű váltóáramú távvezetékek számára.

Be kell vezetni általános ipari alkalmazású, javított súly-, technológiai és üzemi mutatókkal és nagy kapacitás-diapazonnal rendelkező villamos motorok új sorozatának, köztük kis motoroknak és mikromotoroknak a gyártását. Biztosítani kell olyan villanymotorok, villamos berendezések, kábelféleségek kifejlesztését és sorozatgyártását, amelyek figyelembe veszik a mezőgazdasági termelés sajátos körülményeit. Ki kell elégíteni a lakosság szükségleteit világítási felszerelésekben.

Különösen nagy gondot kell fordítani a Diesel-motorok gyártásának fejlesztésére és a gázmotorok és gázmotoros kompresszorok gyártására. E gépek motorjainak gyártását 1,5–2-szeresére kell növelni. Be kell vezetni új, nagy teljesítményű Diesel-mozdonyok gyártását.

Meg kell szervezni különleges nyersolaj- és gázipari berendezések gyártását a nyugat-szibériai és távol-keleti körzetek számára, valamint berendezéskomplexumok gyártását a nagy gáz- és olajfővezetékek építéséhez.

Meg kell gyorsítani az építő- és útépítő gépgyártás fejlesztési ütemét, növelni kell a nagyobb egyedi kapacitású gépek gyártását az építőipar számára, be kell vezetni új gépek sorozatgyártását nagy kapacitású ipari traktorok és kerekes vontatók, hidraulikus exkavátorok, felületkikészítő, tetőfedő és más munkákat végző gépkomplexumok bázisán. Automatikus vonalakat kell létrehozni az építőanyag-

ipar számára, bővíteni kell a kommunális gazdaság szükségleteit szolgáló gépek és berendezések gyártását.

Be kell vezetni a technológiai folyamatok irányítására szolgáló automatizálási eszközök és komplex rendszerek ipari gyártását a kohó-, a vegyipar és az olajfeldolgozó, az olaj-, a gáz- és szénipar számára.

A műszergyártást a kétszeresére kell növelni. Be kell fejezni az olyan egységesített berendezések teljes komplexumának kifejlesztését, amelyek az ipari műszerek állami rendszerébe tartoznak, és be kell vezetni e berendezések gyártását. Be kell vezetni nagyobb üzemeltetési mutatójú és üzembiztonságú, általános ipari rendeltetésű műszerek és automatizálási eszközök aggregált komplexumainak gyártását.

A számítástechnikai eszközök gyártását 2,4-szeresére, ezen belül az elektronikus számítógépeket 2,6-szeresére kell növelni. Be kell vezetni integrált sémákon alapuló új elektronikus számítógép-komplexumok sorozatgyártását. Meg kell teremteni az olyan technikai eszközök komplexumát, amelyek lehetővé teszik az információk nyilvántartásának, gyűjtésének, tárolásának, továbbításának és feldolgozásának automatizálását, új technikai eszközöket kell létesíteni az ország egységes automatizált távközlési hálózata számára, rádióberendezéseket a légi közlekedés navigációs és irányítási szükségleteire, valamint integrált áramkörök széles körű alkalmazásán alapuló elektronikus orvosi berendezéseket.

Szélesíteni kell a tudományos kutatómunkát szolgáló korszerű műszerek, készülékek és laboratóriumi berendezések, valamint a mérnöki és irányítási munka gépesítéséhez és automatizálásához szükséges eszközök gyártását.

A gépgyártásban a munka termelékenységét 1,5–1,8-szeresére kell emelni.

Az erdőiparban, a fafeldolgozó iparban, a cellulóz- és papíriparban biztosítani kell a termelés struktúrájának további javítását és a faanyag komplex felhasználását.

Az ötéves tervidőszak folyamán a faforgács és farost lemezek gyártását 2,8–2,9-szeresére, a cellulózét 1,7-szeresére, a kartonét 1,8-szeresére, a papírért legalább 1,3-szeresére kell növelni.

Növelni kell a termelést a cellulóz, a papír és a karton ama fajtáiból, amelyekben hiány mutatkozik, ezen belül a műszaki rendeltetésű és az élelmiszerek gépi kiszerelésére szolgáló fajtákból, valamint a

lakosság céljait szolgáló papírárukból. Javítani kell a gyártott termékek minőségét.

Lényegesen bővíteni kell a cellulóz- és papíriparban technológiai nyersanyagként használt, fahulladékból, lombelevélű és gyenge minőségű fenyőfaanyagból származó forgács, valamint a makulatúra felhasználását.

A hasznos faanyag termelését a kitermelt faanyag egész mennyiségének 87%-ára kell emelni.

A gömbfaszállítások csökkentése céljából fokozni kell a faanyag feldolgozását az ország keleti körzeteiben.

Végre kell hajtani a működő fakitermelő vállalatok rekonstrukcióját, s különösen nagy figyelmet kell fordítani a fakitermelés munkai igényes folyamatainak gépesítésére, a tökéletesebb gépek és berendezések meghonosítására, az autóutak állapotának javítására, valamint új, magas szinten gépesített faipari gazdaságok építésére. Javítani kell a fakitermeléssel foglalkozó munkások és alkalmazottak munkaes életkörülményeit.

Fejleszteni kell a bútoripar kapacitását, mindenekelőtt az ország keleti körzeteiben, növelni kell a működő vállalatok bútorgyártását e vállalatok rekonstrukciója útján. A bútorgyártásban széles körben kell új technológiai folyamatokat és nagy hatékonyságú anyagokat alkalmazni. Az ötéves tervidőszakban a bútorgyártást legalább 1,6-szeresére kell növelni.

A munka termelékenységét az erdőipari és fafeldolgozó ipari vállalatoknál mintegy 35%-kal, a cellulóz- és papíripari vállalatoknál 45%-kal kell emelni.

Az építőanyag-ipar termelését 1,4-szeresére kell növelni, nagy arányokban meg kell szervezni a magasabb gyári készenléti fokon álló anyagoknak és készítményeknek, ipari szerkezeteknek, az épület és a berendezések súlyát csökkentő könnyű töltőanyagoknak a gyártását. A cement gyártását 1975-ig 122–127 millió tonnára kell emelni. Jelentősen bővíteni kell a burkolóanyagok és az egészségügyi-műszaki berendezések választékát. Növelni kell a téglá és egyéb helyi építőanyagok termelését. Az építőanyag-gyártáshoz nagyobb mértékben fel kell használni más ágazatok melléktermékeit (a salakot, a hamut, a nehércses anyagokat). Növelni kell a mészpor és a kerámiai csatorna-

csövek gyártását a mezőgazdaság szükségleteire, valamint az öntözőrendszerek építéséhez szükséges csövek gyártását.

Fokozni kell a vállalatok technikai színvonalát, meg kell gyorsítani a termelési folyamatok gépesítését és automatizálását. Az építőanyagipari vállalatoknál a munka termelékenységét mintegy 35%-kal kell növelni.

A könnyűiparban. A szovjet emberek ruházatban, lábbeliben és más könnyűipari gyártmányokban jelentkező szükségleteinek teljesebb kielégítése végett 35–40%-kal kell növelni a könnyűipari termékek gyártását; 1975-ig a szövetgyártást 10,5–11 milliárd négyzetméterre, a bőrlábbeliét 800–830 millió párra kell emelni; biztosítani kell a kötöttáruk termelésének 1,5-szeresére, a konfekciókészítmények gyártásának 1,4-szeresére és a porcelán és cserépedények 2-szeresére való növelését. Kellő időben fel kell újítani és ki kell bővíteni az áruk választékát, javítani kell minőségüket és külső kialakításukat.

Meg kell valósítani a könnyűipari vállalatok technikai felújítását az új technika és a haladó technológia bevezetése, valamint a termelés gépesítése és automatizálása alapján. Biztosítani kell a nagy termelékenységű, orsó nélküli fonógépek, vetelő nélküli szövőgépek, a teljesen automatizált futószalagok nagyarányú bevezetését a pamutipar, a gyapjú- és kötszövőipar számára, a folyamatos technológiai eljárások alkalmazását a szövetek és a kötöttáruk kikészítésében, a ruha- és cipőgyártásban.

A könnyűipari vállalatokon a munka termelékenységét 34%-kal kell növelni.

Az élelmiszer-, a hús- és tej-, valamint a haliparban a termelést 33–35%-kal, ezen belül a húst 40–43%-kal, a teljestej-termékekét 29%-kal, a cukorét mintegy 34%-kal, az étkezési halét legalább 47%-kal kell növelni. Javítani kell az élelmiszerek minőségét, növelni kell választékukat, fokozni kell tápértéküket és javítani kell ízüket. Fokozott ütemben kell fejleszteni a gyermek- és diétás élelmiszerek, a konzervált gyümölcsök és zöldségfélék, a kiváló minőségű cukrászkészítmények gyártását. Növelni kell a kiszerelt és csomagolt áruk, köztük a különféle félgyártmányok és konyhai készítmények termelését.

Bővíteni kell az élelmiszer-nyersanyag komplex felhasználását. Biztosítani kell az élelmiszeripari, a hús- és tejipari vállalatok építé-

sének és felújításának meggyorsítását, korszerű, nagy termelékenysé-
gű berendezésekkel való ellátását.

Jelentősen növelni kell az élő és fagyasztott hal, a halfilé és a fél-
gyártmányok, a tokhalkészítmények, a szárított és füstölt hal ter-
melését és a kereskedelmi szervezeteknek való szállítását.

A halipari flottát ki kell egészíteni nagy hatékonyságú hajókkal,
amelyek automatizált és gépesített halászó és halfeldolgozó, a hal-
fogás teljes feldolgozását és a hulladékanyagoknak táplisztt előállí-
tására való teljes felhasználását biztosító futószalagokkal vannak el-
látva. Jelentősen javítani kell a halipari flotta üzemeltetését, széles-
körűen meg kell honosítani a hal felkutatását szolgáló új, korszerű
eszközöket és az új halászati módszereket, fejleszteni kell a hajó-
javító kapacitásokat, a tengeri halászati kikötőket, kiváltképpen a
távol-keleti medencében.

Növelni kell az óceáni halfajták komplex feldolgozását, valamint a
belőlük nagy választékú, kiváló minőségű termékeket gyártó vállalatok
termelési kapacitását.

Szélesíteni kell a halipar nyersanyagbázisának kutatására irányuló
munkálatokat a világtengeren. Meg kell tenni a szükséges intézkedé-
seket, hogy a belső víztárolókban jelentősen növeljük az értékes hal-
fajták állományát. A haltermelést az állami tógazdaságokban 2,7-
szeresére kell emelni.

Az élelmiszer-, hús-, tej- és halipari vállalatoknál a munka termelé-
kenységét 30–33%-kal kell növelni.

Fejleszteni kell a *kulturális-jóléti és háztartási cikkek gyártását* az
ipar valamennyi ágában, s termelésüket 1,8-szeresére kell növelni.
A kulturális-jóléti és háztartási cikkek termelését a nehézipari ága-
zatokban a következőképpen kell növelni: a színesfém-kohászatban,
a vegyipari gépgyártásban és a szerszámgépgyártásban – 3-szorosára,
a nehézgépgyártásban, a műszergyártásban, a hajógyártó és elektro-
nikus iparban – 2,2–2,5-szeresére, a repülőgépgyártó, a honvédelmi,
elektrotechnikai iparban, vegyiparban és petrolkémiai iparban, a
könnyű- és élelmiszeripari gépgyártásban, az építőanyag-iparban és a
rádiógyártásban – 1,8–2-szeresére, az autóiparban, a cellulóz- és papír-
iparban, az erdőiparban és a fafeldolgozó iparban, továbbá a vas-
kohászatban – 1,5–1,7-szeresére.

Bővíteni kell és állandóan fel kell újítani a termékek választékát,

javítani kell minőségüket, meg kell szervezni új árufajták gyártását, fokozni kell a lakosság munkáját és mindennapi életét megkönnyítő, technikailag bonyolult kulturális-jóléti és háztartási gépek és készülékek üzembiztonságát és tartósságát.

Intézkedéseket kell tenni kulturális-jóléti és háztartási cikkek gyártó szakosított vállalatok és üzemek szervezésére, a működő vállalatoknál pedig ezen áruk gyártása technikai színvonalának emelésére.

A helyiipar termelését 1,7-szeresére kell növelni, s lényegesen bővíteni kell az iparművészeti tárgyak, a kiváló minőségű gyártmányok, emléktárgyak, a mindennapi életben használatos kisebb háztartási, valamint más közszükségleti cikkek gyártását, s erre a célra maximálisan ki kell használni a helyi nyersanyag- és anyagkészleteket. Meg kell valósítani a működő vállalatok technikai felújítását és szakosítását, s új vállalatokat kell építeni főleg a kis és közepes városokban.

Gyorsított ütemben kell fejleszteni a *mikrobiológiai ipart*. A takarmányélesztők termelését 3,5–3,7-szeresére kell növelni. Fejleszteni kell a fehérjevitamin-koncentrátumok ipari termelését, jelentősen bővíteni kell az aminosavak, a mikrobiológiai növényvédő szerek, a nem egészségügyi rendeltetésű antibiotikumok és takarmányvitaminok termelését. Növelni kell az erjesztő preparátumok gyártását, és bővíteni kell választékukat a technológiai folyamatok intenzifikálása és a termékek minőségének javítása végett az élelmiszer- és könnyűiparban, a mezőgazdaságban és más ágazatokban. Meg kell valósítani a mikrobiológiai iparnak nagy termelékenységgű technológiai vonalakkal és felemelt egyedi kapacitású aggregátokkal való ellátását.

A *malomipari vállalatoknál* a szükséges mennyiségben biztosítani kell kitűnő minőségű liszt őrlését, javítani kell a dara választékát, kétszeresére kell növelni a rizs, és 1,5-szeresére a hajdinakása feldolgozását. Meg kell szilárdítani a raktárbázist, a malomiparnak és a kombinált takarmányokat gyártó iparnak az anyagi-műszaki bázisát.

A *gyógyszeripar* termelését 1,6-szeresére kell növelni. A gyógyszereknek kellő választékú gyártását olyan mértékre kell emelni, hogy biztosítsa a lakosság szükségleteinek teljes kielégítését. Jelentősen növelni kell a vitaminok és antibiotikumok gyártását. Biztosítani kell a vírusok, a baktériumok, a gombák és daganatok elleni hatásos, új antibiotikumok kifejlesztésére és gyártására irányuló munkálatok elsődleges fejlesztését. Növelni kell a kész gyógyszerek gyártását és

javítani kell választékukat. Bővíteni kell a profilaktikai, a diagnosztikai, a gyógyítási és beteggondozási orvosi berendezéseknek és technikai eszközöknek a gyártását.

IV · MEZŐGAZDASÁG

A mezőgazdaság területén a feladat az, hogy a mezőgazdasági termékek termelésének évi átlagos mennyiségét a megelőző ötéves tervidőszakhoz képest 20–22 %-kal növeljük, s ezzel biztosítsuk a lakosság növekvő élelmiszer-szükségleteinek és az ipar egyre nagyobb nyersanyag-szükségleteinek teljesebb kielégítését. E feladat teljesítésének döntő feltétele az, hogy mindenképpen erősítsük a mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisát, következetesen megoldjuk a mezőgazdaság intenzifikálását a kemizálás, a földművelésnek és az állattenyésztésnek a komplex gépesítése, a széles körű talajjavítás útján. Biztosítanunk kell a termelés területi elhelyezésének javítását, a szakosítás elmélyítését és a koncentráció fokozását, meg kell javítanunk a mezőgazdasági területeknek, a kolhozok és a szovhozok technikai felszerelésének és munkaerő-tartalékainak kihasználását.

Biztosítanunk kell, hogy a mezőgazdasági kultúrák *terméshozama* mindenütt *növekedjék*; mégpedig a talaj termőképességének növelésével, a termelés haladó technológiájának bevezetésével, az ásványi és a szerves trágyák ésszerű felhasználásával, a széles körű talajjavítással, eróziógátló intézkedésekkel, a vetőmagtermesztés javításával, a legnagyobb hozamú növényfajtáknak és hibrideknek termelésbe való bevezetésével, a növényi betegségek, kártevők és gyomnövények elleni védelem kiterjesztésével, a betakarítási veszteségek kiküszöbölésével, a vetésterület struktúrájának tökéletesítésével, a legmegfelelőbb vetésforgók meghonosításával. Kellő gondot kell fordítani a földtartalékokra, s nem tűrhető meg semmiféle túlkapás földeknek nem mezőgazdasági célokra való felhasználásában. Növelni kell a földhasználóinak, a mezőgazdasági, a víz- és erdőgazdasági szervezeteknek a felelősségét a megfelelő eróziógátló és talajjavító intézkedések végrehajtásáért.

Biztosítani kell, hogy az ötéves tervidőszakban az átlagos évi gabonatermelés legalább 195 millió tonna legyen. Jelentősen növelni

kell a gabonafélék terméshozamát minden kolhozban és szovhozban, számításba véve azt, hogy az új ötéves tervidőszakban a gabonatermelés növelése változatlanul a mezőgazdaság fejlesztésének kulcsproblémája lesz. Növelni kell a gabonatermelést az öntözött és lecsapolt földeken, fokozni kell a munkálatokat olyan nagy körzetek létesítésére, amelyek Ukrajna déli részén, az Észak-Kaukázusban és a Volga-vidéken öntözött földeken az árugabona garantált mennyiségét termesztik. Növelni kell az erős és kemény búzafajták, a legjobb rizs-, köles-, sörárpafajták termesztését. Állandóan tökéletesíteni kell a gabonagazdaság gépparkját.

Növelni kell a burgonya és a zöldségfélék, különösképpen a korai fajták termesztését. Hatékonyabban ki kell használni termelésükhöz az öntözött és árterületi földeket, bővíteni kell e termékek árutermelésének szakosított övezeteit, új meglegházi gazdaságokat kell létrehozni; növelni kell a gyümölcsök, a bogyófélék és a szőlő termelését. Jelen-tősen növelni kell a tárolók és hűtőházak befogadóképességét, fokozni kell a mezőgazdasági termékek feldolgozását végző üzemek teljesítő-képességét a szovhozokban, a kolhozokban és a begyűjtő szervezetek-ben; jobban el kell látni e gazdaságokat speciális szállítóeszközökkel, s meg kell javítani a burgonya-, a zöldség- és gyümölcsfelvásárlás szervezetét.

A nyersgyapottermelést 1975-ig 7,0–7,2 millió tonnára kell emelni nagyobb terméshozamú, a betegségekkel szemben ellenállóbb gyapot-cserjefajták meghonosításával, a gyapot-lucerna vetésforgók bevezetésével, a gyapot-vetésterületeknek az új öntözött földeken való növe-lésével. Emelni kell a gyapottermesztés és -betakarítás gépesítésének színvonalát, a gyapotföldek számára biztosítani kell a szükséges ásványi műtrágyát és növényvédő szereket.

Növelni kell a cukorrépa, a tealevél, a komló, a dohány, a len, a kender, a napraforgó, a szója és más olajnövények és ipari növények termesztését, főként terméshozamuk jelentős fokozásával.

Biztosítani kell az *állattenyésztés további fejlesztését* azon az alapon, hogy minden gazdaság hatékony intézkedéseket tesz a takarmány-bázis erősítésére, az állatállomány fajtabeli javítására és produktivitá-sának fokozására, s egyidejűleg szaporítja az állatállományt.

Az országban az ötéves tervidőszak folyamán az átlagos évi hús-termelést (vágósúlyban) legalább 14,3 millió tonnára, a tej termelését

– 92,3 millió tonnára, a tojását – 46,7 milliárd darabra és a gyapjút – 464 000 tonnára kell emelni.

Tovább kell fejleszteni az intenzív tejelő állattenyésztést, a szakosított húsállattenyésztést, a sertés- és baromfityenyésztést. Jelentősen növelni kell a juh- és kecskeállományt, s fokozni kell produktivitását.

Igen fontos feladatnak tekintendő az állattenyésztés szilárd takarmánybázisának mielőbbi megteremtése. Jelentősen növelni kell a siló-takarmányt, a gyökérnövények termelését, hogy teljesen kielégíthessük a közös állattenyésztésnek, valamint a személyi tulajdonban állatot tartó kolhozparasztok és szovhoz dolgozók gazdaságának szükségleteit. Jelentősen növelni kell a kukorica, az árpa, a zab és a hüvelyesek szemtermelését, főként terméshozamuknak – különösképpen az öntözött és lecsapolt földeken – való növelése útján, bővíteni kell az évelő füvek vetésterületét és növelni kell terméshozamukat. Szélesebben be kell vezetni a takarmánybegyűjtés és tárolás haladó módszereit, a széna betakarítását préseknek és ventilációs szárításnak az alkalmazásával, szénaliszt és vitaminos gyökérliszt készítését. Nagy termelékenységű réteket és legelőket kell létesíteni, növelni kell a limános öntözésű területeket takarmánynövények termesztése végett. Intézkedéseket kell tenni a természetes takarmányterületek hozamának növelésére, különösen a fejlett juhtenyésztés és a legeltető állattenyésztés körzeteiben, Kazahsztán, Közép-Ázsia, a Volga-vidék, Nyugat- és Kelet-Szibéria és Észak-Kaukázus területein, el kell végezni a szükséges munkálatokat a „Fekete Föld” és Kizljarszk legelőinek hatékony kihasználása végett.

Az állattenyésztésnek teljes értékű takarmányokkal való ellátása végett gyors ütemben kell fejleszteni a kombinált takarmányokat gyártó ipart és mikrobiológiai ipart. Az ötéves tervidőszak végére az állami vállalatok kombinálttakarmány-termelését legalább 30 millió tonnára, a fehérje-vitamin adalékanyagokét 1 millió tonnára kell emelni.

Nagy arányokban meg kell szervezni a kombinált takarmányok termelését a kolhozokban és a szovhozokban e gazdaságok gabonájának és az állami vállalatok által termelt fehérje-vitamin adalékanyagoknak a felhasználásával. Növelni kell az ásványi adalékanyagok termelését, jobban fel kell használni az élelmiszeripar és a hús-tejipar hulladékait takarmányozási célokra.

Az állattenyésztési termékek termelésének gyorsabb növelése és az

állattenyésztés hatékonyságának növelése végett biztosítani kell a kolhozokban és a szovhozokban gépesített állattenyésztő gazdaságok építését, a városok közelében ki kell fejleszteni olyan nagy állami, kolhoz- és kolhozközi komplexumok építését, amelyek ipari módszerekkel állítják elő az állattenyésztési termékeket, s baromfigyárakat kell építeni. Meg kell szervezni a szarvasmarha és a sertés szaporulatának intenzív hizlalását a szovhozokban, a kolhozokban, az ipari és közétkeztető vállalatok melléküzemeiben.

Biztosítani kell a szarvas- és prémesállat-, a nyúltenyésztés, a halas-
tói halgazdaság, a méh- és a selyemhernyó-tenyésztés fejlesztését.

Javítani kell az állategészségügyi szolgálatot.

A kolhozok és szovhozok adják meg a szükséges segítséget a falusi lakosságnak egyéni háztáji gazdálkodásához, jószág- és baromfiállományának növeléséhez.

Intézkedéseket kell tenni a gabonafélék, a hús, a burgonya, a gyümölcsök és zöldségfélék, a cukorrépa és a nyersgyapot, valamint más termékek és mezőgazdasági nyersanyagok *minőségének javítására*.

Határozott intézkedéseket kell tenni annak megakadályozására, hogy termékvesztés és minőségromlás következzen be a termelés, a betakarítás, a szállítás, a tárolás és az értékesítés bármely szakaszán.

Érvényben kell tartani a mezőgazdasági termékek *fix felvásárlási terveinek elvét*, felemelt árakkal ösztönözni kell a gazdaságokat, hogy terven felül adják el termékeiket az államnak. A mezőgazdasági termelés növelése alapján el kell érni, hogy árugabona termelésével foglalkozó minden kolhoz és szovhoz, minden kerület, terület, tartomány és köztársaság ne csupán teljesítse a fix tervet, hanem az ötéves terv folyamán legalább 35 % gabonát adjon el az államnak terven felül; biztosítani kell, hogy minden kolhoz és szovhoz minden esztendőben legalább 8–10 %-kal több állattenyésztési terméket adjon el az államnak, mint amennyit a terv előír.

Mindenképpen fejleszteni és erősíteni kell az ipari és kereskedelmi vállalatoknak a kolhozokkal és a szovhozokkal való kapcsolatait, következetesen meg kell valósítani az átmenetet arra, hogy a felvásárló szervezetek a termékeket közvetlenül a gazdaságokban vegyék át és speciális közlekedési eszközökkel szállítsák el.

1975-ig a mezőgazdaságnak szállított műtrágyák mennyiségét 72

millió tonnára, a takarmányfoszfátokét pedig 3 millió tonnára kell emelni.

A talaj- és éghajlati övezeteknek megfelelően nagy arányokban be kell vezetni a műtrágyák alkalmazásának hatékony módszereit, összekapcsolva ezeket szerves trágyák alkalmazásával, a savanyú talajok meszezésével, talajjavítással és a földművelési kultúra általános emelésével.

Biztosítani kell a műtrágyák hatékonyabb felhasználását és a tárolás, a szállítás és a talajba juttatás folyamán jelentkező veszteségeinek csökkentését. Fokozatosan át kell térni a műtrágyáknak különleges szállítóeszközökben, göngyöleg nélkül történő szállítására, a be- és kirakodó munkálatok, valamint a talajba juttatási műveletek komplex gépesítésére. Fokozni kell a műtrágyaraktárak építését. A műtrágyaraktárak területi elhelyezésénél azt kell szem előtt tartani, hogy a szállítások és átrakások a lehető legnagyobb mértékben csökkenjenek. A raktárakban és a gazdaságokban meg kell szervezni a műtrágyakeverő berendezések széles hálózatát. Növelni kell a biológiai növényvédő szerek gyártását és alkalmazását.

Az ötéves tervidőszak folyamán 3 millió hektárnyi új *öntözött területet* kell művelés alá venni, beleértve a limános öntözésű területeket, 41,2 millió hektárnyi legelőterületet kell vízzel ellátni, s növelni kell az öntözött területek vízellátását.

Fokozni kell a kahovkai és a kujbisevi öntözőrendszerekben, valamint a nagy sztavropoli, az észak-krími és szárátovi csatornák övezetében a nagy vízgazdasági objektumok építési ütemét. Folytatni kell a rizsföldek műszaki berendezéseinek építését Krasznodar tartományban, Asztrahánnyal és Rosztov területen, Primorje tartományban, a Kazah és az Üzbég SZSZK-ban. 1975-ig a rizstermelést 2 millió tonnára kell emelni.

Gyapottermesztésre művelés alá kell vonni 650 000 hektárnyi új öntözött területet, főként a Karsi- és a Serabadi-sztyeppen, a Kara-Kum-csatorna és a Ferganai-öböl közelében folyó munkálatok meggyorsítása és a Golodnaja-sztyeppen folyó munkálatok befejezése révén.

A lápos övezetekben 5 millió hektárnyi területen kell lecsapolást végezni, ebből 3 millió hektárnyi területen alagsövezéssel.

Jelentősen meg kell javítani a vízgazdasági és talajjavító építkezések minőségét, csökkenteni kell önköltségüket.

Javítani kell az öntözött és a lecsapolt földek kihasználását, biztosítani kell a javított földeken termesztett növények termés hozamának jelentős növelését, s erre a célra kellő mennyiségű műtrágyát és technikai felszerelést kell felhasználni.

Ki kell dolgozni technikailag tökéletes öntöző és elárasztó rendszereket, automatizált vízelosztással és nagy termelékenységű öntözéstechnikai eszközökkel, továbbá a talaj optimális biológiai rezsimjének kialakítását biztosító, valamint lecsapoló és lecsapoló-öntöző rendszerek építési terveit, s e terveket meg kell valósítani.

A kolhozokban és a szovhozokban a *munka termelékenységét* az ötéves tervidőszakban 37–40 %-kal kell emelni, s jelentősen csökkenteni kell a termékek önköltségét. E célból biztosítani kell:

a gazdaságoknak fokozott teljesítőképességű traktorokkal, nagy termelékenységű kombájnokkal, széles munkafogású és többsoros gépekkel, valamint olyan kombinált gépekkel való ellátását, amelyek a gépcsoport egy járatával egyszerre több technológiai műveletet végeznek;

növelni kell nagy termelékenységű és talajjavító berendezések, fokozottabb terepjáró képességű és nagyobb raksúlyú teherkocsik, önkormányozható gépkocsik, gépkocsi- és traktorpótkocsik, speciális gépkocsik, autóbuszok szállítását a mezőgazdaság számára;

olyan új gép- és berendezéstípusokat kell létrehozni, amelyek a mezőgazdasági termelés komplex gépesítéséhez és automatizálásához szükségesek, különösképpen az állattenyésztésben és a takarmánytermesztésben, beleértve az ipari módszerekkel termelő állattenyésztési komplexumok számára készülő gépeket, berendezéseket és technológiai vonalakat;

berendezéseket kell létrehozni az automatikus hő- és nedvességszabályozó készülékekkel ellátott gépesített gyümölcs- és zöldségtárolók számára burgonya-, zöldség-, gyümölcs- és szőlőtárolási célokra, valamint zöldségtermesztő ipari melegházi kombinátok számára.

Az ötéves tervidőszakban a mezőgazdaság számára 1700 000 traktort (ezen belül 705 000 szántási traktort), 1100 000 tehergépkocsit, 1500 000 traktorpótkocsit, 87 000 exkavátort, 82 000 buldózert,

42 500 sarabológépet, valamint 15 milliárd rubel értékű mezőgazdasági gépet, ebből 541 000 gabonabetakarító kombájnt, 230 000 silótakarmány-betakarító és 60 000 répabetakarító kombájnt, 6 milliárd rubel értékű állattenyésztés-gépesítő és takarmánytermelő gépet kell szállítani. Teljesen ki kell elégíteni a traktorok, gépkocsik és mezőgazdasági gépek tartalékalkatrész-szükségletét. Fokozni kell a mezőgazdaságnak szállított gépek és berendezések technikai színvonalát, minőségét, üzembiztonságát és tartósságát. Javítani kell a kolhozokban és szovhozokban a mezőgazdasági technikai felszerelés valamennyi fajtájának kihasználását és tárolását.

Biztosítani kell a mezőgazdaságban a javítóbázis továbbfejlesztését és a gépkocsik szervizhálózatának kiépítését. Javítani kell a gépek és berendezések javításának és karbantartásának minőségét. A „Szojuzszelhoztyehnyika” vállalatainak és szervezeteinek javítaniuk kell az általuk kiszolgált kolhozok és szovhozok műszaki ellátását.

Fokozni kell a mezőgazdaság elektrotechnikai felszerelését, az öt-éves tervidőszakban kétszeresére kell növelni a mezőgazdaság villamosenergia-fogyasztását, az energiaszolgáltatást a falusi lakosság kommunális-háztartási szükségleteire. Lényegében állami energetikai rendszerekből és villamos erőművekből el kell látni energiával az ország összes kolhozait és szovhozait és e gazdaságok termelő és kulturális-szociális rendeltetésű helyiségeit, valamint lakóházaikat. A mezőgazdaságnak elegendő mennyiségű elektrotechnikai berendezést, készülékeket és kábelt kell szállítani, egyebek közt az irányítási és automatizálási rendszerek számára is.

A mezőgazdaság fejlesztésére – ideszámítva a termelési, lakás- és kulturális építkezést és a technikai eszközök beszerzését – 82,2 milliárd rubel értékű állami beruházást kell elvégezni.

A kolhozok beruházásaihoz 46,4 milliárd rubel értékű anyagi-műszaki erőforrást kell biztosítani.

Az éves tervek teljesítése folyamán további pénzügyi és anyagi erőforrásokat kell felkutatni, s ezeket a mezőgazdaság fejlesztésére kell fordítani.

Jelentősen növelni kell a beruházások felhasználásának hatékonyságát, gyökeresen meg kell javítani a mezőgazdasági objektumok tervezését. Csökkenti kell a mezőgazdasági építkezések költségét. A leggazdaságosabb terveket kell kidolgozni és alkalmazni.

A kolhozokban és szovhozokban biztosítani kell az *ipari segédüzemek további fejlesztését*, elsősorban azokat, amelyek mezőgazdasági termékek feldolgozását és tárolását végzik, helyi nyersanyagból építőanyagokat és közszükségleti cikkeket termelnek, hogy az év folyamán teljesebben és egyenletesebben kihasználhassák a falusi munkaerő-tartalékokat, növeljék a gazdaságok gazdasági erejét, és emeljék a munka termelékenységét. Fejleszteni kell a mezőgazdasági és ipari vállalatok egymás közötti termelési kapcsolatait. Elő kell segíteni kolhozközi és vegyes állami-kolhoz vállalatok és szervezetek, továbbá agrár-ipari komplexumok és egyesülések létesítését és a meglevők javítását.

A *mezőgazdaság területén* fokozni kell a *tudományos kutatások* hatékonyságát. A tudományos kutatószervezetek figyelmét a mezőgazdasági termelés fő problémáinak megoldására, a termelés hatékony technológiai folyamatainak és komplex gépesítésük eszközeinek gyorsabb bevezetésére, a haladó növény- és állatvédő módszerek gyakorlati alkalmazásának meggyorsítására, valamint a megművelt területek, a technikai és a munkaerő-tartalékok legésszerűbb kihasználásával összefüggő problémák megoldására kell összpontosítani.

Fokozni kell az új növény-, állat- és baromfifajták kifejlesztésére irányuló nemesítő munkát. Fontos feladatnak kell tekinteni meg nem dőlő és betegségekkel szemben ellenálló mezőgazdasági növényfajták és hibridek kifejlesztését az öntözött és lecsapolt területeken való termesztésre, nagy mennyiségű műtrágya felhasználása mellett. Nagy arányokban be kell vezetni a termelésbe a nagy hozamú növény- és állatfajtákat.

A tudományos kutatóintézetek és tanintézetek anyagi-műszaki bázisát meg kell erősíteni.

Meg kell tenni a szükséges intézkedéseket, hogy a *kolhozokat és szovhozokat ellássuk szakképzett* gépkezelőkkel, állattenyésztőkkel, brigádvezetőkkel és más szakemberekkel, növeljük képzettségüket, javítsuk a mezőgazdasági dolgozók munka- és életfeltételeit. Javítani kell az agronómusok, zootechnikusok, állatorvosok, mérnökök, közgazdászok és más szakemberek képzését a mezőgazdasági munka számára.

Növelni kell a *kolhozok és szovhozok termelésének hatékonyságát*. A szovhozokban és a kolhozokban meg kell javítani a munkaszerve-

zést, a bérezési rendszert úgy kell tökéletesíteni, hogy növekedjék a mezőgazdasági dolgozók anyagi érdekeltsége a termelés növelésében, a termék minőségének javításában és önköltségének csökkentésében, valamint a technikai felszerelés hatékony kihasználásában. Be kell fejezni a szovhozok átállítását az önálló elszámolásra.

Meg kell javítani az *erdőgazdaság* munkáját technikai ellátottságának és kemizálási színvonalának emelésével, az erdőkészletek és az állami erdőállomány teljesebb kihasználásával, fokozni kell az erdők termelékenységét és minőségi összetételét. 12 millió hektárnyi területen el kell végezni az erdőfelújítás és a védő erdősítés, 1,3 millió hektár területen az erdők lecsapolási munkáját, bővíteni kell az erdőgondozási munkálatokat, fokozni kell az erdők védelmét betegségekkel, kártevőkkel és tüzekkel szemben.

Fokozni kell a természet védelmét. Növelni kell a minisztériumok és főhatóságok, a vállalatok, intézetek és szervezetek felelősségét a természeti erőforrások – föld, víz, légkör, hasznos ásványok – észszerű felhasználásáért, valamint a növény- és állatvilág újratermeléséért.

V · KÖZLEKEDÉS ÉS TÁVKÖZLÉS

Biztosítani kell a közlekedés további fejlesztését, a közlekedési rendszer teljesítőképességének és rugalmasságának fokozását a népgazdaság és a lakosság szállítási szükségleteinek zavartalan és kellő időben történő kielégítése, a teherszállítás és a személyforgalom meggyorsítása, valamint átbocsátási és szállítási tartalékok képzése végett. A közlekedési eszközök valamennyi fajtájának teherforgalmát 32–35 %-kal kell növelni.

Javítani kell a közlekedés technikai ellátottságát, bővíteni és erősíteni kell az úthálózatot, különösképpen az ország keleti körzeteiben. Intézkedéseket kell tenni a közlekedés biztonságának növelésére.

Fokozni kell a közlekedés munkájának hatékonyságát, el kell érni a közlekedési eszközök jobb kihasználását, javítani kell az összes közlekedési eszközök munkájának koordinációját, meg kell szüntetni a párhuzamos és más ésszerűtlen szállításokat. Bővíteni kell a konténeres és a csomagolt teheráruszállítást a nagy befogadóképességű konténe-

rek alkalmazásával. Csökkenti kell az állásidőket és az üresjáratokat. Emelni kell a be- és kirakodó munkálatok komplex gépesítésének színvonalát. Növelni kell a közlekedési eszközök javításával és tartalék alkatrészek gyártásával foglalkozó vállalatok teljesítőképességét. Tökéletesíteni kell a közlekedési eszközök technológiáját, nagyobb arányban kell biztosítani ennek szakosítását. A fajlagos fűtőanyagráfordítást a közlekedésben átlag 10–12 %-kal kell csökkenteni.

Az ipari szállítás valamennyi fajtájánál tovább kell fejleszteni és javítani a technikai felszerelést.

A *vasúti szállítás* fejlesztésében fő iránynak kell tekinteni a vasutak átbocsátó- és szállítóképességének növelését.

A vasúti szállítás teheráruforgalmát körülbelül 22 %-kal kell növelni.

Hét-nyolcezer kilométer hosszúságban második sín párat kell építeni a Kuznyecki-medence és az Urál, az Urál és az ország központja, a Donyec-medence és az ország nyugati területei közötti vonalakon és más túlterhelt vonalakon. Villamosítani kell 6–7000 kilométernyi vasutat, s folytatni kell a vasútvonalak felszerelését központosított önműködő térbiztosító és forgalomirányító berendezésekkel. Öt-hat-ezer kilométer hosszúságú új vasútvonalat kell építeni a növekvő szállító-gazdasági kapcsolatok és az új ipari körzetek kiszolgálásának biztosítása céljából. A vasúti szállításnak az ötéves tervidőszakban 420–430 000 fővonalai tehervagont kell kapnia. Növelni kell a szerelvények raksúlyát és mozgási sebességét nagyobb rakterületű vagonok és nagyobb teljesítményű mozdonyok alkalmazásával. Nagyobb árnyokban kell alkalmazni az irány- és a nagy raksúlyú szerelvényekkel történő teherszállítást.

Növelni kell a vasútállomásnak, a csomópontoknak és a vállalatok bekötő útjainak átbocsátóképességét. A korszerű vontatóeszközök arányát a vasúti tolatásnál 80–82 %-ra kell emelni. A pályákat vasbeton talpfák, hézagmentes vágányok és hőmegmunkálású sínek alkalmazásával meg kell erősíteni, s emelni kell a pályamunkálatok gépesítési színvonalát.

A munka termelékenységét a vasúti szállításban kb. 23 %-kal kell emelni.

A *tengeri szállítás teherforgalmát* 1,4-szeresére kell növelni. A szállító flottát a leggazdaságosabb, univerzális és speciális, teljesen automati-

zált irányítási mechanizmusokkal és rendszerekkel ellátott hajókkal kell kiegészíteni, köztük olyan hajókkal, amelyek nagy raksúlyú konténerek, berendezések és gyorsan romló terhek szállítására szolgálnak. Szélesíteni kell a folyón és a tengeren egyaránt közlekedő hajókkal történő szállítást.

Fejleszteni kell a tengeri kikötők átbocsátóképességét, s ezekben magas szinten gépesített, szakosított berendezéseket kell létesíteni konténerek, ömlesztett áruk és farakományok be- és kirakására. A Távol-Keleten, Nahodka körzetében be kell fejezni a mélyvízű kikötők első részlegének megépítését, s meg kell kezdeni egy kikötő építését a Fekete-tengeren. Növelni kell a hajójavító üzemek teljesítő képességét.

Tovább kell fejleszteni a *folyami hajózást*, mintegy 24%-kal kell növelni teherforgalmát. A keleti körzetekben folytatni kell a vízi utak javítására irányuló munkálatokat. Bővíteni kell a folyami kikötők és állomások átbocsátóképességét, nagy termelékenységgű rakodógépekkel való ellátásuk és új gépesített rakpartok építése révén. A folyami flottát nagy tonnatartalmú teherhajókkal és nagy raksúlyú uszályokkal kell kiegészíteni, többek között tengeri és folyami szállítást átrakodás nélkül végző hajókkal, s be kell állítani gyors járatú személyszállító hajókat is. Jelentősen csökkenteni kell a szállítások önköltségét.

Biztosítani kell a *fő csővezetékek* hálózatának gyorsabb ütemű fejlesztését. A csővezetékek hatalmas rendszerét kell létrehozni a kőolajnak Nyugat-Szibériából az ország európai részébe és keleti körzeteibe történő továbbításához.

Huszonhétézer kilométer hosszúságú olaj- és olajtermék-fővezetékkel kell építeni. Az olaj és olajtermékek szállítását több mint kétszeresére kell növelni.

Az egyik legfontosabb feladatnak kell tekinteni a *gépkocsi-közlekedésnek*, mindenekelőtt a közhasználatúnak a további fejlesztését. Biztosítani kell a közhasználatú gépkocsi-közlekedés teherforgalmának 1,6-szeres növelését. Bővíteni kell – különösképpen a mezőgazdasági és az új ipari körzetekben – az autóutak építését és felújítását.

Javítani kell a tehergépkocsi-park struktúráját, növelni kell a nagy raksúlyú gépkocsik és gépkocsivonatok arányát. Növelni kell a kis raksúlyú gépkocsik, valamint a közszükségleti cikkek szállítására szolgáló speciális gépkocsik számát. Javítani kell az autóközlekedési esz-

közök szervizszolgálatát. Csökkenteni kell a tehergépkocsi üresjáratait és állásidejét. Növelni kell a gépkocsi napi üzemeltetésének időtartamát.

Lényegesen meg kell javítani a *lakosságot szolgáló közlekedést*. Az összes közhasználatú közlekedésfajták személyszállítását 1,4-szeresére, ezen belül a légi közlekedését – 1,7-szeresére, az autóbuszokét – 1,6-szeresére és a vasutakét – 24%-kal kell növelni. Fejlesztani kell a városi villamosközlekedéssel történő személyszállítást, növelni kell a taxiparkot, és meg kell javítani a lakosságnak e közlekedési eszközökkel való kiszolgálását. Biztosítani kell a turista- és kirándulóforgalom jelentős növelését.

A légi járatokon új, kényelmes, gyors és gazdaságosabb repülőgépeket kell alkalmazni. Meg kell kezdeni a szuperszónikus személyszállító repülőgépek használatát. A fő- és a helyi légi járatokon bővíteni kell a légikikötők hálózatát.

A vasutak személyszállító parkját új, tökéletesebb, kényelmesebb személykocsikkal kell kiegészíteni. A nagyvárosokban a munkahelyek és a zöldövezetek megközelítési feltételeinek javítása végett villamosítani kell a nagy forgalmú városkörnyéki vonalakat, sűríteni kell a városkörnyéki járatokat.

Jelentősen növelni kell az autóbuszparkot. 2,5-szeresére kell növelni az autóközlekedés szervizállomásainak hálózatát, a magángépkocsi szervizeit is beleértve.

Biztosítani kell a *távközlés, a rádió- és a televíziós-adások* további fejlesztését a legújabb technikai eszközök felhasználásával. A városok közötti telefonösszeköttetés csatornáinak hosszát 1,9-szeresére kell növelni a kábeles és rádiórelés távközlési vonalak fejlesztésével és jobb kihasználásával. Folytatni kell a városok közötti automata és félautomata telefonösszeköttetés létesítésére irányuló munkát. 1,5-szeresére kell növelni a városok és falusi helységek távbeszélő-állomásainak hálózatát. Bővíteni kell a rádió- és televízió-adóállomások hálózatát, s a Föld mesterséges holdjait fel kell használni a távközlés céljaira és televízióprogramok közvetítésére. A szövetséges köztársaságok fővárosaiban és a nagy ipari központokban legalább két televízióprogram vételét kell biztosítani. Jelentősen bővíteni kell az összes távközlési fajták szolgáltatásait és javítani kell a lakosság kiszolgálását.

A gazdaság fejlesztésére és a nép jólétének és kulturális életszínvonalának emelésére kidolgozott feladatok teljesítése érdekében az ötéves tervidőszakban elő kell irányozni a népgazdasági beruházások 36–40 %-os növelését.

Jelentősen *növelni kell a beruházások hatékonyságát*, biztosítani kell az építéshez rendelkezésre bocsátott anyagi és pénzügyi források legésszerűbb felhasználását, hogy maximális termelésnövekedés jusson a beruházott eszközök minden rubeljára. Ebből a célból:

növelni kell a kapacitásokat mindenekelőtt a működő vállalatoknál, a legfejlettebb technológia bevezetésével, az elavult berendezés korszerűsítésével és felcserélésével és más olyan intézkedésekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy a termelést általában a termelő területek növelése nélkül, kevesebb ráfordítással és viszonylag rövidebb határidő alatt végezzük, mint új építkezés esetében;

biztosítani kell a beruházások kellő összpontosítását, az egyidejűleg épülő vállalatok és objektumok számának csökkentését, hogy gyorsabban üzembe helyezhetőek legyenek, s megfelelő kapacitás-tartalékok képződjenek. Nem szabad megengedni, hogy a befejezetlen építkezés volumene meghaladja az előírt normát;

az újonnan létesülő vállalatoknál csökkenteni kell az építkezésnek és a kapacitások üzembe helyezésének határidejét, alkalmazkodva az előírt normákhoz;

javítani kell az építő- és szerelőmunkálatok minőségét;

a termelő objektumok építését a lakóházak, a gyermekintézmények, a kereskedelmi és szolgáltató vállalatok és más, nem termelő rendeltetésű objektumok építésével összehangoltan kell megvalósítani;

nagyobb arányban kell alkalmazni azt a gyakorlatot, hogy az ipari vállalatokat a vállalatok egy csoportja számára közös kisegítő üzemek és gazdaságok objektumaival, technikai berendezésekkel és kommunikációval együtt építik meg.

Meg kell javítani a tervezési és költségvetési munkát. Fokozni kell a tervező szervezetek, a minisztériumok, a főhatóságok, valamint a szakvéleményező szervek felelősségét a tervek minőségéért és az építkezési költségvetés helyes meghatározásáért. Új vállalatok építésének

és már működő vállalatok bővítésének megtervezésében a legtokéletebb technológiai, építési és építészeti-tervezési megoldásokat kell alkalmazni. Biztosítani kell az építkezési költségelőirányzatok legalább 3–5 %-os csökkentését ésszerűbb tervezési megoldások alkalmazásával.

Gyors ütemben kell fejleszteni az építőipari szervezetek kapacitásait. Fokozni kell az építőiparban az ipari módszerek alkalmazását. Növelni kell az építkezési szerkezetek és alkatrészek gyári készenléti fokát. Bővíteni kell a teljesen szereléssel történő építkezések gyakorlatát. Biztosítani kell új hatékony anyagok és könnyebb szerkezetek tömeges alkalmazását. Jobban ki kell használni a helyi építőanyagokat. Javítani kell az anyagi források kihasználását az építkezésben, s el kell érni az ötéves tervidőszakban a hengerelt fémáru 9–11 %-os, a cement 8–10 %-os, a faanyagok 18–20 %-os, az üveg 10–12 %-os megtakarítását.

Fokozni kell az építkezésnek nagy termelékenyséű gépekkel, számszámokkal és szállítóeszközökkel való ellátottságát, meg kell gyorsítani az elavult talajásó gépek pótlását. Határozottan meg kell javítani az építéstechnikai felszerelés kihasználását. Biztosítani kell az építkezés javító-üzemeltetési bázisának fejlesztését és technikai színvonalának emelését.

Szakosított körzeti és körzetközi termelő bázisokat kell létesíteni az építőipar számára az építkezések összpontosulási helyein, erősíteni kell az építőipari szervezetek anyagi-műszaki bázisát.

Meg kell valósítani az építőipari szervezeteknek a tervezés és a gazdasági ösztönzés új rendszerére való áttérését.

Az építőiparban 36–40 %-kal kell növelni a munka termelékenységét.

VII · A NÉP ÉLETSZÍNVONALÁNAK EMELÉSE

A társadalmi termelés szakadatlan növekedése, a mezőgazdaság gyors fejlődése, a közszükségleti árucikkek termelésének bővítése és a szolgáltatási szféra fejlesztése alapján biztosítani kell a nép életszínvonalának újabb lényeges emelkedését. Az ötéves tervidőszakban az egy főre jutó reáljövedelemnek mintegy 30 %-kal kell növekednie.

A munka bérezését a munka mennyiségének és minőségének meg-

felelően *tökéletesíteni kell*. A munkások és alkalmazottak munkabérét átlag 20–22 %-kal, a kolhozparasztok által a közös gazdaságban végzett munka díjazását 30–35 %-kal kell növelni.

Az ötéves tervidőszak folyamán az ország valamennyi körzetében és a népgazdaság minden ágában a munkások és alkalmazottak bérminimumát havi 70 rubelra kell felemelni; egyidejűleg növelni kell a paraszti dolgozók bértarifáit és fizetési kategóriáit.

Javítani kell a bérarányokat a népgazdaság egyes ágazatai és a dolgozók egyes kategóriái között a dolgozók munkafeltételei és képzettsége alapján.

Fokozni kell a tarifarendszer szerepét, a dolgozók érdekeltségét a munkatermelékenység növelésében, a termelési költségek csökkentésében és a termékek minőségének javításában.

Az anyagi termelés ágazataiban foglalkoztatott közepes keresetű dolgozók bérminimumának, bértarifáinak és fizetési kategóriáinak emelését fokozatosan, körzetek szerint kell megvalósítani, az ország északi és keleti körzeteiben kezdve.

A gazdasági tekintetben perspektivikus körzetek jobb szakemberellátása céljából a munkabér emelését bérpótlékok bevezetésével kell megvalósítani a Nyugat-Szibériában, az Urálban, a Kazahsztán és Közép-Ázsia egyes körzeteiben működő vállalatok és szervezetek olyan munkásai és alkalmazottai számára, akik részére bérpótlékokat eddig nem állapítottak meg, s növelni kell a jelenleg érvényes bérpótlékokat egyes ágazatok dolgozói számára a Távol-Kelet, Kelet-Szibéria több körzetében, növelni kell az Európai Észak egyes körzetei dolgozóinak a kedvezményeit.

A nem termelő szférák ágazataiban dolgozók munkabérének emelését elsősorban az orvosok, a tanítók, az óvodai és bölcsődei nevelők, majd a közoktatás, az egészségvédelem és a nem termelő szférák egyéb ágazataiban foglalkoztatott többi dolgozó számára kell megvalósítani.

Emelni kell a munkások és alkalmazottak éjszakai bérpótlékát.

Tökéletesíteni kell az anyagi ösztönzési alapok képzését és elosztását. Fokozni kell a dolgozók anyagi ösztönzési rendszerének hatékonyságát a korszerű technika megteremtése és bevezetése, s az új termékek termelésének gyors meghonosítása terén.

Amellett, hogy növeljük a munkások, az alkalmazottak és a vállalati

kollektívák anyagi érdekelttségét a munka eredményeiben, határozottan erősíteni kell a munka erkölcsi ösztönzőinek szerepét. Fokozni kell minden dolgozónak a rá háruló munkakötelezettség teljesítéséért való felelősségét és fegyelmét.

Javítani kell a munkanormákat, szélesebben be kell vezetni a munka tudományos szervezését a népgazdaság összes ágaiban, bővíteni kell a technikailag megalapozott normák alkalmazását, hogy minden dolgozó munkabére összhangban legyen azzal a munkával, amellyel a társadalmi termeléshez hozzájárul.

Tovább kell csökkenteni és fokozatosan meg kell szüntetni a munkások és alkalmazottak kereseti adóját. Mentésíteni kell az adó alól a havi 70 rubelnál kisebb fizetéseket és le kell szállítani a havi 90 rubelnál kisebb munkabérek adókulcsát.

Meg kell javítani a magas termelékenységű munka gazdasági ösztönzésének rendszerét a kolhozokban.

Meg kell kezdeni a lakosság birtokában levő állami kölcsönkötvények határidő előtti törlesztését.

Biztosítani kell a társadalmi fogyasztási alapok további fejlesztését mint a szovjet emberek anyagi és kulturális életszínvonala emelésének fontos forrását. Az ötéves tervidőszakban a megtérítés nélküli anyagi juttatások és szolgáltatások mértékét, valamint az ezen alapokból a lakosság számára teljesített pénzbeli kifizetések összegét 40%-kal kell növelni.

Abból a célból, hogy a felnövekvő nemzedék nevelésének minél jobb feltételeit teremtsük meg, növelni kell a gyermekes családoknak nyújtott anyagi segítséget, bővíteni kell a dolgozó anyák kedvezményeit; gyermeknevelési segílyt kell bevezetni azon családok számára, amelyekben az egy családtagra jutó átlagjövedelem nem haladja meg a havi 50 rubelt; növelni kell a beteg gyermek gondozására fordítható fizetett szabadságnapok számát; minden dolgozó nő számára a teljes kereset folyósításával fizetett terhességi és szülési szabadságot kell megállapítani, a munkában töltött évek számától függetlenül.

Bővíteni kell a gyermeknevelő intézmények hálózatát. Az ötéves tervidőszakban állami eszközökből több mint 2 millió férőhelyre kell óvodát és bölcsődét építeni, s 1,5 millióval kell növelni azoknak a tanulóknak számát, akik napközis iskolákban és csoportokban tanulnak.

Javítani kell a dolgozók társadalombiztosítását és nyugdíjellátását, növelni kell az öregségi nyugdíjak minimális összegét a munkások, alkalmazottak és kolhozparasztok számára; a kolhoztagokra ki kell terjeszteni a nyugdíj-kiszámításnak azokat a feltételeit, amelyek az állandóan faluhelyen élő és mezőgazdasággal kapcsolatban levő munkásokra és alkalmazottakra érvényesek. Meg kell teremteni a feltételeket a munkaképes nyugdíjasoknak a munkába való széles körű bevonására. Növelni kell a rokkantsági nyugdíjak és a családfenntartó elvesztése esetére megállapított nyugdíjak összegét.

A lakosság jövedelmének növekedésével és a közszükségleti cikkek termelésének bővülésével összhangban 1,4-szeresére *kell növelni a kis-kereskedelmi áruforgalmat.*

Tovább kell javítani a lakosság ételmezésének struktúráját a hús-, a hal- és a tejtermékek, a tojás, a zöldségfélék, gyümölcsök termelésének és fogyasztásának növelésével, bővíteni kell a felsorolt és más élelmiszerek választékát.

Növelni kell a félkész ételek, sűrítmények, konyhakész és más készítmények termelését, javítani kell minőségüket, arra törekedve, hogy az ételek otthoni készítésére fordított idő lényegesen csökkenthető legyen.

Jelentősen bővíteni kell a közétkeztetési vállalatok hálózatát, különösképpen az üzemekben és a tanintézetekben. Növelni kell a közétkeztetési vállalatok forgalmát. Biztosítani kell, hogy saját termelésű termékeik mennyiségét legalább 1,5-szeresére növeljék és egyidejűleg jelentősen javítsák termékeik minőségét és bővítsék választékukat.

Biztosítani kell a ruházatot, a lábbeli, különösképpen a gyermekruházat széles választékát. Jelentősen növelni kell a lakosságnak eladott edények, bútorok, hűtőgépek és más kulturális-jóléti rendeltetésű és használati cikkek, valamint a fűtő- és építőanyagok mennyiségét.

Bővíteni kell az üzletek, hűtőházak, zöldségtárolók hálózatát, s különösen nagy figyelmet kell fordítani a kereskedelmi vállalatok korszerű berendezésekkel való ellátására. Mindenképpen fejleszteni kell a kereskedelem haladó formáit, kellő mértékben növelni kell az áruk előrecsomagolását.

Javítani kell a falusi lakosság áruellátását. Fejleszteni kell a fogyasztási szövetkezetek kereskedelmi, beszerző és termelő tevékenységét, mert ez elősegíti a város és a falu közötti gazdasági kapcsolatok bő-

vítését. Növelni kell a gombák, bogyófélék és más vadon termő gyümölcsök begyűjtését és feldolgozását. Javítani kell a kereskedelmet a kolhozpiacokon.

Tökéletesíteni kell az ipar és a kereskedelem kapcsolatainak rendszerét abból kiindulva, hogy a fogyasztási cikkek termelendő mennyiségét és választékát a kereskedelmi szervezetek megrendeléseire határozzák meg.

Az ötéves tervidőszakban az összes pénzügyi források terhére 565–575 millió négyzetméter lakásterületű lakóházat kell építeni. Mindenképpen meg kell gyorsítani a lakásépítést az ország keleti és északi körzeteiben, valamint a városon kívül újonnan épülő vállalatok és új állami gazdaságok munkásai és alkalmazottai számára. Fokozni kell a főiskolai hallgatók és a szakközépiskolai tanulók diákszállóinak építését.

Fejleszteni kell a lakásépítési szövetkezést, amelynek nagy jelentősége van a lakosság lakásviszonyainak javítása szempontjából. Elő kell segíteni a magánlakásépítést.

Javítani kell a lakóházak építésének minőségét és le kell rövidíteni az építési határidőket, javítani kell építészeti megoldásaikat és külső kialakításukat, fokozatosan át kell térni az olyan új típustervek szerinti lakásépítésre, amelyek a lakások kényelmesebb beosztását, jobb kialakítását és felszerelését irányozzák elő. Jobban meg kell szervezni a lakások karbantartását és javítását.

Fokozottabb ütemben kell közművesíteni a településeket, javítani kell a kommunális szolgáltatásokat. Lényegében be kell fejezni a városi lakosság központosított vízellátását; az ötéves tervidőszakban 700 városban és munkástelepen kell vízvezetékét építeni. A városokban és a városi típusú településeken a lakásállomány gázellátását 65–75 %-ra, faluhelyen 40–50 %-ra kell emelni. Jelentősen növelni kell a villamos energiának háztartási célokra való felhasználását.

Fokozni kell a lakott helyek és környékük egészségügyi viszonyainak javítására irányuló munkálatokat. Ebből a célból meg kell gyorsítani az ipari és háztartási szennyvizek tisztító berendezéseinek építését és felújítását, gáztisztító és porfogó berendezések létesítését, intézkedéseket kell tenni a zajnak, valamint a gépkocsik kipufogó gázai okozta levegőszennyeződésnek a csökkentésére. Bővíteni kell a városok és a lakott helyek parkosítására irányuló munkákat. Folytatni

kell az ország vízkészleteinek ésszerű felhasználására és fokozott védelmére irányuló munkát. Biztosítani kell vízgazdálkodási objektumok üzembe helyezését, hogy javítsuk a városok, a munkástelepek és ipari vállalatok vízellátását.

Lényegesen javítani kell a lakossági szolgáltatásokat. Biztosítani kell a dolgozók minden szolgáltatási igényének teljesebb kielégítését, fokozni kell a szolgáltatások kultúráját és minőségét, le kell rövidíteni a megrendelések teljesítési idejét. A szolgáltatást nagy gépesített ágazatként a szolgáltató vállalatok hálózatának szélesítése, korszerű gépekkel, géprendszerekkel és berendezéssel való ellátása, a tudományos-technikai vívmányok bevezetése, a termelési kapacitások hatékony kihasználásának fokozása alapján kell fejleszteni. Jobban meg kell szervezni a háztartási technikai berendezések javítását. Az ötéves terv-időszakban a szolgáltatások mennyiségét országosan legalább 2-szeresére, faluhelyen 2,8-szeresére kell növelni.

Intézkedéseket kell tenni az egészségügy további javítására, a testnevelés és a sport fejlesztésére. Folytatni kell a nagy szakosított és a több profilú kórházak, poliklinikák, rendelőintézetek építését, hogy javítsuk a szakorvosi segítség minőségét és a lakosság szakorvosi ellátását; bővíteni kell a mentőállomások, valamint a közegészségügyi és járványügyi állomások hálózatát. Biztosítani kell a lakosság és az egészségügyi intézmények gyógyszerekkel és más egészségügyi készítményekkel való ellátását. A kórházi ágyak számát 1975-ig 3 millióra kell növelni. Javítani kell az egészségügyi intézményeknek a legújabb egészségügyi berendezésekkel, felszereléssel és eszközökkel való ellátását.

Növelni kell a kórházi ételmezésre fordított kiadások normáit.

Jobban kell fejleszteni az orvostudomány és az egészségvédelem legfontosabb problémáira vonatkozó tudományos kutatásokat.

Növelni kell az orvosok számát. Fokozni kell az egészségügyi személyzet képzettségi színvonalát.

Biztosítani kell a dolgozók szanatóriumi és gyógyhelyi kezelésének, valamint szervezett üdülésének továbbfejlesztését.

Meg kell javítani a feltételeket ahhoz, hogy a dolgozók tömegei testneveléssel és sporttal foglalkozhassanak, fokozni kell az új sportintézmények építését, fejlesztését, a meglévők kihasználását.

Intézkedéseket kell tenni az idegenforgalom széles körű fejlesztésére,

s meg kell erősíteni a turizmus anyagi bázisát. Fejleszteni kell a folyami, tengeri, vasúti, gépkocsi és légi turistautakat. Bővíteni kell a szállodák, kempingek és egyéb turisztikai objektumok építését.

Növelni kell a rokkantak és öregek otthonainak hálózatát. Javítani kell a rokkantaknak közlekedési eszközökkel és művégtagokkal való ellátását.

Meg kell valósítani *a közoktatás és a szocialista kultúra* további sokoldalú fejlesztését. Tökéletesíteni kell az oktatást és nevelést. Fokozni kell a pedagógusképzés minőségét és a képzettség színvonalát. Az ifjúság hajlamainak és a népgazdaság szakember-szükségletének tekintetbevételével fejleszteni kell a tanulóknak nyújtott pályaválasztási tanácsadást.

Az állami beruházások terhére legalább 6 millió tanuló számára kell általános képzést nyújtó iskolákat építeni, és faluhelyen jelentősen bővíteni kell a diákinternátusok hálózatát.

Lényegesen javítani kell a gyermekekkel végzett iskolán kívüli munkát, bővíteni az úttörőházak, az ifjú technikusok és a természetbarátok állomásainak, a gyermek- és ifjúsági sportiskoláknak, valamint a felnövekvő nemzedék nevelését végző más gyermekintézményeknek a hálózatát. Erősíteni kell anyagi bázisukat.

A tudományos-technikai haladás követelményeivel összhangban fejleszteni kell a felsőfokú képzést és a középfokú szakképzést, javítani kell a képzés minőségét és a jövődő szakemberek eszmei-politikai nevelését. Az ötéves tervidőszakban kb. 9 millió felsőfokú képzettségű és középfokú szakképzettségű szakembert kell képezni, s különösen nagy figyelmet kell fordítani a jövőben a tudomány és a technika új területein, a termelési és szolgáltatási szféra gyorsan fejlődő ágaiban dolgozó szakemberek képzésére.

Növelni kell a főiskolai hallgatók és a középfokú szakiskolai tanulók ösztöndíjainak mértékét.

Különösképpen faluhelyen erősíteni kell az iskolák és a műszaki szakiskolák, a felső- és középfokú szakiskolák oktatási és anyagi bázisát; ezeket el kell látni korszerű berendezésekkel és az oktatás technikai eszközeivel.

A főiskolákon fejleszteni kell a tudományos kutatásokat. Mindenképpen erősíteni kell a felső- és középfokú szakiskolák kapcsolatait a termeléssel.

Fokozni kell a szakmunkások képzését a műszaki szakiskolákban, különösképpen faluhelyen, hogy az ifjúság rendszerint a munkába lépés előtt szerezzon szakmai képzettséget. Az ötéves tervidőszak alatt a műszaki szakiskolákban legalább 9 millió szakmunkást kell képezni a népgazdaság valamennyi ága számára. Gyorsabb ütemben kell megvalósítani a szakemberképzést a mezőgazdaság, az építőipar, a könnyű- és élelmiszeripar, a szolgáltató vállalatok számára. 1975-ben azokban a műszaki szakiskolákban, amelyek a legnehezebb szakmákra képeznek szakmunkásokat és egyidejűleg középiskolai végzettséget adnak, a felvett tanulók számát 300–400 000-re kell emelni.

A városi műszaki szakiskolák tanulóinak élelmezésére fordított kiadások normáját emelni kell.

Javítani kell a munkásoknak közvetlenül a termelésben folyó képzését és továbbképzését. Mindenképpen erősíteni kell a munkás- és a falusi ifjúság esti (váltott műszakú) iskoláit.

A lakosság szellemi szükségleteinek teljesebb kielégítése végett biztosítani kell a sajtó, a televízió, a rádió, az irodalom, a művészetek további fejlesztését, a kulturális intézmények anyagi-műszaki bázisának erősítését. Fejleszteni kell a népfőiskolákat és az önképzésnek, a kulturális színvonal emelésének, a nép esztétikai és művészeti nevelésének más tömeges formáit.

Elő kell irányozni a kiadott könyvek, a lapok és folyóiratok példányszámának további növelését, s biztosítani kell kiállításuk és tematikájuk további javítását; fejleszteni kell a mozik és vetítőberendezések hálózatát. Biztosítani kell, hogy a nyomdaipar és a filmgyártás a legújabb berendezéseket, újfajta anyagokat, papírokat, filmeket használjon.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a lakosság kulturális igényeinek kielégítését szolgáló rendszer tökéletesítésére; a kerületi központokban lényegében be kell fejezni a kultúrházak létesítését, és az összes nagy lakott helyeken a kulturális-művelődési intézmények létesítését. Országszerte tökéletesíteni kell a könyvtári szolgálatot.

Javítani kell a kulturális-művelődési és művészeti intézmények szakemberekkel való ellátását, fokozni kell a társadalmi-politikai életben és a lakosság szabad idejének kihasználásában betöltött szerepüket.

VIII · A TERMELŐERŐK TERÜLETI ELHELYEZÉSE ÉS A SZÖVETSÉGES KÖZTÁRSASÁGOK GAZDASÁGÁNAK FEJLESZTÉSE

Biztosítani kell a termelőerők területi elhelyezésének további javítását, tökéletesíteni kell a területi gazdasági kapcsolatokat. Növelni kell a szövetséges köztársaságok és a helyi szovjetek szerepét a termelőerők területi elhelyezésére vonatkozó kérdések eldöntésében.

Biztosítani kell az ágazati és a területi tervezés ésszerű összekapcsolását.

A termelőerők területi elhelyezése és a népgazdaság területi arányainak javítása szempontjából igen fontos feladat az, hogy még gyorsabb ütemben hasznosítsuk az ország keleti körzeteinek természeti erőforrásait és növeljük gazdasági potenciáljukat. Tekintettel arra, hogy Szibériában, Kazahsztánban és Közép-Ázsiában olcsóbb energetikai források vannak, az új, energiaigényes iparágakat főleg ezekben a körzetekben kell elhelyezni. A keleti körzetekben kiemelten gyors ütemben kell fejleszteni az építőanyag-ipart és az építőipart.

Állhatatosan törekedni kell a nagyvárosok növekedésének fékezésére; általában meg kell szüntetni új ipari vállalatoknak e városokban való elhelyezését, kivéve a lakossági szolgáltatásokkal és a városgazdálkodással kapcsolatos objektumokat.

A kisvárosokban és munkástelepeken kisebb szakosított vállalatokat és a nagyvárosokban működő gyárak fiókjait kell elhelyezni. Az ipari központokban a vállalatokat úgy kell elhelyezni, hogy ügyeljünk a férfi és a női munka ésszerű felhasználására.

A szövetséges köztársaságok és a gazdasági körzetek gazdaságának továbbfejlesztését a következő fő irányelvek szerint kell megvalósítani:

Az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaságban az ipari termelés volumenét 44–47 %-kal kell növelni a gépgyártás, a gáz-, a kőolaj- és a vegyipar különösen gyors növelése mellett.

1975-ig a villamosenergia-termelést kb. 660 milliárd kilowattóra, a kőolajét – 400 millió tonnára, a földgázét – 141 milliárd köbméterre, a kőszénét – 373 millió tonnára, a hengerelt vasárúét – 59 millió tonnára, a műtrágyáét – 43 millió tonnára, a cellulózét – 7,8 millió tonnára,

a cementét – 78 millió tonnára, a szövetekét – 7,5–7,9 milliárd négyzetméterre, a bőrlábbeliét – 406–420 millió párra, a húsát – 5,2 millió tonnára, a teljestej-termékekét – 15,4 millió tonnára, a bútórét – 2,6 milliárd rubel értékre kell növelni.

A gabonafélék évi átlagos termésmennyiségét 116 millió tonnára kell növelni. Az árugabona-termesztés nagy körzeteit kell létrehozni az öntözött földeken, jelentősen növelni kell a rizs vetésterületét. Fokozni kell a cukorrépa, az ipari rostlen, a napraforgómag termesztését, 1,2 millió hektárnyi öntözött területet kell művelés alá venni, 1,8 millió hektár lápos és vizenyős földet kell lecsapolni. A lecsapolást nem igénylő földeken 7 millió hektárnyi területen agrotechnikai munkálatokat kell végezni.

Biztosítani kell az állattenyésztés további fejlesztését; növelni kell a különböző állat- és baromfifajták állományát, és fokozni kell produktivitásukat. Gyorsított ütemben kell fejleszteni a húsállat- és a juh-tenyésztést. A hús évi átlagos termelését vágósúlyban 7,3 millió tonnára, a tejét – 51 millió tonnára, a tojását – 27 milliárd darabra, a gyapjúét – 228 000 tonnára kell emelni. Intézkedéseket kell tenni az állattenyésztés szilárd takarmánybázisának megteremtésére. El kell látni vízzel 2,4 millió hektárnyi legelőt, s legalább 6,3 millió hektárnyi nagy termelékenységgű rétet és legelőt kell létesíteni. Jelentősen növelni kell a hüvelyes és a szemes takarmányfélék, a gyökérnövények, az élő és az egynyári növények, a silónövények termesztését.

Az OSZFSZK európai részében fokozni kell a kőolaj és a földgáz új lelőhelyeinek feltárását és hasznosítását az Európai-Észak körzeteiben. Meg kell gyorsítani az észak-onyegai bauxitbánya és a vologdai csapágygyár építését. A leningrádi és a kolai atomerőműveken és a kirisi körzeti vízerőművön új kapacitásokat kell üzembe helyezni. Meg kell kezdeni az olajfeldolgozó gyár építését Arhangelszk területén és hozzá kell látni a pecsorai körzeti vízerőmű építéséhez.

Intézkedéseket kell tenni Moszkva és Leningrád iparának és kommunális gazdaságának komplex fejlesztésére és a két városban működő vállalatok technikai felújítására, a munkatermelékenység fokozásával biztosítva a termelés növekedését. A kosztromai, kasirai és rjazanyi körzeti vízerőműveken és a Moszenergo hőerőműveiben új kapacitásokat kell üzembe helyezni. Meg kell indítani a szmolenszki atomerőmű építését. Szuhyinyicsi és Szaszovo városokban szerszámgépgyárat kell

építeni automatikus vonalak gyártására. Tula területén kombinált műtrágyát gyártó üzemet kell felépíteni. Meg kell kezdeni általános rendeltetésű új ipari komplexum létesítését a kurszki mágneses anomália ásványi erőforrására támaszkodva: ebben a körzetben a vasérc termelését kb. 40 millió tonnára kell emelni. Az új-voronyezsi és a kurszki atomerőműveken kapacitásokat kell üzembe helyezni.

Be kell fejezni a volgai autógyár és a hozzá kapcsolódó vállalatok építését és biztosítani kell kapacitásaik meggyorsított üzembe helyezését. A Csuvas ASZSZK-ban üzembe kell helyezni a nagy teljesítményű traktorokat gyártó üzem első részlegét. Létre kell hozni egy teherautógyártó komplexumot a Tatár ASZSZK-ban és a hozzá kapcsolódó vállalatoknak egy komplexumát a szomszédos körzetekben. Meg kell gyorsítani a petrolkémiai vállalatok komplexumának építését Nyiznyekamszkban. Be kell fejezni a vegyipari vállalatok építését Togliattiban, Volszkijban, Kazanyban, Ufában, Novocsebokszárszkban.

Folytatni kell a Volga, a Káma és az észak-kaukázusi folyók víz-energia-készleteinek komplex hasznosítására irányuló munkát. Az öntözött földek területét a Volga-vidék körzeteiben 500–600 000 hektárral, Észak-Kaukázusban 350–400 000 hektárral kell növelni. Be kell fejezni a nagy-sztavropoli csatorna és a nyikolajevi vízerőműközpont építését a Don folyón; hozzá kell látni a doni főcsatorna szélesítéséhez. Meg kell gyorsítani a volga-ahtubai ártér művelésbevételeit zöldségfélék, kobakosok és rizs termesztésének fejlesztése végett.

Az Urálban folytatni kell a működő vállalatok rekonstrukcióját és biztosítani kell új vállalatok építését, mindenekelőtt a kizeli és más kitermelés alatt álló szénmedencékben. Erősíteni kell a villamos energetikai bázist, új kapacitásokat kell üzembe helyezni az iriklinszkiji és a reftyi körzeti vízerőműveken, valamint egy vegyipari komplexumot a permi kőolajfeldolgozó gyárban. Meg kell gyorsítani a harmadik bereznyiki és a szolikamszki káliumkombinát építését. Biztosítani kell a kőolaj-, a cellulóz- és papír-, a könnyű- és élelmiszeripar további fejlesztését. Javítani kell a legfontosabb városok vízellátását. Orenburg területén új nagy földgáz-kitermelő és feldolgozó körzetet kell létesíteni, meg kell gyorsítani új kőolajlelőhelyek felderítését és hasznosítását.

Szibériában a fekete- és színesfém-kohászat, a vegyipar, az erdőipar, a fafeldolgozó, a cellulóz- és a papír, a fűtőanyagipar és a villamos energetika munkaigényes ágaiban biztosítani kell a növekedés gyors ütemét, a mezőgazdasági termelés, mindenekelőtt a gabonagazdaság és az állattenyésztés további fejlesztését.

Nyugat-Szibériában az ország legnagyobb kőolajipari bázisát kell létrehozni; 1975-ig a kőolaj kitermelését legalább 120–125 millió tonnára kell emelni, évi 5–6 milliárd köbméter kapacitású gázfeldolgozó üzemeket kell építeni. Meg kell gyorsítani a nagy gázlelőhelyek kitermelését Tyumeny terület északi részében. Hozzá kell látni nagy petrokémiai komplexumok építéséhez Tobolszk és Tomszk körzetében; kapacitásokat kell üzembe helyezni a szurguti körzeti vízerőművön; be kell fejezni a Tyumeny–Tobolszk–Szurgut vasútvonal építését. Be kell fejezni a tobolszki és szurguti folyami kikötő építését. Bővíteni kell az autóutak, repülőterek és távközlési vonalak hálózatát. Biztosítani kell gázvezetékek építését a gáznak az Urálba és a Szovjetunió európai részébe való szállításához, kőolajvezetékek építését Szibériában, Kazahsztánban és a Szovjetunió európai részében működő kőolajfeldolgozó üzemekhez.

A kuznyeck-i medencében a szénkitermelést 135 millió tonnára kell emelni. Meg kell kezdeni a jerunakovói kokszszén-lelőhely kiaknázását. Be kell fejezni az 1. és 2. számú raszparti bányák, a birjulinszki 2. sz. bánya, a novo-kolbinszki külszíni fejtés építését és a kedrovszki külszíni fejtés rekonstrukcióját. Folytatni kell a nyugat-szibériai kohómű építését. Hozzá kell látni (első részlegének üzembe helyezésével) egy kokszkémiai gyár építéséhez, egy szintetikus rostot gyártó és több gépgyár építéséhez Altaj tartományban.

Gondoskodni kell az acsinszki kőolajfeldolgozó gyár gyorsabb ütemű felépítéséről, be kell fejezni a krasznojarszki alumíniumgyár építését, jelentősen növelni kell a réz- és nikkeltermelést a norilszki kohászati kombinátban. Növelni kell a kanszki–acsinszki szén kitermelését és felhasználását. Hozzá kell látni a szajani területi termelési komplexum kialakításához, amely a szajani vízerőműből, egy alumíniumgyárból és egy vagongyárból, egy nagy acélgyárból, színesfémfeldolgozó, elektrotechnikai, könnyű- és élelmiszeripari vállalatokból áll. Meg kell gyorsítani a ziminszki elektrokémiai kombinát építését.

Biztosítani kell a bratszki területi termelési komplexum további fej-

lesztését, be kell fejezni a bratszki alumíniumgyár és a bratszki faipari komplexum építését; üzembe kell helyezni az uszty-ilimi vízerőmű első aggregátjait, ki kell bontakoztatni az uszty-ilimi faipari komplexum építését. Csita területen be kell fejezni a zsirekenszki molibdén ércdúsító kombinát építését.

Növelni kell a fa kitermelését és komplex feldolgozását a szibériai körzetekben, s ki kell bontakoztatni új nagy fűrész- és fafeldolgozó, cellulóz- és papír-, valamint mikrobiológiai ipari vállalatok építését.

Folytatni kell a *Távol-Kelet* termelőerőinek gyorsított fejlesztésére irányuló munkát. Növelni kell a kőszén, az ón, a wolfram, a higany, az arany, a gyémánt kitermelését. Be kell fejezni a komszomolszki kőolajfeldolgozó üzem bővítését, és meg kell kezdeni egy új olajfeldolgozó üzem építését. Üzembe kell helyezni az első aggregátokat a zejai vízerőművön és a primorjei körzeti vízerőművön, hozzá kell látni a kolimai vízerőmű építéséhez. Jelentősen növelni kell a fűrészárak, a cellulóz, a karton, a bútor, az élelmiszerek és a haltermékek termelését. Erősíteni kell a halipar anyagi-műszaki bázisát, növelni kell a hajójavító üzemek kapacitását, fel kell újítani és bővíteni kell a tengeri kikötőket és kikötőhelyeket.

Növelni kell a szójabab és a rizs termesztését. Művelés alá kell venni 48 000 hektárnyi öntözött földet, le kell csapolni 380 000 hektárnyi vizenyős területet, agrotechnikai munkálatokat kell végezni 352 000 hektárnyi területen.

Az Észak- és a Távol-Kelet körzeteiben biztosítani kell a vadászat, a halászat és a prémésállat-tenyésztés további fejlesztését, növelni kell a szarvastenyésztés produktivitását.

Meg kell teremteni a feltételeket a távol-keleti és kelet-szibériai körzetekbe való további áttelepüléshez, s igyekezni kell állandó szakembergárdát kialakítani ezekben a körzetekben; kiemelten gyors ütemben kell fejleszteni a lakás- és a szociális-kulturális építkezést.

Az *Ukrán SZSZK-ban* az ipar termelését 38–41 %-kal kell emelni a villamos energetika, a vegyipar, a kőolajfeldolgozó, a petrokémiai ipar és a gépgyártás elsődleges fejlesztése mellett.

1975-ig a villamosenergia-termelést kb. 200 milliárd kilowattóra-ra kell emelni. Be kell fejezni a szlavjanszki, a tripoljei, a ladizsinkai, a kurahovkai körzeti vízerőművek és a Krivoj Rog-i 2. sz. körzeti vízerőmű építését, kapacitásokat kell üzembe helyezni a zaporozsjei

és az ulegorszki körzeti vízerőművön, a csernobili atomerőművön és a kijevi 5. sz. hőerőművön. Be kell fejezni a kanyevi vízerőműnek és a dnyeprowszki vízerőmű második részlegének építését a hajó-zsilippel együtt. Ki kell bontakoztatni két hő- és két atomerőmű építését, meg kell építeni a Donyec-medence és a Nyugat-Ukrajna közötti 750 000 volt feszültségű villamos távvezetékét.

A széntermelést kb. 215 millió tonnára kell növelni. Lényegében be kell fejezni a már működő bányák rekonstrukcióját, meg kell gyorsítani új bányák, köztük antracitot és kokszolható szenet kitermelő nagy vállalatok építését a Donyec-medencében. Meg kell gyorsítani új kőolaj- és gázlelőhelyek feltárását és hasznosítását.

1975-ig a hengerelt vasárúk termelését 37–38 millió tonnára, az acélcsöveket 6,6 millió tonnára kell növelni. Üzembe kell helyezni a „3600” típusú vastaglemez-hengersort és az oxigénbefúvásos konvertereket az Azovsztal gyárban, a villamos csőhegesztőműhelyt a harcizszki csőgyárban és a kerékhegerlő műhelyt a nyizsnyednyeprowszki csőhegerlő gyárban. Be kell fejezni a pobuzsszki nikkelgyár építését.

A kőolajfeldolgozás volumenét 2,5–2,6-szeresére kell emelni. További kapacitásokat kell üzembe helyezni a kremencsugi nyersolajfeldolgozó gyárban, meg kell valósítani a liszicsanszki nyersolajfeldolgozó gyár építését és üzembe helyezését és meg kell kezdeni két új olajfinomító építését. Üzembe kell helyezni a belocerkovszki gumiabroncs-kombinátot.

1975-ig a műtrágyagyártást 16,6 millió tonnára, a műszálak termelését 152 000 tonnára kell emelni.

A gépgyártás és a fémfeldolgozás termelését 1,7-szeresére kell növelni, be kell fejezni a T-150 típusú traktorokat gyártó vállalatkomplexum építését. Növelni kell a vagongyári kapacitásokat a kadijevkai, krjukovói és a dnyeprodzerzsinszki vagongyárakban. Zsitomirban fel kell építeni az automata-szerszámgépek gyárát.

1975-ig a cementgyártást kb. 22 millió tonnára kell emelni. Be kell fejezni a kamanyec-podolszki és a balaklejai cementgyárak építését.

1975-ig a szövetgyártást 840–925 millió négyzetméterre, a kötöttárukat – 346 millió darabra, a bőrlábbeliét – 166–172 millió párra, a porcukorét (répából) – 6,4 millió tonnára, a húsét – 1,9 millió tonnára

ra, a teljestej-termékekét – 5,4 millió tonnára, a bútórét – 860 millió rubel értékre kell növelni.

Be kell fejezni a tyernopoli és a donyecki pamut- és a cserkasszki selyemkombinát építését. Meg kell kezdeni a Krivoj Rog-i fésűs gyapjúposztó-kombinát építését. Lenfeldolgozó, pamut-, gyapjú-, kötött-áru- és más könnyűipari vállalatokat, 2 cukorgyárat és húskivonatgyárat kell építeni.

Biztosítani kell a köztársaság nyugati területein az ipari termelés növekedésének gyorsabb ütemét, s főként a könnyű- és élelmiszeripari vállalatokat, valamint a gépgyártás munkaigényes ágazatait kell fejleszteni.

A mezőgazdaságban biztosítani kell a gabonafélék és az ipari növények termelésének növelését, erősen fejleszteni kell az állattenyésztést. Az átlagos évi gabonatermelést 40 millió tonnára kell emelni, s különös figyelmet kell fordítani az őszi búza, a kukorica, a hajdina, a hüvelyesek és a szemestakarmány-félék termesztésére. Növelni kell a cukorrépa, a napraforgómag, a dohány, a kender, a rostlen, a burgonya, a zöldségfélék, különösképpen a korai fajták, a gyümölcsök, a szőlő és a kobakosok termesztését.

Biztosítani kell a takarmánytermesztés jelentős növelését, a különböző állat-, és baromfifajták állományának további emelését, produktivitásuk fokozását. A hús évi átlagos termelését vágósúlyban kb. 3,2 millió tonnára, a tejét 20,3 millió tonnára, a tojását – 10,4 milliárd darabra, a gyapjúét – 27 000 tonnára kell emelni.

Intézkedéseket kell tenni a vízgazdálkodás fejlesztésére, kb. 400 000 hektárnyi öntözött és 600 000 hektárnyi lecsapolt földet kell művelés alá vonni. Folytatni kell az észak-krími csatorna építését, be kell fejezni az észak-rogacsiki öntözőrendszer első részlegének építését, s meg kell gyorsítani a kahovkai öntözőrendszer építését. 700 000 hektárnyi területen kell agrotechnikai munkálatokat végezni. Javítani kell a nagy ipari központok vízellátását. Folytatni kell a Dnyepr és a Donyec-medence közötti csatorna első részlegének építését, növelni kell az Észak-Donyec-medence csatorna átbocsátó képességét, fel kell újítani a Dnyepr–Krivoj Rog-csatornát.

A *Belorusz SZSZK-ban* az ipari termelést 53–56 %-kal kell növelni. Gyorsított ütemben kell fejleszteni a gépipar nem fémigényes ágazatait

- a rádiótechnikai, az elektrotechnikai, az elektronikai, a műszer-gyártó ipart, valamint a vegyipart és a petrokémiai ipart.

A villamosenergia-termelést 1,8-szeresére, a kőolajtermelést kb. 2-szeresére, a kőolaj elsődleges feldolgozását és a tőzegbrikett- és félbrikett-termelést - 1,9-szeresére, a műtrágyáét - 1,7-szeresére, a műszálakét - 2,7-szeresére, a szövetekét - 1,4-szeresére, a kötöttárukét - 1,5-szeresére, a húsét és a teljestej-termékekét - 1,4-szeresére kell növelni.

Be kell fejezni a finom lencszöveteket előállító orsai lenkombinát harmadik részlegéhez tartozó objektumok építését, üzembe kell helyezni a belorusz gumiabroncs-kombinátot, az új kapacitásokat a lukomoli körzeti vízerőművön, a mogiljovi szintetikus szálkombinátban és a polocki vegyipari kombinátban. Fel kell építeni és üzembe kell helyezni a moziri olajfeldolgozó üzemet. Baranovicsiben az automata gépsorok gyárát, Lunyinyeckben a villamosmotor-gyárát, Bobrujszkban a trágyaszóró traktorok gyárát, Orsában az automatikus gépsorok szabványeszközeinek gyárát, Pinszkben az automatikus vonalak gépegységeit, a Vityebszk területi dolomitlisztgyárát, a mogiljovi selyemkombinátot és a grodnói fonal- és cérnakombinátot. Meg kell kezdeni egy nitrogénműtrágya-gyár, a negyedik szoligorszki káliumkombinát, a szlonyimi fésűsgyapjú-fonógyár, a három Gomel területi szakosított pamutgyár és az oszipovicsi lenkombinát építését. Gyárakat kell építeni a len komplex feldolgozására.

Biztosítani kell a mezőgazdasági termelés szakosításának további elmélyítését a tej- és húsállattenyésztésben, a sertés- és a baromfitenyésztésben, a burgonya- és a lentermesztésben. Az átlagos évi gabonatermelést 5,2 millió tonnára, a húsét vágósúlyban - kb. 840 000 tonnára, a tejét - 6,1 millió tonnára, a tojását - 1,8 milliárd darabra kell növelni. Nagy munkát kell végezni a talajok termőerejének növelésére, a meszezésre, le kell csapolni 1 100 000 hektárnyi lápos és vizegyős területet, agrotechnikai munkálatokat kell végezni 800 000 hektárnyi területen, nagy termelékenységű réteket és legelőket kell létesíteni 900 000 hektárnyi területen, fokozni kell a javított földek kihasználását.

Be kell fejezni a vilijai-minszki vízrendszer építését, és üzembe kell helyezni a vízrendszert.

Az Üzbég SZSZK-ban az ipar termelését 46-49%-kal kell növelni.

Biztosítani kell a villamos energetika, a színesfémkohászat, a vegyipar, a gáz- és a könnyűipar jelentős fejlesztését.

Jelentősen növelni kell az öntözőberendezések, a gyapotbetakarító és a gyapottermesztéshez szükséges egyéb gépek gyártását. Meg kell szervezni a műszalak nagyarányú termelését. A műtrágyák termelését 1,6-szeresére, a selyemszövetekét – 2,2–2,6-szeresére, a kötött-fehérneműét – 1,8-szeresére, a bőrlábbeliét – 1,5–1,7-szeresére, a gyümölcs- és főzelékkonzervekét – 1,6-szeresére, a háztartási és kultúrcikkét – több mint 2-szeresére, ezen belül a háztartási hűtőgépeket – 4,2-szeresére kell növelni.

Biztosítani kell az aranykitermelő ipar további fejlesztését, növelni kell a cink- és réztermelés kapacitásait az almaliki kohászati kombinátban.

Üzembe kell helyezni a szir-darjai körzeti vízerőmű első aggregátjait, az almaliki foszforsavas ammóniaműtrágya-gyár második részlegét, a foszforsavas ammónia műtrágya gyártási kapacitásokat a szamarkandi szuperfoszfát-gyárban, a navoji cementgyárat. Tovább kell építeni a gumikombinátot Angrenben, az elektrokémiai kombinátot Navojban és folytatni kell a kohóüzem rekonstrukcióját Bekabadban. Üzembe kell helyezni a buharai pamut- és a hivai szőnyegkombinátot, a ferganai műbőrkombinátot, a kokandai bőrgyárat, a porcelángyárat, több gyapottisztító, selyemmotollálló, kötöttáru-konfekció- és cipőgyárat. Meg kell kezdeni az andizsani pamutkombinát építését. Fel kell építeni az urgensi olajsajtoló üzemet és több más élelmiszeripari vállalatot.

Biztosítani kell a gyapottermesztés további emelését: 1975-ig a nyersgyapot-termelést 4,9 millió tonnára kell emelni; különösen nagy figyelmet kell fordítani a vékonyrostú gyapot betermelésének növelésére, a gyapot–lucerna vetésforgók bevezetésére, a gyapotszerje terméshozamának növelésére. Fokozni kell a rizstermesztést, a gyümölcs, a szőlő, a zöldségfélék, a kobakosok és a dohány termelését.

465 000 hektárnyi területen kell újabb öntözött földeket művelésbe fogni. Folytatni kell a gyapottermesztés új nagy körzetének kifejlesztésére irányuló munkálatokat a karsi sztyeppen, növelni kell az öntözött területeket a Golodnaja-sztyeppen, a szurhan-serabadi völgyben és a Karakalpak ASZSZK-ban. Meg kell gyorsítani az andizsáni víztároló és a tyujamujuni vízerőmű építését. Legalább

600 000 hektárnyi területen javítani kell az öntözött területek talajának állapotát, s folytatni kell az öntözött földek szikesedésének és el-mocsarasodásának megszüntetésére, valamint a vízszegény öntöző-rendszerek vízellátásának növelésére irányuló munkát.

Biztosítani kell a juhtenyésztés, különösképpen a karaküljuh-tenyésztes további fejlesztését; a gyapjú évi átlagos termelését 24 000 tonnára kell növelni. Fokozni kell a hús, a tej, a tojás termelését. El kell látni vízzel 1,5 millió hektárnyi legelőt, 3,5 millió hektárnyi területen fel kell újítani a hidrotechnikai berendezéseket a korábban öntözött legelőkön.

A *Kazah SZSZK-ban* az ipar termelését 57–60 %-kal kell növelni, s biztosítani kell a villamos energetika, a színesfém- és vaskohászat, a fűtőanyagipar, a vegyipar, a gépgyártás, a könnyű- és élelmiszeripar további fejlesztését.

A finomított réz termelését 1,7-szeresére, a műtrágyáét – 2,4-sze-resére, a mezőgazdasági gépeket – 2,6-szeresére kell növelni. 1975-ig a széntermelést kb. 91 millió tonnára, a kőolajét – 30 millió tonnára, a hengerelt áruét – 5 millió tonnára, a cementét – 7,3 millió tonnára, a húsét – 673 000 tonnára, a pamutszövetekét – 108–118 millió négy-zetméterre, a gyapjuszövetekét – 40 millió négyzetméterre, a bőrláb-beliét – 34–39 millió párra, a kötöttáruét – 98 millió darabra kell emelni.

Az ötéves terv végére az ekibasztuzi külszíni szénfejtés kapacitását 56 millió tonnára kell emelni. Karagandában fel kell építeni a koksz-szén-dúsító üzemét, az észak- és a dél-kazahsztáni nyersolajfeldolgozó üzem első részlegét és a földgázfeldolgozó gyárat Mangislakban. Be kell fejezni a kapcsolagaji vízerőmű és a jermakovói körzeti vízerőmű építését.

Meg kell gyorsítani a vaskohászat, a réz-, az ólom- és a cinkipar ércbázisának fejlesztését. Be kell fejezni a dzsezkazgani kohászati kombinát bővítését és a pavlodari alumíniumgyár timföldtermelő kapacitásainak fejlesztését. Lényegében be kell fejezni a karagandai kohászati kombinát építését, meg kell gyorsítani az ércdúsító kombi-nátok építését.

Jelentősen növelni kell a foszforit-kitermelő kapacitásokat a kara-tai medencében, be kell fejezni a csimkenti foszforgyár és a dzsam-buli kettős szuperfoszfátot gyártó üzem építését, két új foszforgyárban

kapacitásokat kell üzembe helyezni Dél-Kazahsztánban. Be kell fejezni a pavlodari vegyi kombinát első részlegének és a karagandai műszaki gumigyárnak az építését. Meg kell kezdeni a csimkenti gumi-azbeszt-kombinát építését. Be kell fejezni a traktorgyár építését Pavlodarban, a Kazahszelmas gyár építését Celinográdban és az akkumulátorgyár építését Taldi-Kurganban. Új kapacitásokat kell üzembe helyezni az új-karagandai cementgyárban.

Fel kell építeni a minőségi üvegedénygyár első részlegét, a fésűs-gyapjúfonó-gyárat és több más könnyűipari vállalatot, meg kell kezdeni az üvegyár és két porcelán-cserépedénygyár építését. Biztosítani kell a kapacitások jelentős növelését a húsfeldolgozó vállalatokon, a cukrárszipari üzemekben és az élelmiszeripar más ágazatainak vállalatain.

Folytatni kell az egyenletes gabonatermelés biztosítására irányuló munkát, komplex intézkedéseket kell tenni a talaj szélerózió-védelmé, mezővédő erdősávok telepítése terén, meg kell javítani a vetésterületek struktúráját. A gabonafélék évi átlagos termelését 24 millió tonnára kell emelni. Folytatni kell a csoportos vízvezetékek építését. Biztosítani kell a répa, a gyümölcs, a kobaknövények termesztésének, a kertetésznek és a szőlésznek a fejlesztését a köztársaság déli területein. Körülbelül 400 000 hektárnyi öntözött területet kell művelés alá venni, ebből 200 000 hektárnyi limámos öntözésű földet. Be kell fejezni a kizil-kumi öntözőrendszer építését, folytatni kell az öntözési munkálatokat a Szir-Darja folyó lapályos vidékein a rizstermesztés növelése végett.

Gyorsított ütemben kell fejleszteni a húsállat- és juhtenyésztést, meg kell erősíteni az állattenyésztés takarmánybázisát. Az évi átlagos hústermelést kb. 1 millió tonnára, a tejét – 4,2 millió tonnára, a tojását – 2,1 milliárd darabra, a gyapjúét – 110 000 tonnára kell emelni. Mintegy 3,8 millió hektárnyi területen nagy termelékenyséű réteket és legelőket kell létrehozni. A vízellátást legalább 32 millió hektárnyi legelőn kell elvégezni, és fel kell újítani a korábban öntözött legelők hidrotechnikai berendezéseit 23 millió hektárnyi területen.

Meg kell kezdeni a Makat–Alekszandrov Gaj vasútvonal építését, meg kell építeni az Omszk–Pavlodar–Csimkent kőolajvezetékét.

A Grúz SZSZK-ban az ipar termelését 39–42 %-kal kell növelni a

gépgyártás nem fémigényes ágazatainak és a vegyiparnak a gyorsabb ütemű fejlesztése mellett.

A villamos energia termelését 1,7-szeresére, a műtrágyáét – 2,3-szeresére, a műszálakét – 1,6-szeresére, az automatizálási műszereket és eszközöket – 3,4-szeresére, a mezőgazdasági gépeket – 2,3-szeresére, a paláét – 2-szeresére, a gyapjúszővetekét – 1,5-szeresére, a gyümölcs- és főzelékkonzerveket – 1,4-szeresére, a bútort – 2-szeresére kell növelni.

Üzembe kell helyezni az inguri vízerőmű újabb kapacitásait, a varcihai vízerőmű-rendszer első erőművét, meg kell kezdeni a zsinvali hidrotechnikai komplexum építését. Be kell fejezni a madneuli ércdúsító kombinát építését. Fel kell építeni egy porcelán- és cserépedénygyárat, növelni kell a könnyű- és élelmiszeripari vállalatok kapacitásait.

1975-ben a tealevél termesztését 285 000 tonnára kell emelni, s növelni kell a szőlő, a dohány és a citrusfélék termesztését is. Művelésbe kell fogni 70 000 hektárnyi öntözött földet. Le kell csapolni 50 000 hektárnyi lápos földet, főként évelő szubtropikus növényfajták termesztésére. Növelni kell a hús, a tej, a tojás termelését; meg kell erősíteni az állattenyésztés takarmánybázisát.

Az Azerbajdzsán SZSZK-ban az ipar termelését 43–46%-kal kell növelni. Gyorsított ütemben kell fejleszteni a gép- és a vegyipart, az élelmiszeripart, az építőanyag-gyártást. Az olajipar területén különösen nagy figyelmet kell fordítani a tengeri kőolajlelőhelyek hasznosítására.

A műtrágyák termelését 1,6-szeresére, a szintetikus kaucsukét – 1,6-szeresére, az automatizálási műszereket és eszközöket – 2-szeresére, a gyapjúszővetekét – 1,4-szeresére, a selyemszővetekét – 1,4–1,6-szeresére, a bőrlábbeliét és a kötöttárukét – 1,6-szeresére, a gyümölcs- és főzelékkonzerveket – 1,7-szeresére, a borászati készítményekét – 2,3-szeresére, a hűtőgépeket – 4-szeresére és a bútort – 2-szeresére kell emelni. Növelni kell a porcelán- és cserépedények és más kulturális-jóléti rendeltetésű és háztartási cikkek termelését.

Meg kell kezdeni egy kalcinált szódát gyártó üzem építését a Nahicsevan ASZSZK-ban és hozzá kell látni a samhori vízerőmű építéséhez. Műszer- és elektronikai gyárakat kell építeni.

1975-ig a nyersgyapot termesztését 380 000 tonnára kell növelni.

Fokozni kell a szőlő, a zöldségfélék, a gyümölcsök, a dohány termesztését. Művelésbe kell fogni 33 000 hektárnyi öntözött földet. Javítani kell az öntözött földek állapotát a kuraarakszi síkságon, s ehhez el kell végezni 200 000 hektárnyi terület sómentesítését, az öntözőrendszereket fel kell újítani és a vízellátást meg kell javítani 200 000 hektárnyi területen. A legelőket vízzel kell ellátni 400 000 hektár területen. Biztosítani kell az állattenyésztés további fejlesztését és takarmánybázisának erősítését, a hús-, a tej-, a tojás- és a gyapjú-termelés növelését.

A Litván SZSZK-ban az ipar termelését 46–49%-kal kell emelni a gépgyártás nem fémigényes ágazatainak, a könnyű- és az élelmiszeriparnak jelentős fejlesztése mellett.

A villamos energia termelését 1,5-szeresére, a műtrágyáét – 1,7-szeresére, a szövetét – 1,8-szeresére, a háztartási hűtőgépeket – 3,5-szeresére és a bútorét – 1,7-szeresére kell növelni.

Üzembe kell helyezni egy kőolajfeldolgozó üzem első részlegét, a litván körzeti vízerőmű új kapacitásait, a kaunasi hőerőmű első aggregátjait. Fel kell építeni egy öntözőcsőgyárat Ignalinban, egy húskombinátot Utenben és egy nagy tejkonzervgyárat. Növelni kell az akmjani cementgyár és a mezőgazdasági nyersanyagot feldolgozó vállalatok kapacitásait.

Biztosítani kell a mezőgazdaság további szakosítását a tej- és hús-állattenyésztésre, valamint a szalonnasertés-tenyésztésre. El kell végezni a mocsaras és vizenyős földek lecsapolását 750 000 hektárnyi területen és agrotechnikai munkálatokat 400 000 hektár területen. 300 000 hektárnyi területen nagy termelékenységű réteket és legelőket kell létesíteni.

Meg kell valósítani a vilniusi vasúti csomópont villamosítását.

A Moldáviai SZSZK-ban az ipar termelését 56–59%-kal kell növelni. Gyors ütemben kell fejleszteni a villamos energetikát, a műszer-gyártást, a könnyű- és élelmiszeripart.

A kert- és szőlőművelő traktorok gyártását 1,9-szeresére, a háztartási hűtőgépeket – 1,8-szeresére, a selyemszövetekét – 1,6-szeresére, a kötöttárukét – 1,5-szeresére, a gyümölcs- és főzelékkonzervekét – 1,6-szeresére és a borászati készítményekét – 2,6-szeresére kell növelni. Új kapacításokat kell üzembe helyezni a moldáviai körzeti vízerőművön, fel kell építeni három konzervgyárat, bővíteni kell és fel kell

újítani Kisinyovban a műbőr- és a műszaki gumikombinátot, a háztartási vegyianyagok gyárát, több elektrotechnikai és más gépipari vállalatot. Fel kell építeni a gyümölcs-hűtőházak komplett hűtőberendezéseinek gyárát és egy cukorgyárát. Meg kell kezdeni egy textil-kombinát építését, egy élelmiszeripari és egy mosodai berendezéseket gyártó üzemet.

Elő kell irányozni a gyümölcs, a szőlő, a zöldségfélék – különösen a korai fajták – a dohány, az illóolaj-növények, valamint az állattenyésztési termékek termelésének további növelését. Meg kell gyorsítani a mezőgazdasági nyersanyagok elsődleges feldolgozását és tárolását végző vállalatok építését. Javítani kell a földek állapotát. Művelés alá kell fogni 50 000 hektárnyi öntözött földet.

A *Lett SZSZK-ban* az ipar termelését 35–38%-kal kell növelni. Biztosítani kell az elektrotechnikai, rádiótechnikai, elektronikai, az egészségügyi, a könnyű-, a hús-, a tej- és a halipar további fejlesztését.

A műszerek gyártását 1,6-szeresére, a kötött fehérneműét – 1,9-szeresére, a tejkonservekét – 1,6-szeresére, a bútort – 1,5-szeresére kell növelni. Bővíteni kell az ágazatközi rendeltetésű termékek központosított gyártását.

Be kell fejezni a rigai vízerőmű építését, üzembe kell helyezni a rigai 2. sz. hőerőműközpont első gépegységeit és a Rigába irányuló gázvezetékét. Be kell fejezni a Popov-rádiógyár és a mikroautóbusz-gyár építését.

Biztosítani kell a mezőgazdaság további szakosítását a tej- és a hús-állat-tenyésztésben, valamint a szalonnasertés-tenyésztésben. Intézkedéseket kell tenni az állatállomány növelésére és produktivitásának emelésére, valamint a hús- és tejtermelés fokozására. 490 000 hektárnyi területen talajjavító, 90 000 hektárnyi területen agrotechnikai munkálatokat kell végezni. Legalább 140 000 hektárnyi nagy termelékenységű rétet és legelőt kell létesíteni.

Tovább kell fejleszteni a tengeri szállítást, és korszerű hajókkal kell kiegészíteni a flottákat.

A *Kirgiz SZSZK-ban* az ipar termelését 45–48%-kal kell növelni. Biztosítani kell a villamos energetika, a gépipar, a színesfémkohászat és a könnyűipar további fejlődését.

A mezőgazdasági gépek gyártását 1,7-szeresére, a szövetekét –

2,9–3,3-szeresére, a kötött fehérneműét – 1,7-szeresére, és a gyümölcs- és főzelékkonzervekét – 1,8-szeresére kell növelni. Jelentősen emelni kell a kulturális-szociális rendeltetésű és háztartási cikkek gyártását.

Be kell fejezni a toktoguli vízerőmű építését, s meg kell kezdeni a kurpszai vízerőmű építését. Fel kell építeni egy elektronikus számítógépeket gyártó üzemet, a pamutipari kombinát második részlegét és egy fésűsfonógyárat, valamint egy húskombinátot Tokmakban; rekonstrukciót kell végrehajtani a mezőgazdasági gépgyárban.

Biztosítani kell a finom- és a félfinomgyapjas juhtenyésztés további fejlesztését; a gyapjú évi átlagos termelését 30 000 tonnára kell emelni. Növelni kell a hús, a tej, a dohány, a gyümölcsök és a zöldségfélék termelését. Művelés alá kell fogni 30 000 hektárnyi öntözött földet, üzembe kell helyezni a kirovi és a tortguli víztárolót. Fel kell újítani az öntözőrendszereket és fokozni kell e rendszerek vízellátását 90 000 hektárnyi területen, el kell látni vízzel 400 000 hektárnyi legelőt; fokozni kell a meglevő legelők vízellátását.

A *Tadzsik SZSZK-ban* az ipar termelését 35–40%-kal kell növelni az elektroenergetika, a színesfémkohászat és a gépgyártás kiemelt ütemű fejlesztése mellett.

A villamos energia termelését 2,1-szeresére, a műtrágyáét – 1,5-szeresére, a pamutszövetekét – 1,3-szeresére, a kötött fehérneműét – 1,9-szeresére, a gyümölcs- és főzelékkonzervekét – 1,5-szeresére kell növelni. Jelentősen fokozni kell a kulturális-jóléti rendeltetésű és háztartási árucikkek termelését.

Folytatni kell a dél-tadzsiki területi termelési komplexum kialakításának munkáit, üzembe kell helyezni az első gépegységeket a nurek-szi vízerőművön, új kapacitásokat az alumíniumgyárban és az elektrokémiai kombinátban, s egyeztetni kell üzembe helyezésük határidejét. További kapacitásokat kell üzembe helyezni az anzobi kohászati kombinátban, üzembe kell helyezni a Termez–Kurgan–Tyube–Javan-vasútvonalat. Meg kell építeni a Dusanbébe irányuló gázfővezetékét. Meg kell kezdeni egy szintetikusszál-gyár építését Leninabadban és egy porcelán- és cserépedénygyár építését. Növelni kell a kajrakkumi szőnyegkombinát kapacitását.

A nyersgyapot termelését 1975-ig 760 000 tonnára kell növelni; fokozni kell a vékonyrostú gyapotfajták, a szőlő, a gyümölcsök és zöldségfélék, a dohány termesztését. Mezőgazdasági művelés alá kell

venni 70 000 hektárnyi új öntözött földet. Be kell fejezni a javan-obikijki völgy földjeinek öntözését és művelés alá vételét, és a Dalva-zin és a Golodnaja-sztyeppe öntözőberendezéseinek második részlegét. Biztosítani kell az állattenyésztés takarmánybázisának további fejlesztését, és a hús, a tej, a tojás termelésének növelését. El kell látni vízzel 250 000 hektárnyi legelőt.

Az *Örmény SZSZK-ban* az ipar termelését 60–63 %-kal kell növelni. Biztosítani kell a színesfémkohászatnak, a gépgyártás nem fémigényes ágainak, a könnyű- és élelmiszeriparnak további fejlesztését.

A villamos energia termelését 1,7-szeresére, a rézét – 1,3-szeresére, az automatizálási műszereket és eszközöket – 2,2-szeresére, a cementét – 2,6-szeresére, a gyümölcs- és főzelékkonzerveket – 1,6-szeresére, a szöveteket és kötöttárukat – 1,3-szeresére, a cipőét – 1,2-szeresére, a hűtőgépeket – 2,5-szeresére és a bútort – 1,9-szeresére kell növelni, s fokozni kell a kulturális-jóléti rendeltetésű és háztartási cikkek gyártását.

Üzembe kell helyezni a zodi aranyérc-kombinátot, a timföldet és vegyi termékeket gyártó kapacitásokat a razdani bányakémiai kombinátban. Az első blokk üzembe helyezésével ki kell bontakoztatni az atomerőmű építését, s üzembe kell helyezni további kapacitásokat a razdani körzeti vízerőművön, folytatni kell a vízerőmű-rendszer építését a Vorotan folyón. Növelni kell a műszalak, szintetikus gyanták és műanyagok termelési kapacitásait.

Biztosítani kell a szőlő, a gyümölcs- és a zöldségfélék, a dohány, az illóolajnövények, valamint az állattenyésztési termékek termelésének növelését. Művelés alá kell fogni 50 000 hektárnyi öntözött földet, el kell látni vízzel 130 000 hektárnyi legelőt.

A *Türkmén SZSZK-ban* az ipar termelését 55–58 %-kal kell növelni, s biztosítani kell a gáz-, a kőolaj- és a vegyipar fejlődésének gyors ütemét.

A villamos energia termelését 1,9-szeresére, a földgáz kitermelését – 4,3–4,7-szeresére, a kőolajét – 1,5-szeresére, a szöveteket – 1,5-szeresére, a bőrlábbelikét – 2,3-szeresére, a növényi olajét – 1,6-szeresére, a gyümölcs- és főzelékkonzerveket – 1,5-szeresére kell emelni. Jelezősen növelni kell a kulturális-jóléti rendeltetésű és háztartási cikkek gyártását.

Gázfővezetékeket kell építeni a köztársaság nyugati és keleti körzetéről a Szovjetunió európai részébe történő gázszállításra, üzembe kell helyezni a csardzsoui kőolajfeldolgozó üzem első részlegét és a mari körzeti vízerőmű első aggregátjait, javítani kell a Kara-Bogaz-Gol-i ásványi nyersanyagkészletek komplex kihasználását. Növelni kell a gyapottisztító gyárak kapacitását, fel kell építeni a csardzsoui olajsajtoló gyárat.

1975-ig a nyersgyapot termelését 900 000 tonnára kell emelni, s különösképpen a vékony rostú fajták termelését kell növelni. Bővíteni kell a zöldségfélék, a szőlő, a kobakos növények termesztését.

Művelés alá kell fogni 105 000 hektárnyi öntözött földet. 200 000 hektárnyi területen biztosítani kell az öntözött földek talajának javítását. Be kell fejezni a földek művelés alá fogását a Kara-Kum-csatorna harmadik építkezési részlegének övezetében, s folytatni kell e csatorna építését.

Intézkedéseket kell tenni az állattenyésztés takarmánybázisának jelentős növelésére. El kell látni vízzel 3,9 millió hektárnyi legelőt; fel kell újítani a hidrotechnikai berendezéseket a korábban öntözött legelőkön 2,3 millió hektárnyi területen. A gyapjú évi átlagos termelését 15 200 tonnára kell emelni, s növelni kell a karakülbőrök, a hús, a tej és a tojás termelését.

Az Észti SZSZK-ban az ipar termelését 36–39 %-kal kell növelni, biztosítani kell az elektrotechnikai, a műszergyártó és más nem fémigényes gépipari ágazatok, a könnyű-, valamint a hús- és a tejipar fejlődését.

1975-ig a pala kitermelését 26 millió tonnára, a villamos energia termelését – 1,4-szeresére, a műszergyártást – 1,5-szeresére, a halipari termelést – 1,4-szeresére kell növelni.

Be kell fejezni az észti körzeti vízerőmű építését, és meg kell kezdeni a tallinni hőerőmű-központ építését. Meg kell gyorsítani a palakitermelő vállalatok építését a Balti-tenger melléki és az észti körzeti vízerőmű fűtőanyag-ellátásának biztosítása végett. Növelni kell a gyenge minőségű faanyagból és fahulladékokból készült falemezeket gyártó kapacitásokat.

Biztosítani kell a mezőgazdaság további fejlődését a tej- és hús-állattenyésztésre, s a szalonnasertés-tenyésztésre és a burgonyatermesztésre való szakosítással. Le kell csapolni 210 000 hektárnyi mocsar-

ras és vízenyős földet, agrotechnikai munkálatokat kell végezni 150 000 hektárnyi területen. Nagy termelékenységgű réteket és legelőket kell létesíteni 130 000 hektárnyi területen.

El kell végezni a tallinni kereskedelmi kikötő és a tallinni vasúti csomópont bővítésére irányuló munkákat.

IX · NEMZETKÖZI GAZDASÁGI KAPCSOLATOK

Minden tekintetben tökéletesíteni és bővíteni kell a Szovjetunió és a többi szocialista ország gazdasági és tudományos-technikai kapcsolatait, hogy tovább erősítsük és következetesen fejlesszük a KGST-országok együttműködését és gazdasági integrációját. Tervszerűen fejleszteni kell a szocialista országok együttműködésének komplex formáit, amelyek felölelik az anyagi termelés, a tudomány és a technika, a külkereskedelmi csere és a harmadik világ országainak piacain folytatott kereskedelem területeit.

Követni kell azt az irányvonalat, hogy továbbfejlesztjük a nemzetközi termelési együttműködést és a szakosítás hatékony formáit az iparban és a mezőgazdaságban; a kölcsönös előnyök alapján egysítjük az érdekelt szocialista országok erőforrásait, hogy fejlesszük a fűtőanyag-energetikai és nyersanyagipari ágazatokat, s így teljesebben kielégíthessük az említett ágazatok termékei iránti keresletet; fejlesztjük és ésszerűsítjük a közlekedési és távközlési eszközöket, hogy az ezen ágazatokban mutatkozó technikai haladás számbavételével biztosítsuk a bővülő árucserét.

Folytatni kell az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai fejlődő országokhoz fűződő tartós külgazdasági és tudományos-technikai kapcsolatok fejlesztését a kölcsönös előnyök alapján és gazdasági függetlenségük megszilárdítása érdekében.

Bővíteni kell a gazdaságilag megalapozott külkereskedelmi és tudományos-technikai kapcsolatokat az iparilag fejlett tőkésországokkal, amelyek készek a Szovjetunióval e területeken való együttműködés fejlesztésére.

Az ötéves tervidőszakban a külkereskedelmi forgalmat 33–35%-kal kell növelni, elsősorban a szocialista országokkal való kereskedelem sokoldalú fejlesztése révén.

Tökéletesíteni kell a nemzetközi gazdasági kapcsolatok módszereit és formáit. Növelni kell a minisztériumok és a vállalatok kezdeményezését és felelősségét a népgazdasági szempontból hatékony nemzetközi gazdasági kapcsolatok fejlesztése terén. Következésképpen ki kell terjeszteni az önálló elszámolás elveit a nemzetközi gazdasági kapcsolatok területére, növelni kell a külkereskedelem és az ipar valamennyi ágának anyagi érdekelttségét a nemzetközi kötelezettségek teljesítésében, a gazdasági és tudományos-technikai együttműködés nagyfokú hatékonyságának elérésében, s ezért viselt felelősségüket.

X · AZ IRÁNYÍTÁS ÉS A TERVEZÉS TÖKÉLETESÍTÉSE

Az irányítás és a tervezés rendszerének és módszereinek tökéletesítése elsősorban arra irányuljon, hogy biztosítsa a társadalmi termelés sokoldalú intenzifikálását és hatékonyságának fokozását; ez az ország gazdasági fejlődésének fő irányvonala a legközelebbi évekre, valamint hosszabb távra is, s igen fontos feltétele a kommunizmus anyagi-műszaki bázisa megteremtésének.

E célból:

Biztosítani kell a termelés tervezési és gazdasági ösztönzési rendszerének további tökéletesítését, az új ötéves tervidőszakban be kell fejezni az anyagi termelés ágaiban és a szolgáltatás szférájában minden önálló elszámolású vállalat és szervezet áttérését a tervezés és a gazdasági ösztönzés új módszereire.

Növelni kell a tervek tudományos megalapozottságát, mindenekelőtt kiegyensúlyozottságuk javítása, a társadalmi-gazdasági problémáknak, a tudományos-technikai haladás problémáinak és az ágazatközi kérdéseknek elmélyültebb kidolgozása alapján.

Fokozni kell a tervezőszerveknek a tervteljesítés ellenőrzésére és azoknak az intézkedéseknek a kidolgozására irányuló munkáját, amelyek biztosítják a tervfeladatok teljesítését és a népgazdaság arányos fejlődését.

Javítani kell a népgazdaságfejlesztés távlati tervezésének módszereit. Ki kell dolgozni a Szovjetunió hosszú időre szóló távlati népgazdaságfejlesztési tervét, s ehhez fel kell használni a tudományos-

technikai haladásra, az ország lakosságának növekedésére, a természeti erőforrásokra stb. vonatkozó prognózisokat.

Ki kell mondani, hogy a vállalatok és a kolhozok a Szovjetunió 1971–1975. évi népgazdaságfejlesztési ötéves tervének feladatai alapján kidolgozzák saját ötéves terveiket, amelyek biztosítják, hogy az ötéves terv feladatait a legkevesebb munkaerő- és anyagi ráfordítással teljesítsék.

Biztosítani kell a munkások, a kolhozparasztok, a mérnökök és a technikusok, az alkalmazottak bevonását az 1971–1975. évi ötéves terv kidolgozásában való tevékeny részvételbe.

Fokozni kell a vállalatok és a termelőegyesülések érdekeltségét a társadalom számára szükséges termékek – különösképpen az új, technikailag tökéletes termékek – termelésének növelésében, a munka-termelékenység növekedésének meggyorsításában, hogy a termelés növelését a működő vállalatok így a létszám növelése nélkül biztosítsák.

Fokozni kell a vállalatok és az egyesülések, a kolhozok és a szovhozok érdekeltségét és felelősségét olyan optimális tervek kidolgozásáért, amelyek maximálisan számításba veszik a működő termelési alapok intenzív kihasználásának, a munka és a termelés jobb megszervezésének lehetőségeit.

Javítani kell a tudományos-technikai haladás tervezését és ösztönzését a gazdaság valamennyi ágában és a vállalatoknál. Biztosítani kell a vállalatok, az egyesülések és a minisztériumok önálló elszámolásra épülő érdekeltségét abban, hogy a legjobb termelési eredményeket a legkisebb munkaerő-ráfordítással, anyagfelhasználással és beruházással ériék el. Növelni kell a munkabér, a tartós érvényű gazdasági normák ösztönző szerepét a feladatok megoldásában.

Javítani kell a beralaptervezést és fokozni kell a beralap felhasználásának ellenőrzését. Növelni kell a vállalatok, az egyesülések és a szervezetek vezetőinek felelősségét a beralapok helyes felhasználásáért.

Fokozni kell az önálló elszámolás szerepét a tudományos-kutató, a tervező és a konstruktóri szervezetek tevékenységében, hogy növeljék a tudományos-technikai munkálatok hatékonyságát és meggyorsítsák a tudományos eredményeknek a termelésben való alkalmazását.

Intézkedéseket kell tenni az ipari termékek nagykereskedelmi árai-

nak további tökéletesítése végett. Fokozni kell a nagykereskedelmi árak szerepét a technikai haladás ösztönzésében és a termékek minőségének javításában.

Meg kell javítani a nyereségnek mint az állam fő jövedelmi forrásának tervezését, fokozni kell az önköltségcsökkentés szerepét a nyereség kialakításában. Meg kell gyorsítani a forgóeszközök forgási sebességét.

Fokozni kell a pénzügyi és bankszerveknek a termelési tartalékok teljesebb mozgósítására és hatékonyságuk növelésére gyakorolt hatását. Szélesebben fel kell használni a pénzügyi és hitelmechanizmust a technikai haladás meggyorsítása és a termelés hatékonyságának növelése érdekében.

Folytatni kell a népgazdaságirányítás tökéletesítését. Biztosítani kell az iparban a két- és háromlépcsős irányítási rendszerre való áttérést. Határozottan növelni kell a minisztériumok felelősségét azért, hogy az ágazat termelése, termékeinek technikai színvonala és minősége tekintetében jelentkező társadalmi igényeket teljesebben kielégítsék. Intézkedéseket kell tenni a minisztériumok – az ágazati irányítás legfelsőbb szervei – munkájának javítása végett.

A minisztériumoknak fokozottabb mértékben kell foglalkozniuk ágazatuk technikai fejlesztésével, a műszaki politikával, a beruházások hatékonyságának növelésével, a szakemberek jobb elosztásával és felhasználásával.

A gazdaság ágazati irányításában tökéletesíteni kell a középszintű szervek munkáját. Fokozni kell a munkát a termelés koncentrációja és kooperációja, a vállalatok szakosítása és a vállalatok közötti gazdasági kapcsolatok ésszerűsítése, olyan nagy egyesülések és kombinátok létesítése terén, amelyek számolnak az egyes ágazatok sajátosságaival.

Tökéletesíteni kell azokat a módszereket, amelyekkel meghatározzuk a népgazdaság termelési eszközökben mutatkozó szükségleteit, és kidolgozzuk a nyersanyag-, anyag-, fűtőanyag- és villamosenergia-felhasználás technikailag megalapozott normáit, valamint a berendezések, a gépek és mechanizmusok kihasználásának normáit, nagyobb arányokban alkalmazva az elektronikus számítástechnikát, ezen az alapon biztosítani kell, hogy a termelésnek, a beruházásnak és más feladatoknak a tervekben megszabott méreteit jobban egybe-

hangolják az anyagi-műszaki és pénzügyi erőforrásokat. E tekintetben növelni kell az ágazati minisztériumok szerepét.

Emelni kell az anyagi-műszaki ellátás elemzése és az erre vonatkozó tervek teljesítésének biztosítása terén folyó közgazdasági munka színvonalát a népgazdaságban rejlő tartalékok felderítése céljából; fokozni kell az anyagi erőforrások felhasználásának ellenőrzését.

Tervszerűen fejleszteni kell a gazdaságilag célszerű, közvetlen, tartós gazdasági kapcsolatokat a vállalatok között. Bővíteni és tökéletesíteni kell a nagykereskedelmet területi beszerző és értékesítő bázisok, raktárak és üzletek útján. Tovább kell tökéletesíteni az anyagi-műszaki ellátás egész állami rendszerét tudományos irányítási módszerek és az elektronikus számítástechnika széles körű bevezetésével. Biztosítani kell a beszerző és értékesítő szervezetek anyagi-műszaki bázisának erősítését és ezeknek ésszerű területi elhelyezését.

Intézkedéseket kell kidolgozni és megvalósítani a göngyöleg tervezése, szakosított gyártása és ésszerű felhasználása végett a népgazdaság valamennyi ágában.

Bővíteni kell az ellátási szervek által a fogyasztók megrendelésére teljes terméktételek központosított szállításával nyújtott szolgáltatásokat, be kell vezetni a vállalatok garantált komplex ellátását.

Fokozni kell a gazdasági szerződések szerepét és a teljesítésükért való felelősséget. Bővíteni kell az önálló elszámolásra épülő kapcsolatokat a beszerző és értékesítő vállalatok és szervezetek, valamint az ipari minisztériumok főigazgatóságai (egyesületei) és a beszerző-értékesítő szervek között. Erősíteni kell a kolhozok és a szovhozok szerződéses kapcsolatait a felvásárló és kereskedelmi szervezetekkel, valamint az ipari vállalatokkal és egyesülésekkel is.

Tökéletesíteni kell az anyagi erőforrások állami készleteinek és tartalékainak tervezési, képzési és felhasználási mechanizmusát a népgazdaságban.

A népgazdaság tervezésének és az irányításnak a tökéletesítése céljából biztosítani kell a *közgazdasági-matematikai módszerek széles körű alkalmazását, az elektronikus számítástechnika és a szervezés-technika, valamint a távközlési eszközök felhasználását*. Határozottan javítani kell a nyilvántartás és elszámolás rendszerét, tökéletesíteni kell a statisztikát.

Nagy munkát kell végeznünk, hogy megteremtsük és bevezessük

az ágazatok, területi szervezetek, egyesülések, vállalatok automatizált tervezési és irányítási rendszerét, majd pedig a számítóközpontok állami hálózata és az ország egységes, automatizált távközlési hálózata alapján létrehozzuk az információ gyűjtésének és feldolgozásának országos automatizált rendszerét a népgazdasági nyilvántartás, tervezés és irányítás végett. Ebben a munkában már kezdettől fogva biztosítani kell, hogy érvényesüljön e rendszer szervezeti, metodológiai és technikai egységének elve.

Széles körben be kell vezetni a vállalatoknál a technológiai folyamatok automatizált vezérlését.

Következésképpen bővíteni és szüntelenül javítani kell a káderek – a termelés szervezői – képzésének és továbbképzésének rendszerét minden szinten, beleértve a legfelsőbb vezetőket is, elsősorban pedig a marxista-leninista közgazdasági elmélet, az irányítás elmélete és gyakorlata, a munka tudományos szervezése, a tervezés és a gazdasági ösztönzés új módszerei, a közgazdasági-matematikai módszerek és a korszerű számítástechnika alkalmazása területén. Fokozni kell az irányítás és a tervezés szakembereiből a magas szintű előadói káderek képzését.

Határozottan *erősíteni kell az állami fegyelmet* a népgazdaság valamennyi ágában, szigorúan tiszteletben kell tartani a szocialista törvényességet a gazdasági kapcsolatokban. Fokozni kell minden gazdasági vezető felelősségét a megállapított tervek és feladatok idejében való teljesítéséért, a termék minőségéért, a pénzeszközök és anyagi erőforrások gondos és ésszerű felhasználásáért, a berendezések és a nyersanyag helyes kihasználásáért, az összes kooperációs szállításoknak a megállapított határidőre való teljesítéséért, a technológiai fegyelem betartásáért.

A párt és a kormány irányelvei teljesítésének ellenőrzése legyen a párt- és a szovjetszervek figyelmének, valamint a népi ellenőrzési szervek figyelmének központjában; a termelés korszerű feltételei között ez különösen időszerűvé válik.

Folytatni kell az adminisztratív-irányító apparátus további tökéletesítésére és olcsóbbá tételére irányuló munkát, erélyesen csökkenteni kell az apparátus fölösleges részlegeit.

Gazdaságunk egységes terv szerint fejlődik, s ez biztosítja fejlődésének gyors ütemét, ágazatai fejlődésének arányosságát és hatékonyságát, a dolgozók életszínvonalának szakadatlan emelkedését, a szocialista kultúra sokoldalú fejlődését. Ezért elengedhetetlen az, hogy az SZKP XXIV. kongresszusának irányelveivel összhangban kidolgozott 1971–1975. évi népgazdaságfejlesztési lebontott ötéves terv alapján a népgazdaság valamennyi ágának – a minisztériumoknak, az egyesületeknek, a vállalatoknak, a kolhozoknak, a szovhozoknak, a tudományos kutató, a tervező és egyéb szervezeteknek legyen ötéves tervük a feladatoknak az ötéves tervidőszak éveire való lebontásával.

A gazdasági terveket emberek teljesítik. A maga munkájával minden szovjet ember közelebb hozza a kommunizmus győzelmét. Az egész országban kibontakozott az az alkotó munka, amely a termelés hatékonyságának növelésére, a tudományos-technikai forradalom vívmányainak legteljesebb felhasználására, a termelés intenzitásának növelésére és ezen az alapon az iparban, a mezőgazdaságban, az építőiparban és a közlekedésben a gazdasági mutatók javítására irányul. Ám sok még a tennivaló. A termelés nagy hatékonyságára irányuló harcnak valóban a szocialista gazdálkodás legfontosabb felvételévé, az összes termelő kollektívák, a dolgozók milliói szocialista versenyének fő tartalmává kell válnia. A munka a gazdagság forrása, és csakis a munka termelékenységének minden munkahelyen való növelése, s az egész népgazdaság hatékonyságának fokozása sokszorozza meg azokat a javakat, amelyeket a szovjet emberek ahhoz mértén kapnak, hogy munkájukkal hogyan vesznek részt a társadalmi termelésben. Minél nagyobb lesz a nemzeti jövedelem, annál gazdagabb lesz országunk, annál jobban él majd minden szovjet ember.

A szövetséges köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai, a tartományi, a területi, a városi és a kerületi pártbizottságok, a pártalapszervezetek fejtsenek ki széles körű politikai és szervezőmunkát az állami terveknek a gazdasági építkezés valamennyi szakaszában való teljesítése végett, hatoljanak be mélyen a vállalatok, a kolhozok, szovhozok tevékenységébe, elemezzék kritikailag a helyzetet, derítsék fel a társadalmi termelés hatékonyságának növelésére kínálkozó tartalékokat, követeljék meg az állami fegyelem legszigorúbb betartását. A pártnak, az egész népnek a kilencedik ötéves terv teljesítéséért végzett aktív tevékenysége biztosítani fogja hazánk

hatalmának további erősödését, közelebb hozza a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtését, sokoldalúan elősegíti a kommunista társadalmi viszonyok kialakítását, az új ember nevelését.

Az előirányzott intézkedések megvalósításában fontos szerep jut a helyi szovjeteknek. Ezek arra hivatottak, hogy fokozottan befolyásolják a társadalmi termelés fejlődését, éljenek a számukra biztosított jogokkal a gazdasági és a kulturális-jóléti építés feladatainak megoldásában.

Nagy feladatok állnak a szakszervezetek előtt. Ma sokkal inkább, mint bármikor korábban, megnyilvánul az a szerepük, amelyet a gazdálkodás iskoláiként, a kommunizmus iskoláiként betöltenek. A szakszervezetek arra hivatottak, hogy még jobban bevonják a dolgozókat a termelés irányításába, a tudományos-technikai haladás feladatainak megoldásába, még magasabbra emeljék a szocialista verseny zászlaját, s a tömegeket a saját gyakorlati tapasztalatuk alapján tanítsák meg a szocialista fegyelemre, a munkához és a társadalmi tulajdonhoz való kommunista viszonyra, minden lehető módon támogassák és terjesszék a termelés legkiválóbbjainak és újtíóinak tapasztalatait, több kezdeményezést és állhatatosságot tanúsítsanak a dolgozók munka-, élet- és üdülési feltételeinek javításában, szigorúan ügyeljenek a munka törvénykönyvének betartására.

A kilencedik ötéves terv teljesítésében fontos szerepet kell vállalnia a lenini Komszomolnak és az egész szovjet ifjúságnak. A munkásosztály, a kolhozparaszttság, a szovjet értelmiség mind műveltebb, technikailag mind képzettebb utánpótlást kap, amely képes rá, hogy sikeresen megoldja a jelenkori tudományos-technikai forradalom viszonyai között keletkező legbonyolultabb feladatokat is. Az ifjúság előtt, amelyet mindenkor az újra való törekvés jellemzett, igen széles tér tárul fel, hogy kifejtse energiáit és képességeit; az ifjúságnak az első sorokban kell haladnia az új, tökéletes technika megteremtéséért, e technikának a népgazdaság valamennyi ágában való következetes alkalmazásáért, a munka termelékenységének és kulturáltságának növeléséért, az új, valóban kommunista társadalmi viszonyoknak és a kommunista erkölcs magasztos elveinek a mindennapi életben való megszilárdításáért vívott harcban.

A kilencedik ötéves terv végrehajtásának nagy nemzetközi jelentő-

sége lesz. A szovjet gazdaság növekedése a szocialista világközösség erőinek további gyarapodását fogja szolgálni, újból kinyilvánítja a szocialista tervgazdasági rendszer előnyeit. A szovjet nép az ötéves terv teljesítésével méltóképpen kiveszi részét a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért küzdő összes erők tömörítéséből.

Az ötéves terv biztosítja a Szovjetunió védelmi erejének további növekedését, ami lehetővé teszi a szovjet nép, a szocialista közösséghez tartozó összes országok még megbízhatóbb védelmét az imperialista agresszió veszélyeivel szemben, világszerte megszilárdítja a békeszerető és felszabadító erők pozícióit.

Az új ötéves tervidőszak újabb meggyőző bizonyítéka lesz a szocializmus fölényének, s fontos lépés lesz a kommunizmus felé vivő úton.

Az SZKP XXIV. kongresszusa kifejezi azt a szilárd meggyőződését, hogy a Szovjetunió dolgozói minden erejüket megfeszítik, hogy ne csupán sikeresen teljesítsék, hanem túl is teljesítsék az új ötéves terv feladatait.

SZABADSÁGOT ÉS BÉKÉT

INDOKÍNA NÉPEINEK!

AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁNAK FELHÍVÁSA

Az SZKP XXIV. kongresszusa a szovjet kommunisták és az egész szovjet nép nevében testvéri, forró üdvözlét küldi a hős vietnami népnek és harci élcsapatának, a Vietnami Dolgozók Pártjának, Laosz és Kambodzsa bátor hazafiainak, akik rettenthetetlen harcot folytatnak az Egyesült Államok imperializmusa ellen, az indokínai országok szabadságáért, függetlenségéért és békés jövőjéért.

További győzelmeket kívánunk a Vietnami Demokratikus Köztársaság megingathatatlan védelmezőinek az imperialista agresszió visszaverésében, és újabb sikereket a szocializmus építésében.

Teljes szolidaritásunkról biztosítjuk Dél-Vietnam felszabadító erőit, és újabb sikereket kívánunk nekik abban a harcban, amely hazájuknak az intervencióstól és a korrupt saigoni rezsimtől való megszabadítására, saját sorsuk önálló meghatározásához való joguk megerősítésére irányul.

Támogatásunk és rokonszenvünk Laosz és Kambodzsa hazafias erőinek oldalán áll, akik igaz ügyük védelmében elszánt harcot folytatnak az Egyesült Államok imperialista intervenciója ellen.

A szovjet emberek büszkék a hős vietnami nép, a dicsőséges laoszi és kambodzsai hazafiak győzelmeire, akik megsemmisítő csapásokat mérnek az amerikai intervenciósokra és bérenceikre.

A szégyenletes kudarcok megszakítatlan sorozata – ez lett a gyakorlatban az amerikai agresszorok kalandorterveiből. Sem bombákkal és tüzérségi lövedékekkel, sem ravasz politikai intrikákkal nem sikerült megtörniük a VDK, e szocialista ország népének akaratát,

a dél-vietnami, laoszi és kambodzsai hazafiak akaratát. Így lesz ez a jövőben is. Az úgynevezett vietnamizálás – az ázsiaiaknak ázsiaiakkal való gyilkoltatása – kegyetlen elvének megvalósítása nem segíti hozzá az Egyesült Államok imperialistáit bűnös céljaik eléréséhez. Indokína szabadságszerető népeinek állhatatossága és bátorsága, amelyet megsokszoroz a Szovjetunió, a szocialista országok népei, a nemzetközi kommunista mozgalom és valamennyi haladó erő folyamatos támogatása, biztosítéka győzelmüknek az ellenséggel vívott harcban.

A Szovjetunió mély meggyőződése, hogy a VDK kormánya, a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormánya, a Laoszi Hazafias Front és a Kambodzsai Nemzeti Egységfront javaslatai Indokína problémái megoldásának konstruktív alapját alkotják.

A szovjet kommunisták véleménye szerint a jelenlegi helyzet megköveteli az indokínai népek harca iránti szolidaritás minden módon és minden eszközzel való erősítését, az Egyesült Államok vezető köreiből agresszív politikája elleni határozott fellépést.

A Szovjetunió mindenoldalú támogatást nyújtott és nyújt a VDK-nak a szocializmus építésében, védelmi képességének növelésében, az imperialista támadások visszaverésében; következetesen és határozottan száll síkra a dél-vietnami, laoszi és kambodzsai felszabadító mozgalom oldalán, amely mozgalom jelentős hozzájárulás a népek békéje és a nemzeti függetlenség ügyéhez. Az SZKP XXIV. kongresszusa ünnepélyesen kijelenti, hogy a Szovjetunió a jövőben is ezt az irányvonalat fogja követni.

Az SZKP XXIV. kongresszusa az alábbi felhívással fordul mindenkihez, akinek drága a béke, a szabadság és a haladás:

Még erősebben emeljétek fel tiltakozó szavakat az amerikai imperializmus véres indokínai agressziója ellen!

Határozottan és bátran leplezzétek le az amerikai militarizmus bűntetteit, támogassátok Vietnam, Laosz és Kambodzsza hős népeit!

Szélesedjék és erősödjék a nemzetközi mozgalom az indokínai imperialista agresszió megszüntetéseért, az Egyesült Államok és szövetségesei összes csapatainak kivonásáért, Vietnam, Laosz és Kambodzsza népei törvényes önrendelkezési jogának érvényesítéséért!

Ki az amerikai agresszorokkal Indokínából!

Vietnam, Laosz és Kambodzsza hős népeinek igaz ügye győzedelmeskedni fog!

IGAZSÁGOS ÉS TARTÓS BÉKÉT A KÖZEL-KELETEN!

AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁNAK NYILATKOZATA

Mi, a szovjet kommunisták tizennégymilliós seregének képviselői, a Szovjetunió népeinek akaratát kifejezve, határozottan elítéljük az amerikai imperializmus támogatásával az arab államok ellen folytatott imperialista izraeli agressziót, és testvéri szolidaritásunkat nyilvánítjuk az arab népek bátor harca iránt, amelyet az izraeli agresszió következményeinek felszámolásáért, a szabadság, a függetlenség és a társadalmi igazságosság eszméinek diadaláért vívnak.

A békeszerető erőknek az izraeli agresszió ellen folytatott küzdelme most olyan szakaszba lépett, amelyet az izraeli uralkodó klikk és a cionista körök terjeszkedő törekvéseinek teljes lelepleződése jellemez. Fokozott mértékben szigetelődnek el nemzetközileg az izraeli agresszorok, valamint pártfogóik, az Egyesült Államok imperialista körei, akik képmutatóan béketörekvéseiket hangoztatják, valójában viszont ösztönzik az izraeli szélsőségeket.

Az arab országok, mindenekelőtt az Egyesült Arab Köztársaság konstruktív álláspontja kedvező feltételeket teremt a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozatának teljes megvalósításához.

Az izraeli vezetők következetesen visszautasítják azt, hogy kivonják csapataikat a meghódított arab területekről, és ezzel nyíltan szembeállnak a nemzetközi közvéleménnyel és az Egyesült Nemzetek Szervezetének határozataival.

Ezért minden békeszerető erő kötelessége, hogy közös erőfeszítésekkel fékezze meg az izraeli agresszorokat, rákényszerítse őket a nemzetközi élet általánosan elismert normáinak és az arab országok tör-

vényes jogainak tiszteletben tartására, csapataik kivonására a meghódított arab területekről.

Az SZKP XXIV. kongresszusa kifejezi szilárd meggyőződését: kudarcra vannak ítélve az imperialisták és csatlósaiak próbálkozásai, hogy az arab országok népeire rákényszerítsék saját akaratukat, aláássák a haladó rendszereket a Közel-Keleten, vereséget mérjenek a nemzeti felszabadító mozgalomra a világnak ezen a részén. Az arab népeknek, köztük Palesztina arab népének törvényes jogai és érdekei diadalmaskodni fognak. Az izraeli agresszorok kénytelenek lesznek kitakarodni az 1967-ben elrabolt arab területekről. Ennek biztosítéka, hogy az arab népek töretlenül akarják és kívánják a függetlenséget, a szabadságot, a békét és a társadalmi haladást, szoros szövetségben állnak a Szovjetunió és a többi szocialista ország népeivel és az összes imperialistaellenes békeszerető erőikkel.

Az SZKP XXIV. kongresszusa kijelenti, hogy a Szovjetunió, amely következetesen megvalósítja a népek közötti béke és barátság lenini politikáját, a jövőben is következetesen támogatja az arab népeknek, az izraeli agresszió áldozatainak igazságos ügyét, erőfeszítéseiket, amelyeket lábbal tiport jogaik visszaszerzésére, a közel-keleti helyzet igazságos politikai rendezésére, Palesztina arab népe törvényes jogainak védelmére tesznek.

Felhívjuk a testvérpártokat, az összes békeszerető népeket és államokat, hogy erősítsék szolidaritásukat az arab országok népeivel és nyújtsanak tevékeny támogatást küzdelmükhöz.

Előre minden olyan erő akcióegységéért, amely síkraszáll az imperialista agresszió ellen, az igazságos és tartós békéért a Közel-Keleten!

Éljen és erősödjék a megbonthatatlan szovjet–arab barátság!

Küldött elvtársak!

Engedjék meg, hogy beszámoljak a pártunk XXIV. kongresszusán megválasztott Központi Bizottság első teljes ülésén végzett munka eredményéről.

A párt Központi Bizottsága ezen – az egység és összeforrottság légkörében lefolyt – teljes ülésén egyhangúlag megválasztotta vezető szerveit.

Az SZKP Központi Bizottságának főtitkárává megválasztotta L. I. Brezsnyevet.

Az SZKP KB politikai bizottságának tagjaivá megválasztotta a következő elvtársakat: L. I. Brezsnyev, V. V. Grisin, A. P. Kirilenko, A. N. Koszigin, F. D. Kulakov, D. A. Kunajev, K. T. Mazurov, A. J. Pelse, N. V. Podgornij, D. Sz. Poljanszkij, A. N. Seljepin, P. J. Seleszt, V. V. Scserbickij, M. A. Szuszlov, G. I. Voronov.

Az SZKP KB politikai bizottságának póttagjaivá megválasztotta a következő elvtársakat: J. V. Andropov, P. N. Gyemicsev, P. M. Maserov, V. P. Mzsavanadze, S. R. Rasidov, D. F. Usztyinov.

Az SZKP KB titkárai lettek: L. I. Brezsnyev – az SZKP KB főtitkára –, P. N. Gyemicsev, I. V. Kapitonov, K. F. Katusev, A. P. Kirilenko, F. D. Kulakov, B. N. Ponomarjov, M. Sz. Szolomencev, M. A. Szuszlov, D. F. Usztyinov elvtársak.

A Központi Bizottság teljes ülése jóváhagyta A. J. Pelse elvtársnak a pártellenőrzési bizottság elnökévé történt megválasztását.

Az SZKP Központi Revíziós Bizottsága G. F. Szizov elvtársat választotta elnökévé.

Küldött elvtársak!

Az önök által megválasztott Központi Bizottság megbízott azzal, hogy köszönetet mondjak a kongresszusnak a nagy bizalomért. Mi megbecsüljük ezt a bizalmat, és jól tudjuk, milyen magas fokú felelősséget ró ránk. Engedjék meg, hogy biztosítsam önöket: a párt Központi Bizottsága, a KB politikai bizottsága és titkársága mindent megtesz annak érdekében, hogy valóra váltsa a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIV. kongresszusán elfogadott történelmi jelentőségű határozatokat.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIV. kongresszusa végéhez érkezett.

Hatalmas pártunk küldöttei, a párt valamennyi osztagának teljes jogú képviselői tíz napon át ülészttek kongresszusunkon, hogy megvitassák ötéves munkánk eredményeit és kidolgozzák politikai irányvonalunkat a következő évekre.

Tíz napon át a Kremlre, kongresszusunkra szegeződött egész pártunk és az egész szovjet nép tekintete. Népünk joggal tekinti a pártkongresszusokat fontos mérföldköveknek történelmében, a kommunizmus csúcsai felé való lendületes előrehaladásában.

Tíz napon át erre a teremre szegeződött az egész világ tekintete is, hiszen az emberek már régen megértették egész Földünkön, milyen hatalmas szerepet játszanak a szocialista országok és a kommunista pártok, a szovjet szocialista nagyhatalom és a mi lenini pártunk a történelmi haladás folyamatában, a világeseményekben. A munkásosztály, a dolgozó emberiség és annak kommunista élcsapata hősi küzdelemmel és önfeláldozó munkával jutott el ahhoz a korszakhoz, amelyben a világtörténelem már nem fejlődhet a szocializmus és a kommunizmus nélkül, nem fejlődhet a szocializmus és a kommunizmus ellenében.

Összegezve a kongresszus eredményeit, teljes joggal kijelenthetjük, hogy nagy munkát végeztünk; a kongresszus dokumentumai, a küldöttek felszólalásai méltóképpen tükrözték pártunk óriási és sokoldalú tapasztalatait, kollektív bölcsességét.

A kongresszus határozatait és dokumentumait még sokáig a párt és a nép ideológiai-elméleti életének középpontjában maradnak. A szovjet kommunisták és a szovjet emberek lelkesedést merítenek

majd belőlük; a kongresszus határozatai a cselekvés megbízható vezérfonalát jelentik majd számukra.

Már volt alkalmam beszélni arról, hogy a szovjet kommunisták nemcsak azt tekintik pártkongresszusaik feladatának, hogy beszámoljanak saját pártjuk előtt, hanem hogy minden kommunista párt, a világ egész forradalmi mozgalma előtt is számot adjanak munkájukról. Ezzel az érzéssel jöttünk el a XXIV. kongresszusra is.

A kongresszus munkájában, mint tudják, több mint száz külföldi delegáció vett részt a világ kommunista és munkáspártjainak, valamint nemzeti demokratikus és szocialista pártjainak a képviselőitében. A történelem folyamán talán még soha nem gyűlt össze a világ forradalmi, felszabadító és haladó erőinek ilyen tekintélyes fóruma. Bennünket, szovjet kommunistákat ez a legnagyobb megelégedéssel tölt el.

Külföldi barátaink és testvéreink felszólalásait hallgatva, teljes egészében átéreztük, hogy elválaszthatatlan alkotórésze vagyunk a világ átalakítására hivatott nagy internacionalista mozgalomnak. És különös erővel éreztük, milyen világméretű jelentősége van pártunk és népünk tetteinek, a kommunizmus építésében kifejtett sikerreinknek, amelyekkel hozzájárulunk a világforradalmi folyamathoz.

Ismét meggyőződhattunk arról, hogy külföldi elvtársaink egy emberként helyeslik pártunk irányvonalát, a kommunista világmozgalomban követett elvhű, marxista-leninista politikáját, állandó és következetes erőfeszítéseit a mozgalom egységének megszilárdítására, az összes forradalmi erő tömörítésére.

Drága külföldi testvéreink és barátaink!

Engedjék meg, hogy a kongresszus nevében, egész pártunk és az egész szovjet nép nevében köszönetet mondjak önöknek azért a nagy hozzájárulásért, amelyet kongresszusunk munkájához nyújtottak. Hadd köszönjem meg tartalmas és mélyenszántó felszólalásaikat, amelyek még világosabb képet nyújtottak nekünk a világról, az összes földrészen folyó forradalmi ütközetekről. Hadd köszönjem meg azokat a meleg szavakat, amelyek pártunkról és a szovjet népről hangzottak el, a szolidaritás és az internacionalizmus érzéseit, amelyek áthatották felszólalásaikat.

Küldött elvtársak!

A XXIV. kongresszus pontosan körvonalazott politikai program-

mal fegyverezte fel pártunkat és az egész szovjet népet a következő időszakra. Ennek az irányvonalnak a lényegét és tartalmát világosan fejezte ki az SZKP Központi Bizottságának beszámolója, a következő ötéves terv irányelveinek tervezetéről elhangzott beszámoló, a kongresszus által elfogadott döntések és határozatok.

A gazdaságpolitikában a párt irányvonala a szovjet nép életkörülményeinek megjavítását szolgálja. Anélkül, hogy lanyhulna figyelmünk a nehézipar s azon belül a honvédelmi iparágak iránt, a párt egész gazdasági munkájának legfőbb gyakorlati feladatává a dolgozók jólétének jelentős fokozását teszi. Ezt a célt tűztük magunk elé, elvtársak, s célunk elérése érdekében hiánytalanul fel kell használnunk a gazdaságunkban rejlő összes tartalékokat, összes lehetőségeket.

Társadalompolitikai területen pártunk irányvonala a szovjet társadalom egységének további megszilárdítása, az osztályok és társadalmi csoportok, a szovjet társadalmat alkotó összes nemzetek és népcsoportok közelebb hozása egymáshoz, a szocialista demokrácia következetes fejlesztése, mind szélesebb néptömegek bevonása a társadalmi és államügyek megoldásába. Irányvonalunkhoz tartozik továbbá valamennyi dolgozó kommunista öntudatának magasabb szintre emelése, a tudomány és a kultúra sokoldalú fejlesztése, a szovjet ember szellemi felvirágzása, annak az egész országunkra jellemző erkölcsi-politikai helyzetnek a megszilárdítása, amelyben minden ember szabadnak érzi magát, kedvvel dolgozik és nyugodtan él.

A pártépítés területén irányvonalunk értelmében tökéletesíteniünk kell a társadalom pártirányításának módszereit, örködnünk kell a pártélet lenini normáinak szigorú megtartása felett, törekednünk kell pártunk sorainak további tömörítésére. Célul tűzzük ki a párt és a munkásosztály, a párt és az egész szovjet nép közötti kapcsolatok minden tekintetben való megszilárdítását.

Külpolitikai területen a párt irányvonala a nemzetközi biztonság és a béke, a szocialista országok testvériségének és az egész világ anti-imperialista felszabadító erőivel kötött szövetségnek a megszilárdítása. Már most elmondhatjuk, hogy a békéért, a népek szabadságáért és függetlenségéért vívott harcnak a XXIV. kongresszus által elfogadott programja hatalmas visszhangot keltett minden földrészén.

A XXIV. kongresszus által kidolgozott akcióprogram középpontjában tehát a szovjet nép legsürgetőbb, létfontosságú érdekei állnak. Már ma is megállapíthatjuk, hogy a szovjet emberek – kommunisták és pártunkívüliek egyaránt – pontosan ezen a módon fogadták a XXIV. kongresszus munkáját, határozatainak fő tartalmát. Engedjék meg, hogy kifejezzem meggyőződésemet: ez még nagyobb erőt és energiát, munkára serkentő lelkesedést kölcsönöz a szovjet népnek azokhoz az erőfeszítésekhez, amelyekre az új ötéves terv irányelveinek teljesítéséhez, a kongresszus által elfogadott határozatok végrehajtásához szüksége van!

Önök, küldött elvtársak, a párt valamennyi köztársasági, tartományi és területi szervezetének képviselőjében ülnek itt. Képviselik népgazdaságunk valamennyi ágazatát, a társadalmi élet valamennyi szféráját, a kommunista építőmunka valamennyi területét. Képviselik a szovjet kommunisták valamennyi nemzedékét. Mindez lehetővé tette, hogy átfogóan és alaposan megvitassuk kongresszusunkon a napirenden szereplő kérdéseket, s olyan határozatokat hozzunk, amelyek a lehető legnagyobb mértékben megfelelnek ügyünk érdekeinek, a párt és a nép érdekeinek.

Néhány nap múlva önök visszatérnek városaikba és falvaikba, pártszervezeteikhez. Hadd fejezzem ki azt a meggyőződésemet, hogy mindennapi munkájuk során önök, küldött elvtársak, továbbítják minden kommunistának, minden dolgozónak azt az energiát, lelkesedést és lendületet, amelyet mindannyian kaptunk ezen a kongresszuson.

Most, midőn megbízható, helyes politikai irányvonalunkat kidolgoztuk, a legfőbb feladat ennek az irányvonalnak a sikeres végrehajtása.

A kongresszus által megszabott feladatok méretei oly nagyok, hogy megoldásuk egész munkánk – gazdasági, eszmei-politikai, pártszervező munkánk – színvonalának jelentős emelését igényli. Éppen erre a feladatra kell összpontosítaniuk erőfeszítéseiket kongresszusunk befejeztével az összes pártszervezetekben. Egyszerűen sok a dolgunk, érdekes, magával ragadó feladatok egész sora van előttünk. Az önfeláldozó, lelkes munka évei várnak ránk. Csak így válthatjuk valóra a kongresszusunkon elfogadott terveket.

Sok sikert kívánok valamennyiüknek, küldött elvtársak!

Sok sikert kívánok pártunknak, Lenin pártjának, a szovjet nép elismert vezetőjének!

Sok sikert kívánok valamennyi szovjet dolgozónak, saját sorsuk alkotóinak, saját boldogságuk megteremtőinek!

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen a hős szovjet nép!

A marxizmus–leninizmus lobogója alatt előre a kommunizmus újabb győzelmei felé!

Engedjék meg, hogy ezzel a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIV. kongresszusát befejezettnek nyilvánítsam.

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK A PÁRT XXIV. KONGRESSZUSÁN MEGVÁLASZTOTT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK TAGJAI

Abraszimov P. A.	Bondarenko I. A.	Drozgyenko V. I.
Afanaszjev Sz. A.	Borogyin A. M.	Dzsavahisvili G. D.
Akulincev V. K.	Borogyin P. D.	Fedoszejev P. N.
Alekszandrov A. P.	Bratcsenko B. F.	Filatov A. D.
Alekszejevszkij J. J.	Brehov K. I.	Florentyev L. J.
Alijev G. A.	Brezsnyev L. I.	Furceva J. A.
Andropov J. V.	Bugajev B. P.	Galansin K. I.
Antonov A. K.	Bulgakov A. A.	Gapurov M.
Arisztov B. I.	Butoma B. J.	Garbuzov V. F.
Asimov B.	Cibulko V. M.	Georgijev A. V.
Aszkarov A.	Cukanov G. E.	Golgyin N. V.
Avramenko Sz. Sz.	Csernij A. K.	Gorbacsov M. Sz.
Bagramjan I. H.	Csernyenko K. U.	Gorbany G. J.
Bahirjov V. V.	Cservonyenko Sz. V.	Gorjacsev F. Sz.
Bajbakov N. K.	Csirjajev G. I.	Gorskov Sz. G.
Bannyikov N. V.	Csujkov V. I.	Grecksó A. A.
Bászov A. V.	Dimsic V. E.	Grekov L. I.
Batyickij P. F.	Dobrik V. F.	Grisin K. N.
Bescsev B. P.	Dobrinyin A. F.	Grisin V. V.
Bleszkov A. A.	Dolgi V. I.	Grismanov I. A.
Bogyul I. I.	Drigin A. Sz.	Gromiko A. A.

Gruseckij I. Sz.	Koritkov N. G.	Matcsanov N. M.
Grusin P. D.	Kornyejcsuk A. J.	Mazurov K. T.
Gyegtyarjov V. I.	Korotkov B. F.	Meszjac V. K.
Gyementyev P. V.	Koszigin A. N.	Mihajlov G. L.
Gyemicsev P. N.	Koszpanov S. K.	Mikojan A. I.
Hitrov Sz. D.	Kosztandov L. A.	Modogojev A. U.
Hramcov A. I.	Kosztouszov A. I.	Moszkalenko K. Sz.
Hudajberdijev N. D.	Kovalenko A. V.	Mzsavanadze V. P.
Ivannyikova M. Sz.	Kozir P. P.	Naszriggyinova J. Sz.
Ivanovszkij J. F.	Kozlov N. T.	Novikov I. T.
Jakubovszkij I. I.	Kozsevnnyikov J. F.	Novikov V. N.
Jasznov M. A.	Krahmalev M. K.	Nurijev Z. N.
Jefremov M. T.	Krilov N. I.	Nyeporozsnyij P. Sz.
Jeljutyin V. P.	Kucevol V. Sz.	Nyijazbekov Sz. B.
Jepisev A. A.	Kulakov F. D.	Nyikolajeva-Tyeres-
Jermin L. B.	Kulicsenko L. Sz.	kova V. V.
Jestokin A. F.	Kulikov V. G.	Ogarkov N. V.
Jezsovszkij A. A.	Kunajev D. A.	Orlov V. P.
Junak I. H.	Kutahov P. Sz.	Patolicsev N. Sz.
Kalmikov V. D.	Kuznyecov V. V.	Paton B. J.
Kapitonov I. V.	Lapin Sz. G.	Pavlov G. Sz.
Katusev K. F.	Lebegyev J. I.	Pavlov V. J.
Kavun V. M.	Leonov P. A.	Pavlovskij I. G.
Kazakov V. I.	Leszecscko M. A.	Pegov N. M.
Kazanyec I. P.	Ljascsenko N. G.	Pelse A. J.
Kebin I. G.	Ljasko A. P.	Pilotovics Sz. A.
Keldis M. V.	Lomakin V. P.	Podgornij N. V.
Kirilenko A. P.	Lomako P. F.	Poljakov I. J.
Kirillin V. A.	Lomonoszov V. G.	Poljanszkij D. Sz.
Kiszeljov I. I.	Lutak I. K.	Ponomarjov B. N.
Kiszeljov T. J.	Mackevics V. V.	Popova M. G.
Klepikov M. I.	Manyakin Sz. I.	Popova N. V.
Kocsinyan A. J.	Mariszov V. K.	Prijezzsev N. Sz.
Kokarev A. A.	Marjahin Sz. Sz.	Pritickij Sz. O.
Konotop V. I.	Markov G. M.	Prohorov V. I.
Konovalov N. Sz.	Maserov P. M.	Prokofjev M. A.
Konyev I. Sz.	Maszlennyikov N. I.	Promiszlov V. F.

Puzanov A. M.	Skolnyikov A. M.	Tyazselnyikov J. M.
Rasidov S. R.	Sokin A. I.	Tyitarenko A. A.
Raszulov D.	Solohov M. A.	Tyitov V. N.
Rikov V. N.	Szenykin I. I.	Tyihonov N. A.
Rjabikov V. M.	Szkacskov Sz. A.	Umahanov M.–Sz. I.
Rjabov J. P.	Szkocsilov A. A.	Usztyinov D. F.
Rogyionov N. N.	Szlavszkij J. P.	Uszubalijev T.
Romanov G. V.	Szmirnov L. V.	Vagyer A. P.
Rudnyev K. N.	Szmirnov V. A.	Vascsenko G. I.
Rugyenko R. A.	Sznyecskusz A. J.	Vasziljev N. F.
Rumjancev A. M.	Szokolov Sz. L.	Vatcsenko A. F.
Ruszkov K. V.	Szokolov T. I.	Viktorov A. V.
Sakirov M. Z.	Szolomencev M. Sz.	Voronov G. I.
Savrov I. J.	Sztrujev A. I.	Voropajev M. G.
Scselokov N. A.	Sztyepakov V. I.	Vorotnyikov V. I.
Scserbickij V. V.	Szurganov F. A.	Vossz A. E.
Scsetyinyin Sz. N.	Szuszlov M. A.	Zaharov M. J.
Seleszt P. J.	Tabejev F. A.	Zaharov M. V.
Seljepin A. N.	Toka Sz. K.	Zimjanyin M. V.
Seremetov A. Sz.	Tokarev A. M.	Zolotuhin G. Sz.
Sevcsenko V. V.	Tolsztyikov V. Sz.	Zverjev Sz. A.
Sibajev A. I.	Tolubejev N. P.	Zsigalin V. F.
Sityikov A. P.	Trapeznyikov Sz. P.	

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PÓTTAGJAI

Alekszejev P. F.	Boriszenko N. M.	Csurkin A. N.
Aprjatkin Sz. Sz.	Borogyin L. A.	Davidov N. I.
Aujelbekov J. N.	Botvin A. P.	Dojenyin V. N.
Bazovszkij V. N.	Bugyonnij Sz. M.	Fjodorov V. Sz.
Bekturganov H. S.	Cvigun Sz. K.	Filatov A. P.
Beluha N. A.	Csakovszkij A. B.	Fomin G. I.
Beszpalov I. P.	Csebrikov V. M.	Fominih A. M.
Birjukova A. P.	Csernij V. I.	Frolov V. Sz.

Fursz I. L.	Klauszon V. I.	Paszkar P. A.
Georgadze M. P.	Klimenko I. J.	Pasztuhov B. N.
Geraszimov K. M.	Klimov A. P.	Pavlov G. P.
Getman A. L.	Knyazev F. K.	Petrovicsev N. A.
Goncsarov V. I.	Kocsemaszov V. I.	Petrovcszkij B. V.
Gorcsakov P. A.	Kocsetkov N. G.	Pimenov P. T.
Gorodovikov B. B.	Kolcsina O. P.	Poberej M. T.
Gribacsov N. M.	Koldunov A. I.	Pogrebnyak J. P.
Grusevoj K. Sz.	Kolesznyikov A. J.	Ponomarjov M. A.
Gudkov A. F.	Kortunov A. K.	Ponomarjov N. A.
Gusztov I. Sz.	Kozlov Sz. V.	Popov B. V.
Guzsenko T. B.	Kriulin G. A.	Pszurcev N. D.
Gyemcsenko V. A.	Krucšina N. J.	Romanov A. V.
Gyementyeva R. F.	Kugyinov I. P.	Rozenko P. A.
Gyemigyenko V. P.	Kurkotkin Sz. K.	Ruben J. J.
Holov M.	Lavrentyev M. A.	Ruben V. P.
Ibragimov A. I.	Lein V. P.	Sajdurov Sz. A.
Iljasenko K. F.	Ligacsov J. K.	Sasin V. D.
Inozemcev N. N.	Likova L. P.	Sauro V. F.
Iskov A. A.	Lobov Sz. M.	Scserbina B. J.
Iszajev V. J.	Loscsenkov F. I.	Sevcsenko A. F.
Jagodkin V. N.	Majorov A. M.	Sibálov A. N.
Jakubovcszkij F. B.	Makejev V. P.	Sitov A. I.
Jangel M. K.	Malbahov T. K.	Sumauszkasz M. J.
Jegorov A. G.	Malcev V. F.	Szalmanov G. I.
Jovcsuk M. T.	Manyusisz I. A.	Szalnyikova J. A.
Jeszenov S.	Melkov J. D.	Szavin Sz. N.
Kabalojev B. J.	Meskov F. Sz.	Szavinkin N. I.
Kabkov J. I.	Morozov I. P.	Szemjonov V. Sz.
Kaharov A.	Muradjan B. A.	Szerbin I. D.
Kalcsenko N. T.	Muszahanov M. M.	Szergejev M. I.
Kamalov K.	Muzsickij A. M.	Szidorenko A. V.
Kandrenkov A. A.	Nyikonov V. P.	Szinyicin I. F.
Karavajev G. A.	Okunyev V. V.	Szizov A. A.
Karlov V. A.	Orazmuhamedov	Szkulkov I. P.
Karpova J. F.	O. N.	Szlazsnyev I. G.
Kiricsenko N. K.	Paputyin V. Sz.	Szmirnov A. I.

Szmirnov A. N.	Tartisev N. N.	Uszmanov Sz. N.
Szmirnov N. I.	Tolkunov L. N.	Vinogradov V. M.
Szologub V. A.	Tolubko V. F.	Vladicsenko I. M.
Szujumbajev A. Sz.	Tretyak I. M.	Voronovszkij N. A.
Taraszov A. M.	Trunov M. P.	Vszevolozsszkij M. N.
Taraszov N. N.	Udalcov I. I.	Zarodov K. I.
Taratuta V. N.	Udalov A. P.	Zsurin N. I.

AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁN MEGVÁLASZTOTT KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG TAGJAI

Alekszandrov–Agen- tov A. M.	Gosztjev B. I.	Lobanok V. J.
Antonov Sz. F.	Gyenyiszova R. N.	Locmanova G. P.
Anyikusin M. K.	Halgyejev M. I.	Melnyikova Z. V.
Arbatov G. A.	Halilov K. A.	Mikulics V. A.
Arutyunyan N. H.	Harazov V. I.	Moldaszanov Zs.
Belik P. A.	Hrennyikov T. N.	Novoszelov J. Sz.
Berezin A. I.	Ikszanov M. B.	Oszetrov T. N.
Bogoljubov K. M.	Jakovlev A. N.	Pavlov Sz. P.
Busujev V. M.	Jasztrebov I. P.	Peller V. I.
Buznyickij A. G.	Jeliszjeva N. G.	Petrova L. A.
Cinyev G. K.	Jefremov L. N.	Pigalev P. F.
Cserednyicsenko J. T.	Kacsin D. I.	Pulatov E. P.
Csurajev V. M.	Klicsov A. – M.	Rahmanyin O. B.
Dmitrijev I. N.	Kobilcsak M. M.	Rizsov N. Sz.
Dodor A. P.	Komarova D. P.	Rumjancev A. F.
Dragunszkij D. A.	Konovalov N. L.	Scserbakov I. Sz.
Dzocenidze G. Sz.	Kosztjukov I. I.	Sevcsenko L. M.
Golubjev V. N.	Kruglova Z. M.	Sikin I. V.
Gorbacs F. Sz.	Kudratov S.	Skuraton I. F.
Gorcsakov A. K.	Kulatov T.	Szimonov K. Sz.
Goregljad A. A.	Kulidzsanov L. A.	Szizov G. F.
Gorkin A. F.	Kuszkov J. I.	Szmirnovszkij M. N.
	Lebegyev K. V.	Szmirtyukov M. Sz.

Szonigina A. P.

Sztarovszkij V. N.

Szudarikov N. G.

Tyerebilov V. I.

Tyer–Gazarjanc G. A.

Tyimofejev N. V.

Uvacsan V. N.

Vaszjagin Sz. P.

Zaglagyin V. V.

Zakolupin N. A.

Zamjatyin L. M.

Zatvornyickij V. A.

Zsukov G. A.

A TESTVÉRPÁRTOK ÉS A BARÁTI PÁRTOK KÜLDÖTTEI AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁN

BOLGÁR KOMMUNISTA PÁRT

CSEHSZLOVÁKIA KOMMUNISTA PÁRTJA

JUGOSZLÁV KOMMUNISTÁK SZÖVETSÉGE

KOREAI MUNKAPÁRT

KUBA KOMMUNISTA PÁRTJA

LENGYEL EGYESÜLT MUNKÁSPÁRT

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT

MONGOL NÉPI FORRADALMI PÁRT

NÉMET SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT

ROMÁN KOMMUNISTA PÁRT

VIETNAMEI DOLGOZÓK PÁRTJA

TODOR ZSIVKOV,

a KB első titkára

GUSTAV HUSÁK,

a KB első titkára

MIJALKO TODORO-

VICS, az Elnökség Végre-
hajtó Irodájának tagja

KIM IR,

a politikai bizottság tagja,

a KB titkára

OSVALDO DORTICOS

TORRADO,

a politikai bizottság tagja

EDWARD GIEREK,

a KB első titkára

KÁDÁR JÁNOS,

a KB első titkára

JUMZSAGIJN

CEDENBAL,

a KB első titkára

WALTER ULBRICHT,

a KB első titkára

NICOLAE CEAUSESCU,

a párt főtitkára

LE DUAN,

a KB első titkára

ARGENTIN KOMMUNISTA PÁRT	RODOLFO GHIOLDI, a KB Végrehajtó Bizottságának tagja
AUSZTRÁLIAI KOMMUNISTA PÁRT	LAURIE AARONS, a párt országos titkára
AUSZTRIA KOMMUNISTA PÁRTJA	FRANZ MUHRI, a párt elnöke
BELGA KOMMUNISTA PÁRT	MARC DRUMAUX, a párt elnöke
BOLÍVIAI KOMMUNISTA PÁRT	JORGE COLLE CUETO, a KB első titkára
BRAZIL KOMMUNISTA PÁRT	LUIS CARLOS PRESTES, a KB főtitkára
CEYLONI KOMMUNISTA PÁRT	SZ. A. VIKREMA- SZINGHE, a párt elnöke
CHILEI KOMMUNISTA PÁRT	LUIS CORVALAN, a párt főtitkára
CIPRUSI DOLGOZÓ NÉP HALADÓ PÁRTJA	EZEKIAS PAPAIOANNU, a párt főtitkára
COSTA RICA-I NÉPI ÉLCSAPAT PÁRT	MANUEL MORA, a politikai bizottság tagja, a KB titkára
DÁN KOMMUNISTA PÁRT	KNUD JESPERSEN, a párt elnöke
DÉL-AFRIKAI KOMMUNISTA PÁRT	JOHN MARKS, a párt elnöke
DOMINIKAI KOMMUNISTA PÁRT	NARCISO ISA CONDÉ, a párt főtitkára
ECUADORI KOMMUNISTA PÁRT	PEDRO ANTONIO SAAD, a KB főtitkára
EGYESÜLT ÁLLAMOK KOMMUNISTA PÁRTJA	GUS HALL, a párt főtitkára
FINN KOMMUNISTA PÁRT	AARNE SAARINEN, a párt elnöke
FRANCIA KOMMUNISTA PÁRT	GEORGES MARCHAIS, a párt főtitkárhelyettese

GÖRÖG KOMMUNISTA PÁRT

GUADELOUPE-I KOMMUNISTA PÁRT

GUATEMALAI MUNKAPÁRT

GUYANAI NÉPI HALADÓ PÁRT

HAITI KOMMUNISTÁK EGYESÜLT PÁRTJA

HONDURASI KOMMUNISTA PÁRT

INDIAI KOMMUNISTA PÁRT

IRAKI KOMMUNISTA PÁRT

IRÁNI NÉPPÁRT

ÍRORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA

IZRAELI KOMMUNISTA PÁRT

JAPÁN KOMMUNISTA PÁRT

JORDÁNIAI KOMMUNISTA PÁRT

KANADAI KOMMUNISTA PÁRT

KELET-PAKISZTÁNI KOMMUNISTA PÁRT
KOLUMBIAI KOMMUNISTA PÁRT

LIBANONI KOMMUNISTA PÁRT

KOSZTASZ KOLIJAN-
NISZ,

a KB első titkára

GUY JEANDANINTHE,

a KB első titkára

MIGUEL RODRÍGUEZ,

a KB politikai bizottságá-
nak és titkárságának tagja

CHEDDI JAGAN,

a párt főtitkára

JEAN GERARD,

a KB tagja

MARIO MORALES,

a KB első titkára

CSANDRA

RADZSESVAR RAO,

a párt Országos Tanácsá-
nak főtitkára

AZIZ MOHAMMED,

a KB első titkára

IRADZS

ISZKENDERI,

a KB első titkára

MICHAEL O'RIORDAN

országos titkár

MEIR VILNER,

a KB főtitkára

NISIZAVA TOMIO,

a KB-elnökség Állandó

Bizottságának tagja

FUAD NASSZAR,

a KB első titkára

WILLIAM KASHTAN,

a párt főtitkára

GILBERTO VIEIRA,

a KB főtitkára

NICOLAS CHAOUI,

a KB főtitkára

LUXEMBURGI KOMMUNISTA PÁRT

MARTINIQUE-I KOMMUNISTA PÁRT

MEXIKÓI KOMMUNISTA PÁRT

NAGY-BRITANNIA KOMMUNISTA PÁRTJA

NÉMET KOMMUNISTA PÁRT

NÉMETORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA

NICARAGUAI SZOCIALISTA PÁRT

NORVÉG KOMMUNISTA PÁRT

NYUGAT-BERLINI SZOCIALISTA EGYSÉG-
PÁRT

OLASZ KOMMUNISTA PÁRT

PANAMAI NÉPPÁRT

PARAGUAYI KOMMUNISTA PÁRT

PERUI KOMMUNISTA PÁRT

PORTUGÁL KOMMUNISTA PÁRT

PUERTO RICÓ-I KOMMUNISTA PÁRT

SALVADORI KOMMUNISTA PÁRT

SAN MARINÓ-I KOMMUNISTA PÁRT

DOMINIQUE URBANY,
a párt elnöke
ARMAND NICOLAS,
a párt főtitkára
ARNOLDO MARTINEZ
VERDUGO,
a KB első titkára
JOHN GOLLAN,
a párt főtitkára
KURT BACHMANN,
a párt elnöke
MAX REIMANN,
a KB első titkára
FAVIO RIVERA,
a KB politikai bizottságá-
nak és végrehajtó titkársá-
gának tagja
REIDAR LARSEN,
a párt elnöke

GERHARD DANELIUS,
a párt elnöke
ENRICO BERLINGUER,
a párt főtitkárhelyettese
RUBEN DARIO SOUSA,
a párt főtitkára

JORGE DEL PRADO,
a KB főtitkára
ALVARO CUNHAL,
a párt főtitkára
FELIX OJEDA,
a párt főtitkára
RAMIRO GARCIA,
a politikai bizottság
és a KB-titkárság tagja
UMBERTO BARULLI,
a párt főtitkárhelyettese,
a politikai bizottság tagja

SPANYOL KOMMUNISTA PÁRT

SVÁJCI MUNKAPÁRT

SVÉD BALOLDALI KOMMUNISTA PÁRT

SZÍRIAI KOMMUNISTA PÁRT

SZUDÁNI KOMMUNISTA PÁRT
TÖRÖK KOMMUNISTA PÁRT

TUNÉZIAI KOMMUNISTA PÁRT

ÚJ-ZÉLANDI SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT

URUGUAYI KOMMUNISTA PÁRT

VENEZUELAI KOMMUNISTA PÁRT

DOLORES IBARRURI,
a párt elnöke
JEAN VINCENT,
a KB vezető bizottságá-
nak tagja, a KB titkára
TÖRE FORSBERG,
a párt főtitkára
KHALED BAGDAS,
a KB főtitkára

JAKUB DEMIR,
a KB első titkára
MUHAMMED
HARMEL,
a politikai bizottság tagja,
a KB titkára
GEORGE JACKSON,
a párt országos titkára
RODNEY ARISMENDI,
a KB első titkára
JESÚS FARÍA,
a párt főtitkára

A kongresszuson jelen voltak olyan baráti pártok küldöttségei, amelyekkel az SZKP gyümölcsöző kapcsolatokat tart fenn.
Ezek a következők:

DÉL-VIETNAMEI NEMZETI
FELSZABADÍTÁSI FRONT
AZ EGYESÜLT ARAB KÖZTÁRSASÁG
ARAB SZOCIALISTA UNIÓJA

LAOSZI HAZAFIAS FRONT PÁRTJA

ANGOLAI NÉPI FELSZABADÍTÓ
MOZGALOM
GUINEAI DEMOKRATA PÁRT

NGUYEN VAN HIEU,
a KB elnökségének tagja
ABU AN-NUR,
a Legfelső Végrehajtó Bi-
zottság tagja, az ASZU
főtitkára
K. PHOMVIHAN,
a KB elnökhelyettese

LANSANE DIANÉ,
a párt Országos Politikai
Bizottságának tagja

**PORTUGÁL GUINEA ÉS A ZÖLDFOKI-
SZIGETEK AFRIKAI FÜGGETLENSÉGI
PÁRTJA**

CHILEI SZOCIALISTA PÁRT

PROLETÁR EGYSÉG OLASZ

SZOCIALISTA PÁRTJA

**ARAB ÚJJÁSZÜLETÉS SZOCIALISTA
PÁRTJA (IRAK)**

KURD DEMOKRATA PÁRT (IRAK)

**JEMENI NEMZETI FELSZABADÍTÁSI
FRONT**

KONGÓI DOLGOZÓK PÁRTJA

MOZAMBIKI FELSZABADÍTÁSI FRONT

**ARAB ÚJJÁSZÜLETÉS SZOCIALISTA
PÁRTJA (SZÍRIA)**

MAURITÁNIAI NÉPPÁRT

**SZOMÁLIA LEGFELSŐBB FORRADALMI
TANÁCSA**

**SZUDÁNI FORRADALMI PARANCSNOKI
TANÁCS**

TANGANYIKAI AFRIKAI NEMZETI UNIÓ

AMILCAR CABRAL,
a párt főtitkára

HERNAN DEL CANTO,
a KB politikai bizottságá-
nak tagja

TULLIO VECCHIETTI,
a párt főtitkára

**ABDEL HALIK ASZ-
SZAMARRAI,**

a párt vezetőségének tagja

MOHAMED MAHMUD

ABDEL RAHMAN,

a KB politikai bizottságá-
nak tagja

ABDUL FATTAH

ISZMAIL,

a párt főtitkára

CLAUDE-ERNEST

NDALLA,

a KB első titkára

MACHEL SAMORA,

a párt mb. elnöke

MUHAMMED

BADZSBUDZS,

a párt vezetőségének tagja

BAKAR ULD SZIDI

GAIBA,

az Országos Politikai Bi-
zottság tagja

MOHAMED JUSZUF

ELMI,

a Forradalmi Tanács tagja

AVAD ZEID,

a Forradalmi Tanács tagja

DAUDI

MWAKAWAGO,

a párt KB és az Országos
Végrehajtó Tanács tagja

AFRO-SIRÁZI PÁRT (TANZÁNIA-ZANZIBÁR)

MUHIDIN,

a KB tagja

**AFRIKAI NEMZETI KONGRESSZUS PÁRT
(DÉL-AFRIKAI KÖZTÁRSASÁG)**

OLIVER TAMBO,

a párt mb. elnöke

**FINN SZOCIÁLDEMOKRATA MUNKÁSOK
ÉS KISPARASZTOK SZÖVETSÉGE**

UNO NOKELAINEN,

a Szövetség elnöke

JAPÁN SZOCIALISTA PÁRT

JOSIO HINO,

a párt KVB elnökhelyettese

TARTALOM

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA	
AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁNAK (Előadó: L. I. Brezsnyev)	7
I. A Szovjetunió nemzetközi helyzete. Az SZKP külpolitikai tevékenysége	9
II. A párt gazdaságpolitikájának alapvető kérdései a jelenlegi szakaszban	39
III. A Szovjetunió társadalmi-politikai fejlődése és a párt feladatai	87
IV. A párt fejlődése és a párt belső életének néhány kérdése	109
AZ SZKP KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLÓJA	
(Előadó: G. F. Szizov)	126
V. V. GRISIN BESZÉDE	136
P. J. SELESZT BESZÉDE	145
D. A. KUNAJEV BESZÉDE	154
P. M. MASEROV BESZÉDE	163
S. R. RASIDOV BESZÉDE	172
V. P. MZSAVANADZE BESZÉDE	180
M. V. KELDIS BESZÉDE	187
KÁDÁR JÁNOS BESZÉDE	196
A XXIV. PÁRTKONGRESSZUS MANDÁTUMVIZSGÁLÓ	
BIZOTTSÁGÁNAK JELENTÉSE (Előterjesztette: I. V. Kapitonov)	201
A. A. GRECSKO BESZÉDE	208
A. A. GROMIKO BESZÉDE	217
L. I. BREZSNYEV VITAZÁRÓ BESZÉDE	228

A SZOVJET NÉPGAZDASÁG 1971–1975. ÉVI FEJLESZTÉSI TERVÉNEK IRÁNYELVEI (Előadó: A. N. Koszigin)	230
I. A nyolcadik ötéves terv teljesítésének eredményei	232
II. A kilencedik ötéves terv fő szociális-gazdasági feladatai	244
III. Az anyagi termelés fejlesztése	253
IV. A gazdaságirányítás és a tervezés tökéletesítése	276
V. A szovjet nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának további emelkedése	287
VI. Nemzetközi gazdasági kapcsolatok	293
V. V. SCSEBICKIJ BESZÉDE	300
N. K. BAJBAKOV BESZÉDE	307
A. N. KOSZIGIN VITAZÁRÓ BESZÉDE	317
AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA	
A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁVAL KAPCSOLATBAN ...	320
AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA	
AZ 1971–1975. ÉVI ÖTÉVES NÉPGAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV IRÁNYELVEINEK TERVEZETÉVEL KAPCSOLATBAN	347
SZABADSÁGOT ÉS BÉKÉT INDOKÍNA NÉPEINEK!	
(Az SZKP XXIV. kongresszusának felhívása)	424
IGAZSÁGOS ÉS TARTÓS BÉKÉT A KÖZEL-KELETEN!	
(Az SZKP XXIV. kongresszusának nyilatkozata)	426
L. I. BREZSNYEV ZÁRSZAVA	428
A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK	
A PÁRT XXIV. KONGRESSZUSÁN MEGVÁLASZTOTT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA	434
A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának tagjai	434
A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának póttagjai	436
Az SZKP XXIV. kongresszusán megválasztott Központi Revíziós Bizottság tagjai	438
A TESTVÉRPÁRTOK ÉS A BARÁTI PÁRTOK KÜLDÖTTEI	
AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁN	440

A KIADÁSÉRT FELEL A KOSSUTH KÖNYVKIADÓ IGAZGATÓJA
SZERKESZTETTE SOMOS PIROSKA ÉS GALLYAS FERENC
A BORÍTÓ ÉS A KÖTÉSTERV SZÁNTÓ TIBOR MUNKÁJA
MŰSZAKI VEZETŐ SZÉCSI ANDOR
MŰSZAKI SZERKESZTŐ SZÉKFFY GYULA
A SZEDÉST 1971. VI. 3-ÁN KEZDTÉK MEG
MEGJELENT 1971. X. 28-ÁN, 15 000 PÉLDÁNYBAN
TERJEDELME: 28,25 (A/5) ÍV
PL--167—K—7175

71.2669 ATHENAEUM NYOMDA, BUDAPEST
ÍVES MAGASNYOMÁS
FELELŐS VEZETŐ SOPRONI BÉLA IGAZGATÓ